Exemplarul 5 bani

ABONAMENTE

An . . . . . 20 lei
Lunî . . . . . 10 „

AN

Un rînd în [illegible] 50 bani
„ „ „ „ IV, 40 „

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: [illegible] 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX—No 1484—Duminică 1 Ianuarie 1912

În apărarea constituției

[illegible] ieri în ce consistă abuzul [illegible] săvîrșit de guvern prin a[illegible] societății tramvaiului [illegible] consistă actul neconstituțio[illegible] guvern și Parlament prin [illegible] votarea legei noilor sta[illegible] angajat între comună [illegible] este încă pendinte înaintea [illegible] judecătorești.

În afară de articolul nostru, am re[illegible] în corpul ziarului, după confra[illegible] „Adevărul", părerile unei mari i[illegible] a vieței noastre politice—cel [illegible] distins jurisconsult al țărei—asupra [illegible] de însemnate chestiuni pe care [illegible] nechibzuită a guvernului o [illegible] în discuția întregei lumi politice [illegible] în special a înaltelor cercuri juriste, [illegible] justiția are dreptul de a examina [illegible] a nu aplica noua lege, în procesul an[illegible] între Comună și Societate cînd va [illegible] constata că conține dispozițiuni contrarii [illegible] constituțiunei.

Chestiunea este, după cum am spus, [illegible] importantă și datoria noastră [illegible] s'o analizăm și s'o tratăm în așa [illegible] ca toată lumea s'o înțeagă căci în [illegible] și a fazelor prin care a trecut [illegible] trece se învîrtește întreaga campanie [illegible] care opoziția o duce în potriva guver[illegible] pentru a'l răsturna de la putere.

Guvernamentalii, speriați de propor[illegible] prea mari pe care le-a luat această [illegible]—și de urmările prea grave pe [illegible] lupta opoziției le va avea pentru [illegible], caută să producă o puternică confu[illegible] în opinia publică—afirmînd pre[illegible] că la mijloc nu e de cît o ne[illegible] afacere bănească liberală co[illegible] în prejudiciul Comunei Capitalei. [illegible] cu morga sa caracteris[illegible] de grav al opoziției, [illegible] parlament, a răspuns— [illegible] au fost ambele discursuri [illegible] în Senat și în Cameră, cu oca[illegible] interpelărilor provocate de șefii celor două partide, că pe chestii de idei se pot face revoluții în țara noastră, dar pe afaceri nici odată!

Ei bine, **opinia publică începe să vadă că nu este vorba de o simplă chestiune de afaceri—ci de o mare și de extrem de însemnată chestie politică și constituțională;** *—că pe baza ei și numai a ei, opoziția s'a hotărît să intre în luptă cu guvernul și să-l pedepsească cu răsturnarea de la putere pentru fapta sa atît de gravă, de a fi nesocotit legea fundamentală a statului nostru, pe care se sprijină întregul edificiu al Statului cu toate forțele lui organice.*

În adevăr, dacă guvernul s'ar fi mărginit să anuleze statutele, cum a făcut astă-vară, fapta sa ar fi rămas calificată cu drept cuvînt un nepermis abuz de autoritate, un exces al puterei executive, pe care justiția l'ar fi rezolvat cînd părțile lezate s'ar fi adresat ei, și ar fi reparat nedreptatea sau ilegalitatea săvîrșită dacă reușea un prejudiciu din actul comis de guvern. Și slavă Domnului, — nu a fost primul și nici nu credem că va fi ultimul act de ilegalitate sau abuz de autoritate pe care un guvern îl săvîrșește în țara noastră.

Ne-am deprins cu încercările acestea de nerespect al legilor și de exces al atribuțiunilor puterei executive, încît cu drept cuvînt s'a zis că cea mai mare revoluție care s'ar face în țara aceasta ar fi cînd guvernanții ar ajunge la respectarea reală și integrală a legilor.

Dar guvernul nu s'a oprit la primul său exces sau abuz. Justiția, odată angajată, — trăgănea să rezolve conflictul viit între comună și societate și între societate și actul guvernului, toată lumea, așteptînd cu încredere hotărîrea și supunîndu-se acestei hotărîri, ca rînd dată de acea forță organică și socială a Statului, pe care de asemeni legea noastră fundamentală o declară ca singura putere în drept de a rezolva asemenea conflicte.

O! ce înțelept ar fi apărut d. Carp, dacă fie în Senat, fie în Cameră, la interpelările conducătorilor celor 2 partide din opoziție, asupra ordinei în stat, ar fi răspuns tocmai spre respectul acestei ordine, că de oarece puterea judecătorească este acum chemată să rezolve conflictul, nici puterea executivă — nici puterea legislativă — pe baza principiului de separațiune a puterilor în stat — nu-și mai pot spune cuvîntul lor, pînă cînd nu se va da o hotărîre definitivă. Dar, din potrivă. Șeful guvernului și-a dezvăluit toate intențiile și credințele sale asupra modului cum înțelege, atît respectul legilor cît și ordinei în stat; — și după ce, ca reprezentant al puterei executive, și-a permis a judeca și rezolva acest coflict de atribuțiunea exclusivă a justiției, face și puterea legislativă complice la ilegalitatea sa, cerîndu-i și obținîndu-i o lege care, de fapt, sustrage de la justiție legea după care avea ea să judece.

Ei bine, este ținută justiția să primească această lege, creiată ad hoc de puterea legislativă, în acord cu puterea executivă pentru a îi determina un anumit mod de a rezolva conflictul, alt fel de cît cum l'ar fi rezolvit poate dacă n'ar fi avut în față-i noua lege?

Iată prima chestiune care se pune de toată lumea judecătorească, față de actul săvîrșit de guvern și de parlament, la care opoziția nu s'a putut face complice—și de aceia s'a retras, — și care constituie în forma lui un amestecvădit al puterilor executive și legislative în drepturile și atribuțiunile puterei judecătorești.

Dar noua lege mai păcătuește în afară de aceia că conține criteriul **unei judecăți anumite,** *emanată de la aceste 2 puteri și prin aceea că cuprinde întrînsa dispozițiuni contrarii textelor formale ale constituțiunei.*—**Ea este o lege neconstituțională.**

In cazul acesta—este ținută justiția să o aplice, cu toate că e învestită de toate formele, adică e sancționată promulgată și publicată?

Dacă justiția n'ar avea acest drept, atunci constituțiunea ar rămîne absolut o literă moartă, căci toate principiile ei fundamentale ar putea fi călcate de ori-ce guvern—și regimul absolutist și al bunului plac, ar înlocui regimul liber și constituțional creat și garantat prin constituțiune.

De aceea art. 128 din constituțiune, declară că puterea legiuitoare are dreptul a declara că este trebuință a se supune revizuirei dispozițiunele din constituțiune anume arătate — și cît timp asemenea revizuiri de dispozițiuni formale nu s'au făcut de puterea legiuitoare în formele și în modurile arătate de sus zisul articol—justiția este în tot dreptul ei să examineze dacă a fost revizuită sau nu cutare sau cutare dispozițiuni din constituțiune—și cît timp va constata că este rămasă în picioare, iar legea pusă în discuția ei, conține dispozițiuni tocmai contrarii acelor din constituție,—justiția are datoria să nu o aplice tocmai pe considerentul că este contrară constituțiunei

Din exemplele arătate de marele jurisconsult în părerea sa asupra acestui suveran drept al justiției, de a analiza inconstituționalitatea unei legi și de a-o înlătura ca atare, toată lumea s'a putut convinge cît de importantă este problema ce se pune în discuția opiniei publice—și cum nu se poate să nu cucerească pentru ea toate sufletele cinstite și democratice ale țărei.

Ar fi să dăm prea mare extindere articolului de față, dacă am adăuga și noi cîte-va exemple, la cele din articolul reprodus ieri. Am voit numai să învederăm cît de departe este chestia de terenul uricios și fals pe care se încearcă guvernul ca s'o pună, — spre a se salva, considerînd'o ca o murdară chestie de afacere, cînd ea este o frumoasă și înaltă chestie democratică și constituțională.

În jurul ei se agită și se duce, cu un elan și o energie care onorează cele două partide de opoziție, lupta mare de pedepsire a guvernului;—și toate conștiințele curate și libere din această țară s'au alăturat la dînsa pentru a o face să triumfe cît mai curînd și cît mai complect.

După atîtea sacrificii făcute de generația trecută pentru întemeierea unui stat monarhic și constituțional, hrănit și consolidat într' un spirit democrat și liberal și în concepția cea mai modernă, țara întreagă poate constata azi cu mîndrie că exista o democrație luminată și conștientă, reprezentată prin cele două partide conduse de d-nii I. Brătianu și Take Ionescu, cari știu să apere întregul fundament constituțional al Statului primejduit de guvernul anarhic, condus de d. Petre Carp; fundament pe care se reazămă întreaga viață politică a națiunei, **și întreaga rațiune de a fi a dinastiei și a Regelui nostru; a acestui Rege, bătrîn și înțelept, care la suirea Sa pe tron, a jurat, acum aproape o jumătate veac de a păzi acest fundament sfînt numit: „Constituțiunea".**

Vasile I. Pop.

Comercianții în plina agitare

I.

Cu venirea la cîrma [illegible] lui guvern, comercian[illegible] comerciali, se află în [illegible] două motive legale, de [illegible] portante:

a) Legea asupra rep[illegible] cal, și

b) Legea asupra vî[illegible] spirtuoase.

Agitarea de astă-d[illegible] cauza, că guvernului [illegible] rajul convingerei, or [illegible] voilor reale ale con[illegible] ționarilor comerciali. [illegible] fie și al treilea moti[illegible] puțin recomandabil [illegible] cele anume, al căut[illegible] pripite, în rezolvirea [illegible]

Fără îndoială, că [illegible] neajunsuri, după act[illegible] a unui guvern lipsit [illegible] popularitatea necesar[illegible] țări. Este adevărat, [illegible] să lovească interesele [illegible] să distrugă anumite [illegible] gile în-ă, trebuie să a[illegible] sele între ele, astfel că [illegible] superioare ale țărei și neamului să nu fie jignite.

Cînd spre pildă, se [illegible] lovește un comerț, care ar periclit[illegible] sănătatea publică, negreșit, că nu s'ar putea reclama libertatea acelui comerț, sub pretextul progresului comerțului, sănătatea fiind mai presus de progresul acelui comerț periculos.

Lucrul însă se prezintă sub forma cea îngrijitoare, atunci cînd guvernul se găsește în neputință, fie din cauza căutărei popularității care-i lipsește, fie din lipsa pricepere, a armoniza libertatea comerțului și interesele diferitelor clase sociale, cu acele de ordine generală a statului și neamului.

Chestiile în jurul cărora se agită comercianții și funcționarii comerciali, sunt prea importante, prea grave, pentru ca opinia publică să le treacă sub tăcere.

Dar să vedem despre ce este vorba. Să le luăm pe rînd.

Legea repaosului: chestia aceasta e veche, colecția noastră, cuprinde două legi asupra repaosului. Una care dispunea repaosul de jum. de zi. Această lege s'a găsit că nu corespundea pe deplin nevoilor sociale și comerciale, pe de o parte, din cauza că legea creea două regime diferite între orașe și sate; iar pe de altă parte, că repaosul nefiind complect și general, se considera ca o jumătate de măsură în folosul claselor muncitoare din comerț și industrie.

A doua lege, avea de scop a face un pas înainte, impunea repaosul complect. Dar a creat atîtea excepțiuni, că aproape a anihilat legea.

Ministrul Orleanu, se sbătea între popularitate și ilustrarea persoanei sale ca ministru făuritor de legi, de aceia a creiat o lege schiloadă. Ambele legi deci, cată să fie modificate. Modificarea însă, trebuie să fie radicală, rațională, bine cumpănită și definitivă.

Cine sunt combatanții în alcătuirea legei repaosului? Se spune comercianții și funcționarii comerciali.

Nu e exactă această afirmare în ce privește pe comercianți. Comercianții nu sunt adversari ai legei repaosului, adversari sunt numai cîrciumarii, numai comercianții de băuturi.

Cercurile comerciale, cari fac atîta zgomot în jurul legei repaosului, sunt alcătuite numai din cîrciumari.

Eu contest acestor cercuri, dreptul a se întitula cercuri comerciale și industriale, ca nume generic. El nu reprezintă de cît comerțul de băuturi și nemic mai mult. Industriașii nu se găsesc în cercuri, comercianți din alte branșe, iarăși nu se găsesc în cercuri, ci numai cîrciumari, deci ei reprezintă cercul cîrciumarilor.

Dar ce pretind cîrciumarii?

Ei nu vor repaos. Ei voesc munca de toate zilele pentru ei și beția de toate zilele pentru clienții lor.

Chiar în zilele Paștilor cîrciumarii, vor să fie cîrciuma deschisă și beția dusă fără frîu pînă la ruină, abrutizare și crimă.

Ei bine, societatea are interes a impune acestor negutitori repaosul, în propriul lor profit. Are interesul a combate viciul beției.

Nu e exactă afirmarea, că repaosul provoacă falimentul. Falimentele sunt mai rare acum sub imperiul legei repaosului, de cît erau mai înainte.

Nu repaosul e provocatorul ori causa falimentelor. Falimentele sunt fructul altor cauze, pe care mulți din cei din cercurile comerciale cîrciumărești nu le cunosc. Iar acei puțini ce le cunosc nu le spun pe adevăratul lor nume.

Falimentele deci cată să fie escluse din discuție. Repaosul este recreativ, instructiv, civilisator și deci absolut necesar, iar nici de cum păgubitor.

Repaosul trebuie să fie complect și general, fie la sate, fie la orașe sau tîrguri.

Excepțiuni pot fi făcute numai acolo unde interese sociale de ordine superioare sunt în joc și atuncea legea trebue considerată ca barbară, pentru acei care nu pot beneficia de legea repaosului.

Societatea va cere un sacrificiu din partea acelei ramuri de activitate, care nu poate intra și beneficia de repaos, dar și acolo trebuie acordat repaos cu alternare.

Fie pentru a combate viciul sau beția, Fie pentru a recrea organismele și a cultiva sufletele comercianților și funcționarilor comerciali.

Repaosul complect, trebuie impus. Trebuie impus spre folosul tuturora. El fiind numai folositor și absolut inofensiv, necauzînd nici un prejudiciu comerțului mare sau mic, de la sate sau de la orașe.

G. D. Șerban.

OAMENI ȘI LUCRURI

Iubiri în umbră

Seara de revelion aparține libertății și liberalității. Toate sunt îngăduite, odată cu sosirea ceasului dintăiu al noului an.

... Toate? Poate nu; dar multe—ori și cum! Ne găseam în una din serile Crăciunului în tovărășia unor simpatice gazde. De o dată amabila, domnuța ne întreba:

— Cunoașteți?

Și ne arătă cu mîna crengile și frunzișul subțire, de un verde șters, cari se alintau părînd a întineri în jurul becurilor electrice, atîrnînd de asupra mesei încărcate de tot felul de lucruri dulci.

Erau crengile vîscului legendar. O buruiană banală, lipsită de farmec, dar simbolică în felul ei. Cu deosebire în Anglia și America vîscul împodobește casele în zilele și în serile acestor mari serbători și însamnă libertatea pentru ori-cine de a... săruta pe cine i place.

Se știe că în Lumea Nouă, mai cu seamă, domnește de un timp temerea exagerată de bacili și se socoate sărutul primejdios, fiind un mijloc de contagiune microbiană. Atît de mult s'a întins această teroare, în cît ceteam dăunăzi că în capitala Statelor Unite, la Washington, pînă și biroul sănătății publice a... demonstrat cu ostentație, atîrnînd la ușile lui de intrare ramura de vîsc, în semn că—vorba cîntecului—sărutul nu-i păcat, ori cel puțin, nu e atît de vătămător cum spun apostolii higienei excesive. Măcar de Crăciun și de anul nou...

Tot în interesul... mulțumirii și fericirii naționale directorul institutului chimic din acel oraș și a decorat laboratoriul cu crengi de vîsc. Ce putere și ce vrajă are o simplă legendă! Germanii au același cult pentru legendarul „Mistelzweig".

Există tradițiuni asemănătoare mai preste tot. Dacă în Anglia ramura de vîsc se atîrnă de ușă ori de lampă — unde rămîne uneori „uitat" multe zile după anul nou—în Franța a supraviețuit obiceiul, aproape universal, al libertății de sărutare, îndată ce bate miezul nopții—de revelion — în momentul convențional cînd se sting luminile și odată, lăsîndu-se tuturora discreția îmbrățișerilor.

„Ah! mi-aduc aminte ce [illegible] fost"... ne spunea mai eri, c[illegible] bilă spontaneitate, o domniș[illegible] de drăgălășie și de temperan[illegible] „... De odată, fără să ne a[illegible] minții s'au stins. Toată lu[illegible] cupele de șampanie pregătite [illegible] ploaie de sărutări"...

— „Cine a fost fericitul" [illegible] întreb cu oare-care insinuare [illegible] nișoara se grăbi să adaoge [illegible] vecinul, ci... vărul care i-a [illegible] tul de revelion. Celălalt n'a [illegible] să-i strîngă mîna.

Ah! verii ăștia inoportun[illegible] totdeauna în calea... altora, [illegible] șerile lor glaciale și fac pe [illegible] se mulțumească doară cu [illegible] tremurate strîngeri de mîn[illegible]

Dar tabloul nu ni s'a părut mai pu[illegible] țin suggestiv. Un concert de țicăituri armonice, îmbinat de clinchetele paharelor. Fierbințeala buzelor răcorită de spuma clocotitoare a șampaniei. Iar de asupra întregului tablou reaprinzîndu-se de odată, feerica lumină, plină do indiscrete și scînteietoare priviri, șoapte, aluzii, chemări și dorinți—toate acoperite de ecoul rîsetelor sănătoase și prietenoase, prelungite tîrziu după miezul nopții,—apoteozînd chemarea la viață a anului nou.

.. Moartea unui an ar aduce cîte un gînd sinistru, dacă oamenii n'ar fi născocit veselia revelionului, tradiția sărutatului, cu sau fără ocrotirea vîscului parazit,—fulgerătoarele iubiri în umbră, urmate de tot așa de grabnicelc uitări...

Rodion

Frica de bătrînețe

Reflexiuni de [illegible] nou.—Cînd ne apropiem de sfîrșit.—Unul care n'a vrut să îmbătrînească.—Drama soților Lafargue.—Psihologia temerei de moarte. Urarea care place.

...Să trăiți, să nu îmbătrîniți!

Aceasta e formula tradiți[illegible] a urărilor rostite cu prilejul an[illegible] nou.

Ce cuprinde ea, dacă nu expresia celui mai omenesc dintre instincte, — aceia de a trăi, de a prelungi viața cît se poate mai mult.

Viață ori-cum o fi; viață în ori-ce condițiuni posibile; viață cu ori-ce preț!

De aceea n'a fost mică, dăunăzi, surpriza lumei, cînd s'a aflat, în detalii mai mult ori mai puțin adevărate, episodul morții voluntare a unuia dintre apostolii unei filozofii optimiste, — a veteranului socialist Paul Lafargue și a femeei lui, — fiica lui Karl Marx, creatorul socializmului științific.

Ce poate fi mai optimist decît cuvîntul doctrinei socialiste, care prevestește o egală îndreptățire a tuturor la bunurile vieței acesteia?

S'a părut lucrul cu atît mai cîndat și mai de neînțeles, cu cît se credea că Lafargue e un om foarte bogat.

Cînd însă s'a aflat cum stau lucrurile în realitate cu „bogăția" lui Lafargue, nedumerirea s'a mai risipit și întîmplarea a apărut, ce-i drept, o ciudățenie, dar ceva mai explicabilă.

În cel din urmă nu mai era, poate, dorința de a muri, ci neputința de a trăi sub apăsarea spectrului mizeriei.

Iată într'adevăr cum a prezentat cazul, nepotul și executorul testamentar al lui Lafargue, d-rul Edgard Longuet:

— „Unchiul meu, „milionarul" a moștenit de la mama sa în 1901, o sumă de 161,000 franci. Aceasta i a fost atunei încoace toată bogăția. El avea idei curioase în ce privește averea și mijloacele de a o mări. Sub nici un cuvînt n'a vrut să-și depună banii ca să i fructifice și a preferat să-și facă următoarea socoteală:

— Am 60 de ani și cred că voiu putea să-mi păstrez încă timp de zece ani corpul sănătos și mintea echilibrată. Odată acest interval de timp trecut, voiu fi expus tuturor amărăciunilor bătrineței. Sunt hotărît să nu le primesc și dacă moartea n'o să vină ea singură, voiu chema-o să vină. Imi dărui[illegible] încă zece ani de viață și c[illegible] să [illegible] socoteli de într'un urît obișnuit ori [illegible] împărțesc avutul economie casnică, în [illegible] egale". meu în zece pă[illegible]

Doctorul Longuet, care s spus lucrurile acest unui ziarist, crede că hotărîrea [illegible] Lafargue de a muri la o dată [illegible] mită, printr'un gest curagios, n'a [illegible] zvorît din cele dintăi semne de slăbiciune ale bătrineței înaintate, ci din[illegible]

[illegible] mirat, vă-[illegible] pelşugată în [illegible] izeşte încă [illegible] şia prieteni-lor, [illegible] cît de incîntătoare ca şi înainte".

Poate — cine ştie! — că au simţit atunci o umbră de remuşcare gîndindu-se la un viitor care nu le mai aparţinea? Poate că, simţind data fatală că se apropie, data scadenţei teribile a unei obligaţiuni la care nimeni nu i-a silit, dar pe care au iscălit-o de bună voe, Lafargue şi tovarăşa lui, va fi [illegible] şi pregătit otrava teribilă cu o mînă tremurătoare. Dar era o obligaţiune de onoare pentru dînşii şi trebuiau s'o respecte. Şi s'a văzut în ce mod au respectat-o, — cu cîtă rigoare au îndeplinit plata în ziua scadenţei!

Executorul testamentar arată că într'atît de mult se obişnuise, pe semne, soţii Lafargue cu ideea de a nu supravieţui datei fixate de dînşii, în cît sumele prevăzute în budgetul lor sinistru — budgetul morţii! — fusese cheltuite întocmai aşa că acum în urmă le mai rămăsese o avere de 2,500 lei, din care o mie fu dată unui prieten al casei care se găsea la strîmtoare. Iar din mica sumă abia dacă ar fi putut să mai cheltuiască ceva, de oarece aveau pe conştiinţă că erau datori să lase devotatului grădinar o sumuşoară care să-i asigure... bătrîneţile. Aceasta era încă o raţiune ca să nu mai amîne termenul fatal şi să nu şi dee, lor înşi-le, impresiunea de necinste, de mişelie.

*

Bătrîneţile!

Cu toate aceste nimic n'ar fi fost mai uşor de cît să-şi fi asigurat şi soţii Lafargue anii de bătrîneţe cu ajutorul acelei destul de importante sume moştenite, al cărei venit s'ar fi mărit cu produsul operei de publicitate la care Lafargue nu renunţase încă. Şi în Franţa studiile, articolele, amintirile scrise de o personalitate atît de ramarcabilă ca ginerile lui Karl Marx, se plătesc destul de bine.

Sistemul acesta de a ţi hotărî din vreme data morţii benevole este semnul unei mentalităţi stranii, căci inseamnă tăgada ori cării filosofii a vieţii. Cu atît mai mult din partea unui socialist militant. Oare numai viaţa singură, bogată în fapte ori nu, viaţa unui observator şi unui om încercat, nu este o bogăţie socială, un bun comun?

Dacă fie care dintre noi, dispunînd de o anumită stare materială, şi-ar alege un număr hotărît de ani şi i-ar trăi într'o resignare supremă, prefăcîndu-se numai că se gîndeşte şi la altă ceva, în afară de viaţă,—ce formă şi ce rost ar avea societatea omenească?

Dar are într'adevăr omul normal puterea de a privi, cu un falş stoicism, moartea în faţă? De a o presimţi, de a o şti tot mai aproape, tot mai sigură, tot mai fatală? Fără îndoială că nu. Ci ar urma de aci o paralizie a voinţelor, o sleire a energiilor, o resignare dezastroasă.

Filosofia rezistenţei este tocmai acea neînţeleasă siguranţă şi încredere ce manifestă omul, acea tărie ciudată de a nu bănui că moartea poate veni în ori ce clipă şi pe nenumărate căi, că poate veni pentru toată lumea — afară de el singur...

De aci curagiul, îndrăzneala, spiritul de întreprinderi şi chiar de.... aventură la atîţia bătrîni; de aci putinţa pentru dînşii ca să contribue încă la progresul omenirii. De aci, în sfîrşit însuşirea lor de a nu se intimida prea mult în faţa primejdiei, ca şi cum aceasta n'ar fi fatală, inevitabilă şi obştească. De aci, în bună parte, rezistenţa, vioiciunea şi dorul de... a îmbătrîni, fără să fi renunţat la dorinţa de a trăi, de aci plăcerea tuturora de a auzi urîndu-li-se cu prilejul fie-cării reînnoiri de an, tradiţionalul.

— Să trăiţi, să îmbătrîniţi! **As.**

Chestii istorice

Biserica sfîntului Andrei

In partea de jos a tîrgului, pe dreapta străzii Palatului, se înalţă modesta biserică a sfîntului Andrei, despre a căreia fundaţie nu ne vorbeşte nici o inscripţie, ci se povesteşte pe larg întemeiarea ei în pachetele de acte ce privesc proprietăţile de case şi locuri ale bisericei.

Toată partea din jos de Palat spre Bahlui era loc gospod, adică liber; şi strada de azi a Palatului era închisă drumului călătorilor ce veniau în oraş, întru cît în partea din jos a Curţii erau grajdurile şi pe poarta din jos se aruncau gunoaele spre Bahlui, de unde şi uliţa aceasta, cînd a început a se deschide se numea *podul gunoiului*.

Pe locul ocupat azi cu clădirea bisericei sf. Andrei, era mai demult fînăria domnească, iar în jurul fînăriei îşi rîdicase cătră 1720 un Butnarul case din pajişte.

Dupămoartea sa, stăpîn casei rămase fiul un Pavăl Butnarul care cătră 1743, Mai 5, le vinde lui Ilie Sărbul bulucbaşă cu 57 lei. După 19 ani în 1762 Mai 25 acelaşi Ilie Sărbul, al doilea bulucbaş mai cumpără cu 35 lei casele lui Fotea Sîrbul şi ale Aftemiei, tot din mahalaua Feredeilor, de pe loc gospod. In 1764 Ilie Sărbul bulucbaş de Curte îşi vinde o casă lui Gheorghe Tuduri cu 45 lei.

Treizeci de ani s'au perindat stăpînii caselor prin vindere-cumpărare unii de la alţii; cu vremea locul gospod s'a strîmtorat, aşa că nu mai era îndestulător pentru aşezat stogurile de fîn necesare grajdurilor Curţii domneşti. Cătră 1794 un preut cu rîvnă dumnezeiască, preutul Ioan Buciumaş şi cu Neculai Neguţitorul au pus în gînd să zidească o biserică pe locul fănăriei gospod. cum cu 30 de ani mai înainte un alt popă Papazoglu rădicase din răvna şi munca sa biserica sfinţilor Impăraţi Constantin şi Elena mai la vale, în preajma iazului de sub Curte şi în apropierea drumului de intrare în Iaşi, venind de la Nicolina spre sf. Lazăr. O jalbă fu trimeasă domnului de pe atunci M. C. Suţul Vodă. Domnul primi cu mare mulţumire cererea celor 2 răvnitori creştini şi rîndui pe marele logofăt Ioniţă Canta să trimeată pe un vornic de poartă să măsoare locul. „Au cerut, zice anaforaoa, ca să li se dea o bucăţică de loc din mahalaua Feredeilor, unde mai înainte fiind loc gospod, au fost şi fănărie gospod, ca să facă biserică". Logofeţia cea mare rînduește pe pe C. Paiul şi Ion Mitrofan vornici de poartă; aceştia se duc la faţa locului, măsoară locul şi găsesc că locul slobod al fînăriei cuprindea: lungul locului despre răsărit 38 st. 3 palme; lungul despre apus 28 st. şi 6 palme; fundul despre miază noapte 19 stînjeni, iar fundul despre miazi zi 15 st. 6 palme, adică [illegible] măsoriște de azi 2863 mp. 8225. Vornicul logofătul Canta înaintează anaforaua din 19 Noemb. 1794, iar Mihai C. Suţul vodă pune buiurdiul său în 21 Noembre 1794" după cererea jăluitorilor îl slărui locul acesta, fiind domnesc şi fără de nici o pricină, ca să facă biserică pe dînsul, şi a bisericei să fie danie nestrămutată în veci; iar neputînd a se face biserică după făgăduinţa ce dau jăluitorii aceştia, atunci locul să rămie domnesc".

Biserica s'a ridicat cu rîvna ctitorilor, şi a milelor strînse de la pravoslavnicii creştini, aşa că în 1801 preutul Ioan Buciumaş se intitula „sechilar şi Epitrop bisericei sfîntului Apostol Andrei întăiul chemat."

In 1809 preutul Ioan era bătrîn şi-şi face testamentul, în care cetim: „Drept aceia şi eu

Ioan Sachelariu ce am fost ziditorul bisericei sfîntului Andreiu de aice din Iaşi" iar mai jos zice: „fiind că eu m'am strădănuit şi am făcut biserica din temelie, unde am cheltuit toată averea mea şi zestrea preutesei mele de am făcut biserica cu toată podoaba ei". Preutul Ioan Buciumaş a avut de preutească pe Ioana, cu care a luat parte de moşie din Fundul Bogdanei la Tutova. A avut 3 fete şi un băet; In 1809, 2 fete erau măritate deja cu 2 preuţi: preutul Timofte şi preutul Dumitru; Căsandra era fată mare, iar Andrei nevrîstnic.

Biserica n'avea venituri mari; atunci Epitropii s'au gîndit să lege de această biserică o breaslă două şi reuşise a atrage breasla crăşmarilor şi a pescarilor, cari se obligă a plăti bisericei pe fiecare săptămînă de la fiecare crîşmă cîte 5 parale; iar păscarii să ajute biserica la hramul ei. Cererea aceasta a Epitropilor e adeverită şi de Crupenski v. logofăt în 1809, Noemb. 3. Divanul o întăreşte în Ghenar 15, 1810; Agia o întăreşte în 1815 April 6; iar dicasteria mitropoliei în 18 Oct. 1815. Intr'un izvod se vede ce s'a încasat de la sf. Dumitru până la sf. Gheorghe, prin cutia bisericei. Izvodul e prea interesant căci ne dă suma tuturor crîşmarilor din Iaşi acum 100 ani în urmă. Biserica încasa de la cele 2 bresle 368 lei pe an.

In 1812 Epitropii bisericei se schimbă şi atunci noii Epitropi înaintează divanului Cnejiei Moldovii de atunci o jalobă în Iulie 22, spun următoarele de întemeerea bisericei: „Biserica sfîntului Apostol Andrei întăiul chemat, ce este zidită cu ajutorul şi milele cui s'au îndurat, pe locul fănăriei gospod vechiu, în malul Bahluiului, fost'au ostenitor cu condica milosteniei raposatul preot Ioan Buciumaş di au strînsu aceia ce creştini au dat ajutor di s'au săvărşit cu zidirea."

Iată că în 1815, Epitropii bisericei sf. Teodor se jăluesc Mitropolitului că breasla crîşmarilor şi a păscarilor ar fi fost închinate cu făclia lor la sf. Teodor şi cu vicleşug ar fi fost traşi la biserica sf. Andrei. Cercetarea a dat dreptate epitropiei sf. Andrei şi aşa s'au întemeiat pe un loc domnesc un lăcaş de rugăciune, care ne vorbeşte astăzi de răvna dumnezeiască a strămoşilor noştri, mari şi mici, preuţi şi mireni, cari au împodobit Cetatea Iaşilor cu atîtea case de rugi pentru proslăvirea celui prea Inalt şi pentru iertarea tuturor acelora ce cu credinţă şi cu dragoste se apropie de sfintele ale lui Hristos taine. **Gh. Ghibănescu.**

❑ In noul program de astă seară, Sîmbătă 31 Decembrie, al cinematografului Pathé-Frères, din Sala Sidoli se cuprind între altele:

Al 3-lea epizod din viaţa împăratului *Napoleon I iu* (un complot contra primului consul Napoleon Bonaparte). Superbă reconstituire istorică.

O dramă la Florenţa (2 părţi de cinematograf).

Pathé-Journal, ziarul însufleţit.

Gazetar încăpăţînat, scene comice.

Programul nou viitor începe Luni 2 Ianuarie cu „Dreptul Tinereţei". Piesă daneză (2 părţi) etc.

Duminică 1 Ianuarie 1912 au loc 2 matineuri (3 şi 6 ore) şi reprezentaţie serală la 9 ore.

Litere-Ştiinţe-Arte

Calendarul... ideal. — Odată cu schimbarea anului sunt la ordinea zilei şi calendarele.

Cu toate schimbările şi modificările ce li s'au adus în decursul vremilor, calendarele sunt încă departe de a fi desăvîrşite şi mulţi învăţaţi sunt preocupaţi de a le da o formă definitivă şi comodă pentru toţi.

Iată bună oară o veste adusă de o revistă literară:

Mai mulţi savanţi englezi, între care şi William Ramsay, patronează azi un iugenios proiect de calendar. El se întemeiază pe numeroasele avantagii ce ar rezulta dintr'un calendar, în care numele zilelor ar corespunde regulat aceleiaşi date ale lunei.

După sistemul acesta, ziua anului nou, care e zi de sărbătoare pentru toate neamurile, nu ar mai face parte din nici o lună şi ziua aceea ar fi însemnată: I, 1908, I. 1909 etc. 2 Ianuarie ar deveni astfel 1 Ianuarie.

Anul s'ar compune din 4 trimestre a 91 zile fiecare. In anii bisexţi s'ar intercala o zi fără nume, între 31 Iunie şi 1 Iulie, de exemplu B. 1908.

Proectul a fost bine primit în lumea financiară şi comercială.

*

Cu începere de la 31 Decembrie stil nou, Le Bargy a încetat de a face parte din trupa Comediei Franceze conform dorinţei sale. Toate formalităţile legale au fost îndeplinite.

Incă în cursul acestei ierni marele artist va întreprinde un nou turneu european, avînd în repertoriul şi piesa lui Henri Bernstein „Après moi!" scoasă din repertoriul Teatrului Francez, după două reprezentaţii din cauza cunoscutelor demonstraţiuni ale regaliştilor şi naţionaliştilor.

*

Astronomul Percival Lowell publică în „Century Magazine" un articol prin care dovedeşte, că după o lungă perioadă, Pămîntul va ajunge ca şi Marte, acoperit numai cu pustiuri, cum şi are de pe acum Sahara, Gobi etc.

Omenirea de pe Marte are să lupte mult mai mult pentru existenţa ei, de cît cea de pe Pămînt, ea trebue să fie deci mai inteligentă.

Tot atît de multă inteligenţă va trebui pămîntenilor, în ziua cînd le va lipsi apa şi va trebui să o aducă prin mari lucrări de irigaţie de la zăpezile celor doui poli,

*

Editorul englez ale „Memoriilor" doamnei Steinheil organizează acestei opere o reclamă politică mai mult de cît una literară.

Va fi vorba în zisele memorii de afacerea Fashoda, de rolul jucat în această înprejurare de Felix Faure, Delcassé şi alţii.

E destul să se amintească de numele lui Faure, fostul preşedinte al Republicei, ca publicul să înţeleagă că informaţiile d-nei Steinheil sunt din sorginte sigură, dacă nu din sorginte tocmai.. curată.

*

Recordurile aviatorilor sunt întrecute de cele ale păsărilor. Aşa porumbelul face cu uşurinţă 100 km. pe oră; vulturul 120; rîndunica face pînă la [illegible] km. pe oră.

Recordul aviaţiunii la păsări îl ţine însă şoimul, care poate sbura timp prelungat cu o vitesă vertiginoasă, cu o admirabilă uşurinţă şi la nişte înălţimi de necrezut.

*

A apărut: „Studiu clinic şi critic asupra unui caz de corele cronică cu tulburări mintale" de dr. P. Zosin, docent la facultatea de medicină din Iaşi. O lucrare instructivă şi clară, care va interesa pe specialişti.

*

Pierre Loti, academicianul cunoscut, publică în revista „L'Illustration" o bucată lirică arătînd, că nu va mai întreprinde nici-o călătorie şi făcînd încheiere asupra observaţiilor făcute de el în lungile sale peregrinări, ca ofiţer în marină.

*

STRUNA ZILEI

EXPLICARE

Iată-ne în Ianuarie şi
„Evenimentul" continuă
colecta de pomeni pentru serbările Crăciunului. „Opinia".

Acu-mi trecu prin gînd
Motivul şi vi-l spun:
La ei e ori-şi-cînd
Un aier de... Crăciun.

TEATRUL NATIONAL

— Vineri 13 Ianuarie 1912 —

UN SINGUR CONCERT

dat de celebrul Violonist

JAROSLAW KOCIAN

PROGRAM

1). Tschakowky Concert Re major *J. Kocian*
2). Piano Solo *M. Eisner.*
3). I. S. Bach Ciaccona *J. Kocian.*
a J. Kocian Sérénade
4). b St. Lobin Donizetti Sixtet din Opera Lucia şi
c. Riess Motto perpetuo *J. Kocian.*
5). Piano solo *M. Eisner.*
6). Sarasate Zigeunerweisen *J. Kocian*

La Piano d. M. Eisner din Chikago.
Biletele la Agenţia „Thalia" Th. P. Maximovici.

POVESTE

DEDICATĂ

CARMEN SYLVEI

— Postumă —

I

Iera odată, în ţări străine,
Unde s fetele bălai,
O domniţă cu priviri senine
Ca [illegible]tile lunei de Mai.

Şi în castelu[illegible] zidit alt' dată,
De strămoşi viteji şi crunţi
Iera zimbirea înviorată
Lucind pe lîngă peri cărunţi.

Dar din roşul răsărit de soare
Veni un fiu de voevod
De luă zeiţa,—o mîndră floare,—
Purtînd o daamnă p'un norod.

II

Şi fu Doamnă, mîndră zînă, peste în-
(durerat popor
Ce, în veacurile trecute, dus a traiul
(cel mai greu,
Ce, în cartea omenirei ca să şi scrie
(rostul său,
[illegible] de dusman
[illegible]

Raze frînte din rai,
Ce par, printre grai,
Flori dulce de pe plai,
Aşa-s duioase.
De trece o şoptire
Pe buza-i de carmin
Ie un cînt de iubire
Din cerul senin,
Ie un murmur duios
Ce vîntul voios
Adus a aici jos
Din corul divin.

IV

Ci soarta ie aspră şi Iehova gelos
De fericirea'ntreagă ce luce'ntre noi;
Şi norul ascunde un cer luminos
Şi după rîs dulce dureri vin apoi.
Şi moartea i zeiţă şi oarbă şi rece,
Nimic n'o opreşte, nimic u'o dezarmă.
Prin mînele i aprigi ea toate le trece,
Pe toate zdrobeşte, ea toate le sfarmă.

V

Şi a plînsu cu aprigime
Voioasa d'altă dată,
Şi'n stare nu fu nime
Durerea i s'o abată
Şi peatra cea de stîncă
Ce acoper o copilă,
Păstrează urme încă
De lacrimi fără milă.
Şi a plîns, a plîns cu jale
Lîngă 'ntristatul voevod,
Iubirea vieţei sale,
Sperarea unui norod
Şi a plîns şi încă plînge
Dar durerea-i vie
In sufletu i să frînge
Ş'apare poezie.

VI

RĂZBOIUL

Peste ţărmuri dunărene cerul arde, tîm-
(purpurat
Căci plecat-a uraganul ca să urle 'n vi-
(jelie,
Uragan de foc şi spijă, care tună ne-
(curmat;
Semi luna aprinsă încă îşi conduce a iei
(armie.
Şi tot cad voinici într'una, ca şi brazii
(de la munte
Cînd securea îi abate la pămîntu 'nvi-
(forat;
Moartea duce roşi ghiulele, de i loveşte în
(piept, în frunte
Şi, gîndind la cei de acasă, adorm somn
(neturburat.

Alţii însă, în durere, svărcolindu se'n
(neştire,
Gem sfăşietor, sermanii, implorînd moar-
(tea haină
Şi în visurile aiurării par'că văd 'n nă-
(lucire,
Că iubita îi desmeardă sau că mama îi
(alină.
Ie domniţa ce-i mîngîie, este zina d'altă
(dată
Ieste mater dolorosa care aleargă spre
(dureri;
Ia cu mîna îi ajută şi cu vorba îi des-
(fată,
Căci ia ştie ce ie viaţa şi ce-i moartea,
(în aste sferi.

VII

S'au venit zile de jală
După aprigul război
Şi 'nfanfară triumfală
Au trecut mîndrii eroi.
Şi coroana de crăiasă
Iei pe fruntea sa au pus;
Dar durerea nemiloasă
Din suflet nu i-a apus.

Cum din rană-ţîşnesă sînge,
A ţîş[illegible] trumos
Din [illegible] ce plînge,
P[illegible] duios
Şi s'a dus în lumea toată
Să şi aline cel alean,
In cetatea foast-odată
Logodită cu Ocean.

VIII

VENEŢIA 'N AMURG

Să întreabă luna lucind în eter:
Unde ie foasta mireasă a măreţ?
Gloria astăzi ie dată uitării.
Leul se duce, palatele pier,
Palazzo ducale să 'nalţă spre cer,
Tăcut în întinsa tăcere a zării;
San Marco aprinde în umbra 'nsărării
Doi ochi de lumină ca torţi de vegheri.

Steaua de aur de apărurea plînge,
Gondola s'apropie de malu 'negrit,
Inroşind noaptea cu fâşii de sînge.
Dar cine 'ngînă pe 'ntinse canaluri?
Oceanul zice prin verzile valuri:
—Cetate de vise, ce mult te am iubit!

IX

S'apleacă lopatarul pe vîslă şi cîntă;
Dar cîntec straniu ie cîntecul său.
Şi valul cu spume şopteşte merea
Ş'alunecînd spre Lido, gondola s'avîntă
Şi-i zic:—Gondoliere, ce dor te frîmîntă
De ce i aşa jalnic, cărunt capul tău?
—Signora, avut-am avere şi ieu,
Palate scaldate de marea cea sfîntă.

Perdut-am pe toate ş'am rîs fără milă:
Gondola uşoară să mi zboare pe ape!
Dar astăzi îmi vine a mi plînge de
(milă.
De acum pînă cînd vor fi să mă
('ngroape
Imi tulbură 'ntr'una, departe ş'aproape,
Viaţa-mi întreagă, un rîs de copilă.

X

S'a plins ca[illegible]tasa strălucită,
A plins de pl[illegible]su nor[illegible]
C[illegible]

XI

Şi ai revenit, mîndră Poetă,
Regină cu blînd suflet pribeag,
Mamă în dureri nemîngîiată.

Ce porţi pe fruntra-ţi cea 'nălbit
Triplă cunună vepilduită,
De prin ţărmuri calde ai revenit.
In ţara, în care ai suferit
In ţara, în care eşti iubită,—
Ca şi admirată,—nemărginit.

XII

Căci ai, în suflet dornic,
Un mîndru nestimat,
Ce i dat de firea sfîntă
La tot ce-i creator,
Menirea fără pildă
Să vadă în ce i creat
Frumosu'n neştirbire
Şi mîndru 'naripat,
Căci ai în suflet Geniu
A tot pătrunzător
Căci ai mai presus încă
Simţirea alinătoare,
Ce face să se urce
Tot omul spre zenit
Şi ca şi Cristalul palid
Vorbind către popoare,
Să ierte omenirea
Ce cade 'n poroare,
Că eşti mai presus încă
Buna nemărginit,
Trăieşte dar, măreaţă
Crăiasă între crăiese
Şi intră 'n nemurire
Asemenea c'un zău
De sus, de mai sus încă,
Privirea-ţi să le lese
Pe holdele aurite,
Pe feţele 'nţelese.
Pe ţara Ta iubită,
Mare ca visul Tău.

„Epigonii" **S. Prasin**

Ultime INFORMAŢII

❑ Opinia adresează prietinilor şi cititorilor săi cele mai călduroase urări de fericire cu prilejul schimbării de an.

Afacerea Şumuleanu

Istoricul complect al unei afaceri naţionalisto-trubaduriste

In Iunie 1910 a apărut în ziarul no[illegible] textul unui denunţ, cu conţinut [illegible] grav, ce fusese trimis direcţiei [illegible] a serviciului sanitar contra [illegible] dr. Şumuleanu, regretabilul di[illegible] institutului de chimie al sta[illegible] Iaşi.

[illegible] motivul inventat ad hoc că [illegible] nu era semnat, pentru mo[illegible] însă, că d. Şumuleanu se bu[illegible] simpatia actualului director [illegible] dr. Bărdescu, denunţul fu pus [illegible] dosar.

Şi de şi pus la dosar, considerat dar ca neexistent, directorul general, asupra cererei d lui Şumuleanu, delegă o anchetă compusă din domnii inspector Rigani, fost medic de plasă, şi Minovici, expert caligraf, ca să ancheteze date şi fapte privitoare la chimie, la expertize chimice, la reacţiuni etc.

Fostul medic de plasă şi expertul caligraf sosesc în Iaşi, anchetează şi raportul lor apare în extenso în... *Neamul Romînesc.*

*

Minunată afacere pentru d. Şumuleanu, care aleargă repede la amicul seu Bercea, regretabilul prim procuror ca să dee în judecată *Opinia*—pentru că ea publicase denunţul cu care medicul de plasă şi expertul caligraf îl găsise piramidal nefondat.

Blondul Bercea, regretabilul prim procuror, este gata, la ori ce oră, să se pună la dispoziţia ori cui, necum la cea a d-lui Ş, ca sa dee în judecată *Opinia*. Dar nu ştim pentru ce, n'am fost lasaţi singuri în durerea noastră de a sta o ţică departe de sala Curţii cu juri şi technizitorul avea să fie în[illegible] şi semnat d lui D. Cădere, inspector şcolar, cu care noi suntem doar adversari politici.

Domnul Şumuleanu susţinea anume, că denunţul fusese scris de domnul Cădere şi fiind-că ceea ce susţine d. Şumuleanu este evanghelie pentru primul procuror, se ordonase o comisie rogatorie la Bucureşti, ca prin expertiza caligrafică, să constate dacă scrisul este al d-lui Cădere.

*

Altă minunată afacere! Căci de şi expertiza s'ar fi putut—ar fi trebuit să se facă în Iaşi, domiciliul d lui Cădere profesorie ac:—se face la Bucureşti şi—prin prilejuoasă coincidenţă—expert caligraf este numit d. Minovici, de şi l'ar fi putut numi şi pe d. Rigani. Căci dacă d. Minovici este numit—întîmplător—şi expert chimic şi expert caligrafic în una şi aceeaşi chestie, şi dacă d. Rigani medic de plasă, putea fi numit şi expert caligraf, mai ales că se găseşte în perfectă înţelegere cu domnul Minovici?

*

Se pare că opereta aceasta începusă să-l plictisească pe d. Cădere, care scîrbit de situaţie, se adresează direct ministerului cu o cerere, declarînd pe onoare, că nu este autorul denunţului, dar că, în calitatea sa de fost expert al institutului de chimie din Iaşi, îşi [illegible] în totul cuprinsul, aducînd şi [illegible] noui şi cerînd anchetă.

Ancheta fu numită în persoanele d-lor profesori Paul Bujor, profesor dr. N. [illegible]escu şi Poltzer, directorul institutului chimic din Bucureşti.

Comisia a lucrat două sau trei zile şi a consemnat, în raport, fapte de o gravitate excepţională pentru d. Şumuleanu.

Cele mai grase sunt referitoare la reacţiunile acidului salicilic, la încasarea taxelor de expertiză şi la modul cum d. Ş. se conduce cu personalul institutului.

*

Concluziile au fost redactate de d. profesor N. Tomescu, care cedînd stăruinţelor d-lui Delavrancea, fost avocat, cu zecimea, a d-lui Ş. în procesul cu Cârciumarii, a atenuat foarte mult vina şi a zis că faptele constatate sunt în discordanţă cu concluziile.

Raportul este însă în mîna ministerului—nemodificat. Am ţinut, de aveea, să facem un istoric al faptelor şi vom vedea dacă, faţă cu faptele grave, dovedite şi constatate, ministerul va avea curaginul să menţie în post pe protejaţii d-lor Delavrancea, Rigani, Minovici şi Bercea.

Vom mai vedea un lucru: dacă în faţa faptelor constatate de ancheta d. Şumuleanu va persista să acţioneze în judecată, pentru calomnie, pe d. D. Cădere.

❑ D-ra Lucreţia Bogdan, a fost numită învăţătoare suplinitoare la şcoala primară din comuna Hălăuceşti, jud. Roman.

❑ **Un nenorocit.**—Dacă ar fi să ne luăm după prescripţiile pentru protejarea animalelor, prefectul de poliţie, care om nu eate, ar fi scutit de a fi citat de noi.

Căci de îndată ce cităm numele său şi o nouă faptă nesocotită a sa, animalul de poliţie răspunde prin o prostie.

Prefectul a luat obiceiul să joace cărţile şi le joacă în societate foarte potrivită pentru inteligenţa sa, de loc potrivită cu situaţia sa. Este nedemn, i-am spus noi, să joci cărţile cu vatafii de la Spiridonie şi cu alte ilustraţii la fel.

In loc să tacă din gură şi să iee act de sfatul omenesc ce-i am dat, prefectul, fără să desmintă că are de partenori, la joc, pe al de Teodorescu, o întoarce pe tema takismului şi ne spune că sunt takişti, care ţin tripouri, că sunt magistraţi takişti, care joacă în tripouri.

Este extraordinar ca un prefect să declare că există magistraţi politici, este extraordinar ca acelaşi prefect să se facă reproducătorul unor infamii, puse în circulaţie de un ziar de senzaţii false.

Şi fiind-că parchetul a trimis la instrucţie pe girantul acelui ziar, din ordinul, dacă nu ne greşim, al primului preşedinte al Curţii, întrebăm dacă n'ar fi nedrept ca aceeaşi sancţiune să nu fie dată şi ziarului guvernamental.

Ori cum va fi—prefectul este un animal foarte nenorocit.

❑ Celebra artistă lirică, răstăţata parizienilor **Yvette Guilbert**, va da la Teatrul Naţional din Iaşi, o superbă reprezentaţie, în sarade 30 lanuarie 1912

Biletele la agenţia teatrală *„Thalia"* (Maximovici) căreia îi revine meritul organizărei acestui atrăgător şi de elită spectacol.

❑ In cătunul Ciorbeşti, s'a luat iniţiativa construirei unei noui biserici, cea veche fiind într'o stare ireparabilă.

❑ Am arătat că un reprezentant al ministeriului de comerţ şi industrie a inspectat toate corporaţiile din localitate şi a făcut să se consemneze la casa de depuneri toate sumele de care dispun zisele organizaţiuni. Iată sumele de care dispun în momentele de faţă corporaţiile locale: a constructorilor sub preşedinţia d-lui A. Cupa 5600 lei, corporaţia „Progresul" sub preşedinţia d lui Şt. Lungu 1300 lei, corporaţia Metalurgica, preşedată de d. Al. Stoian 1200 lei, corporaţia Confecţiilor preşedată de d. N. Teleman 550 lei. Toate aceste sume rămîn pînă la aplicarea nouei legi la Casa de Depuneri şi vor servi la eventuala acoperire a datoriilor contractate de corporaţii pînă la 1 Aprilie.

❑ **Constătuirea farmaciştilor.**—Aseară în localul medico-farmaceutic, a avut loc şedinţa tuturor dirigenţilor farmaciilor locale luîndu-se în discuţiune din nou înţelegerea stabilită cu privire la preţul medicamentelor. Cu începere de mîni, 1 Ianuarie costul va fi perceput integral şi toţi farmaciştii au reînoit angajamentul de a nu se concura între dinşii prin scăderea preţului stabilit prin lege, procedîndu-se aşa cum se procede şi în alte oraşe.

Luîndu-se în dezbatere chestiunea societăţilor de ajutor reciproc, pentru acordarea de medic şi medicamente şi întru cît de aceste organizaţiuni beneficiază un mare număr de familii nevoiaşe, unii domni dirigenţi opinează că se cuvine a li se acorda o oarecare reducere faţă de taxele oficiale. Unele din aceste societăţi au o vechime de trei până la patru decenii.

O altă părere a fost ca farmaciile să doneze societăţii „Salvarea" o cantitate de medicamente spre a se distribui gratuit, cu atît maimult cu cît serviciul sanitar, de la înfiinţarea depozitelor, nu mai acordă bolnavilor săraci ordonanţe medicale sub formă de dispensar.

In cele din urmă s'a conveuit a se acorda o reducere de 25 la sută asupra preţului oficial şi anume sub formă de medicamente gratuite acordate societăţilor fără plată şi destinate membrilor lipsiţi de mijloace. In zchimb societăţile se vor obliga la o plată curentă şi la un serviciu medical propriu zis, adică fără dispensarii la sediul societăţilor.

Pentru a se evita o concurenţă între farmacişti pe tema furniturilor la societăţi şi organizaţii cari acordă medicamente, diriginţii de farmacii cari nu au asemenea furnituri s'au îndatorat a nu primi comenzile eventuale în locul actualilor furnizori. Unii farmacişti au cerut, în diversele consfătuiri, a se introduce rotaţia pentru diversele furnituri oficiate — şcoli, căi ferate, internate — ceea ce însă nu s'a acceptat de către toţi diriginţii.

❑ In urma noului regim introdus de diriginţii farmaciilor pentru menţinerea tarifului medicamentului, personalul farmaceutic s'a reorganizat şi el în vederea unor inbunătăţiri a condiţiunilor de salariu şi de lucru.

Aceasta, mai cu seamă, după îndemnul venit de la „sindicatul farmaciştilor" care a adresat un apel căiduros tuturor funcţionarilor de farmacii.

❑ **Inzăpădirea trenurilor.**—*Viscolul a continuat cu aceeaşi vehemenţă, în tot timpul nopţei şi continuă şi azi.*

Circularea trenurilor continuă a fi întreruptă pe linia Iaşi—Vaslui.

*

Trenul care avea să sosească ieri dimineaţă în Iaşi, continuă să fie înzăpădit la Rebricea.

Tot în apropiere de această staţie, se află înzăpădit şi trenul princiar, care pornise din Iaşi pentru a primi pe prinţul Ferdinand, precum şi o maşină de ajutor, ce plecase din Iaşi la ora 11 a. m.

Această maşină se află înzepezită în apropiere de Ciurea.

*

Pasagerii care se găseau în trenul înzăpădit la Rebricea au fost întorşi la Vaslui, de unde unii s'au întors în Capitală.

*

Trenul expees, care avea să plece eri din Iaşi la 2.55 p. m. n'a mai fost format. Aseminea n'a plecat nici trenul de 8.45 seara.

*

La Rebricea se continuă cu activitate deblaiarea liniei, însă viscolul zădărniceşte munca oamenilor.

Nu e prin urmare nici o speranţă, ca azi linia să poată fi restabilită.

Aşa că nici azi dimineaţă, nu s'a format trenul mixt, care la orele 8 şi 30, avea să plece spre Bucureşti, via Vaslui.

*

Un singur tren a sosit aseară prin Paşcani, însă cu o foarte mare întîrziere.

E însă probabil că azi circulaţia se va întrerupe şi pe această linie.

Cu toate aceste azi dimineaţă, s'a expediat un tren spre Paşcani, însă în loc de ora 6 dimineaţă, trenul a fost pornit abia la orele 9.

*

Principele Ferdinand, Principele Carol, d. P. P. Carp, şi celelalte persoane, care au luat parte la vînătoarea de la Ţibăneşti, au putut să se întoarcă, la Bucureşti, formîndu se un tren special la Buhăeşti, la care a fost ataşat un vagon lit pentru principele Ferdinand şi Principele Carol.

❑ Administraţia comunală, alarmată de destăinuirile noastre, au oprit aducerea de ghiaţă din alte iazuri, de cît cel de la Ciric, pînă la noi dispoziţiuni.

In acelaşi timp, a dispus să se construiască de urgenţă un basin, în care să se adune apa de Timişeşti, care să fie lăsată a fi înghetată.

*

In această privinţă, a avut loc eri o convorbire între d. dr. Cosmovici şi d, dr. Foru, medicul şef al oraşului.

După cum suntem informaţi, medicul şef al oraşului şi-a degajat orice răspundere, zicînd că nu poate expune oraşul de a fi alimentat cu ghiaţă infectă, de oarece nu se poate controla cu minuţiositate felul cum se întrebuinţează ghiaţa.

*

In urma acestei convorbiri, administraţia comunală a luat măsurile arătate mai sus.

❑ D. Victor Castano, bătrînul profesor, care a fost grav bolnav de pneumonie este pe deplin restabilit.

❑ Din partea camerei de comerţ s'au expediat suveranului, telegrama următoare, ca felicitare de Anul nou:

Membrii Camerei de Comerţ şi Industrie din Iaşi, adînc recunoscători de atenţiunea deosebită ce a-ţi aratat-o Iaşului ori cînd şi mai cu seamă anul acesta, urează cu ocaziunea anului nou, Majestăţei Voastre, Majestăţei Sale Regina, Alteţelor Regale, ani mulţi şi deplină sănătate, pentru fericirea şi prosperarea ţărei.

Preşedinte, *C. Cerchez.*

Secretar, *G. I. Mirăuţă.*

❑ *In ultimul moment, ni se anunţă, că circularea trenurilor este întreruptă între Mărăşeşti—Roman, Burdujeni—Paşcani, Ciurea—Bîrnova şi Grajduri—Vaslui.*

Intre Iaşi—Dorohoi, circularea trenurilor se face prin transbordarea la Vorniceni.

❑ Cu prilejul anului nou 1912 I. P. S. Mitropolitul Pimen, a dat Protopopilor de judeţe următoarea telegramă:

„La începutul anului nou aduc ale mele mulţumiri preoţilor, pentru hărnicia cu care au lucrat în anul trecut spre înălţarea morală şi economică a poporului şi rog pe Dumnezeu pentru sănătatea lor şi a poporului ce păstoresc".

❑ In Iaşi viscolul, din ce în ce mai puternic, durează de alaltăieri noaptea. Tramvaiele nu mai circulă, comunicaţia telefonică, în interiorul oraşului chiar, se face cu mare anevoe şi săniile circulă cu aceeaşi anevoe.

❑ Coaforul ieşan Petru Niţă, care plecase subit din Iaşi acum o lună, se duse la Bucureşti fiind grav bolnav şi supus unei grele operaţiuni de apendicită în serviciul chirurgical din spitalul Colţa din Bucureşti.

Dînsul a eşit din spital şi se află angajat ca prim maistru la coaforul Ionescu, din calea Griviţei la Bucureşti.

❑ **Linia Iaşi—Dorohoiu continuă a fi întreruptă, din cauza ciocnirei, pe care am ralatat-o eri.**

Din nefericire, avem de înregistrat şi un accident de persoane, în urma acestei ciocniri.

Ast-fel a fost adus eri, frînarul Vasiliescu, de la trenul de marfă, grav rînit.

Nenorocitul a fost internat la spitalul sf. Spiridon.

❑ Preoţii din localitate se vor duce mîine, în corpore, la Mitropolie, pentru a felicita pe I. P. S. S. Mitropolitul cu prilejul Anului nou.

❑ La serviciul sanitar al oraşului, se lucrează la întocmirea unei hărţi denografice, al boalelor contagioase constatate în cursul anului 1911.

❑ O farsă farmaceutică.

Ieri, cu poşta de Bucureşti, toate farmaciile din localitate au primit sub forma unei circulări formula de compoziţie a „cremei Flora", brevetată de mai mult timp de consiliul sanitar superior. Se crede că faptul a fost pus la cale de către un fost asistent al farmaciei, care a lansat produsul de mai sus.

❑ Fabrica din Socola „Ţesătura", foasta Geller, a făcut cunoscut că în urma desfiinţării rabatului a desfiinţat serviciul de asistenţă medicală pe lîngă această fabrică.

❑ La Banca Provideuţa a Camerei de Meserii, se procedează azi, la închiderea anului financiar.

❑ In cursul anului 1911, n'au fost în oraş de cît 11 cazuri mortale de febra tifoidă.

Nr. 14436
B.C.U. „M. EMINESCU"
IAŞI

Ultima oră

Bucureşti 31 Decembrie

Alegerile din Germania

Berlin. — Rezultatul alegerilor, cunoscut, pînă eri, la orele 12 noapte, a fost cel următor: 34 partidul centrului, 10 conservatori, 2 imperialişti, 1 naţional liberal, 2 agrarieni, 3 polonezi, 2 independenţi şi 51 social-democraţi.

Berlin.—Azi la 1 după prînz, s'a făcut cunoscut rezultatul următor:

44 centrul, 12 conservatori, 2 imperialişti, 1 naţional liberal, 2 agrarieni, 3 polonezi, 2 independenţi şi 53 socialişti. Nu s'a ales nici un antisemit.

Pentru balotaj, se găsesc 24 conservatori, 5 imperialişti, 1 antisemit, 5 agrarieni, 16 centru, 40 naţionali liberali, 32 progresişti şi 63 socialişti.

*

Berlin.—Caracteristica alegerilor, este înfrîngerea progresiştilor, cari n'au reuşit nici în colegiile unde fuseseră mai bine representaţi şi succesul socialiştilor, cari probabil vor cîştiga 90 de locuri, în loc de 50, cît au avut.

Ciocnirea de la Vorniceni

Dorohoi. — Ciocnirea între trenul de persoane şi trenul de marfă, de pe linia Iaşi—Dorohoi, a avut urmări mai grave.

In afară de frînarul Vasiliescu, se mai găsesc răniţi mecanicul şi conducătorul trenului de călători. Patru călători sunt de aseminea uşor răniţi.

Pagubele materiale sunt însemnate.

Degrevarea com. Bucureşti

Bucureşti.—Consiliul de miniştri, se va ocupa zilele aceste, de un proect, care tinde ca statul să ia asupra sa o parte din cheltuelile comunei Bucureşti, şi anume acele privitoare la întreţinerea cultului şi al serviciului de pompierie.

Mişcarea guvernamentalilor

Bucureşti. — Comitetul de acţiune al guvernamentalilor, s'a întrunit aseară, sub preşedinţia d-lui Deşliu.

S'a hotărît scoaterea unei broşuri, în care să se arăte reformele guvernului şi să se analizeze chestia tramvaiului.

Broşura va fi distribuită în mii de exemplare.

CAMPANIA DE RĂSTURNARE

Bucureşti.—Membrii liberali din Popa Tatu, au ţinut aseară o consfătuire. S'au rostit numeroase cuvîntări şi s'au îndemnat pe membri, a veni cu toţii la marea întrunire, pe care opoziţia o va ţine la 8 Ianuarie.

*

Slatina.—Aseară a avut loc o mare întrunire. Au vorbit d nii C. Iliescu şi alţii, anunţînd campania de răsturnare.

Furtul din Albeşti

Calaraşi.—Un furt îndrăzneţ s'a constatat astă noapte în comuna Albeşti, din jud. Ialomiţa.

Hoţii au pătruns în localul Băncei populare „Principatele Unite", şi au furat casa de fier, care conţinea 13 mii lei în numerar şi 7000 lei în valori.

S'au început cercetările de către jandarmi, care au descoperit lada de fier spartă, în apropiere de comună.

Curînd însă cercetările au descoperit şi pe hoţi, cari sunt Neculai Munteanu, C. Gheorghiu şi Ion Jugureanu.

Acest din urmă este insuşi preşedintele Băncei populare.

Asupra lor s'au găsit 13,000 lei.

Graţiarea soldaţilor din Stăneşti

Bucureşti.—In cercurile guvernamentale se afirmă că d. Nicu Filipescu, ar fi obţinut de la Rege graţiarea condamnaţilor din Stăneşti.

Inzăpădirea trenurilor

Bucureşti. — Un comunicat al direcţiunei generale arată că circularea trenurilor se face pe toate liniile şi afară de Vaslui Iaşi, care este întreruptă.

Vremea

Bucureşti.—Ştirile telegrafice şi telefonice cu străinătate, sunt întrerupte din cauza vremei rele ce bîntuie.

La Constantinopol viscoleşte de trei zile fără întrerupere.

Accidentul automobilului princiar

Vaslui.—Automobilul, care conducea pe principii Ferdinand şi Carol, de la Ţibăneşti, s'au înzăpădit în drum.

S'au cerut ajutor şi în curînd au sosit sătenii din satele invecinate, cari au ajutat şi au pus automobilul în mişcare.

Bulgaria se'narmează

Sofia. — Ştiri pozitive arată, că Bulgaria, face mari pregătiri militare, pentru a nu fi surprinsă în primăvară, în caz de războiu.

Guvernul bulgar a făcut mari comenzi de muniţiuni.

Retragerea Marelui Vizir

Constantinopol.—Marele vizir, care se află bolnav, merge spre bine.

El a declarat, că se va retrage din înalta demnitate ce ocupă, de oare ce s'a săturat să fie om de paie.

FARMACIA ROTBARD

Cu ocazia Anului Nou urează tuturor clienţilor şi prietinilor săi un an fericit.

ANTREPRENORII
BERĂRIEI AZUGA
din IAŞI—PIAŢA UNIREI

Mulţumind distinsei lor clientele pentru bine-voitorul concurs dat în acest an, le urează mulţi ani de fericire ca ocazia Anului Nou 1912.

D. NEUMANN GROSSMANN
proprietarul Magazinului JOCKEI-CLUB
face urări de fericire şi mulţi ani, Onor. sale clientele.

SOCIETATEA IN COMANDITĂ
„Prima fabrică de ape minerale din Iaşi"
Str. GHICA-VODĂ 37
cu ocazia Anului Nou urează sincere felicitări onoratei sale clientele din toată ţara.

15,000 Decalitri *Vin nou de vînzare la moşia Stînca. Se vinde şi în detaliu minimum 1 Vas.*
Preţul fix 7 lei Decalitru.
A se adresa d lui LEO POPPER Iaşi.

Petru Al. Pogonat
DOCTOR IN DREPT
AVOCAT
— Iasi Str. Muzeului No. 10

JACQUES PAUCKER

BUCUREŞTI
Telefon 3|63.—**Str. Smîrdan 51**

BIROU TECHNIC

SOFIA
Telefon 900. **Bd. Marie Louise 79**

SPECIALITATE : Instalaţiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE şi SEMISTABILE Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz şi aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oţel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, şuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franţuzeşti „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri ruseşti şi americane valvolină „Meteor", bumbac de şters etc.

SAMOVARE
Balanţe de cereale

FABRICI

Ţevi, accesorii de ţevi, robinete, canale, ventile, muşamale, bascule ‚Garwens', balanţe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klingerit, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii
„PLUVIUS"

— VALŢURI DE PORUMB patent AGEKA —

Magazinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI
— Casă de încredere, fondată în 1892 —

NOTE de MUZICA
Asortiment complect după Programa Conservatorului

Instrumente muzicale şi Accesorii

VIORI ŞI VIOLONCELE PENTRU CONCERT

Piane şi Pianine

Reprezentanţa renumitelor fabrici
STEINWEG, ROSENKRANZ
Vînzare şi în rate lunare fără acont—INCHIRIERE DE PIANE
ATELIER SPECIAL *pentru reparare de Piane şi ori-ce instrument muzical.*

PATINE CU RULETE
PENTRU SKATING
Calitate superioară—Preţuri reduse

La administratia ziarului se primesc anunciuri cu preturi convenabile

Cel mai bun cadou de Anul Nou
este maşină de cusut

SINGER ‚66'

fiind cele mai bune pentru cusut, brodat şi ţesut

Intruneşte în mod complect simplicitatea cu utilitatea
Culmea comodităţei.
Societatea pentru comercial cu maşini de cusut „SINGER"

BOURNE & Co. IAŞI

Strada Lăpuşneanu No. 37
Sucursale în toate oraşele principale din ţară.

NEVRALGIELE
Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ușurează și vindecă *Nevralgiile* cele mai grele de tâmplă, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecțiunile reumatismale acute* și *dureroase* cari au resistat la toturor celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri, unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simțit vr'o ușurare, va lua 4 hapuri a doua di: 2 dimineața, unul la dejun, si unul la cina, séra. Nu trebue se ia mai mult de cât 4 pe di.

A se cere : LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, *de* PARIS, *cari se potu găsi la toți Droghistii și Farmacistii.*

Imp. G. PRIEL, 7, rue de la Sorbonne, Paris
CHOTURES DE CHASSE, VELOURS, FOURRURES
GOUTTES ARTIFICIELLES, les 100 gr. 3 f.

Tipografia H. Goldner, Iaşi Str. Mîrzescu.—Instalaţiune cu motoare electrice, executată de Iohau Krzyzanoski lăcătuş electrician, Iaşi, str. Păcurari

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

un an . . . . . 20 lei
lunĭ . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rand în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mironescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX—No 1485—Marți 3 Ianuarie 1912

BIBLIOTECA CENTRALĂ DIN BUCUREȘTI

Comercianții în plină agitare

II

Afirmăm fără teama unei dezminţiri serioase, că legea care decreta repaosul general şi complect, nu va aduce nici un prejudiciu comerciului. Condiţia esenţială fiind, insistăm asupra acestui punct, *ca repaosul să fie general şi complect.*

Excepţiunile fiind cauza anihilărei legei. Excepţiunile făcînd legea repaosului prejudiciabilă, trebuie să băgăm bine de samă la crearea acestor excepţiuni.

După părerea mea, excepţiunile ar trebui să cuprindă numai farmaciile, prin alternare, hotelurile, birturile speciale, grădinile care ar vinde numai vin şi bere, berăriile, teatrele, bufetele din grădini. Iar în comunele rurale, cîrciumele, fiind singurile localuri de distracţie. Ele ar putea rămînea deschise, însă numai de la oarele 3 p. m. pînă la oara 9 seara, fără dreptul a vinde rachiu.

Ca măsură pentru viitor, cîrciumele de la sate ar trebui să aibă grădini pentru vară şi cîte o hală mare pentru iarnă, hală, în care să se dea reprezentaţii cinematografice, instructive pentru săteni.

Repetăm, legea asupra repauzului trebuie impusă în interesul tuturor, chiar şi în interesul acelora ce nu concep avantagele repausului, ca superioare la tomiei de cîştig, prejudiciabile sănătăţei; moralităţei şi hranei sufleteşti a muncitorilor.

Legea repausului trebuie să ea măsuri, a se crea reprezentanţii distractive şi instructive pentru muncitorii de la oraşe şi locuitorii de la sate.

Comerciul în practică, progresul şi dezvoltarea lui, nu trebue să fie un element de distrugere a organizmelor, de corupţie a moravurile de adăpost al hoţilor şi de plămădirea crimelor.

Crimele venite în faţa curţilor cu juraţi, în regulă generală, au ca scuza primei, beţia şi ca local de întîlnire în fapt-şi, cîrciuma.

Revendic pentru clasa comercianţilor, morala şi cinstea şi deci, cred că reprezintă întreaga clasă comercială şi industrială serioasă a ţării cînd pretind o lege asupra repausului serioasă, dreaptă şi bine cumpănită.

Chestia a doua care agită pe comercianţii este acea relativă la comerciul de băuturi. In această chestie guvernul a prezentat în mod scandalos.

După ce d. Carp în opoziţie, ca şef de partid, aplauda legea monopolului cîrciumelor creată de liberali. Tot d. Carp ca prim-ministru, modifică legea, ca angajamente electorale în senzul a modifica legea, nu se ţine de angajamente şi aşa mai departe.

E scandalos şi revoltător ca primul ministru şi guvernul unei ţări să procedeze de maniera actualului guvern în chestia cîrciumele.

Exemplul e îngrijitor pentru ţară, mai cu samă cînd pleacă de sus de la guvern. Ţara trebue să ştie, că legile se fac numai pentru a satisface anumite nevoi sociale de ordine superioară, căci legile cu caracter electoral, sau legile care ar tinde se facă popular un guvern odios, ne-ar duce la anarhie, periclitînd însăşi existenţa statului. Dar care e partea dreaptă în această chestie?

Ministrul Costinescu, prin legea creată de el, urmărea un principiu mare, combaterea beţiei, care decimează populaţia rurală. Ca principiu, Emil Costinescu avea dreptate. A greşit însă în găsirea mijloacelor.

Beţia, nu se combate numai prin reducerea numărului cîrciumelor.

Beţia se combate cu mai mult succes, prin calitatea băuturei pusă in consumaţie, sistem aplicat şi în monopolurile pe faţă.

Sub banda monopolului se vinde rachiu prost şi slab, ne vătămător sănătăţei şi rău la gust.

Dreptate are şeful nostru, d. Tache Ionescu, cînd promite libertatea acestui comerţ.

Şeful nostru cunoaşte nevoile ţărei, nevoile clasei sociale alcătuite din comercianţi cîrciumari, care trăesc numai prin libertatea comerţului, prin libertatea muncei.

Nu rezultă de aci însă, că prin practica libertăţei comerţului otrăvirea alcolică să se întindă.

Legea trebuie să indice care anume calităţi de rachiuri pot fi vîndute prin cîrciume şi care nu, luînd măsuri severe ca fabricile să nu pună în consumaţie de cît rachiuri inofensive, nevătămătoare sănătăţei.

Nu în căutarea popularităţei sub forma periculoasă, dar pentru a aduce reale servici ţărei, afirmăm, că comercianţii de băuturi sunt în dreptul lor a cere dreptul la viaţă prin libertatea comerţului, prin libertatea muncei.

Cea mai numeroasă clasă socială în comerţul mic, este acea a comercianţilor de băuturi, atît la oraşe, dar mai cu samă la sate.

Comerţul băuturilor, nu reclamă cunoştinţe speciale, nu reclamă capital mare. Acest comerţ de şi nu realizează beneficii însemnate, totuşi rentează atîta cît se produce mijloace de traiu la numeroase familii, atît de utile ţărei, fie ca producatori de venituri statului fie ca producători de tăria naţională.

A se prohibi prin legi speciale, practicarea acestui comerţ, este a răpi hrana din gura atîtor suflete, care, după statistica d-lui Costinescu se rădică la peste 8000 cârciumari, ceia ce ne ar da un număr de peste 20000 suflete,

In altă ordine de idei, dintre băuturi s'a dovedit ca cea mai periculoasă, numai aceia care răspunde la numele de rachiu; vinul, berea nu sunt vătămătoare de cît numai în abuzuri excesive. ceia ce nu s'a semnalat pînă astăzi. E firesc deci ca comerţul băuturilor să fie lasat liber la oraşe şi la sate, sub condiţiunea esenţială ca rachiurile să nu fie libere a eşi din fabrică de cît în condiţiile de tărie şi puritate prevăzute de serviciul sanitar.

Cea mai desăvîrşită desaprobare se cuvine unui guvern, care are naivitatea a se juca cu nevoile existenţei cetăţenilor.

G. D. Şerban.

Incercarea d-lui Filipescu

Ministrul de război, pus la cale de duşmanii Iaşului, a hotărît să ne iee din Iaşi o instituţie militară foarte vechie şi s'o ducă în Valahia.

Domnul Filipescu crede că se va putea purta cu Iaşul cum s'a purtat cu comandorul Frunzianescu: cum a dat poronca consiliului de reformă din Galaţi să zdruncine cariera strălucită a unui marinar, vrea să iee o instituţie militară din Iaşi, vechie de peste jumătate veac, şi să împodobească cu dînsa împrejurimile Tîrgoviştei.

Domnul Filipescu, care este un impulsiv, poate fi un uşuratec la lovituri necugetate, dar cei cuminţi ar trebui să-i arăte calea cea bună.

Este foarte adevărat, că pe d. Filipescu nu-l leagă decît trista amintire a unei siluete scabroase ce-a făcut-o în Iaşi, la o întrunire publică, d lui Take Ionescu. Domnul Take Ionescu, însă, a luptat totdeauna pentru îmbogăţirea Iaşului, fie pe teren cultural, fie pe teren economic.

Nu vom aminti tot ce-a făcut d. Take Ionescu pentru Iaşi. Sunt imense atenţiunile ce le-a avut d-sa pentru a doua Capitală. Dar vom întreba pe d. N. Filipescu; în afară de siluete proaste—ce ai făcut la Iaşi?

Fireşte, nimeni nu l'a invitat pe devenitul ministru de război să se apropie de Iaşi. Şi cu atît mai mare este cutezanţa sa, cînd, din simplă iniţiativă necugetată, hotăreşte să ne iee un monument scolastic.

Sub domnia actualului Rege, şcoala militară din Iaşi, contopită cu cea din Bucureşti, ne-a fost redată.

In anul jubilar al Universităţii, despre care Regele vorbeşte cu atîta entusiasm, se hotăreşte a se lua Iaşului o şcoală mai vechie ca Universitatea—fapt contra căruia nu vom înceta să protestăm—fiind că actul este îndrăzneţ, este nesocotit şi cată să ne deposedeze de o podoabă culturală.

Liceul militar din Iaşi nu ve fi transferat. Cu dragostea ce există la Bucureşti pentru Iaşi, cînd se va face obiceiul ca orice instituţie culturală poate fi mutată prin simplă manie şi decizie ministerială, vom ajunge peste puţini ani un tîrg pustiu.

Să ne păzim de duşmani, ca d. Filipescu, cu toată energia ce-o dă omului paza de duşman!

Domnul... Episcopescu

Parchetul tribunalului Iaşi, de cînd îl conduce domnul cu numele curios Bercea, a ajuns un fel de fort Chabrol. Primul procuror, din proprie iniţiativă, apoi procurorii şi funcţionarii, din ordinul primului, sosesc misterios la parchet, nu vorbesc cu nimeni, se zăvoresc înăuntrul localului parchetului —unde nimeni altul n'are voe să între pînă nu împlineste prescripţiile—fructul lipsei de inteligenţă a primului procuror.

Prescripţiile acestea se prezintă astfel: eşti spre pildă, avocat. Ca atare este foarte natural să ai treabă la parchet. Ferească D-zeu nu poţi intra d'a dreptul. Ci trebue să te adresezi, cu toată delicateţa, aprodului de la uşe, un ţigan dresat de Borcea; ţiganul comunică evenimentul stăpînului, acesta ordonă întroducerea avocatului, care comunică primului, scopul venirei sale; apoi primul procuror şi cu avocatul trec în grefă şi primul este faţă pînă ce avocatul este servit.

Copie fidelă, după cum vedeţi, după sistemul adoptat de şcoala Sacrè Coeur; nu se cade să vorbeşti cu o elevă de cît în prezenţa maicei de serviciu.

Primul procuror este permanent maica de serviciu la parchet, iar domnişoarele din parchet, păzite să nu purparleze cu domnii. se numesc: Alexandru Gavriliu şi Mihai Ghe[illegible]

Este, totuşi, un domn, care, privilegiat, are dreptul să intre în sanctuarul d-lui Bercea, ori cînd, ori cum: este d. Şumuleanu.

Sunt foarte mulţi, cari au convingerea că d. Şumuleanu nu este chimist —că nu-i avocat, asta este prea sigur. Şi de şi nu-i avocat — d. Şumuleanu, sau pentru că nu-i avocat—a capatat un passe partout de la amicul seu, tristul prim-procuror,

Domnul Şumuleanu, dacă nu i inamorat de meşteşugul seu—nici acesta de dînsul—iubeşte judecăţile. De cînd aplauzele damelor din Vaslui, în procesul cu cîrciumarii, au adus d-lui Şumuleanu 25.000 lei satisfacţie, chimistul de la Iaşi a avut tot dreptul să capete convingerea, că procesele sunt mai rentabile de cît expertizele chimice.

Acum vrea să se judece cu d. D. Cădere. Ce să se judece cu el, îi trebue un raport de expertiză caligrafică—şi de şi instrucţia se face la Iaşi, sub supravegherea lui Bercea, de şi d. Cădere domiciliat în Iaşi, cu expertizarea scisului domnului Cădere, după cererea d-lui Şumuleanu, deci după porunca d lui Bercea, a fost autorizat un caligraf din Bucureşti. La început fu numit d. Minovici, cere expertisaze pe d. Şumuleanu chimiceşte; apoi, prea fiind de oaie afacerea, a fost numit unul Episcopescu—tot din Bucureşti.

Expert caligraf din Iaşi numit la Bucureşti - n'a existat încă; dar nici din Bucureşti pentru Iaşi — pînă la reclamaţia Şumuleanu.

La juraţi, în procesul Casa-Socor, primul procuror este, fără jenă, avocatul primului; lui d-nul Şumuleanu, d nul Bercea îi vine un fel de avocat de casă.

Constatăm.

Ingăduinţa Opoziţiei

Am avut guverne care au atentat la sentimentele naţionale şi la mîndria noastră de stat liber. Am scapat teferi. Pe cîtă vreme încrederea în viitorul neamului nu se stinge, naţiunea merge înainte.

N'a fost însă pînă acum, un guvern ca al d-lui P. Carp care să mînjească în acelaşi timp tot ceea ce avem mai sacru. Pe lîngă ideea de justiţie, drepturile patrimoniale şi principiile constituţionale pe care le-a încălcat, guvernul actual a făcut un rău şi mai mare. A surpat zi cu zi, temelia morală.

Aceasta-i primejdia!

Din prima şi pînă în ultima zi, guvernul prezidat de d. P. Carp s'a arătat a fi al necinstei, al nedreptăţei şi al imaginaţiei. Cel mult, dacă i-a lipsit curagiul perversiunei sale, căci n'a îndrăznit să se manifesteze altfel, de cît travestit sub masca ipocriziei.

*

Faţă de un aşa regim, retragerea opoziţiei din Parlamentul d-lui P. Carp va fi judecată de ţeară ca o faptă patriotică şi pe deplin justificată, iar creditul nemeritat de 11 luni acordat unui astfel guvern, poate să servească ca pildă de îngăduinţă şi de jertfă din partea unei opoziţiuni luminate.

Căci să nu uităm că guvernul actual este o simplă anomalie în viaţa constituţională a României şi anomaliele nu pot, nu trebuie să trăiască.

In adevăr, în baza căror drepturi a venit d. Carp la putere?

Erau junimiştii, în Decembrie 1909 expresiunea voinţei ţării, dovedise ei, la cele 40 de alegeri parţiale, că curentul opiniei publice îi indică ca succesori ai liberalilor?

Chiar d. T. Maiorescu la Senat, cu toată logica sa, n'a putut să justifice altfel necesitatea unei schimbări de regim, de cît arătînd că ţara se pronunţase în favoarea conservatorilor democraţi.

Şi, în definitiv, cum au venit junimiştii? Minţind şi pe liberali şi Coroana. Au venit spărgînd geamurile şi dînd cu pietre în statui, insultînd femeile oamenilor mari şi defilînd pe stradă cu d-nii T. Maiorescu, Al. Marghiloman şi P P. Carp în cap.

Era destul ca întreaga opoziţie să se solidarizeze şi, neparticipînd la alegerile generale, să tae din prima zi, ori ce speranţă de viaţă guvernului domnului P. Carp.

Am fi fost în dreptul nostru, încă de la Mai 1910 să ne cruţăm de necinstea de a participa la lucrările unui Parlament unde, cum zicea d. Take Ionescu, e atîta murdărie jos în cît trebue să priveşti numai în sus.

N'am făcut o nici atunci. Cu batistele la nas, am rămas neclintiţi la datoria noastră, tot din îngăduinţă. Largi şi generoşi, am vrut să-i vedem la lucru mai înainte de a'i os'ndi.

Acum în Noembrie, după ce guvernul dovidise pînă la evidenţă că este şi incapabil şi odios, opoziţia a acordat d-lui P. Carp o nouă păsuire. Abţinîndu-se de la discuţiunea Mesagiului, a avertizat guvernul că o situaţie atît de anormală nu mai poate să dureze, fără primejdie pentru ţară,

Era încă timpul ca guvernul să se salveze.

In loc de moderaţiunea şi cumpatarea pe care o aşteptam, am văzut deslănţuindu-se de către banca ministerială, cu prilejul chestiunei tramvaiilor, cea mai teribilă fortună de patimi josnice din cîte au trecut peste Parlamentul ţărei.

La Cameră, iubitul nostru şef d. Take Ionescu, dă, pentru ultima oară, guvernului putinţa de a mai trăi, strigînd d-lui P. Carp, ca încheere a memorabilului său discurs: *„Opreşte te aci“.*

A fost imposibil să se oprească. Vîrtejul pasiunilor urîte tîrîse către prăpastie, întreaga baracă guvernamentală.

Atunci am văzut eşind la suprafaţă acea lege monstruoasă şi ipocrită a d. Al. Marghiloman.

Guvernul era moraliceşte mort şi opoziţia nu mai avea pe cine să mai salveze.

In faţa cadavrului te descoperi şi apoi plecci.

OAMENI ŞI LUCRURI

Glossa recunoştinţei

E ceva de speriat — ce transportă în zilele aceste de serbători sărmanii factori postali!

Plouă mormanele de cărţi de vizită şi de scrisori, — atîtea şi atîtea semne de prietenie, de devotament, de recunoştinţă.

Dintre toate manifestările sufletului, omenesc—sentimentul acesta din urmă —al recunoştinţei—este fără îndoială cel mai greu de definit, cel mai complex, cel mai curios—dacă vreţi.

Există, înainte de toate, ceva real în acest sentiment? Cine s'ar putea îndoi de acest lucru? In foarte multe împrejurări sinceritatea recunoştinţei este atît de vădită, atît de adevărată, încît existenţa ei nu poate fi măcar expusă unei umbre de îndoială. Anumite situaţiuni, anumite relaţiuni între om şi om crează, de multe ori, o strînsă legătură şipsihică, indisolubilă, în stare să supravieţuiască tuturor încercărilor şi să ţină piept tuturor furtunilor. E ceea ce numim prietenie; dar mai tare decît dînsa, mai trainică si—poate—mai omenească este prietenia întemeiată *nu* pe simpatie, ci pe recunoştinţă.

„Poate“...

Fiindcă realitatea lucrurilor ne pune de multe ori în faţa unor enigme ce sfidează raţiunea. Şi cine dintre noi nu s'a întrebat de atîtea ori cu uimire cum de s'a prefăcut în sufletul cutăruia dragostea în ură, recunoştinţa în duşmănie sau cel puţin în invidie, — aceasta din urmă putînd fi socotită ca forma cea mai păcătoasă a micimei omeneşti. Şi de cîte ori se întîmplă să fii uimit de atari prefaceri, te întrebi dacă într'adevăr poate avea fiinţă reală un sentiment atît de capricios, de îndată ce se poate aşa de lesne înlocui prin contrariul lui, prin extrema lui! Numai îndoiala în această privinţă e chinuitoare şi distrugătoare de credinţă în gradul cel mai înalt, aşa cum spunea un vechiu poet francez:

Ah! périsse à jamais ce mot affreux
d'un sage,
Ce mot, l'effroi du coeur et l'effroi
de l'amour:
„Songez que votre ami peut vous
trahir un jour!“

Pentru că nu e puţin lucru.

Omul, sociabil prin firea sa, simte trebuinţa prieteniei, intimităţii şi confidenţelor. Cum poate să-i treacă prin minte că vr'odată acel care astăzi stăpîneşte credinţa lui, simţirea lui — va trece, într'o clipă, cu... arme şi bagaje, cu tot ce ştie şi i-ai încredinţat — în tabăra duşmană?

O, dacă s'ar putea gîndi omul în orice moment al vieţei la o atare perspectivă, i-ar fi viaţa mereu otrăvită, sombră şi neîmpacată.

Iar negîndindu-se, însamnă că nu e prudent, că nu cunoaşte lumea, că e lipsit de experienţa vieţei...

Cum rămîne însă cu recunoştinţa, care e mai tare, mai profundă decît simpla şi întîmplătoarea prietenie?

Rodion

Conflicte de idei

Corespondenţa unei femei cu un om de şcoală

XII

12 Februarie 19 . .

. . . . . .

Cît do adevărat vorbeşte! Aşa-i cum zici. Progresul e înlănţuit şi edificiul pedagogic e aşa de înalt în cît vîrful se pierde în cele mai depărtate timpuri ale omenirei viitoare. Şi cu toate acestea cîţi sunt cari cred că ideile la care s'a ajuns în învăţămînt sunt cele la care trebue să ne oprim?...

Aştept cu nerăbdare să primesc noua d-tale lucrare, Aş vroi să ştiu răsunetul ce a avut ea, nu între puţinii care ştiu să-ţi înţeleagă inima şi sufletul pornit spre opere aşa de meritoase; dar între cei refractari acestor idei pe care le propagi. Ce păcat că unii din ei nu sunt în stare a exprima ceea ce cugetă; iar alţii găsesc că nu face osteneala.

Ce rău îmi pare că o asemenea lucrare nu poate fi citită de d. Ch. Mă întîlnesc des cu el Cu cît îl văd, cu atît constat mai mult că-i un om inteligent, adăpat cu ideile cele mai noi, modest—nerîvnind la nimic mai mult de cît la ceea ce este; iar profesiunea şi o ia ca un adevărat apostolat. Şi ce puternic m'a impresionat clasa lui! Nu mai vorbesc despre metoda şi disciplina naturală şi nesilită ce am observat-o la el. Mă relatez numai la însufletirea ce se citea pe faţa copiilor, la plăcerea cu care profesorul şi elevii lucrau. Ai fi zis că erau nişte tovarăşi porniţi cu toţii în căutarea unui bun. O veselie, un aer cald şi simpatic, o rezervă şi o libertate în mişcări şi expresii de nedescris..

Fui aşa de bine primită de copii — era clasa superioară—că se părea că li eram cunoscută de cine ştie cîtă vreme. Cînd sună începurăm a vorbi unii cu alţii. Fu vorba despre Romînia. Unul din copii spuse repede capitala noastră. Iar un altul pentru a arăta că ştie ceva mai mult adăoga că-i aşezată pe Dunărea.

Aş fi dorit ca ei să-mi spue mai mult despre ţara lor: dar mă făceau prin întrebările lor să vorbesc mai mult de a mea—desigur că nu atît din curiozitate,

S'A DESCHIS

— NOUL ŞI MARELE —

HOTEL CONTINENTAL

SPECIAL CLĂDIT CU TOT COMFORTUL MODERN

Situat în centrul craşului, în apropierea autorităţilor Financiare şi Judiciare.

Calorifer. - Ascensor. - Băi. - Telefon

CAMERE SPAŢIOASE, BINE AERISITE ŞI IN BATAIA SOARELUI.

MOBILIER nou, special construit în străinătate.

Preţuri moderate

cît pentru a mi face plăcere. Eşti aşa de mişcată din mijlocul acestei lumi vesele şi fericite, în cît nu putui să mai adresez nici o vorbă pentru moment d-lui Ch.

Iată dar, că viaţa poate avea atîtea laturi, în care sufletul să se poată îndestula; ea merită să fie trăită. Şi dacă pentru unii e searbădă, întunecată, amară şi fără rost,—a cui e vina?

La literatură ni s'a vorbit în timpul din urmă despre *Daniel Lesueur*, pseudonim care ascunde pe o femee. Părerea profesorului e că scriitoarea e un adevărat talent, de şi i se poate face o critică mai aspră. Autoarea în scrierile ei caută efectele mai mult de aît adevărul. Are însă şi pasagii cari sunt naturale. Limbajul e modern şi frazele scurte.

După cele auzite la curs, am căutat să citesc ceva de Daniel Lesueur. M'a ispitit cartea ei *Nietzchéenne*. Deschizînd-o mă aşteptam la un adevărat deliciu intelectual. Dar isprăvind-o, am rămas rece. De altfel în ea se găsesc scene mişcătoare. E vorba de principii înalte, de abnegaţie, de datorii, de solidaritate umană, de o iubire mare; iar sfîrşitul l-ai putea numi măreţ.. Şi cu toate acestea am rămas, nu numai nemulţumită; dar chiar enervată. Autoarea a căutat ca formulele date de Nietzsche să le aplice în viaţe practică. Şi nu că aceasta ar fi cu neputinţă, dar mi se pare mie, că împrejurările pe care le făureşte ea sunt elese după trebuinţa, după fantazie, şi nu după cum vin în viaţă.

Ce bine ar fi s'o citeşti şi d-ta; căci atunci m'aş putea controla pe mine în ideile ce le am. O, ce egoistă şi ce importanţă îmi dau! Să te fac să citeşti o carte numai pentru a-mi putea controla părerile!... Dar cu toate acestea o fac, pentru că ştiu că nu persoana mea neînsemnată ai avea-o în vedere; ci ideile ce pornesc de la mine. In puterea principiului ce ai de a nu desconsidera nici o idee ce porneşte din sinceritatea cuiva, nu-i permit şi eu a discuta orice şi a ţi scrie aşa de mult.

Şi deşi respect ce spui, totuşi de multe ori îmi zic: data viitoare nu voi mai scrie aşa de mult. Dar văzînd aceiaşi frază repetată la finele fiecărei scrisori, îţi scriu iarăşi cu toată încrederea.

Iată ce ţi pot spune despre şcolile nouă de aci.

Nouă, se numesc întru cît metoadele de predare sunt nouă, dar programa de studii e aceeaşi ca la şcoala veche. Multă lume face entuzie între şcoala *nouă* şi cea *raţionalistă*, care are şi programa şi metoadele nouă.

Am căutat să aflu cîte ceva în această privinţă de la institutoarele ce le cunosc; dar pe cele multe le-am găsit atît de îngrozite de cuvîntul *raţionalist* în cît prudenţa m'a făcut să mă lipsesc de informaţiile ce doriam să le am.

Tot d. Ch. mi-a dat lămuririle ce voiam. şcoalele nouă sunt situate la ţară unde copiii se ocupă cu grădinăritul şi cu lucrul manual. Intăi practică şi apoi teoria. După cît vezi se urmează calea arătată de d-rul Lietz. Aşa că a-ţi descrie principiile şi modul lor de organizare ar fi de prisos de oarece le cunoşti. Şi aci clasele sunt foarte puţin numeroase. Lecţiile se fac cît mai mult în aerul liber mai cu seamă în anotimpul frumos „la mîngîierele dulci ale soarelui sau la rădăcina seculară a copacilor".

Invăţămîntul religios propriu zis nu se predă, dar se respectă convingerile fiecăruia, aşa după cum a fost deprins de acasă. In toată săptămîna se discută liber cu copii probleme de ale vieţei. Profesorii nu mînîncă la aceiaşi masă cu elevii şi caută să iee parte cît mai mult la viaţa şi întreprinderile lor. Nu se întrebuinţează nici o asprime autoritară; ci se face apel numai la sentimente.

Se urmăreşte cu stricteţă scopul de a forma din copii, caractere echilibrate, individualităţi capabile de o activitate rodnică în toate domeniile, tineri nobili şi independenţi, sănătoşi la corp şi [illegible] spuie odată le o [illegible] inima vibrândă [illegible] lui uman şi de o voinţă tare şi îndrăsneaţă.

Asemenea şcoli există şi pentru fete.

După cît vezi e o deosebire simţită între şcoala veche şi cea nouă; dar cît mai este pînă la cea pe care ai conceput-o d-ta şi cei din alte părţi care văd la fel!

Făcînd critica şcoalei nouă, profesorul nostru de pedagogie a exprimat teoria că prin noul sistem se dezvoltă în copii prea mult *individualizmul*. El nu e de părerea novatorilor ca fiecare individ să aibă conştiinţă de personalitatea lui, căci cu idei prea mari despre ei vor avea mult de suferit în viaţă, mai ales în timpurile noastre de „revendicarea tuturor drepturilor". Mi s'a părut că a fost o mică ironie la adresa femeniştilor pe care profesorul cu toate ideile lui cam retrograde nu-i poate admite,—se înţelege.

Şi atunci mi-am zis: *anti socialist, antifemenist antinaţionalist* sunt în mare legătură. Intr'adevăr nu-i zid mai puternic despărţitor între oameni de cît ideile..., deşi se întîlnesc şi oameni cari cu păreri absolut opuse se înţeleagă; şi oameni cu aceleaşi idei cari să resping... Vezi ce încurcătură se naşte în capul meu în faţa celor mai mici incidente sufleteşti? E aşa de complicată ţesătura legăturilor dintre oameni, încît eu nu mai pot înţelege şi descurca nimic...

Tot cu privire la profesorul de pedagogie mi amintesc că într'una din lecţii ne vorbi despre cercetarea caetelor combatînd ideile lui Jules Payot. El nu admite munca brută a dascalului, care cercetează greşalele elevilor fără nici un folos, ci numai pentru a rămînea pe caiete. Payot spune că mai bine acei învăţători ar ceti lucruri cari să le deschidă mintea spre lucruri bune.

Profesorul comentează, rîde cu noi, rîd şi eu; dar deosebirea e că părerea mea e cu a lui Payot şi nu cu a lui.

. . . . . .

Maria C. Buţureanu

Litere-Ştiinţe-Arte

Ziare şi reviste.—Obiceiul numerelor festive, sau literare, ale ziarelor, a dispărut aproape cu desăvîrşire. O dinioară zilele marilor serbători, Crăciunul, Anul nou, Paştile—se consacrau neaparat, în viaţa ziarelor mai mari, prin numere ocazionale de nuanţă literară.

Poate şi din motive tecnice,—atari numere fiind mai uşor de tipărit şi permiţînd apariţia timpurie a ziarelor în chestiune.

Inmulţirea revistelor ieftene a îngreuiat redactarea unor atari ziare literare de ocaziune, concurenţa fiind anevoioasă, în aceste condiţiuni.

Cu toate aceste e de observat un lucru. Puţinele bucăţi propriu zis literare, fie scrise anume pentru gazete, fie reproduse din reviste, sunt cu mult mai cetite aci de cît în publicaţiunile exclusiv literare.

Ciţi scriitori tineri de talent, după ani de zile de muncă literară adăpostită în reviste, nu riscau şi nu riscă încă să rămînă necunoscuţi marelui public, fără intervenţia gazetei,—singura care „lansează" fără întîrziere un talent literar!

Reiese oare de aici că poeţii ori scriitorii trebue să prefere coloanele cotidianelor—iar nu paginele revistelor?

...A fost numai o simplă reflecţie de sărbători şi nimic mai mult.

*

Bruno Neugelini, directorul Conservatorilor din Bologna (Italia) a dat la lumină o lucrare tecnică pentru piano, de o mare valoare.

Lucrarea este împărţită în 8 volume, şi este fără îndoială cea mai complectă şi cea mai de seamă din cîte s'au scris pînă în prezent.

Asemenea sunt revăzute de Bruno Neugellini splendidele studii de Heller, cu toate explicaţiunile necesare şi digitaţia cea mai lesnicioasă.

*

Comisiunea istorică din sînul Consiliului comunal al Londrei, a avut să se pronunţe, în una din ultimele sale şedinţe, asupra unei propuneri a lui R. B. Marston şi anume de a se bate o placă comemorativă la casa de la No. 32 din Graven street, care a fost reşedinţa lui Heinrich Heine, în timpul cît marele poet a stat în Londra.

Comisiunea a decis în unanimitate de a aduce această propunere înaintea consiliului comunal.

S'a obţinut autorizaţia serviciului technic şi proprietarul casei şi-a dat de asemenea, consimţimîntul pentru aşezarea plăcii comemorative.

Se aşteaptă numai autorizarea consiliului comunal. Inaugurarea va avea foc cu mare solemnitate.

*

Autorităţile veneţiane au interzis reprezentaţiile teatrului „Malibran" din Veneţia, vechiu de peste 300 de ani şi construit în lemn. In Aprilie teatrul va fi dărîmat.

*

India britanică e la ordinea zilei prin recenta ceremonie de încoronare a regelui George al Angliei ca împarat al Indiei.

Cel din urmă recensămînt arată că populaţia a crescut în India, de la 294 la 315 milioane în deceniul din urmă. Populaţia creştină a crescut de la 2 milioane 923 241 la 3,876.196.

*

STRUNA ZILEI

IMPLORARE

Ancheta cerută de d. D. Cădere e dezastroasă pentru chimistul Şumuleanu.

Ziarele.

Să-i adresăm, fierbinte,
Această rugăminte:
O, domnule Cădere,
Nu-l duce la,.. cădere!

Paretesirea Mitropolitului Veniamin Costachi

Fiindcă chestiile bisericeşti sunt la ordinea zilei, şi fiind că e vorba de a se produce o serie de demisii de ale Inaltilor lerarhi ai ţării, cu prilejul alegerii de mitropolit primat şi că dar liniştea şi pacea nu e pe deplin restabilită în biserică, e locul pentru a prezinta cetitorilor noştri o pagină veche din istoria păstorirei Mitropoliţilor noştri, să punem sub ochi însuşi textul demisiunei marelui Mitropolit Veniamin Costachi, înaintată Domnului M. Sturza Voevod cu ziua de 18 Ghenar 1842, acum 69 de ani în urmă.

Bătrînul Mitropolit care păstoria Mitropolia Moldovei de la 1803, cu toate vicisitudinile timpului, în care mai pastorise 10 ani la Episcopia de Huşi şi de Roman, poate pildui prin viaţă şi păstorirea sa netemeinicia legii sinodale de astăzi, că pentru a fi cineva Vlădică trebue să fie de 40 de ani, pare că Vlădica e un senator, şi biserica are nevoe în diriguirea sa numai de oameni obosiţi în carieră, nu de firi tinere şi viguroase, cari să poată păstori cu rod, cum a păstorit Veniamin Costachi 49 de ani *în şir*.

Născut în 1769, el era în 1842 un venerabil bătrîn de 73 de ani. Multele atribuţii ce-şi însuşise de drept şi de fapt Mitropolitul ţării, de a fi de drept prezidentul divanului domnesc, să prezideze adunarea obştească, să fie epitropul şcolilor publice, să fie epitropul seminariei locale, să prezideze comitetul cutiei milelor, etc etc.; toate acestea venise vremea a le delăturenţia.

Veniamin prezidase şedinţa Adunării din 17 Ghenar 1841, cu 27 deputaţi faţă; Demisia şi-a fost dat'o la 18 Ghenar. El a venit şi a prezidat de formă adunarea în şedinţa de la 20 Ghenar, faţă fiind 30 mădulere. Jurnalul şedinţei însă îl iscăleşte Meletie Episcopul de Roman „pentru prezident".

Tocmai la 29 Ghenar Adunarea ceteşte ofisul domnesc pentru paretisirea Mitropolitului; mulţumeşte Domnului de măsurile luate pentru „liniştita petrecere şi repaosul bătrîneţelor Prea Sfinţiei sale".

In anaforarea înaintată către domn din 30 Ianuarie 1842, adunarea „a luat de o potrivă împărtăşire la simţirile Inălţimei voastre". Domnul văzînd îndeplinită forma oficială prin un nou ofis din 2 Februarie, vine şi tălmăceşte că pricina demisiei mitropolitului Veniamin nu-i dădea răgaz de a se ocupa de cele duhovniceşti; şi că dar potrivit acestei dorinţi, domnul aduce următoarele modificări: 1) în comitetul cutiei milelor şi în Epitropia şcolilor să se rînduiască boeri „barbaţi cu destoinicia cerşută" aceştia avînd mai multă îndemînare în aceasta. 2) Seminarul Veniamin fiind un raiu a şcoalelor publice se va supune Epitropiei şcoalelor „pentru că şi Teologia ce se învaţă intrînsul este una din cele 4 facultăţi ale Academiei", iar pentru chemare duhovnicească Epitropia şcoalelor va întocmi un regulament. 3) Comitetul central va fi prezidat de un boer rînduit de Vodă.

In şedinţa de la 12 Februar, Camera incuviinţează măsurile lui Vodă, iscălind jurnalul 20 deputaţi din 29 prezenţi. C. Balş log., T. Sturza log., spat. St. Catargiu. C. Sturza vornic, Iordachi Balş vornic, T. Balş vornic, A. Arslan hatman, Man. Miclescu vornic, Lascar Cantacuzin vornic, Ion Cuza postelnic, Gr. Tufăscu agă, Gr. Carp postelnic, Iancu Ralet vornic, Gr. Crupenski vornic, Iorgu Razu postelnic, G. Racoviţă agă, N. Greceanu agă, N. Bontăş spatar, C. Negruţi spatar, M. Gherghel spatar. Nu iscălesc jurnalul aceşti deputaţi de şi au fost prezenţi: Iancu Cantacuzino vornic, Scarlat Miclescu vornic, Iordachi Grigoriu post. Ilie Cogălniceanu post., Vasile Veisa post., D. Bran post., Gr. Codreanu spatar, Mihaiu Holban spatar.

Plecarea din scaun a Inaltului Mitropolit a produs o mare mirare în public şi o adîncă indignare. Poeţii au cîntat în versuri elegiace jalea lui Veniamin; cîntăreţii au dat melodie jalnică poesiei. Pe cărţi din biserică s'au scris notiţe pline de un sentiment de admiraţiune pentru arhipăstorul paretisit cu nepusu'n masă. Capitala Iaştilor începîndu-se a se agita *pentru* mitropolitul demisionat, a silit pe Vodă să-l plece din Iaşi în puterea nopţii spre Slatina. Asta era pe la 1842; lumea se agita *pentru* mitropolit. După 69 de ani lumea se agita *contra* mitropolitului *epigra* şi *contra* lerarhilor bisericei! De ce?

Iată acum textul demisiunei marelui Mitropolit Veniamin:

Prea Inalţate Doamne!

Ingrijindu mă pentru mîntuirea sufletului mieu (de cît care ce este mie mai scump? după cuvîntul Domnului ce zice că „ce va dobîndi omul de-şi va păgubi sufletul său"?) şi cunoscînd că se apropie şi ceasul sfîrşitului mieu, aducîndu mi aminte şi de răspunsul ce sînt dator a da în ziua înfricoşatei judecăţi, mi am adunat gîndul şi m'am cercetat în sine-mi pe mine însumi şi am zis: Oare plăcută-i lui Dumnezeu slujba mea? Oare sînt vrednic de diregătoria ce o port? Oare potrivită cu şfintele apostoliceştele şi sobornicestele canoane au fost alegerea şi hirotonisirea mea? Şi uitîndu-mă în sfintele canoane ca întru o oglindă mi-am văzut sluţia ticăloşiei mele şi m'am încredinţat că au fost cu totul din potrivă. Biruindu-mă dar de iubirea de sine-mi am căutat să aflu mîngîere şi am zis că de şi nu am fost ales de Dumnezeu, dar am fost ales de oameni, mă văd însuşi intru aceasta amăgit şi osîndit, nefăcîndu-se aceasta după sfintele aşezămînturi.

Incredinţez pe Inălţimea Voastră şi pe iubiţii simpatrioţi că de la anul 1806 viermele acesta mă roade (adică cugetarea judecăţii). Mă măgulcam că poate cu îndreptarea altora mi se va face şi mie poate oarecare uşurare. Şi la aceasta m'am amăgit, căci la agerimea oamenilor de astăzi ar trebui nu un prost Veniamin, ci un Hrisostom, un marele Vasilie, un Grigorie Teologul, cari cu cuvinte de Duhul sfînt insuflate să-i înveţe şi cu faptele lor cele lui Dumnezeu plăcute să-i înduplece ca să vieze dupre dumnezeiasca plecare.

Pentru acestea, dar, prin smerita mea scrisoare (aicia alăturată) către Prea sfîntul Patriah şi către sfinţitul Sinod, mărturisind nevrednicia, *mă paretisesc*, şi de astăzi înainte mă numesc *monarhul Veniamin*. Vă rog dar şi vă jur pe ce aveţi mai iubit să nu mă siliţi mai mult a mai prelungi întru aceasta, ca să nu mă întîmpine sfîrşitul, că veţi greşi lui Dumnezeu, cunoscătorul inimilor, carele ştie că nu minţesc; căci după dragostea care de-a pururi am cunoscut din partea Inălţimei Voastre şi după sentimentul care mă alăturează către strălucita Voastră persoană, negreşit nu a-şi fi făcut asemenea cerere tocmai în epoha înflorirei patriei noastre subt înţeleapta voastră oblăduire, dacă învins de înalta voinţă a proniei şi îmboldit de o nebiruită dorinţă a sufletului meu, nu a-şi fi luat această desăvîrşită hotărîre spre răpaosul sufletului meu şi acea prin pocăinţa mîntuirei făgăduită de domnul nostru Isus Hristos.

Mai îndrăznesc a vă ruga să mă iertaţi şi să mi hărăziţi, precum şi părinţii Inălţimei Voastre împreună cu ceilalţi de bun neam patrioţi mi-au hărăzit mănăstirea Slatina cu veniturile ei, ca să mă liniştesc în puţinele zile ce mă va mai ierta Dumnezeu a fi întru acei vii pe pămînt, binevoind a încuviinţa de egumen la această mănăstire Slatina pre ireologhia sa arhidiaconul mitropoliei Meletie Istrate, pe care tot odată voesc a-l hirotonisi preut şi arhimandrit; iar după trecerea mea din viaţă igumenia sa se va mărgini în cuprinderea aşezămîntului.

A Inălţimei voastre către Dumnezeu rugător. Veniamin Mitropolit Moldovei.

(Anal. parl. XI, A. 877). ***

Birourile redacţiei şi administraţiei OPINIEI, se află instalate în strada Gh. Mîrzescu No. 25.

INFORMATII

❑ *Evenimentul* află despre o lovitură genială ce incearcă s'o deie „chimistul" Şumuleanu: ca să şteargă efectul ce-l va produce publicarea raportului comisiei de anchetă, chiar indulcit cum a fost „chimistul" vrea să creieze în Iaşi o societate a chimiştilor, pentru a se vedea ales preşedintele ei.

Iată ce scrie *Evenimentul* în privinţa aceasta:

Ce necuviinţă şi inconştiinţă! Un **chimist** *compromis şi absolut în ştiinţă, un chimist care schimbă concluziunile unor lucrări făcute de asistenţii lui şi pe care le publică sub numele său, ceea ce constitueşte un delict literar, un individ care, în loc de a se ocupa de însărcinările lui, pentru care are două lefi, casă, lemne, lumină etc., aleargă toată ziua pe la tribunale ca să găsească procese producătoare de venituri care compromite ştiinţa romînească prin analise false, care ameţit de cei 30,000—40,000 lei cîtigaţi de la cîrciumarii din Iaşi, încearcă acum să obţină astfel de cîştiguri şi de la creştini, intentînd procese, un chimist care şi-a creat la institutul de chimie venituri personale din munca asistenţilor care muncesc în locul său, care insultă pe colegii săi,—un astfel de om să fie promotorul unei societăţi ştiinţifice?*

❑ Astă zi 2 Ianuarie se ţine în Capitală un nou examen de definitivat pentru subcomisari.

Din Iaşi a fost înscrişi un singur candidat, d. Albert Popovici de la disp. IV-a, care însă a cerut amînarea pe motiv de boală.

❑ Aseară pe la orele 4 p. m. pe cînd trenul No. 413 venea dela Hîrlău, în afară de satul Belceşti la chilometrul No. 22 | 300 s'a întîlnit cu un cîrd de oi ce era adus dinspre Hodora de viscol. A tăiat dintre ele 35 oi şi 9 au fost rănite.

Oile erau proprietatea d-lui Iancu Verona.

❑ Medicul şef al oraşului, făcînd o inspecţiune şi convingîndu-se că din nou stabilimente'e de alimente şi băuturi sunt neglijate de proprietarii lor, a invitat pe medicii comunali, de a da în judecată pe acei proprietari şi a-i sili astfel la aplicarea măsurilor sanitare ce se impun mai ales, acuma, cînd e ştiut că la Primăvară suntem ameninţaţi, de o invaziune a holerei.

❑ **Vremea în Bucovina.**—De mai multe zile, fără întrerupere, oraşul nostru e bîntuit de un ger de peste 25 gr. şi de un viscol îngrozitor, din care cauză tramvaiele nu mai pot circula. Toate trenurile cari sosesc în Cernăuţi, au întîrzieri de cîte 40—50 de minute.

Linia Sinăuţi—Sirete e întreruptă pentru 4 - 5 zile, iar linia Ocna—Verenceanca a fost cu totul închisă pînă la dispoziţiuni noi.

Chiar în acest moment domneşte un viscol îngrozitor. Oraşul parcă e pustiu nici un om, nici un vehicul pe drum Comerţul stagnează cu totul.

In caz cînd acest intemperiu va ţine încă cît-za zile vom avea de înregistrat numeroase falimente.

Eri s'a găsit un om degerat în faţa grădinei publice.

Populaţia saracă e îngrozită.

❑ D. dr. Floru, medic şef al oraşului, în vedere de a aduce o mai mare sistematizare în serviciul sanitar al oraşului, a învitat pe medicii comunali, de a fixa orele de cancelarie şi să aducă acele ore la cunoştinţa publicului.

In acelaşi timp, plecînd de acasă, sau de la comisia respectivă, să lese însemnare unde pot fi găsiţi, în cazuri urgente.

Medicii comunali au mai fost învitaţi ca o dată pe lună, să înainteze un raport detailat de inspecţiunile făcute şi totodată să înregistreze îmbunătăţirele, pe care cred că trebuiesc aduse la îndeplinire.

❑ Direcţia generală a serviciului sanitar, a învitat pe medici de a evita alterarea medicamentelor ce iau din deposit, aprovizionîndu-se numai cu cantităţi mici.

❑ O crimă s'a comis în Iaşi în seara ajunului Crăciunului.

Doi fraţi Covaliuc şi doi fraţi Alexandrescu, muncitori, făcînd parte dintr'o ceată de irozi, se întîlniră cu o altă ceată în care figura şi numitul David, muncitor şi el, pe care unul din fraţii Covaliuc avea ură de la chestie de femei.

Cei patru fraţi se uniră spre a bate pe David, căruia în focul luptei, i aplicară patru lovituri de cuţite.

Nenorocitul se află în spital—pe patul de moarte. Criminalii se află arestaţi.

❑ Din cauza viscolului, cele mai multe fire telefonice cu comunele rurale, sunt deranjate.

Ultime INFORMAȚII

❑ Domnii membri ai clubului conservator-democrat din Iași, sunt invitați să se întrunească în adunare generală, în localul clubului, Vineri, 6 Ianuarie, oarele 5 jum. seara.

Adunarea va fi prezidată de d. A. A. Badareu.

❑ *D. Nicu Filipescu a avut o convorbire cu d. C. Meissner, secretarul general de la Instrucție, în privința strămutărei liceului militar din Iași, interesîndu se ce impresie ar produce decizia de strămutare.*

Secretarul general a răspuns că și alți ministri s'au încercat să strămute acest liceu, dar că s'au lovit de opunerea ieșenilor, cari nu admit nici o dată ca să li se iee un așezămînt cultural al lor.

❑ *Intre Sinod și guvern au isbucnit neînțelegeri privitoare la recomandarea Mitropolitului Primat. Guvernul nu agreează candidatura episcopului Conon al Hușilor, pe cînd Sinodul, de și știe că acest episcop n'are chemare pentru cel mai înalt loc în biserică, va recomanda pe acest episcop.*

❑ *Intr'un cerc de prelați se discuta ieri chestia declarațiilor făcute d lui Victor Ionescu de Episcopul Dunării de jos.*

Unul din prelați, în curent cu cele petrecute la Sinod, a spus:

— Probabil că P. S S. Nifon a făcut acele declarații, de oarece el refuzase, două zile d'a rîndul, să iscălească sentința de depunere a Episcopului de Roman. După multe stăruinți și presiuni, P. S. S. Nifon se văzu nevoit să semneze sentința.

❑ In cercurile militare superioare isi face drum cu incetul ideiea de a se organiza pe altă bază comandamentele superioare.

Comandamentele de corp de armată, de exemplu, încep să se arăte că din ce în ce corespund mai puțin unei utilități reale. Mai ales din punctul de vedere de tactică în timp de războiu foarte cu greu se poate mînui un corp de armată; unitățile care de obicei se întrebuințează mai cu ușurință și cele mai deseori sunt divizate. In timp de pace, apoi, comanda unui corp de armată este o funcție administrativă, adesea ori greu de condus pe o regiune prea intinsă și cu unitățile prea împrăștiate.

Pentru aceea se agită ideea de a se înlocui comandamentele de corp de armată, cu inspectorate regionale care ar corespunde mai bine scopului de mai sus.

❑ *Se crede că în cursul anului ministerul de război va pune la retragere din oficiu opt sau zece generali.*

❑ *A fost nn moment de mare emoțiune, Sîmbătă pe peronul gărei Pașcani.*

D. Iancu Calenderu, care venise din Fălticeni, avea să se întoarcă la București, cu trenul No. 17, care pleacă din stația Pașcani, la oarele 11 a. m.

D. Calenderu, după cc luase masa în restaurantul gărei, se apropiase de tren, pentru a se sui în cupeu, aproape de momentul cînd trenul avea să pornească. Cum însă puse mîna pe mînerul ușei de la cupeu, d. Calenderu lunecă și căzu între șine.

Din fericire, lîngă cupeu, se afla lăcătușul Matei Plăgescu, care apucă pe d. Calenderu și cu putere îl ridică de pe șine, și îl aduse pe peron.

D. Calenderu, care s'a ales numai cu spaimă, a putut seara, să-și continue drumul la București, după ce s'a odihnit cîte-va oare la Pașcani.

❑ *Serbările anexărei Basarabiei vor avea după ultimele dispoziții luate la Petersburg, un caracter pur local.*

Țarul nu va veni la Kișinău, nici vre-un trimis extra-ordinar al său. Serbările vou fi presidate de guvernatorul Basarabiei.

❑ *Mitropolitul Moldovei a ținut să declare ieri, în public. că nu va primi să fie desemnat Primat de Sinod.*

In cuvîntarea pe care I. P. S. S. a ținut o ieri la Mitropolie, a declarat că nu se poate despărți de Iași.

In cerc intim a declarat, că ceea ce l împiedică să primească primăția, este că știe că, odată ales anumite cercuri vor porni o campanie violentă contra I. P, S. S.

— Aș rezista contra unei asemenea campanii, a adăugit Inaltul Prelat dar caut s'o evit fiind că ea ar amărî zilele bătrînei mele mume.

❑ In zile din urmă s'au declarat la serviciul sanitar numeroase cazuri de anghină difterică și crup.

Locurile disponibile pentru difterici, la noul spital de izolare și în pavilioanele „Carității" sunt toate ocupate.

D. Take Ionescu despre Romînii din afară de regat

— O scrisoare adresată ziarului „Czernowitzer Tagblatt".

Corespondentul nostru din Cernăuți ne scrie:

D. Take Ionescu, șeful partidului conservator democrat, este considerat, în cercurile politice din Bucovina, ca unul dintre cei mai eruditi și mai autorizați bărbați de stat ai Romîniei.

De aceea, ziarul local „Czernowitzer Tagblatt" s'a adresat d-sale, solicitîndu-i părerea asupra Romînilor, cari locuiesc în afară de regat.

In numărul său de azi, ziarul de mai sus aduce o scrisoare trimisă în limba germană de d sa, din Sinaia, ca răspuns la invitarea redacției.

Scrisoarea este precedată de o introducere foarte elogioasă la adresa d lui Take Ionescu.

Redăm cu plăcere cetitorilor noștri, conținutul acestei scrisori, care a produs o bună impresie în cercurile romînești din București:

Domnul meu.

„Vă rog scuzați, că din cauza multiplelor mele ocupațiuni, nu mi-a fost posibil să contribuesc, cu mai mult, la numărul de anul nou al ziarului dv. Cu altă ocazie, însă. cînd îmi va fi posibil și voi fi mai liber, voiu încerca să scriu un articol amănunțit pentru ziarul dv.

Părerea mea asupra mișcărei naționale și culturale a Romînilor de dincolo de hotarele Regatului, este îndeajuns cunoscută. Eu cred, că e în interesul țărilor locuite de Romini, ca mișcarea poporului nostru—în chestie națională, bine înțeles—să nu fie stingherită. Numai astfel, dînșii vor fi elemente cetățenești bune, ale țărilor respective. Din această cauză, eu nu găsesc lucru cuminte *desnaționalisarea* forțată a unui popor. *Romînilor Bucovineni, urez multă unire.* **Take Ionescu**

❑ Circulația trenurilor.—*Trenurile Iași—Pașcani, au putut azi pleca, cu oarecare întîrzieri.*

Astfel trenurile, de 6 dimineață, de 10 și 15 și 1 și 15, au plecat, avînd cîte o oră de întîrziere.

Trenul care vine din Pașcani, a sosit cu o întîrziere de o oră și jumătate.

*

Pînă azi dimineață circulația pe linia Iași—Grajduri a continuat să fie întreruptă. Azi dimineață a pornit în spre Rebricea, o mașină de ajutor, transportînd 200 de soldați, sub comanda unui domn locotenent.

La ora 1 a sosit știrea, că activitatea comună a soldaților cu echipele de lucrători, au reușit în fine să destupe linia.

In urma acestei știri, s'a format trenul expres care pleacă din Iași. la oarele 2 55 p. m.

Trenul însă s'a format numai din vagoane de clasele I și II a.

Pasagerii de clasa III a, aflători în gară, au trebuit să și amîne plecarea pentru seară, cînd se va forma trenul obișnuit de 8.45.

*

Viscolul continuă cu furie pe cîmp, și sunt mari temeri, că din nou circulația trenurilor, va suferi o întrerupere.

❑ Ajunul la Primărie.—Ca în toți anii, și de astă dată, în ajunul Anului nou, funcționarii Primăriei, în frunte cu d. Gall, secretar general, au ținut să exprime felicitările lor administrației comunale.

Funcționarii n'au găsit, de cît pe d. Cosmovici, prim-ajutor de primar.

*

In numele funcționarilor, d. Gall, ură primului ajutor de primar toate felicitările cu prilejul Anului nou.

Se înțelege că d. Cosmovici a respuns printr'un discurs, dar spre marea uimire a funcționarilor, primul ajutor de primar, a ținut să rostească un adevarat rechisitoriu.

Cu vehemență, d-sa a atacat pe funcționarii ce fac politică și afaceri și că din cauza lor, orașul se găsește într'o cumplită stare de murdărie, amenințat de tot felul de epidemii.

D sa a terminat asigurînd pe funcționari, că actuala administrație comunală e ferm hotărîtă, a nu spori salariile funcționarilor comunali.

*

Funcționarii rămaseră o clipă stupefiați de această șarjă, care nu-și avea nici o explicație, cel puțin în aceste momente.

La urmă, d. Gall, secretarul general, însușindu-și răspunderea pentru toți funcționarii comunei a răspuns primului ajutor de primar, că funcționarii comunali nu fac politică că ei în ori ce alegeri, dau concursul lor administrației fără a se întreba de ce culoare politică e acea administrație.

Și iarăși nu se poate face răspunzători pe funcționari de starea rașului, însă un lucru trebue ținut în seamă: micii funcționarii n'au cu ce trăi, azi mai ales cînd viața a devenit atît de scumpă și se scumpește pe fie ce zi.

Sunt mici funcționari împovorați cu grele familii și în neputință de a acoperi cheltuelile zilnice din micul lor salar, sunt uneori nevoiți a face cîte o îndatorire cetățenilor ce vin la Primărie, pentru a nu lăsa să pe ai săi moară de frig și de foame.

Aceeastă stare se poate suprima, a terminat d. Gall, dacă onorata administrație comunală își va aduc la îndeplinire cuvîntul dat, înainte de alegeri, de a îmbunătăți soarta funcționarilor comunei, ai celor mici, că cei superiori renunță la aceasta.

*

Primul ajutor de primar, care la rîndul său, nu se aștepta la o aseminea cuvîntare francă n'a mai răspuns și funcționarii s'au retras.

Funcționarii comunali vor păstra amintirea acestui ajun de Anul nou.

❑ Chestiunea farmaciilor. — Astăzi la oara 5 are loc în localul societății medico-farmaceutice o nouă și ultimă ședință de consfătuire a tuturor dirigenților de farmacii. Deși ședința de la 30 Decembrie a durat până după oarele 10 seara nu au putut fi rezolvate toate chestiunile privitoare la noua organizare locală a vînzării în farmacii. Procesul verbal semnat de toți diriginții—afară de d Jean Rotbart care, fiind înzăpădit a telegrafiat d-lui T. Jellea adeziunea d sale la deciziuni — prevede numai, după cum am spus, o scădere de 25 la sută pentru societățile cu caracter mutual și filantropic însă cu rezerva că *toate* farmaciile să aibă dreptul de a fi furnisoare, ca plata rețetelor să se facă cel mult 30 zile după înaintarea compturilor, iar datoriile vechi să fie achitate până în termen de 90 de zile de la data circulării de mai sus. S'a acordat un răgaz de opt zile tuturor societăților în condițiunile de mai sus pentru ca să accepte în scris noile condițiuni, iar până la 8 Ianuarie furniturile se acordă cu rabaturile vechi.

In ce privește chestiunea repetițiilor, ea va veni în discuțiune astăzi și se va tranșa în modul următor: Rețetele vechi, ordonate sub regimul vechilor taxe, mai mici, vor beneficia de reducerea respectivă, în vigoare pe atunci, iar acele ordonanțate sub regimul taxelor mai recente vor fi taxate după această din urmă taxă. In același timp farmaciștii vor interveni la consiliul sanitar superior pentru a se elucida chestiunea dispensariilor, dacă se admit ori nu în afară de spitale și de serviciile comunale. Diriginții consideră înființarea de noui dispensarii echivalînd cu crearea de noui farmacii, lucru care ar fi în contra legei.

❑ Intre Mitropolit și Protopop.— Pr. Țincoca, harnicul și energicul protoereu al jud. Iași, face administrație vajnică în județ și oraș. Condus numai de interesele duhovnicești. Sf.-sa e străin de duhul politicesc în protopopia sf-sale. Ca umil slujitor al I. P. S S. Mitropolitului, părintele Țincoca s'a pus să raporteze I. P. S. S pe toți aceia ce ori din vroință ori din nevroință nu se arată tocmai docili ordinilor I. P. S. S. Sfinția sa ar dori ca toți preoții din orașul și județul Iași să facă o politică *Metropolitană*, înțelegînd prin acest fel de politică să fie ca turma cea necuvîntătoare la semnul căței păstorului însuflețit. Dus de acest duh Sf.-sa luptă pe față contra tuturor acelor preoți, cari au apucat să facă și altfel de politică. Așa în județ are în deaproape privighere pe toți preoții, cari sînt înscriși în partide; iar în oraș cum foarte mulți preoți au ba catedre, ba alte ocupații extra bisericești, părintele protopop a crezut de cuviință să aducă la cunoștința I. P. S. S. că tocmai acei preoți sînt mai rebeli contra ordinilor I. P. S. S.

Așa I. P. S. S. a rînduit ca să se țină lunare conferințe pastorale cu preoții din oraș, iar la cele anuale să ia parte și preoții din județ.

Oarele de conferință fiind Joi de la 2 în jos toți preoții—profesori—nu pot lua parte cu toată buna lor voință.

Ce a făcut pr. Țincoca? Raportînd Mitropolitului lipsurile de la conferințe, I. P. S. S. a crezut de cuviință să cheme în una din zilele trecute pe toți preoții, cari au avut absențe la conferințele lunare și în loc de hiritisire le-a făcut o aspră admonestare.

Felicităm pe protopopul Țincoca, de felul cum știe să apere politica sa mitropolitană, și-l asigurăm că devotamentul preoților din Iași, oraș și județ, va fi neștirbit către I. P. S. S. față cu modul cum Sf.-sa știe să diriguiască afacerile bisericei.

❑ S'a cerut autorităților polițienești să întocmească de urgență tablouri de toate societățile particulare existente în localitate și de situația lor numerică, materială etc.

Se crede că cererea e în legătură cu condițiunea impusă de noua lege a d-lui D. Nenițescu care obligă toate societățile de felul acesta să supună ministerului—respectiv Casei Centrale a meseriilor—statutele lor spre aprobare, fără de care vor fi declarate ca dizolvate, pînă în termen de un an de zile de la aplicarea legei.

❑ Am arătat într'un număr trecut că prezedinta cantinei școlare izraelite a făcut un demers pe lîngă comitetul instituțiunii „Pînea Saracilor" spre a se distribui ajutoare sărăcimei întregi fără o ebire.

Comitetul care patronează instituția „Pînii" a răspuns că nu are a dispune de rezultatul colectelor publice făcute în ziua de 6 Decembrie,—Sf. Neculai—ci a pus numai localul din str. Palatului la dispoziția persoanelor caritabile, cari au distribuit acolo ajutoare în bani unui număr de nevoiași.

❑ In legătură cu agitația farmaciștilor pe tema rabatului și celorlalte un număr de medici practici din localitate va interveni prin adresă scrisă la d. medic șef al orașului ca pe viitor farmaciile să nu mai expedieze ordonanțe vechi—uneori vechi de mai mulți ani și emanate de la medici defuncți ori plecați din localitate.

Foarte numeroase ordonanțe medicale în această categorie circulă în mînile pacienților și cu curs la farmacii, după cum în genere expediarea de rețete medicale fără semnătură medicală este tolerată la exces, în dauna medicilor cari trăiesc din clientelă.

Se va cere a se interzice expediarea ori cării ordonanțe mai veche de trei zile.

❑ Pînă în prezent au fost fixate termene la următoarele patru procese la Curtea cu juri din Iași: 16 17 Ianuarie Cuza contra Socor, calomnie prin presă; 18 Ianuarie, dr. Goldenstein contra Cuza, calomnie prin presă; 19 Ianuarie, Const. Pandele din Uricani, crimă săvîrșită dar neisbutită și 20 Ianuarie, G. V Hanu și Toader I. Iacob, din comuna Focuri, pentru omor.

❑ Cu ocazia Anului nou, d. G D Șerban, a primit din partea corporației confecțiilor, telegrama următoare:

Meseriașii, membri ai corporației confecțiilor, găsesc ca o sacră a lor datorie, ca cu prilejul anului nou 1912, să vă rostească d voastră fala comerțului și a meseriei cele mai călduroase urări. Să trăiți mulți ani, pentru că prin înțelepte povețe, să luminați ca și în trecut, calea întregei suflări meseriașe.

Președinte *N. Teleman*.

Membri: C. Petrea, N. Vasilescu, I. Alexandrescu, I. Manoil, M. Grigoriu, I. Munteanu, D. Papadopol, G. Popa, Arsenie, A V. Vasilescu, D. Buzilă, C. Lupu, I. Kelciu, S. Măzăreanu.

La aceasta d. G. D. Șerban, li-a transmis răspunsul următor:

Vă mulțumesc dv, și membrilor corporației confecțiilor, pentru urările ce-mi faceți cu ocazia anului nou 1912.

Sentimentele de simpatie ce'mi arătați fac dovada că meseriașii corporației confecțiilor, știu să aprecieze valoarea muncei ce am depus pentru ridicarea prestigiului meseriașilor și prosperarea meseriilor.

E mare onoarea messerișilor care știu rasplaia cu dragostea lor, pe acei ce muncesc pentru rădicarea clasei meseriașilor. Voi ști ținea samă de avîntul mare și frumos ce vă însuflețește.

Mergeți tot înainte la izbîndă, prin unire, muncă și iubire. Mă veți găsi totdeauna în rîndurile Dv.

Urez de Anul nou progres și prosperitate meseriașilor și meseriilor.

Gh. D. Șerban

❑ In noul program de astă seară, Luni 2 Ianuarie, al cinematografului Pathé Frères, din Sala Sidoli se cuprind între altele:

Dreptul tinereței, film realist de mare artă și de o excepțională înscenare. Cuprinde două părți de cinematograf făcînd parte din seria filmelor scandinave. Magistrală și neimitabilă interpretare datorită stelelor teatrale ale Norvegiei și Danemarcei.

Răzbunarea locotenentului Bennet, roman contimporan.

Anatole nu are jenă, scene foarte comice.

Roseta fiica fermierului, splendidă narațiune însuflețită.

Cîteva orașe din Italia, scene și vederi de călătorie.

❑ După cum era de așteptat, firul special s'a deranjat, așa că n'am putut convorbi cu corespondentul nostru din București.

In același timp, din cauza viscolului, suntem lipsiți pe ziua de azi și de telegramele din străinătate.

MAGAZINUL DE MANUFACTURĂ și GALANTERIE

La „PARADIS"

A pus în vînzare, cu prețuri foarte reduse, un mare asortiment de articole fine, precum: **Catifele, Corsete, Jupone, Bluze, Matinele, Gante moderne, Ercharfe de teatru, Ciorapi, Mănuși, Batiste. Garnituri de rochii și furnituri de croitorie, etc.**

Deci, onor. clientelă, nu uitați „Paradisul" să vizitați.

Cu stimă

„LA PARADIS"

vis-à-vis Ad-ția Financiară

Mobile Löbel

Iași — str. Lăpușneanu 32 — Iași

DORMITOARE

SUFRAGERII

SALOANE

BIROURI

Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri asortate,

— Covoare, Perdele, storuri —

— Ultimele noutăți —

Galerii de bronz pentru perdele Lei 7.50 complectă

BIROURI AMERICANE

— Lămpi electrice —

— PREȚURI EFTINE —

Face și condițiuni de plată avantajoase. Primește comenzi, care se execută prompt în fabrica proprie str. Păcurari 106.

VIZITAȚI MAGAZINUL

de

BIJOUTERIE ȘI CEASORNICĂRIE

LAZAR IOSEF

din piața CUZA-VODA

în casele marelui otel Continental.

Magazinul e asortat de curînd cu frumoase articole din streinătate, ca inele, cercei, brațari, broșe, lanțuri, etc. cu prețurile cele mai modeste.

Mare asortiment de diferite tacâmuri în argintării veritabile, precum și cele mai noi fanteziuri în imitațiune.

LABORATOR SPECIAL PENTRU ANALIZE MEDICALE

Dr. med. I. Nimereanu

— Iași Str. Banu No. 1 **(colț cu strada Lăpușneanu)**

Analize de sînge pentru diagnosticul Syphilisului, Sero reacția Wassermann, Febra typhoidă, malaria; anemia, etc. Analize de urină, lapte spute, suc gastric boale de stomach, Cyto diagnostic (liq pleurale, peritoneale, vaginale, liq. cefalo rachidian, etc.) analize de puroi, secrețiuni, blenoragice, cercetarea microbului syphilisului în manifestații primare (ulcer syphilitic) și secundare, (ulcer simplu) examenul părului, false membrane difterice etc. Examenul anatomo patologice de tumori și diverse secrețiuni patologice, etc.

AȚI AUZIT DOAMNELOR?

LA MARELE MAGAZIN DE MANUFACTURĂ ȘI GALANTERIE

La GLOBUL VERDE

NATHAN ALBRECHT & Co.

Strada Cuza Vodă (foastă Golia)

S'a pus în vînzare cu ocazia sărbătorilor, un mare asortiment de stofe de rochii și bluze, cît și un mare stock de șolduri, a căror scăzămînt de prețuri întrece așteptarea.

Deci onor. clientelă a Iașului, trebue se cumpere cadouri de serbători numai de la „Magazinul Global Verde".

CURA — **Cea mai raționată de UNT DE PEȘTE** — **pentru ADULȚI și COPII** —

e numai acea cu:

UNT de PEȘTE IODOFERAT SIMPLU și UNT de PEȘTE IODOFERAT cu FOSFOR **WERNER**

Aprobate de Consiliul sanitar superior și premiate la mai multe expoziițiuni din țară și din străinătate, cu cele mai multe distincțiuni.

Unt de Pește iodoferat simplu e recomandat cu cel mai deplin succes contra: *Anemiei. inflamațiunilor osoase, scrofuloza, ghinguri inclinațiuni spre tuberculoză, guta, reumatism.* E un puternic nutritiv pentru persoane *slăbite* precum și un excelent tonic la *reconvalescenții sifilitici.* Pentru copiii de școală slăbiți prin munca intelectuală este un neîntrecut reconfortant. *Costul unei sticle de 1 kgr. 6 lei,* la care se adaugă porto.

Unt de Pește iodoferat cu fosfor e un medicament special pentru *copii rachitici,* spre a le întări oasele și un *tonic prin excelență* în perioada creșterei copiilor, în stările limfatice și a stadiului pubertății.

Costul unei sticle de jumătate kgr. 3 lei 75 bani, la care se adaugă porto.

Depozitul general *la farmacia* **I. Werner**, *furnizorul Curței Regale* **Iași.**

Pentru București: la Drogueria *I. Zaharia,* Str. Lipscani No. 35

Pentru Craiova: la Farmacia *Ed. Konteschweller.*

Cererile din provincie se execută prompt contra ramburs.

JACQUES PAUCKER

BUCUREŞTI
Telefon 3|63.—**Str. Smîrdan 51**

BIROU TECHNIC

SOFIA
Telefon 900. **Bd. Marie Louise 79**

SPECIALITATE : Instalaţiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE şi SEMISTABILE

Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz şi aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oţel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, şuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franţuzeşti „La ferté“, postamente de mori pentru mălai, uleiuri ruseşti şi americane valvolină „Meteor“, bumbac de şters etc.

FABRICI

Ţevi, accesorii de ţevi, robinete, canale, ventile, muşamale, bascule ‚Garwens‘, balanţe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klingerit, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

SAMOVARE
Balanţe de cereale

Aparate de stins incendii
„PLUVIUS“

— VALŢURI DE PORUMB patent AGEKA —

Magazinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI
— Casă de încredere, fondată în 1892 —

NOTE de MUZICA
Asortiment complect după Programa Conservatorului

Instrumente muzicale şi Accesorii

VIORI ŞI VIOLONCELE PENTRU CONCERT

Piane şi Pianine

Reprezentanţa renumitelor fabrici
STEINWEG, ROSENKRANZ

Vînzare şi în rate lunare fără acont—INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL *pentru reparare de Piane şi ori-ce instrument muzical.*

PATINE CU RULETE
PENTRU SKATING
Calitate superioară—Preţuri reduse

La administratia ziarului se primesc anunciuri cu preturi convenabile

Cel mai bun cado
este maşină de cusut

SINGER ‚66‘

fiind cele mai bune pentru cusut, brodat şi ţesut

Intruneşte în mod complect simplicitatea cu utilitatea
Culmea comodităţei.
Societatea pentru comercial cu maşini de cusut „SINGER“

BOURNE & Co. IAŞI

Strada Lăpuşneanu No. 37

Sucursale în toate oraşele principale din ţară.

NEVRALGIELE
Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE [illegible] se vîndecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Cefaleele, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute şi cronice* [illegible] celor l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la culcare. In diua cea d'antîiă să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la deiun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va luă 6 hapuri a doua di: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue să le ia mult de cât 4 pe di.

A se cere : Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, *de* PARIS, *cari se pot găsi la toţi Drogheriţii şi Farmaciile.*

GRILLAGES [illegible] 0f30c

Daym^d **GARIEL**, 2, quai de la Mégisserie, Paris
CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS
RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. 5f.

Tipografia H. Goldner, Iaşi Str. Mîrzescu.—Instalaţiune cu motoare electrice, executată de Iohau Krzyzanoski lăcătuş electrician, Iaşi, str. Păcurari

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași, Str. Gr. Ghica 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX—No 1486—Mercuri 4 Ianuarie 1912

BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ

Piraterie politică

Titlul nu e al nostru. L'am citit eri într'un articol de fond din „Conservatorul"—și e adresat opoziției.

Și știți de ce? Pentru că ea luptă să răstoarne guvernul, adică, după limbagiul ziarului guvernamental, *să răpească puterea din mînele d-lui Carp.*

Pentru oficiosul carpist, aceasta înseamnă o adevarată piraterie politică, căci—spune el—între acțiunea opoziției și fapta bandiților de mare cari ațin calea corăbierilor spre a-i jefui, nu există nici o deosebire!

Bieții guvernamentali, în mari friguri i-a vîrît campania noastră, dacă au ajuns să aibă asemenea halucinații!

Totuși comparația ce dînșii fac între noi și tîlharii de mare, e bine de reținut, căci credem noi, că se potrivește de minune d-lui Carp și amicilor săi, dacă ne gîndim la modul cum șeful junimist a reușit să obțină guvernul, să-și facă parlamentul și să dețină puterea pînă azi,—cu singura deosebire că tîlhăria făptuită de d. Carp e pe uscat!

Cum a obținut d. Carp guvernul? Printr'un act de banditism nemai cunoscut în viața noastră politică.

Șeful junimist vedea cu groază cum țara se pronunțase în ultimul an al guvernărei liberale, în chestiunea succesiunei puterei, indicînd în mod categoric partidul conservator-democrat pentru formarea guvernului.

Și atunci, d. Carp, repudiat de țară—și-a îndreptat ochii spre Palat, spre Rege, care între alte puteri constituționale o are și pe aceia de a numi și revoca miniștrii.

Și cu 6 luni înainte de retragerea liberalilor, într'o faimoasă audiență, despre care presa a vorbit la timp, iar desmințire nu i s'a adus—șeful junimist văzînd pe Suveran că ezită a se pronunța asupra guvernului de succesiune din causă că țara vorbise altfel prin alegerile parțiale, — a silit, a răpit bătrînului Monarh promisiunea de a i da puterea sub presiunea declarației îndrăsnețe că consideră această audiență a sa *ca o audiență de adio.*

Nu mai vorbim de insinuările infame ale unora din familiile boerești, cari amenințau că vor face gol în jurul familiei regale dacă Suveranul va căuta să le distrugă, dînd altora puterea după liberali, de cît șefului conservator.

Datorită acestui procedeu, fără precedent într'un stat constituțional, am putut să auzim și să vedem arănjindu-se cu o jumătate de an înainte data retragerei unui guvern și alcătuirea altuia fără ca țara habar să aibă, deși toate acestea în definitiv, se făcea numai pe socoteala sau pe spatele ei.

Dar cu aceasta nu s'a isprăvit pirateria d-lui Carp,

Pe suveran îl căpătase cum îl căpătase șeful junimist — dar Regele nu-i era de ajuns. Pe faimoasa formulă „Regele și Dorobanțul" spusă de d. Carp în tinerețele sale, d-sa nu se mai putea sprijini în 1911. D-lui Carp îi trebuia acum „Regele și Țara". Și cum să capeți țara, cînd ea nu te voia și cînd cu un dispreț atît de suveran te respinsese în toate alegeriile parțiale, de la 1908, data constituirei partidului conservator democrat.

Și atunci d. Carp s'a năpustit bandițește cu toți amicii săi înfometați de atîta amarnică opoziție, și au desfășurat o urgie fără pereche în istoria politică a luptelor noastre electorale de la 1866. Și după cum tîlhărește a obținut guvernul, tot tîlhărește și a constituit și parlamentul.

Odată asigurat de aceste două forțe, Rege și Țară—d. Carp s'a pus pe guvernare și de un an de zile asistăm la acest spectacol desgustător de a vedea cramponat de putere un guvern absolut incapabil de a concepe și înfăptui vr'o reformă de seamă—utilizîndu-și toată activitatea în crîmpee de legi și în acte de răzbunare politică, caracteristică oamenilor mici la suflet și mari la patimi.

Și acești politiciani, acuză azi prin presa lor, de piraterie politică și pe liberali și pe democrați, pentru că vor să-i răstoarne de la guvern, cînd am văzut prin ce mijloace s'au instalat și se mențin de un an la putere.

Emoțiile produse de lupta opoziției—al cărei succes e absolut sigur, i-a făcut pe guvernamentali să piardă cu totul simțul realității și ei tîlharii de răspîntii, care au ținut calea puterei și au pus genunchii în grumazii celor două forțe constituționale pentru a le răpi guvernul, sunt azi oameni cinstiți iar liberalii și democrații, care vor să-i tragă jos d'acolo ca fiind instalați prin teroare, santaj și conrupțiune, sunt piracii mărilor, sunt bandiți politici!

Recunoaștem că îndrăzneala lor este demnă de aceia a piraților cu cari ne compară în groaza lor de a perde puterea.

Recunoaștem încă, că vedeniile înspăimântătoare ce au, cînd văd în noi pe bandiții mărilor, sunt datorite spazmurilor morței apropiate.

Recunoștem că sfîrșitul tristei lor existențe politice e mai apropiat de cît îl credeau și cei mai optimiști dintre dînșii—și că răsplata ticăloșiei lor și nelegiuirilor lor vine la timp și vine bine. Au trăit un an,—destul de mult pentru biata țară—dar au trăit pentru totdeauna.

Istoria politică a țării va înregistra guvernarea carpistă din 1910 ca un exemplu de cea mai mare greșală constituțională comisă de Regele nostru;—ca cea mai mare nedreptate săvîrșită față de partidul nostru;—și ca cea mai umilitoare compromitere adusă intereselor statului.

Dar o va înregistra odată și pentru totd'auna pentru ca acte de banditism politic ca cele săvîrșite de d. Carp de la 1910 încoace să nu mai găsească pe viitor nici imitatori cum a găsit în rîndurile boerilor;—și nici Suveran și țară cari să se lase terorizați pentru ca în detrimentul lor să-și exerciteze „pirateria" lor politică.

Vespasian I. Pella

De ce refuză Episcopii Primația?

Un cuvînt de ordine e între toți Ierarhii țării ca să refuze candidatura la Primație. Mitropolitul Moldovei cel din tăiu s'a pronunțat că cu nici un chip nu părăsește Iașii și că în caz de va fi silit va demisiona, temîndu-se că prin campania ce se va deschide în contra-i, să nu supere ultimele zile ale bătrînei sale mume, retrăgîndu-se la țară pe lîngă casa părintească.

Candidatul agreat de Sinod și primit de guvern a dat obștescul sfîrșit în condițiile știute, ca un blestăm a lui D-zeu contra afurisitului Arie.

Au rămas în picioare 4 candidați: Episcopul Dunării de jos, P. S. S. Nifon s'a pus în poară cu guvernul, în urma destăinuirilor făcute, și el va fi cel mai atacat de presa teologică, el fiind cu cele mai multe păcate văzute și pipăite. Cu boii să-l tragă cineva la Primație și va refuza; apoi e și cel mai nou în Episcopat, ca și colegul său de la Rîmnicul-Vîlcea, P. S. S. Ghenadie. Episcopul Nifon este cel mai bun și desăvîrșit bisericos; e un deplin cioclu al boerilor din Capitală, și slujba aceasta îl ține așa de legat de București, că el e musafir la Galați, rezolvă hîrtiile cancelariei în tren și dacă vine dimineața la Galați, seara și pleacă îndărăpt.

Episcopul de Buzeu e cel mai vechiu în Episcopat; dar numai a pomeni numele părintelui Dionisie Climescu e a sburli opinia publică, e a răscula țara în picioare, căci omul tărît pe la tribunale, cu teancuri de polițe protestate, cu contracte false, cu un arsenal de păcate, nu poate dirigui biserica romînească. Este prea mult că a ajuns Episcop, și atîta!

Lupta era între Episcopul de Huși Conon Arămescu Donici și Episcopul Ghenadie de la Rîmnicul Vîlcei, Noului Severin, De Episcopul de Huși nu se poate vorbi de cât de bioe ca om, se poate vorbi însă cu foarte multe rezerve ca Episcop.

Episcopatul numai, și l'a amețit din ceea ce D zeu l'a făcut; miine însă, căpătînd Primația, omul își va eși din sărite, pentru a dovedi și mai mult, că unde nu-i cap e vai de... potcap și mitră.

Episcopul Ghenadie e cel mai integru; stăpîn pe sine, a știut să insufle Eparhioților săi, acel cult pentru persoana Preasfinției sale, și dacă e bun păstor în Eparhia Olteniei, va fi și bun păstor în conducerea chiar a Mitropoliei Munteniei. De cît, e cel din urmă chemat, nu că ar fi venit în Sinod în ceasul al 11-lea, ci pentru că este și trebue să fie erarhie între erarhi.

Și acum se întreabă lumea: De ce Episcopatul român refuză Primația?

Care e situația creiată Episcopatului romîn în ultimele timpuri, pentru a face grec și chiar imposibilă sarcina de dirigutor a bisericei autocefate romîne.

Se înșală cine crede că rămînînd fiecare Episcop la Eparhia sa, poate acoperi lipsurile sale morale. Păstorul vrednic de condus turma, trebue să fie vrednic ori și unde. Ce ar avea de riscat mai mult Bucureștii de cît Iașii ori Hușii? Ce, adică, actuali Episcopi nu-și fac viața la București, pentru a găsi o jenă în faptul că s'ar fixa definitiv de Capitală!

Episcopatul romîn sufere de boala absenteismului de la Eparhie. Și tocmai acum, cînd e loc de a se duce la București, toți se dau înlături.

Este ceva în conștiința fiecăruia, că nu e vrednic pentru locul de baș păstor al bisericei, și că această nevrednicie vine din multe pricini, dintre care cea mai mare e că Episcopatul romîn sufere de boală.

Puțini chemați, puțini aleși. ***

Domnul Iancu hiritisește pe Vodă

După un an de muncă extrem de rodnică, în care interval se repezise odată la Roma, a doua oră la Cernăuți, ca trimis al Regelui, șerul primar al Iașului a plecat să se relaseze la Paris și să-și oxigeneze plămînii și de discursurile rostite în Cameră și de conviețuirea sa zilnică cu colaboratori prețioși, cum sunt domnii Cosmovici și Stamatiu.

Inainte de a pleca în lumea mare, șerul reuși să facă o lovitură mare în lumea mică: a fost de față șerul la momentul preistoric, cînd, în restaurantul otelului Traian, d Stamatiu căzu în brațele d-lui Cosmovici, și acesta în brațele d-lui Stamatiu—într'o vehementă îmbrățoșare.

Unii pretind, că sărutările ce unul a depus pe figura senină a celuilalt, erau un fel de sărutări de dame, la cari sărutul intră în prețul costului. Noi n'avem să discutăm chestia, căci ar fi să impietăm asupra drepturilor cronicarului, care va avea să insiste asupra schimbului de bezele de la Traian—opera originală a d-lui Grecianu.

Ceea ce ne este îngăduit să discutăm, este consecința acelor sărutări—și după cum dovedește un act oficial, consecința a ieșit în favoarea d-lui Stamatiu.

Actul oficial este telegrama de felicitare, cu prilejul schimbării de an, pe care administrația comunală, în numele bieților cetățeni ai bietului Iași, au adresat-o Regelui,

Telegrama este semnată de d. Stamatiu și faptul constitue o garanție a triumfului semnatarului, căci colegul seu Cosmovici fiind profesor universitar—avea mai multe titluri să stee el în corespondență de felicitare cu Regele.

Domnul Stamatiu a devenit autorul unei telegrame către M. S. Regele și este interesant de aflat ce conține acea telegramă, pentru că astfel se va afla, că, în orașul Luminei, d. Stamatiu vorbește liber despre înălțări culturale:

„In numele cetățenilor celei de a doua Capitale... care va păstra deapururi neștearsă amintirea măreților serbări de înălțare culturală și națională ce rămîn o glorie pentru Iași, vă urez Sire, ani mulți ect".

Biata glorie a Iașului—cînd interpretul ei a ajuns să fie, în 1912, domnul Iancu Stamatiu!

OAMENI ȘI LUCRURI

CE E OMENESC...

Ca și toate celelalte precepte, legi, comandamente morale date omului, — recunoștința—fiindcă de dînsa am vorbit eri, în legătură cu manifestările de anul nou — este deasemenea menită să... nu existe, ori să fie călcată.

Sufletul omenesc *nu* se împacă, poate *încă* nu se împacă — cu această miraculoasă aptitudine: căci ar fi într'adevăr o virtute fără seamăn de înaltă și de sublimă—recunoștința.

Ea ar presupune, întocmai cum în închipuirile și basmele religioase binefacerea de ori-ce natură presupune o răsplată de esență divină—că fiece act spre binele cuiva leagă pe acest cineva pentru totdeauna de celălalt și statornicește între acești doi o ideală simpatie, invincibilă și eternă.

Ideală,—într'adevăr: pentrucă reală nu e. N'o găsim nicăiri în starea de astăzi și se știe că floarea recunoștinței nu prea crește în grădina simțirii omenești. E, fără îndoială, vina împrejurărilor, cari—de multe, multe secole—au făurit sufletul omului așa fel încît să nu aibă loc de adăpost pentru atari frumoase nimicuri, pentru decoruri gingașe ori subtile, cum e recunoștința.

De cîte veacuri ni s'a păstrat tragica povestire a epizodului morții lui Caesa care văzînd—cu ochii îngroziți — *cine* îl lovește, a rostit acel trist și înduioșător:

— Tu etiam, fili mi!

E filosofia veșnică și mîhnitoare la culme a loviturilor cari vin de unde nu te aștepți, de unde nu trebuia să te aștepți. Acea filosofie simplă pe care poporul o rostește în mitul șarpelui încălzit la sin...

Numai în unele rare împrejurări descoperim în om urme reale de recunoștință; atunci găsim la bază un substrat egoist. E mai întâiu acea trecătoare recunoștință a... stomacului, în care e ușor să discernem elementul grosier al fricei de elementul sublim al sincerității; sunt apoi cazurile ceva mai virtuoase, în care recunoștința, de și e un fond egoist, pornește din considerațiuni morale. Bună oară marea acțiune de de recunoștință a oamenilor către salvatorii lor de diferite naturi. Se poate afirma, bună oară, că medicii se bucură, în societate—și fie care într'un anumit cerc—de o doză de recunoștință adevărată, pentru meritul ce li se atribuie, pe drept ori pe nedrept, lucrul e indiferent—de a fi salvat un număr de vieți. In măsură mai mică se bucură de oare care recunoștință ori cine a avut prilej să facă altora servicii de diverse feluri. Dar aci intrăm din nou în domeniul recunoștinței materialiste, interesate și egoiste.

Iar aceasta din urmă fiind cea mai frequentă este, în acelaș timp, cea mai puțin durabilă, cea mai puțin sigură. E însă cea mai omenească, din nefericire! De aceea vom mai ilustra-o prin cîte-va exemple și reflecții.

Rodion

Doue tuasturi

Cu prilejul banchetului pe care profesorii, colaboratori ai revistei Romînia Viitoare *l'au oferit d-lui A. A. Badareu, directorul acelei reviste, domnii Badareu și Take Ionescu au ținut două importante tuasturi, care au apărut acum după notele stenografiate.*

Reproducem, în cele ce urmează, acele două tuasturi:

Tuastul d-lui Badareu

Iubiți prieteni, pentru noi conservatorii-democrați, primul toast ne este în totdenuna foarte ușor.

Cu ocazia congresului avocaților, mă aflam, mai deunăzi, la Iași, cu comeseni numai advocați. Cît de ușor și cît de plăcut a fost primul tuast! Am băut pentru cel mai mare advocat al țării, din timpul nostru. Acum, între profesori cu sentimente conservator-democrate, îmi este tot atît de ușor și de plăcut primul toast. Beau pentru cel mai mare ministru de instrucție al partidului conservator. (Aplauze prelungite).

Atît de variate sunt fețele activității genialului nostru șef, în cît, la ori-ce manifestare, a ori-cărei categorii de profesioniști intelectuali, fără adulațiune, fără exagerare și numai cu simțul justului, poți ridica primul tuast pentru d. Take Ionescu. (Aplauze prelungite).

Și fiindcă d. Take Ionescu este de față, să-mi dați voe să vă fac o destăinuire asupra primului contact, aș putea zice asupra primului conflict, pe care profesorul secundar Badareu, l'a avut cu ministrul de instrucțiune Take Ionescu. Incă din 1885 am avut sentimentul că în țara noastră, săracă de oameni și în care nici acuma nu poate fi vorba, în toate, despre diviziunea muncii, în care chiar astăzi, după un șfert de veac, același om trebue să facă pe agricultorul și pe omul politic, pe inginerul și pe omul de afaceri, pe avocatul, pe omul politic și pe ziaristul, pe profesorul, ziaristul și omul politic, etc... că nu este bine ca profesorul să se restrîngă numai la activitatea sa didactică, dar că trebue să aibă și o activitate socială, cum ziceam noi pe atunci, sau activitate extra-școlară cum a fost botezată în ultimul timp.

Profesorii sunt un corp de elită în clasa noastră diriguitoare. Prin pregătirea pentru cariera lor, ei capătă, între altele, destoinicia de a gîndi și de a și formula precis, cîteodată chiar frumos, gîndirea lor, fie prin vorbă, fie prin scris. Și cum sentimentele și ideile își trag tăria lor din puterea de circulațiune, își poate închipui ori-cine în ce valoare pot pune ideile, profesorii cari știu să le propage și prin grai și prin slovă. (Aplauze).

Din primii ani ai profesoratului meu, am pus în practică ideia împingerii colegilor mei către activitatea socială. Locul de propagandă era cancelaria școalei, între cele două clopotele ale fiecării lecții. Cu această propagandă am organizat acea falangă celebră de profesori secundari din jurul *„Luptei"* de la Iași, sub direcțiunea extraordinarului intelectual Gh. Panu, el însuși pe atunci profesor secundar.

Această falangă era compusă din elemente cu atît mai puternice convingeri, în cît a lipsit foarte puțin ca din gruparea radicală de la Iași, transformată prin asociarea unor elemente de aceiași valoare din București și din multe alte centre școlare în *partidul radical*, să ajungă cel mai puternic partid din țară. In orice caz, partid cu o mai puternică acțiune pentru propaganda de idei nu a existat în țară înaintea partidului radical și nu există nici de atunci încoace, cu toate că astăzi avem trei partide de guvern și cu toate că partidul radical nu a ajuns nici odată la acest grad, în viața noastră politică.

Valoarea falangei profesorale de sub direcția lui Panu, se mai vede și din faptul că elementele sale formează astăzi cadrele cele mai importante, nu numai în partidul conservator-democrat în care se află grosul falangei radicale, dar chiar și în celelalte partide în care s'au rezlețit unele elemente din acea falangă.

Cu francheța mea obișnuită, am pus, încă în anul 1890, autorității școlare, chestiunea activității extra-școlare a corpului profesoral. Candidam la colegiul al doilea de Iași, din partea partidului radical. In aceste împrejurări am cerut concediu la minister, invocînd formal în petiție, trebuința de a face propagandă pentru candidatura mea Ministrul de instrucție de atunci, defunctul Gh. Dem Theodorescu, mi-a acordat concediul cerut, pe motivul îndeplinirii unei datorii cetățenești. După un balotaj, am căzut.

Mai tîrziu, inspectorul școlar, defunctul Ștefan Vîrgolici, profesor universitar, unul dintre fruntașii grupării junimiste, cu care fusesem adeseori în conflict politic, plecînd de la faptul, îndrăzneț după dînsul, că un profesor secundar a cerut concediu ca să candideze, să facă politică adică, și că s'a găsit un ministru, fără respect de interesele școalei, care să acorde un asemenea concediu, face un raport, un adevărat rechizitoriu împotriva activității extra-școlare a profesorilor secundari, afirmînd că profesorii secundari, care fac politică, sunt un rău și pentru școală și pentru politică, căreia, prin lipsa lor de pregătire, nu-i pot aduce nici un serviciu. D. Take Ionescu, ministru de instrucție, neofit conservator, pune pe acest raport, în întregime plin cu numele meu, următoarea apostilă: „se va publica în *Monitorul Oficial*".

Curînd însă ideia activității extra-școlare a învins, prin adeziunea d-lui Take Ionescu la dînsa. D-sa a luat ca colaboratori ai săi la minister, cu titlu de inspectori, pe mai mulți dintre membrii falangei radicale, ca d-nii Vlădescu, Găvănescul, etc.. Incetul cu încetul d. Take Ionescu a luat contact personal cu mai toată falanga și în momentul lichidării partidului radical, punîndu se chestiunea dacă radicalii trebue să intre în partidul conservator sau în partidul junimist pentru motivul că acolo sunt mai multe locuri libere, a triumfat părerea profesorilor că e mai bine să intrăm în partidul conservator, pentru că acolo găsim pe Take Ionescu, care a apreciat așa de mult activitatea extra școlară a profesorilor. (Aplauze).

Primul act al ministrului de instrucție Take Ionescu, în al doilea minis-

Observaţi bine
semnul distinctiv al veritabilului
:Franck:
Adaus la Cafea şi
Feriţi-Vă
de Imitaţiuni înşelătoare.

Marca registrată.

teriat al său, a fost modificarea regulamentului şcolar, pentru a permite profesorilor secundari să intre în administraţiunile comunele urbane. Nu tăgăduesc că punctul de plecare al acestei reforme, era primariatul meu de la Iaşi.

Ideia activităţei extra-şcolare căpătase atîta tărie — pentru că corespundea unei necesităţi — reale în cît, convinsese pe Take Ionescu.

Partidul liberal a făcut campanie împotriva acestei reforme. Venind însă la putere, a menţinut reforma, ba încă a şi lărgit o în aplicarea sa.

Guvernul conservator din 1904 a întins reforma mai departe şi printr'o lege specială a dat profesorilor secundari posibilitatea de a intra în toate administraţiunile, păstrîndu-şi catedrele, cu dreptul la concediu pe timpul funcţionărei lor în administraţie.

Este cam exagerată afirmarea şefului nostru din urarea ce o face revistei noastre, în numărul său aniversar. Nu sunt eu fundatorul *României Viitoare*. Un număr de profesori, prieteni, au venit la mine cu rugămintea de a le da sprijin la revista ce urmau să înfiinţeze şi în care preocuparea de activitate socială a profesorilor, era să ţină un loc important. Am făgăduit cu bucurie acest sprijin, pentru că, profesor pînă eri, şi încă profesor care trecuse de a patra gradaţie în învăţămînt, îmi făcea plăcere ideia de a rămîne în legătură, dacă nu cu şcoala, a căreia importanţă o cunoaştem de aproape şi a căreia orientare în ce priveşte activitatea sa extra-şcolară, nu putea să mă lase indiferent, ca om politic. (Aplauze.)

Am avut mai multe întruniri cu profesorii cari aderaseră la ideia fundărei *Rămăniei Viitoare*, pentru a stabili astfel o orientare în ce priveşte activitatea cercului acestei reviste; nu ne-am putut pune însă de acord cu toţii asupra acestei orientări, pentru că părerile unora erau atît de excesive, în cît şcoala urma să fie aproape cu totul sacrificată în folosul activităţei extra-şcolare a profesorilor şi a învăţătorilor. Schimbarea de regim survenită în urmă, a făcut pe aceştia să se retragă dintre noi, de oare ce au găsit mijlocul să scape de şcoală, primind însărcinări bine retribuite, pentru o activitate extra-şcolară *ad hoc*.

Activitatea extra-şcolară a profesorilor secundari, nu mai este astă-zi o chestiune la ordinea zilei, pentru că nimeni nu mai combate astă-zi această activitate. La ordinea zilei este însă activitatea extra-şcolară a învăţătorilor, din care un anumit sistem voeşte să facă pîrghia vieţei sociale rurale. In acest sistem, învăţătorul trebue să fie factorul hotărîtor al vieţei economice şi sociale la ţară; învăţătorul trebue să îndrumeze această viaţă prin conferinţele de la cercurile culturale; tot dînsul trebue să conducă Banca populară, să facă pe agronomul obştiilor, să complecteze pe administratorul de plasă, pe medicul de plasă, etc..

Acest sistem nu are simpatia mea. El face din învăţători nişte energumeni, cari cred că au dreptul să monopolizeze conducerea ţărănimei, susţinînd că numai ei s'o reprezinte, de oare ce numai ei trăesc în contact cu dînsa şi i cunosc nevoile. şi deci ei pot găsi şi leacurile.

Acoasta constitue o profundă eroare. Nu este destul să trăeşti în mijlocul ţăranilor ca să-i cunoşti. Pentru a fi un bun observator, mai ales în această materie, îţi trebue anumite aptitudini o anumită pregătire şi fără de acestea nu ai intuiţia justă despre oameni şi despre lucruri.

După un al doilea sistem foarte mult încurajat astă zi, activitatea extra şcolară trebue să fie pentru învăţători nu un plus de muncă, ci un prilej de variaţie, de repaos, de satisfacere a vanităţii, de gustare din plăcerile vieţei. Aceştia sunt învăţători *juisori*!

Acest sistem corupător de suflete şi rătăcitor de minţi, îl găsim pur şi simplu odios.

După concepţia noastră, activitatea extra-şcolară, a învăţătorului trebue să fie modestă, pentru ca activitatea şcolară propriu zisă să nu fie jertfită. Invăţătorul nu trebue să fie socotit singurul element de elită şi singurul factor de civilizaţie, în sate. El nu trebue să ia o atitudine care să l facă bănuit de ceilalţi fruntaşi ai satului. El trebue să colaboreze cu aceşti fruntaşi, pentru că numai astfel îi se vor deschide toate sufletele. Invăţătorul trebue să-şi ia, ca colaboratori, în activitatea sa extra-şcolară, pe preot, pe primar, pe notar, pe perceptor, pe agentul sanitar, pe fostul sergent din armata activă, pe gospodarii fruntaşi. (Apl. prel.)

Metoda de propagandă a învăţătorului nu trebue să fie recitarea din cărţi, în conferinţele din aşa zisele cercuri culturale; dar trebue să fie metoda intuitivă pe care el o întrebuinţează şi şi la şcoală. In loc să spue ţăranilor vorbe, el trebue să le arate fapte. In înţelegere cu ceilalţi colaboratori, să organizeze lucrurile pe baza principiului diviziunii muncii. Unul din ei să arate ţăranilor o casă model din punctul de vedere al curăţeniei şi al igienei; un altul un mic grajd model, şi aşa mai departe. (Aplauze).

Chiar această activitate extra-şcolară va trebui să fie redusă cu cît va creşte competinţa şi simţul de datorie al organelor administrative.

Iată la ce idei cerem să prezideze d. Take Ionescu, patronînd *România Viitoare*.

Trăiască d. Take Ionescu! (Aplauze prelungite, ovaţiuni).

Discursul d-lui Take Ionescu

Domnilor, adineauri, am dat dovadă de disciplină, ne insistînd să beau eu întâiu în sănătatea lui Badareu cum dorisem: m'a împiedicat disciplina. Dar această disciplină nu va merge pînă să cred tot ce a spus Badareu. Cînd Badareu mi-a spus că mă înşel atunci cînd cred că „România Viitoare" este opera lui, să mi daţi voe să nu l cred căci, ştiu că sunt o mulţime de lucruri care au aerul că nu se fac de el, dar care în realitate, se fac de Badareu (Aplauze prelungite).

De aceea d-lor, eu rămîn în convingerea mea şi bînd în sănătatea lui Badareu, beau în acelaşi timp şi în sănătatea iniţiatorului „României Viitoare" (Aplauze)

Domnilor, aţi văzut că la sfîrşitul cuvîntărei lui, ne-a spus că „România Viitoare" este un sîmbure, un început al unei mari mişcări politice şi sociale. Apoi nu a fost el care s'a gîndit întîiu la această mişcare politică şi socială? Cum să despart eu gîndul de roadele produse de acest gînd? Şi mai am o convingere că ar fi mers foarte departe această mişcare politică şi socială, dacă un mic incident nu făcea că la 1904, în loc ca Badareu să meargă la instrucţiunea publică, cum era lucrul hotărît, să meargă la justiţie (Aplauze) Poatecă n'am fi voit noi titlul de glorie: înfiinţarea contenciosului administrativ, dar am avut în loc acţiunea, care sunt convins, că s'ar fi produs în corpul didactic şi care ar fi fost cît se poate de trainică. Am credinţa că partidul nostru ar fi avut în corpul didactic alte rădăcini, dacă era Badareu la instrucţie. (Aplauze prelungite).

In adevăr, Badareu e un om foarte ciudat! Da, foarte ciudat, pentru că în el se întrunesc două însuşiri care în general sunt cu desevîrşire contrarii: Badareu are priceperea foarte repede şi graba în execuţiune, pe care în genere o au oamenii zoriţi, oamenii care se hotărîsc repede; şi are şi judecata foarte limpede şi foarte sănătoasă, pe care o au „cunctatorii", Acest amestec de aceste două calităţi: judecata foarte sănătoasă şi de foarte mult sînge rece, şi o activitate cu desăvîrşire energică şi care nu vrea să piardă nici un minut, face caracteristica lui Badareu (Ovaţiuni). Nu veţi găsi la nimeni întrunite cu atîta belşug aceste două însuşiri, în aparenţă aşa de contradictorii ca la dînsul. Şi cred că secretul forţei lui Badareu nu este numai extraordinara lui putere de muncă, dar este în această fericită împreunare a limpezimei de cugetare cu energia în acţiune şi cu graba în execuţiune (Aplauze), De aceea d-lor, sunt convins că noi trebuie să exprimăm regretele că nu s'a întîmplat ceea ce trebuia să se întîmple, şi să ne mulţumim cu ceea ce s'a întîmplat pînă ce se va putea întîmpla mai mult (Aplauze prelungite).

Badareu a vorbit şi de vremea cînd eram ministru al instrucţiunii publice şi v'a vorbit si de prima noastră lovitură, prima noastră ciocnire. Mie mi-a fost dat să mă ciocnesc foarte des; probabil fiindcă m'am mişcat mult; nu se poate să te mişti mult, fără să te ciocneşti. Dar eu am păstrat din trecerea mea la Ministerul Instrucţiunei, unde toată lumea simte că nu mă voi mai întoarce niciodată, am păstrat un foarte cald şi foarte frumos suvenir. Şi tocmai unei întîmplări se datoreşte faptul că nu mă găsesc printre dv. Cînd am venit în ţară la 1881, era vacantă la Universitate o catedră de drept; credeam serios că o să fie concurs şi firesc, după obiceiul ţărei, nu a fost concurs (Rîsete) Iată de ce nu sunt astăzi profesor. Iar mai tîrziu cînd Disescu, cu fără de leger, cu complicitatatea lui Badaren a complotat legea învăţămîntului superior ca să facă această pacoste pentru facultatea de drept ca să fiu şi eu profesor acolo (Rîsete) a-ţi văzut ce revoluţie s'a stîrnit în ţară! Prin urmare, am fost cu desevîrşire depărtat din punctul de vedere al activităţei personale de corpul didactic; dar trăind patru ani cu dînsul, eu tot mă consider nitel ca facînd parte din corpul didactic. Aşa că nu aş putea spune relativ la mine *in partibus infidelium*, căci nu am fost infidel corpului didactic; dar mă pot considera ca un fel de posesiune colonială a corpului didactic (Rîsete, aplauze). De aceea bînd în sănătatea lui Badareu şi prin urmare a iniţiatorului „Romîniei Viitoare", ori cît ar declara el contrariul, să mi daţi voe să beau şi în sănătatea corpului didactic (Aplauze prelungite).

Eu recunosc că nu este misiune mai grea de cît a profesorilor! Să ai a face cu minţile ce e mai primitive, cu minţile copiilor, să fii silit vecinic să repeţi aceleaşi lucruri cât trăeşti, şi să nu poţi să vezi nici un fel de recompensă pentru munca ta! Toţi profesioniştii ceilalţi văd recompensa muncii lor în creaturile lor. Văd pe Costescu; de sigur el are mai multă bucurie de scurta lui administraţie, de cît din lunga lui şedere în corpul didactic. Avocatul pledează; pledoria lui se vede, opera lui s'a făcut; doctorul, ce să mai vorbesc? el vindecă? profesorul până cînd să vadă roadele muncii lui, a trecut o generaţie, şi tocmai după 15—20 ani se vede ce a eşit din ea. Munca profesorului n'are răsplată imediată şi n'are fiind-că se isbeşte tot timpul de spiritul de prejudecată, de răutatea, de reaua voinţă a părinţilor, de toate greutăţile sociale. Cum foarte bine spunea Badareu, cu întinderea pe care o va lua viaţa noastră politică, cu faptul că fatal vor fi chemate şi satele la viaţă, treptat fireşte, şi corpul didactic celalt va avea o mare înrîurire de jucat în această ţară, şi d-lor, aş putea să zic fără exagerare, că după cum va fi corpul nostru didactic de la sate, aşa va fi şi desvoltarea viitoare a ţărei romîneşti. (Aplauze).

Poate că mulţi dintre noi, de ne-am fi întrebat acum 20 de ani, dacă am prefera o asemenea dezvoltare, am fi răspuns: nu, dar eu am credinţă, că nimeni nu poate crea evenimentele, nimeni nu poate schimba mersul unei societăţi omeneşti. Maximum ce poate un om, care are pretenţiunea de om de stat, este să vadă mişcarea şi să nu rămînă înapoi, şi cînd este ajunge, să ai priceperea să fi conducătorul ei, căci a-ţi văzut d-lor, că şi activitatea extra-şcolară, toţi cîţi au combătut-o, au fost siliţi să o aprobe, căci nu se putea altfel. Aşa va fi şi cu cestiunea politică, cu revizuirea politică: toţi cîţi o combat astăzi, vă asigur eu, că mîine vor veni, dar vor veni la coadă.

In toate privinţele, dorinţa noastră este să nu fim la coadă. Nu suntem la coadă, şi prin urmare şi în dezvoltarea şi renaşterea corpului didactic, nu suntem la coadă.

Eu doresc ca corpul didactic să fie la înălţimea situaţiunii lui; la această operă va lucra şi „Romînia Viitoare". Beau d-lor în sănătatea lui Badareu, care a ghicit mersul lucrurilor, care s'a pus în fruntea mişcării şi eu ştiu ce greutăţi a întîmpinat el pînă să-l aducă la îndeplinire. (Aplauze prelungite, ovaţiuni).

Litere-Ştiinţe-Arte

Dintr'o cuvîntare. — Intre numeroasele cuvîntări rostite la banchetul „Romîniei Viitoare" în onoarea d-lui Al. A. Badareu şi pe care le publică cel mai nou număr al zisei publicaţiuni se află şi discursul rostit de d. Mihail Dragomirescu.

E un superb omagiu adus Iaşului, trecutului şi faimei lui de oraş cultural. Cităm un pasagiu:

„..La Iaşi s'a aprins, de două sute cincizeci de ani şi mai bine încoace, facla culturii şi marilor noastre ideale. De la Iaşi ne-a venit, cu Grigorie Ureche, Miron Costin şi ceilalţi cronicari prima slomonire deslusită a sufletului romînesc în graiu scris; primul reprezentant al marei culturi occidentale—Dimitrie Cantemir,—la Iaşi şi-a avut obîrşia.

Pomenim necontenit pe Gheorghe Lazăr, dar uităm că cu 12—18 ani înainte de dînsul, la Iaşi s'a întemeiat, „Seminarul Vasiliamin", prima şcoală de cultură mai înaltă Romînească. De la Iaşi au pornit rînd pe rînd curentul naţional al lui Mihail Kogălniceanu şi Vasile Alexandri, curentul critic al Junimii—şi acum în urmă,—curentul generos al democratismului, care părăsind forma pripită a socialismului, tinde să înoiască de cîtva timp vechile noastre partide politice, izvoarele energiei noastre naţionale.

Dar ceea ce face din Iaşi un adevărat Ierusalim al neamului nostru, pe care-l putem părăsi, dar pe care nici odată nu trebue să uităm a l premări, este nemuritoarea jertfă de bună voie —pot zice—a fiinţei sale pe altarul întăririi neamului romînesc Ceea ce ne face să ne ridicăm cugetul cu nesfîrşită admiraţie şi respect spre dînsul, este acel curaj prometeic de a da fiinţă Unirii Moldovei şi Munteniei, renunţînd în favoarea Bucureştilor la tot—la strălucire, la bogăţie, la viitor,—şi rămînînd singur, pe ţărmul Prutului, în calea Crivăţului rusesc".

*

A apărut „Ţara Nouă", revistă literară şi socială sub direcţia d-lui N. Xenopol cuprinzînd un sumar excelent de studii, nuvele, poezii, impresiuni şi critici literare.

*

„Le Caducée" piesa d-lui Henri de Rotschild, a fost primită de Antoine. Piesa, foarte probabil va pricinui mult scandal, căci autorul atacă pe medici cu energie.

Nu de mult, cum am aratat, autorul însuşi a retras piesa din repetiţii, poate cu intenţia de a face modificări.

*

Poetul Maurice Maeterlinck a... cîştigat rămăşagul contra presei americane anume că nu va fi descoperit de nici un reporter în ziua sosirii în America. In adevăr Georgette Leblanc soţia poetului, artistă şi conferenţiară a sosit la Boston, iar cei 300 de reporteri n'au putut recunoaşte pe Maeterlinck, pentru motivul simplu că scriitorul a rămas la... Nizza,

*

In primavară se va audia la Roma, pentru prima dată, oratoriul lui Liszt: „Santa Elisabeta".

*

O recentă statistică franceză arată, că în 1907 s'au consumat 1.298,000 hectolitri alcool, în 1908 s'au consumat 1.339,000, iar în 1900 cîtimea consumată s'a ridicat la 1.399.000 holt.

*

STRUNA ZILEI

IN VINO...

Chimistul Ş. e protejat de d. Delavrancea, care s'a înfruptat de la sumele cîştigate în procesul din Vaslui. *Opinia.*

Nu cred... Frăţia între voi
Nu e de la parale:
Ci—că vă plac, la amîndoi,
Vinaţuri.. naturale.

INFORMATII

Domnii membri ai clubului conservator-democrat din Iaşi, sunt invitati să se întrunească în adunare generală, în localul clubului, Vineri, 6 Ianuarie, oarele 5 jum. seara.

Adunarea va fi prezidată de d. A. A. Badareu.

In ziua de Anul nou elevii seminarului Veniamin, însoţiţi de profesori şi directori, s'au dus la Mitropolie pentru a felicita pe Mitropolit.

Un elev a rostit o cuvîntare, la care a răspuns Mitropolitul.

Un incendiu a distrus astă noapte casa locuitorului Constantin Radu Fotea, din comuna Voineşti

Focul a luat naştere de la un cuptor. Pagubele se urcă la suma de 1000 lei.

TEATRUL NAŢIONAL

— Vineri 13 Ianuarie 1912 —

UN SINGUR CONCERT

dat de celebrul Violonist

JAROSLAW KOCIAN

PROGRAM

1). Tschakowky Concert Re major *J. Kocian*
2). Piano Solo *M. Eisner.*
3). I. S. Bach Ciaccona *J. Kocian.*
a J. Kocian Sérénade
4). b St. Lobin Donizetti Sixtet din Opera Lucia şi
c. Riess Motto perpetuo *J. Kocian.*
5). Piano solo *M. Eisner.*
6). Sarasate Zigeunerweisen *J. Kocian*

La Piano d. M. Eisner din Chikago.

Biletele la Agenţia „Thalia" Th. P. Maximovici.

In cursul lunei Decembrie s'a declarat în comuna Tg.-Frumos, patru cazuri de difterie.

Consiliul de administraţie al Creditului Urban, din localitate, ţinînd în seamă că în anul acesta s'au acordat numeroase sporuri de lefuri, a amînat pentru alt prilej, cererea funcţionarilor de a li se spori gradaţiile, din cinci în cinci ani.

La Camera de Comerciu, se lucrează cu asiduitate la întocmirea budgetului pe anul 1912.

A apărut „Arta Romînă", anul al IV-lea—No. 9 şi 10 (Noembrie şi Decembrie), cu următorul sumar:

A. D. Atanasiu—Congresul maeştrilor şi expoziţia de desemn a şcoalelor secundare din ţară — Eduard Caudella—Audiţiunea muzicală dată la reşedinţa M. M. L. L. Regele şi Regina în Iaşi.—T.—François Rude (1784—1855)—A. D. Atanasiu—Congresul maiştrilor amatori de arte frumoase—Viorela—Căderea Rinului. — A. D. Atanasiu—Buletinul comisiunei monumentelor istorice. — A. M. Nour — Fecioara (poezie). — V. Cronica Teatrală.— A. Agapus—O! Călător (poezie).—Cronici.—Ilustraţii.

La concursul pentru înaintare la gradul de oficiante, ţinut acum cît-va timp, la direcţiunea poştelor şi telegrafelor din Bucureşti, din 55 candidate prezente, au reuşit numai 23.

La acest concurs Iaşul a dat cinci concurente, reuşind trei. Dintre aceste prima reuşită a fost d-na Florica Al. Velciu, clasificată a 6 a din întreaga ţară.

La concursul de oficianţi superiori, ţinut la aceiaşi direcţiune a reuşit cu mult succes d. Alexandru Velciu.

Şcolare.—Invăţătorul I. Bogdan, de la şcoala din comuna Fîntînele jud. Botoşani, a fost detaşat pe ziua de 1 Ianuarie 1912, la şcoala din cotunul Dorobanţu com. Aroneanu jud. Iaşi.

— D-ra Natalia Duchiţescu, a fost numită pe ziua de 1 Ianuar a. c. învăţătoare la şcoala din comuna Poeneşti jud. Vaslui.

— Domnul N. Popovici, învăţător înaintat pe loc, de la şcoala din comuna Puzeşti, jud. Putna, a fost numit inspector, pentru partea pedagogică în timp de şase luni, pentru judeţele Vaslui, Roman şi Suceava.

— Invăţătoarea Rozei Maria de la şcoala din com. Rediu-Scînteia, judeţul Vaslui, a fost transferată pe ziua de 1 Ianuar 1912, la şcoala din com. Lipovăţ, în postul al III.

Despre cîteva interesante actualităţi locale se vorbeşte în cele din urmă „Scrisori din Iaşi" apărute în „Ordinea" şi anume:

Petrecerile Iaşului—Unde e atrasă elita—Sporturile caritătii—Asalturi de arme—Cuceritoarele de inimi—Teroarea albă—Arta generozităţii—Panem et circenses—Distracţiile cercului didactic—Intelectualitate femenină—Preotese moderne—La ce rezistă d. A. C. Cuza—Dialog amuzant—Liga celor două sexe.

Birourile redacţiei şi administraţiei OPINIEI, se află instalate în strada Gh. Mirzescu No. 25.

S'A DESCHIS
— NOUL ŞI MARELE —
HOTEL CONTINENTAL
SPECIAL CLĂDIT CU TOT COMFORTUL MODERN
Situat în centrul oraşului, în apropierea autorităţilor Financiare şi Judiciare.
Calorifer. - Ascensor. - Băi. - Telefon
CAMERE SPAŢIOASE, BINE AERISITE ŞI IN BATAIA SOARELUI.
MOBILIER nou, special construit în străinătate.
Preţuri moderate

Ultime INFORMAȚII

❑ Constatăm la d. ministru de războiu că sufere de obsesia zărăfiei. Domnul Filipescu vrea, cu ori-ce preț, să facă zărăfie cu Iașii în schimbul mutării liceului militar.

Și ca zarafii, cari oferă tot mai mult, cînd dau de un mușteriu greoi, d. Filipescu se oferă a da Iașului, în schimbul liceului militar, nu numai scoala de ofițeri; dar și două regimente de obuzieri.

Oare dacă Iașul ar cere Curtea de Casație, dînd în schimb două alte instituții — ce ar zice bucureștenii? Ar refuza. Și Iașul refuză propunerile îndrăznețe ale d-lui Filipescu, cari, cu cît devin mai numeroase, cu atît devin mai ridicole.

Un oraș nu-și dă, de gustul fiștichiu al unui ministru, o instituție culturală de vechimea și de importanța liceului militar.

Să înțeleagă odată, atîta lucru. d. ministru Filipescu.

❑ Telegrama Regelui.—La felicitările adresate de autoritatea comunală, cu prilejul Anului Nou, M. S. Regele a transmis telegrama următoare:

„Adînc mișcat de călduroasele urări ce Mi le aduceți cu prilejul reînoirei anului, în numele cetățenilor Iașilor, Regina și Eu, mulțumim tuturora, din toată inima, pentru dovezile de iubire și devotament exprimate.

Spuneți scumpilor noștri ieșeni, că înălțătoarele serbări de astă toamnă, cu prilejul cărora am putut constata, nețermurita lor dragoste, pentru întreaga mea familie, este încă vie și va remînea de a pururea în inima noastră.

La această nouă dovadă de legăturile strînse, de iubire care există între noi și a doua Capitală, răspund, urînd taturora, pentru anul ce vine, sănătate, fericire și spor la muncă, pentru propășirea iubitei noastre Românii.

Carol.

❑ Bercea—Șumuleanu—Stroja. —Trinitate fără duh! Bercea este avocatul lui Șumuleanu și Stroja este avocatul lui Bercea, în **Evenimentul**—în contra *Evenimentului*.

Tocmai fiind-că nu se poate—se poate! In instrucția scandaloasă ce se face reclamației pe care d. Șumuleanu a intentat'o d-lui Cădere, *Evenimentul* este contra d lui Șumuleanu și este pentru acesta și contra d lui Cădere.

Relevînd scandaloasa instrucție, am arătat că este natural să fie așa, de vreme ce primul procuror Bercea este sluga lui Șumuleanu. *Evenimentul* care în prima pagină, după cum vom dovedi, suplinează scandalul, ne atacă pe noi în pagina următoare, într'o stupidă notiță—scrisă de Stroja, după ruga lui Bercea.

Ce am afirmat noi? Că într'o afacere locală, avînd de reclamant o persoană foarte onorabilă, locuind în Iași, instrucția a numit expert caligraf întâi pe onorabilul Minovici din București, care anchetase cazul Șumuleanu, apoi pe un oare care Episcopescu, tot din București.

Și întrebăm: n'avem noi, în Iași, experți caligrafi? Judecătorii de instrucție din Iași, numit-au ei vre odată experți din București? Cei din București—numesc ei experți din Iași?

Și *Evenimentul*, într'un articol intitulat „Domnul Șumuleanu"—scrie: „d. Șumuleanu se adresează parchetului ca să dispună facerea unei expertize, iar ca expert—*coincidență bizară*—s'a întîmplat să fie *acelaș domn, care anchetase pe d, Șumuleanu, și care se grăbise a l asigura că va fi pe deplin mulțumit.* In urmă d. Minovici se desărcină, și în locul său *s'a găsit un oare care* Episcopescu—numire despre care domnul Cădere—*fapt bizar*—habar n'avea....."

Informațiile noastre erau, deci, perfect exacte. Este foarte bizar, scrie *Evenimentul*, se numești expert o persoană interesantă, să numești apoi „o oare care" alta—iar cînd noi relevăm aceste bizarerii—ne înjură Stroja pro Bercea.

„Primul procuror, spune prefectul, habar n'are de această afacere, care este în cercetarea judelui instructor".

Dar cine nu știe că, în anumite afaceri, anumiți judecători de instrucție sunt terorizați de primul procuror—iar dacă nu este așa, cum de tolerează primul procuror, ca d. Șumuleanu să fie sotnic în cabinetul instructorului, cum de tolerează ca experți să fie numiți pe cine dorește Șumuleanu?

Și știți de ce nu se numesc, în afacerea specială, experți caligrafi din Iași? Fiind că ei sunt profesori și reclamantul Cădere este inspector școlar.

Dar dacă parchetul n'are încredere în profesorii caligrafi din Iași, nimerește, la București, pe savantul Minovici, parte interesantă și pe acel necunoscut Episcopescu, al cărui raport, *Evenimentul* o spune, era cunoscut d-lui Șumuleanu *cu trei săptămîni înainte de a fi remis instrucției.*

Somăm acum pe prefectul poliției să continue a fi paratonerul de carton al d-lui Bercea — care — săracul—habar n'are de afacere.

❑ Serbarea Bobotezei.— Serbarea Bobotezei se va oficia în acest an, în piața Cuza Vodă (Nouă), din cauză că piața Unirei, în urma ridicărei statuei lui Vodă Cuza nu se mai pretează pentru aceasta.

*

Iată programul stabilit pentru această zi:

1. In ziua de 6 Ianuar 1912, cînd se serbează Botezul Domnului nostru Iisus Hristos, se va săvîrși conform tradițiunei și obiceiului strămoșesc slujba „Sfințirea apelor" după cum urmează:

I). La ora 9 a. m în Catedrala Mitropolitană de către P. S Vicar, înconjurat de cler, se va săvîrși Sfînta Leturghie, la care va asista I. P. S. Mitropolit și autoritățile militare și civile.

II) La oarele 10 tum. terminîndu se Sf. Leturghie, Inaltul cler, autoritățile și celalți invitați vor porni de la Catedrală spre Piața Cuza-Vodă (Nouă) unde este ridicat pavilionul destinat pentru slujba „Sfințirei apelor", în ordinea următoare:

a) Un pluton de jandarmi va deschide calea.

b). Oamenii care duc Sfînta cruce, prapurile și felinarele.

c) Corul Catedralei Mitropolitane.

d). Clerul.

e). Inalt Prea Sfințitul Mitropolit.

f). Autoritatea Comunală, Domnul General Comandant al Corp. IV armată, domnii prefecți și celelalte autorități.

III). Cortegiul, astfel format, va înnainta pînă la locul pregătit pentru sfințirea apelor, unde se vor aranja după cum urmează:

a). In partea de răsărit a mesei vor fi așezate: Sfînta Cruce, Sfintele icoane Prapurile bisericești și steagurile armatei.

b). In partea de miază-zi a mesei vor lua loc preoți și îndărătul lor corul vocal.

c). In partea de apus a mesei va lua loc I. S. Mitropolit, avînd la dreapta și la stînga pe diaconi.

d) In partea de miază-noapte a mesei vor lua loc invitații.

e). Trupele militare vor fi așezate în Piața Cuza-Vodă.

IV) Imediat va începe slujba sfințirei apelor. In momentul cînd I. P. S. S. Mitropolit va afunda Sfînta Cruce în apă, clerul și corul vocal vor cînta rugăciunea serbărei; iar Muzica militară va intona imnele „Spre Rugăciune" și și cel „Regal".

V). I. P. S. S. Mitropolit va stropi cu apă sfințită steagurile armutei și poporul, după care va gusta din agheazmă și va da spre gustare și invitaților.

VI). După terminarea slujbei, trupele vor defila înnaintea d-lui general comandant al corp. IV armată și I.P. S. S. Mitropolitului le va binecuvînta și stropi cu agheazmă.

In urmă, cortegiul în aceiași rînduială ca și la venire se va înapoia la Catedrala Mștropolitană.

❑ Greciniștii din Iași, potrivit ordinului de la centru, vor ține o întrunire publică în localitate, Duminecă c.

Evenimentul spune că la acea întrunire senatorii și deputații guvernamentali din Iași, „vor da seamă de mandatul lor".

Invităm pe cetățeni să asiste în număr foarte mare la acea întrunire și să someze pe deputați și senatori să-și dee seamă de activitatea lor — cînd știut este că, în afară de senatorul Cantacuzino care a subliniat alegerile violente, nici un deputat sau senator guvernamentali de Iași, nu a deschis gura în Parlament.

Tot *Evenimentul* spune, că la întrunire va vorbi și d. A. D. Holban. D-lui Holban i s'a refuzat orice satisfacție, au preferit înaintea lui pe al de Liatris, Suțu și N. Crupenski, iar acum vor să-l angajeze orator, ca să facă plăcere junimiștilor.

❑ Cînd te numești Brief.

Trotuarele stradelor principale ale orașului sunt acoperite de mormane de zăpadă și serviciul de curățire habar n'are de acest fapt.

In schimb o echipă de podari a fost trimisă, în expediție, în Tatarași, peste drum de biserica sf. Dimitre Misai, un de locuește ciustitul Brief, și a ridicat zăpada din curtea caselor numitului, aruncînd zapada pe stradă.

❑ Procurorul Aslan și ajutorul medicului legist vor pleca mâine la Scobinți pentru a face autopsia cadavrului unui sătean care a fost ucis.

❑ Afacerea crimei ce a fost săvîrșită în Iași în ajunul Crăciunului a fost repartizată la cabinetul III al judelui instructor.

❑ Fabrica de cognac Naville, din Berheci, a cerut declararea în stare de faliment a comerciantului Alecu Antonesei din comuna Țiganași, jud. Iași.

❑ Greciniștii nu mai sunt filipesciani.

Anul trecut încă, greciniștii felicitase pe d. Nicu Filipescu de anul nou, așteptînd de la el mîntuirea partidului.

Anul acesta, cum fondurile secrete le are d. Marghiloman, d. Filipescu a fost dat uitării și chinitiselile au fost adresate ministerului de interne, de la care se așteaptă „intronarea cinstei".

❑ I. P. S. S. Conon Mitropolit primat.—Nicăiri ca la Huși vestea că Sinodul se va opri asupra persoanei Episcopului de Huși în recomandarea la scaunul de Primat al României, n'a făcut mai mare senzație. Părerile acolo sînt împărțite: unii văd în această înaintare un bine pentru Eparhia Hușilor, ea scapă de o administrație defectuoasă ca a Episcopului Conon. Pe aceștia nu-i bucură atîta înaintarea în sine ca persoană, ci ca fapt că li se ia un petroiu de pe piept.

Alții simt o adîncă bucurie prin înaintarea în rang a Episcopului Conon, mai ales din acei ce au tras foloase personale pe lîngă Episcopul Conon. Bucuria e mai mare în rîndul actualilor guvernanți, cari și-au făcut toate afacerile politice pe lîngă Episcopul Conon. Cel întâiu mulțumit e deputatul Gr. Vericeanu, care e *persoana Grata* a Episcopului, căci prin el și-a pus în slujbe o mulțime de paraclisieri; apoi a căpătat postul de profesor la școala de cîntări bisericești; întra la Episcop neanunțat; cererile sale îi sînt rezolvate *stante pede* și altele, și altele.

Se zice și se afirmă de anumite cercuri politice din Huși, că deputatul Verinceanu a reușit să capaciteze cercurile politice locale să meargă în delegație la București și să mijlocească la d. C, A. Arion ca să fie favorabil candidaturei Episcopului Conon la primație, pentru că este și va fi cel mai docil partizan al conservatorilor.

Delegația va pleca la București îndată după alegerile de la 15 Ianuarie, ca așa să fie partidul întreg cuprins în delegație, cu generalul Teleman cu tot.

Cînd Gr. Vericeanu va izbuti să convingă guvernul că Episcopul Conon e cel mai potrivit pentru primație, va avea cel mai mare titlu pe lîngă famelionul politic, că el a rînduit la primație pe Vlădica de Huși. Curat vorba ceia: nici nu știi de unde sare Epurele!

❑ Domnul căpitan G Ionescu, din batalionul IV vînători, a fost pus în disponibilitate.

❑ O eră nouă.

Prefectul poliției a șampanizat de anul nou cu personalul superior al poliției. Este primul prefect, care a introdus o asemenea eră nouă în moravurile noastre polițienești — și că s'a petrecut de minune în societatea prefectului—ar fi îndrăsneț să susținem contrariul.

❑ Un incendiu, care a putut fi localizat imediat, s'a declarat astă-zi la o tîmplărie din mahalua Broscăriei.

❑ Imobilul din București în care se află instalate clubul Jockey și cafeneaua High-Life, a fost cumpărat, pentru 1,570,000 lei, de domnii avocat Rosental și Herm. Speyer. Tot aceștia au cumpărat și locul viran din apropiere pentru 700,000 lei.

❑ Guvernamentalii din localitate, anunță o întruaire publică în Sala Sidoli pentru Duminică 8 Ianuarie, ora 2 p. m.

Intrunirea urmează să aibă loc în Sala Sidoli.

❑ In noul program de astă seară, Luni 2 Ianuarie, al cinematografului Pathé Frères, din Sala Sidoli se cuprind între altele:

Dreptul tinereței, film realist de mare artă și de o excepțională înscenare. Cuprinde două părți de cinematograf făcînd parte din seria filmelor scandinave. Magistrală și neimitabilă interpretare datorită stelelor teatrale ale Norvegiei și Danemarcei.

Răzbunarea locotenentului Bennet, roman contimporan.

Anatole nu are jenă, scene foarte comice.

Roseta fiica fermierului, splendidă narațiune însuflețită.

Cîteva orașe din Italia, scene și vederi de călătorie.

Ultima oră

București 3 Ianuarie

Manifestația de aseară

Intrunirile din Capitală

București. — La clubul conservator-democrat a avut loc aceasă, o mare întrunire, a alegătorilor din culoarea de Roșu.

Au vorbit d. dr. *Istrati*, care a urat țerei un an mai bun și un guvern mai capabil; d. *Comșa*, care a zis că actualul guvern e vîndut străinilor.

D. *Barbu Păltineanu*, a zis că țara a fost furată de dreptul de a-și indica guvernul.

Spune că guvernul actual vrea să înlocuiască capitalul românesc cu cel strein.

Zice că în atitudinec partidului conservator-democrat nu există în chestia tramvaiului, nici cea mai mică neînțelegere.

*

Partidul liberal a ținut de aseminea o întrunire, în sala Transilvania.

După întrunire, adunarea a făcut o manif stațiune pe străzi, aducînd ovații la club conservator-democrat și la cel liberal.

Se auzeau numeroase strigăte: La Palat! Dar lumea sfatuită de cîți-va fruntași, a renunțat la urmă la această manifestațiune.

Alegerea comisiunei pentru acordul Franco-German

Paris.—Comisiunea senatorială, pentru acordul franco-german a ales prin aclamații ca președinte pe d. Ribbot, și ca raportor pe d. Pierre Baudin, în locul d-lor Bougreois și Poincaré.

Armata și Presa față cu dizolvarea parlamentului

Constantinopole —Se afirmă că o delegație a afiș erilor a recomandat cu insistența guvernului să nu dizolve camera de cît respectînd constituția. Guvernul n'a ținut seamă, cercurile ziariștelor din opoziție, sunt îngrijorate, temîndu-se ca după dizolvarea camerei să nu se aplice starea de asediu, interzicînd apariția mai multor ziare de opoziție. Mai mulți ziariști, au fugit în străinătate.

Scrisórea episcopului Conon

București. — In *Adevărul* a apărut o scrisoare a episcopului Conon Arămescu.

Prin această scrisoare, episcopul tăgăduește, că în Sinod s'ar fi ridicat acuzări, în potriva sa.

Dunărea înghețată

Sulina.—Dunărea a înghețat.

Sinuciderea din Capitală

București.—Aseară, în gara de Nord, un necunoscut s'a sinucis, aruncîndu se înaintea trenului.

Identitatea n'a fost încă stabilită. Se crede a fi un controlor financiar.

Alegerile de balotagiu din Germnnia

Berlin.—„Allgemeine Zeitung", scrie cu privire la balotagiu: Ziarul „Vorwaerts", publică o întreagă coloană de felicitări ale social-democrației internaționale. Aceste felicitări, arată prăpastia ce există între partidele naționale și cele socialiste.

Noul presedinte al dietei prusiene

Berlin.—Dieta prusiană a fost deschisă, alegîndu-se ca președinte pe baronul Wedel Riesdorf.

Disolvarea parlamentului Turc

Iradeaua Sultanului. — Conflictul dintre Guvern și cameră.

Constantinopol.—Camera a ținut o scurtă ședință discutînd legea recrutărei. Senatul s'a deschis. Asistă un numeros public și deputați. Președintele adunărei, a cetirei unui recript imperial care zice: Onorabili Senatori: silit de imprejurări am hotărît să disolv camera cu condițiunea ca noua cameră să fie aleasă și convocată de azi peste trei luni. Cinci senatori, au prezentat o moțiune cerînd să se proclame ședință secretă, Președintele invită publicul să părăsească galeriile. Mareșalul Fuad cere cu energie publicitatea desbaterilor spre luminarea opiniei publice. Sa hotărît numirea unei comisiuni speciale spre a cerceta dacă art. 36 din constituție a fost observat în conflictul dintre guvern și cameră.

Campania de răsturnare

Buourești.—In astă seară, opoziția va ține o sumă de întruniri. La ora 8 seara, va avea loc o întrunire conservator democrată, în localul școalei Golescu.

La orelo 8 jum. va avea loc o întrunire a opoziției, în culoarea de galben.

Tot la orele 8 seara, partidul conservator-democrat, va ține o mare întrunire, în sala Ovidiu, din Calea Moșilor.

Le această întrunire, se crede că va lua cuvîntul și d. Tache Ionescu.

109 PESCARI INECAȚI

Astrakhan.—Lîngă satul Ganyichin, 109 pescari au fost tîriți în largul mărei pe un sloiu de ghiață, înecîndu-se

Acționarii Tramvaiului

București.—Vechii acționari ai societății Tramvaiului, au fost convocați la o consfătuire pentru 5 Ianuarie, în sala Liedertafel.

O aseminea invitație s'a adresal și administrației comunale.

Mongolii ocupă un oraș și proclamă independența

Kalgan.—Orașul Mandciunar, Kailar, a fost ocupat azi de Mongoli. Chinezii au fugit în colonia rusă, Mongolii au proclamat independența lor.

IDENTIFICAREA SINUCISULUI DIN GARA DE NORD

București. — In urma cercetărilor făcute, s'a constatat că persoana, care aseară s'a sinucis, aruncîndu-se înaintea unui tren în gara de nord, este un anume Corneliu Dimitrescu, fost revizor financiar.

O IMPORTANTĂ DECLARAȚIE A D-LUI POINCARE
Noul președinte al consiliului

Paris. — D. Poincare, intervievat de ziarul „Matin" a zis, că e mîndru, că prezidează un guvern în carevmai mulți șefi de partide republicane, dau concursul cel mai sincer și mai bine vol. D. Briand, cu marele său talent mă va înlocui cînd va fi nevoe, ce orator ministerial am ținut ca d. Lebrun, să aibă portofoliul Coloniilor, căci a manifestat multă inteligență și inimă, în desbaterile cordialui franco-german.

In grădina hotelului Traian unde a fost reprezentațiile de cinematograf se va deschide cu începere de mîine 4 Ianuarie un mare patinaj la care și a dat întîlnire toată elita Iașului amatoare de sporturi.

Muzica regim. 13 infanterie va delecta publicul în tot timpul patinajului.

Simpaticul antreprenor al hotelului, e, Simu este organizatorul acestui patinagiu.

Dr. O. Miclescu
OCULIST OPERATOR
Consultațiuni 3—6 p. m.
— Strada Ștefan cel Mare No. 6 —
(intrare prin bolta magaziei Kahane

MAGAZINUL DE MANUFACTURĂ și GALANTERIE
La „PARADIS"
A pus în vînzare, cu prețuri foarte reduse, un mare asortiment de articole fine, precum: **Catifele, Corsete, Jupone, Bluze, Matinele, Gente moderne, Ercharfe de teatru, Ciorapi, Mănuși, Batiste. Garnituri de rochii și furnituri de croitorie, etc.**
Deci, onor. clientelă, nu uitați „Paradisul" să vizitați.
Cu stimă
„LA PARADIS"
vis-à-vis Ad-ția Financiară

Mobile Löbel
Iași — str. Lăpușneanu 32 — Iași
DORMITOARE
SUFRAGERII
SALOANE
BIROURI
Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri asortate,
—Covoare, Perdele, storuri —
— Ultimele noutăți —
Galerii de bronz pentru perdele
Lei 7.50 complectă
BIROURI AMERICANE
— Lămpi electrice —
— PREȚURI EFTINE —
Face și condițiuni de plată avantajoase. Primește comenzi, care se execută prompt în fabrica proprie str. Păcurari 106.

SOCIETATEA ANONIMĂ
Banca MOLDOVA
Capital 1.000.000 lei
Face ori ce operațiuni de bancă.
Emite cecuri și scrisori de acreditare asupra tuturor orașelor mari din țară, Europa, (Rusia) și America.
SCRISORI DE DEPUNERI
și
LIBRETE DE ECONOMII
cu dobînda de
5% p. a.

Dr. J. BRENER
După o practică timp de 2 ani ca asistent în clinicele celebre ale Profesorilor **Leopold** *(Dresden),* **Bumm** *(Berlin),* **Fränkel** *(Breslau), stabilit ca*
Specia ist în Boale de Femei
MAMOȘ
No. 12 Strada Mitropoliei No. 12
Consultațiuni 9—11 a. m. 2—5 p. m.

JACQUES PAUCKER

BUCUREŞTI Telefon 3|63.—**Str. Smîrdan 51**

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. **Bd. Marie Louise 79**

SPECIALITATE : Instalaţiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE şi SEMISTABILE Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz şi abur supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oţel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, şuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franţuzeşti „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri ruseşti şi americane valvolină „Meteor", bumbac de şters etc.

SAMOVARE
Balanţe de cereale

FABRICI

Ţevi, accesorii de ţevi, robinete, canale, ventile, muşamale, bascule ‚Garwens', balanţe, asbesturi, cauciucuri, furnituri cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klingerit, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

— VALŢURI DE PORUMB patent AGEKA —

Magazinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

— Casă de încredere, fondată în 1892 —

NOTE de MUZICA

Asortiment complect după Programa Conservatorului

Instrumente muzicale şi Accesorii

VIORI ŞI VIOLONCELE PENTRU CONCERT

Piane şi Pianine

Reprezentanţa renumitelor fabrici

STEINWEG, ROSENKRANZ

Vînzare şi în rate lunare fără acont INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL *pentru reparare de Piane şi ori-ce instrument muzical.*

PATINE CU RULETE

PENTRU SKATING

Calitate superioară—Preţuri reduse

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

Cel mai bun cadou

este maşină de cusut

SINGER ‚66'

fiind cele mai bune pentru cusut, brodat şi ţesut

Intruneşte în mod complect simplicitatea cu utilitatea

Culmea comodităţei.

Societatea pentru comercial cu maşini de cusut „SINGER"

POURNE & Co. IAŞI

Strada Lăpuşneanu No. 37

Sucursale în toate oraşele principale din ţară.

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ameţesc şi vindecă *Nevralgiile* cele mai grele de cap, *Migrenele, Durerile de cap, Sciatica, Afecţiunile reumatismale* acute şi cronice care se resistă la toate celelalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiŭ să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua zi: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere : Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, cari se pot găsi la toţi *Droghiştii şi Farmaciştii.*

GRIMPAGES la detal, la spras 0f30c

Maym GARNIER, 2, rue de Magdeleine, Paris

GLOTURES DE CHASSE, VOLIERES, POULAILLERS

LONGUES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. 5f.

Tipografia H. Goldner, Iaşi Str. Mîrzescu.— Instalaţiune cu motoare electrice, executată de Iohan Krzyzanoski lăcătuş electrician, Iaşi, str. Păcurari

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mironescu 25

Sub direcțiunea unui Comitet

Anul IX—No 1487—Joi 5 Ianuarie 1912

Răsturnarea guvernului

Guvernul nu poate fi răsturnat acum — susțin guvernamentalii, pentru două motive.

Primul, pentru că nu are de cît un an de existență, și cînd s'a mai pomenit — zic ei — în țara românească, un guvern forțat să părăsească puterea după un așa scurt timp.

Al doilea, pentru că platforma de luptă a opoziției nu e simpatică mulțimei, și e departe de a forma curente de răsvrătire în potriva guvernului.

Slabă înșelătoare iluziune! Istoria luptelor politice din timpul domniei de 45 de ani a Regelui Carol, pledează, în primul rînd, în potriva primului motiv.

Nu vom aminti de cele 10 ministere, și 5 dizolvări de Corpuri Legiuitoare, cari au avut loc de la 1866 și pînă la 1871, în interval de cinci ani, ceia ce face cîte două guverne și cîte un parlament pe fie ce an.

Pentru a nu fi învinuiți că răsfoim pagini prea îndepărtate de pe vremea primelor ani de încercare a regimului nostru politic-constituțional— vom lua exemplele ce ne trebuesc din cursul celor 3 ani de guvernare conservatoare, — ce au urmat regimului liberal de la 1888.

Avem cu modul acesta două prețioase avantagii. Intăi, pentru că ne servim de istoria politică a însuși partidului conservator — și apoi fiind-că unii din foștii miniștri conservatori de atunci, trăesc și astăzi, ba chiar fac parte din guvernul actual.

De la 1888, Martie 23 — și pînă la 1891, Noembrie 27 — în interval de trei ani și 8 luni partidul conservator *tot din pricina frămîntărilor* prin care trecea, a dat țărei 6 guverne, nici unul ne avînd o existență mai mare de un an.

Astfel avem primul minister ce a urmat liberalilor, presidat de d. Theodor Rosetti, și în care figurase ca miniștri și d-nii Carp, Maiorescu și Marghiloman. *Acest minister a trăit 9 luni* (Martie 1888 —Noembrie 1888).

Al doilea minister, presidat tot de d. Theodor Rosetti, cu reposații miniștri Gună Vernescu, Al. Lahovary și General Manu *a durat numai 4 luni* (Noembrie 1888—Martie 1889).

Al treilea minister presidat de marele Lascar Catargi, care își alăturase în guvern și pe reposații Păucescu și C. Boerescu — *a avut o existență iarăși de 8 luni* (Martie 1889 — Noembrie 1899.)

Apoi al patrulea minister prezidat de general Manu, din care făcea parte și d. Theodor Rosetti — a guvernat *un an de zile* (Noembrie 1889 — Decembrie 1890).

Pe urmă al cincilea guvern, presidat de general Florescu, din care făcea parte și Lascar Catargi și d. C. Olănescu, actualul prețedinte al Camerei, — *a trăit 10 luni* — pînă la Noembrie 1891, cînd s'a constituit în fine *al șaselea guvern de concentrare conservatoare* numit *„marele minister conservator“* și din care a făcut parte pentru prima oară ca ministru, și șeful nostru d. Take Ionescu, luînd departamentul cultelor.

Prin urmare, argumentul că în țara noastră un guvern nu poate fi silit să dimisioneze, numai pentru motivul că stă de prea puțin timp la putere—n'are nici un reazim, cînd vedem din istoria politică cea mai recentă, că am avut guverne, conduse și compuse din barbați politici mult mai valoroși și mai încercați în luptele politice, ca Lascar Catargi, General Manu, Al. Lahovari, Păucescu, etc., și cari, din cauza situațiunei critice prin care trecea partidul conservator, nu au putut avea o existență mai lungă de un an.

Dacă ar fi să facem comparație și să măsurăm și durata vieței unui guvern, după personalitatea miniștrilor, apoi socotim că pentru un guvern, din care fac parte conservatori de origină, ca d-nii Nenițescu și Delavrancea, sau barbați politici de valoarea d-lui Mișulică Cantacuzino, o existență de un trimestru ar fi fost încă prea mult.

Și apoi, durata unei guvernări se fixează numai după destoinicia și activitatea miniștrilor. Un guvern incapabil și rău, e în stare să pricinuească neajunsuri țărei din prima zi a guvernărei —și în acest caz puțin importă că e guvern nou și n'a trăit de cît foarte puțin;—este o datorie să fie răsturnat de la putere, pentru binele țărei.

Dacă guvernamentalii mai afirmă că opoziția nu poate să răstoarne guvernul—căci chestia tramvaiului, nu e agreabilă opiniei publice, care n'are nici un interes să se asocieze la campania opoziției.

Noi am spus o și cu noi o spune zilnic întreaga presă liberală și democratică și toți oratorii opoziției, cari au luat cuvîntul la întrunirile din Capitală și provincie—din ultimele zile—și o vor spune în deosebi șefii celor două partide la grandiosul meeting din București de Dumineca viitoare, că nu în sine chestia tramvaiului privită ca o afacere comercială, e aceea ce agită lumea și a forțat pe conducătorii opoziției să decidă răsturnarea guvernului. Ci,—este vorba de procedeul ilegal al guvernului, de abuzul seu de autoritate, de amestecul nepermis al puterei legislative în justiție—și mai presus de toate de inconstituționalitatea nuoei legi. Toate aceste la un loc, împreună și cu alte fapte ale guvernului, au făcut pe opoziție să vadă că de la mijloacele șantagiului corupțiunei și ilegalității—guvernul a trecut, pentru a'și putea tîrî existența, la distrugerea pactului nostru fundamental—Constituția—și la anarhie, ceea ce constitue un mare pericol pentru statul nostru.

Ei bine faptul acesta nu i s'a putut îngădui,—ar fi fost o greșală neertată din partea opoziției—o, *adevărată crimă de stat*, dacă ea nu ar fi declarat războiu imediat guvernului și n'ar fi pornit fără ezitare marea și hotărîtoarea luptă de răsturnare.

Și acum, un ultim cuvînt: Dacă opinia publică nu urmează campania o poziției și nu se asociază la dînsa, pentru ce guvernul organizează la rîndul seu întruniri și manifestații cu concursul măturătorilor și a altor nenorociți simbriași ai Primăriei și ai poliției Capitalei,—și pentru ce vestește opoziția că în ziua cînd ea va ține marele meeting în București, fruntașii junimiști vor ține întruniri în toate cele 32 capitale de județe pentru a se apăra împotriva atacurilor opoziției?

Dacă glasul liberalilor și a conservatorilor democrați e destinat a răsuna în pustiu, iar marea mulțime a țărei e dispusă a rămîne surdă la criticile opoziției pentru ce miniștrii s'au pus pe lucru, iar cinicul d. Al. Marghiloman a deschis larg saltarele fondurilor secrete ale Statului?

Pentru d. Carp soluția retragerei sale din guvern e de mult pregătită și cu ea, vom avea retragerea din viața politică a unui bătrîn trecut de 70 de ani.

Dar pentru d. Al. Marghiloman, constatăm că soluția, e mult mai grozavă Sub-șeful junimist—care ar mai fi putut avea de trăit politicește, o bună bucată de vreme, își prepară înmormîntarea deplină cu propria sa muncă și pungă adăugînd și ceva din fondurile de la Interne.

D. Marghiloman, se poate considera de pe acuma definitiv distrus politicește, și la această distrugere opoziția n'a pregătit de cît ultimile forme;—partea cea mai prețioasă de colaborare sau activitate, o are însuși d sa.

Și astfel va fi răsturnat guvernul și cu el va pieri și junimismul politic, a cărui existență a fost o mare pacoste, sau mai bine zis o mare nenorocire pentru țară.

Vespasian I. Pella

Transacțiile d-lui Filipescu

Domnul N. Filipescu se află sub imperiul obsesiei de a lua Iașului liceul seu militar și de a-l trece dar Tîrgoviștei.

Tîrgoviștea nu reclamă, pentru mănăstirea ei din deal, transferarea aceasta; Iașul, la rîndul seu, protestează contra semeței tentative de deposedare—iar ministrul, din ce în ce mai mult prizonierul obsesiei de mutare—oferă bacșișuri ieșenilor ca să i lase să-și facă gustul.

Să recunoască și ministrul de războiu, că stăruințele ce le pune în a transfera liceul, iau, din ce în ce mai mult, forma unei stări maladive.

Domnul Filipescu, care este un om străpuns de conservatism, desminte tot trecutul seu prin stăruința ce o depune, de a deposeda Iașul de una din cele mai vechi ale sale instituțiuni culturale.

Vocea d-lui Filipescu, s'a rîdicat totdeauna contra deposedărilor, confiscărilor și exproprierilor silite. Proprietatea, garantată prin Constituție, este inatacabilă — și după cum oamenii au proprietățile lor, la cari țin—și orașele au pe ale lor.

Domnul Filipescu rădicase glasul seu de protestare—și făcuse foarte bine—cînd guvernul liberal din 1908, spre a veni mai eficace în ajutorul țăranilor, plănuia să introducă exproprierea silită pentru fiecare a opta parte din moșiile particularilor.

Iașul urmează acum să fie expropriat de o bună parte din începutul culturei sale militare—și exproprierea cată s'o facă același conservator convins, sincer, nedicutat și nediscutabil, care este adversarul deposedărilor.

Domnul Filipescu dă în schimb. Dar și guvernul liberal oferea schimb pentru expropieri. Și chiar dacă schimbul ar fi în avantajul Iașului, noi n'am vîndut niciodată bunurile noastre culturale.

Și dacă ne-am preta la tranzacții, încă n'am putea accepta propunerile ministrului de războiu, fiind-că noi am da ceva real, pe ceva vremelnic.

Domnul Filipescu vrea să ne aducă la Iași 250 ofițeri, cari vor avea nevoe de 250 case.

N'avem case pentru noi, chiriile au ajuns exorbitante și nu'suntem preparați pentru mosafiri. Vrea să ne aducă încă 400 de elevi și încă 200—n'avem loc. Și un regiment de soldați — iarăși n'avem loc.

Iar dacă ieșenii, declară d. Filipescu, nu se vor arăta mulțumiți de toate aceste compensații, liceul militar va rămînea în Iași, iar unul nou va fi creat lîngă Tîrgoviștea.

Vrea să zică, țara are nevoe de încă un liceu militar, altmintreli ministrul n'ar amenința că va fi creiat. Și dacă are nevoie de încă unul—de ce s'ar lua Iașului liceul lui?

Ministrul să rămîie la soluția de pe urmă: să nu miște din Iași o instituție, la care ține tot așa de mult, precum d. Filipescu ține la avutul său personal.

Junimistul Biță și alții

Slănina și Scorțescu au reapărut!

Taman un an, oamenii erau carați ba în casă la Biță Timofte, ba prin circiumi, pentru ca, la o gustare de slănină, să se epateze la fermecătoarea oratorie a lui Scorțescu, să se întrebe dacă Liatris ie om sau ie vînt și dacă junul Nicușor Krupenschi, are cap de gumă elastică — de l poate face hăisa și ceala.

Macabra istorie se repetă. Ca să resiste la campania de răsturnare, guvernamentalii, fie care în orașele lor, adună oamenii pe despărțiri și le povestesc din minunile tramvanului.

Așa și la Iași. La d. Biță în Tatarași, la d. Moisescu în Sărărie, de al de Brief, Stoica și alții, au să predice despre cinste. Pentru ca Duminică, 8 Ianuarie, cinstiții să provoace pe cetățeni la o „mare“ întrunire publică—cu care voios prilej, deputații și senatorii guvernamentali din Iași, să dee cont cetățenilor de „activitatea“ lor parlamentară.

Unul din ei n'a deschis gura de leac. Unul din ei nu s'a interesat de Iași și nu sare macar acum, cînd unui ministru impulsiv i-a trecut prin cap toana să mute liceul militar din Iași.

Este foarte ușor să provoci o întrunire publică, dar este îndrăzneț să anunți că vei da cont de felul cum ți-ai exercitat mandatul, cînd ai tăcut tot timpul.

Cu asemenea mijloace ridicule caută guvernul, în toată țara, să paralizeze acțiunea opoziției, care luptă pentru respectarea pactului fundamental, care se agită pentru lărgirea dreptului de vot.

In acțiuni mici, ridicule, guvernul se folosește de oameni mici. Chestia constituționalității a ajuns să fie regulată. la Iași, la domiciliul privat al d-lui Biță, cu lămuriri date de d. N. Krupenschi, deputat, respins la un examen de magistrat stagiar!

Pe cînd un fruntaș om politic și fruntaș jurisconsult, cum este d. M. Cantacuzino, declară că guvernul a făcut prostii în chestia tramvaiului; fruntașul Grădișteanu, declară că guvernul nu este conservator; fruntașul T. Rossetti, fost prim ministru, este ostil guvernului în chestia tramvaiului; iar fruntașul M. Săulescu, vice prețedintele Camerei, demisionează ostentativ din consiliul Casei de Depuneri, în urma profesărei ei în zără fie de concurență.

Aceasta este ținuta fruntașilor—iar guvernul, rămas cu drojdia, recurge la poliție ca să-i însceneze contramanifestații.

Episcopul Conon în acțiune

Din cercul celor puțini chemați spre a fi aleși la scaunul de primat al țării e și Episcopul Conon al Eparhiei Hușilor.

Legea restrictivă, care dă drept numai celor 6 Episcopi de a fi aleși la scaunul de Mitropolit, își are rădăcinile în legea restrictivă a d-lui Haret. In zadar d. Haret se laudă că a făcut o lege largă pentru clerul de mir: E o înșelătorie legală. D-sa a stricat din legea de la 1906 tot ce era larg și cu apărare pentru preuți, smulgînd cu ademeniri de la Sinod înființarea contenciosului.

Așa d. Haret a desființat consistoriile apelative; a'desființat dreptul de apărare al preuților, restrîngînd numai la preuții titrați dreptul de apărare. Iar cît despre dreptul preoților la consistoriu a lăsat în mîna ministrului de a alege din o listă de 3 nu pe cel *mai impus*, ci pe cel mai *agreat*. Care a fost urmarea legii d-lui Haret? tulburare în biserică, procesul scandalelor de la Sinod, refuzul tuturor Episcopilor, de a primi să candideze la primăție, care, de unde era mai înainte o demnitate, acum a devenit mărul de disocrdie, un motiv de gîlceavă.

P. S. S. Conon, Episcopul de Huși este cel dintăi Episcop, care s'a folosit de legea d-lui Haret și a desființat *de fapt*, în Eparhia Hușilor, dreptul de apărare, căci dintre laicii titrați în teologie ca d-nii Gh. Vîntu și Alex. Ghița, nu pot pleda fiind oprați de legi, iar dintre clerici toți preuții titrați sînt sau protoerei, sau revizori sau în consistoriu și împricinații vin să se apere singuri, de oare ce preutul D. Lascar, singurul în drept de a fi apărător, a fost oprit prin tot felul de șicane și deci o Eparhie întreagă e stîrbită prin legea d-lui Haret, aplicată de Episcopul Conon, de dreptul de apărare.

P. S. S. Conon Aramescu Donici declară că nu voește a da *pacea pe gîlceavă*. Adică de ce la Huși, ar fi numai *pace*, iar la București ar fi numai *gîlceavă*. Dacă Sinodul s'ar fi arătat robia în atitudinea sa și nu s'ar fi arătat prea docil, supus tendințelor d-lui Haret, dacă în reformele sale nu s'ar fi urmărit interese personale, situații și chiar bani, nu s'ar fi transformat scaunul Mitropolitan, într'un măr de gîlceavă permanentă, căci unde nu e bază morală în acțiunea publică, nu poate dăinui lucrul.

P. S. S. Conon are la Huși pace. Se înșală. Pacea P. S. S. de la Huși merge pînă la poarta Episcopiei. Scoboare se mai la vale. Audă ce se vorbește între enoriașii săi, vadă golul ce se face în juru-i, vacanțele multe din biserici, cari au devenit endemice; unde mai pui apoi gravele din biserică, boicotarea Episcopiei de publicul ales, și altele și altele, și va vedea dacă *gălceava* e numai la București, e o gălceavă surdă și la Huși.

E curioasă pretenția I P. S. S. că voește o biserică liberă în stat liber, și o biserică neîntinată de politicianism. Dar atitudinea P. S. S. în numirile ce face, nu e o dovadă evidentă că P. S. S. se lasă influențat de cel mai ordinar politicianism, cînd se pune în slujba unui deputat ca Grigore Vericeanu pentru a face atmosferă la mahala că el face și desface totul la Episcopie?

Iar ca activitate de politică bisericească, P. S. S. Conon s'a arătat că nu știe ce voește. In senatul liberal a aprobat legea d-lui Haret, combătînd pe C. Disescu, iar acum în senatul conservator a aprobat legea d-lui C. C. Arion nu că ar fi mai bună, dar că a eșit din consultarea Sinodului, nu ca legea d-lui Haret, ceia ce i a atras riposta d-lui Haret, zicîndu i *inexat*.

Tocmai eșirea din pacea de la Huși a Episcopului Conon e un semn al timpului că gălceava la București e mai mare de cît se crede.

***

O satiră religioasă

In aceste vremi tulburi în biserică, cînd nu se știe ce va aduce ziua de mîine și cînd Episcopatul e pus în grea cumpănă, servim cetitorilor noștri o pagină inedită din luptele provocate în biserică pe chestia mitropolitană.

Marele mitropolit Veniamin Costache își făcuse situația imposibilă la Palat în cursul anului 1841. In noua îndrumare ce Vodă Sturza căuta să dea învățămîntului public, Mitropolitul Veniamin era o piedică. Era o partidă de boeri cari vroiau învățămîntul public superior în limba patriei. Intre acești boeri era și C. Conaki, care în scrisoarea sa către Veniamin Costachi se pronunță categoric pentru paradosirea învățăturilor în limba moldovenească.

Cum însă Vodă Sturza voia să pună limba franceză ca limbă de predare în Academia Mihaileană și găsia o piedică în Mitropolit, care era prezident de drept în Eforia școlilor. De aici tendința lui Vodă Sturza de a lua diriguirea școlilor din mîna bisericei și a impune chiar Seminariilor controlul logofeției școlilor, iar nu Mitropolitului țării.

In acest timp, începuse o surdă campanie contra Arhipăstorului Moldovei, care prin lunga lui păstorire de 39 ani cam obosise Eparhia cu diriguirea sa și ea obosise și Mitropolitul de administrat biserica.

Ca urmare fatală a unei lungi păstoriri se formase și în jurul Arhipăstorului Veniamin o camarilă condusă de Neculai Canta, care începuse a face lumea să țipe și să scoată la iveală toate ticăloșiile, ce cu ori fără știre se strînsese în jurul tronului Mitropolitan. Persoana lui Veniamin Costachi n'a fost cruțată și atunci s'a împrăștiat în public sub formă de satiră politică un lung rechizitor contra camarilei lui N. Canta și a Mitropolitului Veniamin, și cum tiparul pentru asemenea scrieri nu era îngăduit, umbla în manuscript de la om la om o foae volantă, de cuprinsul, ce l dăm mai jos.

Satira a fost scrisă după 28 Decembrie 1841, cu 20 de zile înainte de a-și da demisia. Apropierea de dată ne face a bănui că oficina acestei satire a fost chiar de la Palat. și că Vodă Sturza a pus în mișcare toate chipurile de a sili pe bătrînul Mitropolit să se demită.

Se vorbește prin această satiră de o pagină de moravuri, ce și pe la 1841 își aveau curs la Mitropolie, pentru a ne adeveri că răul de azi e vechiu, și inerent tagmei călugărești, care bazată pe un sperjur, nu mai poate avea frîu, cînd se alunecă pe clina desfrîului.

Iată sătira:

Preaosfinției Voastre

Mitropolit al Moldaviei,

Pentru că nici o mișcare nu se vede asupra celor însemnate încă *la 28 a trecutei luni Decembrie*, că Moldovenii socotindu-se în datoriile lor au găsit de cuviință mai întăiu a-ți face cunoscut să ei măsuri a-ți prețui datoriile ce te privesc și a te mulțumi cu noianul posnelor cu care *în șir de 39 ani* în loc de apărare, ca un păstoriu ce te-ai făcut-o fățărnicit a făgădui mai cumplit de cît, fiară ne-ai șfășiat. Cît de căsătorie, ți'ai bătut joc, de ori care nenorocit ai întors dosul țiind cu vrăjmașii lui, îndată ce ai văzut vreuna macar din rudeniile voastre că se mulțumesc de amărăciunea lui. Pîrjolul eteriei prin voi s'au înălțat atîta de crud, căci voi întăi ați început a da bani, a da oșteni și *în fața lumii ai blagoslovit sabia Eteristului Ipsilant*, în a cărnia chemare de ticăloșii, noi n'am uitat că ai umblat pe uliți sfătuind norodul în potriva cunoștinței tale. Și dacă ai venit acasă îndată ai și fugit peste hotar. La toate vremile nenorocite precum: la ciumă, la holeră și la altele de asemenea, voi ați fost cei întăi cari ați fugit lăsînd norodul în foc. Așa ni se cade și că ni mai trebue să așteptăm alta. Cînd numai păstorul cel bun își pune sufletul pentru oi; *iar năimitul fuge* și furul trebue să-și urmeze linia sa. Apoi care îți sunt deosebirile, că nu ești mai cumplit de cît un lup pentru norodul Moldovenilor?

Berbănțăriile tinereților, despre care la destui pămînteni să păstrează *mihoară*; neghiobiile ce ai arătat la tot felul de întîmplări. Mînăstirele care din privilegiile lor le-ai supus roabe ție ca să poți sătura *pe Neculai Canta acel*

Apollinaris

Apă minerală de cură și de masă, cu o reputațiune mondială

Recunoscută de Statul Prusiei ca apă minerală de întrebuințat de toată lumea.

Medalia Statului Prusiei, 1902. Grand Prix Bruxelles, 1910.

mai blăstămat de cît toți oamenii cîți pămîntul de la început au făcut, cu a căruia crezută de tot Moldoveanul tovărășie la casnica lui legătură, nu numai norodul pe cît nu s'au pomenit în puterea voastră l'au prădat mai cumplit de cît un diavol, dar și sfinții de prin toate sfintele mănăstiri i-au pradat cu învoirea voastră, care prin viața altor păstori au fost de pravoslavnici evlavisiți cu dare de averi și odoară, *iară de voi disbrăcați în folosul acestui blăstămat Kanta.* Mitropolia săraca asemenea după ce ai desbrăcat-o atîția ani de venituri apoi ai prădat-o și *în fondos* de cele mai prețioase a ei averi ctitorești tot ca să faci pe Canta tare, a jupi norodul și alti răniri, întocmai ca un calău din iad. Iar sfînta casă a-i adus-o cătînd numai în interesul acestui tîlhar în stare mai rea de cît o crîșmă. Unde-i om de treabă, dacă intră, în tot veacul nu mai este om. *Așa și în Mitropolie astăzi: căci numai răii, blăstămații, berbanții și tălharii ai adunat.* Pentru toate acestea toată suflarea de Moldovan este oțîrîtă și se căește de așteptarea sa, că măcar la bătrînețe vă va videa mai simțind de păcat; dar în zădar *căci năravul cel rău crește întinerind.* Sistemă din iad este haractirul vostru. Căci cum di este cu putință că un om de treabă prin Mitropolie să nu se poată afla. Urmare nepomenită nici într'o țară. Nu ț'au fost destul că pentru ca să ghiftuești pe *tălharul de Canta* ai alungat oameni de ispravă și ai ținut *pe ticălosul de Enuță,* prin care Canta au prădat atîtea milioane din sfintele averi, și s'au îndopat pe lîngă el, nu numai *Enuță cu atîtea curve a lui, din cari la vre-o trei aici în Eși li au făcut case, acareturi și vii,* iar mai ales lui *Arabolu* cu peatră, felurite flori cioplite, capiteluri și coloane chiar de acele cioplite pentru biserica ce se face, și a căreia material de tot felul și meșteri ce li se plătea din casă, *necontenit se cara la Canta în facerea atîtor acareturi și meremeturi ce s'au săvîrșit de cînd se lucrează această zidire.* Dar nu mai puțin apoi *și cînele acel păgînesc Tudurache* care era însemnat cu optzeci lei pe lună liafă, au prădat atîta; cît ne-am spăimîntat auzind, că pe lîngă atîtea berbanterii și desfrînări *au cumpărat și moșia Strîmba* tot mănăstirească săraca, la care în loc de a lua aminte că s'o speriet lumea de aceste diavolești prăzi pentru mai multul folos a tălhăriilor acestora fără nici o mustrare de cuget după placul lui hoțul de Canta, încă *ai pus director pe cînele acesta păgînesc, carele ce posne n'au făcut*; de cîți în puterea voastră nu s'au bătut joc, agiutat fiind de păginul de Canta. Cîte sute de oameni și negutitori *prădați de un moș a lui, ce se află acum la Hangu* și tot în umbra voastră l'au apărat și pe acela de au rămas oamenii păgubași.

Și cîți oameni nu se tiranisesc și acum la Hangulu și nimic nu vă pasă, precum nimic nu v'a păsat, a tunde atîția Moldoveni, săracii. în anii trecuți, după ce *mișelul de Tănasă,* i-au disbracat de parale in folosul Bercheriței și tot atîta îți pasă, a da pe socoteala Cantei toată casa în mîna scărnavului mucos *cofcari Cântesc,* a căruia figură și însușiri driturile voastre, opresc pe un asemenea, nici a te putea vedea macar, nu a-i încredința așa posturi ce ar putea, după *dreptul, la patru oameni de ispravă* fi împărțite să mînînce cîte o bucată de pîine și să bine cuvînteze pe chibzuitor. Dar se poate lipi vre-unul macar de voi, căci numai talharii ocrotiți care pradă împreună cu Canta, în puterea căruia blăstematul acesta nu se sfiește a *plimba toate curvele Eșului pe uliță* și a le duce la odaia lui.

[Pomenire fericiților ctitori de la Mitropolitul Veniamin] *iar la curva unde el mînîncă, de laudă* are a pomeni numele de economie, că i mai mult de 18 galbeni pe săptămînă. Nu ține în seamă aceste, au trecut toată măsura, dragă părinte; și i-au adus la malul suferinței, căci averea *Mitropoliei și a mănăstirilor este strămoșească noastră fundare;* Și legea, sfinții ce i au desbracat și a noastre datorii ne-au pus în nevoe să hotărîm cu jurămînt și să iscălim aceia ce trebue spre stărpirea răului. Insă ca să nu greșim către sinodurile Constantinopolei și a Petersburgului, *unde am pregătit a face cunoscute toate acestea; precum și hotărîrea* noastră *este că de odată ți se face prin aceasta cunoscut. că mai întăi și să continuești cu totul* a mai proteja *pe blestematul* de Canta, care însu-și religia ne-au zdruncinat și toți sfinții i-au desbracat.

Nu mișca mai mult a te pune pentru el. Nu-l mai îndesa în slujbe în care au pradat toată țara. Nu-l mai îngădui a se amestica în trebile casei și a mănăstirilor, căci aceasta este numai cu care-i mai putea încarca înțelegerea norodului despre tovărășia *ce ai la copii din casa lui, fiindcă și pe acei i ai pus la cale pe toți; că din ficiorii unui calic, ce hrănea cu pielea lor toate ploșnițele de prin toate bojdeucile ce putea ține cu chirie și zgîria de foame, pînă le trimiteai pîne de la pivniță;* acum sunt prin prăzile la care ai înlesnit pe tatăl lor, ficiori de boeri mari și ei toți boeri mari.

Al doilea.—Scîrnăviei acestui de tălhar și organ drăcesc a Cantei, să i lași numai dreptul cu încheiare de socoteala și dovezi, căci 80 lei pe lună, ce au avut leafă și berbantăriile de mii de galbeni pe an și cumpărare de moșie de veci; lămuresc prada lui suferită de voi, și dar moșia s'o întoarceți mînăstirei *de la care cu 2601 galbeni se socotește, răpită în puterea voastră, și prețul ei să se pună la lada casei mitropoliei.*

Din Mitropolie să-l dați cu totul afară, ca pe un organ drăcesc al Cantei și sameș casei să puneți om de ispravă că sunt distui cu merite și haractiruri, iar nu blăstămați ca aceștia ci unui archiereu încuviințat de rușine să-i fie pe un asemenea a-l îngădui nici, să-l vadă macar. Puneți sameș la școli puneți secretari la comitet și puneți director cantilerii, la tus patru cîte unul, fără a mai îngădui picior macar tălhărese *de a Cantei și de acestuia prin mitropolie.*

Contenește giocul cărților cu toate scîrnăviile că ești Archiereu, *lasăte de multă alianță cu băeții și cu puștii că ești bălrîn: mai părăsește ghiduțiile și arată te mai cu simțire la cei ce te roagă că ești mitropolit al țărei* și nu prelungi a alunga răii însemnați, trăgîndu-te cu totul de tălhariul de Canta, că mai *mult nu putem suferi.*

De nu-i înțelege și-i mai adăugi a te codi, jurămîntul ți s'au spus că-i încheiat. Lungește, că te-i deosebi de mitropolitul *Gheorghe, care nici a zecea parte din posnele voastre n'a făcut.* Numai că vei avea parte de Canta, îți fi împreună cu Tudurache al lui legat de gîtu-ți și tot voi veți da seamă și lumii și lui Dumnezeu, de care v'ați deprins a nu vă teme.

Toată obștia Moldovenilor de toate stările.

Anul 1841 Decembrie 28 zile.

***

OAMENI ȘI LUCRURI

CE NU AVEM

Ne dăm seama — poate ceva prea tîrziu că nu e practic a ne aventura, în măsurate rubrici de gazetă — în discuțiuni de subiecte ce comportă prea mult spațiu și prea multă libertate. In condițiunile oneste este și tema ce am atins în cele din urmă două cronici, — vorbind despre Recunoștință.

Experiența noastră în miniatură, în ocupațiile noastre de toate zilele, desamăgirile ce ne aduc gesturile canaliei ce se ivește sub pielea celui dintăiu falș prieten, toate acestea nu sunt încă de natură a ne îngădui generalizarea observațiilor și reflexiilor noastre. Dar studiul faptelor așa zisei istorice încă duce pe cugetători la încheeri pesimiste și negative.

Cum se explică — se întreba Max Nordau într'un essai — că recunoștința alcătuește temeiul părerilor religioase, ale omenirei, că zeii erau lăudați pentru dărnicia lor către oameni, — că li se arata recunoștința prin jertfe, că morții erau respectați cu recunoștință ?..

Numai și numai prin greșelile prostești ale unei minți necioplite. Oamenii socoteau pe zei, pe strămoși, pe eroii morți ca pe niște ființe vii, mai avînd încă puterea de a le fi de folos, iar simțirile lor de dragoste calde, sacrificiile și slăvirile nu erau recunoștința binefacerilor trecute, ci rugăminți stărnitoare pentru cele viitoare.

„...Recunoștința nu poate fi pomenită ca o pildă de mișcare sufletească dezinteresată, lipsită de ori-ce nădejde de foloase noue,—folosind ființei căreia îi se mulțumește. Ea nu-i de cît o plasare mai mult ori mai puțin iscusită de capital de la care așteptă dobînzi bune și ajunge dar de competința științei financiare, iar nu a filosofiei morale. Numai recunoștința mulțimei către insul pe care nu-l cunoaște personal, de la care n'are personal nimic de așteptat, care a și murit, poate ar fi o astfel de pildă. Dar un astfel de exemplu care nu s'ar putea lămuri nici prin deșertăciunea națională, nici prin superstiția moștenită, adică să fie readusă la motive egoiste, am căutat-o în zadar în toată istoria omenirei"...

Ce știm oare despre marii binefăcători ai omenirii? Cine-i pomenește necontenit? Unde li se păstrează numele?

Și cînd, în stil mare, în înțeles istoric vedem omenirea incapabilă de a trăi o viață sufletească înaltă, în care să intre, ca o trebuință superioară, sentimentul recunoștinței,—cine ar putea cere individului să se ridice în mod statornic la sublimul recunoștinței?

De ace'a să n'o căutăm zadarnic, în jurul nostru. Să n'o căutăm în relațiile de la om la om; să nu-i căutăm mai cu seamă urmele sincere în micile și banalele manifestații de urări și de expanziuni cari au loc cu ocaziunea anului nou....

Rodion

Scrisori din Bucovina

— De la coresp. nostru particular —

Programul politic al partidului național-romînesc

Partidul național și celelalte partide. — Starea economică.— Chestia bisericească.—Problema școlară.—Starea financiară a țării.

Cernăuți 2 Ianuarie.—„Viața Nouă", organul oficial al partidului național (apărărist), aduce în numărul său de anul nou, programul partidului în întregime.

Deși acest program, e aproape a tuturor partidelor politice romînești, ziarul de mai sus susține însă, că democrații au eșit din cadrele lui, și prin urmare e nevoe ca partidul național să accentueze din nou acest program, cu atît mai mult cu cît în curînd va începe o eră nouă în politica romînilor

Chestiunea fiind de actualitate, menționăm cu plăcere părțile cele mai importante din acest program, după ziarul „Viața nouă":

„Din unele părți mi s'a cerut, să precizăm pozițiunea noastră față de așa numitul partid democrat romîn și față de celelalte partide ale altor națiuni din țara noastră.

„Cu partidul democrat romîn nu ne putem solidariza din multe motive, mai presus din motivul, că el propagă scizîunea și ura între stări, ceea ce contrastează absolut cu principiul solidarității naționale.

Față de celelalte partide vom fi călăuziți de principiul iubirei de pace. Atacați fiind în interesele noastre naționale, de sine înțeles vom fi apărători devotați ai causei romînești, căutînd să înlăturăm chiar și prin luptă pericolele ce ne vor amenința, și să depărtăm piedicile ce se vor opune realizării aspirațiunilor noastre ca popor.

„*Pericolul economic,* în care ne aflăm ne umple de grija. Prin afaceri de hazard „Centrala însoțirilor economice" este *expusă la pierderi,* ce nu le poate suporta. Prin așa numita „sanare" ea este numai în parte liberată de sarcinile enorme, la cari a fost angajată. *Deficitele încă tot enorme,* ce au resultat din cumpărarea moșiilor Pătrăuți și Milișăuți, a morii din Cernăuți și din protecțiunea acordată „Prăvăliei" din Cernăuți, *nu au nici o acoperire.* Dacă nu se vor afla curînd expediente spre a se vindeca starea insană din *rădăcină.* Centrala împreună cu casse'e rurale, prin urmare *țaranii noștri,* pe cari se reazimă aceste organizațiuni economice, vor trebui să plătească din punga lor, enorma sumă de *unul pînă la două milioane de coroane* ale deficitului actual al Centralei.

Aceste pericole trebue înlăturate și problema are necesitate de o resolvare circumspecta și trainică.

Altă problemă, ce nu suferă întîrziare, este *chestia bisericească.* Atît Romînii cît și Rutenii și au formulat postulatele lor. Rutenii stărue neîncetat pentru resolvaraa chestiei conform dorințelor formulate de ei. Romînii însă vor garanții, ca prestigiul și interesele romînești să nu fie jignite. Conflictul pare grav, dar totuși este posibil a'l înlătura *definitiv* pe calea bunei înțelegeri. In orice caz vom rezista cu toate puterile noastre unei rezolvări prin care stările insuportabile de acum s'ar perpetua, expunînd poporul nostru la deposedarea continuă ascunsă și fățișă, adeseori forsată din posițiunile lui tradiționale.

„*Pe terenul școlar* este cea mai ardentă problemă asigurarea școalelor romînești, de prin comunele mixte. Aici suntem mai grav atacați și ranele cu atît mai puțin se vor putea vindeca, cu cît mai mult se va desconsidera *dreptul legal și firesc al părinților,* de a hotărî limba, în care să fie instruiți copiii lor.

„Și în această privință vederile Romînilor și Rutenilor se află în viu contrast. Chestia e de toată actualitatea fiind că nu de mult s'a decretat închiderea unei serii de școli particulare romînești, create cu mari sacrificii în lipsa de școli publice; iar la o serie de școli publice instrucția în limba romînească pătimește greu, fiindcă sistematizarea unui număr suficient de clase respective, stabilirea școalelor, se tot amînă.

„Din punctul de vedere al intereselor generale ale țării *starea actuală a finanțelor țării* este insuportabilă. Deficitele cresc enorm, căci s'au legiferat cheltuieli, fără ca să se fi îngrijit de acoperire suficientă.

„Se știe care geniu financiar a produs această stare de lucruri și este nevoe mare, că influența lui de pînă acum să se reducă, spre a se face loc unei politici financiare pricepute. *Sanarea finanțelor țării nu se mai poate amîna.*

„Dacă însă se vor plănui restricțiuni de cheltueli prin reducerea subvențiilor pentru instituțiunile de cultură romînească (cum sunt internatele) sau prin disconsiderarea intereselor de ajutorare suficientă a acestor instituțiuni, precum și prin eventuala cassare de ajutoare și stipendii date pînă acum tineretului studios, sau pentru promovarea culturală și economică a agricultorilor, atunci vom fi contrari ai acestor măsuri, căci sumele economisite astfel ar fi destul de neînsemnate, interesele romînești însă ar fi atît de profund jignite, cunoscută fiind sărăcia instituțiunilor romînești și a tinerimei studioase.

Din contra, vom stărui, ca cheltuelile de această categorie, să se mărească conform necesităților ce sporesc zilnic".

Pe lîngă aceste probleme, mai sunt și altele destul de însemnate, pe care le vom aduce la timpul potrivit.

Gama.

Litere-Științe-Arte

O scrisoare.—*De dr. Waldeyer,* profesor la Universitatea din Berlin, consilier intim al Imperiului german membru și secretar perpetuu al Academiei regale de științe din Berlin; unul din savanții mondiali, a fost delegat la jubileul universitar din Iași, mare ofițer al Ordinului Coroana Romîniei,—a răspuns—d-lui dr. C. Thiron, profesor la Universitatea din Iași, prezident—fondator al „Asociației naționale de Liberă—cugetare monistă—haeckeliană din Romînia"—prin următoarea scrisoare.

22 Noembrie 1911
Berlin W. 62
35, Lutherstrasse

Prea stimate d-le coleg!

Primiți mulțumirile mele pentru scrisoarea dv. din 18 Noembrie c. și pentru cele alăturate. Vă înapoez scrisoarea lui Haeckel, de oarece nu știu dacă posedați încă un exemplar din gazetă, și fiind-că țineți să păstrați pe lîngă originalul scrisorei și gazeta.

Alăturat vă trimet fotografiile dorite; n'am însă una în care port costumul de la serbările din Iași. Tendințele de a lucra în Romînia pentru concepții mai libere, pe termenul religios, le doresc cel mai mare succes. Am convingerea fermă că prin aceasta se aduce cel mai mare serviciu omenirei; bine înțeles că interpretarea liberă în materie religioasă, trebuie să meargă mînă în mînă cu educația morală a tinerimei noastre.

Strădania mea este de a lucra pentru despărțirea bisericei de stat; *prin aceasta s'ar lîștiga mult. Convingerile religioase vor rămînea doar totdeauna deosebite; dar statul nu trebuie să ia nici una din ele sub ocrotirea sa, atunci se va face între diferitele religiuni.*

Stimez convingerile religioase ale fiecăruia, ori care ar fi ele; dar și dori deplină libertate pentru fie care în stat.

Al dv. cu distinsă stimă

Waldeyer

*

„Flacăra" înregistrează cu litere mari „elogiile" ce i aduce cronicarul Montandon de la „Mercure de France". Acele elogii ocupă... mai puțin de un rînd de tipar în cronica romînă a revistei pariziane pe luna Ianuarie. De Montandon laudă revista ieșană „Versuri" (astă-zi) „Versuri și Proză". E regretabil numai că nu găsește atîtea laude pentru ciudata bucată a d-lui Macedonski pe care am citat-o într'un număr trecut al ziarului.

*

O statistică recentă arată că au apărut în ultimele săptămîni, la Paris, 45 de volume semnate cu nume femenine.

...De n'or fi aparținînd unele din acele nume și unor... barbați!

*

Poetul Jean Richepin și-a pus candidatură pentru un loc de deputat la Camera Franceză.

*

Statistica din anul trecut a presei europiene a fost făcută de Institutul internațional de bibliografie.

Din ea se constată:

Franța a fost la fruntea națiilor europene cu un total de 8940 de periodice; după ce vine Germania în care se tipăresc 8050 de foi și în rîndul al treilea Anglia ca 4239. Urmează Italia cu 3068 de foi, Belgia cu 2023, Rusia cu 1661.

Cea mai săracă țară din punct de vedere al jurnalelor, este Bosnia-Herzegovina, care n'are de cît 19. Cel mai vechiu jurnal—demn de numele pe care-l poartă—e „Gazeta nouă" care apare la Anvers de la 1605.

STRUNA ZILEI

MEDICILOR DEFUNCȚI

Mai mulți medici au cerut să nu se mai elibereze la farmacii rețetele vechi semnate de medici, care nu mai sunt în viață.

Opinia.

Că încă pot să creadă'n voi
Defuncți,—mă miră foarte,
Căci n'ați putut pe voi măcar
Să vă feriți de... moarte!

INFORMAȚII

❑ Domnii membri ai clubului conservator-democrat din Iași, sunt invitati să se întrunească în adunare generală, în locaiul clubului, Vineri, 6 Ianuarie, oarele 5 jum. seara.

Adunarea va fi prezidată de d. A. A. Badareu.

❑ Domnul Ion Palade a fost numit sub comisar cl. II în Iași și d. N. Stîlpeanu sub comisar cl. III în Tg. Frumos.

❑ Pentru a putea procura diurne amicilor, guvernul a hotărît să se facă un recensămînt general al populației, la primavară.

Asemenea recensămînt n'a mai fost făcut din anul 1899.

❑ Ministerul instrucțiunei publice e hotărît ca pe viitor cercurile culturale să fie numai intime. Vor lua parte un număr de cel mult 32 membrii ai corpului didactic, ceea ce însemnează că în toate orașele se va forma cîte un singur cerc, afară de București, unde vor fi 8 cercuri, de Iași și Ploești, unde vor fi cîte 3 cercuri, de Galați, Brăila, Craiova unde vor fi cîte două.

❑ Anul 1912, abia început, ne-a și adus o nouă broșură, care este menită să îmbogățească excesul de literatură antipopească,

Broșura, care are de autor pe „un ortodox", este intitulată: „Un tip de archiereu netrebnic, sau Archiereul Teodosie Ploeșteanu, vicarul Mitropoliei Ungro Valahiei, în lumina faptelor sale de un ortodox—1912".

❑ Domnul A. A. Badareu va sosi în astă seară, Mercuri, la București, cu expresul Berlin.

Domnul Badareu va fi Vineri dimineață în Iași.

❑ Un american—anexă la jidanii în presă.

Majorul (primarul) de New-York, Gajnor, a fost la sinagoga israeliților din Romînia, stabiliți în New York, ținînd o entusiastă cuvîntare pentru acei evrei din Romînia.

❑ Liberalii și democrați din Roman vor trimete la întrunirea din București o delegație de o sută clubiști.

❑ Domnișoara Lydia Cantor publicistă din Phyladelphia, va veni zilele acestea în Iași pentru a culege informațiuni în diverse chestiuni sociale și economice.

❑ Ieri a sosit la camera de meserii adresa de numire a noului comitet al corporației d-lui St. Costinescu. Pentru aceiași corporație ministerul a aprobat rîdicarea unei sume de 300 lei pentru achitarea datoriilor curente, cum și a unei sume de 1000 lei pentru distribuția de lemne unui număr de 80 familii sărace de meseriași, aparținînd corporației de mai sus.

❑ Administrația C. F. R. a pus condițiunea ca să-i se acorde și pe viitor rabatul de 25 la sută la furnitura medicamentelor. In caz contrar a avertizat că își ve procura medicamentele necesare din vr'un alt oraș, unde condițiunele sunt mai convinabile.

Reducerea a fost acordată, în vedere că s'a acordat societăților de bine facere

❑ D. Eugen Răutu, intern al spitalului central sft. Spiridon, a dat la lumină o interesantă broșură, tratînd despre Hipertrofia prostatei, Retenție complectă de urină. Prostatectomie transvesicală. Vindecare.

❑ Comitetul executiv al clubului liberal, a fost convocat, pentru azi la orele 4 p. m.

❑ Domnul Henri Rubinștein, a fost numit consul al Norvegiei la Galați, în locul d-lui Matson.

❑ Eri noapte, o ceată de indivizi spoiți pe față cu chinoros, s'au introdus în casa locuitorului C. Soroceanu situată în cîmp, la 4 kilom. de satul Macarești, furîndu-i o casă de bani ce o avea în păstrare de la Gustav Potă.

Casa de bani a fost găsită pe cîmp spartă, iar în o cutie din ea, s'a găsit polițe în valoare de 3000 lei și diferite acte.

Cîți bani erau în ea, nu se știe, de oare ce Gustav Pota, se află bolnav în spitalul din Răducăneni.

Ultime INFORMAȚII

Domnii Eugeniu Ghica Comănești, șeful conservatorilor din Bacău, deputat, și generalul Haralambie Cruțescu, fruntaș carpist în Craiova, au demisionat din partidul d-lui Carp — înscriindu-se în partidul conservator-democrat.

Batista universitară. — *Se cunoaște trista celebritate ce și a căpătat Universitatea din Iași. la alegerile din primăvara trecută. Prezidentul biuroului, tristul personaj care era și candidat, prins cu escrocheria cu care a calcat secretul votului, a fost sfătuit de alt caracter, dr. Bacaloglu, să primească sub batistă buletinele de vot.*

Astăzi aceste două spirite, care au întronat în Universitate șolticăria și lipsa de caracter, 'și-au dat din nou mîna pentru o nouă cofcărie, care, de rîndul a cesta trebue să folosească celui de al doilea membru al asociației, Dr. Bacaloglu.

Se știe ce dezgustătoare manopere a pus în joc acest nenorocit candidat, care și a căpătat locul pînă azi cerșind mila tuturor oamenilor politici. Astăzi pentru a căpăta locul doctorului Russ, asociază escrocheria la lipsa de caracter și bine înțeles că în aceste două înalte atribute era designat să se întîlnească cu vrednicul săn emul, dr. Bogdan.

Atît consiliul profesoral al Facultății de Medicină, cît și Senatul universitar, au judecat la justa valoare turpitudinile acestui personaj și au recomandat în locul d-rului Russ pe dr. Negel.

Pentru a călca, însă și de astă dată expresiunea voturilor profesorale, doctorul Bogdan comite o nouă escrocherie; n'a înaintat nici pînă astăzi ministerului de instrucție rezultatul acestui vot sub pretext că unul din profesori nu e în Iași, ca să iscălească rezultatul votului. In același timp candidatul nefericit, s'a dus la ministrul Arion să'l învețe, că de oarece Facultatea de Iași nu trimite recomandarea ei, ministrul poate să numească pe cine vrea, de oarece regulamentul prevede acest drept al ministrului, în cazurile de întârziere.

Escrocheria este prea dezgustătoare, ca să nu se recunoască în ea mîna de cofcar a doctorului Bogdan; a întîrzia trimiterea recomandației doctorului Negel, ca să dai ocazie unei caracude mărunte să pateze din nou prestigiul universității, este o operă care numai pe vremurile triste în care trăim, din nenorocire, se mai tolerează.

Anunțăm cu plăcere că ministrul de interne a rezolvit în chip favorabil cererea ce i-a făcut o d-rul Rakowski de a-i se permite să reintre în țară pentru a-și putea susținea, înaintea justiției, drepturile cetățenești.

Doctorul Rakowski, susține mereu, că, pe nedrept a fost isgonit—și considerăm ca un act de dreptate cînd i se dă posibilitatea unui om să-și susție cauza, precum a fost un act și nedrept și neuman, cînd nu-i s'a permis lucrul acesta.

In subita dreptate pe care ministrul de interne, un om pe care spiritul de corupție și cinismul îl împedică să fie drept, a făcut'o d rului Rakowski, se află la bază, o simplă escrochorie politică — și noi am dori ca d rul Rakowski să nu se preteze a face jocul d-lui Marghiloman.

Anul trecut, pe timpul campaniei electorale, ministrul de interne închisese ochii la o revenire în țară a expulzatului; apoi, deschizînd ochii, hotărî reexpulzarea; mai mult: ceruse și obținuse destituirea fostului inspector agricol Gorovei, care ar fi ușurat întrarea în țară a expulzatului.

Escrocheria ministrului de interne își produsese atunci efectul: sindicaliștii, de acord cu poliția, zădărnicirà o întrunire publică a liberalilor.

Am susținut cauza dreaptă a unei nedreptăți—în contra liberalilor, cari au făcut-o—în contra junimiștilor, cari au susținut'o cordial.

Am ramas la punctul nostru de vedere —dar am regreta, dacă reîntrarea în țară a expulzatului ar coincide cu întrunirea opoziției și dacă d-rul Rakowski s'ar preta să facă jocul ciocoilor.

Trăsura princiară a lui Cuza Vodă, aflătoare la Ruginoasă, va fi adusă în Iași, spre a figura în muzeul pe care I. P. S. S. Mitropolitul îl va creea la Cetățuia.

Membrii clubului liberal din localitate, au fost convocați în adunare plenară, pentru mîine, Joi, la oarele 4 p. m.

Tot atunci se va alege delegațiunea, care va reprezenta clubul la marele meeting, pe care opoziția îl ține în Capitală, la 8 Ianuarie.

La toamnă vor avea loc manevre regale la cari vor participa corpul I și II de armată.

Tema manevrelor va fi: atacul cetății București.

Locuitorul Dumitru Zurgalău, din comuna Tomești, pe cînd vorbea cu consăteanul său Gh. Zodiran, a căzut jos, încetînd din viață.

Medicul de plasă, a constatat că numitul suferea de inimă.

Ministerul de interne, a încunoștiințat autoritățile din țară, că s'au rîdicat, măsurile preventive contra holerei, pentru călătorii și provenientele sosite din Austro Ungaria.

D. C. Stere, președintele clubului liberal, s'a întors aseară în localitate, venind din străinătate.

Diriginții farmaciilor din localitate, au adresat azi o întîmpinare medicului șef al orașului, cerînd să se oprească dispensariul creat de prima societate israelită din Păcurari, ca fiind în contra articolului 136 din legea sanitară.

Farmaciștii au mai adăugat în această întîmpinare, că acest dispeasaru, în care se împart medicamente, li cauzează deune însemnate.

Deciziile dirigenților de farmacii. — Suntem în măsura de a publica *in extenso* cele zece puncte cari formează deciziunile definitive ale dirigenților de farmacii privitoare la expedierea și vînzarea medicamentelor.

1). Rețeta sosită în farmacie, întâi primește stampila farmaciei în mijlocul feței scrisă, apoi taxată și pusă taxa în mijlocul rețetei, scris mare, spre a nu se putea șterge.

2). Rețetei ce a fost dată în o farmacie și care are stampila și taxa, îi se va spune costul ce va fi exact cu al primei taxări, primul taxator fiind responsabil de greșeli, și în cazul cînd clientul nu va face rețeta, atunci va primi și în această farmacie o stampilă, însă pe versa rețetei și tot așa va primi atîtea stampile pe versa rețetei în cîte farmacii va intra, ne fiind permis personalului farmaciei a spune costul, mai înainte de a aplica stampila.

3). Vasele aduse de un client, vor determina o scădere din taxă, de 10 bani pentru sticle și borcane până la 200 gr. și de 20 bani pentru sticle și borcane mai mare de 200 gr., ori cari ar fi capacitatea. La sticle cu dop de sticlă și borcane de sticlă sau borcane cu capac, se va scădea dublu, adică 20 bani și 40 bani.

4) Nu este permis nimărui dintre colegi a aduce acuzațiuni și a discredita în fața clienților sau medicilor pe colegii săi, sau punînd unul vina asupra altuia, că ar fi cauza acestei noi dispoziții. Ei vor invoca legea, regulamentul și ordinele ce avem pentru păstrarea legii.

5). Repetiția medicamentelor, după rețete vechi se va face, *„ad libitum"*, iar încasarea va fi exact după taxa aflată pe rețetă, fie după taxa actuală sau după alta mai veche.

6) Se admite prepararea unei rețete pe jumătate, dacă clientul o cere Aceasta însă numai la rețete de la 4 lei inclusiv în sus și se va scrie pe rețetă, *„dosa semis"*.

7) Toate prescripțiile medicale, care vor fi compuse din trei sau mai multe substanțe combinate, sub ori ce formă, se vor expedia *„ad libitum"*, se va percepe prețul taxei în vigoare, considerîndu-se ca o rețetă, chiar dacă n'are viza medicului.

8). Este interzis ori-cărui farmacist, de a atrage chelnerii de pe la hoteluri sau birjarii transportatori de rețete, oferindu-le bacșișuri în bani sau în obiecte.

9) Se desființează cu totul cadourile la medici și particulari, fie chiar de anul nou.

10). Baloane de oxigen se vînd cu 4 lei capacitatea de 30 litruri.

Ca reprezentanțe străină atrăgătoare și de elită se anunță reprezentația de la 30 Ianuarie a. c. a celebrei stele lirice pariziene **Yvette Guilbert.**

Sala teatrului național din Iași va fi ea drept cuvînt neîncăpătoare pentru lumea care se va grăbi să asculte pe strălucita artistă, răsfățata publicului select parizian care acum se află într'un strălucit turneu.

Tot agenția teatrală „Thalia" (Maximovici) ie organizatoarea acestui neașteptat concert.

„Unirea Educatoarelor Romîne" își va ținea prima ședința din acest an, *Joi 5 Ianuarie*, oarele 4 din zi la școala secuodară „Oltea Doamna". Se va ținea o conferință, al cărei subiect va fi: Femeia Anglo Saxonă (Engleza și Americana). Fie-care membră are dreptul să aducă o prietină.

In noul program de astă seară, Mercuri 4 Ianuarie, al cinematografului Pathé-Frères, din Sala Sidoli se cuprind între altele:

Dreptul tinereței, film realist de mare artă și de o excepțională inscenare. Cuprinde două părți de cinematograf făcînd parte din seria filmelor scandinave. Magistrală și neimitabilă interpretare datorită stelelor teatrale ale Norvegiei și Danemarcei.

Răzbunarea locotenentului Bennet, roman contimporan.

Anatole nu are jenă, scene foarte comice.

Roseta fiica fermierului, splendidă narațiune însuflețită.

Cîteva orașe din Italia, scene și vederi de călătorie.

Chestia aprovizionărei orașului cu ghiață, a intrat într'o fază nouă.

Un mare număr de fabricanți și negustori, s'au prezintat medicului șef al orașului, cerînd să li se permită a se aproviziona cu ghiață din diferite iazuri, de oarece față cu indolența administrației comunale, care nu ia nici o măsură pentru a se fabrica ghiața artificială, orașul va fi cu desăvîrșire lipsit de ghiață în timpul verei.

La cererea negustorilor, s'a raliat și camera de comerț.

*

Față de această cerere stăruitoare și justificată, de oare ce de la 11 Decembrie, cînd consiliul de higienă a sezizat administrația comunală de acestă chestiune și pînă azi, nu s'a luat nici o măsură, medicul șef al orașului, s'a văzut nevoit a satisface cererea, bine înțeles luînd o sumă de garanții, între care și acea, ca în caz de epidemie, să poată opri debitarea gheței.

*

Să recunoaștem că serviciul sanitar al orașului e degajat de această chestiune și întreaga răspundere cade asupra administrației comunale, care prin neglijența ei, expune orașul la o gravă epidemie de febră tifoidă, din cauza gheței murdare ce se va debita în oraș.

Și nu trebue uitat, că numai puțină bunăvoință ar fi trebuit, pentru a se evita aceasta.

Discursul d-lui Cosmovici. — Suntem datori, să comp ectăm o parte din discursul, rostit de d. Cosmovici la Primărie, în ajunul anului nou.

D. Cosmovici a pomenit și de resoluțiile ce le pune, zicînd că așa-i firea d-sale, dar să nu se supere funcționarii de oare ce are intențiuni bune, chiar cînd îi pedepsește... prin resoluțiunile cunoscute.

*

Din greșală, repoducînd cuvîntarea d-lui Gall, secretarul general al Primăriei, am spus că d sa a zis că funcționarii dau concursul lor, în alegeri, tuturor administrațiilor comunale.

Adevărul este că, d. Gall, tot afirmînd că funcționarii comunali nu fac politică, a zis că ei dau concursul lor, în ceia ce privește activitatea comunală, fără a se întreba de ce culoare politică e administrația.

Polițiștii Focșa și Alexandrescu au fost puși să care cetățeni entuziaști la cele două „întruniri" pe cari poliția le-a făcut ieri în Sărărie și în Țatarași.

A asistat un public așa de ordinar și s'au servit mîncări așa de ordinare, că însiși polițiștii s'au rușinat de isprava lor.

In strada Ioan Creangă, la cetățeanul Biță, au asistat mai mult dame, căci sania administratorului abatorului, n'a putut colecționa barbați.

Se crede că localul externatului secundar de fete, care au ars anul trecut, va fi reclădit pentru Seminarul Veniamin.

Procesele la jurați. — Domnul președinte al Curței cu juri din Iași a fixat astă-zi următoarele termene la unele din procesele ce se vor judeca în sesiunea, care va începe luni, 16 Ianuarie: 16 și 17 Ianuarie, A. C. Cuza contra Em. Socor, calomnie prin presă; 18 Ianuarie, dr. I. Goldenstein contra A. C. Cuza, calomnie prin presă; Gh. V. Uță și V. Martiniuc, agenți polițienești, delict electoral, 19 Ianuarie, în aceași zi Const. Pandelea pentru crimă săvîrșită dar neisbutită; 20 Ianuarie, G. V. Hanu și T. I. Iacob, crimă săvîrșită dar neisbutită; 21 Ianuarie, Serghie Vasilieff Sezov, V. Pavlov și Alexa Grișanov (afacerea scopiților), pentru mutilări; (în zilele următoare pînă la 25 Ianuarie inclusiv, urmează a fi fixate procese); 26 Ianuarie, Gh. Palaighia și C. Mandron, jandarmi rurali din Cucuteni, pentru omor; 27 Ianuarie, C. Lungu și Ifrim Zăhărescu, autorii crimei din Golăești; Feodor Antonof și Fedei Alexieff, autorii crimei de tâlhărie din strada Crucei, 28 Ianuarie.

Birourile redacției și administrației OPINIEI, se află instalate în strada Gh. Mîrzescu No. 25.

MAGAZINUL DE MANUFACTURĂ și GALANTERIE

La „PARADIS"

A pus în vînzare, cu prețuri foarte reduse, un mare asortiment de articole fine, precum: **Catifele, Corsete, Jupone, Bluze, Matinele, Gente moderne, Ercharfe de teatru, Ciorapi, Mănuși, Batiste. Garnituri de rochii și înrnituri de croitorie, etc.**

Deci, onor. clientelă, nu uitați „Paradisul" să vizitați.

Cu stimă

„LA PARADIS"

vis-à-vis Ad-ția Financiară

Ultima oră

Bucureşti 4 Ianuarie

Crimă sau sinucidere

Bucureşti.—Până în acest moment, nu se știe exact, dacă fostul revizor financiar Dimitrescu, s'a sinucis, sau a căzut victima unei crime.

Cu o seară înainte, Dimitrescu fusese pansat la spitalul Filantropia, avînd o rană la gît, ce i-a făcut-o un individ, care atentase la viața sa.

Autoritățile cercetează acuma, dacă nu cumva Dimitrescu a căzut din nou victima acelui criminal.

Atentatul din Rg. Jiu

Tg. Jiu.—Aseară un locotenent a tras un foc de revolver asupra unei prostituate, rănind'o destul de grav.

Incercare de sinucidere

Berlin.—Căpitanul englez French, deținut prisonier pentru spionagiu, în fortăreața dela Glatz, a încercat să se sinucidă, fără a reuși.

Aceasta, din cauză, că în urma evadărei căpitanului francez Lux, paza căpitanului englez e devenit mai riguroasă și viața ce o ducea chinuitoare.

Criza parlamentară din Turcia

Constantinopol.— Comisiunea Senatului a opiniat pentru disolvare, trecînd peste chestiile prejudiciare care au fost tranșate de către Sultan prin primirea demisiei fostului cabinet Said.

Incendiu

5298 case distruse

Tokio.—Un mare incendiu a distrus la Osaka 5298 case și mai bine de 30000 oameni sunt fără adăpost.

Noul Guvern și parlamentul Francez

Parlamentul dă guvernului un vot de încredere

Paris.—(Senat). Declarația ministerului a fost citită de d. Briand.

Camera.—D. Poincaré citește declarația ministerială. D. Thierry Delcassés interpelează mai ales aupra reformei electorale.

D. Poincaré cere camerei să judece nu asupra cuvintelor ci aupra actelor cabinetului, care e compus din republicani ai stîngei devotați ideilor laice.

Indică reforma electorală ca necesară. Guvernul va face să se săvîrșască reforma fiscală și să lucreze cu republicani stîngi pentru Franța care iubește mai presus de orice pe cetățeni.

Declară că pentru Franța și pentru partidul republican sunt cazuri în care toate forțele acestui partid trebue să se grupeze și să pue pe rîndul al doilea ori ce poate desuni și în prima linie ceia ce poate uni. Camera votează cu 440 de voturi contra 6, ordinea de zi accedată de guvern prin care se aprobă declarația guvernului și i se acordă încredere pentru a asigura în afară salvarea drepturilor și intereselor Franței și să realizeze prin unirea partidului republican, reformele laice, fiscale și sociale, expuse în program.

Căderea guvernului Milanovici

Belgrad.—Ziarele anunță că demisia cabinetului Milanovici e iminentă. Poziția lui parlamentară fiind sdruncinată prin slăbirea partidul guvernamental.

Dreptul de vot al femeilor acordat prin lege

Stockholm.—Reichstagul a fost deschis. Discursul tronului anunță că guvernul va depune un proect de lege cerînd pentru femei drepturi electorale.

Campania de răsturnare

Intrunirea din Capitală

Discursul d-lui Take Ionescu

Bucureşti.—Partidul conservator-democrat a ținut aseară o întrunire, în sala Ovidiu, din Calea Moșilor.

In sală foarte multă lume, în special cetățenii din culoarea de galben și de negru.

Intrunirea a fost prezidată de d. Costăchescu, care a explicat rostul întrunirei.

Au mai vorbit d-nii Creangă, Stroescu, Cernescu și Barbu Păltineanu.

D. Take Ionescu, aclamat de mulțime. a luat cuvîntul, des întrerupt de ovațiile celor presenți:

„Inainte de a vă spune și eu cîteva cuvinte asupra rostului întrunirei dați mi voie să salut prezența a unui mare număr de liberali, în frunte cu d. Cernescu, și nu mă îndoiesc că veți răspunde la fel, participînd în mare număr la întrunirea liberală, convocată pentru 5 Ianuarie.

Suntem două armate, care nu ne confundăm; dar luptăm împreună pentru o idee.

S'a spus că este o scădere vorbind la o întrunire pe culori. Eu nu cred aceasta.

Dar este o scădere să gîdeli patimele mulțimei, așa cum o fac cei de la guvern.

Trebui să fie ceva solid în stat, iar drepturile prevăzute în constituție au a fi păzite de justiție.

Nu este azi o chestie de șine sau de vagoane, dar de a asigura neatîrnarea justiției în țară.

Noi nu suntem dintre acei, care să suferim și să aplăudăm la 10 Mai, un popor care aprobă aceasat, este popor rob.

In așteptarea zilei de 8 Ianuarie, vă zic atîta:

„A sosit ceasul, în cave să arătați că există o conștiință națională".

Ce puteți care de la șef și de la partid, de cît cinste, energie și curaj în acțiunea sa.

Dar nimic nu se poate face ca aceste însușiri, fără puterea reală ce o dați domniile-voastre.

*

După terminarea întrunirei, asistenții în grup compact, au parcurs străzile Moșilor, Belvedere și Calea Victoriei, manifestînd în fața cluburilor conservator-democrat și liberal.

VIZITAȚI MAGAZINUL

de

BIJOUTERIE ȘI CEASORNICĂRIE

LAZAR IOSEF

din piața CUZA-VODA

în casele marelui otel Continental.

Magazinul e asortat de curînd cu frumoase articole din streinătate, ca inele, cercei, brațari, broșe, lanțuri, etc. cu prețurile cele mai modeste.

Mare asortiment de diferite tacâmuri în argintării veritabile, precum și cele mai noi fanteziuri în imitațiune.

Bun corespondent germană și română, se caută la „Comerțul" societate anonimă Iași.

Dr. C. Miclescu

OCULIST OPERATOR

Consultațiuni 3—6 p. m.

— Strada Ștefan cel Mare No. 6 —

(intrare prin bolta magaziei Kahane

CURA — Cea mai raționată de **UNT DE PEȘTE** pentru ADULȚI și COPII —

e numai acea cu:

UNT de PEȘTE IODOFERAT SIMPLU și UNT de PEȘTE IODOFERAT cu FOSFOR **WERNER**

Aprobate de Consiliul sanitar superior și premiate la mai multe expozițiuni din țară și din străinătate, cu cele mai multe distincțiuni.

Unt de Pește iodoferat simplu e recomandat cu cel mai deplin succes contra: *Anemiei. inflamațiunilor osoase, scrofuloza, ghinguri inclinațiuni spre tuberculoză, guta, reumatism.* E un puternic nutritiv pentru persoane *slăbite* precum și un excelent tonic la *reconvalescenții sifilitici.* Pentru copiii de școală slăbiți prin munca intelectuală este un neîntrecut reconfortant. *Costul unei sticle de 1 kgr. 6 lei,* la care se adaugă porto.

Unt de Pește iodoferat cu fosfor e un medicament special pentru *copii rachitici,* spre a le întări oasele și un *tonic prin excelență* în perioada creșterei copiilor, în stările limfatice și a stadiului puberității.

Costul unei sticle de jumătate kgr. 3 lei 75 bani, la care se adaugă porto.

Depozitul general *la farmacia* **I. Werner**, *furnizorul Curței Regale* **Iași.**

Pentru București: la Drogueria *I. Zaharia,* Str. Lipscani No. 35

Pentru Craiova: la Farmacia *Ed. Konteschweller.*

Cererile din provincie se execută prompt contra ramburs.

JACQUES PAUCKER

BUCUREŞTI Telefon 3|63.—**Str. Smîrdan 51**

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. **Bd. Marie Louise 79**

SPECIALITATE : Instalaţiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE şi SEMISTABILE Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz şi abur supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oţel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, şuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franţuzeşti „La ferté“, postamente de mori pentru mălai, uleiuri ruseşti şi americane valvolină „Meteor“, bumbac de şters etc.

SAMOVARE

Balanţe de cereale

FABRICI

Ţevi, accesorii de ţevi, robinete, canale, ventile, muşamale, bascule ‚Garwens‘, balanţe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klingerit, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS“

— VALŢURI DE PORUMB patent AGEKA —

Magazinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

— Casă de încredere, fondată in 1892 —

NOTE de MUZICA

Instrumente muzicale şi Accesorii

Asortiment complect după Programa Conservatorului

VIORI ŞI VIOLONCELE PENTRU CONCERT

Piane şi Pianine

Reprezentanţa renumitelor fabrici

STEINWEG, ROSENKRANZ

Vînzare şi în rate lunare fără acont—INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL *pentru reparare de Piane şi ori-ce instrument muzical.*

PATINE CU RULETE PENTRU SKATING

Calitate superioară—Preţuri reduse

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

Cel mai bun cadou este maşină de cusut

SINGER ‚66‘

fiind cele mai bune pentru cusut, brodat şi ţesut

Intruneşte în mod complect simplicitatea cu utilitatea

Culmea comodităţei.

Societatea pentru comercial cu maşini de cusut „SINGER“

BOURNE & Co. IAŞI

Strada Lăpuşneanu No. 37

Sucursale în toate oraşele principale din ţară.

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE [illegible] *Nevralgiile* cele mai grele de [illegible] *Afecţiunile* [illegible] l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la [illegible]. In diua cea d'antâiu să se iue 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit o uşurare, va lua 4 hapuri a doua zi: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue de la mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere Les Véritables Pilules Moussette de CLIN & Cie, de Paris, *cari se pot găsi la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.*

Gaym^d GARIEL, 2, quai de la Mégisserie, Paris

CLOTURES DE CHASSE, VOLIERES, POULAILLERS

RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. 5 f.

Tipografia H. Goldner, Iaşi Str. Mîrzescu.—Instalaţiune cu motoare electrice, executată de Iohan Krzyzanoski lăcătuş electrician, Iaşi, str. Păcurari

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași, str. G. Vacaru 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX — No 1488 — Vineri 6 Ianuarie 1912

SPRE LIMPEZIRE

Situația politică dintre partidele conservatoare, a început a se limpezi.

Venirea la guvern și modul de guvernare a partidului d-lui Carp, a convins țara, de la un capăt la altul, iar acum în timpul din urmă, a convins chiar și Coroana, că d. Carp și partidul său propriu, unit cu ce a putut aduna, nu sunt în stare a da țării un guvern în măsură a ținea frînele cu destoinicia și orientarea necesară nevoilor actuale ale Statului.

Un guvern, cu alcătuirea actualului guvern Carp, ar fi putut dăinui în țara romînească, cu 30 ori 40 ani în urmă, timpuri în care, siluirea și presiunea aveau rost. Dar azi, după aproape jumătate secol de viață constituțională, care a rîdicat nivelul politic la occidental. Acum, cînd activitatea economică s'a rîdicat pînă la nivelul politic actual.

Acum, cînd aspirațiile neamului, cimentate la căldura luminei, tind către alte orizonturi, care nu pot încăpea în capetele de mari boeri, pedeștri în trebile publice moderne, acum, astfel de guverne, nu mai merg. Țara care a asistat la început înmărmurită, ear mai apoi deziluzionată la actele și faptele guvernului actual, a început a se lămuri că un guvern Carp, cu mentalitatea, cu apucăturile și cu insuficiența lui, este periculos și dăunător țărei.

Eftenirea traiului, operă comică care va rămînea de pomină în istoria guvernelor țărei romînești.

Legile de suprimarea taxelor de patentă la patentarii de clasele 6, 7 și 8 și de apararea impozitului financiar de sub venitul de 300 lei anual.

Legea în contra societății tramvaielor comunale din București.

Ferul roș al d-lui Carp, pus alăturea în compania cumpărărei moșiei Durnești, moșie condamnată a fi de mînă moartă.

Sunt atîtea dovezi, că limpezirea se face mai repede de cît se putea spera, că guvernul d-lui Carp e cu mult mai pre jos de nevoile țărei în timpul în care trăim; că guvernul d-lui Carp, e un guvern de persecuție, conrupție, răzbunare, siluire și de rușine națională.

Privirile țărei și coroanei, de mult trebuiau ațintite către adevăratul partid conservator modern, partid, care închiagă în alcătuirea lui și aspirațiile neamului, și legile progresului și evoluția timpului și realitatea faptelor, rezultate ale nevoilor țărei.

Nu-i vorbă, că țara încă de mult se manifestase contra partidului d-lui Carp, cei 40 — 50 de ani de politică negativă a d-lui Carp, pusese în deajuns în evidență crasa lui insuficiență de om de stat.

Coroana a cam întîrziat în cunoașterea valorei șefului și a statului său major și această întîrziere a coroanei a prilejit ocazia dureroasă pentru țară de a avea în anul 1911, alegeri legislative a la Marghiloman-Carp, iar în 1912 încă acelaș guvern Carp.

Păcătoșenia unui guvern e singură în măsură a evidența slăbăciuni, care trebuesc acoperite; însă, guvernul Carp s'a făcut vinovat și de această rușine, căci alegerile generale Marghilomaniste, au evidențiat slăbiciunea corpului electoral, slăbiciune care a putut da o viață efemeră și chiar unui guvern Carp-Marghiloman, guvern de rușine națională.

Țara liberă, de mult încă condamnase partidul conservator Carp.

Țara siluită, a acordat o viață de zbucium unui guvern Carp.

Țara deșteptată, va alunga acest guvern, despre a cărui existență se va păstra o urîtă amintire, aducînd la cîrmă un guvern conservator pus sub direcția omului-geniu. D. Take Ionescu, care va servi țara, nu numai în ce privește funcționarea regulată a două partide de guvernămînt, disputînd unui altuia întâetatea în rezolvirea chestiilor mari naționale, dar va face a se simți opera de guvernămînt sub avantagele ce le procură natiunilor principiile conservatoare, ca contrapondere celor liberale.

Veritas.

La București, cu toții!

Misiunea opoziției parlamentare de a controla actele guvernului încetează, în mod natural, cînd Parlamentul, bazat pe pactul fundamental, trece cu bună știință peste prevederile acelui pact.

Guvernul a împins majoritățile parlamentare la acte în contra Constituției—și dacă opoziția a tolerat să facă parte d'intr'un Parlament fructul corupției, dacă a tolerat să discute actele și faptele unui guvern anti-legal, amoral și imoral—ea s'ar fi făcut vinovată pentru totdeauna, dacă ar fi tolerat, din partea unui asemanea Parlament—nerespectarea unor prevedari precise ale Constituției.

După manifestația prilejită de discuția răspunsului la Adresă, care manifestație a fost avertismentul, opoziția, la depunerea proiectului anti-constituțional, a părăsit Parlamentul, spre a duce lupta în afară.

*

Intre opoziție și guvern s'a pornit un proces, care va fi judecat în fața țării, începător de Duminică, 8 Ianuarie, în București spre a fi urmat apoi în toate orașele mari ale Regatului.

Un meeting fără pereche de impozant va deschide procesul. Spre București vor alerga, în mase mari, cetățeni de pretutindeni; din orașe mari, din orașe mai mici, din tîrgușoare și din comuni rurale.

Țara va dovedi că nu vrea acest guvern, cărula Regele i-a făcut, silit, concesia de a-i încredința puterea; nu-i trebuie țării un guvern, care a debutat, acum un an, prin corupții, prin tîrguri de conștiinți - spre a încerca atentate contra constituției și a merge din cinism în cinism.

Prin graiul șefilor supremi ai partidelor de opoziție, care vor apare Duminică în acuzatori, se va lămuri de ce nu este posibil, de ce este periculos, ca asemenea guvern să dăinuiască și de ce opoziția, spre a nu se face complice cu asasinii, a părăsit Parlamentul, declarînd lupta în afară.

De semnalul luptei, care va fi dat în București, ne dispart numai puține zile, noi îl salutăm de pe acum, îl salutăm cu tot respectul ce se cuvine unei lupte ce se dă pentru țară în contra dușmanilor ei dinăuntru.

Avem convingerea că lupta nu va dura mult, că, din contra, foarte curînd, opera de salvare a opoziției va fi pe deplin săvîrsită; un guvern odios se va prăbuși, și prăbușirea lui va însemna așezarea lucrurilor ca din vechi, va însemna sfîrșitul erei de conrupție, sfîrșitul Marghilomanismului și carpismului.

Cu Dumnezeu înainte— pentru reîntronarea dreptății, pentru nimicirea ciocoizmului!

Lipsă de unitate

Lipsa de unitate de vederi în actualul cabinet s'a vădit încă, înainte de venirea d-lui Carp la putere. In adevăr, pe cînd viitorul președinte al consiliului amenința pe cărciumari cu măsuri mai aspre decît cele dictate de legea d-lui Costinescu, —locotenenții d lui Carp—d-nii Marghiloman, Maiorescu, Delavrancea și M. Cantacuzino—făceau promisiuni cu adevărat regale, negustorilor de băuturi spirtoase.

Se va zice poate că desacordul acesta între membrii guvernului, purcede dintr' un interes pur electoral, de care d. Carp n'a voit să țină seamă.

Așa este.

Decît, desacordul acesta e așa de profund, încît el s'a manifestat și în alte împrejurări, într'o împrejurare în care reclama electorală n'are ce căuta.

In adevăr, d. Carp mîngăie de vre-o 40 de ani idealul descentralizării, a reformei administrative Acum în urmă, președintele consiliului a crezut că a venit vremea realizării acestui vis al indepărtatelor sale tinerețe. Toată vara, și o bună parte din toamnă, d. Carp a lucrat cu colegii sei din cabinet, în vederea descentralizării. Legile de organizare ale diferitelor ministere au fost modificate în vederea viitorului proect de reformă administrativă.

D. D. Nenițescu a lucrat și d sa cu d. Carp în vederea reformei administrative.

Ei bine, atunci cînd a fost însă vorba ca d. Nenițescu să întocmească proectul pentru reorganizarea meseriilor, d-sa a uitat de reforma d-lui Carp și a făcut **una din cele mai centralizătoare legi din cîte avem.**

In adevăr, d. Nenițescu a instituit așa zisa „Casă Centrală", a cărei competință tiranică se întinde asupra intregei țări.

Iată dar totala lipsă de unitate, în opera de legiferare a actualului cabinet. Cînd caracteristica fundamentală a operei reformatoare a d lui Carp, e descentralizarea, un proiect de importanța aceluia prezentat de d. Nenițescu, e prin excelență centralizător.

Dar nu e numai atît. Singurul teren, pe care avem în adevăr, o descentralizare sănătoasă era tocmai pe tărîmul organizației muncei. Pe lîngă fiecare Cameră de Comerț era instituită și cîte o Cameră de meserii cu o deplină competență locală, în circumscripțiile respective.— D. Nenițescu, însă, omul descentralizării administrative, a găsit cu cale să centralizeze totul la centru, sub auspiciile unei „Case centrale" fără control, fără competință, fără răspundere și fără putință de a exercita o tutelă în cunoștință de cauză, asupra sutelor de corporații din întreaga țară și asupra miilor de interese ale muncei, date în căderea ei.

Și un astfel de punct, d. Carp a bine voit să l numească inteligent, deși el pălmuește însuși fundamentul rațiunii de a exista politicește, a președintelui de consiliu.

CRIZA BISERICEASCĂ

Guvernul actual e, hotărît, un guvern fără noroc. Abia isbutise să convingă pe trecutul întru cele vecinice, Episcop de Argeș, să primească a candida la scaunul din care a fost gonit Atanasie Mironescu, și o moarte neașteptată a smuls dintre cei vii pe Gherasim.

Azi guvernul se află din nou fără candidat la scaunul primației, și a fost nevoit să recurgă la P. S Episcop al Hușilor.

Faptul că guvernul e nevoit să recurgă, pentru cel mai înalt post bisericesc, la un ierarch la care nimeni nu s'a gîndit și la care nu s'a gîndit nici chiar guvernul, de vreme ce de patru luni de cînd e vacant scaunul primațiat, nici odată nu s'a pomenit numele P. S. Conon — e cea mai bună dovadă că trecem printr'o grea criză bisericească și că alegerea noului Primat e dictată absolut de întîmplare.

Nu mai vorbim de alegerea celor trei episcopi, asupra cărora nici guvernul încă nu e fixat.

Biserica noastră a trecut printr'o grea încercare. Purtarea scandaloasă a unui Atanasie Mironescu, și mai scandaloasa lui achitare de către Sf. Sinod, urmată de demisia forțată a fostului primat, a luat ori-ce putere morală acestei achitări smulsă și a vădit și mai bine natura demisiunei forțate a acelui achitat.

Faptul, apoi, că Safirin Gherasim a fost scos hoțește și pe nedrept din scaunul lui, pentru că se ridicase — cum îi poruncesc canoanele — împotriva unei legi schismatice, modificată apoi de guvern tocmai în senzul celor cerute de Episcop — toate aceste împrejurări constituesc greutăți ,cari au lasat urme adînci în biserica noastră și ale căror urmări încă nu se pot întrevedea.

In așa împrejurări se impunea la scaunul Primației o personalitate de mîna întîia. Un ierarch cu o politică bisericească a sa; un episcop cu voința de fier, cu fruntea senină, cu sufletul curat, care se știe și mai cu seamă să poată respinge ori ce injoncțiune politică, guvernamentală.

Ei bine, s'o spunem curat, Episcopul Hușilor nu este omul la înălțimea de azi a împrejurărilor din Biserica noastră. Ca judecător a lui Gherasim Safirin P. S. Episcop al Hușilor are o bombă de picior, care-l va stîngeni în viitoarea sa demnitate de Primat. Chiar în interviewul acordat a doua zi de anul nou ziarului *Adevărul*, P. S. Conon declară că asupra hotărîrei de demitere a lui Gherassim Safirin, nu se poate reveni de oare ce unul din judecători — Gherassim Timuș — a murit.

Concepția aceasta, pur medievală, despre sf. Sinod, tradează omul. Cel menit să devină Primat al României, crede că Sf. Sinod reprezintă persoanele cari îl compun și că nu e un așezămînt permanent al țărei.

Cu convingeri ca cele exprimate de Episcopul Hușilor prin *Adevărul* nu se va putea aduce pacea în biserică. Dacă pînă în prezent am avut o criză mitropolitană latentă, după alegerea Primatului, criza va deveni virtuală, căci dreptatea va trebui să se facă, și nu vedem omul care să se facă purtătorul ei.

I. P. S. S. Pimen a știut ce face respingînd în atîtea rînduri scaunul primațial, nu tot acesta a fost cazul Episcopului de Huși, cînd a primit să candideze.

Succesiunea lui Cîrțan

Telegraful a zbîrnîit îndelung zilele acestea în luptă cu viforul, ca să anunțe din Viena, la toate cele 6 continente și la 5 puncte cardinale, că Iașul a repurtat un nou succes, în capitala Austriei în persoana magnificentesimalului rector Bogdan.

Cu toată lupta șovinistă a Ungurilor, cari nu vor să deschidă granițele lor pentru carnea romînească, Viena a avut, deci și de astă dată cuvîntul hotărîtor și a importat direct un Devonshire veritabil, superb de opulență și magnifică ținută care a și cucerit premiul întâi, la concursul jubilar.

Căci la un jubileu a fost doctorul Bogdan! Este, cum ar zice distinsul psihiatru, răzbeliciosul Domn Nicu Filipescu, „obsesiunea jubileului" care urmărește pe acest etalon, ce se exibează sistematic la ori ce ocazie, pentru a arata ce bine se mențin formele opulente sub un regim alimentar mixt, jumătate marin, jumătate terestru.

Fiind-că preocupările mintale surmenează prea mult acest grumaz, pe care țara a pus jugul răspunderilor de tot soiul, ce decurg din înaltele sale situații, de aceia Bogdan s'a menajat și n'a vorbit de cît ca să salute pe Frantz Ioseph de care'l leagă prietenia ce amîndoi au cu regele Carol.

Bătrînul monarh n'a putut răspunde cum se aștepta distinsul nostru trimes ordinar, pe de oparte, din cauză că era absent de la jubileul „Romîniei june", iar pe de altă parte, din cauză că „Lîna de aur", decorația cea mare a Austriei ar fi fost o aluzie prea transparentă la lîna de soi mai inferior ce împodobește pe trimisul națiunei amice.

Romînii din țările subjugate au apreciat, însă, vizita fălosului oaspete din regat, cu o plăcere cu atît mai mare, cu cît din regat a venit o dată cu Bogdan și Doamna Smara.

Acest nume singur a fost destul ca să le readucă aminte vremurile de glorie, cînd fala neamului era purtată până la columna lui Traian, de aceiași strănepoată a gardianelor capitoliului, în tovărășia verdelui Badea Cîrțan, cu care a format pe vremuri perechea simbolică ce a reprezentat pe Adam și Eva a neamului romînesc.

Acum, însă, sărmanul Cîrțan zace răpus, sub povara unei profesiuni pentru care nu avea destule titluri, iar în locul lui, Capitoliul romînismului va fi salvat de un gardian barbat, plin de titluri și de fală și care e suficient singur, ca să înlocuiască pe toate cele 7 străbune potcovite.

Bogdan și Smara! Iată dualismul pe care ni'l va aduce falnicul nostru reprezentant, la întoarcerea sa din capitala dualismului! Iată apoteoza care încoronează atît de strălucit, viața așa de conformă a acestor două suflete, în care bate o singură inimă!

Odihnește-te în pace, Bade Cîrțane! Viitorul neamului este asigurat; iar dacă tovarășa ta de luptă a trădat amintirea scumpă a trudei voastre comune, să ai mîngîerea că s'a păcălit, cînd și-a închipuit eă de oarece la bătrînețe dragostea se face cu sacrificii, 'și a găsit pentru cine să le facă.

Rămăi, deci, liniștit în lumea lui Orfeu, tu, cîntărețule, care și cu vorba și cu fluerul tău ciobănesc, ai făcut mai mult de cît Bogdan cu titlurile și decorațiile, iar trădarea Euridicei tale să'ți pară mai ușoară, la gîndul că se va înneca în curînd în lumea marină a lui Neptun, în care s'a asvîrlit.

Ortografia romînească

de

August SCRIBAN

(Tecstu acesta este scris ortograficește după regulele d-luĭ Scriban).

E fapt cunoscut că, cu toată hotărîrea ce în-de obște s'a luat de-a să scrie foneticește, adică așa cum să pronunță corect, dînd fie căruĭ sunet semnu luĭ, cu toate „regulele ortografice" stabilite chip în acest sens de către Academie, ortografia să practică tot la voïa întîmplăriĭ. Ce-ĭ drept, e cu mult maĭ puțină neregulă astăzĭ cînd să scrie „foneticește" de cît era odinioară cînd să scriïa „etimologicește". Dar încă o regulă universală, primită de toată lumea, nu-ĭ; stare la care a contribuit maĭ-cu-samă Academia cu broșurica sa plină maĭ toată de arbitrarităţĭ și de contraziceri.

Ca ortografia etimologică să fi dat loc la multe deosebirĭ și multe neînțelegerĭ, lucru e de lămurit pin aceïa că fie-care părea slobod a se opri la derivațiunea cuvîntuluĭ ce ĭ apărea luĭ ca maĭ rațională; drept care sunetele *ă* și *î* se puteaŭ scrie chear cu *o*, așa *fontînă* de la latinescu *fons*, pintru că derivațiunea putea comporta și o atare ortografie. Dar ca să dăĭnuĭască și astăzĭ aceïaș neregulă din faza scrierii etimologice, cînd ar fi atît de simplu și de ușor să să scrie foneticește, lucru e cam surprinzător.

La aceasta, nu maĭ încape nicĭ-o îndoïală, c'a contribuit Academia care n'a dat un temeĭ rațional ortografiiĭ sale fonetice; ci s'a mărginit pur și simplu la o ecspunere succintă și arbitrară de regule ca în chip de poruncă orĭ ucaz, rațiunea decurgînd oare-cum din magistralitatea obîrșiiĭ. Publicu însă, și maĭ ales pătura cultă ce urmărește tot-de-a-una și rațiunea faptelor, a primit ultima ortografie academică, chip fonetică, cu oare-care jignire și silă, și i s'a supus fără vre-o protestare manifestă numaĭ pin faptu că i s'a cerut tot-de-a-una oficial să i se supuie, precum remarcă foarte cu drept d. Scriban în cărticica sa de ortografie.

Imĭ amintesc că înainte de d. Scriban s'a rîdicat împotriva „regulelor" noŭă ale Academiiĭ, răposatu profesor latinist Gr. Băleanu într'o lucrare ce-a trecut, pe nedrept cred eŭ, nebăgată în samă: *Fonetica limbeĭ romîne*, despre care la timp eŭ totuș am scris ceva în revista „Arhiva". Dar cum eŭ nu-s om de meșteșug în linghistică, și cum pe sarmanu Băleanu l-a urmărit nenorocu pînă la groapă, stîngîndu-se nesocotit și în mizerie, relevarea mea de atuncĭ a trecut neobservată, și nerepetată privitor la Academie pînă în zilele astea cu broșura d luĭ Scriban, care, om de meșteșug fiind ca romanist, caută și izbutește a da temeĭurile uneĭ ortografiĭ fonetice cu adevarat.

Se știe că Academia, punîndu să în opunere cu spiritu adevarat al fonetismuluĭ romînesc, a căutat să izgonească din ortografia romînească semnele vocalelor înjumătățite saŭ scurte: *ĭ* și *ŭ*. De asemenea a recomandat ca sunetu *î* să se scrie cînd *i*, cînd *â*; supt această din urmă formă plătind tribut ortografiiĭ etimologice, lăsînd-o să ființeze ca o intrusă în cea fonetică; așa, Academia scrie: *român*, nu *romîn*, și tot ast-fel în unele cuvinte în care îl consacră pe *a*, ca să se știe că-ĭ spiritualmente întrupat în *â*, că în *i* pintru

PARTIDUL NAȚIONAL-LIBERAL și PARTIDUL CONSERVATOR-DEMOCRAT

vor ține o

MARE INTRUNIRE PUBLICĂ

IN BUCUREȘTI, (Sala Băilor Eforiei)

In ziua de Duminică 8 Ianuarie 1912, ora 2 după amiază

Suntem convinși că și a doua Capitală se va solidarize cu intreaga Țară, care va fi reprezentată prin delegațiuni ale ambelor partide din opoziție, **pentru a pune capăt unui sistem de guvernare primejdios pentru interesele României.**

Vor lua cuvîntul șefii ambelor partide, d-nii Ion C. Brătianu și Take Ionescu

---

Academie se vede că s'ar pierde acea spiritualitate. De asemenea duplifică pe *s*: *masa* și *massa*, *casa* și *cassa*, chip ca să li precizeze înțelesuri deosebite, de alt fel fără nici-un sens, ba dînd loc chear și la ridicol cum bine observă d. Scriban. Apoi scrierea lui *z* și *s* este foarte neregulat aplicată. In sfîrșit o sumedenie de asperități, de nepotriviri și de contraziceri, că-ți vine parcă să te îndoiești dacă într'adevăr academicianii literați au statornicit acele „regule ortografice", ori numai le-au patronat.

Cu lucrarea sa d. Scriban aduce regulă, aduce rațiune, reintegrînd în drepturile lor semnele izgonite, corectînd rostirea vițioasă a unor cuvinte, că și rostirea are legile sale, ficsînd definitiv semnele sunetelor și precizînd, mai ales cu privire la scrierea diftongilor *ea* și *ia*, *oa* și *ua*, norme care, prin larga și convenabila lor aplicare, să arată să fie cele mai potrivite și mai drepte. Cît pentru stingerea lui *l* din articulu respectiv, e absolut edificativ egzemplu din Alecsandri:

Ședea ascuns *turcu*'n ocol
Ca *ursu*'n vizunie.

De unde reiesă că ortografia așa cum este precizată de d. Scriban, stă în strînsă legătură cu fonetismu nostru scriptic înfățișat în scriptele și publicațiunile mai vechi, în care dacă nu să manifestă tot-de-a-una știința, însă să manifestă tot-de-a-una bunu simț ce-i izvoru de unde mai departe decurge și se revarsă știința.

Numai o mică observațiune să-mi fie îngăduit să fac. Văd că d. Scriban trece în alfabetu romînesc și pe *x*, fără însă a fi insistat asupra lui. Eu cred că acest semn, însfarà de uzu lui pintru cuvintele străine primite în întreg cu înțelesu și ortografia lor, n'are ce căuta în scrierea noastră. El reprezintă două sunete: c și s, și provenienta lui este strict grafică, ceia ce să dovedește și pin desfacerea și anihilarea lui în scris; așa: *ortodox*, la plural: *ortodocși*, nu *ortodoxi*; atunci de ce nu s'ar scrie și la singular *ortodocs*? Semnu *x* e de provenienți grafică casi & pintru *și* (latinescu *et*), și după cum întrebuințarea lui & nu-i generalizată, tot așa cată să nu să generalizeze nici întrebuințarea lui *x*. Și tot în această ordine de ideĭ, spre a nu egzista nici două semne pintru un sunet, e de dorit a se generaliza întrebuințarea lui *k* pentru *ch*, cum a și făcut bătrînu nostru poĭet A. Naum în vĭersurile sale; iar pentru *gh* a să găsi un semn unic. Apoĭ maĭ este și PUNCTUAȚIUNEA pe care d. Scriban n'a atins-o și care nu e maĭ puțin lasată pînă astăzi la voia și la potriveala fie-căruia.

Cu această observațiune, pe mine unu mă mulțămește cu totu ortografia d luĭ Scriban, fiind că să potrivește cu ceia ce singur mă vedeam nevoit a aplica trecînd peste prescripțiunile Academiiĭ, și mă lămurește acum asupra îndoielilor și nesiguranțelor ortografice ce le aveam și pe care, în neștiința mea linghistică, nu le puteam curma. Acum văd ce este într'adevăr o ortografie fonetică și ce mare fu greșeala Academiiĭ izgonind semnele sunetelor înjumătățite saŭ scurte, cum, spre pildă, *ĭ* care îmĭ înlesnește atita de judicios foneticește, și pentru scris și pentru rostit, să deosebesc, spre pildă, substantivu *haină* de adjectivu *haină*.

De aceia lucrarea d luĭ Scriban merită toată atențiunea și toată aprobarea, menită fiind a contribui și a îmboldi la unitatea ortografică a limbiĭ romînești pe baze altcum superioare celor ale Academiiĭ; așa că, după urmărirea acesteĭ lucrărĭ, orĭ cine va găsi cu cale, precum se ecsprimă autoru singur, că „trebuia în fine ca să să dea o lovitură scandaloseĭ ortografiĭ pe care Academia o impune ministeruluĭ școalelor, și ministeru școalelor o impune școalelor, și așa continuă o stare care nu se poate numi de cît anarhică". Dar starea aceasta nu poate dăinui, pintru că ĭ friabil ceia ce-ĭ impus; ĭar durabil e numaĭ ceia ce-ĭ rațional.

Dr. P. Zosin

OAMENI ȘI LUCRURI

Cele zece porunci

Difficile est satyram
non scribere...

Farmaciști iașani—vorbim aci de diriginți—sunt în genere oameni simpatici. Cu atît mai mult, cu cît se află în rîndul lor cîțiva oameni de știință, conducători de laboratorii, și mulți rutinați în ale profisiunii farmaceutice. E păcat că sunt mai puțin familiarizați în ale stilului și sintaxei—condițiuni mai puțin esențiale, ce-i dreptul — judecînd după felul cum e redactat procesul verbal apărut în numărul de aseară al *Opiniei* și cuprinzînd zece instrucțiuni. Nu știm dacă indiscrețiunea ziarului a fost ori nu pe placul autorilor; știm însă că „documentul" va fi un adevărat act de studiu pentru istoricii viitori, cînd vor avea să se ocupe de viața celui mai intelectual centru al țării, la începutul secolului al XX..

Se va admira atunci, faimoasa operație a.., stampilei, așa cum o indică zisul document:

«...Rețetei ce a fost deja în o farmacie și care are ștampila și taxa, îi se va spune costul ce va fi exact cu al primei taxări, primul taxator fiind responsabil de greșeli».

Responsabil,—e foarte frumos! Dar închipuiți-vă tabloul: primul taxator greșește... în plus, căci ori-ce farmacist poate greși, de cînd medicina a întărit dictonul „errare humanum est".

Bietul pacient *nu poate* însă găsi nicăiri dreptate. *Toți* farmaciștii sunt *datori* să... respecte greșala și să mențină prețul!

N'ar fi de crezut, dacă n'am ceti negru pe alb.

Urmează apoi a patra poruncă:

«Nu este permis nimărui dintre colegi a aduce acuzațiuni și a discredita în fața clienților sau medicilor pe colegii săi, sau punînd unul vina asupra altuia, că ar fi cauza acestor noi dispoziții».

Frumos lucru e solidaritatea. Dar de ce atît de puțină încredere reciprocă în sînul unui corp atît de înalt? Pe ce *fapte* se întemeiază? Dar să urmăm:

«Repetiția medicamentelor, după rețete vechi se va face, «ad libitum» iar încasarea...».

Pînă la încasare,—o vorbă la ureche. Cum adică „ad libitum"? Domnii farmaciști puteau scrie romînește: „după plac", adecă un farmacist are voie—de la cine?—să repete o rețetă, ori de cîte ori îi se va cere.

Fără a mai aminti că aceasta e absolut contra legei (articolul 10 din Legea farmaciilor); dar e contra științei, contra sînătății, contra practicei medicale, care presupune că medicul singur e chemat a repeta ordonanțele. E curios că tocmai cînd d-nii diriginți „reintră în legalitate"—deschide atîtea portițe pentru micile și marile abuzuri.

Căci nu numai punctul de mai sus dar cel următor e un flagrant abuz:

«...Se admite prepararea unei rețete pe jumătate, dacă clientul o cere...»

Firește, *numai* la rețetele scumpe. De ce? Dar a reduce, în interesul bănesc al clientului și al farmacistului, rețeta medicului, doza prescrisă de dînsul, însamnă a ridiculiza și a anihila toată medicina, însamnă în același timp a îngădui reînființarea... rabatului, căci aci controlul nu mai încape:

— Ai încasat numai jumătate, d-le colege.

— Foarte drept, iubite colega, dar.. i-am înjumătățit ordonanța, în contra avizului medicului curant. Suntem în lege!

Dar punctele 8 și 9 sunt piramidale:

«Este interzis ori-cărui farmacist, de a atrage chelnerii de pe la hoteluri sau birjarii transportatori de rețete, oferindu-le bacșișuri în bani sau în obiecte.

Se desființează cu totul cadourile la medici și particulari, fie chiar de anul nou.»

...Macar dacă s'ar fi pus medicii înaintea chelnerilor și birjarilor! Dar e o logică, bizară de tot și mai cu seamă o indelicatețe de nepriceput a se opri într'un proces-verbal darea de cadouri la medici. Se dădeau oare pînă acum și în ce scop?

...Așteptăm prima descindere în locuințele doctorilor pentru a se descoperi cadourile căpătate în contra... poruncei a noua?.

Rodion

Litere-Științe-Arte

In casa spînzuratului. — De cîte ori reapare—cu cîte un nume schimbat—„Romînul" aduce cîte o nostimadă, ori face cîte una boacănă.

Compromițînd cu laude bombastice pe talentatul tînăr Victor Eftimiu, îl apără contra unor reflecții puțin favorabile ce ar fi apărut în „Noua Revistă Romînă" și „Versuri". Și iată-l cum îl apără în ultimul număr:

„.. Ținem a spune, că de la Vasile Alexandri nu s'a mai ivit în literatura romînească un scriitor mai desăvîrșit ca Eftimiu. Bogăția verbală, de care face dovadă acest poet, este unică în literatura romînească și nimeni n'a putut mlădia limba nosstră, ca acest banal rimailleur, pe care băeții fostului nostru profesor Motru caută cu atîta nevinovăție să l batjocoriască".

Cum vi se pare apreciarea? De la Alexandri pînă astăzi, d. Eftimiu e cel mai mare poet!

Și ca să se vadă mai lămuritce însamnă lipsa de măsură, iată cum e judecat un eminent scriitor, dintre tineri:

„Țara Nouă", în ultimul său număr tipărește ilariante versuri semnate Corneliu Moldovanu.

„Poetul de la Bîrlad este de o scandaloasă nulitate și fără de nici un respect pentru formă, fostul cismar își permite cele mai nerușinate prostii".

A vorbi de nerușinare în coloanele revistei d-lui Caion însamnă,—hotărît lucru—a vorbi de funie în casa spînzuratului.

*

După cum a declarat de la început, Maurice Maeterlinck se consideră numai ca un depozitar premiului Nobel ce a dobîndit de curînd. In consecință marele scriitor are intenția de a înființa un premiu literar, de 16000 franci, care va fi acordat din doi în doi ani, pentru cea mai bună lucrare literară artistică ori științifică.

Maeterlinck—autorul „Vieței albinelor" și atîtor pagini asupra florilor e și un om de știință.

Actualmente locuește în noua sa vilă de la Nizza denumită „Vila albinelor".

*

Claude Berton studiind pe Sarah Bernhardt în „Gil Blas", o numește „l'éternellement nouvelle Sarah!".

Aceasta cu prilejul reluărei „Lucreției Borgia" a lui Victor Hugo.

*

Vor avea loc în 1912 patru eclipse: două de soare, la 17 April și 10 Octombrie stil nou; două de lună, la 2 April și 26 Septembrie.

*

Cu ocazia sărbătorilor, Biblioteca Lumina, a scos un număr festiv: „Cum a iubit Eminescu", pagini intime, amintiri, scrisori și poezii inedite, adunate de Octav Minar.

Un volum de 170 pagini—30 bani.

*

„La Revue" a deschis o anchetă asupra definiției „humorului". Au răspuns, între cei dintăi Bernard Shaw, Israel Zangwill, Emil Faguet, Tristan Bernardt, de Flers.

*

Statul francez a fost condamnat la o despăgubire de 100.000 franci către Turpin, descoperitorul Melinitei, pentru că administrația ministerului de răsboiu a împiedecat odinioară pe inventator să-și breveteze preparatul.

*

Astăzi 17 Ianuarie Jules Lemaître inaugurează la Paris o serie de conferințe asupra lui Chateaubriand.

Doctorul Toulouse a protestat într'un mare ziar parizian contra abuzului cu expulzarea dansatorului Raymond Duneau—fratele Isidore Duneau, dansatoarea celebră—din cauza unui custum „grec", care n'a plăcut... cenzurei. Parisul se... moralizează.

*

STRUNA ZILEI

SCHIMBARE DE CULORI

Alegerile din Germania au însemnat o grea lovitură pentru blocul burghez, zis „negru-albastru".

Ziarele.

Destinul blocului acestui—
După marele i dezastru—
Apare tot mai mult în... negru
Și tot mai puțin... albastru.

INFORMATII

❑ Domnii membri ai clubului conservator-democrat din Iași, sunt invitati să se întrunească în adunare generală, în localul clubului, Vineri, 6 Ianuarie, oarele 5 jum. seara.

Adunarea va fi prezidată de d. A. A. Badareu.

❑ Astăzi s'a împlinit 35 de ani, de cînd Drapelul Regimentului 13 Infanterie a fost decorat de M. S. Regele, în sala tronului. Regimentul 13 și Regimentul 5 de linie venise în țară de pe cîmpul de luptă aducînd primii prizonieri de răsboi.

❑ Pentru prima oară Curtea noastră de Casațiune a admis teoria infracțiunelor imposibile, casînd, fără trimitire, o decizie a Camerei de punere sub acuzare din Galați, care a pus sub acuzare pe un atentator, care se servise de o armă defectuoasă într'un atentat.

Iată jurisprudența stabilită și pe care unii penaliști, ca d. profesor Tanoviceanu, o critică foarte aspru:

Intrucît se constată că o armă cu care un acuzat a atentat la viața unei persoane era complect defectuoasă și nu putea lua foc, faptul nu constitue o tentativă de crimă, căci nu este nici un început de execuție a crimei, ci ne aflăm în fața unei crime imposibile, de oarece cu arma cu care s'a servit acuzatul nu se putea executa crima.

Prin urmare, crima imposibilă nefiind pedepsită de lege, decizia Camerei de punere sub acuzare, care declară că în asemenea împrejurări este locul de a se pune sub acuzare atentatorul, este casabilă.

❑ Spre a se da seama mai bine de avuția acestui județ, ministerul a hotărît ca cu începerea anului curent, toate comunele rurale, tîrgușoare, inclusiv comuna urbană Tg. Frumos să trimeată în mod regulat și la timp serviciului sanitar următoarele:

1). Catagrafia generală a animalelor pe specii și categorii și a paserilor cel mai tîrziu până la 1 Martie.

2). Tabele de animale tăeate lunar pentru consumație.

3). Tabele de animale moarte lunar și din care cauză.

❑ In vederea nouilor regimente înființate, ministerul de război aduce la cunoștința generală tuturor ofițerilor de rezervă să facă cunoscut cît mai urgent noile adrese exacte regimentelor în care contează, pentru ca aceasta să fie în măsură spre a-i putea înștiința în ori ce moment și la diferite împrejurări.

❑ D ra Eugenia Popescu a fost autorizată să funcționeze ca maestră de gimnastică la școalele particulare din Iași.

❑ Ministerul de războiu face cunoscut că noul chipiu verde nu poate fi purtat de cît cu hainele de același culoare și numai în timpul serviciului nu și pe stradă.

❑ Consiliul permanent de pe lîngă minsterul instrucțiunei publice, secțiunea învățămîntului comercial, a fost convocat să se întrunească la minister în ziua de Luni, 9 Ianuarie spre a discuta modificările ce urmează să se aducă regulamentului acestui învățămînt.

❑ Intre modificările aduse regulamentului pentru înaintarea pe loc a învățătorilor, este și aceea că pentru a doua probă se va alege un subiect din matematici sau științele naturale cu privire la viața și nevoile mediului în care trăesc învățătorii.

Subiecte e vor fi alese de minister și nu de comisiune.

❑ Alegerea unui deputat la colegiul II Mehedinți, în locul decedatului C. Vălimărescu, a fost fixată pentru ziua de 2 Februarie.

❑ **Școala de manipulanți poștali.** —La 8 (21) Ianuarie a. c. urmînd să se deschidă la direcțiunea generală a poștelor, telegrafelor și telefoanelor din București o școală practică pentru învățarea manipulărei aparatelor telegrafice Morse, Hughes și Weestone, și cunoașterea modului de funcționare a acestor aparate se admit pentru învățarea manipulărei lor 60 tineri, cărora pe timpul duratei școalei (5—6 luni) li se vor plăti diună de 50 lei lunar.

Cererile se vor adresa direcțiunei diviziei administrative, însoțite de următoarele acte:

1) Act de naștere doveditor că n'are mai puțin de 16 ani și nici mai mult de 28 ani.

2) Diploma sau certificat de absolvire de cel puțin a 4 clase gimnaziale sau școala comercială gr. II

După terminarea școalei cei ce vor căpăta cunoștințele complecte vor fi trecuți în serviciile respective cu gradul de impiegat auxiliar cu leafă începînd de la 80 lei.

❑ A apărut „Curierul Judiciar" anul XXI No. 1 cu data de Duminică, 1 Ianuarie, avînd următorul sumar:

1 Ianuarie 1912. — Publicațiuni juridice. Judecătorul nu trebue să aplice o lege neconstituțională. Reforma legei Casației. Descărcarea ei de procesele fiscale și electorale, trecîndu le la Curțile de apel. Contenciosul Administrativ. Schimbarea orariului judecătoresc. Stagiul și examenul practic la avocat Criza Mitropolitană. Casa rurală. Vinderea bunurilor de mînă moartă la țărani. Moșiile societăților de asigurare și art. 7 Constituție. Rezumatele de jurisprudență ale *Curierului Judiciar*, de d. D. N. Comșa.

Jurisprudență.

❑ La Primărie, Prefectura de Județ și epitropia sf. Spiridon, s'a luat azi vacanță, pănă la 9 Ianuarie.

❑ Mîne seară, Vineri, 6 Ianuarie, va avea loc în sala Teatrului Pastia, un frumos Bal-Mascat.

Un bufet special și o garderobă frumoasă, vor fi la dispoziția publicului

FĂINĂ LACTATA NESTLÉ

Nutriment complect pentru copii, bolnavi și bătrâni

Conține cel mai bun LAPTE din ALPII

Se vinde la toate drogheriile și farmaciile din țară

Cutia lei 2.—

Repr. SAM. LÖBL

București.

Campania de răsturnare

— UN APEL —

Partidul conservator-democrat a lansat următorul apel:

Iubite concetățene,

Ne aflăm de un an sub stăpînirea unui guvern, venit fără voința Țării și care pentru a se menține la putere, a falșificat alegerile prin banditizme, fraude și corupțiuni nemaipomenite.

Toate legile și faptele lui, în timpul acestei guvernări, sunt legi și fapte de dezordine, de demagogie, de coruperea oamenilor și a claselor, de slăbire a temeliilor Statului, de compromitere a finanțelor, de pîngărire a bisericei de lovire fățișe a legilor și a Constituțiunei.

Prin faptele sale calcă legile, prin legile sale calcă Constituțiunea.

Intr'o țară cu o educație cetățenească mai veche și cu o conștiință a dreptului mai desvoltată, poporul întreg ar fi sărit în picioare cînd acest guvern a fost intronat și ar fi strigat: „Nu se mai poate".

După un an de încercare, care va rămîne nefast în Analele politice ale Romîniei, țara strigă astăzi: „Nu se mai poate",

„Nu se mai poate" au zis deputații și senatorii din opozițiune prin retragerea lor din parlament.

„Nu se mai poate" zic amîndouă partidele politice, care luptă în contra acestui guvern de fapt și fără partid.

De aceea, atît partidul conservator democrat cît și cel național-liberal, luptînd mînă în mînă pentru răsturnarea unui guvern, pe care îl consideră ca o primejdie națională, au convocat o mare întrunire publică, la care vor lua parte delegațiuni, ale ambelor partide din toate județele și la cari sunt invitați toți cetățenii Capitalei.

La această mare întrunire, care se va ține

Duminică 8 Ianuarie 1912, (ora 2 p. m.)

IN

Sala Balilor Eforiei

și la care vor lua cuvîntul: **D. Take Ionescu,** *șeful partidului conservator-democrat și* **d. Ion I. C. Brătianu,** *șeful partidului național-liberal, vă rugăm să binevoiți a lua parte și d voastră, solidarizîndu vă prin aceasta cu marea mișcare națională care va aduce schimbarea guvernului și va da altă față vieței noastre politice.*

Primiți încredințarea sentimentelor noastre devotate,

Comitetul partidului conservator-democrat din Capitală

Ultime INFORMAȚII

Partidul conservator-democrat înregistrează o nouă și mare satisfacție pe ziua de azi: un număr mare de fruntași carpiști din Galați, puși sub șefia d-lui Emil Vulpe, fost șef al conservatorilor din Covurlui, fost inspector administrativ, s'au înscris în partidul nostru.

Acum un an guvernul Carp abia venit la putere, întrebuințase toate mijloacele de corupție, spre a se desființa partidul nostru. Reușise doar să streooare spre partidul carpist toate scursorile și toate gunoaele politice.

După un an vine răsbunarea. Partidul carpist, un vis macabru, este părăsit de fruntașii sei, care vin să adere la politica d-lui Take Ionescu.

Comisiunea de apel din Iași a fost convocată să se întrunească în ziua de 26 Ianuarie, spre a judeca deciziunile de impuneri, ce au fost casate de Curtea de Casație.

Pentru a se consfătui asupra prelatului de recomandat pentru scaunul de Mitropolit primat, membrii sf. Sinod vor ține o ședință intimă, la care va asista și ministrul cultelor, Marți, 10 Ianuarie, orele cinci seara.

Comitetul executiv al clubului liberal din Iași, întrunit ieri seara, s'a ocupat de formarea delegației, care va pleca să ieee parte la întrunirea de Duminecă, la București.

Delegația va cuprinde aproape o sută persoane, la care se va asocia și acea a clubului nostru.

Delegațiunile vor fi primite la gara de Nord din București de un comitet de recepție și fie-care delegat, spre a fi recunoscut ca atare, va purta o anume cocardă.

Se dă ca sigur că d. I. Grădișteanu, fost ministru, se va retrage din Cameră ca o protestare contra guvernului anticonstituțional și anticonservator.

Demisia d lui Seulescu.

Se știe că d, Mișu Seulescu a demisionat din consiliul de administrație al casei de depuneri, cu manifestație contra faptului că această instituție devine, din ce în ce mai mult, o zărăfie de concurență.

Ziarele carpiste se văd nevoite astăzi se confirme demisia ostentativă a d lui Seulescu, care o confirmă prin o scrisoare publicată în Epoca *și în care spune:*

Hotărîrea de a demisiona n'am luat-o de cît atunci cînd m'am convins că nu pot schimba părerea d-lui ministru de finanțe, care preconizează, drept criteriu pentru gagiuri, un sistem pe care eu îl consider *antieconomic și condamnat de doctrina financiară.*

Pentru cazul că nu va reuși în obsesia sa de a muta din Iași liceul militar, d. Nicu Filipescu va reduce cu 75 la sută efectivul și budgetul acestui liceu, Domnul Filipescu este vădit bolnav.

Unele comitete ale societăților filantropice din localitate, vor face o întîmpinare Direcției generale a seviciului sanitar, în care vor arăta greutățile ce întîmpină pentru a veni în ajutorul membrilor saraci, în cas de boală, din cauza hotărîrei luate de farmaciști, de a nu acorda nici un rabat.

Ceaiul de la Camera de Comerciu. — *Președintele Camerei de Comerciu a lansat azi invitațiuni, pentru un ceaiu, pe care l oferă d sa și care va avea loc, mîine, Vineri. la oarele 4 p. m. în saloanele Camerei de Comerciu.*

S'au lansat invitațiuni pentru reprezentanții orașului, precum și la un număr de fruntași comercianți și industriași.

*

Invitația spune că se vor discuta și unele chestiuni economice, privitoare la Iași.

După cum suntem informați, chestia ce urmează a se discuta, e privitoare la exportul de carne în Austria.

Președintele Camerei de Comerciu ține să obție autorizația fruntașilor comerciului, pentru a interveni pe lîngă guvern, ca exportul de carne în Austria, să se facă prin abatoriul din Iași.

Din cauza sărbătorilor numărul viitor al ziarului nostru va apare Luni, 9 Ianuarie.

Gardistul decorat cu prilejul serbărilor universitare.

Se știe că gardistul No. 26, protejat al prefectului, a fost decorat cu ocazia serbărilor culturale din Iași.

Extra ordinarul fapt a pus pe acel gardist în poziție de mîndrie, căci iată ce s'a întîmplat: în cafeneaua Traian s'au certat alaltăieri doi tineri de la o diferință de doi lei, provenită din joc. Gardistul decorat, aflînd despre ceartă judecă nepoftit diferendul și pronunță, adresîndu-se unuia din tineri, următoarea apostrofă vehementă:

— *In numele legei vă somez* să restituiți doi lei persoanei cu care ați jucat table.

Decorația universitară a îndrituit pe gardist să facă somații în numele legei și să pronunțe hotărîri j decătorești.

Prin întrebuințarea de chei false un furt a fost operat astă noapte la băcanul—tutungiu Teodor Buzu strada Ripei 7, furîndu-se mărfuri și bani în sumă de 600 lei.

O mare parte dintre membrii clubului liberal, vor pleca la București, mîine dimineață cu trenul expres la orele 10.

Membrii clubului liberal, întruniți în adunare plenară, azi, la orele 4 p. m. au hotărît de a participa la meetingul opoziției din București, care va avea loc Duminică, în Sala Eforiei.

Nu s'a rostit nici un discurs politic.

Ministerul Instrucțiunei și al Cultelor a dat d lui N. Stoleru, învățător la școala din comuna Baia (Suceava) delegație pedagogică pe timp de 6 luni de zile ca să inspecteze, școalele din județele Botoșani, Dorohoi și Iași.

Domnul Henri Rubinștein noul consul al Norvegiei la Galați, plecînd în concediu, d. Alfred Rubinștein a fost însărcinat cu conducerea afacerilor.

La București a încetat din viață căpitanul în retragere Mihai Catargi, fratele prietenului nostru căpitan D. A. Catargi și cumnatul d-lui M. Vidrașcu, consilier la Curtea de Casație.

Condoleanțele noastre.

Un sub comisar umbla astă-zi din casă în casă, în raionul disp. I spunînd:

— Vă poftește d. prefect astă seară acasă la d. Verdeș, strada Uzinelor.

La acel Verdeș urmează să aibă loc în astă seară o „consfătuire politică" la care se va servi slănină din carne de cal și alte delicatese la fel.

Mijloace eficace de a se menținea la putere!

S. S. Teodosie Atanasiu, vicarul Mitropoliei din București, ar urma să fie d semnat de Sinod ca Episcop în unul din scaunele vacante.

In anul 1885, S. S. Teodosie se găsea protereu al județului Bacău și prefectul de pe atunci, d. C. G. Sebastian, făcuse contra protoereului, cu adresa No. 11600 | 1857, raportul delicios ce urmează:

„Rumoarea publică pretinde că protoereul (actualul Vicar: Teodosie Atanasiu) ar fi avut de la început relațiuni cu cumnata sa, că boala mintală a consoartei protoereului ar fi provenit din această cauză și din maltratările neomenoase ce ar fi suferit de la soțul ei. Ambii cumnați locuesc aceeași casă și, nu de mult, s'a răspîndit stirea, dintr'o margine a județului la cealaltă, că Protoereul a fost surprins în flagrant delict cu cumnata sa și că chiar ar fi fost bătut de către preotul Crivăț...

Pot să vă asigur, d le Ministru, că protoereul are o pozițiune foarte critică în județul nostru și că chiar preoții did dioceza sa, vorbesc în modul cel mai defavorabil de șeful lor ..".

Cetim în *Evenimentul* privitor la incendiul din Iași, strada Cogălniceanu:

Cel întăi sosit la fața locului a fost d. Alex Stroja, prefectul poliției, care pînă la venirea pompierilor dădu cuvenitele ajutoare chemînd mai mulți sergenți de oraș și izolînd atenansele de corpul principal al clădirei.

Faptul că prefectul a fost primul la fața locului, dovedește din partea sa o largă recunoștinșă pentru trecutul seu înflăcărat: cînd era pompier, actualul pompier, om de operetă, făcea pe Offenbachistul, iar ca prefect — soseste primul la fața sinistrului și dă „cuvenitele" ajutoare.

In afară de aceste „cuvenite", prefectul a „chemat mai mulți serjenți"— izolînd „atenansele de corpul principal al clădirei"—ceea ce dovedește că atenansele erau mobile.

Energic prefect!

Pentru Protoereu. — La notița publicată în unul din numerile anterioare ale ziarului nostru, sub numele „Intre Mitropolit și Protopop", părintele Protoereu al Iașilor, econom Ion P. Țincoca, ne trimete o întîmpinare, de care luăm act cu plăcere. Sf.-sa arată că din 40 preoți, ce iau parte la conferințele lunare, au lipsit regulat vre o 16 fără nici un motiv și fără a putea justifica absențele lor. Păr. Protopop se întreabă cu drept cuvînt: „în care altă ramură se face atîta abatere de la datorie". Sîntem pentru îndeplinirea datoriilor la slujbașii publici și mai ales în cele bisericești. De cît întrebatu-s'a păr. Protopop asupra ceasului, în care se țin aceste conferințe, dacă nu asupra utilității lor practice, căci de lipsesc așa de mulți — aproape jumătate, trebue să fie: ori puțina importanță ce au asemenea conferinți lunare pentru preuți și prin absența lor voesc să demonstreze contră-le, ori că timpul e rău ales.

Preuți profesori sînt mai mulți de cît cei doi arătați de protoereu, păr. diacon T. Stupcanu și institutorul păr. econom Al. Popovici. Mai sînt profesori: păr. P. Savin, pr. Ion Andriescu, pr. Nițescu, pr. Arhim. Gherasim, pr. Maxim, pr. Iordăchescu; apoi preuți cu ocupație extra-bisericească: pr. Gh. Florescu, pr. Hanganu, pr C. Păun și alții.

E o chestie care se pune: e bine a începe preuții prin aceia ce a obosit corpul didactic primar, *conferințele lunare* și din care n'au tras pînă acum nici un folos strașnic?

In noul program de astă seară, Joi 5 Ianuarie, al cinematografului Pathé Frères, din Sala Sidoli se cuprind între altele:

Lenta de aur, o splendidă reconstituire din epocele eroice ale cavalerilor. Interpretare magistrală al maeștrilor Comediei Franceze.

Visul unui pescar, scene humoristice.

Cultura cauciucului în Malaga, scene industriale.

Tentațiunea, mare roman însuflețit.

Little Moritz are dureri de dinți, scene comice.

Rază de soare, scene din viața nord-americanilor.

D. Blegescu în vilegiatură.

Pathé Journal, ziarul însuflețit, între altele cuprinde și: „Inmormîntarea Episcopului Timuș, șezînd pe scaunul episcopal, absolut fidel înregistrată de trimisul special al casei Pathé Frères".

In zilele de Vineri 6, Sîmbătă 7 și Duminică 8 Ianuarie a. c, vor avea loc cîte două matineuri (3 și 6 ore). In fiecare din aceste zile (matineuri) se va reprezenta cîte un program nou.

Luni 9 Ianuarie program nou cu: „TAIFUN" zguduitoare dramă în 3 părți de cinematograf.

Procesele la jurați. — Astă-zi au fost fixate termene la restul proceselor ce vor fi judecate la Curtea cu juri din Iași: 23 Ianuarie: A. A Badareu (reclamant prefectului județului) delict electoral; Dimitrie Vasiliu, reclamat de P. Gircineanu, calomnie prin presă; Ion Beilici (dispărut) omor; 24 Ianuarie (nu se judecă procese); 25 Ianuarie, căpitan Corjescu, Simionescu Z. Neculai, administrator de plasă și alții, delict electoral.

CREMA PUDRA SAPUN **FLORA** POMADA Capilogen (Apă de păr)

Teatrele.—Mîine seară, Vineri 6 Ianuarie, se va reprezenta pe scena teatrului național pentru a doua oară *Inșiri-te Mărgărite*, poem feeric național de Victor Eftimiu.

La orele 2 jum. *Ocolul Pămîntului*, feerie în 14 tablouri de Julles Verne.

S-ara pentru a treia oară *Inșiră-te Mărgărite*.

Ca reprezentație străină atrăgătoare și de elită se anunță reprezentația de la 30 Ianuarie a. c. a celebrei stele lirice pariziene **Yvette Guilbert.**

Sala teatrului național din Iași va fi cu drept cuvînt neîncăpătoare pentru lumea care se va grăbi să asculte pe strălucita artistă, răsfățata publicului select parizian care acum se află într'un strălucit turneu.

Tot agenția teatrală „Thalia" (Maximovici) ie organizatoarea acestui neașteptat concert.

Ultima oră

București 4 Ianuarie

Explozia din mina Phoenix

Dinsburg.— Doi lucrători grav rîniți în explozia care s'a întîmplat la mina Phoenix, au murit în urma rănilor avute.

Numărul total al răniților e de zece.

Nenorocire

Bresla.—In galeria Misloviitz, a Societății de mine din Karlovitz, s'a ivit un incendiu. Din cauza fumului au murit axfisiați 4 mineri.

Descoperiraa unui furt însemnat

Lublin.—Poliția a operat o percheziție la un negustor, la care s'a găsit mărgărintare și giuvaeruri care reprezinta o însemnată valoare. Mărgărintarele au fost furate în 1910, de la o statue din Mănăstirea Czentoschau.

Confiscarea unui vapor francez de italieni

Marsilia. — Societatea de Navigație Translantică, a primit din Cagliari, o telegramă din partea comandantului vasului francez „Carthage", spunînd că acest vapor a fost confiscat de Italieni, eri dimineață, de și nu se găsea în apele italiene, fiind la 18 mile depărtare de Sardinia.

Ambasadorul francez, s'a dus la consulat să protesteze, contra acestei confiscări.

LUPTE INTRE FRANCEZI ȘI BANDA MAROCANA

Tez. — Generalul francez Dalbiez, cu o coloană plecată din Meqmnez, a început cu ajutorul forțelor africane, comandate de generalul Bremond, o mișcare combinată contra unei bande, tăbărîtă lîngă *Ued-Dam*. Inamicul a fost respins cu mari pierderi.

Francezii, au avut 2 morți și 7 rîniți.

NOUI TRIBURI PROCLAMĂ RĂSBOIUL SFÎNT

Constantinopole. — După știrile din isvor turcesc leicul triburilor Semiși, ar fi proclamat răsboiul sfînt contra Italienilor.

VIITORUL GUVERN SÎRBESC

Belgrad. — După ziare, cabinetul Milanovici, va demisiona, în cursul săptămînei viitoare. Un cabinet de coaliție radicală, va fi probabil însărcinat să facă noile alegeri.

ABDICAREA REGENTULUI

Teheran.—Agenția Reuter, află că regentul ar fi abdicat.

INCETAREA GREVEI

Manchester. —Rezultatul negocierilor între patroni și lucrători cu privire la conflictul în industria bumbacului în provincia Lancastere, a luat sfîrșit. Munca a fost reluată pretutindeni.

CONFLICTUL FRANCO-ITALIAN

Paris. —Ambasadorul italian, d. Tittoni și ministrul de externe Poincaré, au avut o convorbire în privința incidentului cu vaporul Carthage. Cu toată hotărîrea celor două guverne ca acest incident să fie tranșat prin bună înțelegere, se asigură însă că d. Poincaré, a formulat serioase rezerve față de punctul de vedere italian.

Campania de răsturnare

— Intrunirile de aseară —

București. — Conservatorii-democrați, au ținut aseară o întrunire în sala Transilvania.

După ce la tribună s'au succedat diferiți oratori, a luat cuvîntul d, Take Ionescu.

Șeful partidului a spus cetățenilor adunați, să nu se aștepte la un discurs lung.

Voiu vorbi în lung și lat, la întrunirea de Duminică, cînd voiu arăta care este situația politică a țărei.

Vom dovedi că partidul nostru a fost învingător, pentru că partidul nostru a luptat în totdeauna în baza principiilor sale și s'a bucurat de întreaga încredere a cetățenilor.

A încercat d. Carp să ne distrugă, dar n'a reușit, pentru că noi avem cu noi întreaga opinie publică a țerei.

Nu e de ajuns să vii la putere, dar trebue să știi pentru ce vii, lucrul ce nu l'a știut actualul guvern.

D. Carp a zis că va veni la guvern nepopular și va pleca popular.

Aceasta nu s'a întîmplat, iar un guvern e dator să vie la putere popular.

Vă invit să veniți Duminică la întrunirea de la Eforie, cînd urmează să încheiăm actul de deces al actualului guvern, rămînînd ca medicii să-i facă autopsia. De popă nu vorbesc, căci nu-l su.

După întrunire cetățenii în număr mare, au făcut manifestații de simpatie la clubul conservator-democrat și la cel liberal.

*

Tot aseară a avut loc o întrunire liberală, în culoarea de negru.

Intrunirea a fost prezidată de d. Țerușanu.

S'au rostit numeroase cuvîntări, invitîndu se apoi asistența, a participa la meetingul opoziției de Duminecă.

*

Brăila.—Aseară membrii clubului liberal, au ținut o consfătutre, în saloanele clubului.

S'au rostit numeroase cuvîntări și s'au luat hotărîrea, ca toți membrii clubului, să participe la meetingul din Capitală.

CONTRACAMPANIA GUVERNAMENTALĂ

București.—Guvernamentalii au ținut o întrunire. în culoare de negru.

Au vorbit d nii Bordea, general Cocea, C. Bacalbașa și alții, lăudînd opera guvernamentală.

Intrunirea acționarilor tramvaiului

București.—La ora 3 s'au întrunit acționarii societății tramvaiului.

Sunt reprezentate 6450 de acțiuni. Primăria nu este reprezentată.

D. Nacu, care prezidează, declară ședința deschisă, numărul acționarilor fiind representat în conformitate cu statutele.

Se admite demisia d-lui C. Miclescu, din demnitatea de cenzor și se alege în locul vacant pe d. dr. Păunesca.

Se începe discuțiunea chestiei până la ordinea zilei.

D. Nacu arată, cum statutele n'au putut fi modificate, de cît cu consimțimîntul acționarilor, pe cînd guvernul impune azi noi statute.

Ședința urmează.

Grațiații de la Stănești

Giurgiu. — 18 dintre grațiații de la Stănești, au sosit azi dimineață la Giurgiu.

Ei au fost primiți cu simpatie la gară.

Cei optsprezece sosesc astă-seară în Capitală unde muncitorimea le pregătește o manifestație de simpatie.

Dr. ROSENBLATT

— Str. Păcurari 53 —

Tratează **tuberculoza pulmonară** *prin injecțiuni de* **tuberculină,** *după metoda și indicațiile Prof. Louis Rénon și Kuss.*

Caut în căsătorie *domn drăguț sănătos, sub 40 ani avere lucru secundar. Am 22 ani,* **germano-americană bogată.**

Adressa: **„Hymen". Berlin 18.**

Se caută un practicant de tipografie, care știe a lucra bine la zaț și Tiegeldruck-Presse. Se plătește bine.

A se adresa la *Librăria Meierovici*, Podul-Iloaei.

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR FRANȚA)

De vînzare la toate magazinele de consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise 79

SPECIALITATE: Instalațiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE și SEMISTABILE

Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz și aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oțel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, șuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franțuzești „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri rusești și americane valvolină „Meteor", bumbac de șters etc.

SAMOVARE

Balanțe de cereale

FABRICI

Țevi, accesorii de țevi, robinete, canale, ventile, mușamale, bascule ‚Garwens', balanțe, asbesturi, cauciucuri, furnituri cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klingerit, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

Aparate de stins incendii „PLUVIUS"

— VALȚURI DE PORUMB patent AGEKA —

Magazinul Conservatorului

IAȘI—Strada Lăpușneanu 32—IAȘI

— Casă de încredere, fondată în 892 —

NOTE de MUZICA

Asortiment complect după Programa Conservatorului

Instrumente muzicale și Accesorii

VIORI ȘI VIOLONCELE PENTRU CONCERT

Piane și Pianine

Reprezentanța renumitelor fabrici

STEINWEG, ROSENKRANZ

Vînzare și în rate lunare fără acont—INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL *pentru reparare de Piane și ori-ce instrument muzical.*

PATINE CU RULETE PENTRU SKATING

Calitate superioară—Prețuri reduse

La administrația ziarului se primesc anunciuri cu prețuri convenabile

Cel mai bun cadou este mașină de cusut

SINGER „66"

fiind cele mai bune pentru cusut, brodat și țesut

Intrunește în mod complect simplicitatea cu utilitatea

Culmea comodității.

Societatea pentru comercial cu mașini de cusut „SINGER"

BOURNE & Co. IAȘI

Strada Lăpușneanu No. 37

Sucursale în toate orașele principale din țară.

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERĂTELE HAPURI MOUSSETTE ameștecă și vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de dinți, *Migrenele*, *Gastralgia*, *Sciatica*, *Afecțiunile reumatismale acute și dureroase* care ar resista tuturor celor l'alte remedii.

ADVERĂTELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiu se se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simțit vr'o ușurare, va lua 6 hapuri a doua di: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, séra. Nu trebue se ia mai mult de cât 4 pe di.

A se cere Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, *care se vor găsi la toți Droghiștii și Farmaciștii.*

Tipografia H. Goldner, Iași Str. Mîrzescu.—Instalațiune cu motoare electrice, executată de Iohau Krzyzanoski lăcătuș electrician, Iași, str. Păcurari

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, str. Gh. Vrănișan 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX - No 1489 — Marți 10 Ianuarie 1912

Sfîrsitul guvernului

Bandiții cari au răpit acum un an puterea, terorizînd Coroana și sugrumînd apoi voința țărei, și-au încheiat ieri, prin sînge, blestemata lor guvernare.

'Și- au incheiat-o, zicem—căci cine își mai poate inchipui că tîlharii aceștia mai pot deține de azi înainte frînele puterei?

Ceia ce însă ne umple sufletele de o imensă amărăciune este altă ceva de cît sfîrșitul lor ticălos!

Este rușinea cari au aruncat'o vieței politice a țărei, pentru ca după aproape cincizeci de ani de regim constituțional, să vedem un guvern, în setea lui nebună de a sta la cîrmă, să încerce de a înăduși cu sînge și măceluri voința națiunei de de a fi guvernată liber, cinstit și demn!

Faptul acesta,—ne doare—și ne strînge inima,—căci de sfîrșitul lor, nu putem avea acum nici măcar respectul cuvenit morților!

Și totuși, mărturisim, oricît de mizerabil am prevăzut că le va fi sfîrșitul cînd acum douăsprezece luni, in trufia lor inconștientă, i-am văzut urcînd scările palatului pentru a lua guvernul—încă nu am crezut că vor recurge la baioneta soldatului, la sabia jandarmului și la pistolul polițistului pentru a ucide lumea.

Asemenea tîlhari politici, asemănători piraților mărilor și bandiților codrilor, țara nu'și aduce aminte să-i fi avut vr'o dată în tot timpul domniei Regelui Carol.

Spectacolul fioros pe care l'au dat ieri Capitalei—la cîțiva pași de zidurile Palatului, nu se poate ierta cu nici un preț guvernului banditesc condus de Petre Carp.

Și nu se poate ierta, pentru că, s'a incercat crima de a se ucide oameni nevinovați, simpli spectatori ai sălbătăciilor, ce se săvîrșiau, descărcîndu-se focuri de revolvere în balcoanele și ferestrele locuințelor cetățenilor—după porunca banditului de la interne.

I'a speriat mișcarea extraordinar de mare a celor două partide de opoziție. I-a îngrozit valurile conștiente și hotărîte ale mulțimei venită din toate colțuriie țărei. I-a înebunit manifestarea absolut pașnică și demnă pe care potopul de lume avea s'o facă pe strada Victoriei.

Si în spaima lor nebună—ei au întins cordoanele oștirii noastre,—a bravei noastre oștiri; au desfășurat întreaga forță publică și polițienească;— au asmuțit bandele de ciomagași alcoolizate—și cu toții, ofițeri pînă la gradul de generali — soldați și jandarmi, cu baionetele înfipte în arme, și bătăușii de meserie s'au năpustit asupra acestei mase de oameni stăpînită de respectul ordinei și cu o cruzime demnă numai de niște salbatici au maltratat-o tîlhărește, izgonind'o și lovind'o pe la spate cu o lașitate nemai pomenită, călcînd'o și strivind'o în picioare, necruțînd nici copii și femeile ce întîmplător fusese prinse în vîltoarea aceasta, făcînd astfel să curgă sânge șiroae pe stradă și pe piața teatrului în mijlocul țipetelor desperate ale victimelor ce răsunau dincolo de zidurile palatului.

Dar mișelia lor nu va rămîne nepedepsită. Coroana va trebui să știe și să cunoască totul. Si ambii șefi ai opoziției o vor informa chiar astăzi de toate nelegiuirile, de toate barbariile comise, făcîndu-și ambii datoria de a și declina ori și ce răspundere față de urmările grave ale fără delegilor și ticăloșiilor guvernului.

Mai mult încă, Coroana va avea de găsit soluția hotărîtă pentru reîntrarea țărei în liniștea ce de un an de zile îi lipsește.

Iar pentru găsirea acestei soluții, nici îndoială, nici întîrziere nu poate să fie. Ultimul act al existenței guvernului de bandiți s'a săvîrșit ieri.

De azi ei pot fi considerați căzuți, resturnați de la putere.

Noul guvern, e în formație,—și se va forma repede și așa cum îl cere țara în asemenea grele momente. Format — el va începe de îndată munca sa—pe care situația gravă și delicată a țărei i-o impune.

Liniștea atît de trebuincioasă și prețioasă țărei—va fi restabilită fără pic de întîrziere—iar noul parlament—emanațiunea a consultărei libere și depline a țărei—va fi constituit de va fi posibil chiar de azi într'o lună, pentru ca să poată începe și termina cît mai neîntîrziat opera de reparațiune și consolidare socială.

Manifestația din Capitală

Un guvern ca și o opoziție, conștientă de datoria ei, e demnă și nimic n'o poate tulbura.

Cohortele d-lui Carp, asmuțite în primăvara anului 1909, și-au eșit din minți. Au spart geamurile la casele foștilor miniștri liberali, au profanat monumentul lui Ion C. Brătianu și au speriat din somn pe văduva respectabilă a acestuia.

Cu totul altfel își înțelege rolul ei, opoziția de azi.

Cele două partide, cel conservator-democrat și cel liberal, au căpătat convingerea nestrămutată că actualul guvern constitue un pericol pentru țară și el trebue înlăturat. Prima manifestație de stradă a celor 2 oposiții a avut loc în Capitală, în seara de Luni spre Marți. Cetățenii au manifestat în liniște și cu demnitate, împotriva regimului; nici geamuri sparte, nici monumente profanate și nici oameni treziți din nevinovatul lor somn.

Aceiași oposiție a convocat pentru ieri o mare întrunire în Capitală cu delegați din întreaga țară. Răspunderea evenimentelor de ieri va cădea asupra lui. Oposiția a dat dovadă de cumințenie cu prilejul manifestațiunei de ieri. Dacă guvernul însă vrea scandal atunci va avea scandal. D. Marghiloman pare a-și fi perdut capul înainte de a-l avea — oposiția e gata să-l cheme la realitate.

LOC DEMOCRAȚIEI!

Coroana care *nu poate* **să se înșele, fiindcă** *nu trebue* **să se insele, poate vedea acum cît de amarnic** *a fost* **înșelată, cînd i s'a spus că indicațiunile corpului electoral în favoarea partidului conservator-democrat sunt și trebue să fie fără urmare, că poate deci să treacă peste ele, și că actul ei va fi ratificat de națiune.**

Acele indicațiuni *sunt* **cu urmare, și urmările se desfășură azi în toată intensitatea lor, mai puternic decît orice' voință și decît orl ce impotrivire.**

Mișcarea de protestare, care merge crescînd ca o furtună, tîrînd cu ea într'un admirabil avînt cele mai bune energii ale țărei, nu se va sfîrși decît cu mizerabila prăbușire a guvernului.

Pînă atunci liniște nu poate fi.

Pînă atunci, democrația nu va dezarma.

Pînă atunci, suveranitatea națională, brutal provocată și violent nesocotită, nu va inceta să se afirme spre a se impune pentru totdeauna respectului tuturor.

Măreața întrunire de ieri, cu bărbăția cuvîntărilor rostite și cu clocotirea insuflețirii a miilor de cetățeni, cari au aclamat pe oratorii noștri, e o dovadă că națiunea e hotărîtă mai mult ca oricînd să rămie credincioasă voinței ce a invederat-o, de a se guverna prin ea însăși.

Astăzi mai ales, cînd se poate măsura toată intinderea și gravitatea primejdiei de care sunt amenințate libertățile noastre constituționale, fără de care nici păturile sociale în parte nu pot munci cu spor și să propășească, națiunea e ferm decisă să nu ratifice o încredere, pe care n'o împărtășește și n'o poate împărtăși.

Ce vrea mulțimea această imensă, în Capitală și în toată țara, ce strigă ea, ce cere ea, în întruniri grandioase și în manifestațiuni imposante?

Vrea ca voința ei, călită, în toate nevoile, oțelită în toate suferințele și luminată de toate speranțele ei, să fie ascultată.

Așa va fi.

Loc democrației!

Respect suveranității naționale!

OAMENI ȘI LUCRURI

A trăi mai mult...

Ar trebui să fim recunoscători acestor factori sociali cari se chiamă factori... poștali. Prin intîrzierea ce pun în distribuirea cărților de vizită — din lipsa unui serviciu bine organizat — ei ne prelungesc cu cel puțin două săptămîni iluzia de a avea atît de mulți și de sinceri prieteni cari ne urează viață lungă...

Ce dulce urare și ce plină de făgăduinți: traiu lung!

Răspundem dorinței tuturora cînd rostim, cu mai multă sau mai puțină sinceritate, această urare banală în care e conținută eterna preocupare a omului de a trăi cît mai mult.

In laboratoriile oamenilor de știință retortele lucrează și astă-zi ca și în vremea misticului Faust, ca și în vremea mult mai veche a ocultiștilor întru dezlegarea unicei enigme dureroase a omului — scurtimea vieței.

De fapt mintea muritorilor nu e chinuită de infinitul spațiului, de orizonturile necunoscutului, de durata lumilor, de mărimea depărtărilor dintre o stea și alta; ci e torturată de întrebarea singură și supremă, — sintetizată în această formulă — viața prelungită, ani mulți..

Dat-a, în vremea din urmă, știința vre-un răspuns în această privință?

Resărit-a vre-o rază de speranță nouă pe orizontul vast al cercetărilor de laborator?

Cele mai optimiste prevederi par a a veni în momentul de față, din cîmpul singurului panaceu contemporan, științific, — al radiului. Se știe cît de multe și cît de mari speranțe se întemeiază, în vremea noastră pe această imensă descoperire cu aplicări nenumărate. Peste puțin se va ridica, în Capitala lumei, miraculosul palat al radiului, care va fi mai mult de cît un laboratoriu, — va fi un simbol și o apoteoză.

Pînă și în privința celei mai obscure probleme, acea a vieței prelungite, tot de la puterea radiului se așteaptă îndreptarea. N'am zis mîntuirea, pentru că, în cele mai optimiste prevederi, e vorba numai de o prelungire a traiului omenesc, mai drept încă: de o vindecare a celui mai comun dintre procesele de degenerare fiziologică; îngroșarea sistemului arterial, combaterea arteriosclerozei ceea ce n'ar fi puțin lucru. In mod sintetic s'ar spune că nu e vorba de o înlăturare a bătrîneței propriu zise, ci de tratarea medicală îmbătrînirei prea timpurii. Căci nimeni, în știință, nu îmbrățișează astă-zi visul himeric de a înlătura bătrînețea. Cel mult se caută îndepărtarea cauzelor cari scurtează în chip deplorabil existențele omenești, cu mult înaintea vîrstei metusalemice pe care o atingeau cîndva viețuitorii și pe care — se dovedește — am putea încă să o ating m și în vremile noastre.

Leacul cel mai sigur — din puținele sigure cîte s'au indicat pînă acum — se așteaptă, cum spuneam, din partea radiumului și subiectul este tratat clar și pe larg de specialistul dr. I. Pick din Charllottenburg în lucrarea sa decurînd apărută în editura Coblentz din Berlin sub titlul: „Cum ne apărăm de arterio sclerosa timpurie?"

...Dar de aci pînă la problema cea mare e o depărtare enormă. A înlătura pe cît posibil pentru mai multă vreme calcificarea arterelor e o chestiune de știință, negreșit, — dar întru cît desleagă ea fundamentala durere a scurtimei vieței omenești? Să vedem.

Radian

DISCURSUL D-lui AL. A. BADAREU

— Vineri seara, 6 Ianuarie, în întrunirea plenară a membrilor clubului nostru din Iași, d. A. A. Badareu a rostit un mare și interesant discurs asupra situației politice—discurs pe care l redăm în cele ce urmeză:

Iubiți prieteni,

Dați-mi voe să încep printr'o urare adaptată caracterului acestei întruniri și să vă urez un an politic bun.

Să mă iertați dacă nu v'am întrunit în ședință plenară de un timp așa de lung. Vina este numai a mea. Am însă două circumstanțe atenuante. După osteneala pe care mi-am dat-o, pentru a fixa sentimentele și ideile membrilor organizațiunilor noastre, nu meritam amărăciunea prin care am trecut. Pe lîngă aceasta orientarea mea fundamentală, pe care o am de aproape doi ani, fiind cum o știți cu toții un fervent unionist, cum s'ar zice aiurea, mă punea în situația neplăcută de-a vorbi într'un fel și de-a face altfel, pentru motive de tactică politică. In așa împrejurări nu prea umbli după ocazia de-a vorbi.

Ați înțeles că v'am chemat pentru a vă ruga, ca toți cîți puteți, să mergeți Duminică la București, pentru a demonstra în favoarea acțiunei întreprinse de cele două partide din opoziție și pentru fruntașii acestor partide, cari s'au retras acum cîte-va săptămîni din parlament. Știu că bazat pe dragostea ce-o aveți pentru mine și marea încredere ce mi ați acordat o întotdeauna, ași fi putut să trimit un cuvînt de ordine în acest sens și d-voastră v'ați fi executat pînă la unul. Am preferat însă să-mi scurtez vacanța pentru a veni să vă explic rostul demonstrației de Duminică și să vă încălzesc pentru dînsa.

Caracteristica situației de astăzi

Recunosc că nu ne aflăm în fața unei crize de guvern, dacă luăm acest cuvînt în sensul seu obișnuit. Nu s'a produs nici un dezacord între guvern și parlament și nici nu văd că s'ar putea produce în situațiunea în care trăim de vre o 20 de ani încoace, parlamentul fiind creațiunea guvernului. De asemenea nu s'a produs nici un dezacord între membrii guvernului, dezacordul putînd proveni numai din ciocnirea între părerile unui ministru și direcțiunea guvernului și cum s'ar putea produce această ciocnire într'un guvern, în care miniștrii n'au păreri și în tot cazul șeful guvernului n'are direcție?

Ne aflăm din nenorocire însă, într'o situație mult mai gravă: într'o criză de stat și într'o criză socială.

Criza de stat este produsul faptului, că regimul nostru constituțional nu mai poate funcționa. Coroana aplică acest regim după înțelesul său și eu nu tăgăduesc Coroanei dreptul de-a aplica Constituția așa cum o înțelege dînsa.

Regele și partidele

Regalitatea este, și după aproape cincizeci de ani de regim constituțional, singura instituție din țară în adevăr eficace. Ea însă nu se susține pe nici o altă instituție și ține locul tuturor celorlalte instituții. Vă puteți închipui cît de teribilă va fi criza de stat, în ziua cînd nici această instituție nu va putea funcționa după normele pe care și le a tras și cu care noi ne-am deprins.

In Constituție nu există cuvîntul de partide. Probabil că regele nostru considerînd că țara nu este încă matură pentru a produce partide a cărora viață nu poate fi întreținută decît prin curente de opinie publică, care nici dînsa n'a dat încă dovezi de tărie, maturitate și perseverență,—regele nostru s'a mulțumit cu un organism mai restrîns, care după dînsul ar fi un fel de chintesență a partidului.

Acest organism este șeful și cel mult un restrîns stat major cu care lucrează șeful. Pe acești șefi îi face răspunzători de mersul lucrurilor, cu acești șefi operează alternarea guvernelor. Incît alcătuirea guvernelor în țara noastră este o chestie de protocol.

Regele n'a mers însă pînă la capăt cu sistemul său, căci nu numește dînsul și pe șefii de partide. El lasă această alegere unui număr restrîns, așa zișilor fruntași, alegere care tocmai din cauză că este produsul unui cerc prea restrîns nu cade totdeauna pe capul celui mai vrednic.

Din această cauză lupta pentru șefie a îmbrăcat la noi forme necunoscute aiurea și a dat curs tuturor intrigilor, tuturor procedărilor permise și nepermise, distrugînd, sau în tot cazul paralizînd de multe ori, valorile reale.

In partidul conservator, tocmai fiind că erau mai multe valori—unele repre-

zentînd nume istorice; altele averi mari; altele valori intelectuale şi morale, produsul unei situaţiuni privilegiate a părinţilor; altele deşi elemente noui, produsul extraordinar al selecţiunei,—lupta pentru dobîndirea titlului de şef a fost de multe ori ucigătoare.

Partidul conservator a guvernat puţin pentru că Lascar Catargiu n'a fost recunoscut şef de cît la 1901, iar după dînsul iarăşi s'a sporit numărul şefilor de nuanţă conservatoare.

Şi în partidul liberal au fost guverne scurtate din cauza luptei pentru şefie; guverne reduse sau paralizate din cauza aceleiaşi lupte şi cu ultima şefie a fost o mare abilitate din partea actualului titular, iuţeala cu care a făcut să-i fie decernat titlul de şef.

Partidul conservator-democrat a încercat complectarea vieţei noastre constituţionale în sensul ca curentul puternic şi perseverent de opinie publică, să decidă alăturea cu şefia, desemnarea pentru conducerea guvernului, după cum încercase şi o altă asanare a moravurilor noastre politice, ca şeful să fie ales nu de o mînă de oameni, ci de membrii ultimului parlament al partidului, adevăratul stat major în măsură să hotărască despre organizarea partidului.

Cu părere de rău trebue să constatăm că sîntem încă în aşteptarea împrejurărilor cari să dee consacrarea acestei noui şi înalte forme de viaţă constituţională, leală, reală.

Tot concepţiei constituţionale, care leagă titlul de şef de partid, cu dreptul la preşedinţia consiliului de miniştri, se datoreşte şi faptul, că actualul guvern îşi îndreaptă toate atacurile sale contra şefului partidului liberal şi nu contra partidului.

Dacă o atare concepţie constituţională, putea fi posibilă şi chiar legitimă acum 40 de ani, nu mai este posibilă astăzi, pentru că populaţia ţărei s'a înmulţit, pentru că suprafaţa clasei diriguitoare cere ca sentimentele şi ideile sale să aibă un ecou la şeful guvernului şi la şeful partidului, iar fără de aceasta refuză să se solidarizeze cu actele acestora. Omul de stat care a contribuit mai mult la întărirea acestei concepţii a fost d. Carp, care a declarat totdeauna că n'are nevoe de partid, că dacă are guvernul are şi partid, cu alte cuvinte că titlul de şef de partid este suficient chiar cînd ai titlul numai, fără de partid. De aceea tot d-lui Carp i-a fost sortit să dovedească precaritatea vieţei noastre constituţionale şi să ne aducă la criza de astăzi, de stat, cînd pentru interesele permanente ale ţărei nu mai poate funcţiona înţelegerea între şefi şi fruntaşi, absolut indispensabilă pentru ca viaţa noastră politică să nu cadă în anarhie.

Graţie d-lui Carp, regimul nostru constituţional, chiar aşa precar cum l'am avut pînă astăzi, a încetat de a funcţiona. Aceasta era de altfel de aşteptat de la un guvern venit contra indicaţiilor ţărei, fără partid, nevoit însă să se sprijine pe un partid exclusiv guvernamental, fără prestigiu. Nu contest, că după părerea comună d. Carp este un om cu mare prestigiu, dar prestigiul său politic, în afară de aureola prestigiului persoanei private, este un prestigiu negativ. D. Carp este un om mare prin aceea că n'a comis greşeli ca alţi oameni politici ai noştri, pe cînd pe un om adevărat politic îl caracterizează mai ales faptele ce le-a făcut. Căci, cînd nu faci nimic, e uşor să nu greşeşti nimic.

Pe d. Carp nu l'a schimbat nici conştiinţa răspunderei. D sa a continuat a fi preocupat de a rămîne un exemplar extraordinar de psihologie individuală. D-sa consideră că se află într'un moment cînd îi este permisă apoteozarea şi de aceea s'a lăudat în parlament, că a învins pe rege, a învins oamenii şi lucrurile din această ţară, căci d-sa nu s'a dus nici la rege, nici către oameni şi lucruri, ci a aşteptat ca regele cu oamenii şi lucrururile să vie la dînsul. Uită însă că, cu această aşteptare a ajuns la adînci bătrîneţe şi societatea n'are nevoe de individualităţi psihologice curioase, ci de elementele sociale, cari să fi trăit din viaţa societăţii, modificînd o cînd pot, urmînd această viaţă cînd n'o pot modifica.

Nu e de mirare, deci, cu un asemenea om, în momentul cînd d. Take Ionescu în Cameră, ridica atîtea probleme mari, într'un moment de criză politică şi socială, d. Carp să se preocupe numai de ce rol va avea mîine aghiotantul său, d. Marghiloman.

Actualul guvern a mai agravat criza, nu numai prin aceea că şi-a făurit un program de ocazie şi neserios, ca acel al eftenirei traiului, care nu interesează de cît o parte din populaţia oraşului, program care îmbrăţişînd o complexitate de legi economice foarte greu de modificat, este natural să n'aducă de cît decepţiuni şi să crezze o rea atmosferă prin iluziunile provocate, dar şi prin aceea că n'a corespuns întru nimica misiunei sale principale de guvern conservator.

Rolul special al unui guvern conservator este să facă educaţia masselor, dîndu-le deprinderi bune; pe cînd rolul partidului liberal este formarea sufletului mulţimei prin sentimente şi idei, cu ajutorul reformelor pe care le face sau pregăteşte.

Un guvern conservator nu poate da ţărei deprinderi bune de cît prin respectul legilor, prin aplicarea lor generală, printr'o administraţie conştientă şi energică. Administraţia actualului guvern a făcut alegeri, suspendînd aplicarea tuturor legilor pentru a reuşi în alegeri, iar după alegeri continuă a nu aplica legile pentru a putea paşte cîrdul de iepuri de toate hotarele, care constitue partidul guvernamental.

Chestia tramvaiului

Sistemul regelui de guvernare prin acordul fruntaşilor, nu mai poate funcţiona pentru că d. Carp luînd de pretext chestia tramvaiului, a rupt cu fierul roş legăturile dintre d-sa şi şeful partidului liberal.

Ce este în fond societatea tramvaiului? Este o societate pe acţiuni, în care unul din acţionari şi cel mai principal, comuna Bucureşti, nu este anonim ca ceilalţi.

Se poate ca comuna Bucureşti să fi primit în urma constituirii societăţei oferte şi mai avantajoase, aceasta însă nu legitimează anularea convenţiunei încheiate, pentrucă într'o ţară ca a noastră, în care nu toate lucrurile au un preţ curent de piaţă, sau de bursă, în fie-care zi ar trebui stricate sute de convenţii, In adevăr, care vînzător de case şi de moşii n'a avut, de multe ori chiar a doua zi după vînzare, oferte de preţ mult mai avantajoase, şi totuşi legea impune respectarea convenţiunei, fiindcă fără de aceasta n'ar fi posibilă viaţa economică, viaţa civilizată.

De ce s'a solidarizat întreg partidul liberal cu societatea tramvaiului? Pentru că guvernul a atacat societatea din cauză că, administraţia comunală care a prezidat la alcătuirea ei, era liberală, şi din cauză că această societate a fost luată, după cum a declarat'o formal d. Carp, ca un simbol al întregei activităţi economice a partidului liberal şi guvernul a atentat la această operă economică, din care partidul liberal cu drept cuvînt îşi face o glorie.

De altfel, o dovadă că subt această societate a tramvaiului nu se ascunde nici o crimă, este că guvernul a încercat continuu să se înţeleagă cu partidul liberal, împărţindu şi administraţia societăţei.

Liberalii şi activitatea economică

Activitatea economică a partidului liberal este ea legitimă şi de respectat? Răspund fără ezitare: *da*, cu un singur regret că, această activitate n'a fost desfăşurată de partidul conservator, căruia îi aparţine.

Partidul conservator a preferat din nenorocire, în trecutul său, pasivitatea acţiunei. O parte dintr'insul, aceia care ar urmat pe d. Carp, au practicat pasivitatea şi în viaţa politică şi în viaţa economică. Cealaltă parte a partidului conservator, a practicat în mod intermitent activitatea în ceea ce priveşte viaţa politică, urmînd însă în mod permanent şi cu toată perseverenţa, pasivitatea în ceeace priveşte viaţa economică.

Cînd liberalii au început activitatea lor economică, au făcut o funcţiune socială părăsită de celelalte elemente politice, urmînd însă în mod permanent şi cu toată perseverenţa, pasivitatea în ceea ce priveşte viaţa economică.

Cînd liberalii au început activitatea lor economică. Putem face din aceasta o vină liberalilor?

Proprietarii conservatori şi-au pus moşiile la Creditul Funciar şi totuşi încrederea pentru administrarea acestor instituţii n'au vrut să şi-o pue în coreligionarii lor politici, ci au lasat-o tot partidului liberal.

Cînd s'a constituit Banca Naţională, conservatorii erau cei mai în măsură să subscrie acţiuni, cînd se ridicase numai la 600—700 lei. A cui e vina dacă n'au avut încredere în sporirea creditului ţărei?

Cît ar fi mai redusă activitatea noastră economică de astăzi, fără toate aceste instituţii de credit, organizate de partidul liberal, care au pus la îndămîna tuturora mari şi mici, creditul, cea mai puternică pîrghie a activităţei noastre economice?

Ce ar fi romînismul din Transilvania dacă fruntaşii de-acolo n'ar fi practicat cea mai întinsă activitate economică, chiar în momentele cînd practicau pasivitatea politică?

Este drept, că liberalii cu instituţiile economice de sub direcţia lor şi-au ajutat prietenii să se înavuţească prin credit, şi-au înmulţit chiar în mod colosal prietenii, dar aceasta era o consecinţă firească a lucrurilor, liberalii şi-au ajutat prietenii, dar au făcut totul pentru prosperarea instituţiilor.

Ce păcat, că n'au făcut dovadă de aceleaşi calităţi, conservatorii cu singura instituţie de credit organizată de dînşii. Te-ai fi aşteptat ca Banca Agricolă, într'o ţară eminamente agricolă, ca a noastră, să ajungă instituţia de credit cea mai înfloritoare.

Era natural să aşteptăm ca acţiunile acestei Bănci, dacă nu vor ajunge la un curs înzecit faţă de cursul normal, să ajungă la un curs măcar întreit şi împătrit, ca acţiunile celorlalte Bănci private, cari au vîrsta Băncii Agricole.

Din contra Banca Agricolă a trecut prin momente teribile de criză. La un moment dat s'a redus din capital 50 lei de acţiune pentru a se acoperi pierderile.

Totuşi Banca Agricolă a imitat în părte instituţiile analoage liberale, căci a ajutat cu credit pe toţi prietenii direcţiunei.

Nu este legitim ca astăzi cei cari au practicat o pasivitate condamnabilă, să distrugă în numele egalizărei forţelor, activitatea economică a partidului liberal, care a adus servicii partidului, dar a adus şi enorme servicii ţărei.

D. Carp combătînd cu înverşunare, asupra acestui punct, partidul liberal se ridică şi contra unei părţi din propriul său partid. Oare d. Grigore Cantacuzino, împreună cu prietenii săi, în activitatea lui febrilă pentru instituiri de societăţi nu desfăşură acelaş gen de activitate ca şi liberalii pe care îi înfierează cu fierul roş d. Carp?

Recunosc însă, că din pasivitatea culpabilă a conservatorilor a ieşit un rău social, pe urma căruia sufere astăzi şi partidul liberal. Această pasivitate a împins pe liberali să monopolizeze, să acapareze întreagă viaţa noastră economică.

Această acaparare a produs invidiile şi geloziile din care cu oare care meşteşug, actualul guvern şi-a făcut acea opinie publică, cu care se laudă necontenit şi din care cred guvernanţii că şi pot face o pîrghie cu ajutorul căreia să zdrobească nu numai pe liberali ci şi pe conservatorii-democraţi.

Deşartă iluzie! „Toată această opinie publică se va topi ca ceara de faţa focului" cum zicea d. Delavrancea, altă dată d-lui Carp, cînd se va constitui societatea de tramvai, dacă d. Marghiloman va ajunge vre'o dată pînă acolo şi cînd se va vedea că noua societate seamănă cu vechea societate şi consiliul ei de administraţie este compus tot din oameni politici la fel cu cei din vechiul consiliu, numai de altă culoare.

A te rezema pe invidie şi gelozie nu este o operă conservatoare, ci o operă demagogică. Aceasta este adevăratul „bulangism". Şi Boulager ridicase contra republicanilor, inacuţiţi din politică vîriţi în toate societăţile comerciale, toate geloziile şi invidiile.

Aşi fi înţeles ca d. Filipescu să facă pe Boulanger, căci este măcar căpitan în rezervă, dar nu d. Marghiloman, care deşi are cai frumoşi, nu-i încalică singur.

Era uşor de aşteptat, ca demagogismul să ducă pe d. Marghiloman la sindicalism.

Criza socială

Actualul guvern ne-a dus la o criză socială mai gravă de cît criza de stat, despre care am vorbit.

Ţara noastră, o ţară nouă în care ţărănimea formează 85 la sută din populaţie, are o clasă diriguitoare foarte redusă, cel mult 5 la sută din populaţie. Oamenii politici conştienţi trebue să menajeze grozav această clasă diriguitoare, pentru că o clasă diriguitoare sporeşte şi se primineşte foarte greu. Elementele clasei diriguitoare trebue să aibă nu numai cunoştinţi şi sentimente care se pot inculca numai într'o singură generaţie, ci şi anumite deprinderi şi o anumită educaţiune, care nu se pot dobîndi cel mai timpuriu de cît într'a doua generaţie.

Arivismul, care face atîta rău societăţei este apanajul mai tuturor oamenilor noi, chiar cînd sunt foarte instruiţi.

Mulţi cred că în ţărănime avem comori din care putem crea elemente pentru toate trebuinţele clasei diriguitoare, chiar în prima generaţie şi totuşi experienţa pe care-am făcut-o, chiar ca popor tînăr, ne dovedeşte cît este de greşită această credinţă.

Noi am lasat exclusiv ţărănimei una din cele mai importante instituţii sociale: clerul.

De trei generaţii nu mai intră în cler nici un boer, nici un burghez, ci numai ţărani şi încă şi dintr'aceştia numai acei care nu sînt destoinici nici pentru funcţii, nici pentru cariere liberale.

Mulţi ajung de la opincă la Vlădică, dar ciţi Vlădici nu cred că le e permis să guste din toate ale vieţei cu aceeaşi sete şi cu aceeaşi iuţeală cu care au sărit atîtea trepte în erarhia socială.

Criza prin care astăzi trece clerul şi care devine din ce în ce mai primejdioasă are la baza sa alcătuirea sa generală din oameni noi:

Ce act de anarhie a făcut d. Carp şi în ce criză socială ne vîră, cînd a doua zi după revoluţia de la 1907 în faţa unei imense ţărănimi, diriguită de o clasă aşa de restrînsă, declară că această clasă diriguitoare este compusă dintr'o serie de neputincioşi: conservatorii şi o serie de spoliatori ai banului public: liberalii.

Criza socială a mai fost agravată prin legea în chestia tramvaiului. Neconstituţionalitatea acestei legi n'o vede massa. Atacul la proprietatea privată poate chiar să l aprobe massa sa racă a ţărei noastre, dar dărîmarca justiţiei prin această lege o simte toată lumea.

Justiţia este limanul de speranţă şi mîngăere a tuturor claselor sociale. Ea ţine calea primejdioasului sistem al satisfacţiilor personale. Cine să mai creadă în justiţie, cînd însuşi guvernul declară că de la dînsa nu se poate aştepta dreptate, pentru că este alcătuită la tribunale dintr'un judecător unic.

Cum voiţi ca în momentul cînd criza socială îmbracă această formă, că, pentru o afacere bănească controversată a oraşului Bucureşti, se răstoarnă justiţia, baza statului, să nu demonstreze partidul liberal şi partidul conservator democrat, conştienţi de primejdia socială în care ne aflăm retrăgîndu-se din parlamentul care înregistrează ast-fel de legi, şi rupînd ori-ce legături cu inconştienţii cari le concep!

Ce dreptate a avut opoziţia să facă această demonstraţie, cînd parlamentarii noştri încă şi astăzi sunt atît de inconştienţi de mărimea primejdiei, în cît socot că cel mai bun leac la criza socială şi de stat prin care trecem sunt chiolhanurile electorale, pe cari le practică aci în Iaşi ca şi în celelalte oraşe cu o nemai pomenită uşurătoare de suflet!

Criza bisericească

Tot atingerei de justiţie şi în special atingerei de justiţia eclasiastică, datorim agravarea crizei bisericeşti. Guvernul a făcut Sinodul să i transforme un ordin în sentinţă, ordin care conţinea o crimă, condamnarea unui nevinovat şi încă a celei mai frumoase figuri din istoria contimporană a clerului nostru, iar a doua zi după sentinţă a făcut necuviinţa de a da bani celor mai înaţi demnitari ai bisericei, făcîndu-i să treacă pe la ghieşul Casei bisericilor, luîndu le chitanţe în regulă pentru sumele încasate.

Ce deosebire între spiritul de prevedere şi concepţia de stat a şefului, nostru şi acea a d-lui Carp!

Pe cînd şeful nostru spunea: nu vă atingeţi de canoane că turburaţi adînc Biserica, d. Carp rîdica din umeri, iar cînd şeful nostru striga: „nu vă atingenţi de sfintul de la Roman, căci luptă pentru adevăr şi Biserică", d. Carp striga: „Voi rade pe Popa de la Roman".

Ciţi oameni uşurateci şi cu pretenţii de oameni politici, n'au suris la punctul din programul d-lui Take Ionescu, prin care propunea înmulţirea episcopiilor, pentru a se suprima arhiereii de scaun! Ce autoritate pot să deie Sinodului nişte arhierei din care unii trăesc ca parohi la Bucureşti, deci subordonaţi protoereilor, iar ceilalţi nevoiţi să trăiască din ajutorul Casei bisericelor ordonat de guvern.

Inalt Prea Sf. Sa Mitropolitul Pimen al Moldovei, într'o conversaţie particulară, mi-a declarat că nu vede alt leac mai bun şi mai urgent pentru rîdicarea prestigiului Sinodului şi deci şi a Bisericei, de cît crearea episcopiilor propuse de d. Tache Ionescu.

Criza bisericească trebue să ne stea la suflet şi trebue cu toţii să ne străduim să-i găsim un leac urgent, căci alt-fel o greşală de judecată ar putea s'o lege şi să facă răspunzătoare de dînsa pe singura instituţie puternică care avem în ţară: regalitatea.

Este o simplă coincidenţă nenorocită între starea cea mai de jos a bisericei noastre şi prezenţa unui rege catolic, pe tronul regatului romîn. Regele n'are nici o vină, căci cu un zel foarte explicabil s'a ocupat totdeauna de rîdicarea clerului şi bisericei. Vina este a vieţei noastre sociale, care nu dă o altă recrutare clerului şi a vieţei noastre politice, care nu fereşte clerul de întinare. Să ne vîrîm minţile în cap cît mai este timp.

Remediul situaţiei de astă zi

Demonstraţia de Duminică va rămîne numai un gest, care va dovedi seriozitatea crizei de stat şi crizei sociale prin care trecem. Mă veţi întreba care este remediul pentru aşa situaţie? Remediul în primul loc constă în plecarea imediată de la putere a actualului guvern, care din neputinţă sau din nesocotinţă a transformat lipsurile vieţii noastre constituţionale într'o criză de stat şi a produs din senin o gravă criză socială.

Intrarea într'o viaţă normală politică în care să fie posibilă conlucrarea tuturor şefilor şi fruntaşilor pentru marile interese permanente ale ţărei.

Revizuirea Constituţiei şi realizarea reformei electorale, care lărgind baza vieţei noastre politice, ar constitui o busolă pentru clasa diriguitoare şi ar spori cu încetul această clasă.

Organizarea justiţiei prevăzute în Constituţie, pentru ca căzînd toţi de acord asupra acestei organizări, să nu se mai găsească un guvern, care să distrugă însăşi justiţia, pentru felul cum e organizată magistratura. Prevederea în Constituţie a Contenciosului administrativ, ca să nu se mai atingă nimeni de dînsul, menit să dea liniştea cetăţenilor şi prestigiul administraţiei menţinute în limitele ei sociale.

D. Take Ionescu şi revizuirea Constituţiei

Cine să facă această revizuire? Ar trebui s'o facă d. Take Ionescu, care cel dintăi, în programul constituirei partidului, a ridicat steagul revizuirei. Am fi mulţumiţi s'o facem cu toţi conservatorii, cu condiţie ca dînşii să se lepede de programul actualului guvern, care începe cu declaraţiunea: „Nu ne vom atinge de Constituţie"; dacă însă conservatorii se vor arăta încodată neprevăzători sau neputincioşi, vom face toate sacrificiile pentru marile interese periclitate ale ţării şi vom transforma demonstraţia de Duminică într'o acţiune comună cu partidul liberal, pentru a scoate ţara din primejdioasa criză prin care trece.

Masacrele din Capitală

Intrunirea măreaţă de ieri.—Guvernul provocă orori.—Răniţi şi arestaţi.—Detalii complecte.

Guvernul va fi alungat

Grandioasă a fost manifestaţia de ieri a ţărei şi a Capitalei pentru opoziţia unită. Oameni bătrâni, cari au văzut multe în viaţa lor spuneau ieri ca această manifestaţie este cea mai extraordinară din cîte s'au desfăşurat vr'odată pe uliţele Capitalei.

De dimineaţă Bucureştii avea alt aspect de cât cel obişnuit.

Se vedea că era o zi mare—prin imensa mulţime venită de prin toate ţinuturile ţărei la apelul şefilor opoziţiei,—prin participarea frăţească a tuturor cetăţenilor capitalei, eşiţi pe strade ca să salute pe cei veniţi din ţară—şi prin însufleţirea extraordinară ce a domnit toată ziua.

Intrunirea s'a ţinut în marele săli ale Eforiei devenite acum absolut mici pentru a putea coprinde potopul de lume ce se scargea în valuri pe Bulevardul Carol. Din capul marelui Hotel de Bulevard şi colţ al stradei Victoriei şi până in jos înspre grădina Cişmigiu—era o mare de capete, în afară de miile de oameni aflaţi în sălile locului de întrunire.

Până la sosirea celor doi şefi—mulţimea saluta în strigăte de „să trăiasca" pe toţi conducătorii politici ai organizaţiilor opoziţiei din judeţe.

Cînd cei doi şefi au intrat în sală, a fost un adevărat delir.

Nu mai era manifestaţie de dragoste şi admiraţiune peniru ei—că o isbucnire nebunească a sufletelor, plină de elan şi entuziasm care nu se mai sfîrşea. Să trăiască Ioan Brăteanu! să trăiască Take Ionescu! se auzea din toate părţile şi pălăriile şi batistele fluturau în aceste atmosfere calde de însufleţire care fascinase întreaga sală.

In zadar se încercau fruntaşii să potolească mulţumea pentru a se putea deschide întrunirea. Glasul entuziasmat al ei nu putea fi potolit. Minută cu minuta se scurgea, şi cu cît trecea mai mult cu atît însufleţirea creştea. Un singur suflet pomina întreaga sală, un suflet cinstit şi mare, sufletul neamului, care voeşte să trăiască liber şi demn.

Dacă şeful guvernului ar fi putut printr'un miracol oarecare să vadă ce se petrecea în mijlocul acestei imense mulţime, ce suflet avea ea, de ce credinţă şi voinţă era stăpînită, ar fi înţeles ce nelegiuire a săvîrşit cînd a smuls acum un an Regelui, guvernul, şi ce crimă a săvîrşit împunînd ţărei, prin cele mai mizerabile fapte banditeasca sa guvernare. guvernarea, care se poate considera de azi înainte ca terminată.

Cetitorii vor găsi în ziarele sosite din Capitală azi dimineaţă discursurile în extenso ale d-lor Ionel Brătianu şi Take Ionescu.

Au fost cuvîntări pe care numai cauzelr mari şi sfinte ale unui popor le pot inspira. Iar moţiuna citită concretizează voiuţa hotărîtă şi invincibilă a ţărei de a i se da guvernul pe care de un an de zile îl cere şi care îl va avea — fără îndoială şi cît de curînd.

Vespasian I. Pella

*

MOŢIUNE

Cetăţenii Capitalei şi delegaţii tuturor judeţelor auzind expunerile făcute de şefii partidului naţional-liberal şi al partidului conservator-democrat în întrunirea de astazi, 8 Ianuarie 1912;

Avînd în vedere că actualul guvern, lipsit de rădăcini în ţară, spre a se putea menţine la cîrma statului şi-a întocmit un parlament prin **fraudă**, *violenţă şi corupţiune;*

Că, făcînd din corupţiune şi violenţă principiul său de guvernămînt, a nesocotit, sistematic interesele generale ale ţării **printr'o acţiune demagogică,** *şi de dezorganizare a întregei vieţi administrative;*

Că, prin modul său de a lucra, nu numai că nu a ajutat mersul înainte al Statului, dar ameninţă **să distrugă legile** *şi aşezămintele lui;*

Că, prin răpirea din căderile justiției a unor procese în curs de judecată și prin încercarea de a le curma prin voturile majorităților parlamentare, guvernul **a zdruncinat temeliile vieții noastre de stat,** *aducînd o gravă atingere Constituțiunei, prin disprețuirea justiției și nesocotirea principiului separațiunei puterilor constituționale;*

Că o asemenea acțiune de guvern desființînd garanțiile asigurate de legi cetățenilor **îndrumează țara către o stare de anarhie** *în care drepturile fiecăruia rămin la bunul plac al unei stăpîniri de fapt;*

Că în fața unei asemenea stări de lucruri, membrii întregei opozițiuni parlamentare constatînd că ori ce încercare de control devenise cu neputință, au fost nevoiți să se retragă din Adunările legiuitoare și să lase guvernului respunderea întreagă a situațiunei anormale pe care el însuși a creat-o;

Astfel fiind, noi cetățenii din Capitală și delegații din județe, aprobăm retragerea opozițiunei din Parlament și rămînînd de acum înainte mai direct apărători ai legilor și așezămînteior țărei. **declărăm că vom lupta cu toată energia pentru reintrarea în legalitate,** *care nu se poate dobîndi de cît prin înfrîngerea fracțiunei politice, care a deslănțuit anarhia în statul nostru.*

*

Ziua de eri în Capitală, dacă a fost prin grandioasa întrunire a opoziției o dovadă pentru guvern, că mișcarea opoziției este mult mai gravă de cît o demonstrație, la care să se poată răspunde prin sarbede întruniri organizate de poliție, a fost însă, pentru țară, prin evenimentele ce au urmat după întrunire, o dovadă că guvernul care se cramponează de putere și-a perdut cu desăvîrșire ultimul grăunte de rațiune, în cît, ca fiara prinsă la strîmtoare, face în spasmurile agoniei, convulsiunile disperate a celui ce știe că trebue să piară.

Evenimentele ce s'au desfășurat în piața Teatrului, după întrunirea de la Eforie, întrece ori ce închipuire, prin grozăvia sălbătăciei și prin inutilitatea complectă a unei represiuni pe care numai niște disperați puteau s'o judece necesară.

Manifestația opoziției, care a ajuns în Piața Teatrului în mod absolut pașnic și nu avea de scop de cît să manifesteze la clubul conservator-democrat, precum manifestase deja la cel liberal, a fost în mod nevredonic împedicată de agenți de-ai guvernului, care au pornit bătaie.

*

Încă de 3—4 zile, agenții guvernului terorizau prin mahalale pe cetățenii Capitalei și au provocat bătăi chiar în dimineața întrunirei în diferite suburbii. Martori oculari au declarat că în dreptul clubului carpist, în calea Victoriei, în strada Regală, în strada Academiei erau postați numeroși bătăuși ai guvernului, în număr de 2—300, sub conducerea unui vestit bandit, care ajutase deja pe renumitul zbir Tutunaru în banditismele de la Roman. Aceștia au început bătaia și aceasta este cu atît mai neîndoios, cu cît o bună parte a rănilor făcute în învălmășeală s'au dovedit a fi făcute cu ciomagul.

Atitudinea absolut pașnică a manifestanților este cu atît mai dovedită, cu cît din soldați n'a fost rănit absolut nici unul, iar manifestanții nici n'au fost de loc înarmați pentru bătae. In asemenea condiții cetățenii au fost absolut măcelăriți ca o turmă de robi, la discreția unei cete de brute.

Manifestația opoziției reiese cu atît mai frumoasă din această zi nenorocită pentru istoria politică a țărei, cu cît se vede acum din lista lungă a celor răniți, că nu agenți de umplutură, de acei cari pentru 5 lei și un litru de vin își pun spatele la bătae, au format cortegiul măreț al manifestanților, ci oameni din acei cari formează pătura ce ia parte directă la viața politică a țărei, foști deputați, profesori, cetățeni de seamă și cari au fost brutalizați cu ultima sălbătăcie de către bruta guvernamentală, care a chemat în ajutorul ei *toată armata Capitalei sub comanda a trei generali, jandărmăria rurală sub comanda directă a șefului ei și armata de la forturile Capitalei.*

Atîta desfășurare de *oroare inutilă*, întrece pe acea care a fixat în istoria țărei ororile din 1907; atîta sălbatică teroare, nu era necesară ca să înnece în disprețul public o guvernare care demult era trecută la paginele negre ale istoriei noastre politice.

Intențiunile pașnice ale manifestanților nu s'au dezmințit un singur moment în tot timpul singeroasei încăerări. La cea dintâi somație a trompetelor armatei, lumea îngrozită a pornit la goană îndărăt, fără să opună nici o rezistență. Dovada acestei afirmări a face faptul *că absolut toate rănile sunt făcute pe la spate*, prin urmare unor oameni cari deja fugeau în fața sălbătăciei ce se desfășura.

Se cunoaște din ziarele de dimineață descrierea tristă a acestei după amieze de groază; de aceea nu vom reincepe înșirarea răniților, ci vom expune numai *faptele văzute și trăite absolut la fața locului*, lăsînd tuturor să judece tot ce a fost sălbatic în conduita guvernului.

*

La sfîrșitul întrunirei de la Eforie, masa imensă de cetățeni care staționaseră ceasuri întregi, umplînd bulevardul, de oare ce nu mai aveau loc în sala Eforiei, a pornit spre clubul liberal, avînd în frunte un steag alb îndoliat și diferite pancarte cu inscripțiuni vizibile: **jos guvernul netrebnic, jos junimiștii, jos usurpătorii partidului conservator, trăiască d-nii Take Ionescu și Ionel Brătianu.** *Ajunși la clubul liberal cetățenii au manifestat îndelung, în timp ce fruntașii partidului mulțumeau din balconul clubului.*

Nu vom descrie măreția manifestației și extraordinar de impozantul cortegiu ce-o forma, de oare ce ne propunem numai a relata absolut exact măcelul din piața teatrului.

Cînd convoiul a ajuns în fața clubului conservator democrat, toți manifestanții au umplut piața Teatrului, în timp ce capul convoiului ajunsese la strada Regală. Uralele au durat cîte-va minute, până ce în balconul clubului a apărut D-nul Take Ionescu, care a făcut semn mulțimei, că dorește să vorbească.

D-l Take Ionescu, vroia să sfătuiască mulțimea să se retragă, în timp ce fruntașul nostru d. Bădăreu, dădea acelaș sfat mulțimei de jos.

Tăcerea începuse deja să se facă, cînd din spre strada Regală au început să se audă țipetele acelora care începuseră să fie bătuți. Intre aceștia se afla d. Oroveanu, mare proprietar din Caracal, care a fost bătut și urmărit prin mulțime de către bătăuși; un jandarm a rîdicat patul puștei spre a'l lovi și d-sa n'a scăpat de lovitură, de cît fiind trîntit jos de ciomagul unui bătăuș; lovitura ce 'i fusese destinată a spart cutia cu scrisori a poștei, care este așezată în ușa otelului Continental, în cît d-sa ar fi fost de sigur ucis pe loc.

Scandalul era enorm în acest moment; toată piața teatrului era un infern de țipete; d. Take Ionescu ne mai putînd vorbi s'a pus în balconul clubului conservator-democrat, un pancart mare cu inscripția **„rîsipiți-vă în liniște“.** *Lumea începuse, însă, a fi îndignată de atitudinea zbirilor, în cît, fără a deveni agresivă, rămînea în piață manifestînd ostil la adresa celor care o maltratau.*

Șarja jandarmilor

De odată se aude dinspre str. Regală răsunînd sinistru goarnele armatei; o panică de nedescris s'a produs, ale cărei detalii ziarele le-au dat amănunțit. In învălmășeală mulți au fost loviți cu paturile puștilor, alții au fost calcați în picioare. Brutalitatea a ajuns pînă acolo în cît 2 jandarmi, au fost văzuți lovind amîndoi cu puștele pe un băiat de liceu de 10—11 ani.

Iașul a dat și el tributul său în acest nenorocit ceas: D. profesor D. Alexandrescu, decanul Facultății de drept, a fost lovit și rănit la mînă; d. căpitan de rezervă Scarlat Savul, fratele d-lui Inginer Savul, de la Primăria Iași, are capul spart în două locuri; d-sa a fost pansat de „Salvarea“ în localul clubului conservator-democrat și internat în spitalul Colțea.

Salvele

De odată salve de armă predomină zgomotul; banditismele luaseră proporțiile unui măcel, iar groaza cetățenilor proporțiile unei panici. De 5 sau 6 ori s'au auzit focuri de armă, în timp ce lumea îngrozită se asvîrlea de pe parapetul din dreapta teatrului, sau se refugia la Otetelișanu, unde o urmărea loviturile și șarjele.

Rolul Generalilor

D-nii Generali Gheorghiu, Deșliu și Popovici se aflau în fruntea armatei. Dacă pe cel d'intîiu îl chema la acest post sarcina sa de comandant al pieței București, rolul ce au avut ceilalți 2 generali pătează cu desăvîrșire prestigiul epoletului pe care l'au pus în slujba ordinară a unui guvern disperat.

D-l general Deșliu a fost adus în Capitală înadins pentru această ocazie, de către fratele său, Mișu Deșliu, care își luase rolul de a salva guvernul, în ceasurile cînd nimic și nimeni nu'l mai putea salva.

D-sa A FOST VĂZUT *călcînd în picioare* **pe un nenorocit bătrîn care** *dobortt la pămînt* **de ciomagul unui bătăuș, era în același timp bătut cu armele de către soldați.**

D. general Popovici are un rol mai nevrednic; D-sa ca secretar general al ministerului de Război, n'avea nici o chemare să stea în fruntea trupelor. Totuși în momentul cînd — prin ce întîmplare nu se știe, — s'a crezut că a pornit un foc de revolver de la otel Continental, *D-sa a dat ordin* **unui sergent major din jandarmi** *de a trage cu revolverul în spre balconul clubului conservator democrat.* **Martori oculari afirmă faptul fără nici o putință de desmințire.** *Urma glontelui în zid* **a fost fotografiată iar glontele va fi aratat M. S. Regelui.**

In același timp, după însăși declarația acestui trist erou al gloriei noastre militare, d sa alesese 4 din cei mai buni trăgători dintre jandarmi, pentru ai întrebuința în momentul următor De sigur că precum a arătat cu mîna singur înspre clubul nostru sergentului major care a tras, tot în aceiași direcție ar fi îndreptat și pe cei 4 bravi oșteni cari au cîștigat premiul la concursurile de tragere. In acest mod un nou 1888 ar fi fost poate de regretat, ca să poată permite d lui Marghiloman să suprime de o dată pe acel ce 'i stă în cale la șefia partidului conservator. Dacă acest desnodămînt nu s'a produs, se datorește tot cuminteniei acelor ce în mulțime se sileau în toate chipurile să'i rețină furia și între care în primul rînd a fost d. Badareu.

Rolul guvernului

Nu mai încape nici o îndoială că guvernul—și în special d. Marghiloman—a jucat carta din urmă și cea mai disperată, în această ocazie. Martori oculari declară că au văzut pe d. Mișu Marghiloman ieșind de la otel continental în timpul măcelului iar în dosul otelului, la Biserica Enei, a staționat în tot timpul trăsura ministrului de Interne, fără a se putea preciza unde era d-sa în acel timp.

De aseminea ni se afirmă că la începutul salvelor guvernamentali care stăteau la geamuri în otelul Continental, ațițau pe bătăușii și polițiștii de jos din stradă, îndreptîndu-i către odaia No. 6 din otel, de unde susțineau ei că s'ar fi tras focuri de revolver.

Rolul politiei

In acest moment poliția, sub pretext de a descoperi pe autorul focurilor de revolver, a *făcut percheziție barbară*, în toate odăile otelului Continental și a cercetat pe toți pasagerii. Rezultatul a fost arestarea d-lui Sassu din Brăila, ginerele d-lui Gh. Pilat din Dorohoi, precum și aceea a d-lui Basarabeanu, mare proprietar din Brăila care ține de multă vreme marele domeniu al Brăilei.

Concluziuni

Din toate astea se vede că guvernul a ținut să sfîrșească în sînge, ceea ce începuse în fraudă și corupțiune. Din acest punct de vedere banditismele guvernului intră în categoria ororilor inutile, pe care de altfel și la 1907 le a preconizat, prin celebra formulă „mai întâi represiune“. Erau inutile, fiindcă de fapt guvernul este în criză și nu era nevoe să facă supremul spasm după care nici o îmbunătățire a soartei sale nu putea să mai urmeze.

Dacă a făcut, totuși, prostia de a teroriza manifestația, în speranță că Regele nu va ști nici măreția meetingului, nici nu va vedea ce era scris pe pancartele opoziției, au avut o socoteală greșită. Regele este de obicei foarte bine informat asupra celor ce se petrec cu privire la el; în special eri, persoane din anturajul direct al Regelui, au fost văzute în tot timpul între manifestanți.

Chiar dacă n'ar ști, însă, ceea ce s'a întîmplat, tot are măsura să știe, după ceea ce a văzut de la ferestrele sale, că toată armata capitalei, care este destinată să reziste unei invaziuni inimice de cel puțin 50,000 oameni, a fost întrebuințată nu pentru paza persoanei sale, care n'a fost nici un moment amenințată, ci pentru a'l împedica să audă și să vadă.

Așa se sfîrșește povestea tristă a unei guvernări care s'a început prin încercarea de a orbi pe Rege și care se termină prin grija de a'l împedica să vadă. Un an de orbire, care adevereste încă o dată zicătoarea veche *„Cine samănă vînt, culege furtună“.*

Ultime INFORMAȚII

❑ **Guvernul se poate considera demisionat. Noul guvern este în formațiune. Evenimentele politice se vor desfășura foarte iute, în cît pînă la 15 Februarie noile camere vor fi constituite.**

❑ **Domnii Ionel Brăteanu și Take Ionescu au fost împreună aseară la oarele 6 la Palat și prin scrisori individuale—după obiceiu—au cerut audiență Regelui. Scrisorile au fost duse imediat M. S. Regelui, de către d. colonel adjutant Baranga.**

Șefii opoziției așteptau încă de aseară chemarea la Palat.

In această audiență se va arata Regelui lista răniților și dovada că după profesiunea lor sunt cu toții oameni de considerație, nu derbedei cari în asemenea ocazii măresc ceata curioșilor. Se vor arăta fotografii ale răniților și a urmelor de gloanțe. Se zice chiar că un operator de cinematograf, care luase în timpul întrunirei de la Eforie vederi din mulțimea care umplea bulevardul, se afla în Piața Teatrului în momentul măcelului și a luat cîteva filmuri, care probabil vor face deliciile sălilor de cinematograf a străinilor cari vor să cunoască mai bine civilizația din Belgia orientului.

❑ **Inainte de Crăciun, ministrul de interne convocase pe cei trei zeci și doi prefecți de județe, sub pretextul de-a se întreține cu ei asupra legei administrative.**

Adevărul este, că ministrul a declarat prefecților că guvernul, nemai avînd încrederea Coroanei, va trebui să se retragă.

Tot înainte de sărbători, într'un consiliu de miniștri, d. Marghiloman a imputat d-lui Filipescu, că pasivitatea sa a adus slăbiciunea guvernului.

— Nu pasivitatea mea, a replicat ministrul de războiu, ci activitatea d-tale.

Domnul Carp a ținut să complecteze pe d. Filipescu, spunînd d-lui Marghiloman:

— Ți-am spus, Alecule, să bagi seamă că firele electrice să nu trăsnească pe șine.

❑ **La întrunirea pe care guvernamentalii au ținut-o eri în sala Sidoli, au participat un număr de țărani, aduși în oraș, sub motiv ca să asiste la desvălirea statuei lui Vodă Cuza.**

Numai astfel țăranii au consimțit să și părăseasă vatra și să vie în oraș.

❑ *Fruntașul nostru d. A. Badareu, a expediat eri din București o telegramă la Paris, către fiul său, d. Teodor Badareu, telegramă pe care cabinetul negru i-a refuzat-o. Telegrama spunea:*

„Retragerea guvernului sigură, meeting monstru, cîțivarăniți baionetă jandarmi“

Telegrama i-a fost înapoiată cu mențiunea:

„Telegrama d-voastră No. 318 pentru „Paris, nu se poate expedia destinație. „de cît în cazul cînd D-voastră, renunța„ți la propoziția „cîțiva răniți baionetă „jandarmi“.

Precum se vede, guvernul roșu, are singur groază de sîngele ce a vărsat fără folos. Se mai vede însă, că tăgăduește răniții, dar nu tăgăduește retragerea sigură, de oare ce această propoziție nu este considerată ca sediționă și este permisă.

❑ *Serviciul apelor ne roagă să invităm publicul, a nu lăsa cișmelele să curgă în permanență, ci să se aprovizioneze numai cu apa trebuitoare, pentru a nu sili administrațiunea de a închide conducta pe un timp, din cauza deșertărei rezervorului.*

❑ *De la ministerul de interne s'a primit ieri noaptea, la poliție, o telegramă, cu autorizația ministerială de a o publica —și prin care se spune că opoziția a tras focuri de revolver din interiorul clubului democrat și din otelul Continental.*

Constatăm, că, nici în momentul de a se prăbuși, cancelaria de la interne nu părăsește obiceiul de a minți, cum mint toți geambașii de cai.

❑ Traiul se eftinește pe fie ce zi.

Astfel de cîte-va zile prețul petroleului s'a dublat, spre marea dezolare a populațiunei sărace.

❑ *Pe cînd faimosul orator și deputat Miclescu enumera la întrunirea guvernamentală de eri, binefacerile guvernului, un țăran din galerie, îl întrerupse, zicînd:*

— Toate's bune, dar noi murim de foame!

Intreruperea a fost viu aplaudată.

❑ *Lipsa complectă de orientare a celor din fruntea guvernului, se vede și după aceia că pe cînd la manifestația de după amiază a opoziției, a scos în jurul Palatului toată armata Capitalei, de dimineață a lăsat să defileze în fața Palatului 3—400 manifestanți, care veneau în corpore de la gară și cari sosiseră cu trenurile de dimineață.*

Toată această mulțime a defilat în cea mai mare liniște prin fața palatului, au aclamat cu urale îndelungate, atît pe Rege cît și armata, care tocmai atunci schimba garda. Fotografii luate la fața locului și din care una a fost reprodusă în „Dimineața“ de astă-zi, ne arată măreția manifestației și liniștea în care ea a decurs.

De sigur aceiași liniște ar fi domnit și după amează, dacă manifestația ar fi fost lăsată, să treacă; dar guvernul avea grijă, cu drept cuvînt că imensa mulțime a celor cari manifestau, va desehide ochii Regelui asupra măreției mișcărei opoziției. Pentru aceia s'a produs măcelul cunoscut.

❑ Aflăm cu multă plăcere că Joi, 12 Ianuarie, ora două și jumătate, va avea loc în București, biserica Krețulescu, căsătoria domnișoarei Mary Frank, grațioasa fiică a doamnei și d-lui Ion Franc, cu prietinul nostru d. Emil Emandy, fiul doamnei Elena Pastia și d-lui C. Emandy.

Transmitem viitoarei perechi cele mai cordiale urări de complectă fericire și felicitări familiilor.

❑ Mai mulți medici practicieni au convocat o consfătuire, pentru mîine la orele 8 jum. seara.

Se vor discuta mai multe chestiuni privitoare la practica medicală.

❑ In serile de Miercuri și Vineri vor avea loc în sala Sidoli două reprezentații extraordinare aranjate de societatea domnișoarelor „Sprijinul“. In afară de reprezentația cinematografică vor avea loc tablouri vivante executate de copii în costume splendide.

❑ In jurul rentabilului post de director al casei centrale, creat prin noua lege a meseriilor, lupta se dă între d. Gîdeiu, actualul director al biroului de meserii de pe lîngă ministerul de industrii și deputatul N. P. Ianovici, care a elaborat părțile principale din noua lege votată de curînd.

Dat fiind ascendentul d-lui Ianovici asupra d-lui P. P. Carp se crede că va învinge pe adversarul său ambițiosul domn Gîdeiu, devenit din devotat liberal un tot atît de înfocat carpist.

❑ Boul Cosmovici a rumegat ieri, la întrunirea lui Brief, o mare cantitate de fîn pe socoteala noastră.

Să-i fie de bine boului — dar să nu uite, pînă va p'eca de la Primărie, să reguleze hoția făptuită în favorul ginerului.

Altmintreli boul va fi plasat în ocol— ca să-și facă pedeapsa.

❑ Din partea comandamentulu corpului IV de armată, s'a telegrafia azi ministrului de resboiu, asupra lipsei complecte de lemne, pentru încălzirea cazarmelor.

In oraș lipsa acesta a ajuns o adevarată calamitate. Comercianții aruncă vina asupra direcțiunei căilor ferate, cari nu le pune vagoane la dispoziție.

❑ Șeful de tren D. Florescu și cei doi frînari, cari au condus trenul regal de la Sinaia la Iași, cu prilejul serbărilor universitare, au fost gratificați de casa regală, primind, primul cinci lei și ceilalți doi cîte patru lei.

❑ La întrunirea de ieri a polițiștilor din Iași s'a produs un miracol: deputatul Tuduri, care este surdo-mut, a capatat subit darul limbei, pronunțînd un discurs.

❑ La 5 Ianuarie pe la ora 2 jum. a. m. copila Eti Solomon de 15 an fiica d-lui Berman Solomon observator la conducta de apă Timișeștdin Podul Iloaei, s'a împușcat trăgîndu-și un glonte de revolver în partea dreaptă a pieptului și care i-a eșit prin spate. Copila trăește, însă Doctorii nu dau speranță de scapare fiind perforat plămînul.

Cauza încercărei de sinucidere ar fi intimă.

❑ In ziua de 7 Ianuarie a. c. au ars casele lui Elias Solomon din Podul Iloaei cauzînd pagube de 300 lei. Focul a luat naștere din neglijență. Casa a fost asigurată. Bunurile nu sunt.

❑ In ziua de 8 Ianuarie pe la orele 11 a. m. s'a aprins și a ars spitalul din comuna Bivolari. Focul a luat naștere de la o spă ăt ri. Victime nu sunt. Sau salvat bolnavii, mobilierul și instrumentele spitalului

A se citi urmarea informațiilor și telegramele în pagina IV

In urma unei notiţe apărută în ziarul nostru, d. dr. Flor, medicul şef al oraşului va interveni din proprie iniţiativă, pe lîngă diriginţii de farmacii ca să interzică expediarea ordonanţelor medicale, fără o semnătură recentă a unui medic, spre control.

Chestiunea dispensariilor medicale va veni în discuţia consiliului sanitar superior.

Medicul şef al oraşului nostru a expediat un raport documentat în această chestiune. Un delegat al farmaciştilor ieşani se află în Capitală tot în acest scop.

D. prof. I. Simionescu, va începe cursul de geografie, Marţi 10 Ianuarie ora 2 jum. p. m. (amfiteatrul de zoologie), prin lecţiunea de introducere: Oameni şi pămînt.

In anul acesta va vorbi despre „Geografia fizică a Europei centrale". Orele de curs Marţi 2 jum.—4, Vineri 8 jum. —10.

Astăzi oarele 5 p. m. are loc la societatea medico-farmaceutică o consfătuire a unui număr de medici practici din localitate.

Iniţiatorii acestei consfătuiri au rugat pe d. dr. Flor să prezideze şedinţa.

Ziarele guvernamentale aduc ştirea, că guvernul a intervenit la Casa Rurală, ca în primavara acestui an să împarte la ţărani toate pămînturile cumparate de această Casă.

Dacă e aşa, întrebăm şi noi pe cei de la guvern, de ce nu împarte Statul moşiile, care le are el în judeţul nostru, că doară sătenii au făcut nenumărate demersuri, chiar acum în urmă, pentru a le cumpara?

S'a găsit mort la curtea d-nului C. Cerchez proprietarul moşie Lungani pe scările unei pivniţe servitorul Ilie Marcociu în etate de 60 ani. Moartea se crede că ar fi din cauza beţiei.

Judiciare. — La secţia II a Curţii se va judeca mîine apelul procurorului de Fălciu în afacerea trustului; la s. I-a a tribunalului urmează să se judece procesul de calomnie intentat de fostul procuror de Curte d. T. Stoienescu, d-lui C. Hamangiu.

— Procesul de calomnie prin presă intentat din oficiu d-rului Goldenstein nu se va judeca în sesiunea din Ianuarie, ne mai fiind timp.

In noul program de astă seară, Luni 9 Ianuarie, al cinematografului Pathé Frères, din Sala Sidoli se cuprind între altele:
„TAIFUN" zguduitoare dramă în 3 părţi de cinematograf etc.

TEATRUL NAŢIONAL

— Vineri 13 Ianuarie 1912 —

UN SINGUR CONCERT

dat de celebrul Violonist

JAROSLAW KOCIAN

PROGRAM

1). Tschakowky Concert Re major J. Kocian
2). Piano Solo M. Eisner.
3). I. S. Bach Ciaccona J. Kocian.
a J. Kocian Sérénade
4). b St. Lobin Donizetti Sixtet din Opera Lucia şi
c. Riess Motto perpetuo J. Kocian.
5). Piano solo M. Eisner.
6). Sarasate Zigeunerweisen J. Kocian

La Piano d. M. Eisner din Chikago.
Biletele la Agenţia „Thalia" Th. P. Maximovici.

VIZITAŢI MAGAZINUL
de
BIJOUTERIE ŞI CEASORNICĂRIE
LAZAR IOSEF
din piaţa CUZA-VODA
în casele marelui otel Continental.

Magazinul e asortat de curînd cu frumoase articole din streinătate, ca inele, cercei, braţari, broşe, lanţuri, etc. cu preţurile cele mai modeste.

Mare asortiment de diferite tacâmuri în argintării veritabile, precum şi cele mai noi fanteziuri în imitaţiune.

SOCIETATEA ANONIMĂ
Banca MOLDOVA
Capital 1.000.000 lei

Face ori ce operaţiuni de bancă.
Emite cecuri şi scrisori de acreditare asupra tuturor oraşelor mari din ţară, Europa, (Rusia) şi America.

SCRISORI DE DEPUNERI
şi
LIBRETE DE ECONOMII
cu dobînda de
5% p. a.

Petru Al. Pogonat
DOCTOR IN DREPT
AVOCAT
— Iaşi Str. Muzelor No. 13 —

Ultima oră

Bucureşti 9 Ianuarie

Firul telefonic cu Bucureştii s'a întrerupt la oarele două, aşa că n'am putut convorbi, în continuare, cu corespondentul nostru.

Teroarea din Capitală

Bucureşti. — Capitala continuă, să fie sub impresiunea evenimentelor petrecute eri.

Părerea generală este că o grabnică satisfacţie trebueşte dată, prin alungarea guvernului, autorul măcelului de eri.

SUVERANUL ŞI EVENIMENTELE

In tot timpul cît a durat sarja îngrozitoare pe calea Victoriei, s'au putut observa pe aghiotanţii regelui, cari urmăreau cele ce se petreceau, informînd apoi pe Suveran.

*

La orele 6 jum. d. Mitilineu, Prefectul Capitalei, a fost primit de Suveran.

Prefectul de Poliţie a comunicat Suveranului raportul oficial, întocmit de d. Marghiloman.

RANIŢII

După raportul poliţei, numărul celor răniţi se repartizează astfel:

25 manifestanţi răniţi mai uşor, 10 jandarmi răniţi uşor, 8 sergenţi şi 2 agenţi de poliţie mai grav.

Deasemenea se află mai grav răniţi, doctorul Zogliteanu, comisarul Marinescu şi comandantul de gardişti Archip.

Relaţia politică însă nu corespunde adevărului.

Numărul răniţilor este cu mult mai mare.

In afară de cei internaţi în spitale, sunt mulţi, cari după ce au fost pansaţi, au preferat să fie transportaţi la casele lor.

Rănirea d-lui Jean Th. Florescu

Intre cei răniţi, se află şi d. Jean Th. Florescu, care a fost lovit în chiar gangul clubului conservator democrat.

DELEGAŢII ÎN CAPITALA

Cea mai mare parte dintre delegaţii opoziţiei au rămas la Capitală.

E vorba ca opoziţia să convoace o nouă mare întrunire de protestare, în potriva ororilor de eri.

Audienţa d-lui Take Ionescu şi Ionel Brătianu

Bucureşti. — Audienţa solicitată de către d-nii Take Ionescu şi Ionel Brătianu, a fost acordată de suveran.

Probabil că şefii ambelor partide, vor fi primiţi azi încă la Palat.

D. Marghiloman la Rege

D. Marghiloman, ministru de interne, a fost primit azi la orele 11 a. m., în audienţă de Rege.

Consiliu de Miniştri

Azi, la orele 5 seara se va ţine un consiliu de Miniştri, la ministerul de interne, sub preşedenţia d-lui Carp.

Consiliu se va ocupa, probabil de situaţia politică.

ATENTATUL UNUI ELEV DE GIMNAZIU

Cernăuţi, 4 Ianuarie — Eri oraşul Suceava a fost sguduit de o mare nenorocire întîmplată la gimnaziul din acel oraş.

Profesorul Mocranschi de la acel gimnaziu, fiind o fire prea răutăcioasă toţi elevii acelui gimnaziu suat indignaţi asupra sa.

Eri, între orele 12—1 p. m. un elev din cl. V-a, care se vede, nemai putînd rezista şicanelor acelui profesor, fiind înarmat cu un revolver cu 5 cartuşe, a tras asupra numitului profesor 2 focuri, iar apoi unul asupra sa, căzînd în nesimţire.

Faptul că această nenorocită întîmplare s'a petrecut în interiorul clasei şi chiar în momentul cînd profesorul începuse cursul, a produs o panică generală printre elevi, care începuse a ţipa şi striga ajutor.

Profesorul Mocranschi e atins la mîna stîngă şi coastă; rănile nu sunt însă grave. Elevul fiind transportat la spital a încetat din viaţă.

Autorităţile şcolare şi parchetul au deschis o anchetă, pentru a stabili întru cît se înteme'ază severitatea acestui profesor, şi care a fost atitudinea sa faţă şi de nenorocitul elev disperat.

Aflîn lu-se în Cernăuţi, despre această nenorocire, fiecare comentează întîmplarea în favoarea elevului, din cauză că profesorul Mocranschi e cunoscut şi la noi, cînd a fost mai mult timp supleant la gimnaziul de stat.

In ori ce caz, vă voiu ţine în curent cu mersul anchetei deschise.

Rezultatul balotajelor din Germania

Berlin.—Până la orele 1 cele 78 de rezultate ale balotajelor erau cunoscute: au fost aleşi 9 conservatori, 6 imperialişti, 2 germani reformaţi, 4 unionişti economişti, 20 liberali naţionali, 17 poporanişti liberali, 7 din centru, 8 democraţi socialişti, 2 guelfi, 1 membru al uniunei ţărăneşti, 2 în afară din partide.

Intervenţia guvernului francez pantru prizoneri turci

Paris.—Agenţia Havas află din Roma că guvernul francez a manifestat intenţia de a cere guvernului italian restituirea celor 29 turci pasageri ai vasului Manuba pentru că numai lui îi va incumba de a verifica identitatea lor şi de a se asigura dacă sunt cu adevărat ofiţeri turci cum pretinde guvernul italian sau dacă sunt infirmieri ai crucei roşii cum afirma guvernul otoman.

Confiscarea vaporului rus Odesa de Italieni

Sfax.—Vasul rus Odesa a sosit în portul Sfax cu false declaraţii şi 350 tone de muniţii pe care mi le-a putut debarca pe coasta Tripolitană a fost confiscat cu toată încărcătura. Două torpiloare vor conduce azi vasul la Bizerta.

Căpitanul vasului a fost condamnat la plata cheltuelilor.

Cine sunt prizonierii turci de pe vasul francez Manuba

Roma. — Agenţia Stefani publică o companie de navigaţie mixtă publică prin ziare că 29 turci aflaţi pe bordul vasului Manuba şi debarcate la Cagliari ar fi medici sau infirmieri ai semi lunei roşii.

Amănunte asupra capturărei vasului francez de italieni

Marsilia.—Imediat ce s'a primit depeşa anunţînd, că comandantul vasului francez Manuba ar fi consimţit din propria lui iniţiativă să debarce 29 pasageri turci. Compania de navigaţie a cerut urgent ştiri precise comandantului, care a răspuns prin telegrama următoare: Am refuzat în mod formal să predau pe pasagerii turci ce-i aveam pe bord declarînd că nu i aş remite decît cu forţa.

A doua zi însă consulul Franţei la Cagliari după ce mai întâi a aprobat purtarea mea mi-a ordonat apoi după primirea unor instrucţii de la ambasada franceză din Roma se predau pasagerii turci sub pedeapsa de a mi se confisca vasul.

Agenţia Havas adaogă: Suntem autorizaţi a declara că afirmaţia comandantului vasului Manuba e în contrazicere formală cu instrucţiile adresate de ministrul de externe viceconsulului francez la Cagliari.

Războiul Italo—Turc

Importanţa luptei de la 18 Ianuarie

Tripolis.—Agenţia Stefani află: lucrările de apărare au fost terminate. Oaza Gargares a fost definitiv ocupată eri. In cursul lucrărilor şase escadroane au executat o recunoaştere într'o rază de aproape 9 klm. depărtare de Gargares în direcţia Zauzur şi Fonductogar fără a găsi urmă de duşman, fapt care a confirmat ştirele sosite la comandament despre importanţa înfrîngerii duşmanului de la 18 Ianuarie.

Duşmanul a avut din propriile lui mărturisiri în afară de 150 morţi dintre cure o treime turci inclusiv ofiţeri şi foarte numeroşi răniţi.

Unul din informatorii italieni a povestit că a întîlnit 80 răniţi numai între localităţile Aziziah şi Suani-ben-Aden. Cei mai grav răniţi au rămas în această din urmă localitate.

Pentru prima dată până acum Turco Arabii n'au avut mijlocul de a transporta armele celor căzuţi.

Ştirile despre luptă primite de comandamentul turcesc la Aziziah au fost aşa de alarmate încît comandamentul s'a deplasat din Azizia la Suani-ben-Adem.

D-nii Take Ionescu şi Ionel Brătianu la Palat

Bucureşti.—D-nii Take Ionescu şi Ionel Brătianu au fost invitaţi împreună la Palat, pentru azi la orele 5 seara.

Nemulţumirea Regelui

Regele şi a exprimat nemulţumirea faţă de ministrul de interne, pentru modul cum s'a procedat eri.

Scandalurile agenţilor guvernamentali

Bucureşti.—Azi, în toate localurile publice, agenţii guvernului, beţi, provoacă scandaluri şi brutalizează lumea.

Scene aşa de revoltatoare nu s'au mai pomenit în Capitală.

La GLOBUL VERDE
NATHAN ALBRECHT & Co.
Strada Cuza Vodă (foastă Golia)

S'a pus în vînzare cu ocazia sărbătorilor, un mare asortiment de stofe de rochii şi bluze, cît şi un mare stock de şolduri, a căror scăzămînt de preţuri întrece aşteptarea.

Deci onor. clientelă a Iaşului, trebue se cumpere cadouri de serbători numai de la „Magazinul Globul Verde".

Se caută un practicant de tipografie care ştie a lucra bine la zaţ şi Tiegeldruck-Presse. Se plăteşte bine.
A se adresa la *Libraria Meierovici*, Podul-Iloaei.

Dr. J. BRENER
După o practică timp de 2 ani ca asistent în clinicele celebre ale Profesorilor **Leopold** *(Dresden),* **Bumm** *(Berlin),* **Fränkel** *(Breslau), stabilit ca*
Specialist în Boale de Femei
MAMOŞ
No. 12 Strada Mitropoliei No. 12
Consultaţiuni 9—11 a. m. 2—5 p. m.

In penetenciarul Iaşi *se repară ori ce scaune şi canapele aşa zise de Manila precum şi alte lucrări care depind de această branşă, sub comanda maestrului* **P. Mardare,** *cu preţ foarte avantagios.*

LABORATOR SPECIAL PENTRU ANALIZE MEDICALE
Dr. med. I. Nimereanu
— Iaşi Str. Banu No. 1 **(colţ cu strada Lăpuşneanu)**
Analize de sînge pentru diagnosticul Syphilisului, Sero reacţia Wassermann, Febra typhoidă, malaria; anemia, etc. Analize de urină, lapte spute, suc gastric boale de stomach, Cyto diagnostic (liq pleurale, peritoneale, vaginale, liq. cefalo rachidian, etc,) analize de puroi, secreţiuni, blenoragice, cercetarea microbului syphilisului în manifestaţii primare (ulcer syphilitic) şi secundare, (ulcer simplu) examenul părului, false membrane difterice etc. Examenul anatomo patologice de tumori şi diverse secreţiuni patologice, etc.

MAGAZINUL DE MANUFACTURĂ şi GALANTERIE
La „PARADIS"
A pus în vînzare, cu preţuri foarte reduse, un mare asortiment de articole fine, precum: **Catifele, Corsete, Jupone, Bluze, Matinele, Gente moderne, Ercharfe de teatru, Ciorapi, Mănuşi, Batiste. Garnituri de rochii şi îmnituri de croitorie, etc.**
Deci, onor. clientelă, nu uitaţi „Paradisul" să vizitaţi.
Cu stimă
„LA PARADIS"
vis-à-vis Ad-ţia Financiară

15,000 Decalitri *Vin nou de vînzare la moşia Stînca. Se vinde şi în detaliu minimum 1 Vas.*
Preţul fix 7 lei Decalitru.
A se adresa d-lui LEO POPPER Iaşi.

SANATORIUL
DOCTORILOR
ZOSIN ŞI ŞTEFĂNESCU-GALAŢI
Situat lîngă IAŞI în vilele foaste Kogălniceanu, la capătul liniei de tramvai ce duce la tîrguşorul Socola, într'o poziţiune încîntătoare, cu splendidă vedere spre oraş şi cu larg orizont deschis spre răsărit, prejmuit de un somptuos parc de brazi, învecinîndu-se numai cu grădini, podgorii şi livezi, primeşte pentru căutare boale nervoase, interne, urinare, convalescenţe, debili tăţi, etc.
Climatoterapie—Hidroterapie
Pentru condiţiuni a se adresa la Iaşi, în ce priveşte boalele nervoase şi interne, D-lui Dr. Zosin, strada Armeană, 15, iar în ce priveşte boalele urinare D-lui Dr. Ştefănescu-Galaţi, Str. Alexandri, ori şi deadreptul la Sanatoriu, şoseaua Socola, comuna Bucium.

CURA — Cea mai raţionată de **UNT DE PEŞTE** pentru ADULŢI şi COPII —
e numai acea cu:
UNT de PEŞTE IODOFERAT SIMPLU şi UNT de PEŞTE IODOFERAT cu FOSFOR **WERNER**
Aprobate de Consiliul sanitar superior şi premiate la mai multe expoziţiuni din ţară şi din străinătate, cu cele mai multe distincţiuni.
Unt de Peşte iodoferat simplu e recomandat cu cel mai deplin succes contra: *Anemiei. inflamaţiunilor osoase, scrofuloza, ghinguri inclinaţiuni spre tuberculoză, guta, reumatism.* E un puternic nutritiv pentru persoane *slăbite* precum şi un excelent tonic la *reconvalescenţii sifilitici.* Pentru copiii de şcoală slăbiţi prin munca intelectuală este un neîntrecut reconfortant. *Costul unei sticle de 1 kgr. 6 lei,* la care se adaugă porto.
Unt de Peşte iodoferat cu fosfor e un medicament special pentru *copii rachitici,* spre a le întări oasele şi un *tonic prin excelenţă* în perioada creşterei copiilor, în stările limfatice şi a stadiului pubertăţei.
Costul unei sticle de jumătate kgr. 3 lei 75 bani, la care se adaugă porto.
Depozitul general *la farmacia* **I. Werner**, *furnizorul Curţei Regale* **Iaşi.**
Pentru Bucureşti: la Drogueria *I. Zaharia,* Str. Lipscani No. 35
Pentru Craiova: la Farmacia *Ed. Konteschweller.*
Cererile din provincie se execută prompt contra ramburs.

S'A DESCHIS
— NOUL ŞI MARELE —
HOTEL CONTINENTAL
SPECIAL CLĂDIT CU TOT COMFORTUL MODERN
Situat în centrul oraşului, în apropierea autorităţilor Financiare şi Judiciare.
Calorifer. - Ascensor. - Băi. - Telefon
CAMERE SPAŢIOASE, BINE AERISITE ŞI IN BATAIA SOARELUI.
MOBILIER nou, special construit în străinătate.
Preţuri moderate

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

6 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași, Str. Gh. Mironescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX - No 1490—Mercuri 1' Ianuarie 1912

Guvernul curselor

Suetoniu, marele istoric al Romei antice, a observat că un guvern, ori care ar fi el, nu poate dăinui la cîrmă de cît în virtutea principiului, care l'a chemat în fruntea afacerilor publice. Observația aceasta, a celui mai mare observator al lumei antice—după Tacit—se vădește în chip strălucit, cînd e vorba s'o aplicăm guvernului actual.

D. Carp a venit la putere, grație unei intrigi; actualul guvern este produsul celei mai îndrăzneațe excrocherii constituționale, din cîte au cunoscut anarchicele Republici sud-americane.

Ei bine, pentru a se menține la cîrmă, d. Carp s'a văzut silit, chiar prin starea lucrurilor, să continue excrocheriile, pentru a se putea menține la guvern.

Dacă ar fi să cităm numai cele două cazuri din urmă: chestia cîrciumarilor și lovitura de la Cassa de Depuneri și încă metoda de guvernare a d-lui Carp va reuși în toată hidoșenia ei.

*

In adevăr, d. Al. Marghiloman și locotenenții săi mai intimi, își dau pe deplin seama, că guvernul lor nu se bucură de nici o popularitate și că în Capitală, în deosebi, e chiar detestat. Felul brusc în care d. P. P. Carp a dat afară de la Ministerul de finanțe delegația cîrciumarilor și refuzul neted al primului ministru de-a modifica legea pentru monopolul băuturilor spirtoase, au ridicat adevărate valuri de indignare împotriva miniștrilor-excroci, cari s'au dus la întruniri publice și au promis cîrciumarilor că d. P. P. Carp le va modifica legea în senzul intereselor lor.

Acum, cînd opoziția de ambele nuanțe, a pornit vehementa campanie de răsturnare, guvernul s'a văzut perdut, știind mai cu seamă, că are pe cîrciumarii din Capitală împotriva lui.

Pentru a paraliza orice mișcare potrivnică a cîrciumarilor, guvernul le-a întins o adevărată cursă, slujindu-se în acest scop de d. M. Deșliu, unul din vice-președinții Adunării deputaților. D-sa primind o delegație a cîrciumarilor, a declarat pur și simplu starea de asediu, fără decret în regulă, suspendînd aplicarea unei legi regulat votată de parlament, și dînd voie cîrciumarilor s'o calce, asigurîndu-i de neurmărirea poliției.

Saturnalia aceasta odioasă, proclamată de d. Deșliu, a fost însă în realitate, o cursă întinsă cîrciumarilor. Cei slabi de înger au introdus în prăvălii băuturi probite de lege, iar agenții de control ai ministerului de finanțe, trimiși de secretarul general, au încheiat procese-verbale de contravenție așa, că negustorii cari au ascultat de sfatul d-lui Deșliu, au căzut în cursa guvernului și de fapt ei sunt azi prizonierii lui. Ei nu mai pot face nici o mișcare politică în potriva regimului, sub amenințarea că se va da curs proceselor-verbale încheiate de agenții de constatare.

Că guvernul a pregătit cu premeditare această cursă, reiesă în chip limpede din faptul, că la ultima întrunire guvernamentală, ținută la *Dacia*, deși d. Deșliu a luat cuvîntul, n'a mai vorbit nimic despre cîrciumari,

La revolta noastră legitimă că guvernul împinge pe cetățeni să calce legile în ființă, cei de la cîrmă au încercat să denatureze faptele și să denunțe partidul conservator-democrat ca vrăjmaș al cîrciumarilor.

Un comunicat, din loc competinte, al presei noastre din Capitală, a avut însă darul să restabilească adevărul adevărat. Prin el se arată că partidul nostru nu e potrivnicul revendicărilor cîrciumarilor, revendicări cari sunt legitime, ceeace a criticat partidul nostru, a fost îndemnul unui guvern de a călca o lege în ființă.

Iată de altfel textul întreg al acelui comunicat:

„Unele ziare nu înțeleg, sau se fac că nu înțeleg invinuirile ce presa noastră a adus guvernului, în privința purtărei lui cu cîrciumarii.

„Am criticat și criticăm politica guvernului în astă privință, nu fiindcă ar avea de gînd să permită prin lege cîrciumarilor cu vin și bere să vîndă și spirt, ceea ce este drept și a fost recunoscut de drept de către d-nul Take Ionescu, cînd primind delegația cîrciumarilor le-a arătat cari vor fi reformele partidului conservator-democrat în cestiunile care-i interesează, dar pentru că nu este admisibil ca un guvern în loc să modifice o lege, să împingă el la călcare de lege pentru a paraliza, sau a căuta să paralizeze acțiunea opoziționei.

„Nu reforma ce guvernul promite am criticat noi, ci fățărnicia guvernului“.

Termenii lui sunt lămuriți și credem că el ia ori-ce posibilitate de nou șantaj din partea guvernului.

*

Cursa întinsă cîrciumarilor prin intermediul și cu ajutorul d-lui M. Deșliu, a fost repetată și față de acționarii Băncii Naționale, cu singura deosebire că aici delictul guvernului e mult mai grav și cu urmări mult mai serioase, pentru cei ce dețin cîrma statului.

In adevăr, regimul văzînd că nu-și poate alătura pe liberali în acțiunea lui împotriva noastră, a declarat din senin un război de distrugere partidului, grație căruia gruparea junimistă s'a putut menține în viața publică.

Nereușindu-i atacul hoțesc de la Creditul Urban din București, guvernul s'a gîndit să dea un asalt desperat Băncii Naționale. In acest scop a fost numit sindic al Bursei, neobrazatul intrigant I. Jipescu care, prin manopere frauduloase, a încercat să scoboare cursul acțiunilor băncii Naționale. Lovitura Pantelimonului de la Bursa din București n'a reușit însă. Comitetul Bursei, format din financiari de mîna întîia și de oameni cu conștiință, nu s'a pretat la încercarea temerară a guvernului, și a pedepsit pe sindic cu cea mai grea pedeapsă pe care i o putea aplica, luîndu-i în același timp posibilitatea de-a opera la Bursă, prin aceia că i-a interzis atacerile cu termen.

Guvernul văzîndu-și planurile dejucate la Bursă, și-a pus ochii pe Casa de Depuneri și a pregătit detentorilor de acțiuni ale Băncii Naționale, una din acele murdare curse, pe cari codul penal le numește fără înconjur: *excrocherie.*

Iată cum s'a pregătit cursa.

Guvernul a hotărît că Casa de Depuneri să acorde împrumuturi pe gaj, cu o dobîndă scandalos de mică: 4 la sută, dobîndă pe care Casa de Depuneri ar fi putut s'o obțină plasîndu-și capitalul disponibil în rentă de Stat.

Înțelege ori-cine însemnătatea acestui eveniment unic în analele vieții noastre financiare. Toți negustorii, toți capitaliștii au năvălit la gheșefturile Casei de Depuneri, împrumutînd pe gajuri.

Acțiunile Băncii Naționale erau primite cu o „margine“ de 20 la sută sub cursul zilei.

După ce acționarii Băncii Naționale s'au împrumutat în mare număr și au gajat imense cantități de acțiuni ale primului nostru așezămînt de credit,—guvernul a dat pe față excrocheria, a întins cursa premeditată.

Metoda se cunoaște: s'a schimbat criteriul de aprețuire a hîrtiilor. De unde pînă acum să acordau împrumuturi avîndu se în vedere cota bursei, cu un scăzămînt de 20 la sută, de acum înainte, valoarea hîrtiilor Băncii Naționale se va calcula, avîndu-se în vedere dividendul împărțit, capitalizat cu 5 și jumătate la sută. Din deosebirea aceasta de calcul, rezultă o diferență în minus de aproape 2000 lei de fie-care acțiune a Băncii Naționale.

Debitorii Casei de Depuneri s'au trezit așa dar descoperiți cu cîte 2000 lei de fie-care acțiune. Își închipue dar ori cine deruta în piață și scoborîrea vertiginoasă a hîrtiilor Băncii Naționale.

Iată dar a doua cursă întinsă de guvern acelora pe cari îi crede potrivnicii săi. Fără împrumuturile cu o dobîndă de 4 la sută, guvernul n'ar fi putut îngrămădi în lăzile Casei de Depuneri atîtea acțiuni de-ale Băncii Naționale. Ordonînd însă direcției acestui așezămînt să acorde asemenea împrumuturi scandalos de eftene, guvernul a urmărit, prin lovitura a doua, scăderea acțiunilor Băncii Nationale.

D. M. Seulescu, vice-președinte al Camerei și delegat al Adunării Deputaților în consiliul de Administrație al Casei de Depunerei, nevoind să se solidarizeze cu această manoperă a guvernului și-a dat demisia motivată.

Pe de altă parte, d. Jipescu va fi dat afară zilele acestea din sindicat, și fiind că cunoaștem omul, suntem siguri că va denunța în public manevrele puse la cale în oficina de la ministerul de finanțe, ale căror primă victimă a fost d-sa.

*

Iată dar guvernul Carp: venit la cîrmă în virtutea unei excrocherii, nu se poate menține în fruntea treburilor publice de cît tot prin excrocherii. Principiul enunțat de Suetoniu, acum 20 de veacuri, a rămas adevărat după atîta trecere de vreme.

Pacea pe gâlceavă

De cînd fostul Mitropolit Ghenadie a fost scos din scaunul primațial, Biserica noastră n'a mai cunoscut pace. Ultimul scandal bisericesc, ale cărui urmări grave se vor vădi abia acum, la alegerea noului Primat, își are și el rădăcinile adînci și ascunse tot în detronarea lui Ghenadie Petrescu.

Scaunul primațial a ajuns un fel de sperietoare a prelaților. Persistența cu care I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei refuză a candida la demnitatea de Mitropolit Primat al țării, purcede din frica de a nu și perde locul, purcede din frica de-a nu se compromite.

Teama aceasta secretă de mult expusul scaun primațial, reesă și mai bine din interviewul acordat de către P. S. Episcop Conon al Hușilor, ziarului Adevărul. Inaltul prelat nu s'a sfiit să declare limpede, că dacă refuză a candida la înalta demnitate de Primat, apoi o face nu pentru că n'ar dori sau n'ar merita să stea în fruntea Bisericii, dar pentru că nu vrea să dea „pacea pe gâlceavă“ — aceste sunt cuvintele proprii ale P. S. Episcop al Hușilor. Cu alte vorbe, Episcopul Conon Donici nu vrea să părăsească locul său sigur de la Huși, pentru a candida la demnitatea atît de nesigură de Primat al Romîniei.

Neapărat, situația aceasta nu poate dăinui, Cea mai înaltă treaptă a bisericei noastre, nu trebue să rămînă sub greutatea unei reputații așa de puțin recomandabilă. Așezămintele țării și în deosebi cele spirituale, trebue să se prezinte cu întreg prestigiul de care au neapărată nevoe; trebue să fie înconjurate de toate garanțiile de durabilitate, permanență și de continuitate, cari constituesc esențialul așezămintelor de Stat.

Guvernul actual, în loc ca prin operă de dreptate, să fi contribuit la consolidarea bisericii noastre, dimpotrivă, prin haiducești sentinți, smulse Sinodului, a semănat vrajba în Biserieă, a depreciat înalta treaptă Primațială și ne a făcut să asistăm la scandalul de azi, cînd nici unul din Episcopi nu îndrăznește să candideze la demnitatea de Primat al țării.

Răspunderea acestei situațiuni cade, întreagă, asupra guvernului actual.

Ravașul geambașului

Mult puțin onorabilul, care scoate dinții la cai mai bătrîni, ca să'l treacă tineri—este un cunoscător falsificator al rasei cavaline, un geambaș necinstit.

Ca ministru de interne el s'a făcut vinovat, pe ziua de ieri, de un fals istoric, care va clasa definitiv pe acest Marghiloman între acei cari mint prin cinism.

Este vorba de darea de samă telegrafică, pe care numitul a făcut'o asupra celor întîmplate în Capitală, cu ordinul expres de a da circulării, în numele ministrului, o publicație cît mai intensă.

Zeci de mii de oameni au fost alaltăieri, la București, spectatori îngroziți a șarjelor, împușcăturilor și loviturilor de baionete—operate de brava cavalerie și de bravii jandarmi, pe jos și pe sus, în piața Teatrului și în stradele colaterale.

Circulara ministrului, un amestec de minciuni, inconștiență și cinism, vine să constate, în introducere, că întrunirea dela Eforie, înadins a fost de scurtă durată, pentru ca manifestația pe strade să fi putut avea loc înainte de a insera.

Intrunirea n'a putut dura decît aproape două ore, fiind-că, după cum se hotărise încă înaintea sărbătorilor, în Decembre, n'aveau să vorbească decît cei doi șefi.

Continuînd ministrul scrie și minte, minte și scrie. Nu este permis unui sfetnic al Tronului să se dedee la minciuni sfruntate, să schimbe cu totul realitatea și să ieie apărarea haiducilor, cari, din ordinul acelui ministru s'au dedat la măceluri.

Cînd a deschis ușa ministerului de interne, d. Marghiloman a intrat odată cu corupția; înainte de a fi aiungat din minister, ca să-și încerce norocul, din nou, la zărăfia cu lepe, același Marghiloman cearcă să introneze minciuna și'i dă drumul în țară cu girul seu de sfetnic al Tronului.

Regele n'ar fi meritat o asemenea necinste. Regele a avut, în lungul domniei Sale, și sfetnici răi dar n'a avut încă sfetnic ticălos, ca acesta; un hoț de codru care omoară și neagă, asemenea lui Pantelimon.

Deună-zi, în comisia Senatului Franței, fostul ministru de externe Selves, fu prins spunînd un neadevăr, un neadevăr pretins de patriotism. Intregul minister Caillaux fu nevoit să se retragă din acea pricină.

La noi, orori îndrăznețe, petrecute în inima Capitalei, în vederea tuturor, sunt desmințite de un ministru—dar desmințirea aceasta nu este reclamată de un act patriotic—ci de firea banditească a acelui ministru.

Calendarul infam

Confratele nostru Ordinea *din București, a izbutit să pună mîna pe două exemplare din calendarul infam, tipărit de d. Marghiloman și răspîndit de sub alternii săi în toată țara.*

Cînd chestia a fost adusă în Parlament, d. Al. Marghiloman a afirmat pe cuvînt de onoare, că acel calendar n'a fost răspîndit pe cale oficială. Insă cele două exemplare, ce să păstrează în redacția Ordinei, *poartă pe contra paginei ștampila poștei, adresa oficiului, a comunelor căror au fost adresate și numărul oficial—558—cu care au fost expediate.*

Ministrul de interne, cinicul nostru ministru de interne, a mințit așa dar cu nerușinare, în Parlament, afirmînd că subalternii săi n'au expediat acel pamflet rușinos, în care fruntașii țării, foști și viitori primi-miniștri și miniștri, sunt înfățișați ca asasinînd pe Romînia pentru a-i lua sînge.

Iată mijloacele la cari a recurs guvernul asănării moravurilor pentru a-și asigura succes în alegeri; iată de ce a fost nevoit d. Marghiloman să mintă pe cuvînt de onoare în Adunarea deputaților. Cînd un Scîrțan oare-care a născocit unui evreu din Capitală pacostea omorului ritual, pentru a-l șantaja cu o sută de lei, parchetul l'a băgat la pușcărie, iar cînd un Marghiloman se face răspînditorul oficial al aceleiași legende infame, acuzînd de practica ei, pe fruntașii cei mai de seamă ai țării, nu se găsește nici un membru al parchetului cari să deschidă acțiune publică împotriva banditului învestit cu o calitate oficială.

Guvernul Carp e pe ducă, zilele lui sunt numărate, și nu ne îndoim că atunci cînd actualii miniștri vor fi chemați să răspundă de fără-de-legile lor, nu se va uita nici de calendarul infam.

OAMENI ȘI LUCRURI

Spre viața eternă...

Amintind—în cronica noastră de eri—cartea d-rului Pick, spuneam că făgăduințele de a înlătura îmbătrînirea timpurie e încă foarte departe de a atinge, ori a dezlega problema cea fundamentală,—a vieței noastre omenești. Noul tratament preconizează sistemul de a inhala emanațiunea de radium în plămîni, așa de acolo să ajungă de-adreptul în artere și, prin ocol, în sistemul venos. E o perfecționare a unui procedeu mai vechiu, — cu emanațiuni de radium administrate pe cale gastro-intestinală.

Nu în această cronică fugitivă de anul nou am putea intra în amănunte tecnice și pedante ale unei chestiuni medicale atît de gingașe. Cu atît mai mult, cu cît autorul, după lungile es cursiuni terapeutice și clinice, ajunge la... poveațe de ordin cu totul practic și elementar, la sfaturi și instrucțiuni higienice, de cumpătare, de odihnă, de măsură în toate, pază de infecțiuni, aer curat și toate celelalte cîte se spun profanilor de atîtea secole...

Dar chiar acum cîteva zile publicațiile medicale au vorbit despre experiențele făcute la „Rockfeller Institute for Medical Researches“—din Newyork și cari arată posibilitatea „reîntineririi țesuturilor“.

Se poate spune dară că începutul acesta de secol și cu osebire stîrșitul acesta de an pune lumea științifică în poziațiune de a face oare cari prevestiri favorabile. E de prevăzut, anume, că știința va izbuti într'un viitor apropiat să asigure omului—poate nu spre fericirea lui, dar de sigur spre mulțumirea orgoliului său—cîteva decenii mai mult de viață posibilă, afară de eternele întîmplări—bolile, accidentele—cari grăbesc sfîrșitul fatal.

Dar însemna-va o biruință a omului asupra naturii, prelungirea vieții cu un număr de ani, însoțită de o acomodare a tuturor împrejurărilor vieței așa fel, că nu va mai fi impresionat nimeni, întru cît raportul omului cu mediul încunjurător va rămînea același, — raport de inferioritate și de umilință?

...Ce poate fi mai natural de cît a muri, cînd cineva a îmbătrînit?“ se întreabă Cicero în opera sa „De Senectute“. Bătrînul moare încet, încet, fără violență, întocmai ca un foc care se stînge, pentru că nu mai este alimentat.

Viața se smulge cu violență de la cei tineri; bătrînii cad întocmai ca fructele coapte. Această maturitate îmi e așa de plăcută, în cît, cu cît mă apropii de moarte, cu atît îmi pare că, după o lungă navigație, descopăr în fine pămîntul și întru în port..“

Dar Cicero găsește foarte folositoare bătrînețea, ca un izvor de învățăminte, de experiențe, de poveațe și de cumințenie.

Iar unul dintre cei mai moderni savanți, Metschnikof, care a studiat bătrînețea în toate formele, neajunsurile și foloasele ei ajunge la aceste destul de curioase încheieri:

„E indispensabil de a se studia științificește bătrînețea.

Și pentru ca studiul acesta să fie cu putință, ne trebuie mai înainte de toate un material de studiu și de cercetări, adică ne trebuie... oameni bătrîni.

...Dacă am suprima bătrînețea oamenilor, cum suprimă unele popoare sălbatece pe bătrînii lor, n'ar putea să fie nici odată studiată bătrînețea și atunci n'am putea nici schimba, nici ameliora.

Dacă am suprima bolnavii, cum se făcea altă dată și cum fac încă unele popoare, n'am putea găsi nici odată mijloacele de a tămădui boalele...“

Metschnikof, care e dintre cei mai optimiști în ale științei, se arată — în rîndurile de mai sus, destul de sceptic, dacă reduce folosul bătrînilor la —material de experiențe fiziologice. El recunoaște implicit necesitatea fatală a îmbătrînirii, dar crede că ea se poate, —nu amînă, ci prelungi, sau... tărăgînă. Intru cît însă ar mări aceasta cîtimea de fericire în univers și întru cît s'ar îndeplini măcar o infimă parte a visului, pururea irealizabil, al omului,—de a se îndreptă spre viața eternă? ...Căci această dorință o rostim în timida formulă prin care ne urăm unii altora:

— Mulți ani!

Rodion

Avem o stare de război latent

In jurul unei actualități.— Părerea unui laureat „Nobel“— Războiu sau pace — Tainele diplomației—Preoție, tactică și mister — Anarhism internațional — Știința romantică—Păreri optimiste și pesimiste.

United Press of America a întrebat pe profesorul Alfred H. Fried din Viena, căruia i s'a decernut de curînd premiul Nobel pentru Pace, care ar fi mijloacele cele mai eficace pentru a face să triumfe ideia păcii internaționale. Dăm în cele ce urmează răspunsul profesorului.

„M'ați întrebat care ar fi, după mine, mijloacele cele mai practice pentru a servi în mod folositor cauza păcii internaționale.

Declar de la început că războiul piere de la sine—împrejurare fericită care ne ușurează sarcina. Umanitatea nu trebue să dispereze de succesul ideilor noastre pentru faptul că principiul războiului nu este încă părăsit. Ce are a face că șrapnelele și tunurile vorbesc încă și intervin cu argumente în chestiunile de drept, în ciuda progresului conștiinței internaționale! Nu se vede oare că, cu toate acestea, războaiele nu mai au loc de cît la marginea civilizațiunii! In

KALODONT

PASTĂ DE DINȚI indispensabilă F.A.SARG's Sohn & Co, Viena-Paris.

TUBUL 75 bani

de vânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc.

marele centre, unde străluceşte lumina raţiunii, se pare că de cîţi-va ani încoace, această raţiune a predominat în cazul posibilităţii unor conflicte.

E fapt cert că am eşit din era războaelor eterne. Toţi acei cari n'au încredere în dezvoltarea ideii de pace internaţională nu consideră, pentru a nega progresul, de cît războaele *realizate*. Ei neglijează de a lua în consideraţiune cele *evitate*. Mă gîndesc, scriind acestea la soluţiunea pacifică a diferitelor conflicte serioase, care altă dată ar fi fost desbătute cu arma in mînă, dar care au fost azi tranşate prin singura intervenţie a asociaţiilor pentru pace.

Ceea ce trebue să facă în mod urgent amicii păcii—intenţionat nu zic *apostolii* păcii — este de a uza de toată influenţa lor pentru reorganizarea diplomaţiei internaţionale.

Diplomaţia noastră europeană a rămas în urma spiritului timpului actual. Ea mai este la evul mediu. Ea continuă să practice ritualul preoţilor lui Isis, într'o epocă unde relaţiunile economice, care leagă toate naţiunile între ele, sunt aşa de absolut recunoscute. Avem nevoie de o diplomaţie care să aibă *spiritul afacerilor*, care să lucreze la lumina zilei, fără frică de a şi arăta mecanismul intim. Cred că salvarea poate fi realizată prin participarea la acteie sale a unui element stabil, analog ca acel care prezidează la funcţionarea juriilor în tribunalele moderne, şi prin nişte comisiuni parlamentare avînd ca datorie principală controlul actelor diplomaţiilor.

Să nu uităm că numai deciziunea de a renunţa la războiul în sine nu rezolvă în mod complet problema pusă. Lucrul la care în realitate trebue renunţat, este această stare de anarhism internaţional, prin eufemism, se chiamă *pace*, dar care nu e de cît o stare de războiu latent.

Inconvenientele anarhismului internaţional sunt calculate în lei şi bani. Acelaş lucru s'ar putea spune şi despre *avantagiile* păcii internaţionale. Prin „pace internaţională" nu înţeleg regimul de „nici odată războiu" ci acel a unei mai mari sănătăţi mondiale, a unei educaţiuni mai bune, a unei dreptăţi mai largi într'un cuvînt, regimul unei perfecte realizaţiuni a vieţii. Iată ceia ce numesc parte reală".

*

Cuprinde oare răspunsul de mai sus sinteza situaţiunei reale?

— Dacă e ceva cu adevărat romantic în atmosfera actuală e — în afară de atitudinea pacifiştilor — însuşi răspunsul d-rului prof. Fried; şi acesta atunci cînd din punctul de vedere al celui mai perfect cavalerism, d-sa cere ca diplomaţia viitoare *să lucreze la lumină* şi „să nu-i fie frică să-şi arate mecanismui ei intim". Notăm toate lucrurile acestea, pentru că ele intră în preocupările supărătoare ale zilelor noastre.

Altfel svîrcolirea aceasta a unor oameni care nu fac de cît să exagereze unele concluziuni pe cari cred că le scot din însăşi evoluţia vieţii noastre, sunt zadarnice. Şi toate acestea se vor vedea — aşa cum le întrezăreşte scepticismul plin de bun simţ al mentalităţei actuale.

*

Cît priveşte prevederile pentru viitor că momentul de faţă şi în legatură cu cele de mai sus — ele visează mult. Nu sunt numai de acei cari văd lucrurile în negru. Unii din potrivă.

— Mai zilele trecute marele ziar conservator *Le Gaulois*, stăruia să încredinţeze lumea că viitoarea primăvară va aduce zile de pace şi că liniştea aceasta va fi garantată de însăşi frica fie-cărei puteri europene de a şi asupra răspunderea deschiderei focului. Se pare cu atît mai mult însă că atmosfera e actualmente excesiv de încărcată, cu cît din toate părţile asigurările de pace vin mai grăbite, mai înfrigurate, mai... necerute şi mai necontestate.

Acum în urmă profesorul italian del Vecchio voia să stabilească teoretic că situaţia pacifiştilor este din cele mai sigure faţă de precipitarea numai aparentă a evenimentelor şi totuşi cel mai inutil premiu din lumea întregă, premiul Nobel pentru pace nu s'a dat anul acesta de cît după mari esitaţiuni.

Ceia ce însemnează că Stortingul scandinav, care împarte premiul, este pesimist. Să sperăm că nu pentru multă vreme.

Birourile redacţiei şi administraţiei OPINIEI, se află instalate în strada Gh. Mirzescu No. 25.

Scrisori din Bucovina

— *De la coresp. nostru particular* —

NOUL PREŞEDINTE AL ŢARII

Prezentarea funcţionarilor. — Prima cuvîntare a contelui de Meran, în calitate de preşedinte al ţării. Impresia în public. — Vizitele. — Contele de Meran, rudă cu o veche familie romînească.— Audienţele.

Cernăuţi 7 Ianuarie.—Joi 5 Ianuarie, fiind ziua hotărîtă în care funcţionarii statului din Bucovina urmau să fie prezentaţi noului preşedinte al ţării, se observă o mişcare deosebită în rîndurile acestora.

Feţele tuturor tradează o enervare ascunsă, un orgoliu neexplicabil, în a cunoaşte persoana noului şef al destinelor acestei ţărişoare.

Precis la oarele 4 p. m. funcţionarii au fost primiţi în audienţă de către contele Dr. Rudolf de Meran, în sala festivă a palatului ţării. Funcţionarii, în frunte cu consilierul de curte Dr. cav. de Ducinchievici, s'au prezentat, în mod demn, asigurînd pe noul şef al ţării de tot devotamentul lor şi urîndu-i bună venire, i-a promis că vor rămînea şi pe viitor ca şi pînă acuma credincioşi principiului „credinţă legilor" şi „dragoste cetăţenilor", şi că fie-care îşi va îndeplini cu sîrguinţă şi cu cea mai mare obiectivitate datoria.

La aceasta, noul preşedinte al ţării, a răspuns în termeni foarte afectuoşi, printr'o cuvîntare, care a făcut o impresie excelentă, atît asupra întregului corp al funcţionarilor, cît şi asupra întregii populaţii bucovinene, care vede în noul şef, un suflet nobil şi un caracter de adevărat apostol al dreptăţii.

Acest discurs fiind primul pe care contele de Meran, l'a ţinut pe pămîntul Bucovinei şi în calitate de şef al administraţiei acestei provincii, îl redau textual, de oare-ce conţinutul lui, va ilustra modul cum noul preşedinte al ţării, înţelege să administreze Bucovina.

Iată acea cuvîntare:

Stimaţii mei domni!

„Prin graţia M. Sale Apostolice a iluslrului nostru Monarh, încredinţîndu-mise conducerea administraţiei ţării, mă prezint astăzi pentru prima oară în mijlocul Dv. şi vă asigur că mă simt mîndru a sta în fruntea funcţionarilor Bucovinei, în cari—după cît îmi este cunoscut—e întrupată adevărata tradiţie austriacă, şi cari în exercitarea funcţiunilor pot fi asemănaţi cu cei mai distinşi funcţionari ai celorlalte provincii din monarhie.

Cu plăcere am luat notă de asigurarea d-v că vă veţi îndeplini cu credinţă greul şi anevoiosul serviciu, cu care sunteţi însărcinat; această asigurare în legătură cu activitatea d v mulţumitoare de pînă acum, îmi impune stricta datorie, de a vă arăta astăzi căi noui ce aveţi de urmat pe viitor, pentru îndeplinirea însemnatelor d-v funcţii.

Dar devisa d-v „credinţa legilor" şi „dragoste cetăţenilor", voiesc s'o subliniez de două, ba de trei ori. Legile austriace sunt astfel întocmite, încît nu e nevoie ca ele să fie sucite şi învîrtite; ele sunt categorice. Dar în limitele legilor şi în afară de ele, aveţi un mare cîmp de activitate, pe care vă puteţi distinge, spre binele şi folosul cetăţenilor, astfel că nu numai acuzatori sau judecători, ci şi învăţătorii, sfătuitorii şi prietenii poporului să fiţi, aşa după cum vă este şi chiemarea.

D-v domnilor—mă adresez funcţionarilor mai tineri—nu trebuie să judecaţi, administraţi, numai cu capul, ci înainte de toate cu inima. Un adevarat funcţionar austriac, suferă şi se bucură împreună cu poporul, cu cetăţenii. Trebue să vă puneţi în situaţia celui care apelează la d-v şi atunci veţi vedea, ce însemnătate are, acel lucru, care pentru d-v —de multe ori— e neînsemnat. Atunci cu siguranţă vă veţi convinge că activitatea d-v nu trebuie să se mărginească numai în „regularea" sau „achitarea" actelor, ci ea trebuie să şi insiste, ca chestia în sine însă-şi să fie resolvată.

Deasemenea rog şi pe cei mai bătrîni, ca dînşii să simtă ca o datorie sfîntă de a avea în totdeauna în vedere pe cei mai tineri, şi a le sta în ajutor. Nu e deajuns ca numai dînşii să-şi îndeplinească datoria, ci mai e nevoie ca şi cei tineri să şi-o facă. Să fiţi deci învăţătorii, educatorii celor tineri, pentru asigurarea unei generaţiuni de funcţionari conştienţi pentru viitor.

Stimaţii mei domni, fiţi siguri, că ceea ce eu cer de la d-v pentru popor. voiu căuta să îndeplinesc şi eu faţă de d-v. Aşa după cum predecesorul meu a ştiut să vă aprecieze, voiu căuta şi eu să resplătesc pe fiecare după merit.

Pedv. toţi nu vă salut, ca pe nişte *supuşi funcţionari inferiori* ci vă salut ca pe nişte *tovarăşi de muncă*, şi vă promit că în totdeauna voi căuta să fiu un sincer apărător al clasei funcţionarilor, în limitele puterilor mele. Cînd vă va *apăsa* ceva, fie de natura serviciului, fie de natura privată, să vă adresaţi cu încredere la mine. Eu nu vă voiu putea poate ajuta în totdeauna, dar de ascultat vă voi asculta ori şi cînd. Uşa şi inima mea vă stă deschisă.

Cu aceasta termin, stimaţilor mei domni, şi vă mulţumesc din inimă pentru urările dv. atît de sincere, pe cari aţi ţinut să mi le aduceţi cu ocazia numirii mele ca preşedinte al ţării.

*

Inainte de amează zi contele de Meran a visitat pe următorii fruntaşi romîni: Excelenţa Sa, I. P. S. S. S Mitropolitul, dr. Il. Repta, mareşalul ţării, Dr. Alexandru baron Hurmuzachi, Consulul general al Romîniei Georgescu şi rectorul universităţii profesor doctor Şaghin.

Noul preşedinte al ţării a făcut o impresie foarte plăcută asupra Romînilor, cu atît mai mult cu cît se înrudeşte cu o familie romînească din cele mai distinse al Bucovinei, şi anume cu famicu familia Hurmuzăchenilor: mătuşa contelui de Meran a fost soră cu bunica regretatei soţii a baronului Endolin Hurmuzachi.

Mai notez că contele de Meran a anunţat audienţe libere pentru tot cursul săptămînei viitoare între oarele 12—1 p. m.

Gama

Litere-Ştiinţe-Arte

Istoria anului 1848. — Sub titlul „Die Wirren des Iahres 1848 în Rumänia"—„Frămîntările anului 1847 în Romînia"—a apărut o mică dar interesantă şi documentată lucrare, la Berlin, datorită d-lui *Dr. M. Thenen.*

Cartea poartă menţiunea, că a fost premiată ca scriere de seminar, pe lîngă facultatea de filosofie.

Pînă să intre în studiul propriu zis —al întîmplărilor din 1848— autorul face o largă introducere istorică asupra trecutului celor două principate romîne,—Moldova şi Valahia rezumînd în acest lung excurs lucrările cele mai cunoscute—începînd cu ale d-lor A. D. Xenopol şi N. Iorga, cum şi unele izvoare mai puţin cunoscute de marele public şi consultate la Academii.

„Anul 1848—scrie autorul—are pentru Romînia cam aceeaşi însemnătate ca şi pentru cele mai multe state ale Europei. Cu toate aceste revoluţia de la 1848 se deosebeşte în cele două principate dunărene de revoluţia din ţările celelalte. Dacă la Paris poporul s'a luptat pentru avutul politic cel mai înalt, în Romînia lupta se duce pentru drepturile elementare ale omului, pentru reforme economice şi pentru neatîrnare naţională".

După ce analizează evenimentele atît de variate pînă la 1 Mai 1849—data convenţiunii de la Balta-Liman, autorul ţine să înlăture anumite păreri false sau tendenţioase, între cari cu deosebire acea exprimată în cartea tipărită la Paris de A. C. Sturdza, sub titlul: „Règne de Michel Sturdza" în 1907 şi care „pentru apărarea memoriei strămoşilor săi a trebuit să ocolească izvoarele nepartinitoare şi obiective; căci ceea ce spune în acea carte este numai repetarea unor opiniuni turceşti".

„Fără revoluţia din 1848, — adaogă scriitorul—Romînii n'ar fi înfăptuit ceea ce au dobîndit mai tîrziu: deplina unire a ambelor principate, Constituţia, Independenţa şi desvoltarea progresivă a ţării..."

„...Spiritul anului 1848 va reveni şi se va întări din nou şi va purta de grijă ca reacţiunea, ura de partide şi de fraţi să fie izgonite din Romînia. Bravilor pompieri cari au luptat pe Dealul Spirei li s'a ridicat un monument în „Calea 13 Septembrie" în amintirea faptei lor eroice. Şi cu drept cuvînt. Dar spiritul înmărmurit al lui 1848 nu mai foloseşte şi nu duce ţeara mai departe. Se cere un spirit viu!".

Lucrarea d-lui dr. Thenen merită a fi cunoscută în cercurile literare.

R.

*

Raymond Poincaré, noul ministru-preşedinţe a Republicei Franceze este membru al Academiei Franceze. E al treilea academician-preşedinte din consiliu în Franţa, sub republică.

*

De cîteva luni apare la Bruxelles o importantă revistă „Le Monde". Scopul acestei publicaţii e de a reproduce toate articolele cu calităţi reale şi tratînd subiecte interesante, cari apar în nenumăratele reviste ale diferitelor ţări şi popoare.

*

La Paris fusese vorba de o „Casă a Poeţilor", care să se instaleze la Bagatelle şi unde să se păstreze cîteva mobile si cărţi ale lui Alfred de Musset, ale lui Corneille şi ale altora.

*

A apărut: „Insectele sugătoare de sînge din Romînia" de prof. Dr. N. Leon.

Lucrare publicată în Analele Academiei Romîne, cu 5 stampe şi 15 figuri în text. E un studiu extrem de instructiv pentru specialişti.

*

„Piraţii" de Ludovic Fulda s'a jucat la Burgtheater. Piesa a căzut cu toată popularitatea de care se bucură scriitorul german,

*

STRUNA ZILEI

DAPĂ GREVĂ,..

Dansatoarele Operei din Paris au renunţat la greva pe care o organizase acum de curînd.

Pe cît sunt de drăguţe
Acele dansatoare,—
Pe atît sunt schimbătoare
...Sunt repezi la convingeri
Cum sunt şi la... picioare.

INFORMAŢII

❑ Din sursă sigură putem afirma că d. ministru D. Neniţescu a plecat în străinătate foarte mîhnit. Puţin încercatul ministru avea un vis măreţ de a-şi pronunţa şi aplica legea *înainte* de 1 Aprilie. In acest scop a făcut diverse încercări de a determina pe cîţiva fruntaşi ai partidelor de opoziţie, să primească a figura în consiliul de administraţie, înfiinţat prin lege, pe lîngă Casa centrală a meseriilor.

Acei fruntaşi înţelegînd rostul intervenţiei, faţă de declaraţiile făcute în Parlament asupra legei d-lui Neniţescu, au refuzat gentileţa ministrului. De aci mîhnirea acestuia în legătuiă cu care se pune chiar şi plecarea sa din ţeară. S'a dus ministrul să se plîngă . . . nemţilor că nu va putea să traducă în fapt cele cîteva măsuri plagiate din legile germane cu privire la asigurarea lucrătorilor.

După reîntoarcerea în ţeară d. Neniţescu va repeta încercarea pe lîngă aceiaşi, ori alţi fruntaşi ai opoziţiei, de la care va cere refuzuri *scrise*.

Aceasta, de sigur, ca să nu-şi mai facă nici o iluzie asupra şanselor de viaţă a h bridei legi, din care vanitosul ministru vroia să-şi facă un titlu de glorie.

❑ Recursul arendaşilor Fischer în afacerea civilă a trusturilor se va judeca la 20 Ianuarie, la secţia I-a a Curţei de Casaţie.

❑ Expresul Bucureşti a intrat ieri noaptea în gara Iaşi cu o întîrziere de o oră jumătate, din cauza unei opriri de peste o oră în Mărăşeşti.

Oprirea s'a făcut din cauză că s'a dat semnal de alarmă de oprirea trenului, pentru a se trimite maşina pe linie şi a scăpa pe un cantonier care a fost atacat de hoţi.

❑ La ce serveşte briga la de siguranţă?

Avem, în Iaşi, o aşa zisă brigadă de siguranţă, pusă sub conducerea unui furier, care brigadă nu este de nici o treabă.

Toate furturile, crimele şi hoţiile ce se operează în Iaşi, rămîn nedescoperite. Brigada face altă treabă: face „politică". Cine intră şi eşă din casa unui om politic, ce se petrece în cluburile partidelor de opoziţie — toate le cercetează şi le află, pe dos — brigada de siguranţă.

Ea a fost în plină activitate zilele acestea, la plecarea trenurilor: brigada de siguranţă trebuia să afle lucruri foarte interesante, anume numele delegaţilor plecaţi la întrunirea din Bucureşti.

Intrebăm pe d. Panaitescu, şeful general al siguranţei, dacă acesta este rolul agenţilor săi din Iaşi?

❑ Consiliul comunal va fi convocat în cursul acestei săptămîni pentru a resolvi cîteva chestiuni urgente.

❑ Administraţia comunală a primit diferite propuneri pentru a se înfiinţa în localitate o mare fabrică de ghiaţă artificială.

❑ La supralicitarea ce a avut loc ieri, moara foastă Haier a fost adjudecată definitiv asupra d lui Grigorescu din Tîrgovişteu.

❑ Camera de punere sub acuzare a trimis în judecata Curţilor cu juri pe următorii: Vasile Bizon şi Pintilie Odocheanu, la Suceava, cari, în noaptea de 18 Octombrie 1910, au ucis pe femeia Ioana Silea; Vasile I. Cernat şi Andrei I. Florescu, la Bacău, pentru că în seara de 6 Noembrie 1911 au omorît pe Stefan P. Cercel; la juraţii din Tutova, pe Gh. St. Vasile, pentru omorul lui Gh. I. Mihai.

❑ Doamna Vîrlănescu, soţia prietinului nostru I. Vîrlănescu, institutor, a dat naştere, astă-noapte, unui băiat.

❑ Cu privire la lipsa de lemne, Camera de Comerţ a înaintat inspectoratului gărei locale, adresa următoare:

Domnule Inspector,

Camera de Comerţ, văzînd lipsa de lemne de pe piaţa Iaşului şi scumpirea la exagerat a puţinelor ce există, a găsit că e de datoria ei, a convoca în ziua de 7 Ianuarie a. c. orele 6 seara in localul Camerei de Comerţ pe toţi comercianţii de lemne din oraşul Iaşi, spre a vedea care sunt cauzele adevăratei lipse şi scumpirea lemnelor.

Din consfătuirea urmată rezultă că, atît lipsa cît şi scumpirea lemnelor la exagerat este din cauza că C F. R. nu pun la dispoziţia angrosiştilor vagoanele necesare pentru aducerea lemnelor.

In al 2 lea loc, scumpiree lemnelor mai provine şi din cauza ca aproape la fie care vagon e lipsă 1000—1200 kgr. lemne din cauza furturilor ce se comit în gară.

Comercianţii au mai reclamat că la sosirea vagoanelor încarcate cu lemne nu li se pun imediat la dispoziţie, dar cu toate aceste ei nu sunt puşi la aloraţie chiar pentru zilele cînd vagoanele nu le au fost puse la dispoziţie, iar une-ori se dau vagoanele la descarcare nu la rampă, ci în locuri unde descarcarea se face cu mare nevoe, din care cauză surplusuri de cheltueli de descarcare şi transport, ceea ce cade iarăşi în sarcina comercianţilor.

❑ In serile de Miercuri şi Vineri vor avea loc în sala Sidoli două reprezentaţii extraordinare aranjate de societatea domnişoarelor „Sprijinul". In afară de reprezentaţia cinematografică vor avea loc tablouri vivante executate de copii în costume splendide.

❑ Comitetul pentru înfiinţarea unei şcoli de corecţie a fost convocat să se întrunească Duminică 15 Ianuarie, în sala de şedinţă a senatului Universităţii, pentru a asculta darea de seamă anuală.

❑ Examenul la facultatea juridică din Iaşi, vor începe la 16 Ianuarie.

❑ Ca spectacol superb şi de elită ce ni se anunţă în această stagiune, ie marele concert a celebrei stele parisiene **Yvette Guilbert** cu ensamblul ei şi care acum ie într'un mare turneu în care culege lauri şi adevărate triumfuri pe care numai o Yvette Guilbert ie în stare să le obţie.

Acest mare concert a originalei artiste ie organizat de cunoscuta agenţie teatrală ieşană „Thalia" (Maximovici) şi va avea loc la Teatrul nostru Naţional în sara de 30 Ianuarie a. c, în faţa unei săli archipline.

Yvette Guilbert vine acum pentru întăia oară la Iaşi.

❑ Un incendiu a distrus astă noapte casa locuitorului Pavel Băcăoanu din com. Hoboca.

Incendiul a luat naştere de la un coş. Pagubele sunt în sumă de 500 lei.

❑ Cu începere de la 1 Decembrie, bursa de 100 lei lunar, din fondul Academiei romîne, primită de d. profesor Ioan Bejan, a rămas vacantă.

Această bursă, conform hotărîrei consiliului universitar, întrunit sub preşedinţia d-lui prodecan Ioan Caragiani, urmează a fi distribuită la două studente sărace.

Peste 10 zile consiliul profesoral va fi din nou convocat, pentru a hotărî în mod definitiv, repartiţia burselor numai celor mai sarace dintre studente.

S'A DESCHIS

— NOUL ŞI MARELE —

HOTEL CONTINENTAL

SPECIAL CLĂDIT CU TOT COMFORTUL MODERN

Situat în centrul oraşului, în apropierea autorităţilor Financiare şi Judiciare.

Calorifer. - Ascensor. - Băi. - Telefon

CAMERE SPAŢIOASE, BINE AERISITE ŞI IN BATAIA SOARELUI.

MOBILIER nou, special construit în străinătate.

+ Preţuri moderate +

Ultime INFORMAȚII

Pregătirea măcelului

Ordin confidențial către armata

Cîte 20 cartușe de fiecare soldat

Ca dovadă că guvernul a pregătit groaznicul măcel de ieri, avem un ordin confidențial către trupe, pe care îl dăm fără nici un comentar :

CONFIDENȚIAL

Din ordinul d-lui comandant către d. ofițer de serviciu pentru a lua următoarele dispoziţiuni.

1. Să se avizeze d-nii ofițeri ai corpului, ca mîine la orele 9 să fie la cazarmă, urmînd ca trupa și ofițerii să fie consemnați.

2. Se va anunța ofițerul cu armătura, pentru a da companiilor cîte 1400 cartușe de războiu pentru a fi la dispoziția fie cărui soldat cîte 20 cartușe, îmediat ce vor fi anunțați de a fi trimeși în oraș pentru paza ordinei.

Ținuta ofițerilor și a trupei va fi în mantale, cu arme fără raniți, iar d-nii ofițeri vor avea revolverele cu cartușe și cu broșura întrebuințărei armatei pentru timpul cînd există turburări.

*

Iată dovada infamiei pusă la cale de guvern ; iată dovada că măcelul a fost pregătit cu premeditare și cu o zi mai înainte:

Suntem informați, că în audiența pe care șefii partidelor de opoziție au avut-o eri seara la palat, d-nii Take Ionescu și Ionel Brătianu au prezintat Suveranului, între alte corpuri delicte și un cartuș dintr'o armă Manlicher, care a fost scos dintr'un perete al casei clubului conservator-democrat.

De și s-a crezut că ministrul de răsboi a fost absolut străin de intervenția armatei, există acum dovada făcută că fie care soldat avea în cartușiera sa cîte 20 de gloanțe Manlicher.

Ordinile date erau, că soldații să nu asculte de cît de poruncile colonelului, și aceasta potrivit cu un ordin confidențial ce există de pe timpul ministeriatului Crăiniceanu, ordin care prevede că în caz de tulburări de stradă, soldații nu vor face nici un pas, dacă nu vor avea ordine directe de la superiorii lor, cari, la rîndul lor nu vor primi ordine de la nimeni, ci vor lucra după cum vor crede de cuviință.

Astfel se explică, de ce secretarul general al ministerului de răsboi, și generalul Deșliu, au dat ordine directe, alegînd chiar primul cei mai buni patru chitaci, ca să opereze cu mai multă siguranță, înspre localul clubului conservator-democrat.

O nouă excrocherie și un nou... succes al lui Bogdan. — *Incă de la venirea guvernului Carp, rectorul de tristă amintire, dr. Bogdan, a pozat ca dispensatorul de grații și avantaje în corpul universitar. In această calitate a reușit să prindă... în plasa sa, cîți va grăbiți, cari aveau nevoe de numiri și catedre.*

Intre catedrele ce s'au înființat în graba răsplatei ce trebuia acordată caracterelor, s'a creat și o catedră de Farmacologie, ce trebuia să se cadă unui caracter, care a sărbătorit la Bragadiru succesele electorale ale d lui Grecianu.

In momentul, însă, cînd profesorii facultăței de medicină trebuiau să fie chemați să se pronunțe asupra numirii la această catedră, s'a simțit că Bragadiru n'a înfluențat întru nimic hotărîrea profesorilor și că nu sunt șanse să fie numit candidatul guvernului.

Pentru aceia excrocul universitar, Bogdan, a fixat ziua acestei recomandări, pentru ieri 9 Ianuar, cînd se spera că profesorii din opoziție vor fi la București, pentru marele meeting.

Cu toată lipsa, însă, a cîtorva profesori care erau la București, candidatul d lui Grecianu n'a întrunit de cît 4 voturi și a fost recomandat la acea catedră doctorul Dimitrie Ionescu.

Rectorul-batistă are, prin urmare, măsura să vadă că luminările de său, ard cu flacăra foarte nesigură și dau mai mult miros de cît lumină.

O deraiare de tren s a întîmplat astă noapte la stația Frunziasca.

Nu este de înregistrat nici un accident de persoane, ci numai deteriorarea șinelor și mai multe stricăciuni de vagoane.

Acceleratul care a plecat eri seara din București, a trebuit din cauza deraierei din Frunziasca, să stee două ceasuri în Focșani, și a sosit în Iași cu o întîrziere de peste trei ore.

Este de înregistrat că pe cînd trenul spre Iași a fost lăsat să stee două ore în Focșani, trenul care venea din Iași, și care avea în el mai mulți deputați și senatori, a reușit să treacă imediat spre București, prin formarea unui tren special

D I. Caragiani, profesor de limba și literatura elină la facultatea de litere din Iași și directorul bibliotecei Universităţii a cerut regularea drepturilor sale la pensie pe ziua de 1 Aprilie.

Deputații și senatorii guvernamentali din Iași au fost invitați telegrafic de d. Marghiloman, să nu lipsească astăzi la redeschiderea parlamentului.

Senatorul Cantacuzino și deputatul Sion, n'au ținut să facă față cerinții ministrului de interne, rămînînd în Iași

Un nou succes a d-rului Bogdan.

După cum suntem informați, consiliul permanent al instrucțiunii a opinat pentru numirea d-lui profesor dr. Vasile Negel, la catedra de clinică medicală, de la facultatea de medicină din Iași.

Acum urmează ca ministrul să și dee ultimul cuvînt, în privința recomandării, și credem a ști că și ministrul va trece peste pretențiile absurde ale d rului Bogdan și va face numirea d-rului Negel.

Cetim în *Viitorul*, d Gh. Lascar, fostul primar al Iașilor ne a făcut următoarele declarațiuni, care nu pot fi puse la îndoială :

„Mă aflam în camera No. 49 a hotelului Englilich, cînd bandiții cîrmuirii au început atacul. Am văzut de la fereastră pe un om în uniformă trăgînd cu revolverul asupra balconului clubului conservator-democrat".

De la fereastra mea, de unde aș fi zburat dacă aveam aripi, am văzut—cu cea mai mare indignare—cum jandarmi împungeau în spate pe oamenii care fugeau ; cum pe alții îi trînteau jos cu lovituri de pușcă și odată doborîți la pămînt—în loc să-i lase barem atunci—îi loveau în neștire cu o furie sălbatecă.

In camera mea se mai aflau d-nii căpitan Mitulescu și Dudoco

Bătrînul om politic ne-a spus cele de mai sus cu ochii plini de lacrimi și cu glasul înăbușit de emoțiune.

Astăzi s'a ținut la Prefectura județului Iași, licitație pentru vinderea spre exploatare a mai multor păduri proprietatea statului.

S'a adjudecat în mod provizoriu : 64 hect. 5635 m. p. din pădurea Tătăruș, seria I, din jud. Suceava, asupra d lui Meier Haimovici, cu prețul de 1 mie 55 lei 50 b. hectarul.

60 hect, 2073 m. p. din pădurea Tătăruș ser. II, asupra d-lor Avraim Ilie Pincu și Zeilic Marcovici cu prețul de 1100 lei 50 b. hectarul.

50 hect. 8770 m. p. din pădurea Mogoșești-Bîrsan, asupra d-lui Meier Haimovici cu prețul de 1441 lei 50 bani hect.

10 hect, 630 m. p. din pădurea Cioara, asupra d-lui I. Secară, cu prețul de 1005 lei m. p.

86 hect, 4400 m. p. din pădurea Grași, trupurile Măucești și Dumbrava-Neagră, asupra d-lui Meier Haimovici, cu prețul de 1965 lei 50 b. m. p.

32 hect. 5000 m. p. din pădurea Bucegea ser. I, cantonul Găvănul asupra d lui Nathan Rapaport, cu prețul de 891 lei 50 b. hect.

Locotenentul I. Gotcu, din regimentul 13 Stefan cel Mare, a fost detașat la secțiunea de mitraileze, care va funcționa la Slobozia, pînă la 15 Septembrie.

Iluzia optică a generalului Skeletti.

Domnul general Skeletti a ținut un „mare" discurs la „grandioasa întrunire" din Iași. „Oratorul" a zis, între altele : „suntem acuzați a fi un guvern imoral".

Oribilă iluzie optică : d. general Skeletti se crede a fi ministru !

La „grandioasa" întrunire din Iași, a poliției, s'a ivit și un debutant : d. I. Petrovici.

„Discursul" seu este la fel cu piesa sa intitulată „O viață sfărîmată" : din ambele autorul a eșit sfărîmat.

Un număr de medici s'au întrunit aseară, în localul asociației medico farmaceutice, pentru a discuta, asupra unor chestinni profesionale.

După discuțiuni preliminare, s'a ales un comitet provizor de inițiativă, compus din d-nii d-ri Zosin, Apoteker, Steuerman și Friling, care să convoace o nouă consfătuire, în care să se discute propuneri concrete, formulate de acest cumitet.

D. I. Petrovici, noul profesor de logică și istoria filosofiei moderne, va depune legiuitul jurămînt în ziua de 16 Ianuarie.

De Duminecă a început în Capitală concursul de capacitate pentru catedrele de muzică, vacante. Sunt aproape două sute de candidate pentru două locuri vacante.

D. profesor Petru Rișcanu, noul decan al facultății de litere a obținut un concediu de două luni și astăzi d-sa pleacă în străinătate.

Prodecan rămîne d. profesor Ioan Caragiani.

Judiciare. — Importantul proces al falimentului Moscu Iacobi, din Piatra N., va veni acum, în judecata curții de apel secția II.

Prin sentința tribunalului Moscu-Iacobi a fost coondemnat în lipsă la zece ani închisoare, complicele Iancu Abramovici la un an și contabilul Sigmund Abramovici tot la un an, achitîndu-se pe Daniil Iacobi și Lupu Abramovici.

Sentința a fost apelată de cei condamnați și de procuror.

— In deslegarea tribunalului s. I, compus din d. prim președinte Erbiceanu și judecător Haralamb Grigoriu, a venit astă-zi acțiunea în calomnie pe care fostul procuror de Curte, Stoenescu, a intentat-o, procurorului de Curte Hamangiu.

Luîndu-se interogatorul lui Hamangiu acesta a declarat că nici în memoriu, nici în raportul înaintat pe vremuri ministrului de justiție, Hamangiu n'a acuzat pe Stoenescu de venalitate.

D Stoenescu a cerut să se aducă de la minister, memoriul și raportul pentru a dovedi că a fost calomniat de Hamangiu.

Primul procuror se opune la aducerea acestor dovezi și tribunalul, în unire cu aceste concluzii, respinge incidentul ridicat de d. Stoenescu.

D. Stoenescu declară atunci, că fără aceste acte nu va putea face dovada calomniei, declară că-l iartă pe Hamangiu și roagă și pe Dumnezeu, să-l erte, și se retrage din instanță.

Tribunalul respinge reclamația d-lui Stoenescu și achită pe Hamangiu.

— La secția II a Curței se judecă astăzi apelul procurorului de Fălciu, în contra sentinței prin care Froim și Leon Fischer sunt achitați de contravenienți la legea trusturilor arendășești.

La deschiderea ședinței, procurorul ridică incidentul de recuzare a președintelui Sofian și consilierului Porfiriu, pe motiv că ambii au judecat procesul civil al trusturilor și s'a pronunțat astfel asupra chestiunei,

Curtea respingînd incidentul dă cuvîntul în fond procurorului, care într'o lungă acuzare, cere reformarea sentinței Tribunalului și condamdarea penală a ambilor acuzați.

Ședința se suspendă iar la redeschidere vor vorbi avocații contravenienților.

In noul program de astă seară, Marți 10 Ianuarie, al cinematografului Pathé Frères, din Sala Sidoli se cuprind între altele :

„TAIFUN" zguduitoare dramă în 3 părți de cinematograf etc.

Ultima oră

București 10 Ianuarie

Scrisoarea d-lui Filipescu

București.—In „Epoca" de azi va apare o scrisoare a d lui Nicu Filipescu, prin care ministrul de războiu, declară că își ia întreaga răspundere a celor petrecute Duminică în Capitală.

CONTENCIOSUL

București —Se crede, că guvernul va depune chiar azi pe biroul Camerei, proectul pentru reînființarea contenciosului.

Guvernamentalii din Tulcea

Tulcea.—Printre guvernamentalii din localitate domnește o completă neînțelegere.

E vorba chiar, ca toți să treacă la partidul conservator-democrat, rămînînd numai prefectul din partea guvernului.

Incendiul din Calea Rahovei

București.—Astă noapte, pe la orele 3, un incendiu a isbucnit, la prăvălia de manufactură a d-lui Șerbănescu, din calea Rahovei No. 107.

Clădirea a fost complect distrusă.

Confiscarea vasului francez de italieni va fi dată în judecata trib. din Haga

Paris. — Agenția Havas, află din Roma, că guvernul italian, a propus guvernului francez, că să supună tribunalului din Haga, afacerea confiscărei vaselor Cartage și Manuba, care vor decide.

CRIZA DE GUVERN OFICIAL DECLARATA

— Audiența d-lor Ionel Brătianu și Take Ionescu —

Armata consemnată în Capitală.— Contramandarea întrunirei guvernamentale

București.—Evenimentele par a se precipita și după părerea ce domnește în toate cercurile politice, ne aflăm în plină criză de guvern.

*

Aseară, la orele 5 jum. s'a ținut la ministerul de interne un consiliu de miniștri, sub prețedenția d-lui Carp. Au participat toți miniștrii.

*

Consiliul a început prin a discuta chestia repartizărei excedentului din budgetul în curs, în sumă de 28 milioane.

O mare parte din această sumă, a fost afectată ministerului de războiu.

Restul a fost repartizat între ministerele de instrucție, comerciu și lucrările publice.

Intre principalele lucrări, pe care aceste ministere au a le efectua din sumele ce li s'au alocat, se găsesc : aplicarea legei meseriilor, instalațiuni de linii telefonice, construcția unui ospiciu de nebuni pe lîngă închisoarea Văcărești, și clădirea unui palat comunal în Capitală.

*

Consiliul a hotărît apoi ca în chiar ședința de Marți a Camerei, să prezinte legea pentru vînzarea bunurilor de mînă moartă.

*

La urmă consiliul de miniștri, s'a ocupat de situația politică.

Consiliul de miniștri, fără a-și ascunde gravitatea situațiunei, a hotărît să se solidarizeze, în senzul ca nici un membru din cabinet, să nu intre în combinațiune, în cazul cînd s'ar forma un guvern de transiție.

La orele 7 jum. seara, d. Titus Maiorescu, Ministru de externe, a fost la Palat, comunicînd Suveranului hotărîrea luată de Consiliul de miniștri.

*

Tot în acest consiliu, miniștrii au discutat deasemenea chestia împăcărei cu partidul conservator democrat și s'a ajuns la convingerea că această împăcare nu este cu putință.

*

In urma acestui consiliu, guvernamentalii au fost cei dintăi, cari au recunoscut, că ne găsim în plină criză de guvern.

Azi, la ora 11 a. m. d. Carp, a fost primit de Suveran, cu care a convorbit asupra situațiunei.

Ședința a durat un sfert de oră. Rezultatul este necunoscut.

*

Azi armata a fost consemnată, sub cuvînt, că s'a svonit că un număr de cetățeni vor să manifesteze în fața Camerei

Această nouă desfășurare de forțe militare, provoacă o vie indignare în toate straturile societăței.

*

Un simpton caracteristic, că zilele guvernului sunt numărate, e și faptul, că guvernamentalii, cari anunțaseră pentru Duminică o mare întrunire publică, cu delegațiuni din județe, au amînat această întrunire, sine die.

*

Cu privire la audiența d-lui Ionel Brătianu și Tache Ionescu, ziarele liberale și conservator-democrate, publică următoarele :

„După cum am anunțat, d-nii Ionel Brătianu, șeful partidului liberal și Take Ionescu, șeful partidului conservator democrat au fost primiți în audiență de M. S. Regele, aseară, la orele 5.

Audiența a durat două ore. Asupra acestei audiențe, nu s'a comunicat nimic.

Increzători însă în înțelepciunea M S. Regelui, suntem siguri, că se va împedeca desvoltarea funestă a anarchiei, a căreia manifestare primejdioasă s'a produs alaltăeri".

O groaznică ciocnire de trenuri, 5 morți și 20 rîniți

Centralia (Illiriois).—O groaznică ciocnire de trenuri, a avut loc aicea. Au fost 5 morți printre care și fostul președinte al căilor ferate din Illinois, d. Harahan ; Melchior, vice-președintele și fiul fostului secretar de stat de la Răsboi, d. Wright. Au fost în total 20 morți.

Arestarea d-lui I. Sassu

București.—Tribunalul a confirmat mandatul de arestare, lansat contra d-lui I. Sassu, învinuit că ar fi tras cu revolverul de la otelul Continental.

D. Sassu a făcut apel, la camera de punere sub acuzare.

Răscumpararea liniilor telegrafice

Washington.—In camera reprezentanților, s'a depus astăzi, proectul de lege pentru răscumpararea liniilor telegrafice.

UN MARE FALIMENT

București.—D. Heinrich Michelsohn, originar din Iași, engrosist de manufactură, a fost arestat, în urma declarărei sale în stare de faliment.

Pasivul trece de 700,000 lei.

La 139 ani

Cernăuți. — Din Sinești, se comunică încetarea din viață a proprietarului romîn Mihai Tîrnavolin, în vîrstă de 139 ani.

Rezultatul alegerilor la balotaj

Berlin.—Pînă la orele 10, se cunosc următoarele rezultate ale alegerilor la balotaj Au fost aleși 5 democrați, 4 social-democrați, 3 naționaliști, un membru din partidul imperiului și un liberal bavarez.

Noul împrumut al Turciei

Constantinopol.— Poarta a contractat un împrumut de 15.000.000 livre, la banca națională a Turciei și la acea din Salonic.

LOTERIA

Azi s'a efectuat tragerea cl. II a loteriei Statului Romîn.

20,000 lei,—No. 54378.

1000 lei,—No. 29949, 43814.

500 lei, — No. 59784, 58868, 43726, 54379.

300 lei,—No. 28309, 37569.

200 lei, — No. 39638, 48457, 46427, 21,118 38292.

150 lei, — No. 32038, 34068, 37379, 43041, 39217, 44657, 466551, 48440, 54861, 54478, 57146, 24446, 14515, 20430, 23276, 35430, 44608, 44994.

CAMERA

București.—Deputații se adună cu greu. Ședința nu a ținut de cît cîteva minute, votîndu se un proect de lege fără nici o importanță.

SENATUL

Ședința Senatului s'a deschis la orele 3, și s'a ridicat după cîteva minute.

Arestarea unui barou originar din România

Budapesta.—In urma înștiințărei primite din Viena, poliția din Budapesta, a arestat pe baronul Caussil, despre care, se zice, că ar fi originar din România.

El a fost arestat, împreună cu metresa sa Iosefa Harba și un l brar falit Anton Gan. Toți trei se ocupau cu tipărirea și răspîndirea de scrieri pornografice.

D. Filipescu și situația

București.—In cercurile filipesciane, se afirmă, că, în consiliul de miniștri de eri, d. Filipescu a declarat că guvernul nu poate merge înainte, în formațiunea sa actuală.

Cu toate aceste, d-sa a adaugat că se solidarizează cu membrii guvernului.

Se caută *un comptabil pentru un post în orașul Tecuciu. A se adresa la Firma* **Daniel Rechler Iași.**

SOCIETATEA ANONIMĂ

Banca MOLDOVA

Capital 1.000.000 lei

Face ori ce operațiuni de bancă.
Emite cecuri și scrisori de acreditare asupra tuturor orașelor mari din țară, Europa, (Rusia) și America.

SCRISORI DE DEPUNERI
și
LIBRETE DE ECONOMII
cu dobînda de
5% p. a.

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAŞI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afişe în diferite mărimi şi culori, broşuri, teze de medicină, cărţi de şcoală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Preţuri ieftene

Magazinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

— Casă de încredere, fondată in 89₂ —

NOTE de MUZICA

Instrumente muzicale şi Accesorii

Asortiment complect după Programa Conservatorului

VIORI ŞI VIOLONCELE PENTRU CONCERT

Piane şi pianine

Reprezentanţa renumitelor fabrici

STEINWEG, ROSENKRANZ

Vînzare şi în rate lunare fără acont—INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL *pentru reparare de*

Piane şi ori-ce instrument muzical.

PATINE CU RULETE

PENTRU SKATING

Calitate superioară—Preţuri reduse

Medalii şi Recompense la Expoziţiunile din Lyon 1872, Paris 1873, Paris 1878

DIGESTIUNI ARTIFICIALE

VIN

BI-DIGESTIV

CHASSAING

CU PEPSINĂ ŞI DIASTASĂ

Pepsina şi Diastasa sunt cei doui agenţi naturali şi indispensabili ai digestiunei. **Vinul lui Chassaing** a obţinut, în 1864, un raport din cei mai favorabili la Academia de Medicină din Paris. De atunci, a luat un loc din cele mai importante în Therapeutică, şi este zilnic prescris în contra

DIGESTIUNILOR DIFICILE SEU INCOMPLECTE, DURERILOR DE STOMACH
DYSPEPSIELOR, GASTRALGIELOR,
CONVALESCENTELOR LUNGI, VĂRSĂTURELOR,
DIARREEI, PERDEREI POFTEI DE MĂNCARE, A PUTERILOR, ETC.

NOTA. — *Exist numeróse imitaţiuni şi contra faceri. — A exige acéstă semnătură în patru culori pe banda care sigilésa capsula.*

Chassaing

Paris, 6, avenue Victoria, şi în principalele Pharmacii.

Fabrica de oglinzi

Israil Berghér—Iaşi

Premiat cu medalia de aur Paris 1911

Executa: oglinzi veneţiene, tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc, Giamuri bizotate, legate în metale pentru clădiri şi mobile. Execuţie din cele mai elegante ai moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din străinătate.

Reparaţiuni se execută cu preţuri modeste. Comenzile se primesc în localul fabricei str. Palat No. 62.

La fabrică se află în permanenţă o expoziţie cu produsele fabricei.

Teatrul Circ-Sidoli

Cinematograf

PATHÉ-FRÈRES

In fiecare seară mare reprezentaţie

Programul se schimbă Luni, Joi şi Sîmbătă

Matincuri

Sămbătă şi Duminică la 3 ore p. m.

Preţurile locurilor seara: Loia (4 persoane) 8 lei—Rezervat 1.50—Un scaun 1 leu—Balcon 70 bani—Galeria 50 b.

Preţurile populare obişnuite la matinee şi anume: Loja 4 lei,—Rezervat 80 b. —Stal 60 bani,—Balcon 40 bani,—Galeria 30 bani.

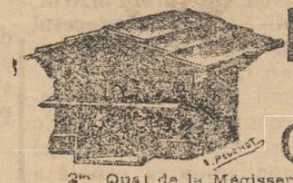

RUCHE à Cadres mobiles Prix: 20f

Gariel

2me, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à 0f

FONDOIR

Prix..... 6f.50

R. GARIEL

2me, quai de la Mégisserie, PARIS

Sarbacanes pour Poules et Faisans

RATINIERS A LAPINS

Envoi franco de l'Album sur demande

BRASSE TAPIS

Prix 16 fr.

R. GARIEL

2me, quai de la Mégisserie

PARIS

Envoi franco du Catalogue

PORTE-FLEURS

En FONTE INCAYDABLE

Prix: 0f.20c.

Raymond GARIEL

2me, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES, etc.

Envoi franco du Album sur demande

GRILLAGES 1 m. de haut. LE MÈTRE 0f.30c.

Raym^d GARIEL, 2, quai de la Mégisserie, Paris

CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS

RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. 5 f.

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziaru ui «Opinia» strada Primăriei No. 12.

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ameţesc şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Cefalgiile, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari ad resistat tuturor celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiŭ se ia câte 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vre'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua zi: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se căta: LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, *de* PARIS, *cari se pot găsi la toţi Droghiştii şi Farmacişti.*

La 30 Octomvrie 1888, Academia de Medicină din Paris acordă Doctorului OLLIVIER

UNĂ RECOMPENSĂ NAŢIONALĂ DE 24,000 FR.

AUTORISAŢIUNEA GUVERNULUĂ FRANCESCŬ. — ADMISŬ IN SPITALE DIN PARIS

Vindecare sigură, radicală a *bôlelori de pele, dartrilori, viciurilori sângeluĭ, glandulelori, scrofulelori, rachitismului, reumatismului, tumorilori, afecţiunilori cangrenóse, lepreĭ, gatului, ulcerilori inveterati şi accidentelori bôle provenind din necurăţenia şi alterarea sângeluĭ.*

Specificŭ prin excelenţă contra *BÔLELORĬ SIFILITICE* şi a tarţilor lori consecinţe; dobândite sau ereditare recente saŭ inveterate şi rebele la celelalte remedii. Nici un altu medicament nu le poate vindeca. Nici un altu medicament nu le poate vindeca.

Celŭ mai eficace şi energicŭ dintre **Depurativii pentru sange**

BISCUITS DEPURATIFS DU DOCTEUR OLLIVIER

Acesti pesmeţi, de un gust forte plăcuţ şi de digestiune uşóră se conservă ani integri în orice temperatură şi climă. Dupe 4 ani de experienţe publice ACADEMIA DE MEDECINA constată eficacitatea lorĭ constantă în bôlele cele mai inveterate. — *Ŭă broşure acompaniată fie care cutie.*

Verbindă de Parmetă depurativă a D-lui Olivier, ACADEMIA DE MEDECINA, în raportŭ seŭ oficiel a Guvernului francesŭ, se exprimă astfelŭ: «Acesti pesmeţi sunt un remedŭ de compoziţiune constantă, de preparaţiune ... şi de ... ».

Depositŭ generalŭ: 62, rue de Rivoli, Paris

APROBAŢIUNEA ACADEMIEĬ DE MEDECINĂ — 40 ANĬ DE SUCCES IN TOTA LUMEA

La administraţia ziarului se primesc anunciuri cu preţuri convenabile

Apollinaris

Apă minerală de cură şi de masă, cu o reputaţiune mondială

Recunoscută de Statul Prusiei ca apă minerală de întrebuinţat de toată lumea.

Medalia Statului Prusiei, 1902. Grand Prix Bruxelles, 1910.

Tipografia H. Goldner, Iaşi Str. Mîrzescu.—Instalaţiune cu motoare electrice, executată de Iohau Krzyzanoski lăcătuş electrician, Iaşi, str. Păcurari

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IASI, Str. Gh. Mironescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX -No. 1491—Joi 12 Ianuarie 1912

Consfințirea celui de-al treilea partid

N'a transpirat încă nimic asupra audienței pe care cei doi șefi ai opoziției unite au avut'o ieri la Palat.

Gazetele celor două partide au publicat însă o notă, din care se vedea că Regele s'a întreținut 2 ore cu d nii Take Ionescu și I. Brătianu *asupra situației*, și că impresia căpătată de acești conducători de partide este că Suveranul, în înalta sa înțelepciune, nu va întîrzia să dea *soluția* necesară pentru împedidicarea stărei de anarhie în care a fost pusă țara de către guvernul d-lui Petre Carp.

Asupra acestei *soluțiuni*, nu se poate ca Regele nostru să nu fi căutat să aibă și părerea celor doi șefi de partide în cursul lungii convorbiri ce a avut cu ei la Palat. Și iarăși este neîndoios că acești doi bărbați de stat, să nu fi arătat părerea lor asupra gravei situații politice și a mijloacelor prin cari ea s'ar putea îndrepta.

Ceea ce voim însă să constatăm aci, este că după cum d. I. Brătianu a solicitat și a fost primit în audiență la Rege, ca șef de partid—*absolut în aceeași situație s'a aflat și șeful nostru*—și că prin audiența obținută—și importanța convorbirei și a mijloacelor de rezolvare a crizei politice, propuse de acești doi șefi—*partidul nostru a fost consacrat în mod oficial și absolut ca al treilea partid de guvernămînt.*

Acum, că evenimentele ce vor surveni cu timpul, mai curînd sau chiar mai tîrziu, în senzul că cel de al doilea partid condus de d. Petre Carp —să dispară înghițit fiind de partidul nostru, aceasta este altă ceva.

Pentru moment chestiunea este că avem în țară trei partide și că succesiunea puterei se poate face și *se va face* —nu ca pînă în prezent de la primul partidla secundul, ci se va încredința și partidului celui d'al treilea format în 1908.

Și ne-aducem aminte cum a fost primită în 1908 alcătuirea acestui al 3-lea partid—de către cele două partide de guvernămînt și în deosebi de partidul condus de d. Carp, care vedea prin partidul constituit de d. Take Ionescu, o schimbare în rostul alternărei celor două partide la conducerea statului, și o gravă amenințare la dreptul de succesiune a partidului carpist după retragerea partidului liberal.

Toată organizația și acțiunea noastră a fost poreclită de aventură, pentru al cărei sfîrșit d. Carp, nu dădea de cît cel mult trei luni de zile. Dar aceasta n'a fost nici prima nici ultima proorocire mincinuoasă a d-lui Carp.

„Aventura takistă" s'a întins cu o repeziciune uimitoare în toată țara și a cucerit toate straturile societății; în lupta cu cele două partide, ea a învins pînă la retragerea liberalilor — pe ambele partide, iar mai apoi, alături de liberali, a format acea puternică forță opoziționistă care a sdruncinat guvernul Carp, din primul moment al formărei sale,—iar acum îl prăbușește de la putere, sub cea mai grozavă pedeapsă, aceia a *incapacității* de a guverna.

In lupta noastră cu dînșii, conservatorii carpiști ne aduceau un singur argument—pe care 'l socoteau suprem,—acela că toată munca și organizația noastră este de prisos și inutilă, întru cît Regele nostru nu voește să audă și să recunoască în țara aceasta, de cît existența a doua partide. Și că întru cît partidul lor—are grupate în jurul seu toate vechile familii boerești și pe cei mai bătrîni conservatori — organizația noastră rămîne o simplă dezidență sau frîntură a vechiului partid, al cărei rost nu este altul de cît de a fi alipită la partidul de la care s'a frînt.

Argumentul acesta—cît de suprem era arătat că este, n'a putut nici convinge nici trăi multă vreme, căci se sprijină pe o teorie politică falșă.

Regele, care este cel mai strălucit și puternic reprezentant al puterei suverane, ce emană de la *națiune*, nu putea să nesocotească tocmai sentimentele și manifestările reale și vii ale națiunei din ultimul timp.

Partidul nostru nu se forma prin ambiția nemărginită a unor oameni și nici prin strălucirea extraordinară a unui șef El se născuse și creștea prin puterea invincibilă a unor mari nevoi sociale—eșite din masele profunde ale națiunei,—era națiunea însăși, care concepuse și născuse acest partid și care după ce i-a dat viață, contribuia acum cu toate forțele ei pentru a'l desvolta și a'l face să poată la un moment dat corespunde marei și utilei sale chemări.

In asemenea împrejurări, șeful statului, el însuși un servitor credincios a nevoilor și destinelor națiunei, nu putea să nu răspundă la aceste svîrcoliri și manifestări ale națiunei, printr'o nerecunoaștere a partidului format de dînsa.

Din potrivă, el avea datoria să asculte cu nepărtinire la toate aceste puternice manifestări destinate a schimba viața politică a țărei și a o îndruma cît mai mult spre calea progresului și la momentul absolut trebuincios, să vină și să consfințească aceea ce națiunea, prin voința și trebuințele ei sociale a făcut, a creiat.

Ei bine—această consfințire noi am crezut că Regele trebuia s'o dea partidului nostru încă din 1910—îndată după retragerea liberalilor.

De aceia, actul său constituțional a fost considerat ca un act de nedreptate față de partidul nostru, pentru că lovea în sentimnntele și voința națiunei, care ne indica pe noi ca partid de guvern la succesiunea liberalilor.

Dar ori ce reu, are în el sau aduce cu el un bine—și se vede că această înțeleaptă credință populară trebuia să-și găsească un exemplu și în acest fapt politic. Ceea ce nu s'a făcut acum un an—se face acum—*și se face*. Partidul politic advers—partid liberal, el însuși rezemat pe masele adînci ale neamului, țara reprezentată prin toate clasele ei sociale—și mai pre sus de toate Regele, mare și constituțional, deținător credincios și înțelept al suveranității națiunei, vin azi într'un glas și recunosc și consfințesc existența celui d'al treilea partid de guvernămînt—condus de d. Take Ionescu, și'l indica ca singurul în stare chemat în aceste momente să rezolve grava criză politică prin care trece țara și care are cu drept cuvînt caracterul unei mari crize sociale de stat, cum o spunea șeful nostru local d. Al. Badareu, la întrunirea de zilele trecute de la Club.

Se vede că a fost dat și d-lui Petru Carp — ca o dreaptă răsbunare a soartei, —să contribue prin incapacitatea sa de a guverna la consfințirea definitivă și absolută, a partidului nostru ca cel de al treilea partid de guvern. Căci retragerea sa de la putere este o chestie de cîte-va zile — de cîte va ore poate— iar succesorul său— nu este și nu va fi altul de cît d. Take Ionescu.

Un lucru însă îl dorim din toată inima și 'l dorim dintr'un sentiment de adîncă milă.

N'am dori, n'am voi ca soarta blestemată să rezerve d-lui Carp atîtea zile ca să asiste și la complecta descompunere a partidului său — prin marea și imperioasa desvoltare a partidului nostru. Cu alte cuvinte pe lînga consacrarea oficială a partidului nostru, ca cel d'al-treilea partid de guvern — să vadă cu proprii săi ochi, petrecîndu-se și dispariția inevitabilă a vechiului său partid — pentru ca să rămînă în țara aceasta iarăși două partide de guvernămînt, care să se alterneze la putere — rămînînd ast-fel argumentul suprem invocat de d. Carp în potriva aventurei takiste, ca o a doua răsbunare a soartei în potriva unui biet bătrîn bărbat politic, care a fost prea orb ca să poată vedea la timp grandioasa mișcare a țărei, pentru formarea partidului nostru, și prea surd pentru ca să poată auzi glasul ei puternic și imposibil de a fi înăbușit pentru chemarea la viața politică și la guvern a acestui partid.

Vespasian I. Pella

SFÎRȘITUL

Anul trecut, la discuția Adresei, un senator din majoritate, în sublinierea alegerilor violente, esclamase cu durere, că d. Carp ar fi meritat ca, sub guvernul prezidat de el, alegerile să fi fost mai libere.

Era prologul asupra situației reale. Epilogul fe cu mult mai trist. Șefii celor două opoziții, în audiența lor la Suveran, au făcut descrierea ororilor de Duminecă, prezintînd Regelui corpuri delicte în dovedirea acuzațiunilor.

Domnul Carp n'a meritat un sfîrșit mai puțin trist, dar Regele ar fi meritat ca, la adînci bătrînețe, să fi avut, ca miniștri, oameni de stat, iar nu bandiți.

Domnul Carp a voit să guverneze fără popularitate, fără partid și fără busolă. Un fel de partid cu scursori împrumutate, precum la nevoe mare cineva, care n'are frac, își închiriează unul, șeful junimiștilor a reușit să-și combine, venit la putere.

Făcîndu-și un astfel de partid, d. Carp a declarat, totodată, în stare de faliment tot trecutul junimist, vechia mindrie junimistă: „puțini, dar aleși".

Cu asemenea partid, ere fatal ca un Pascal Toncescu s'ajungă leaderul majorității; era fatal ca banca ministerială să fie ridiculizată de Mișu Cantacuzino și Nenițescu; ca sistemul „îmbogățiți-vă" să fie adoptat pentru menținerea „blocului"—și ca începutul și sfîrșitul „ministerului cinstei" să fie acel Marghiloman, om al cărui talent este exact la nivelul talentului unui apărător de judecătorie rurală.

Voind musai să guverneze, d. Carp a luat puterea prin amenințări, prin intrigi — și a voit s'o menție cu cartușele soldaților lui Deșliu.

Nimeni n'a dat puterea d-lui Carp. In primul loc nu țara, dar nici Coroana. Coroana a fost amenințată, a fost induioșată, la urmă, de plînsetele d-lui Carp.

Coroana, respectînd voința țării, s'a dispensat 15 ani de serviciile junimiștilor.

Un an după o încercare în contra avizului țării, Coroana este dispusă să renunțe la activitatea unui guvern nerodnic—și va fi fost ultima dată că d. Carp a jucat la loteria guvernării.

Puterea nu se ia cu amenințări de grevă din partea saloanelor mondene, puterea nu se lasă unor oameni, cari, spre a guverna, cred că trebue să ucidă pe alți oameni.

Puterea luată prin santaj, cum a luat'o d. Carp, este doar nu vis urît și vremelnic.

Domnul Carp n'a fost la putere: a escrocat'o. N'a căzut de la putere: cinstea a învins șantajul.

Rătăciții

Acum cînd guvernul d-lui Carp lichidează, lichidează cu el și direcțiunea *veche* a partidului conservator. E timpul de a ne reculege fazele politice ale evoluției partidului conservator pentru a scoate din ele învățăminte de urmat.

Din cele 2 partide istorice, frămîntările pentru șefie au fost mai adînci în partidul conservator. Și la liberali s'a dat lupta la șefie, dar zguduirile n'au fost atît de adînci, fiind-că șefia d-lui D. A. Sturdza s'a declarat de la început un provizorat politic și în 1908 trecerea șefiei s'a făcut fără zgomot mare.

La conservatori din potrivă, unitatea șefiei a fost pururi contestată și supt Manolachi Costachi de Lascar Catargi și sub Lascar Catargi de P. Carp și reciproc între Gh. Cantacuzino și d. P. Carp. După 2 fuziuni, una făcută la guvern și alta în opoziție, șefia bolnavă și factice a d-lui Cantacuzino a făcut să se încredințeze *oficial* șefia d-lui Carp, fără omogenitatea partidului.

Cînd d. Carp și acoliții săi s'au văzut *din senin* stăpîni pe direcția partidului, au turbat și au făcut actul nebun de la 9 Ianuarie 1908, care a rupt partidul în două. Bolnavii și indolenții au crezut că trecînd steagul cu drugul lui din mîna *neputinciosului* în mîna *grandomanului* vor îndrepta spre ei sufletul partidului și toți cei bolnavi și toți cei grandomani s'au crezut îndreptățiți a lucra în contra partidului lor, diferențiind oamenii, excomunicînd membri și punînd în prag pe cei ce aveau dreptul de a fi la masa partidului.

La această primă rătăcire nu s'a asociat partidul, ci prin aclamări, trei șferturi din organismul său s'a dat de partea celui lovit pe nedrept de actul nebunesc de la 9 Ianuarie; și așa s'a urzit democrația conservatoare prin opera nesocotită a celor zăpăciți de ei însiși. Țara, trei ani de zile a ratificat faptul separațiunii partidului prin actul de la 3 Februarie 1908, și a dat cîștig de cauză acțiunii șefului nostru.

In jurul noului steag s'a adunat tot ce era tînăr, tot ce era încălzit de un ideal și atunci s'a văzut faptul ne mai pomenit, ca șeful și partidul în comună acțiune să croiască o nouă părtie de urmat în viața de partid și în mersul evolutiv al țării. Și țara, fără greș, a urmat această *nouă* direcție, care era în spiritul ei, în nevoile ei. Ura adversarilor, tactica dușmănoasă a protivnicilor a întărit vaza noului direcții în ochii țării și în fața realității puterii ei vedem că astăzi se închină cei 2 factori exteriori ai partidului conservator-democrat: și îi recunosc existența legală.

Coroana s'a crezut obligată a nu trece peste partidul conservator cu direcția *veche*, toate rațiunile oficioase și *de Curte* fiind în favoru-le. Apoi chiar mentalitatea partidului liberal era tot în spre *vechea* direcție conservatoare. Tari pe această îndoită încredere, direcția *veche* a partidului conservator s'a crezut îndrituită să semene vînt și să culeagă furtuna din țară. Cu aceste măsuri rătăcirea a mers crescînd și a compromis și ce mai era bun în *vechea* direcție.

Prin actele sale nebunești a despotmolit mentalitatea partidului liberal din vechea rătăcire, făcîndu-i să vază în vechea direcție, nu stejarul falnic conservator, ci edera parasitară a ideii conservatoare. Intoarcerea partidului liberal spre *noua* direcție a partidului conservator a avut de urmare că de eri și Coroana are cunoscut ca oficială *noua* direcție.

Sîntem astăzi în fața a două fapte împlinite. *Noua* direcție conservatoare întrupată în persoana șefului nostru e singura reală, singura în măsură să reabiliteze vaza și slava veche a partidului conservator.

Vechea direcție s'a uzat, s'a istovit. Oricît oxigen politic i s'ar mai da nu mai viază. Cu retragerea din viața politică a șefului partidului conservator, d. P. P. Carp, *vechea* direcție a încetat.

E timpul acum a ne întreba: Ce vor face elementele reale și de valoare grupate și strînse în jurul acestei *veche* direcție? Rătăci-vor ele la infinit pentru a-și hirosi activitatea lor? Da-vor ele sprijinul lor acțiunei liberale? Contopise-vor cu alte formațiuni politice? Ori încălzite de idealul conservator, hrănit și cultivat 2 decenii de șeful nostru, se vor grăbi cu un ceas mai înainte a urma *noua* direcție, pentru a nu zice că rătăcirea va dura pînă la sfîrșit.

Faptașii vechii direcții mai pot întărzia revenirea și pocăința lor; ispășirea vinei lor se cade să împlinească vadeaua pravilei; asemenea și tot ce a fost strînsuri pentru stomah și gură; tot ce a fost grijit și hrănit de ură și rancună, ori mișcat de boldul parvenirei, e bine să ispășască vina faptei lor.

Dar afară de aceștia, este numărul cel curat al adevăraților conservatori, pe cari rătăcirea șefilor i-a amețit, zuruitoarele lor făgăduieli i-a ademenit și slabi de înger, pentru moment și cu neîncrederea în izbînda *nouei* direcții—tratată de rătăciți ca o aventură—s'au lăsat tăriți de *vechea* direcție pentru a fi astăzi înmormîntați cu șefii lor.

Dacă pentru cei morți de veacuri a lasat D-zeu ca la trimbițarea de apoi să se scoale din morminte, dar—mi-te pentru cei rătăciți în îndrumarea vieții lor politice de calcule meschine, de legături personale, e timpul a le spune: uitați-vă la soarele care apune; dealul cît de mic ascunde palidul soare ce merge spre sfînțit; numai sus în înălțimele văzduhului se zăresc dungi roșietice de lumină, care urmează a fi înghițite de cercul întunecat al nopței ce se întinde dinspre soare răsare.

Intoarceți-vă privirea spre soare-răsare. Noi cei credincioși în vlaga și puterea lui Febus-Apolon am știut că cu *noua* direcție întrupată în șeful nostru e un *soare-răsare* pentru țara noastră; pentru ideia conservatoare; și l'am urmat cu miile cu nețărmurit devotament. Astăzi soarele a răsărit, el luminează sus; razele sale vor încălzi pămîntul. E vremea ca și necredincioșii lui Toma să'și întoarcă privirile. Piroanele Iuzilor din partid nu l'au istovit; și ideia conservatoare are de folosit mult de la acțiunea *nouei* direcțiuni a soarelui-răsare, care vine, vine, și se înalță tot mai sus spre f la țării și a partidului conservator.

E vremea de a spune rătăciților: ceasul de pocăire a sosit Intrați în templu spre rugă și mare și puternică va fi pilduirea voastră.

Gh. Ghibănescu

GUVERN DEȘLIU

D. Carp își închipuește că guvernează sau că a guvernat d-sa țara romînească. In realitate însă am avut și avem un guvern Deșliu.

D. M. Deșliu, vice-președinte al Camerei și agent electoral al d-lui Marghiloman, trecînd peste capul d-lui Carp a dat poruncă cîrciumarilor să calce legea pentru monopolul vînzării băuturilor spirtoase, asigurîndu i de impunitate.

Duminecă, în timpul măcelului organizat de guvern, familia Deșliu și-a arătat din nou puterea. Generalul Deșliu, fratele agentului electoral, s'a purtat în Piața Teatrului, nu ca un general al armatei țării, ci ca un simplu agent electoral.

Generalul Deșliu, a apucat din mîna unui soldat arma, și transformînd o în ciomag, a maltratat pînă la sînge pe un biet bătrîn de 60 ani și pe niște copii nevinovați.

Lumea, indignată de această rușine, a huiduit pe ofițer. Își poate însă oricine închipui pilda pe care au luat o soldații, văzînd pe un general transformat în simplu bătăuș și snopind în bătăi oameni nevinovați.

Cerem să se deschidă o anchetă severă împotriva acestui „ofițer" barbar, care a necinstit uniforma pe care o poartă, pentru a se stabili rolul jucat în seara de Duminică de către generalul Deșliu.

Redeschiderea Parlamentului

Eri s'au redeschis corpurile legiuitoare. Țara simte că Parlamentul măsluit de d. Marghiloman n'are nici o autoritate morală. Lipsit de controlul opoziției, majoritățile guvernamentale, alese prin fraudă și recrutate printre transfugi, rămîne o cohortă ce nu poate constitui de cît un Parlament de fapt.

De altfel, viața noastră politică nu mai are nimic comun cu parlamentul. Camerile d-lui Marghiloman au ajuns niște simple birouri de înregistrare care ca atare, nu mai contează în viața publică a Romîniei.

Guvernul a ajuns acolo unde trebuia să ajungă. Viața publică este complectamente anormală. Parlament nu mai există. Miniștri nu mai dispun de o tribună unde să-și expună politica lor și de aceia îi vedem recurgînd la oficiile presei de toate nuanțele.

Iată de ce redeschiderea Parlamentului devine un fapt cu totul secundar și indiferent, deși situația politică e una din cele mai serioase.

Valoarea educațiunii fizice NAȚIONALE

Wer etwas Treffliches leisten will
Hätt' gern was Grosses geboren,
Der sammle stil und unerschlaft
Im Pleinsten Punkt die grösste Kraft.
Schiller.

Discuțiunile urmate în ultimele două decenii, fie pe cale de publicitate, fie prin întruniri ori congrese, pentru că învățămîntul diferitelor state europene să capete o stabilitate, o cristalizare din ce în ce mai conformă nevoilor vieții, atît de complexe și de aride, au adus în desbatere toate problemele referitoare la educațiune. Ori, pentru acelaș motiv, de a da o deslegare cît mai potrivită cu necesitățile imediate ale vieții, formînd din elev o individualitate destinată, ca în orice moment și în orice loc să se poată rezuma pe propriile sale forțe devenind în chipul acesta un factor social de căpetenie. Din desbaterea acestor probleme: de a da o directivă învățămîntului cît mai conformă cu cerințele moderne, au adus în discuțiune, pe lîngă numeroase propuneri, întru îndeplinirea acestor principii și metodele cele mai bune de educațiune fizică. Necesitatea aceasta era cu atît mai evidentă, cu cît educațiunea fizică trebue să secundeze și să sprijine pe cea intelectuală și morală, iar nu s'o stăpînească. Din acest punct de vedere trebuiau analizate toate sistemele, așa după cum s'a și făcut, spre a se putea conchide cari din ele prezintă cea mai serioasă garanție de a putea secunda și sprijini desvoltarea intelectuală și morală a copiilor.

Discuțiunile desfășurate, de alt-fel destul de agitate, sunt încă și astăzi pendinte, însă nota caracteristică și distinctă care a reeșit, avînd în vedere nevoile vieții, este următoarea: ca învățămîntul să fie mai mult *realist* de cît *idealist*,

Iar pentru îndeplinirea acestui scop, principiile procurate la laboratoriile de psichologie să alcătuiască baza învăţămîntului intelectual după cum iarăşi, pentru educaţiunea fizică, principiile furnizate de către laboratoriile de fiziologie, să-i servească de călăuză.

E ştiut că Suedezii, mai mult de cît celelalte popoare europene, sunt însufleţiţi de aceste principii, căci învăţămîntul lor este ast-fel alcătuit, în cît de la clădirile şcolare, construite după cele mai moderne şi higienice cerinţi, şi pînă la armonizarea cursurilor, stabilind o egalitate între învăţămîntul teoretic şi cel practic — fiind-că numai împreună pot dat individului aceia ce are nevoie în viaţa practică — stabilesc în acest chip, întîiu i sănătatea copiilor, în al doilea rînd educaţiunea, şi în al treilea, ca o consecinţă mediată a celor două dintîiu, instrucţiunea. E şi natural, că numai analizînd bine diferitele sisteme, fie din punct de vedere intelectual ori fizic şi acestea bine armonizate între ele, pot da indivizilor cunoştinţele şi energia necesară de care ei vor avea nevoie mai tîrziu în viaţa practică.

De alt fel şi Anglo-Saxonii sunt călăuziţi de aceleaşi principii, după cum foarte bine ne lămureşte *Max Leclérc* [1]) şi *Edmond Demoulins* [2]) căci îndrumează învăţămîntul ţării lor în aşa chip, în cît elevii părăsind băncile şcolei să devină în societate nişte elemente aşa zise: *self-help* sau *selp-government*, cum le place lor a le caracteriza, ca un produs real şi conştient al aşezămintelor culturale, spre a fi destoinici numiţei: *Stuggle for life*.

Plecînd, dar, de la aceste principii, pe de o parte de a întemeia şi cristaliza cele mai bune sisteme privitoare la educaţiunea intelectuală, precum şi cea privitoare la cea fizică, ca un compliment celei dintîiu, iar pe de alta de a armoniza învăţămîntul teoretic cu cel practic, au pus pe Suedezi în posiţiune de a avea cele mai bune şcoale, pe cînd sistema lor de educaţiune fizică începe a deveni universală.

Dacă am scruta principiile fundamentale cari l'au călăuzit pe Ling în întemeerea sistemei sale, ne vom convinge pe deplin despre valoarea acesteia şi de însemnătatea aplicaţiunii sale. Într'adevăr, Ling, pentru a putea face cunoscut conaţionalilor săi importanţa sistemii sale a scris lucrarea: *Despre fundamentele generale ale gimnasticei*, lucrare publicată în anul 1840. Această scriere e împărţită în şase părţi şi a nume: *partea întîia* cuprinde descrierea *legilor corpului omenesc*, în virtutea cărora el există şi funcţionează; *partea a doua* cuprinde *gimnastica pedagogică*, accesibilă şcolelor de toate gradele; *partea a treia* cuprinde principiile *gimnasticei militare*, în general scrima cu părţile ei aplicative; *partea a patra* se ocupă de *gimnastica medicală*, privitoare la starea patologică a indivizilor; *partea a cincea* cuprinde principiile *gimnasticei estetice*, prin care individul, prin fiinţa sa, voeşte a da o mai clară formă gîndirei şi simţului său; *partea a şasea* cuprinde: modul de întrebuinţare a gimnasticei. Toate aceste părţi, înrudite între ele, ale căror principii au fost formulate de acelaş cugetător, sînt totuşi distincte unele de altele, prin felul mişcărilor şi prin aplicaţiunea lor.

Îndată ce Ling stabili, prin minuţioasele sale cercetări, deslăşurate în partea întîia a cărţii sale, că cele trei forme fundamentale, cari joacă rolul primordial în însă-şi existenţa vieţii, adică: forma *dinamică, chimică şi mecanică*, din acest moment sistema sa deveni ştiinţifică şi chiar filozofică, pe baza formelor arătate ce îi constitue fundamentul. Astfel, la pagina 441, a operei sale, Ling, arată că forma *dinamică*, ca şi celelalte forme, *chimică şi mecanică*, îşi au origina *în materie* şi care sînt strîns unite de aceasta. Ele se manifestă în corpul omenesc prin următoarele poteşiţe: 1) forma fundamentală *dinamică* se manifestă prin: *sistemul nervos;* 2) forma fundamentală *chimică* prin: *sistemul circulator;* 3) forma fundamentală *mecanică* prin: *sistemul muscular*. Din strînsa legătură ce există între aceşti trei agenţi, rezultă armonie în funcţiunea organismului şi deci sănătatea. In cazul cînd armonia celor trei agenţi, în funcţiunea organismului, ar fi distrusă din o împrejurare oare care, atunci intervine starea bolnăviciosă, spre pildă: dacă *forma dinamică* ar căpăta o preponderanţă în organism, distrugînd armonia, consecinţele s'ar reflecta asupra *formei mecanice;* sau, dacă *forma mecanică* s'ar manifesta cu putere, ea ar fi în detrimentul *formei chimice*, ori, în sfîrşit, dacă *forma chimică* ar deveni agentul principal în organism, în cazul acesta, ruperea echilibrului în organism s'ar reflecta asupra *potenţei dinamice*.

Principii şi premise de asemenea natură l'au făcut pe cugetătorul Ling să întemeeze sistema sa de educaţiune fizică, formulînd cele patru grupe principale, deducînd şi stabilind legi şi regule asupra mecanicei umane, constituind aparatele, proprii şi necesarii funcţiunii şi construcţiunii corpului omenesc, pentru gimnastica pedagogică, estetică sau militară, calificînd mişcările, în chip raţional şi gradat, după valoarea şi efectul lor, cu tendinţa păstrărei armoniei între cei trei agenţi fundamentali ai organismului. Pe cînd distrugerea armoniei între cei trei factori amintiţi, au dat naştere analizei unor mişcări cari să restabilească acea armonie. Pentru acest motiv, acelaş întemeetor, Ling, a pus bazele gimnasticei medicale, ce îşi are isvorul, în privinţa unora din mişcări, în gimnastica pedagogică, de care diferă totuşi foarte mult, constituind o grupă aparte şi distinctă în gimnastica suedeză.

Un curs de fiziologie, ţinut de profesor Dr. Muray, la Institutul central din Stockholm.

Un curs de fiziologie secţia femeilor, ţinut de Dr. Levar, la Institutul Central din Stockholm.

1) *Max. Leclérc*: L'éducation des classes moyennes et dirigiantes en Angleterre.
2) *Ed. Demoulins*: A quoi tient la superiorité des Anglo Saxons.

Armata plătită din fondurile secrete

„ORDINEI" i se aduce la cunoştinţă un fapt de o extremă gravitate.

Ministerul de interne a trimes trupelor, ca recompensă pentru bravura cu care au luptat Duminică, cîte 50 bani de soldat şi cîte 1 leu de jandarm pedestru.

Insistăm că, pentru bravură li s'au trimes aceşti bani din fondurile secrete şi nu pentru hrană, care împreună cu vinul cald a fost plătită tot de d. Marghiloman.

Credeam că avem o armată naţională, d. Marghiloman îşi închipueşte însă, că are de-aface cu o armată de mercenari, pe care o poate cumpăra ca pe nişte transfugi politici şi trebue să-i răsplătească serviciile aduse ţărei.

Îşi poate ori cine închipui gravele urmări ale unor asemenea procedeuri.

Soldaţii răsplătiţi pentru bravură, ca să merite în viitor o răsplată mai bună, vor proceda în chip mai... brav. Acum ne explicăm „enervarea" sergentului, care a tras asupra partidului conservator-democrat.

Cerem să se instituiască de urgenţă o anchetă, care să stabilească adevărul celor afirmate de noi aici. Mai cerem ca d. Marghiloman să fie supus unui examen medical, pentru că faptul d-sale de-a plăti armata ţărei cu bani din fondurile secrete, este o faptă de nebun.

OAMENI ŞI LUCRURI

Patima cea mare

...Iar dacă într'adevăr, cum spun optimiştii, va isbuti vre un savant să deslege problema prelungirii vieţei, — nu dînsul va bine merita de la omenire. Nu *această* minune este cea mai dorită în sînul omenirei, ci — păstrarea la nesfîrşit, ori macar, păstrarea cît mai cu putinţă a tinereţei cu foloasele, cu bucuriile, cu plăcerile ei.

Cîte sacrificii nu se fac pentru aceasta şi în cîte feluri!

Ceteam în una din zilele aceste povestirea unei triste întîmplări dintr'unul din cele mai frumoase şi mai artistice oraşe ale Germaniei — München. Oraş prin excelenţă al artelor, în care frumuseţile estetice abundă prin... muzee, pe pînzele maeştrilor, Münchenul nu se poate să nu aibă — la fel cu toate centrele mari — dramele sale... estetice.

Eroina întîmplărei, soţia unui militar münchenez, fusese aşa de mult ademenită de făgăduielile şi reclamele, scrise şi verbale, ale unui „institut de înfrumuseţare şi întinerire" din Capitala Bavariei, în cît intră în legături cu proprietara institutului, una din acele „doctorese" de contrabandă care se prinse să facă — ori să refacă — bogatei ofiţerese cele mai autent ce culori de tinereţe şi un bust de o frăgezime ireproşabilă. Preţul fu învoit în mărime corespunzătoare cu îndatoririle luate: 60 000 de coroane! Acest cîştig enorm fu împărţit între două operatoare a căror violenie nu întîrzia să fie descoperită. Fusese şi din cale afară îndrăzneaţă aventura, ca să nu fie dată în vileag şi pedepsită după merit. Iar zgomotul ce se făcu în jurul întîmplării; ridicolul de care fu acoperită sărmana eroină, sfîrşiră prin a schimba comedia în tragedie. Eroina fu nevoită a schimba salonul elegant cu o celulă de balamuc.

...Dar elementul instructiv al împrejurării, sau elementul psihologic, îl vedem în paradoxul că dorinţa supremă — şi cu deosebire a unuţa dintre sexe — se resfrînge în această unică şi superioară ambiţiune, — atît de dreaptă şi de firească! de a nu renunţa de cît foarte tîrziu la tinereţe şi la însuşirile ei fizice, la avantagiile pe care numai ea să le crează.

De apărurea *aceasta* rămîne dorinţă cea mare, — patima cea mare a celei mai bune părţi a omenirii.

Bodion

Litere Ştiinţe Arte

Congres de educaţie morală. — Al doilea congres internaţional de educaţiune morală se va ţinea la Haga în zilele de la 22—27 August 1912. Cel dintîi s'a ţinut la Londra de la 25—29 Septembrie 1908.

Acest congres nu face propagandă pentru nici o asociaţiune sau vre o opinie, dar toţi acei ce se interesează de educaţiunea morală, ori care ar fi religia lor, naţionalitatea, sexul sau principiile lor, vor găsi acolo ocaziunea de a-şi exprima cugetarea lor şi de a discuta cu diferite persoane tendinţi deosebite.

Iată şi chestiunile cari vor face obiectul discuţiunilor şi al referatelor:

1. Educaţiunea morală şi formarea caracterului din diferite puncte de vedere: confesional, libertate.

2. Educaţiunea fizică ca mijloc de formare al caracterului: *a)* Ingrijirea ce trebue dată corpului: 1, Alimentaţia, îmbrăcămintea etc, 2, gimnastica, sportul şi jocurile. *b)* Insemnătatea concursurilor sportive, individuale şi colective, *c)* Educaţia militară a poporului, *d)* Alte subiecte cari vor cădea în acest domeniu.

3. Educaţiunea morală în şcoalele normale şi militare.

4. Formarea caracterului tinerilor în stabilimente de învăţămînt ce nu aparţin învăţămîntului primar ordinar, precum şi a tinerilor din familie şi societate.

5. Formarea caracterului copiilor anormali, a. Infirmi, orbi, surzi etc. b. Retardaţari, c. Părăsiţi şi criminali.

6. Şcoalele şi stabilimentele pentru anormali, a. Şcoalele şi clasele speciale pentru elevii anormali în învăţămîntul primar şi de perfecţionare, b. Azile de anormali şi şcoalele de corecţiune etc.

Comitetul francez, pus sub înaltul patronaj al Ministerului Instrucţiunii şi sub acel al Ministrului de Comerţ şi Industrie, are ca preşedinte pe d. E. Boutroux şi ca vice preşedinţi pe d-nii Leon Bourgeois, F. Boutisson, d'Estournelles de Constant, L. Liard, Jules Porjot, R. Poincaré, A. Ribot, G. Séailles şi Ceh. Wagner.

Ziarele franceze, în special revistele pedagogice, face un apel către diriguitorii chestiunilor sociale şi pedagogice, ca toate doctrinele şi toate credinţele filozofice şi religioase să se poată întâlni în mijlocul delegaţiunii franceze la Haga, trebue dovedit, zice presa franceză, tuturor şi nouă înşine, că oricare ar fi divergenţele de teorii sau de principii, suntem în stare a voi să ne unim, pe baza unui respect mutual, într'un comun devotament pentru educaţiunea copilului, într'o egală grijă pentru viitorul moral al umanităţii.

Pentru căpătarea ori căror informaţiuni, pentru trimeteri de programe ale congresului, de adresat la d. Parodi, secretar general, Quai d'Orsay, 141, Paris.

*

A apărut No. 8 din „Versuri şi Proză", cuprinzînd:

I. M. Raşcu.—Balada străbunilor. E. Furtuna.— Dacă din apusu-ţi vis. M. Rusu.—In arenă. D. Protopopescu.—Anima mortis. Hidalgo.—Din umbră: Zeul fără de statue. Hg.—Suggerări critice: Un preot al Afroditei.

Actualităţi— Cronica teatrală; Lucreţia Borgia de V. Hugo.

Ecouri: O anchetă interesantă; Poezii energiei; Cetind „Flacăra"; Un poet metalic; Humorul, „Chemarea", Succesele, Poetul cu cilindru, Un „autor enervat.

Cărţi: Gaudeamus de P. Păltănea.

Reviste: Vieaţa nouă, Ţara nouă, Revista politică şi literară, Rampa, Rominul.

Nu de mult a murit la Londra o doamnă pe spatele căreia s'a găsit, sub forma unui minunat tatuagiu, o reproducere a tabloului lui Leonardo da Vinci „Cina cea de taină".

De altfel în Anglia tatuagiul e încă un fenomen destul de obişnuit. Insuşi Regele Georges poartă pe braţul drept un alegoric tatuagiu executat de un celebru artist japonez.

Apropos de tatuare: Ziarele străine vorbesc de un ofiţer rus, care spiona în Germania şi transcria planurile (ghiciţi unde?) — pe pielea glogăţei lui soţii.

Agenţii urmăritori — mai mult de cît conştiincioşi — au dovedit pe corpul soţiei spionului adevărate tatuage.

STRUNA ZILEI

TOT BALETISTELE

In chestia grevei dansatoarelor de la Opera din Paris, s'au ivit alte pretenţiuni, cari mărturisesc o soluţiunea.

Ziarele.

Noi am spune în trei cuvinte
Ce pretindeţi,—dansatoare:
Vreţi ca şi de-acu' nainte,
Drepturile voastre sfinte
Să rămînă... în picioare.

INFORMAŢII

Domnul Dimitrie Ghica-Comăneşti, deputat guvernamental, a demisionat din Camera.

Demisiunile d-lor I. Grădişteanu şi unui mare număr de alţi deputaţi guvernamentali, urmează să se producă zilele acestea.

Ziarul Viitorul publică declaraţiuni importante, făcute unui redactor al său de d. Ionaş Grădişteanu.

Eu am spus de mult, a declarat fostul ministru, că acest guvern n'are autoritatea necesară şi nu-i nici conservator, căci s'a dedat la demagogism.

Guvernul trebue să plece, căci este cu neputinţă să mai poată rămîne.

La 14 Ianuarie, va avea loc în sala Pastia, un bal, organizat de societatea comercianţilor romîni.

Un număr de 16 moşie din localitate au fost date în judecată, pentru calea ce noului regulament, care obligă pe moşie, a face declaraţiile de naştere, indiferent dacă această declaraţiune s'a făcut de părinţii noilor născuţi.

Ca spectacol superb şi de elită ce ni se anunţă în această stagiune, ie marele concert a celebrei stele parisiene **Yvette Guilbert** cu ansamblul ei şi care acum ie într'un mare turneu în care culege lauri şi adevărate triumfuri pe care numai o Yvette Guilbert ie în stare să le obţie.

Acest mare concert a originalei artiste ie organizat de cunoscuta agenţie teatrală ieşană „Thalia" (Maximovici) şi va avea loc la Teatrul nostru Naţional în sara de 30 Ianuarie a. c, în faţa unei săli archipline.

Yvette Guilbert vine acum pentru întîia oară la Iaşi.

Pe ziua de azi, s'au constatat în oraş două cazuri noi de scarlatină.

Fapte.—In întrunirile guvernamentale pe judeţe s'au dezghiţat toţi mameluchii guvernamentali. Toţi au vorbit apărînd guvernul. Toate bune; dar se întrebau oamenii: toţi aceşti oratori sunt şi deputaţi?

De ce cu tot sprijinul lor de mameluci, guvernul e slab şi în ajunul căderei? Nu s'a bătut apă în piuă cu atîta vorbă şi n'a fost degeaba toată mascarada guvernamentală? Din caraghioşi ce erau mai înainte, toţi mameluchii mulţi ai regimului s'au făcut şi şi mai caraghioşi prin oratorii lor.

Presa guvernului s'a grăbit să interpreteze vorbele Regelui de la serbările jubilare, că se simte nevoe de colaborarea d-lui Take Ionescu în guvernul conservator ca o declaraţie că Regele a condemnat acţiunea partidului conservator-democrat. Tema polemicei pleca de la credinţa că Regele e partizanul numai a 2 partide, şi că dacă cerînd ca d. Take Ionescu să lucreze cu d. Carp, insemna că nu aprobă acţiunea d-lui Take Ionescu. Alaltăeri, în urma audienţei de la Palat, Regele a consfinţit prin aprobarea şefului partidului liberal ca de a treia şefie a d-lui Take Ionescu, cu credinţa că noua direcţie va inghiţi direcţia veche, spre a rămînea de fapt tot numai 2 partide.

In serile de Miercuri şi Vineri vor avea loc în sala Sudei două reprezentaţii extraordinare aranjate de societatea domnişoarelor „Sprijinul". In afară de reprezentaţia cinematografică vor avea loc tablouri vivante executate de copii în costume splendide.

Eri pe la ora 12 s'a în un incendiu a distrus casa locuitorului Neculai Bucur din satul Heşti comuna Belceşti, arzînd acoperişul şi una marfă de popuşoi, cauzînd pagube de 500 lei focul a luat naştere de la un coş.

In cursul acestor zile, va avea loc o consfătuire a directorilor şcoalelor secundare pentru a stabili programul serbarei şcolare de la 24 Ianuarie.

Direcţiunea căilor ferate, a întrebat pe Camera de comerţ, dacă ar fi în interesul agriculturei, să se aplice un tarif special unor fabrici de îngrăşăminte din străinătate.

La aceasta, camera a răspuns, că chestia îngrăşămintelor pentru agricultură, este pentru moment la noi în stadiul de experienţă.

Lipsa de lemne continuă. Comercianţii continuă a spune, că unica cauză e lipsa de vagoane.

Pînă în acest moment, direcţia căilor ferate, n'a dat nici un răspuns, la diferitele intervenţiuni, ce s'au făcut, pentru a pune la dispoziţie vagoanele necesare şi publicul e spoliat.

„Din povestirile unui Vînător de lupi" de Spiridon Popescu formează numărul 707 al „Bibliotecei pentru Toţi". Noutatea şi alegerea frumoasă a subiectelor, felul original cum sunt expuse, precum şi limba uşoară şi curat romînească, în care sunt povestite, — fac farmecul acestui număr — 707 — pe care pentru ieftinătatea lui — 30 de bani — îndemnăm pe toţi cititorii frumosului să şi l cumpere.

Birourile redacţiei şi administraţiei OPINIEI, se află instalate în strada Gh. Mirzescu No. 26.

SANATORIUL
DOCTORILOR
ZOSIN ŞI ŞTEFĂNESCU-GALAŢI

Situat lîngă IAŞI în vilele foaste Kogălniceanu, la capătul liniei de tramvai ce duce la Tîrgşorul Socola, într'o poziţiune încîntătoare, cu splendidă vedere spre oraş şi cu larg orizont deschis spre răsărit, prejmuit de un somptuos parc de brazi, învecinîndu-se numai cu grădini, podgorii şi livezi, primeşte pentru căutare boale nervoase, interne, urinare, convalescenţe, debilităţi, etc.

Climatoterapie—Hidroterapie

Pentru condiţiuni a se adresa la Iaşi, în ce priveşte boalele nervoase şi interne, D-lui Dr. Zosin, strada Armeană, 15, iar în ce priveşte boalele urinare D-lui Dr. Ştefănescu-Galaţi, Str. Alexandri, ori şi deadreptul la Sanatoriu, şoseaua Socola, comuna Bucium.

GLONTELE MANLICHER

— Incercarea de asasinat de Duminică —

Un glonte Manlicher s'a oprit în zidiul de la una din farestrele clubului conservator-democrat, plin de lume. Inţelege ori cine ce s'ar fi întîmplat dacă glontele, în loc să se oprească în zid, ar fi pătruns în salon.

Incercarea aceasta de asasinat d. general Popovici o pune în sarcina unui sergent de jandarmi, iar lumea care a asistat la scenă, desemnează pe căpitanul Brezoianu, care ar fi tras în momentul acela.

Neaparat, e greu de stabilit cine e vinovatul şi de ace a ne-a surprins afirmarea sigură şi grăbită a secretarului general de la ministerul de războiu.

Mai întâiu, ce căuta d. general Popovici pe stradă? D-sa e un funcţionar administrativ ca ori care altul, nu e învestit cu nici un comandament şi deci nu era locul d sale în fruntea oştirei. Ce rol ar fi avut d. Paul Theodoru, în măcelul organizat Duminică de guvern? Putea d. Theodoru să se pună în fruntea poliţiei, pentru că e secretar general la interne?

Exact în aceiaşi situaţie se află şi generalul Popovici. D-sa trebui a să stea acasă; d-sa n'a avut nici o chemare Duminică, şi declaraţia d-sale de a fi cerut domnului căpitan Brezoianu, „patru ochiori buni", atunc cînd n'avea cădere să se amestece în turburările de Duminecă, capătă o gravitate exceptională.

D. Nicolae Filipescu, care s'a arătat de o autoritate exceptională, faţă de ofiţeri cu o vină înmiit mai mică, are datoria să cheme la răspundere pe secretarul său general, de amestecul într'o împrejurare cînd n'avea nici o chemare; are datoria să ancheteze cu ultima rigoare, şi să stabilească cine a fost acela care fără nici o trebuinţă, a trimes un glonte în fereastra clubului conservator-democrat.

A fost aici o criminală încercare de asasinat, care trebueşte lămurită. Aşteptăm ancheta.

Ultime INFORMAŢII

❑ Suntem positiv informaţi şi desfiidem să fim desmînţiţi, că guvernul se află într'un impas, în ce priveşte afacerea tramvaiurilor.

Prevăzînd că acţionarii S. T. B. nu se vor supune prescripţiilor legei declarate, d. M. Marghiloman a hotărît să constitue o nouă societate de tramvaie.

Pentru a'şi asigura subscripţia capitalului, ministrul de Interne a sondat cercurile financiare din ţară ca şi cele din străinătate. Pretutindeni, însă, a fost întîmpinat cu refuzuri categorice. Aşa fiind, d. Marghiloman e în nepu tinţă de a pune în lucrare legea d-sale, şi dacă chiar guvernul n'ar cădea, afacerea tramvaiurilor tot fără soluţie ar fi rămas.

❑ *Mai mulţi fruntaşi carpişti din Bacău îşi vor înainta astă-zi demisiile din partidul conservator, pentru a adera la politica d-lui Take Ionescu.*

❑ *Din cauza evenimentelor la ordinea zilei, d. Take Ionescu, care trebuia să sosească joi în localitate, şi a amînat sosirea.*

❑ *Ministrul de război a declarat unui om politic din Iaşi, că rămîne la punctul seu de vedere, de a strămuta la Mănăstirea Dealului liceul militar din Iaşi.*

Ministrul a declarat, că ceea ce l'a îndemnat să recurgă la strămutarea liceului, ar fi starea sanitară îngrijitoare în care s'ar afla, după o anchetă medicală făcută, opt zeci la suta din elevii liceului militar.

Ministrul, care, vrea să dee Iaşului şcoala militară de bacalaureaţi, a neglijat să spună ce va face ca aceĭ 400 elevi să fie feriţi de holeră.

❑ *Ministrul de rezboi va propune profesorilor civili ai liceului militar din Iaşi să primească a fi profesori la viitoarea reşedinţă a liceului.*

Profesorilor cu catedră şi la altă şcoală ministrul le oferă o mie lei lunar.

❑ *Se dă ca sigur că examenul de licenţă şi teza de licenţă, la facultatea juridică din Iaşi, vor fi desfiinţate.*

❑ *Ziarele au anunţat că a fost foarte scurtă audienţa pe care d. Carp a avut'o la Palat, a doua zi după orori.*

Domnul Carp a spus Regelui:

Majestate, situaţia se prezintă astfel: eu voesc capul d-lui Take Ionescu şi d. Take Ionescu vrea capul meu. Dacă M. V. vrea să mă desfiinţeze—să l însărcineze pe d. Take Ionescu cu formarea ministerului.

Regele ar fi răspuns d lui Carp:

— Suntem în ajunul unui războiu şi n'avem Parlament. Aceasta nu este natural.

Cu acestea audienţa fu terminată.

❑ *Cel mai elocvent discurs asupra situaţiei, în întrunirile carpiste de Duminică, l'a rostit d. Emil Lahovari, la Rîmnicul-Vîlcei.*

Domnul Lahovari a adunat 20 prieteni, într'o cameră de otel, anunţînd că propune înfiinţarea unei bănci şi că subscrie 20,000 lei. Ceilalţi acceptînd propunerea, au subscris 80,000 lei.

După care întrunirea fu declarată terminată.

❑ La Cercul didactic va vorbi Luni 16 a. c. şi nu Marţi, d-na Maria C. Buţureanu, despre *Ce-ar putea face femeile pentru Iaşi.*

❑ **Anul nou la palat.** — Cînd miniştrii s'au prezentat la Palat de ziua de anul nou, să aducă felicitări Regelui, d. Carp cu toată platitudinea cuvintării, a ascultat cu o resignare mormîntală tiradele Regale că guvernul e slab, şi că se simte foarte mare nevoe de a se concerta asupra mijloacelor de a da Coroanei un guvern tare.

Urmarea acestei tirade Regale a fost că a doua zi s'au făcut încercări pe lîngă şeful rostru pentru o apropiere. Toate însă au fost prea tîrzii!

❑ Regele a semnat ieri mai multe decrete prin care se acordă decoraţii mai multor magistraţi de la Casaţie şi de la Curţile de Apel din Bucureşti, Craiova şi Galaţi.

Nici o distincţie pentru vre-un magistrat din Iaşi — nici măcar pentru excelentul Tonţanu.

❑ Asupra situaţiei *Evenimentul* îşi exprimă încrederea, că guvernul va mai sta mult la putere.

Ţiba!

❑ Domnul Filipescu declară că bravii ofiţeri, n'au făcut nimic Duminică fără de ordinul său şi că el, ca ministru, îşi ea răspunderea faptelor.

Domnul Filipescu a fost rătăcit de multe ori, de impulsivitatea sa, care l'a împins să facă lucruri nesocotite. Cu declaraţia scrisă şi subscrisă de el în chestia ororilor, d. Filipescu s'a prăpădit cu desăvîrşire.

❑ Obosit de călătoria la Viena şi de „discursul" ce l'a rostit acolo, rectumul universităţei din Iaşi, senator, a cerut un congediu pe timp de 20 zile.

Prea multe zile faţă de situaţia guvernului, prea puţine pentru a scuti Senatul, de prezenţa unui fraudator.

❑ Guvernul Carp e de fapt demisionat 24 de ore. Cînd d. Carp s'a prezentat cu mesagiul legei tramvaelor, Regele a reţinut mesagiul la sine, fără a şi pune imediat iscălitura. D. Carp văzînd gestul a prezentat Regelui demisia cabinetului. Tocmai a doua zi la orele 4 p. m. Regele a chemat la palat pe d. Carp şi a iscălit mesagiul, dar cu acel gest semnificativ, că e compromisă situaţia guvernului.

❑ **Procesul banditului Tutunariu.**—Fostul poliţai—bandit Florea Tutunariu, groaza Romanului, s'a prezintat astă-zi înaintea tribunalului Iaşi, secţia II, instanţa de trimitire, dat judecăţii de d. Dimitrie Stan, fost deputat, pentru abuz de putere prin violenţe şi expresiuni.

Tutunariu era asistat de d. avocat P. Sion, iar partea civilă reprezentată prin d. Lascar Antoniu.

S'au ascultat martorii părţii civile, d nii: Ion Agarici, Ştefan Czuntu, fost senator şi I. Gr. Popovici, avocat din Roman.

Toţi aceşti martori au declarat, că în ziua de 20 Februarie 1911, pe cînd se făcea alegerea colegiului II la Roman, d. Dimitrie Stan, trecînd pe la localul de alegeri, în afară, însă, de localul de vot şi văzînd cum Florea Tutunariu stătea în mijlocul unor bătăuşi aduşi fnadins din Ploeşti, a voit să-l fotografieze; în momentul cînd d. Stan a îndreptat aparatul fotografic către acel grup, Tutunariu s'a repezit la d. Stan, înaulţindu-l şi ridicînd bastonul ca să-l lovească—în care timp i zmunci şi aparatul fotografic.

Domnul avocat Sion, din partea inculpatului, a ridicat incidentul de necompetinţă, pe baza art. 116 şi 125 din legea electorală, cerînd tribunalului de a trimite afacerea la Curtea cu juri, singura competinţă de a judeca delictul, pretins a fi săvîrşit cu prilejul alegerilor.

Procurorul a conchis la admiterea incidentului.

Domnul Lascar Antoniu s'a opus pentru motivul că delictele electorale sunt acele, cari se săvîrşesc din cauza alegerilor, nu cu ocazia lor— şi cum nici Tutunariu, nici Stan, nu şi executau drepturile lor de vot în ziua de 20 Februarie, nu poate fi vorba de delict electoral, ci de un delict de drept comun.

Tribunalul, după zece minunte de deliberare, respinge incidentul. Inculpatul cerînd proba cu martori în descărcare, tribunalul a admis amînînd judecarea.

❑ Domnul inspector financiar Cristea Simionescu a fost delegat să inspecteze casa de depuneri de pe lîngă administraţia financiară din Iaşi.

❑ Eri a fost şedinţă funerară la Camera.

Cu acest prilej d. Grecianu a debutat pe jîltul preşidinţial, iar la ordinea zilei erau două interpelări ale deputatului ieşan Miclescu.

Deputaţii s'au prefăcut că trec la secţiuni,—şi astfel debutul pe scaun al d-lui Grecianu n'a durat de cît un minut, iar interpelările au rămas a fi desvoltate posterior.

❑ *Ca să stoarcă gologani de la public,* Evenimentul *a recurs, pe ziua de azi, la o şolticărie, care n'are măcar scuza zeflemelei reuşite.*

A afişat în vitrină că guvernul a căzut şi că d. Take Ionescu a fost însărcinat cu formarea noului minister.

Spirit de spînzuraţi!

❑ **Judiciare.**—Procesul banditismelor electorale din Hîrlău este sorocit a fi judecat la 16 Ianuarie, la secţia I a Curţei, cînd se vor asculta martorii inculpaţilor.

Intre ei se află şi d. Tufescu, procuror de Tulcea, fost procuror la Botoşani, care a cerut să fie interogat prin comisie rogatorie, la Tulcea, fiind bolnav.

—Procesul Melaniei Petrescu, proxenetă care a întrebuinţat pe propria ei soră în scopuri inavuabile, se va judeca mîine la s. I a tribunalului.

—Un congediu pe timp de două zile a fost acordat d-lui judecător Volanski, care se află suferind.

— Curtea s. II s'a pronunţat astă-zi în afacerea penală a trusturilor, respingînd apelul procurorului de Fălciu şi menţinînd sentinţa prin care Froim şi Leon Fischer sunt achitaţi.

D-nii consilieri Leonescu şi Antonescu au fost pentru primirea apelului procurorului.

❑ La noul program de astă seară, Mercuri 11 Ianuarie, al cinematografului Pathé Frères, din Sala Sidoli se cuprind între altele:

„TAIFUN" zguduitoare dramă în 3 părţi de cinematograf etc.

In curînd apare pe pînza cinematografului D-ra Mărioara Ventura, excelenta artistă dramatică, care obţine actualminte succese colosale la teatrele principale pariziane.

D-ra Mărioara Ventura este o romîncă dotată cu un talent teatral extraordinar, care atrage admiraţia păturei culte pariziane.

❑ Măcelarii din Iaşi vor să ridice preţul cărnei. In faţa acestei tendinţi, primăria a numit o comisie de aiari, cari se va întruni în ziua de 19 Ianuarie spre a discuta chestia.

Ultima oră

Bucureşti 11 Ianuarie

CRIZA

Bucureşti. — M. S. Regele va chema în audienţă, în cursul septămînei, pe domnii Ionel Brătianu şi Take Ionescu, pentru a li comunica soluţia asupra situaţiei.

*

Partidul carpist este în descompunere. Domnul Ionaş Grădiştennu şi alţi 16 deputaţi şi senatori, vor demisiona din Parlament, pentru a adera la politica d-lui Take Ionescu.

CONSILIU DE MINIŞTRI

Bucureşti.—Azi, la oara 5 seara, la ministerul de interne, se va ţinea un consiliu de miniştri, sub preşidenţia d-lui Carp.

D. Marghiloman la Cotroceni

Bucureşti.—D. Marghiloman, ministru de interne, a fost primit azi în audienţă de Principele Ferdinand la Palatul de la Cotroceni.

O VIZITĂ

Buda-Pesta.—Regele Bulgariei, a plecat de aci luînd drumul spre Sofia.

LOTERIA

Azi s'a efectuat tragerea cl. II a loteriei Statului Romîn.

300 lei plus premiul de 50 mii lei la No. 19562.

5000 lei 28374.
2000 „ 45043.
1500 „ 10366.
500 „ 1694.
300 „ 19953, 58591, 7099.
200 „ 15867, 29767, 35223, 1149, 38909, 40342, 45593, 46587, 46014.
150 lei No. 7417, 21136, 25212, 48029, 55629, 8647, 3098, 15254, 16915, 19369, 53307, 56023.

Premiul cel mai mare de 50.000 lei a căzut astăzi pe No. 19562, a fost cîştigat de colectura „PROVIDENTA" Iaşi, str. Ştefan cel Mare No. 25.

Grav conflict între Principele Serbiei şi ministrul de răsboi

Belgrad.—Ziarul Tribune, anunţă că un grav conflict s'a iscat între Principele moştenitor Alexandru şi ministrul de război.

Principele şi-a dat dimisia din demnitatea de inspector general al armatei.

O lege cu privire la serviciul militar

Petersburg.—Ţarul a sancţionat proectul de lege votat de Duma şi de consiliul Imperiului cu privire la plata către stat, ca înlocuire a obligaţiei personale a serviciului militar de către finlandeji.

Incidentul franco-italian cu privire la arestarea celor 29 turci

Paris —Guvernul francez, a comunicat celui italian, că în caz cînd cei 29 turci vor fi duşi la Tunis, Marsilia sau Ajaccio ori Toulon, se va orîndui o anchetă care să stabilească identitatea lor. In caz cînd s'ar dovedi că ar fi militari, nu li se va permite urmarea călătoriei.

Intrevedere între miniştrii Franţei şi Italiei cu privire la vasul Manuba

Roma.—Serviciul particular al Agenţiei Havas, află ca o intrevedere a avut loc între d. Legrand, însărcinatul de afaceri al Franţei şi d. San Giulliano, cu privire la vasul Manuba. D. Legrand, a cerut eliberarea celor 29 turci, aflaţi pe vas în momentul confiscărei.

D. San Giulliano, a răspuns că trebue să eie mai întăi avizul d-lui Giolitti.

Protestul Turciei

Constantinopole.— Poarta a protestat pe lîngă marile puteri, în contra arestărei personalului semi lunii roşii şi contra confiscărei sumelor de bani de pe vasul Manuba.

Accidentul mortal al unui aviator

Los-Angelos.—Aviatorul amator Rutherford Coge, a căzut de la o înălţime de 50 metri murind pe loc.

Alianţa Anglo-Japonă

Tokio. — Cu prilejul deschiderei camerei deputaţilor, Vicontele Uriad, ministru de externe al Japoniei, a expus politica externă zicînd că alianţa Anglo-Japonă este întărită prin revizuirea tractatului.

Guvernul doreşte restabilirea ordinei în China.

Marele incendiu din Capitală

Bucureşti.—Azi dimineaţă un incendiu a isbucnit la prăvălia de manufactură „La Luna", din piaţa Sf. Gregore.

Focul a izbucnit în beciul magaziei, unde se află un mare deposit de mărfuri.

Au sosit curînd pompierii, sub comanda căpitanului Urleţeanu şi reprezentanţii autorităţilor.

Focul s'a întins cu repeziciune. Se iau măsuri pentru ca focul să nu se întindă asupra clădirilor vecine. Marfa nu poate fi salvată.

Focul continuă încă.

Fiind bănueli, că focul a fost pus, autorităţile au deschis o anchetă

DE LA ULTIMUL CONSILIU DE MINIŞTRI

Bucureşti.—Iată detalii complecte asupra celor petrecute în consiliul de miniştri, după manifestaţiile de Duminică:

Domnul Carp a spus că ţine să declare, că are impresia că nu există solidaritate între miniştri, că anume domnii N. Filipescu, I. Lahovari şi C. C. Arion, par a nu fi solidari cu restul miniştrilor.

Domnul Marghiloman a ca să nu se creadă că dînsul a inspirat pe d. Carp, a declarat că-şi pune dimisia la dispoziţie.

Domnul Filipescu s'a ridicat primul, declarînd că se face solidar cu acele guvernului, apoi au urmat declaraţiile identice a ale d-lor Lahovari şi Arion.

Domnul Maiorescu s'a dus apoi la Palat ca să nominalizeze Regelui, cu guvernul este solidar, declaraţie care a fost repetată a doua zi de d. Carp.

Regele a răspuns, că are nevoe de un guvern tare şi un Parlament în care să fie şi reprezentanţii opoziţiei.

DOMNUL FLEVA — UNIMIST

Bucureşti.— Guvernamentalii împrăştie svonul că d. Nicolae Fleva ar fi trecut la Carpişti.

Sîmbătă, în ajunul marei întruniri, d. Fleva a fost la clubul democrat, îndemnînd pe toţi la luptă contra guvernului.

Dacă svonul despre trecerea tribunului la carpişti se va adeveri, el va avea o urmare logică şi imediată: d-rul Rakowsky va adera şi el la ideile constituţionale ale d-lui Carp.

Mobile Löbel

Iaşi — str. Lăuşneanu 29 — Iaşi

DORMITOARE
SUFRAGERII
SALOANE
BIROURI

Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri, aşortate, — Covoare, Perdele, storuri — ultimele noutăţi —

Galerii de bronz pentru perdele Lei 7.50 completă

BIROURI AMERICANE — Lămpi electrice — — PREŢURI EFTINE —

Face şi condiţiuni de plată avantajoase. Primeşte comenzi, care se execută prompt în fabrica proprie str. Păcurari 106.

MAGAZINUL DE MANUFACTURĂ şi GALANTERIE

„La PARADIS"

Tot pe la sfîntul Ion, cu preţuri foarte reduse, un mare asortiment de articole fine, precum: **Cetifele, Corsete, Jupone, Bluze, Matinele, Gante moderne, Ercharfe de teatru, Ciorapi, Mănuşi, Batiste, Garnituri de rochii şi înnituri de croitorie, etc.**

Deci, onor. clientelă, nu uitaţi „Paradisul" să vizitaţi.

Cu stimă

„LA PARADIS"
vis-à-vis Ad-ţia Financiară

LA MARELE MAGAZIN DE MANUFACTURA ŞI GALANTERIE

La GLOBUL VERDE

NATHAN ALBRECHT & Co.

Strada Cuza Vodă (foastă Golia)

S'a pus în vînzare cu ocazia sărbătorilor, un mare asortiment de stofe de rochii şi bluze, cît şi un mare stock de şolduri, a căror scăzămînt de preţuri întrece aşteptarea.

Deci onor. clientelă a Iaşului, trebue se cumpere cadouri de sărbători numai de la „Magazinul Globul Verde".

SÎMBATA se va deschide noua şi marea

Franzolerie şi brutărie

DE PÎINE DE LUX

Instalaţie cu totul specială fabric[illegible] acestor articole. Se garantează calitatea şi fabr[illegible] superioară, sub conducerea d-lui M. GLOSSOTI[illegible]

Strada Ioan C. Brătianu (foastă str[illegible] Sus) No. 162 —

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAŞI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afişe în diferite mărimi şi culori, broşuri, teze de medicină, cărţi de şcoală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Preţuri ieftene

Fabrica de oglinzi

Israil Berghèr—Iaşi

Premiat cu medalia de aur Paris 1911

Executa: oglinzi veneţiene, tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc, Giamuri bizotate, legate în metale pentru clădiri şi mobile. Execuţie din cele mai elegante ai moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din străinătate.

Reparaţiuni se execută cu preţuri modeste. Comenzile se primesc în localul fabricei str. Palat No. 62.

La fabrică se află în permanenţă o expoziţie cu produsele fabricei.

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar dên Moldova

Primeste anunciuri, reclame etc. pentru pagi[illegible] III-a şi IV-a

Se primesc şi

LICITATE

[illegible] administrator al ziaru.ui [illegible] strada Primăriei No 17.

Teatrul Circ-Sidoli

Cinematograf

PATHÉ-FRÈRES

In fiecare seară mare reprezentatie

Programul se schimbă Luni, Joi şi Sîmbătă

Matincuri

Sămbătă şi Duminică la 3 ore p. m.

Preţurile locurilor seara: Loia (4 persoane) 8 lei—Rezervat 1.50—Un scaun 1 leu—Balcon 70 bani—Galeria 50 b.

Preţurile populare obişnuite la matineu şi anume: Loja 4 lei,—Rezervat 80 b. —Stal 60 bani,—Balcon 40 bani,—Galeria 30 bani.

Magazinul Conser atorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

— Casă de încredere, fondată in 89₂ —

NOTE de MUZICA

Instrumente muzicale şi Accesorii

Asortiment complect după Programa Conservatorului

VIORI ŞI VIOLONCELE PENTRU CONCERT

Piane şi Pianine

Reprezentanţa renumitelor fabrici

STEINWEG, ROSENKRANZ

Vînzare şi în rate lunare fără acont—INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL ***pentru reparare de Piane şi ori-ce instrument muzical.***

PATINE CU RULETE PENTRU SKATING

Calitate superioară—Preţuri reduse

RUCHE à Cadres mobiles Prix: 20f

Gariel

2me, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à. 0f [illegible]

PONDOIR DÉPOSÉ Prix..... 6fr.50

R. GARIEL

2me, quai de la Mégisserie, PARIS

Abreuvoirs pour Poules et Faisans

RATELIERS A LAPINS

Envoi franco de l'Album sur demande

BROSSE A TAPIS

Prix [illegible] fr.

R. GARIEL

2me, quai de la Mégisserie

PARIS

Envoi franco du Catalogue

Raymond GARIEL

2me, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES, etc.

Envoi franco d'Album sur demande

GRILLAGES 1 m. de haut. LE MÈTRE 0f30c.

Maym GARIEL, 2, quai de la Mégisserie, Paris

CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS

RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. 5f.

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ameresdă şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute şi dureroase* cari au resistat tuturor celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se lua 3 hapuri unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua di: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue sa ia mai mult de cât 4 pe di.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potu găsi la toţi Droghiştii şi Farmacistii.*

[illegible] Odoarie 1882, Academie de Medicină din Paris [illegible] Doctorului OLLIVIER

UĂ RECOMPENSĂ NAŢIONALĂ DE 24,000 FR.

AUTORISAŢIUNEA GUVERNULUI FRANCESCŬ. — ADMISU IN SPITALE DIN PARIS

Vindecarea sigura, radicală a *bôleloŕ de pele, dartrilor, vicţiurilor sângelui, glandulelor, scrofulelor, rachitismului, rumatismului, tumorilor, afecţiunilor cangrenose, lepreĭ, gatului, ulcerilor inveterati şi a totuloŕ bôle provenind din necurăţenia şi alteratiunea sângeţuĭ.*

Specificŭ prin excelenţă contra *BÓLELOŔ SIFILITICE* şi a terribilelor consecinţe; dobîndite sau ereditarie, recente sau inveterate şi rebele (accidentilerĭ gurei şi a gâtului, pustulelĭ stărfŭ). Nicĭ un alta medicamentŭ nu poate ceda distrectiunile ce cauzĭ Pilulele Dr Ollivier.

Celŭ mai efficace şi energicŭ dintre **Depurativii pentru sange**

BISCUITS DEPURATIFS DU DOCTEUR OLLIVIER

Acestĭ pesmeţĭ d'un gust forte plăcutŭ şi de digestiune uşoră se conservă ani intregĭ în or ce temperatură şi climă. Dupo 4 anĭ de experienţe publice ACADEMIA DE MEDECINA constată eficacitatea lorĭ constantă in bôlele cele mai inveterate. — *Ŭă broşura acompaniadă fie care cutie.*

Vorbindŭ de *Pesmeţĭ depurativĭ* a Dr Ollivier, ACADEMIA DE MEDECINA, in raportulŭ seŭ oficial a Guvernului *francesŭ*, se exprimă astfeliu: « Acestĭ pesmeţĭ oferĭ un « remedŭ de compositiune constantă, de « preparatiune cât de perfectă posibilă... « Ei pot fi servite cari [illegible] »

Depositŭ Generalŭ: 62, rue de Rivoli, Paris

APROBAŢIUNEA ACADEMIEĬ DE MEDECINĂ. — 40 ANĬ DE SUCCES IN TOTE BOLILE

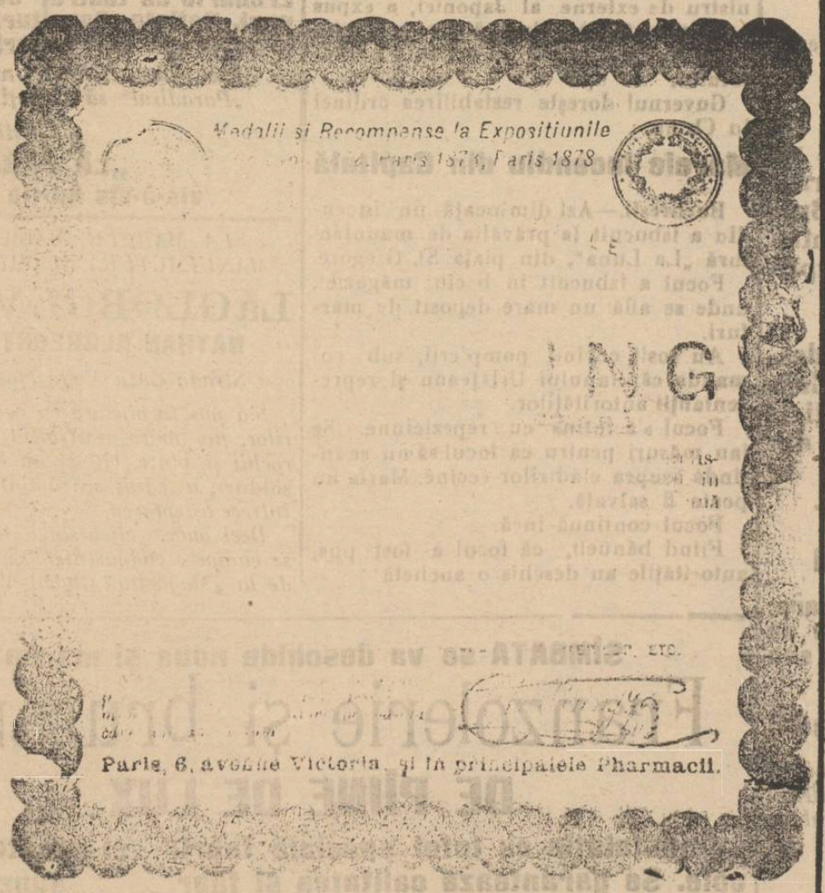

La administratia ziarului se primesc anunciuri cu preturi convenabile

Apollinaris

Apă minerală de cură şi de masă, cu o reputaţiune mondială

Recunoscută de Statul Prusiei ca apă minerală de întrebuinţat de toată lumea.

Medalia Statului Prusiei, 1902. Grand Prix Bruxelles, 1910.

Tipografia H. Goldner, Iaşi Str. Mirzescu.—Instalaţiune cu motoare electrice, executată de Iohau Krzyzanoski lăcătuş electrician, Iaşi, str. Păcurari

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Asachi 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX No. 1492 — Vineri 13 Ianuarie 1912

Faptele se răzbună

Căderea regimului Carp slujește de o foarte mare și adîncă lecție politică.

Reprezentant al altor timpuri, cînd politica era afacere de familie ori cel mult de *cerc* cultural, d. Carp a purtat cu sine guvernele acestei politici și în vremile de azi, ca să pilduiască tineretului de astăzi că în cele din urmă se poate izbuti în țara aceasta contra voinței mulțimei.

Voința mulțimei se poate cumpăra, să poate satura cu lefi sporite, un traiu eftenit, cu vorbe și iarăși vorbe și e nebun omul public, care se încrede în ei.

Și a învins d. Carp; și în mîndria lui de învingător s'a lăudat că a răpus și Coroana!

Ei bine această voință a mulțimei nu e numai stomahală sau de buzunar, ci are altă obîrșie; și d. Carp n'a cunoscut'o, n'a apreciat'o. I s'a dat puterea de factorul suprem constituțional pentru a se înțelepți în cele din urmă, că lozinca puterei pentru d. Carp era o piatră de încercare a neputinței sale.

Nesocotitor de voința țării, d. Carp a îngenunchiat țara, a umilit'o; căci a crezut că dintr'un program de pomană și de împrumut se poate zmulge voturile cetățenilor, pentru a ți asigura puterea.

Dl. Carp n'a cunoscut țara în ceia ce are ea de mai esențial, în sentimentul și sufletul ei, și de aceia astăzi cade așa de zgomotos, așa de rușinos! Răzemat pururi pe sprijinul altora i s'au atrofiat șie și partidului său însușirile omului politic, de a fi pururi în atingere cu țara și de a soarbe pururi de la țară nevoile sale și remediile acestor nevoi. D-sa s'a dat de *doftor* politicesc cu rețete à la dr. Drasch, dar nu scoase din o bună diagnoză socială.

Urmarea acestui traiu de pomanagiu politic și de parasitar electoral, a fost că pentru d. Carp repararea păturilor în stat e... *un moft*; puterea judecătorească.. *un moft*; stalul bisericesc... *un moft*; respectul contractual... *un moft*; constituția chiar... *un moft*; și dus de această concepție arierată ne-am trezit cu un șef de guvern inconștient de chemarea sa și transformînd în doctrină de stat anarhia constituțională.

Această atrofie politică ne explică de ce guvernul d-lui Carp nu vede în manifestarea voinței țării de cît piesa de 5 lei, de cît bumașca de 20 lei. Nici că se poate să aibă altă concepție de țară, de cetățeni, un d. Marghiloman, care a transformat și transformă sufletul cetățenilor în tărabă de cumparat, nu în conștiinți de înduplecat și convins. Și dacă pentru d. Marghiloman valorează numai acele conștiinți ce s'au deprins a le cota cu *miile* și *cu sutele*, se uită cu dispreț la valoarea de 20 lei a cetățanului!

Țara aceasta mizerabilă; țara aceasta venală, țara aceasta pururi guvernamentală, țara aceasta fără opinie publică; țara aceasta fără partide bine și solid închegate, țara aceasta în fine flotantă și șovăelnică; țara aceasta tembelă și indolentă, trăise o clipă de 3 ani sub iluziunea unei redeșteptări politice. Țara aceasta văzuse în Take Ionescu omul vremurilor de azi, și 3 ani în șir îi dăduse cîștig de cauză, nu pentru vorbele-i frumoase și sunătoare, nu pentru argintii lui Iuda, nu pentru dragostea de om, dar pentru că fusese încălzită o clipă de farmecul ideii, de nevoia acelui *ceva nou* de adus în înfăptuirea mai multului bine, mai multului drept, mai multului adevăr.

Țara credea că se va ține samă de vroința ei în succesiunea puterii; și nu s'a ținut samă, nu că țara ar fi fost nesocotită de Măria Sa, dar pentru că în dragostea Lui nebună pentru această voință a acestei nații *a vroit să o mai certe cu un guvern Carp!*

Și certarea ce ține de un an de zile a fost în cîștigul tocmai al democrației romîne, căci astăzi în 12 Ianuarie 1912 putem zice că *vroința norodului e vroința Regelui*, întru cît năzuința sa de redeșteptare politică a aflat cuvînt la treptele tronului și astăzi Măria Sa s'a convins și s'a lasat convins că *direcția nouă* a conservatorismului democrat e singura adevarată și prielnică țării, pentru a-i da consacrarea că va fi mîine singura oficială.

Dacă în sine privit lucrul e un cîștig pentru partidul conservator, prin ascendența oficială și Regală a democrației conservatoare; nu mai puțin e un cîștig și în raporturile de politică externă de partid.

Liberalismul romîn a hrănit zeci de ani țara cu formula: *hidra conservatoare, reacțiunea conservatoare, strigoii de ciocoi*, și altele, și cum cuvintele sunătoare prind, presa, tribuna, arta, proza, teatrul românesc între 1848—1910 a plutit în această notă de sarcasm și critică.

Ei bine; astăzi conservatorismul romîn capătă prin acțiunea d lui Take Ionescu acea aureolă, care în nevoile zilei, nu poate cuprinde în sine aspirațiunile de mîine ale țării și neamului și că dar, la opera de progres a țării vine de drept și conservatorismul romîn nu numai liberalismul demagog.

Pe lîngă respectul de persoane, mai avem astăzi cîștigat respectul de idei de la partid la partid, pentru a merge, pînă acolo să se recunoască de necesară colaborarea acestor 2 partide, la înfăptuirea reformei constituției.

In clipa care scriu, gîndul mă duce la șeful meu și mi l văd mulțumit în sufletul său, nu că a cîștigat cauza partidului conservator-democrat; nu că a scăpat de peire ideia conservatoare, nu că a izbutit să impue adversarilor săi firești respect de persoana lui, de ideile lui; dar îl văd mulțumit că a știut să dea acea normă nouă în luptele politice de astăzi, bizuindu-se pe forțele vii ale neamului; căci oricum ne-ar fi poporul nostru, dar are și acea mare calitate, că prinzînd dragoste de o idee, de un om, în dragostea lui nebună, dă și cu barda cînd vede că i se calcă peste dragostele sale.

Iar după învingere se va putea zice cu blîndul Isus: *pax vobis*.

Gh. Ghibănescu

Mitraillez-moi cette canaille

Evenimentele ce s'au desfășurat Duminică în Capitală, poartă pecetea celui mai dezgustător ciocoism.

Numai ciocoiul, cînd nu poate convinge prin cuvinte, recurge la violențe; numai ciocoiul cînd i se pare că mitocanul prea face caz de mintea și judecata lui, pe care nu le-a căpătat moștenire o dată cu averea și blazonul, înjură și lovește; numai ciocoiul nu vrea să stea la discuție cu burghezia, ci își iese din sărite cînd aceasta îi arată cît ie de seacă și ticăloasă secta ciocoiască.

Un mobil la fel a împins pe ciocoiul de grajd, care de fapt conduce guvernul de astăzi, să ordone măcelărirea „canaliei democrate“ care umplea capitala Duminică. Nu se poate ca în toate episodele zilei triste de Duminică, să nu se vadă mîna deprinsă să țină cravașa, mîna convinsă că democrația romînă trebue să se domolească mai ușor de cît un cal de „pur sang“.

Cînd muncitorul nenorocit vine la curtea boerului să'și ceară dreptul lui, să reclame cu lacrimi, sau plata lui sau cinstea baljocorită, ciocoiul pune argații să'l bată. Așa a făcut d. Marghiloman cu argații lui, pornind dinșii bătaia atunci cînd mulțimea nu făcea de cît să huiduiască stăpînirea nesocotită a sa. Fără nici o provocațiune, *bătăușii guvernului au ciomăgit cetățeni de seamă ca d nii Oroveanu și Dr. Zalplachta, cari au avut nenorocirea să se afle mai aproape de bandele guvernului.*

Faptele ce se descopăr zilnic, arată, apoi, că încă înainte de întrunire, fără a se ști ce va fi manifestația opoziției, se hotărîse **împușcarea manifestanților.** *Inarmarea soldaților cu cîte 20 gloanțe, ordinele de a reprima ca la răscoale, trecerea represiunei în mîinile comandanților militari, agresiunea absolut nemotivată a armatei, sunt atîtea dovezi că guvernul a premeditat măcelul fără milă.*

Acest măcel se adresa mai ales conservatorilor-democrați, „la bête noire“ a d-lui Marghiloman. Modul mișelesc cu care un general a dat ordin unui sergent major să tragă în balconul clubului nostru, faptul că același general alesese 4 buni ochitori pentru același scop, ne arată că se hotărîse împușcarea fără milă a mitocănimei care îndrăznea să ceară țărei dreptul la viață și căreia d. Marghiloman îi acorda dreptul la moarte.

Au rămas celebre în amintirea triste lor zile de represiune a mișcărilor mari democratice, cuvintele pe care furia le scotea din gura unor guvernanți ce se socoteau mai presus de mulțime. Mitraillez moi cette canaille *a fost strigătul de ciudă a boerului, care nu mai putea înfrunta valurile cotropitoare a revendicărilor democratice.*

A trecut mitralia de atîtea ori, a căzut val după val, dar nimic n'a putut împedica revendicările democratice să ajungă să stăpînească viața însăși a tuturor statelor moderne. A căzut și de astă-dată furia ciocoiului asupra valurilor democratice; gestul lui va rămînea ca o amintire dezgustătoare a primejdiei de a se lăsa în mîinile disperaților răspunderea unei situații prea mari pentru sufletele lor mici; dar o dată cu furia lui nesocotită, se va înfunda pentru veșnicie și ambiția unui neputincios, care a crezut că sprijinit pe cinci mii de baionete, va da impresia de putere.

Vecinii cari ne urmăresc vor privi cu uimire anacronismul acestei țări ciocoești, iar viitorul va vorbi cu dezgust despre un om, care a crezut că o țară democratică se poate conduce cu biciul.

Corupere armatei

Vin și bani din fondurile secrete

D. Al. Marghiloman și-a eșit din minți. D-sa a adus cea mai gravă atingere instituției militare de la noi, a comis un act de trădare națională, ale cărui nenorocite urmări nici nu se pot încă calcula.

Ministrul de Interne, înainte de a scoate armata pe străzi, a hrănit pe soldați din fondurile secrete, le-a dat de băut vin cald și apoi, după ce măcelul a fost consumat, acelaș ministru a împărțit trupelor banii Ministerului de Interne, dînd cîte 50 bani de soldat, și cîte 1 leu de jandarm pedestru. Banii au fost trimiși la regimente și au fost încredințați comandanților de unități, ca să fie distribuiți oamenilor.

Fapta aceasta e fără precedent, și n'avem îndestule cuvinte ca s'o vestejim.

Una din două, sau armata este a țării și atunci ea nu trebuește plătită atunci cînd e scoasă pentru menținerea ordinei, sau avem o armată de mercenari, cari așteaptă bacșișul ministrului.

Banii au fost împărțiți soldaților ca răsplată a bravurei arătată în executarea măcelului pus la cale de guvern. Își poate dar ori cine închipui, entuziasmul cu care armata va lupta, cînd prilejul se va prezenta din nou și cînd soldații vor fi îmbărbătați de speranța unor noui gratificații.

Cerem să se instituiască o anchetă severă și urgentă, pentru dovedirea acestui act de corupere a soldaților și de umilire a armatei.

Cerem darea în judecată a celui vinovat, care nu poate fi altul de cît Ministrul de Interne.

Discursul d-lui A. A. Badareu

Vălmășagul luptelor politice, repeziciunea cu care evenimentele se precipită, schimbă fără încetare și cu o iuțeală vertiginoasă faptele de la ordinea zilei.

Noianul acesta de fapte și întîmplări, departe însă, de-a fi putut face să treacă nebăgat în seamă, discursul d-lui Al A. Badareu, rostit la intrunirea clubului nostru, i-au dat, dimpotrivă, un relief deosebit. Cuvîntarea fruntașului nostru a fost reprodusă și comentată de intreaga noastră presă. Fostul ministru al justiției, nu numai că se ocupă de grelele probleme ale zilei de azi, dar d. Bădăreu a știut să tragă din evenimentele clipei actuale consecințele ce ele pot avea asupra viitorului acestei țări.

Dacă chestia tramvaielor, criza bisericească, retragerea opoziției din Parlament, constituesc o criză politică a cărei urmare va fi răsturnarea guvernului, apoi felul în care guvernul Carp a venit la putere, mijloacele cu cari el înțelege să se mențină la cîrmă, felul în care d. Carp a vorbit la Senat și discreditul pe care președintele consiliului l'a aruncat asupra partidelor și oamenilor noștri politici,—constituesc pentru d. Al. Badareu tot atîtea semne că țara trece, nu printr'o simplă criză politică, ci printr'o criză de stat.

D Badareu a avut dreptate. Cine are spirit de observație și cine posedă indestulătoare putere de sinteză, își va da seamă, fără greutate, că trecem printr'o grea criză de stat, care nu va putea fi înlăturată, decît printr'o cît mai potrivită echilibrare a forțelor politice din această țară

Junimismul parazitar tulbură viața politică a acestei țări de peste 40 ani. Cît timp d. Carp a fost ținut departe de putere, virusul junimist n'a putut produce de cît crize politice. A fost însă de ajuns ca d. Carp să fie chemat la putere și criza politică s'a transformat într'o acută criză de Stat.

Aici stă pericolul guvernării junimiste; în aceasta stă situația anormală creată țării, și care a determinat opoziția de ambele nuanțe să pornească apriga luptă de răsturnare.

OAMENI ȘI LUCRURI

Intre vijelie și idilă

După ce a făcut înconjurul lumei pe toate scenele, în toate limbile, exoticul erou japonez, doctorul Takeramo, era menit în mod firesc să apară pe pînzele cinematografului.

A apărut și la noi aseară în „Taifun“, cu toată acea vijelie de patimi, de lupte între datorie și iubire, pînă cînd se stînge, palid erou al unei rase virtuoase, în bătăile din urmă ale furtunii..

Dar n'au fost, aseară, numai japonezi cu ochii încrucișați, cu obrajii gălbigiași pe scena de la Sidoli și n'au fost numai vijelii mari. Ci s'a putut admira un tablou de iarnă cu totul idilică, basmul „Zăpădioara“ (Schneewittchen) executat, cum spunea glumețul program de o „renumită trupă de liliputani“ cu ocazia trecerei sale prin acest oraș. In realitate au fost un grup de drăgălași copii, cari au întrupat mitul atît de popular al „Zăpădioarei“, în care ning, par'că, într'o veselă lumină de raze și de fulgi, basmele iernei patriarhale îmbinate de zorii primăverei și se încing duioasele hore în jurul Princesei, Prințului și Ingerului din poveste. Culorile iernei albe armoniază de minune cu tinerețea atîtor figuri de copii, iar în căldura și în muzica graiului lor e numai mîngîiere, numai speranță, numai dor de viață, ori cît ar incerca povestea să înfățoșeze bătrînii cu bărbi albe și lungi prin chipurile acestor „pitici“— reprezentați prin copii veseli, zglobii, neastîmparați, pe care numai o mînă de maistră vrăjitoare a reușit să-i disciplineze și să i facă să „joace“ atîta de corect.

Au fost încă pe scenă „dansuri și cîntece japoneze“ cu o admirabilă înscenare în care se ghicia aceiași mînă abilă, creatoare de armonii și de ritmuri. Dar ce adorabile temperamente și avînturi la unii din acei copii expansivi și ascultați, în același timp, plini de mișcări și de înfrînări, pentru ca din echilibrarea lor să se nască adevărata artă. Și astfel avurăm o „Gheisha“ de o nespusă drăgălășie, în figură, în voce și în mișcări; un „Li Hung Ciang“—de o volubilitate minunată, de un neastîmpăr și un sînge rece extraordinar — iar împrejur, pe scenă, în legănări melodice și cu mișcări ritmice grupul întreg de mici și drăguți japoneji — în care, din fericire, nu vib a nimic din vijelia marelui Tok ramo, ci numai îndemnuri la viață, la plăcere și la bunătate. Pentru că toate se făceau din sentiment de caritate, în sprijinul unor copii saraci, iar din desfășurarea de manifestări artistice în miniatură era de admirat, mai cu seamă intensa emoțiune a.. părinților, cutremurați pînă în adînc de sentimentul acesta, mai tare ca ori care altul — succesul copiilor! Ar fi în același timp o pagină de interesantă psihologie și de făcut asupra senzațiilor variate ce trebue să resimtă, la întâia lor apariție pe scena luminată, în fața unui public imens, atîția mici eroi de o clipă, micii debutanți cari apar și dispar în grupuri pitorești, în artistice kimonouri, cu atîta gust combinate, grupuri legănate de acorduri muzicale și supunîndu-se întâia oară disciplinei care creiază iluzia de artă și operă de artă, atunci cînd e ajutată de grație și de talente ce așteaptă numai să fie descoperite.

Rodion

Conflicte de idei

Corespondența unei femei cu un om de școală

XIII

19 Februarie 19..

. . . . . .

Da. Ai nimerit. Profesorul se ține mai mult de școala germană. E foarte bun însă, și cînd combate, nu o face din spirit răutăcios. O spune din sinceritate, acordînd fie cărui dreptul de a cugeta liber și a acționa după voință. Și acesta e un mare merit, cred eu.

— Casa Poporului? Dar mă duc foarte des pe acolo.

Nu de mult am asistat la o conferință foarte importantă. Un deputat cam în vîrstă, bine făcut, frumos și un excelent orator vorbi despre *Drepturile politice ale lucrătoarei* Ce inimă și ce logică trebue să aibă acest bărbat, pentru ca să-l preocupe o asemenea chestie. Această conferință îmi aminti convorbirile noastre, cînd d-ta cătai să convingi pe cei de față ce legătură mare există între drepturile politice și între dreptul femei de a lucra, de a avea ori ce carieră. Și ce zîmbet ironic rătăcia pe buzele celor neîncrezători.. La obiecțiile lor părăsite de adevărată logică și sentiment uman răspundeai numai cu o privire lungă de compătimire, iar eu eram fericită știind că nu-s izolată în păreri.

Conferențiarul închee îndemnînd pe femeei să se asocieze, să se deprindă a nu mai fi timide, să judece și să fie hotărîte, căci e destulă vreme de cînd ele n'au fost niște anexe ale bărbatului — expresia d-tale, care mi te aminte din nou.

Intre cei cari-l ascultau erau și multe lucrătoare. Cît trebue să fie ele de familiarizate cu chestiile sociale, pentru a asculta cu atîta atenție și a veni în număr așa de mare! Și ce deosebire între aceste femei modeste și *intelectualele* de prin alte părți, ale cărora intelectualitate nu se arată de cît în modă și în bîrfeli!

Cît de puțin trebue să cugete femeile de astăzi și cu cîtă nepăsare trebue să privească toate relele și injustițiile din jurul lor, pentru a nu se mișca, pentru a nu avea dorința să arăte cel puțin că-și înțeleg situația, că aspiră la ceva mai mult, că recunosc că sunt victimele bărbaților, care cu de la sine putere și-au asumat drepturi, pe cari natura nu le-a dat..

Știi intenția mea de a căuta să am idee de ori-ce instituție din aceste părți. Așa, am fost la *Uniunea Creștină pentru tineri*, un fel de societate de ocrotire pentru tineri;— dar mi s'a părut că e numai pentru anumiți tineri. Vei vedea îndată. Se anunțase o conferință— și nu aceasta mă atrase, se înțelege. Ciudată impresie! Intrînd m'am găsit în mijlocul a o mulțime de tineri de o înfățișare stranie.

S'ar fi zis mai curînd că-i un fel de azil de schilozi. In dreapta aveam pe un hidrocefal. Inaintea mea pe un altul cu fața plină de egzemă. Ceva mai departe unul avea un nas enorm; credeam că-i pus. Altul avea o tumoare la gît așa de pronunțată, în cît părea să aibă două gituri. In general mai toți aveau fețele lungi, ochii speriați și cel puțin un semn—fie de scrofule, fie de alt gen.

Dacă ți i-aș descrie pe toți n'aș mai isprăvi. Totuși nu pot făcă a-ți descrie încă unul. Acesta avea o ceafă extraordinar de lungă; și așa de lată în cît urechile foarte mici—diforme de mici— și rotunde ajunsese lîngă tîmple. Imi făcea rău să-l privesc și totuși nu-mi puteam lua ochii de la el. Erau și vre-o 2 orbi cu părul, genele, și mustețile albe deși erau tineri.

Inainte de a se începe conferința, unul din tineri zise o rugă, pe care te rog să-mi permiți a ți-o repeta: „Stăpîne, îți mulțumim că ne-ai întrunit în astă seară, ca să auzim lucruri bune și care să ne facă a nu ne mai interesa de *cele pămîntene*. Bine cuvîntează-ne, Doamne“!

Conferința fu ținută de un doctor, care descrise drumul ce l'a făcut în tovărășie cu alții pe Ron.

El arată prin proecții toate peripețiile călătoriei așa de greu de făcut, după cum se știe.

Deși cele spuse, contre așteptărilor tînărului cu rugăciunea, erau *pămîntene* —foarte pămîntene, căci se descrie jocurile și costumurile Arlezienilor—ar fi

KALODONT

PASTĂ DE DINȚI

de vânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc:

F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris

Reprezentant: Sam. Löbl, Bucuresti.

fost interesante, dacă vorba conferenţiarului nu ar fi fost aşa de monotonă şi cadenţată. Imi părea că aud un fonograf.

N'am putut afla din ce motiv a vorbit el acestei adunări ciudate, căci în publicul venit din afară observai lume din popor, bătrîni şi bătrîne caraghioase. Nu era nimeni care să impue ceva prin înfăţişare. Pe estradă se vedeau însă vre-o 4 bărbaţi, cari păreau a fi *cineva*. Inţelesei că aceasta era o societate religioasă.

In literatura franceză ni se vorbeşte despre mulţi scriitori şi mi ar plăcea: dar auzind refrenul profesorului: „ar fi fost om mai mare, dacă ar fi fost creştin" — îmi piere toată dispoziţia şi încrederea. Acest om nu poate separa meritele cueva de credinţile care nu sunt la fel cu ale lui. Critica lui dar nu poate fi obiectivă... Cu toate acestea folosesc.

Ni se citeşte cîte ceva din fie care scriitor şi ni se dau observaţii, care ne prind bine. In special eu mă folosesc prin faptul că după o explicare a profesorului mă duc la bibliotecă şi caut să citesc opera mai de samă a autorului descris, facîndu-mi convingerile proprii.

Dar sunt şi cursuri la care mă plictisesc cum e cel în care ni se explică expresiile întrebuinţate în scrierile lui Molière. O, atunci iau carnetul — nedeslipit de mine — şi tac portretul unora din auditorii, care se pretează la aceasta Cînd ai vedea ce carnet gros am. Se înţelege că în el sunt trecute zi cu zi tot ce am făcut, dar se mai găsesc şi multe fantezii...

Vezi că nu pot deveni serioasă, gravă, demnă eleva de maistrul care-l am? Chiar azi pe cînd profesorul făcea proces celor cărora voesc să dărîme tălcuirea de secole a ideilor religioase, eu observam şi notam pe cele două bătrîne cu tîmplele albe, cu faţa încreţită, scoţine note cu un interes de nedescris. Şi-mi inspirară milă făcîndu mă tot odată să rîd.

Ştiu că prin aceasta mă fac displăcută în ochii d-tale. Dar de ce să nu fiu sinceră, preferind să nu mă sprobi de cît să simt că a-şi fi bănuită de nesinceritate. „Ce cruzime, trebue să zici, de a nu permite şi celor mai bătrîni de a asculta lucruri ce-i interesează, de a-şi nota observaţiile lor"...

Te aşi admite, mai ales gîndindu-mă că şi eu dacă voi putea atinge vîrsta lor, s'ar putea să fiu atrasă de cursurile de literatură. Dar mă mir închipuindu-mi că dacă la vîrsta de 60 ani urmăreşte mişcarea literară; pînă atunci desigur că ai putut să-ţi faci convingerile prin tine însuţi fără a mai fi silit să asculţi explicarea cuvintelor şi criticile fără rost, căci aceasta nu plăteşte nici osteneala de a fi părăsit jeţul comod de acasă.

Mai observai pe o pereche foarte preventori unul către altul. Ii văd totdeauna împreună şi-i întîlnesc regulat pe malul lacului. Nu pare a fi o iubire comună între ei. Cine ştie cine sunt? Poate doi oameni cari vor fi păcătuind contra moralei curente... Oricum ei au simpatia mea.. *Morala!* Dar ce se numeşte morală adevărată oare? *Virtute!* In ce constă ea? In a-ţi da corpul pentru că aşa a hotărît legea şi cei ce te înconjoară — sufletul şi inima neluînd nici o parte? Sau... A, vezi cum mi s'a deslegat limba! Aceasta din pricină că eşind din mediul în care toate mă încătuşau, multe mi s'au limpezit în minte. Rezerva ce puneam în exprimarea celor ce cugetau îmi venea din pricina nesiguranţei...

Ce fac serile? Le petrec admirabil ascultînd concertele simfonice ce se dau aci. Se cântă bucăţi grele şi se execută dumnezeeşte. Apoi înainte de culcare citesc ceva uşor şi plăcut; mă gîndesc puţin la toţi ce-i pe care i iubesc şi nu i am lîngă mine, — aceasta în locul rugăciunei şi în sfîrşit adorm.

. . . . . .

Maria C. Buţureanu

SOCIETATEA ANONIMĂ

Banca MOLDOVA

Capital 1.000.000 lei

Face ori ce operaţiuni de bancă.

Emite cecuri şi scrisori de acreditare asupra tuturor oraşelor mari din ţară, Europa, (Rusia) şi America.

SCRISORI DE DEPUNERI

şi

LIBRETE DE ECONOMII

cu dobînda de

5% p. a.

Litere-Ştiinţe-Arte

Cetind „Versuri"... E lucru definitiv recunoscut astăzi, că nu se mai pot impune poeţilor forme anumite, cadre restrînse, legi fixe, după cari să-şi îmbrace frumuseţea inspiraţiunilor. Nu e mai puţin adevărat, că în anumite împrejurări avem impresiunea unei abateri,—fără să ştim de la ce „cod" anume.

Bună oară d. I. M. Raşcu în „Balada străbunilor" din „Versuri şi Proză" face inovaţia de a rima numai unele pasagii şi a lasă nerimate alte pasagii ale frumoasei bucăţi:

.. Şi voi dădeaţi onorurile casei
Purtînd pe invitaţi prin săli înalte,
Făcîndu-i să admire orizonturile
crenelate
De pe balcoane suspendate...
Fixînd fanarele ce-ardeau solemn
Investmîntînd cu haina lor pavajele
de lemn..

Pe alocuri e o succesiune aproape regulată de rime încrucişate:

Le arătaţi apoi în camere ciudate,
Invăluite în pace şi mister,
Preţioasa voastră bibliotecă,
Pe ale cărei rafturi galbene, curbate,
Dormeau ediţii vechi şi epuizate
Din Fénelon, Racine, Voltaire.

In treacăt fie zis. Prea numeroase detalii patriarhale —în nota poemelor —balade din epoca lui „Hermann şi Dorothea"—nu mai cadrează astăzi cu nervozitatea captivantă, pe care o pune uneori cu atîta reuşită d. Raşcu în bucăţile d-sale, pe care o pun poeţii moderni, în genere, în versurile lor.

De altfel—mult colorit şi multă simţire şi în această nouă poezie.

*

Articolul de eri „Valoarea educaţiunii fizice raţionale"—ca şi acele ce vor urma în această serie—e scris de d. Ion Bucovineanu.

*

Sindicatul medicilor Senei în înţelegere cu Prefectura de Paris, a luat întinse măsuri pentru descoperirea şi pedepsirea exerciţiului ilegal al medicinei.

*

Noile statistice publicate în Prusia asupra mortalităţii în 1908, 1909 şi 1910 arată o scădere a mortalităţii datorită tuberculozei.

STRUNA ZILEI

AB UNO DISCE...

„Liberalii repetă necontenit, că suntem un regim slab..." s'a plîns generalul Scheletti în discursul de Duminică.

Judecînd, o generale.
După... ceafa dumitale,—
De-un aşa regim n'aşi spune
Că-i atins de.. slăbiciune.

Scrisori din Bucovina

— *De la coresp. nostru particular* —

Moartea arhimandritului dr. Miron Calinescu

Dispariţia unei figuri măreţe.—Jalea romînilor.—Note biografice.—Inmormîntarea.—Telegrame de condoleanţe.

Cernăuţi 10 Ianuarie.—Eri noapte a încetat din viaţă, după o lungă şi grea suferinţă, vicarul general al mitropoliei din Cernăuţi, arhimandritul de scaun dr. Miron M. Călinescu, în vîrstă de 75 ani.

Cu dispariţia acestet figuri, poporul Romîn pierde pe unul din cei mai populari şi mai iubiţi fruntaşi, iar biserica gr.-or. pe unul din cei mai luminaţi apostoli ai credinţei strămoşeşti.

P. C. Sa a fost o figură de care aveau respect şi veneraţie toţi cei l'au cunoscut şi veneau în contact cu dînsul, preot credincios chemării sale, el nu s'a ocupat de cît de biserică, de şcoală şi de acte caritabile; de politică s'a ferit cu tenacitate, nevoind să-şi epuizeze cunoştinţele de cît pentru fapte măreţe, graţie cărora a şi ajuns aproape la cea mai înaltă treaptă a erarhiei bisericeşti.

Fire bună, miloasă şi prevăzătoare, P. C Sa a reprezentat tipul adevăratului preot romîn, care îţi impunea veneraţie de la prima vedere.

Acţiunea Inaltului Prelat însă, era adesea paralizată de o veche boală a inimei, care îl silea de multe ori să nu şi părăsească odaia. Această boală, se agravase foarte tare în ullimul timp şi încă de acum cîteva zile s'a prevăzut desnodămîntul fatal.

Aseară, după o ultimă luptă cu nemiloasa moarte P. C. Sa, după ce a fost împărtăşit cu sfintele taine, şi-a dat sufletul în mijlocul regretului şi jalei generale.

Corpul P. C. Sale a fost depus în palatul reşedinţei mitropolitane, unde azi era un adevărat pelerinagiu, de oarece mii de cetăţeni veneau să-şi ea rămas bun de la acel ce-a fost înţeleptul arhimandrit de scaun dr. Miron Calinescu.

*

Inaltul Prelat s'a născut în Cernăuţi la 1838, hirotonisit preot la 1860, protopresviter 1884, protosinghel 1868, arhimandrit 1880, stavrofor 1891, mitrofor 1892, arhimandrit de scaun 1905, vicar general al arhidiecezei, comandor al ordinului Francisc Iosif I. distins cu medalia „Răsplata muncei pentru biserică" cl. I, cive onorar al oraşului Cernăuţi, membru fondator şi onorar al „soc. pentru cultura şi literatura romînă în Bucovina" şi a mai multor societăţi umanitare şi culturale romîne din Bucovina etc. etc

Inmormîntarea va avea loc mîine la orele 2 p. m. la care va asista I. P. S. Sa Mitropolitul înconjurat de 12 preoţi şi diaconi.

Cortegiul va porni de la palatul reşedinţei spre biserica catedrală unde după oficiarea serviciului religios de către I. P. S. Sa Mitropolitul, predicatorul catedralei dr. Hippolit Tarnoschi va ţine o cuvîntare.

După aceea cortegiul va porni în frunte cu P. C. Sa membrul consistorial Dionisie cav. de Bejan, spre cimitirul local, unde rămăşţele pămînteşti ale scumpului defunct vor fi depuse în cripta familiară şi unde se vor ţine şi alte cuvîntări.

P. C. Sa lasă în urmă un singur fiu, d. Hippolit Calinescu, consilier de tribunal.

S'au primit numeroase telegrame de condoleanţe din Romînia.

Gama.

Proiectul bunurilor de mînă moartă

— *A fost depus ieri pe biroul Camerei şi cuprinde în întregul său, următoarele:* —

Art. I. — Toate moşiile afară de păduri, cari sunt proprietăţi ale persoanelor juridice cu caracter de utilitate publică: Aşezămintele publice, Eforia spitalelor civile, Aşezămintele Brîncoveneşti, Eforia Sf. Spiridon, Academia, Bisericele, Comunele, Judeţele, trec în proprietatea statului, în următoarele condiţiuni:

Pentru moşiile asupra cărora zisele aşezăminte nu au în prezent de cît nuda proprietate, legea de faţă se va aplica în momentul cînd se va stinge dreptul uzufructuarilor.

Art. II.—Persoanele juridice sus arătate, proprietare ale sus ziselor moşii, vor primi ca preţ un titlu de rentă perpetuă 4 la sută nominativă inconvertibilă şi inalienabilă asupra statului romîn.

Art. III. — Această rentă va calcula astfel în cît să reprezinte echivalentul venitul net actual al moşiilor trecute în proprietatea statului majorat după cum urmează: în patru perioade succesive de zece ani renta cuvenită fie cărui aşezămînt va fi sporită cu 10 la sută. Intăiul spor fiind dobîndit zece ani după promulgarea acestei legi şi cel din urmă după 40 ani.

Afară de aceasta pentru moşiile ale căror contracte de arendare azi în curs sunt anterioare anului 1908 se va acorda chiar de acuma sporul de 10 la sută asupra venitului net actual.

Art. IV.—Venitul rentei plătită de stat va fi administrat şi întrebuinţat în acelaşi mod şi va avea aceiaşi destinaţie ca şi actualele venituri, trase din arenzile moşiilor stăpînite de persoanele juridice sus zise.

Art. V.—Orice clauză sau condiţiune din actele de fondaţie, testamente, donaţiuni, etc., care s'ar opune în mod direct sau indirect la aplicarea dispoziţiilor legei de faţă, este şi rămîne nulă şi de nul efect.

Această dispoziţiune nu se aplică clauzelor rezolutorii înscrise în actele de donaţiune sau dispoziţiuni testamentare, atunci cînd în momentul promulgărei legei de faţă, ar fi în viaţă donatorul sau rudele în grad succesibil ale donatorului sau testatorilor existenţei sau concepute în momentul donaţiunei ori a încetărei din viaţă a donatorilor sau testatorilor,

Prin clauze rezolutorii se înţelege dispoziţia prin care donatorul sau testatorul ar fi declarat expres că în caz de ar voi statul să ia fondaţiunea, posesiunea şi administrarea averei dăruite, revoacă donaţiunea sau testamentul în favoarea familiei.

In asemenea caz moşiile dăruite sau lasate prin testament cu astfel de clauze reszolutorii, vor rămînea ca în trecut în proprietatea şi administraţia aşezămîntelor în patrimoniul cărora au intrat prin condiţiuni sau dispoziţiuni testamentare.

Art. VI. — Administratorii, epitropii, reprezentanţii sus ziselor aşezăminte, vor fi datori sub pedeapsa de daune interese personale, să predea toate titlurile de proprietate, actele, documentele vechi şi recente, contractele de arendă, precum şi planurile, hotărniciile, sentinţele judecătoreşti, privitore la moşiile ce trec în proprietatea statului.

In caz cînd o parte din moşiile trecute în proprietatea statului vor consista în păduri cari rămîn în stăpînirea persoanelor juridice sus zise, dacă întinderea moşiei ce consistă în pămînt de arătură, bălţi, etc., va fi mai mică de cît acea acoperită de păduri, titlurile şi documentele originale de care se vorbeşte mai sus, vor rămîne în păstrarea administraţiilor acelor aşezăminte şi se vor scoate copii legalizate de tribunal care se vor remite statului.

Administraţiile aşezămintelor vor trebui să ţină în totdeauna originalele la dispoziţia statului şi a le încredinţa de va fi nevoe a fi înfăţişate în justiţie.

Art. VII. — Procesele în curs de judecare se vor duce înainte de stat care e de drept substituit în locul aşezămintelor azi proprietare. In caz de evicţiune a tot sau parte din moşiile dobîndite de stat, se va face o scădere proporţională a rentei plătită pentru acea moşie.

Art. VIII. — Statul va intra în posesiunea moşiilor cu începere de la Sf. Gheorghe sau Sf. Dumitru, care va urma promulgărei legei de faţă. Contractele de arendă în fiinţă se vor respecta de administraţia domeniilor statului pînă la expirare.

INFORMATII

Repartizarea creditului de 60 milioane.—D. P. P. Carp a depus eri la Cameră proectul de lege prin care se deschid credite de 25 milioane pe seama ministerului de războiu şi de 35 milioane pe seama ministerului lucrărilor publice.

Cele 25 milioane destinate ministerului de războiu vor fi întrebuinţate pentru cumpărare de armament, muniţiuni, echipament, material sanitar şi pentru hrana de războiu.

Cele 35 milioane date ministerului lucrărilor publice se vor întrebuinţa astfel:

Şapte milioane pentru lucrări de poduri şi şosele.

Un milion pentru construirea de vase necesare serviciului fluvial.

Şapte milionane 300 mii lei lei pentru complectarea clădirilor şi instalaţiilor atelierilor noi din Bucureşti.

Şase milioane 200 mii lei pentru cumpărare de maşini locomotive.

Un milion 500 mii lei pentru sporirea gărei Ploeşti.

Două milioane pentru construirea liniei Buhăeşti-Băceşti-Roman.

Un milion pentru continuarea construcţiei liniei Medjidia Babadag-Tulcea.

Trei milioane pentru continuarea lucrărilor linei Făurei-Tecuci.

Un milion 500 mii lei pentru transformarea linii Crasna-Huşi.

Trei milioane pentru începerea liniei Moroeni-Sinaia şi facerea unui tunel necesar.

Un milion 500 mii lei pentru construirea linei Zimnicea Zimnicea port.

*

Liniile ferate Moroeni-Sinaia şi Zimnicea Zimnicea-port sunt declarate de utilitate publică.

Creditele de 60 milioane vor fi acoperite treptat din excedentele budgetare iar la nevoe prin emitere de titluri de rentă.

Domnul locotenent-colonel Văitoianu, comandantul batalionului IV vînători, va fi mutat la statul major general al armatei; comandant al batalionului de vînători va fi mutat d. locotenent-colonel Jipa, de la regimentul 13 Ştefan cel Mare.

Colonelul în rezervă Iliescu Cons. din Roman, a fost înaintat general; loct.-colonelul Iacob Zadic, de la divizia VII (Roman), a fost mutat comandant al regimentului 8 artilerie; intendentul maior în rezervă Justin Vargo, de la corpul IV de armată, a fost înaintat intendent locotenent-colonel în acelaşi corp.

Ca spectacol superb şi de elită ce ni se anunţă în această stagiune, ie marele concert a celebrei stele parisiene **Yvette Guilbert** cu ansamblul ei şi care acum ie într'un mare turneu în care culege lauri şi adevărate triumfuri pe care numai o Yvette Guilbert ie in stare să le obţie.

Acest mare concert a originalei artiste ie organizat de cunoscuta agenţie teatrală ieşană „Thalia" (Maximovici) şi va avea loc la Teatrul nostru Naţional în sara de 30 Ianuarie a. c, în faţa unei săli archipline.

Yvette Guilbert vine acum pentru întăia oară la Iaşi.

In ultimele „Scrisori din Iaşi" apărute în „Ordinea" se vorbeşte de: „Mişcări culturale femeniste—După un sfert de secol—O ligă uitată—Uniunea educatoarelor romîne—Pregătiri de luptă—In ajunul emancipării — Gospodăriile Statului — Preocupări virile — Părinţii orfanilor—In plină activitate socială—Utile dulci.

In urma dispoziţiunilor luate de I. P. S. Mitropolit Pimen al Moldovei, la şcoala de adulţi de curînd înfiinţată la mănăstirea Cetăţuia de lîngă Iaşi, vor începe a se ţine cu călugării, lecţiuni practice despre grădinărie şi viticultură. Aceste lecţiuni se vor face de oameni speciali sub conducerea d-lui profesor Vioreşcu şeful pepinierei de la Vişan.

D. I. Kalinderu, după intervenirea I. P. S. Mitropolit, a trimes acestei şcoli călugăreşti de la Cetăţuia toate publicaţiunile Administraţiunei Domeniilor Coroanei privitoare la gospodăria ţărănească.

Şcolare.—Următoarele numiri de învăţători suplinitori, s'a făcut pe ziua de 1 Ianuar 1912 în jud. Suceava:

Domnul P. S. Mihailescu, suplinitor la şcoala din com. Siliştea, în locul d-lui Octav Andriescu, trecut în jud. Dorohoi. D. Marian, suplinitor la şcoala din com. Hreaţca, în locul d rei Virg. Gavrilescu, dimisionată. D. Rafaila V. suplinitor la şcoala din com. Leoneoseşti, în locul d-lui V. Ştirbu trecut în jud Neamţ; D. Corneliu Tescariu, suplinitor în post. III, la şcoala din com. Răducăneni transferat la şcoala din com. Boroaia în locul d-lui C. Mălinescu, lasat în disponibilitate, din cauza relei purtări; d. Ioan Zaharia, suplinitor, la şcoala din com. Rădăşani, în locul d lui C. Tescariu, transferat.

— Ministerul Instrucţiunei şi al cultelor, a dat d-lui I. Teodorescu, învăţător de la şcoala din Broşteni, delegaţie pedagogică pe timp de 6 luni ca să inspecteze şcolile din judeţele Bacău, Neamţ şi Putna.

— Ministerul, a acordat institutoarei Natalia Valeriu, de la şcoala de fete No. 2 din Dorohoi, un concediu de o lună de zile, fiind suplinită de d-ra Maria Stircea.

— Invăţătoarea Maria Corlat de la şcoala din com. Faraoanii — Dălhăuţi, jud. R.-Sarat, a fost transferată la şc. din com. Hălceni, jud. Iaşi.

— Institutoarea Elena Costache de şcoala *Al. Lambrior*, a obţinut un concediu de o lună de zile, fiind suplinită de d-ra Sebastian Ortansa.

— Invăţătorul Ion Bogdan de la şcoala din com. Fîntînele jud. Botoşani, a fost detaşat la şcoala din com. Dorobanţu jud. Iaşi.

Consiliul comunal a fost convocat pentru Marţi 17 Ianuarie, ora 5 p. m.

Duminică 15 Ianuarie a. c. se va ţine la Bucureşti adunarea generală a societăţei „Ajutorul elevilor saraci", în localul şcoalei C. A. Rosetti d n str. Clemenţei, la ordinea zilei fiind chestiunea împărţirei de ajutoare băneşti elevilor saraci.

S'A DESCHIS

— NOUL ŞI MARELE —

HOTEL CONTINENTAL

SPECIAL CLĂDIT CU TOT COMFORTUL MODERN

Situat în centrul oraşului, în apropierea autorităţilor Financiare şi Judiciare.

Calorifer. - Ascensor. - Băi. - Telefon

CAMERE SPAŢIOASE, BINE AERISITE ŞI IN BATAIA SOARELUI.

MOBILIER nou, special construit în străinătate.

+ Preţuri moderate +

Ultime INFORMAŢII

❑ *O anchetă medicală, orînduită de ministrul de rezboi, la liceul militar din Iaşi, a constatat că un număr considerabil din acei elevi, sunt atinşi de boli venerice.*

Domnul Filipescu, care face pe medicul la minister, dovadă şi cazul Frunzianescu a dispus izolarea elevilor la mănăstirea Dealului, aproape de Tîrgovişteа.

In schimbul elevilor izolaţi, ministrul a dispus să se mute la Iaşi şcoala elevilor de infanterie, în număr de patru sute, pentru a-i expune pe ei să se îmbolnăvească.

*

Dacă lăsăm la o parte chestia feluritelor dispoziţii ce le-a luat ministrul, rămîne în picioare şi de discutat o chestie foarte gravă: acea a îmbolnăvirii, în masă, a elevilor liceului militar.

Aceşti elevi, pentru nevoile lor fizice, sunt clienţii caselor publice, puse sub controlul sanitar al medicilor de despărţiri. Ce fel de control ie acesta, dacă bolile venerice se pot întinde astfel şi să devie epidemice?

Am constatat-o de atîtea ori: n'avem un serviciu medical comunal la înălţimea chemării şi de aceea, tot ce depinde de acest serviciu, lasă foarte mult de dorit.

Ancheta medicală făcută la liceul militar nu poate rămînea izolată. Se impune ca directorul general al serviciului sanitar, după ce va fi luat informaţii asupra veracităţii ştirilor noastre, să facă tot prin medici din afară de Iaşi, o anchetă medicală la toate casele de toleranţă din Iaşi şi a lua măsuri în consecinţă.

❑ *Inspecţia gărei din localitate, a făcut cunoscut comercianţilor de lemne, că pe diferite linii s'au pus la dispoziţie vagoane, pentru transportarea de lemne, de la acele staţii la Iaşi.*

❑ *Unii truncheri au urcat de azi preţul cărnei, fără a aştepta aiarul, amînat de comună, tocmai pentru săptămîna viitoare.*

La abator preţul cărnei a fost acelaşi.

❑ *Domnul I. Caragiani, profesor universitar, ne arată prin o scrisoare, că este eronată ştirea ce-am dat-o, că d-sa ar fi cerut regularea drepturilor sale la pensie, pe ziua de 1 April.*

D. Caragiani n'a împlinit încă vrista cerută de lege, aşa că va fi dat încă facultăţii noastre de litere să numere printre profesorii sei cei mai de seamă pe d. I. Caragiani.

❑ Guvernul vrea să convoace marele colegiu parlamentar ca să procedeze la alegerea a doi episcopi: la Roman şi la Argeş.

Coroana se opune, însă, la hotărîrea guvernului, întru cît dorinţa Regelui este să se aleagă, în primul rînd, un Mitropolit Primat.

Dar nici unul din Prelaţi nu voieşte să accepte primăţia în situaţia actuală bisericească.

❑ Publicăm în altă parte a ziarului textul complect al proiectului moşiilor de mînă moartă, care urmează a fi răscumperate de stat.

Imobilele rurale, proprietăţi ale societăţilor de asigurare, nu figurează în proiectul de lege. Proiectul prevede că statul va putea răscumpara chiar acele moşii ale societăţilor de bine facere şi eforiilor, ce au fost testate cu clauza expresă d'a nu putea fi înstrăinate — dar exclude cu totul moşiile societăţilor de asigurare.

Aceasta este răsplata pe care guvernul o dă d-lui Seculici, directorul *Daciei,* **care a consimţit să treacă, cu preţ foarte redus, d-lui P. P. Carp, moşia Durmeştii.**

Există, la *Dacia,* **o ofertă a unui proprietar din Bărlad, care oferea** *o mie două sute lei* **falcea de pămînt de pe Durmeşti şi d-lui Carp i s'a vîndut aceiaşi moşie cu** *1050* **lei falcea; proprietarului din Bărlad i s'a cerut, şi el a acceptat, să primească moşia în 2000 fălci, fără garanţia întinderei, iar d-lui Carp i s'a garantat întinderea de 2000 fălci şi cum moşia n'are acest număr de fălci „Dacia" a consimţit să-i dee lipsa din moşia Babuleştii.**

Domnul Seculici prea a fost gentil cu d. Carp, pentru ca acesta să nu fie la rîndul său, gentil cu societăţile de asigurare.

❑ La camera de comerţ au început să sosească, diferitele tablouri statistice pe care le transmit comunele rurale, în vederea întocmirei raportului camerei pe anul trecut.

❑ La administraţia comunală s'a alcătuit un nou proect pentru serviciul pompe'or funebre.

Proectul va fi pus în discuţia consiliului comunal, în şedinţa viitoare.

❑ O societate din Bucureşti, a făcut o propunere comunei, de a face canalizarea necesară în centrul oraşului, pînă la valoarea de 600.000 lei, cu preţurile plătite pînă acuma.

Societatea cere însă, o dobîndă de 5 la sută, pentru sumele ce avansează.

❑ In astă seară are loc o şedinţă la societatea de medici şi naturalişti, la care se vor face următoarele comunicări:

Patogeneza diatezelor urice, dr. Mezincescu; un bolnav cu splina bifidă, operat de dr. Anghel; un caz de corp străin în bronchii, dr. Imervol, şi un caz de abces perianal de origină prostatică, dr. Ţaicu.

❑ Intr'una din şedinţele sale, consiliul de higienă al oraşului, a hotărît de a stărui pentru instalaţiuni de epuraţie biologică, la casele particulare.

Comisiunea aleasă pentru a experimenta aceste instalaţiuni şi a decide asupra sistemu'ui celui mai bun, s'a întrunit aseară.

Comisiunea, studiind diferitele sisteme s'a pronunţat pentru unul, propus de o fabrică franceză.

Acum rămîne ca sistemul să fie experimentat şi în acest scop se va comanda un aparat, din suma de 1000 lei pe care comuna a pus-o la dispoziţie în acest scop.

❑ Domnul George Aslan a fost recomandat conferinţiar de filozofie la la facultatea de litere din Iaşi, în locul d-lui I. Petrovici, numit profesor.

❑ Rectumul s'a rupt.

Rectumul Universităţii din Iaşi, văzîndu se reprezintant al acestei Universităţi la serbările jubiliare ale „Junimei din Viena — a subscris zece coroane, adică zece lei şi cinci zeci bani, pentru fondul acelei societăţi.

❑ Administraţia comunală a amendat cu 50 lei antreprenza afişagiului, pentru motivul că n'a placardat cu destulă iuţeală telegrama Regelui, ca răspuns la telegrama de felicitare, cu prilejul Anului Nou.

❑ In viitoarea sa şedinţă, consiliul comunal, se va ocupa şi de scutirea de taxă pe apă, a unor din proprietăţi care au drept la o anumită cantitate de apă, în virtutea hrisoavelor.

❑ Agenţii de la brigada de siguranţă din Iaşi, au reclamat contra şefului brigadei, că el ar fi introdus în localul poliţiei de siguranţă, sub formă de menaj rău, o femee cu moravuri uşoare, foastă prostituată, cu depline puteri de a deschide corespondenţa în lipsa şefului de brigadă, de a face şi ordona anchete.

Intrebăm pe prefect dacă a anchetat gravul denunţ, care, dacă ar fi adevărat, ar desonora cu desăvîrşire acea brigadă de siguranţă, care se svîrcoleşte şi aşa în cea mai mare tină.

❑ In noul program de astă seară, Joi 12 Ianuarie, al cinematografului Pathé-Frères, din Sala-Sidoli se cuprind între altele:

Luptele cu taurii la Nîmes (Sudul Franţei). Scene şi vederi după natură.

Vicarul din Wack-fieid, înscenare după celebrul roman cu acelaşi nume.

Factura croitorului, scene comice de moravuri pariziane.

Păpuşa. Naraţiune comico dramatică, înscenare specială şi interpretare admirabilă.

Răsbunarea lui Licinuii. Splendidă reconstituire istorică,

Răpirea, mare roman contimporan.

Prince învaţă muzica, scene comice.

In curînd apare pe pînza cinematografului D-ra Mărioara Ventura, excelenta artistă dramatică, care obţine actualminte succese colosale la teatrele principale pariziane.

D-ra Mărioara Ventura este o romîncă dotată cu un talent teatral extraordinar, care atrage admiraţia păturei culte pariziane.

PRIMARIA COMUNEI IAŞI

ORDONANŢA

Observîndu-se de cîte-va zile că consumul de apă este atît de mare, încît numai că debitul alimentărei ne este suficient, dar se consumă şi din rezervoare, aşa că clubul de rezervă scade necontenit şi oraşul e ameninţat a rămînea fără apă, s'a căutat cauza acestei consumaţiuni excesive şi s'a constatat ca ea provine din faptul că cei mai mulţi particulari lasă să curgă cişmele în permanenţă pentru a le feri de îngheţ.

Se aduce la cunoştinţa publicului că acest sistem este cu totul greşit.

Singurul şi cel mai sigur mijloc de a feri cişmelele de îngheţ este de a închide bine otomanul cişmelei.

Dispunem prin urmare:

Pentru a nu expune oraşul întreg a rămîne fără apă, se va închide apa la cei ce vor lasa să curgă cişmelele lor în permanenţă.

No. 00394 11 | 25 Ianuarie 1912

❑ **Judiciare.**

— In procesul Melaniei Petrescu, dată judecăţii pentru conrupere de minore, se ascultă astă zi martorii prezenţi şi întru cît nu se va renunţa la cei absenţi, procesul va putea fi pledat în fond.

— Tribunalul s. II a confirmat astăzi mandatele de arestare ale numiţilor D. Nică zis şi Cazacu şi I. Răpiceanu, pentru furturi comise prin chei mincinoase.

❑ Mai mulţi proprietari din Sărărie, au propus comunei, de a contribui, pentru canalizarea unor părţi din strada necalizată încă.

❑ *Un medic internat în casa de nebuni, din ordinul primului procuror,*

Detestabilul prim-procuror al tribunalului Iaşi, s'a făcut vinovat de un abuz de putere, care are toate apareanţele unei crime.

D-rul I. Goldenştein atins, pe cît se pare de o boală mintală, urma să fie transportat şi internat într'un sanatoriu din Viena, pentru care scop au sosit în Iaşi, de la Roman, tatăl şi fratele suferindului.

Numitul Bercea, de la sine putere, trecînd peste dorinţa familiei doctorului, a ordonat transportarea şi internarea lui la ospiciul Socola, ceea ce s'a făcut astă-zi.

Dacă primul procuror nu este nebun, este cu siguranţă, sau un inconştient, sau un abuziv inconştient — şi fapta lui de astăzi nu poate rămînea nepedepsită.

❑ **Teatrale.**—Astă-seară Joi 12 Ianuarie, se va reprezenta pe scena teatrului naţional, *Nelly Rozier,* comedie în 3 acte de P. Bilhaud şi M. Hennequin, traducere de artistul C. Ioneseu.

*

Simbătă 14 Ianuarie, se va reprezenta *(Les Marionettes) Păpuşile,* piesă în 4 acte de P. Volf.

*

Duminecă 15 Ianuarie la oara 2 p. m. se va reprezenta *Sinziana şi Pepelea.*

❑ Birourile redacţiei şi administraţiei OPINIEI, se află instalate în strada Gh. Mirzescu No. 25.

Ultima oră

Bucureşti 12 Ianuarie

CONSILIU DE MINIŞTRI

Bucureşti.—Eri seara s'a ţinut un consiliu de miniştri. S'a hotărît ca Duminecă, 15 c. să se ţie o întrunire publică în Capitală, la care vor lua cuvîntul d-nii N. Filipescu, Al. Marghiloman, Delavrancea şi Neniţescu.

Ministrul a cerut convocarea marelui colegiu parlamentar, pentru alegerea a doi episcopi. Data alegerei va coincide cu împlinirea a 40 zile de la decesul fostului Episcop al Argeşului.

La urmă consiliul s'a ocupat cu planurile pentru clădirea unui palat al Senatului, admiţînd acele proiecte de planuri, cari au obţinut premiul I.

EPISCOPATUL DIN ROMAN

Bucureşti. — Mai mulţi înalţi Prelaţi au comunicat d-lui Arion, că o alegere pentru episcopatul de Roman, ar fi considerată în cercurile clericale, ca o adevărată uzurpare.

Ciocnire de trenuri

Mărăşeşti.—La orele 3 jum. o maşină izolată, s'a cocnit în apropiere de Puţeşti, cu un tren de marfă.

Sunt 5 răniţi.

Locomobilele şi 6 vagoane au fost cu totul sfărîmate.

Legea industrială

Bucureşti.—Pentru mîine, a fost convocată, la ministerul industriei comisiunea care urmează a se pronunţa asupra modificărilor din legea industrială.

O DESMINŢIRE

Bucureşti.—„Adevărul" publică o notă, prin care arată, că d. Fleva, desminte svonul lansat de junimişti, cum că d sa ar fi trecut la guvern.

Pentru moment, d. Fleva se abţine de la ori ce acţiune politică.

Consiliu de miniştri

Bucureşti.—Un consiliu de miniştri, se va ţine mîine, la orele 5 p. m. sub preşedinţia d-lui P. P. Carp.

ALEGEREA MITROPOLITANA

Bucureşti.—In cercurile guvernamentale, se afirmă, că d. Arion ar fi vroit, să fixeze şi alegerea unui Mitropolit Primat, dar că d. Carp s'a opus la aceasta.

SIMBATA se va deschide noua şi marea

Franzolerie şi brutărie

DE PÎINE DE LUX

Instalaţie cu totul specială fabricărei acestor articole. Se garantează calitatea şi fabricarea superioară, sub conducerea d-lui M. GLOSSOTIS

— Strada Ioan C. Brătianu — (foastă strada de Sus) No. 162

Agitaţia romînilor din Bucovina

Cernăuţi. — Studenţimea romînă este viu agitată în urma unei notiţe, apărută în Bucoviner Post, *în care se spune că archimandritul Călinescu ar fi fost de origine ruteană.*

O întrunire de protestare s'a ţinut azi în care s'a votat o energică moţiune de protestare.

Aniversarea a 200 ani de la naşterea lui Friederic cel mare

Postdam. — Solemnitatea aniversărei de 200 ani de la naşterea lui Friederic cel mare, a început cu un serviciu religios, în biserica garnizoanei, la care a asistat Imparatul Vilhelm, împărăteasa şi întreaga familie imperială, Cancelarul germaniei. Imparatul a depus coroane pe sicriu, apoi trupele au defilat.

Greva mecanicilor din minele Galle de Sud

Londra.—Mecanicii şi focarii din minele de cărbuni din Galle de Sud, au hotărît greva în scopul sporirei de leafă.

Turcia nu va încheia pace cu Italia

Constantinopole.—Se asigură, că Turcia nu va primi nici un fel de propunere de pace, pînă cînd nu va fi expusă unor presiuni generale din partea puterilor Europene.

Blocarea ţărmurilor din Yemen de către italieni

Roma.—Ministerul de externe, a notificat puterilor străine, că închiderea ţărmurilor din Yemen, de forţele navale din Marea Roşie, va începe din ziua de 24 curent. S'a acordat un termen de 5 zile, vapoarelor străine, spre a eşi din zona blocată.

Italia pune în libertate pe prizonierii turci

Paris. — D. Berrnére, ambasadorul francez din Roma, a telegrafiat guvernului, că Italia va libera pe prizonierii turci, imediat ce se va constata identitatea lor.

Presa turcă şi confiscarea vapoarelor franceze

Constantinopol. — Presa turcă întrebuinţează un limbaj foarte violent contra Italienilor, în privinţa confiscărei vapoarelor franceze Carthage şi Manuba.

Acelaşi limbaj îl ţine şi pentru blocarea ţărmurilor din Arabia.

Audienţă la Ţarul Rusiei

Tarskoe Szelo. — Fostul ministru al Romîniei, d. Rosetti Solescu, a înmînat azi Ţarului Nicolae scrisorile sale de rechemare. In acelaşi timp d. Nanu, noul ministru a prezentat scrisorile sale de acreditare.

Suprimarea beneficiilor acordate preoţilor

Lisabona.—Ministrul justiţiei, a suprimat toate beneficiile materiale acordate preoţilor din Lisabona, pentru că au iscălit un mesagiu al patriarhului.

Italienii confiscă un vas Austriac

Londra. — Agenţia Reuter, află din Insula Perim, că italienii, au confiscat la 22 curent, vaporul austriac Brequeuz.

Intrunirea guvernamentală

Bucureşti. — La întrunirea, pe care guvernamentalii o vor ţine Duminică în Capitală, vor lua cuvîntul d-nii Marghiloman, Filipescu, Delavrancea şi Neniţescu.

Nu vor azista delegaţi din judeţe.

CAMERA

Bucureşti. — Şedinţa se deschide la orele 2 şi 20

Prezidează d. Deşliu.

D. Pompiliu Vlădescu, depune o cerere, pentru îmbunătăţirea soartei aprozilor de Tribunale.

Deputaţii intră în secţiuni şi şedinţa se ridică.

Memoriile Regelui şi Mitte Kremnitz

Viena. — Ziarul „Grazer Tagespostt", publică un foileton asupra Mittei Kremnitz, fost secretară a Reginei României.

Autorul, după ce relevă meritele scriitoarei, spune între altele că memoriile Regelui, ar fi fost scrise de Mitte Kremnitz.

Prinţul Ferdinand la Sofia

Bucureşti. — A. S. R. Principele Ferdinand va pleca la Sofia, pentru a representa Curtea Regală Romînă la serbările, cu prilejul majoratului prinţului Bulgariei.

Exportul de carne

Viena.—Consiliul comunal din Viena, s'a ocupat de propunerea, ca şi abatorul din Mihaileni, să fie considerat ca în drept să furnizeze carne romînescă, pentru piaţa Vienei.

Consiliul a acceptat propunerea.

Starea d-lui Aerenthal

Viena.—Starea d-lui Aerenthal continuă a fi rea.

Nu se crede că îşi va ma putea relua acţiunea politică.

LABORATOR SPECIAL PENTRU ANALIZE MEDICALE

Dr. med. I. Nimereanu

— *Iaşi Str. Banu No. 1* **(colţ cu strada Lăpuşneanu)**

Analize de sînge pentru diagnosticul Syphilisului, Sero reacţia Wassermann, Febra typhoidă, malaria; anemia, etc. Analize de urină, lapte spute, suc gastric boale de stomach, Cyto diagnostic (liq pleurale, peritoneale, vaginale, liq. cefalo rachidian, etc,) analize de puroi, secreţiuni, blenoragice, cercetarea microbului syphilisului în manifestaţii primare (ulcer syphilitic) şi secundare, (ulcer simplu) examenul părului, false membrane difterice etc. Examenul anatomo patologice de tumori şi diverse secreţiuni patologice, etc.

Se caută *un comptabil pentru un post în oraşul Tecucin. A se adresa la Firma* **Daniel Rechler Iaşi.**

Se caută un practicant de tipografie, care ştie a lucra bine la zaţ şi Tiegeldruck-Presse. Se plăteşte bine.

A se adresa la *Libraria Meierovici,* Podul-Iloaei.

Dr. C. Miclescu

OCULIST OPERATOR

Consultaţiuni 3—6 p. m.

— Strada Ştefan cel Mare No. 6 —

(intrare prin bolta magaziei Kahane

VIZITAŢI MAGAZINUL

de

BIJOUTERIE ŞI CEASORNICĂRIE

LAZAR IOSEF

din piaţa CUZA-VODA

în casele marelui otel Continental.

Magazinul e asortat de curînd cu frumoase articole din streinătate, ca inele, cercei, braţari, broşe, lanţuri, etc. cu preţurile cele mai modeste.

Mare asortiment de diferite tacâmuri în argintării veritabile, precum şi cele mai noi fanteziuri în imitaţiune.

FĂINĂ LACTATA NESTLÉ

Nutriment complect pentru copii, bolnavi şi bătrâni

Conţine cel mai bun LAPTE din ALPII

Se vinde la toate drogheriile şi farmaciile din ţară

Cutia lei 2.—

Repr. SAM. LÖBL

Bucureşti

BYRRH — Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH — Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR FRANȚA) — De vînzare la toate magazinele de consum din țară

TIPOGRAFIA H. GOLDNER

IAȘI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

Fabrica de oglinzi

Israil Bergher—Iași

Premiat cu medalia de aur Paris 1911

Executa: oglinzi venețiene, tualete de masă, oglinzi pentru lavaboari, băi, closete etc, Giamuri bizotate, legate în metale pentru clădiri și mobile. Execuție din cele mai elegante ai moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din străinătate.

Reparațiuni se execută cu prețuri modeste. Comenzile se primesc în localul fabricei str. Palat No. 62.

La fabrică se află în permanență o expoziție cu produsele fabricei.

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primește anunciuri, reclame etc. pentru pagina III și IV-a

Se primesc și inserții la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Primăriei No 11.

Teatrul Circ-Sidoli

Cinematograf

PATHÉ-FRÈRES

In fiecare seară mare reprezentație

Programul se schimbă Luni, Joi și Sîmbătă

Matincuri

Sîmbătă și Duminică la 3 ore p. m.

Prețurile locurilor seara: Loia (4 persoane) 8 lei—Rezervat 1.50—Un scaun 1 leu—Balcon 70 bani—Galeria 50 b. Prețurile populare obișnuite la matineu și anume: Loja 4 lei,—Rezervat 80 b. —Stal 60 bani,—Balcon 40 bani,—Galeria 30 bani.

Magazinul Conservatorului

IAȘI—Strada Lăpușneanu 32—IAȘI

— Casă de încredere, fondată în 89₂ —

NOTE de MUZICA

Instrumente muzicale și Accesorii

Asortiment complect după Programa Conservatorului

VIORI ȘI VIOLONCELE PENTRU CONCERT

Piane și Pianine

Reprezentanța renumitelor fabrici

STEINWEG, ROSENKRANZ

Vînzare și în rate lunare fără acont—INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL *pentru reparare de Piane și ori-ce instrument muzical.*

PATINE CU RULETE PENTRU SKATING

Calitate superioară—Prețuri reduse

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE asuprește și vindecă *Nevralgiile* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecțiunile reumatismale acute și dureroase* cari au resistat la toate celelalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă se se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simțit vro ușurare, va lua 4 hapuri a doua di: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, séra. Nu trebue se ia mai mult de cât 4 pe ți.

A se cere LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, *de* PARIS, *care se găsesc la toți Droghiștii și Farmaciștii.*

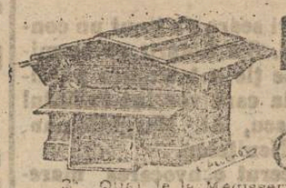

RUCHE à Cadres mobiles Prix 20f Gariel

Quai de la Mégisserie PARIS

GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, 1.50

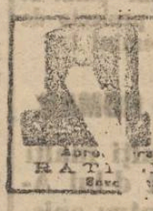

FONDOIR DÉPOSE Prix 6f.50 R. GARIEL 3me, quai de la Mégisserie, PARIS

Appareils pour Poules et Faisans RATIONNEURS A LAPINS

Envoi franco de l'Album sur demande

UN RECOMPENSA NAȚIONALĂ DE 24,000 FR.

AUTORISAȚIUNEA GUVERNULUI FRANCESCU — ADMISU IN SPITALE DIN PARIS

Vindecare sigură, radicală a *bolelor de piele, farinteri, varicelor, dinghiei, glandulelor, scrofulelor, rachitismului, reumatismului, tumorilor, etc. tumorilor canceroase, sepsei, gutului, ulcerilor inveterate și tuturor bole provenind din necurățenie și alterațiunea sângelui.*

Specifică prin excelență contra *BOLELORĂ SIFILITICE* și a terribilelor consecințe; debăndite sau ereditare recente sau învetorate și rebele (accidentilor gurei și a gâtului, putredinii oselor) fără nici un alta medicamente în lume nu pot sedă instinctiunile ce conră Pesmeții Dr Ollivier cei mai efficace și energică dintre Depurativii pentru sange

BISCUITS DEPURATIFS DU DOCTEUR OLLIVIER

Acești pesmeți d'un gust forte plăcuț și de digestiune ușoră se conservă ani intregi în orce temperatură și climă. Dupe 4 ani de experiențe publice ACADEMIA DE MEDECINA constată eficacitatea lorĭ constantă în bolele cele mai inveterate. — *Ua broșura acompaniaza fie care cutie.*

Vorbindu de *Pesmeții depurativi* a Dr Ollivier, ACADEMIA DE MEDECINA, în raportul seu oficial a *Guvernului francesu*, se exprimă astfelu: «Acești pesmeți oferă un «remedĭu de compositiune constantă, de «preparațiune cât de perfectă posibilă.... «*Ei pot da servicie mari humanității.*»

Depositu Generalu: 62, rue de Rivoli, Paris

APROBAȚIUNEA ACADEMIEI DE MEDECINĂ — 60 ANĂ DE SUCCES IN TOTE PARTILE

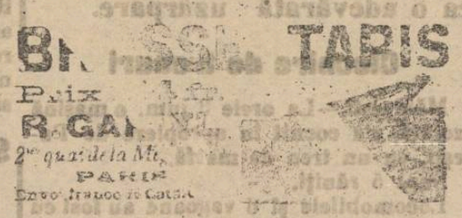

BRASSERIE TAPIS Prix 1f. R. GARIEL 2me quai de la Mégisserie PARIS

Envoi franco de Catalogue

Raymond GARIEL Fournisseur de la Société Nationale d'Acclimatation de France GRILLAGES, etc. Album sur demande

GRILLAGES

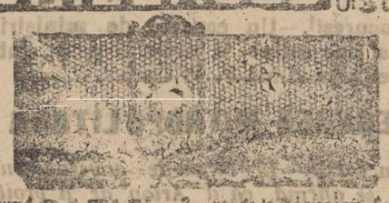

Raym^d GARIEL, 7, quai de la Mégisserie, Paris CLOTURES DE CHASSE VOLIERES POULAILLERS RUCHES ARTIFICIELLES, les 100 mètres 25 f

La administrația ziarului se primesc anunciuri cu prețuri convenabile

Medalii și Recompense la Expositiunile din Lyon 1872, Paris 1873, Paris 1878

DIGESTIUNI ARTIFICIALE

VIN BI-DIGESTIF

CHASSAING

CU PEPSINĂ ȘI DIASTASĂ

Pepsina și Diastasa sunt cei doui agenți naturali și indispensabili ai Digestiunei. **Vinul lui Chassaing** a obtinut, în 1864, un raport din cei mai favorabili la Academia de Medicină din Paris. De atunci, a luat un loc din cele mai importante în Therapeutică, și este ţilnic prescris în contra

DIGESTIUNILOR DIFFICILE SEU INCOMPLECTE, DURERILOR DE STOMACH DYSPEPSIELOR, GASTRALGIELOR, CONVALESCENTELOR LUNGI, VĔRSĂTURELOR, DIARRHEIEI, PERDEREI POFTEI DE MĂNCARE, A PUTERILOR, ETC.

NOTA. — *Exist numeróse imitațiuni și contra faceri. — A exige acéstă semnătură în patru culori pe banda care sigilèza capsula.*

Chassaing

Paris, 6, avenue Victoria, și în principalele Pharmacii

Apollinaris

Apă minerală de cură și de masă, cu o reputațiune mondială

Recunoscută de Statul Prusiei ca apă minerală de întrebuințat de toată lumea.

Medalia Statului Prusiei, 1902. Grand Prix Bruxelles, 1910.

Tipografia H. Goldner, Iași Str. Mîrzescu.—Instalațiune cu motoare electrice, executată de Iohan Krzyzanoski lăcătuș electrician, Iași, str. Păcurari

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei

6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani

„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Asachi 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX No 1493 Sîmbătă 14 Ianuarie 1912

Guvernul de mîine

În tabăra guvernamentală este mare demoralizare.

Regele a dat a înțelege d-lui Carp, că își poate pregăti plecarea și șeful guvernului stă acum pe gînduri dacă nu e bine să preseze puțin asupra Regelui pentru a temporiza concedierea.

De altfel d. Carp a mai presat asupra Coroanei și cînd a căpatat guvernul; —și a văzut că mijlocul acesta prinde. De ce nu l'ar încerca deci și acum ca să'și mai lungească puțin șederea la guvern? De aceia șeful guvernului în acord cu cei alți colegi ai săi, a hotărît pentru Duminică ținerea unei întruniri publice la Eforie la care vor rosti cuvîntări nu mai puțin de patru miniștri! Păcat că s'a renunțat la delegații din județe, căci de cită popularitate, foile de drum și vagoanele căilor ferate, n'ar fi probat, că dispune guvernul? Guvernul e tare și rămîne la cîrmă — vor zice naivii, de vreme ce organizează întruniri publice și desfide opoziția să lupte mai departe, dacă îi dă mîna!

De cît numai, că întrunirile acestea guvernamentale în asemenea situații politice, sunt preludiul căderei apropiate. Istoria luptelor politice ne furnizează astfel de exemple, la fiece schimbare de regim. Și la 88, și la 95 și la 99 și 904—și chiar acum la 1910, guvernele țineau întruniri pentru mulțimea neștiutoare, afirmîndu-și puterea lor de guvernare — pe cînd Regele pregătia formele de concedierea lor.

De data asta, întrunirea de la Eforie, nu e numai o mascare a situației penibile în care se găsește guvernul. Dl. Carp a înțeles că nu mai are încrederea Coroanei și că nu mai poate sta la putere.—Și vrea să—o învingă iarăși—după declarația sa de la constituirea majorităților.

Pentru a izbuti însă—șeful guvernului—și-a zis că are nevoe de glasul opiniei publice, al țărei, care 'l agrează și vrea să-l aibă mai departe la guvern. Și dacă opoziția a reușit să aibă 10,000 mii de oameni la manifestația ei de Duminica trecută, care au fost opriți de a trece pe la Palat—de ce n'ar avea guvernul—cînd are fonduri secrete, foi de liber parcurs pe căile ferate și sute de vagoane la dispoziție — 20,000 de oameni — pe cari să-i poată preumbla și prin fața ferestrelor Palatului spre a fi văzuți de Rege, mai ales cînd au avantajul să nu întîlnească în calea lor nici generali bătăuși, nici bătăuși generali, nici soldați ori jandarmi pedeștri!

Pentru noi însă întrunirea guvernamentală de Duminică, este o dovadă evidentă de starea precară a guvernului. Și d. Carp dacă nu s'ar fi găsit în această stare de dezorientare politică și deprimare sufletească, ar fi renunțat cu siguranță la ea, după cum renunțase a doua zi după masacrele din Capitală.

Dar încă o dovadă că suntem în plină criză de guvern — ne-o prezintă atitudinea Parlamentului. Ce gălăgie, ce apostrofări, ce desfideri la adresa opoziției ar fi provocat guvernul, dacă se simțea tare pe situație. A doua zi chiar, după violențele săvîrșite în piața Teatrului, d. Carp, printr'un mameluc al seu ar fi adus chestia înaintea Camerei, interpelîndu-se guvernul asupra mijloacelor ce trebue să ia pentru menținerea ordinei și siguranței publice. Și cu ce emfază și aroganță ar fi răspuns îngîmfatul d. Marghiloman, la interpelarea pusă la cale de mamelucul său, arătînd a tot puternicia forței guvernamentale, dacă ar fi avut'o cîtu-și de puțin.

Dar guvernul a tăcut și tace; parlamentul s'a deschis în mijlocul unei răceli și indeferențe ne mai pomenite; ședințele se deschid zi cu zi pentru a seînchide după cîte-va minute și toți îți fac impresia că simpt și văd cît de apropiat le este sfîrșitul guvernării.

Este în această atitudine a guvernului și a parlamentului seu un simptom, o dovadă putem zice caracteristică a crizei politice în care ne găsim.

Dar atitudinea opoziției? Nu spune aceasta mai mult de cît ori ce? Opoziția a suspendat ori-ce luptă pentru moment. Și a suspendat-o chiar din scara ticăloșiilor săvîrșite de guvern pe strada Victoriei în apropierea Palatului Regal. Că a suspendat-o atunci, — se înțelege Era un act de înaltă condescendență față de Coroană, căreia cei doi șefi ai opoziției îi solicitase audiența pentru a-I comunica moțiunea aclamată la întrunirea de la Eforie, și a-O face atentă asupra gravelor urmări ce poate să le aibă situația politică creiată țărei de actualul guvern, dacă o schimbare nu se va produce cît de curînd în conducerea statului.

Dar audiența a avut loc — și totuși șefii opoziției continuă să țină suspendată ori-ce acțiune. Ce ne probează această atitudine? Fără îndoială, bunul simț ne spune, că Regele—în marea Sa înțelepciune și în dorința Sa pentru asigurarea unei guvernări liniștite și civilizate—avizează asupra acestei situații—și cît timp Regele avizează, înseamnă că guvernul Seu, propriu zis nu mai guvernează—ci exercită un provizorat — în vederea transmiterei puterei, guvernului de mîine.

Suntem în plină criză de guvern de multă vreme, înainte chiar de întrunirea de la Eforie și guvernul nu cade în urma nelegiuirilor de Duminică. Acestea cel mult grăbesc deznodămîntul, care în tot cazul trebuia, nu se putea să nu survină.

Ori-ce ar face d. Carp—ori cum s'ar svîrcoli, întreaga sa baratcă guvernamentală pîte din toate părțile și trebue să se prăvălească, să cadă. Nici șantagiuri, nici presiuni, nici violențe, nici scamatorii politice, ori umiliri sau rugăminți nu mai prind și nu mai pot susține ceea ce e putred și condamnat peirei, fie că s'ar exercita pe strade, fie la Palat sau fie chiar la Cotroceni!

Guvernul se duce, dispare — și dacă pînă în momentele de față, dispariția sa nu este propriu zis un fapt îndeplinit—cauza e, că noul guvern, e încă în formațiune, în constituire.

Căci este vorba de un guvern cu o constituire care să inspire o încredere absolută Coroanei și țărei; un guvern mare, care să corespundă situației grave prin care trecem;—un guvern de armonie, de pace, de reparațiune și consolidare socială.

Suntem absolut siguri că șeful nostru,—barbatul de stat desăvîrșit și mult încercat în treburile publice — d. Take Ionescu,—va reuși să prezinte Regelui și țărei un asemenea guvern.

Vespasian I. Pella

Scrisoarea d-lui Filipescu

D. N. Filipescu a adresat ziarului Epoca *o scrisoare prin care declară că'și ia deplina și întreaga răspundere a atitudunei armatei, în ziua de 8 Ianuarie.*

Scrisoarea aceasta e primul act politic al d-lui Filipescu, de cînd d-sa a intrat în cabinet, de aceia cată să-i dăm întreega semnificație pe care o are scrisoarea ministrului de rezboi.

Scrisoarea d lui Filipescu nu are atît de scop ca să acopere pe ofițerii cari s'au distins printr'o neașteptată barbarie, în măcelul de la 8 Ianuarie. In special, d. Filipescu ține să acopere cu autoritatea și cu răspunderea d-sale pe d. general Popovici, care fără nici o calitate s'a pus în fruntea trupelor scoase pentru menținerea ordinei.

In ce privește solidaritatea, pe care d. Filipescu o declară cu ceilalți colegi din cabinet, chiar dacă în cazul că e sinceră, apoi, nu e mai puțin adevărat că ea e și tărzie și în desăvîrșită contrazicere cu declarația făcută de d. Filipescu în Cameră, cu prilejul numirei generalului Averescu ca șef al marelui stat major al armatei.

D. Filipescu a declarat atunci că d sa nu face politică și că circomscris în departamentul d-sale, se ocupă numai de nevoile oștirei.

Or, un ministru, care ocupă un post prin excelență politic și care totuși nu face politică,—e o raritate unică în țara noastră. La noi sunt funcționari inamovibili, pe cari legile și uzurile îi opresc de a face politică și cu toate acestea se amestecă în luptele de partid. D. Filipescu însă, care pînă a intra în guvern era sufletul și motorul partidului său, odată ajuns ministru, nu mai vrea să știe nimic de politică.

Dacă ministrul de război e consecinte cu declarația sa, de a nu face politică, apoi scrisoarea publicată de Epoca *nu trebue privită ca un act politic, ci pur și simplu ca o apărare ce se aduce armatei, asumîndu-și d-sa, nu* politica *menținerei ordinei, ci numai* technica *ei.*

Guvern în lichidare

Guvernul Carp a intrat în lichidare. Sunt semne vădite cu forță probantă obiectivă și obligatorie, cari dovedesc schimbarea iminentă de regim.

In primul loc este împărțirea pripită a excedentului. D. Carp s'a grăbit să repartizeze excedentul în primul consiliu de miniștri, care s'a ținut a doua zi după evenimentele de Duminică. De obicei, excedentele bugetare să repartizează odată cu punerea în aplicare a. unui buget nou. Ba ceva mai mult, bugetele se întocmesc chiar avîndu-se în vedere sumele provenite din împărțirea excedentului.

Or guvernul Carp n'a procedat așa Simțindu-și sfîrșitul apropiat, guvernul s'a grăbit să repartizeze el excedentul și nu cabinetul care va succeda.

Dar nu e numai atît. Intreaga activitate a Parlamentului, mi roase a apropiată disolvare. Miniștrii, în frunte cu d. Carp, dau zor să li se voteze punctele din lege, cum se votează naturalizările la sfîrșit de sesiune.

Lenea în purtare și febrilitatea în activitate a deputaților și senatorilor d-lui Marghiloman, constitue un contrast în care sfîrșitul se întrevede cu limpezime.

Ceea ce ne place în acest vremelnic dar meritat apus de soare, este sinceritatea cu care el scapătă, resemnarea cu care el e pornit, de aceia cari sperau într'o lumină ceva mai lungă.

Măcelul de Duminică pare a fi obosit pe guvern; ostenit și desconcentrat cabinetul își așteaptă în liniște apropiatul sfîrșit și nici nu caută măcar să-l disimuleze.

D. Carp n'a știut nici odată să trăiască; dar cel puțin n'a uitat să moară frumos.

E singurul punct cu privire la care președintele consiliului a rămas consecinte cu sine-și.

Statuea lui Cuza-Vodă

Acum cînd statuea marelui Voevod se înalță majestos în piața Unirei, și cînd aspectul ei general să prezintă întreg ochiului călătorilor, se ne permitem a ne arăta pe lîngă mulțumirea adîncă ca Romîni, că am văzut cu ochii înveșnicită în bronzul etern figura lui Vodă Cuza și mirarea că așa cum s'a înfăptuit statuea și prin schimbările prin care a trecut ea, nu prezintă ochiului acea simetrie și proporție, care instinctiv ochiul o prinde și spiritul o pricepe.

Fiind silit a se ridica soclul și piedestalul cu peste un metru înălțime, s'a stîrbit armonia și simetria părților. Așa de pildă, dacă Vodă Cuza ar fi fost pus pe soclul vechiu, ar fi lipsit de proporția necesară, arătîndu-se ochiului prea mare în proporție cu soclul; iar așa cum stă acum pus pe soclul rădicat statuea Domnului se încadrează bine cu înălțimea. Vodă Cuza apare din înălțimea soclului său mare, mare, stăpînitor pe poporul său.

Pe cît însă statuea Domnului a cîștigat prin înalțarea soclului, grupa celor 4 ai săi miniștri a pierdut colosal. Dacă s'ar fi păstrat proporția veche, cei 4 miniștri turnați în mărime naturală, ar fi fost mai potriviți pe soclul j s, de și prea ar fi fost la ochiul trecătorilor. Piedestalul fiind la brîul omului ar fi fost prea expuși atingerei trecătorilor și ar fi pierdut din armonia lor prin apropiere de trecători.

Așa cum s'a ridicat acum soclul s'a îndepărtat grupa celor 4 miniștri, de vederea de aproape; cum însă mărimea lor e naturală, iar în spate soclul se înalță peste capetele lor cu mari înălțimi, figurele celor 4 miniștri par turtite de blocul de stîncă din spate și de figura majestoasă a lui Vodă. Mai ales cînd vii de la deal din spre str. Lăpușneanu, și dinspre str. Unirei, hrănit cu vederea de impozanța statuei văzută de la spate, te aștepți, să vezi în față niște statui tot așa de proporționate ca și totul statuei; cînd colo ochiul rămîne izbit de statuele celor 4 oameni mărunței, rupți din soclul pe care se razimă și cari par niște pigmei față de grandioasa statue a Domnului.

Dacă din această desproporție ar vroi sculptorul să ne dea distanța mare ce cată să ocupe în perspectiva istoriei figura lui Vodă Cuza față de a colaboratorilor săi, ori cît de mari și geniali ar fi fost ei, cînd vii și întrupezi în forme sculpturale această perspectivă istorică, se produce acea desarmonie care strică esteticul statuei.

Mare vroim pe Cuza Vodă în ochii noștri, sus, și mare de tot să ni-l înfățișeze artistul, dar cerem ca și grupa celor 4 colaboratori ai săi, să se încadreze cu măreția statuei și înlesnind înălțimea lor cu ceva la piedestal să capete acea proporție mulțumitoare ochiului, pentru a satisface și cerințele estetice formale pe lîngă cele ideale naționale.

* * *

O delicioasă acțiune paralelă

Ziarele carpiste publică una lîngă alta zețuite cu aceleași caractere compacte, următoarele două știri:

Partidul conservator va ține în Capitală, fără delegați din provincie, o intrunire publică în ziua de 15 Ianuarie, sala Eforiei, ora 2 p. m.

Muncitorii sindicaliști, în scop de a lumina opinia publică în privința agitațiilor opoziție unite, vor ține o intrunire publică, la 15 Ianuarie, în Capitală, sala Dacia, ora 2 p. m.

In aceiași zi, la aceiași oră și în aceiași nobil scop—vor lumina poporul asupra „agitațiilor" opoziției unite—boieri mari la Eforie, și proletari în bluze albastre—la Dacia.

„Agitațiile" opoziției unite constau, între altele, în chemarea maselor la viața publică, „agitații" la care boierii se opun în mod violent. Vor combate aceste agitații, Duminică, 15 Ianuarie, boerii la Eforie și sindicaliștii la Dacia.

Delicioasă acțiune paralelă! Dacă situația n'ar fi, cum este, extrem ridicolă, ar trebui s'o deplîngem și vorba ar fi pe cine trebuie să deplîngi: pe boieri—care aproape de inec, au ajuns să implore acțiunea paralelă a unui Cocea oare care—sau pe sindicaliști, care dau sprijin tovarășilor Petre Carp și Nicu Filipescu.

Stătătorul la dreapta Domnului, Pițurcă, propusese odată, la o întrunire prezidată de Edelstein, o ideală acțiune paralelă Băncii Naționale: să se dee și proletarilor mașina care face bumăști ca să fie egalitate pe lume.

Urmașii lui Pițurcă, în mod cu totul ideal, agită, paralel cu boierii, în chestia tramvaiului—fără ca tramvaiul să fie o chestie de proleteriat și fără ca vre-un tovarăș să oferteze pentru acțiuni d'ale tramvaiului.

Zi istorică va rămînea 15 Ianuarie 1911. Conservatismul reacționar, retrograd, va lumina cetățenii, în horă cu sindicaliștii, asupra „agitațiilor" opoziției unite.

Dacă d. Carp va isbuti să induplece Coroana la o remaniare—vom vedea și rezultatele fericite ale acestei delicioase acțiuni paralele: un minister Carp, cu colaborarea d-lor Toma Dragu și N. D. Cocea.

OAMENI ȘI LUCRURI

DE MEDITAT...

Cetind informațiunea despre internanarea în ospiciu a unui medic, am avut — un sentiment de milă, cum e natural să-ți inspire ori-ce nenorocire omenească.

Dar, fără de voie, notița mi a evocat o sumă de momente și întîmplări în legătură — mai de aproape ori mai de departe—cu această dramă.

Numai cu cîteva oare înainte de a apărea informația, un reprezentant al ordinei pub ice ne expusese „cazul", afirmîndu-ne că vede mai mult n ște combinațiuni de răuvoitori, foarte grăbiți să vadă lucrurile încurcîndu-se cît mai repede în dauna doctorului.

Și iată că notița din ziar, numai după cîteva ceasuri, vorbia de graba—ori de excesul de zel ce pune un magistrat întru internarea medicului.

Literatura judiciară—medicală e atît de bogată în întîmplări funeste, cînd e vorba de a declara nebunia și de a izola pe cei „periculoși"—încît o întîmplare mai mult dă totdeauna de gîndit...

Numai cîteva zile și medicul avea să aibă la Curtea cu juați de adversar—mai drept avea să-l aibă pe el de adversar un foarte faimos profesor pe care, nu de mult, am auzit—auzit, în înțeles propriu zis al cuvîntului—un ministru taxîndu-l de nebun.

Nu toți cei atinși de manii ori de nebunii se internează. Din potrivă. Unii profită—prin coincidență — de internarea altora.

O manifestare publică deplorabilă a medicului în chestiune a fost o broșură scrisă în stil incoherent. Dar cîte incoherențe în contra magistraturii n'a scris profesorul atît de mult simpatizat de unii magistrați!

Broșura e absurdă și incoherentă, — nu încape îndoială.

Ea a atras—se zice—autorului și un proces de calomnie, ceea ce — poate — nu e străin de starea de iritația în care s'o fi găsind autorul regretabilei broșuri.

Dar nu odată l'am auzit—cu luni de zile înainte — povestind, cu tot calmul posibil, în ce chip a fost tratat cu prilejul unei anchete judiciare, în care n'a figurat decît ca informator.

Ceea ce spunea, avea toată aparența adevărului, pentru că era din cale afară umilitor ca să fie bănuit că născocia.

...Și ne întrebam, ascultînd povestirile lui, dacă e lucru civilizat să fie astfel tratat un profesionist cu titlu universitar, cu întinse relațiuni în societate...

În această privință, deasemenea, literatura judiciară e de față cu exemple instructive.

Sunt mici lucruri cari au însemnatatea lor și cari, în anumite împrejurări, pot deveni cazuri de conștiință vrednice de meditat...

Rodion

Cinematograf și teatru

O artă și o invențiune.— Intregirea teatrului—Invaziune în domeniu literar— O judecată solomonică — Filmul e aproape de teatru— Contra și pentru — Rivalitate, nu tovărășie.

Intr'un articol publicat acum cîte-va zile am arătat că pînă și teatrul,—arta dramatică—apelează la cinematograf, folosindu-se de ingenioasa invențiune pentru a mări oare-cum orizontul imaginației, înmulțind mijloacele de a crea iluzii fie de distanță, fie de decor, fie de figuranți și așa mai departe.

Interesant e de arătat aci pînă la ce punct a invadat cinematograful în domeniul artei în general și al artei dramatice în special. Acum de curînd s'a judecat la Paris procesul între Calmann-Lévy și moștenitorii lui Alexandre Dumas fiul.

Aceștia din urmă acordau unor ateliere de filme cinematografice autorizația de a... exploata subiectele unora din dramele spectaculoase ale lui Dumas—între cari și „Cei trei mușchetari" — lucru care a supărat pe editorul Lévy, fiind considerat de acesta din urmă ca o concurență ilegală a cărților.

Tribunalul a respins acțiunea editorului Levy pentru cuvînful că filmul cinematografic—întru cît adaogă la teatrul ilustrat al pieselor—o sumă de alte elemente, cum este jocul artiștilor, culorile, mimica, punerea în scenă și atîtea altele, așa că este mai de aproape înrudit cu teatrul de cît cartea ilustrată și nu poate fi lipsit cinematograful de niște izvoare atît de prețioase și instructive cari alimentează filmul a toate văzător...

*

Dar în afară de aceste considerațiuni, în afară de legăturile ce are cu teatrul, —este cinematogrul o artă?

Această temă a fost, nu de mult discutată, cu ocazia unui articol remarcabil publicat de un tînăr romancier Ricciotto Canudo în revista pariziană „Les Entretiens Idealistes. Zisul poet vrea să probeze că cinematograful este într'adevăr o artă:

Arta—zice Canudo—a fost pînă acum stilizarea vieței în nemișcare; cinematograful realizează, din potrivă, cît mai mult și cît mai grabnică mișcare în reprezentarea vieței. Cinematograful desvoltă caracterul Apusului—acțiunea, pe cînd viața răsăritului se manifestă prin contemplare. Cinematograful e un soiu de teatru științific, bazat pe un calcul strict, manifestînd o rapiditate absolut precisă și reproducînd viața în *„adevărul" ei total și exterior.* E teatrul vremii noastre; dovadă marele lui succes".

Dar nu toată lumea împărtășește aceste păreri asuprac inematografului și părții lui artistice.

Ii s'a răspuns cu diverse arg de pildă: cinemato-

„... *Mișcarea și rapidit*el o artă nouă. grafului nu pot face în artă: teatrul, Mișcarea nu e mima, ne-au făcut o de danțul și cîntă. Cît privește rapiditatea, mult conține nimic *artistic.* Și dacă ea

Cutii şi Pachete
fără această marcă înregistrată nu conţin veritabil
:Franck: Adaus la Cafea
din fabricele firmei
Heinrich Franck Söhne

cineva ar pretinde că vioiciunea transformărilor şi succesiunilor cinematografice e un element de artă, i-ai răspunde că şi acest element e vechiu, căci prestidigitaţia îl exercită de mult totuşi nu s'a gîndit nimeni să pue prestidigitaţia alăturea de poezie sau de sculptură.

Aeţiunea există nu numai în teatru ci şi în muzică şi în poezia epică; şi une ori o strofă puternică ne dă mult mai mult impresia acţiunei de cît furnicarea de pe pînzele lui Pathé.

Preciziunea nu e nici ea un element de artă; dimpotrivă. Ea e caracterul *maşinist*, automatic, prin care ne dăm seamă că suntem în faţa unui *aparat* fără suflet şi deci fără spirit de evocare. Ce să facem cu „adevărul total" al cinematografului? El nu ne poate sluji la nimic, după cum nici fotografia nici stereoscopia nu ne pot sluji în artă.

Reproducerea *rece şi fidelă* a vieţei *nu poate* fi artă, căci alt viaţa în sine nu e nici frumoasă nici urîtă, nici mare nici mică, nici vitejească, nici mişeleasca, nici măreaţă, rici neînsemnată, nici veselă, nici tristă: ea e *viaţa pur şi simplu*, adică manifestarea unui şir de fenomene produse de energia ascunsă în marele mister ce poartă numele de Protoplazma. Viaţa nu devine artă de cît după ce *se refractează* într'un suflet, într'un spirit, într'o prizmă de artist, după cum unele vibraţii nu devin culpare de cît cînd au atins fuudul unui ochiu sănătos şi altele nu se transformă în sunet de cît în urechea internă a unui ins normal.

De altmintrelea nu trebue să confundăm lucrurile. Cîtă vreme cinematograful se mărgineşte a reproduce faptele diverse ale vieţei adevărate, avem o manifestare a adevarului total şi exterior; nu însă faptele diverse pot forma un element de artă Cum însă cinematograful îşi propune să *compue*, să facă o operă de evocare, el nu poate de cît să reproducă o serie succesivă de fotografii".

*

Nu e mai puţin adevărat însă că se execută cele mai complexe *scene* — pe pînza cinematografului şi cele mai suggestive tablouri, care constitue *teatru* propriu zis.

E adevărat că inovaţia de care am vorbit în articolul trecut — de a se „complecta" teatrul prin cinematograf n'a prea reuşit la noi. Aşa bună oară găsim în numărul ultim al revistei „Ţara Nouă":

„Direcţiunea d-lui Bacalbaşa a făcut o greşală: introducerea cinematografului — Teatrul Naţional".

In ce priveşte introducerea cinematografului la Teatrul Naţional fapt care dacă s'ar fi întîmplat la „Comedia Franceză" am fi avut o revoluţie la Paris, au fost două ziare care au protestat..."

Cinematograful va continua să rămînă un rival al teatrului, iar nu un tovarăş.

A.

Scrisori din Bucovina

— *De la coresp. nostru particular* —

Inmormîntarea arhimandritului dr. Miron Calinescu

Cernăuţi 12 Ianuarie —Eri în mijlocul jalei şi regretului unanim rămăşiţele pămînteşti ale neuitatului arhimandrit de scaun dr. Miron Călinescu, au fost duse cu toată solemnitatea cuvenită la lăcaş de veci.

Tot ce Cernăuţul are mai distins, tot ce poporul bucovinean are mai de seamă a urmat impozantul cortegiu.

Insuţirea religioasă a fost oficiată de de un mR. S. S. Mitropolitul însoţit cuvîntări în număr de preoţi. S'au ţinut au stîrnit lacrimi la regretatului, cari

Cortegiul a fost urmăpasei asistenţe. tele ţărei contele de Meran, preşedintul districtului contele de Ezdorf, de mareşalul ţării baron Hurmuzache, de primarul oraşului baronul Fürth, de generalul Nastapoli, de rectorul universităţii dr. Saghin precum şi de numeroşi preoţi, profesori universitari, ofiţeri superiori şi de o mulţime aproape 10 mii persoane.

Romînii bucovineni pierd pe unul din cei mai luminaţi bărbaţi, care s'au devotat cu trup şi suflet, pînă în ultimul moment, desvoltărei lor culturale şi naţionale, iar biserica pe unul din stîlpii cei mai puternici ai religiei.

Doarmă în pace!

O demonstraţie a studenţimei Romine

Astă-zi va avea loc în Cernăuţi o demonstraţie a studenţimei romîne, contra atitudinei ziarului „Bukowiner Post" care în numărul de Marţi 10 c. a căutat să şteargă valoarea românească a mult regretatului arhimandrit dr. Miron Călinescu, spunînd că atît el cît şi alţi fruntaşi Romîni ar fi de origine ruteană.

Indignarea printre studenţi, contra sus numitului ziar, este foarte mare, şi se crede că demonstraţia de azi va avea un carater grav.

E de notat, că Rutenii au început de pe acum să revendice pentru dînşii locul de arhimandrit de scaun, ocupat pînă acum de un Romîn, apelînd şi la concursul noului preşedinte al ţării, ca să le ajute la aceasta.

După cum se vede, chestia bisericească începe să devie iarăşi pe tapet, aşa încît e posibil că chiar de se va regula această arzătoare chestiune care preocupă de decenii atît pe Romîni, cît şi pe Romîni. E vorba numai, că nu se ştie încă în favorul cărei naţiuni acest conflict va fi aplanat.

Cazuri de intoxicaţie la ospiciul de alienaţi

Populaţia oraşului nostru este viu alarmată de faptul că la ospiciul din Cernăuţi au provenit în ultimul timp numeroase îmbolnăviri suspecte, fără ca pînă în prezent medicii respectivi va fi putut descoperi cauza.

Se crede că printre alienaţi acolo ar fi isbucnit vre-o epidemie necunoscută încă.

De ocamdată se fac amănunţite cercetări ştiinţifice, dacă această epidemie n'a provenit cumva din cauza preparării alimentelor în vase murdare.

Pînă în prezent sunt trei zeci cazuri cu simptome de diarie acută.

Opinia publică din localitate, manifestă mare nelinişte din cauza acestor îmbolnăviri şi se interesează de aproape de mersul cercetărilor.

Directorul ospiciului printr'un raport înaintat guvernului, asigură însă, că cazurile nu sunt periculoase.

Vom ţine în curent pe cititorii noştrii.

Gama

Un protoereu model

Ziarul „Epoca" ne comunică, înscrierea în partidul carpist a protoereului Climent Bontea. Nu ne miră această înscriere, după cum nu ne-a mirat faptul, că atunci cînd d. Take Ionescu era la guvern, acest protopop o făcea pe agentul Prefectului de pe vremuri Gogu Constantinescu, care nu înceta a-l gratifica fără cu titlul de lichea. Nu m-a scandalizat de asemenea faptul, că pe cînd partidul liberal era la guvern, l-am văzut tot pe acest protoereu făcînd pe lacheul d-lui Săveanu, care îl despreţuia, tratîndu-l ca pe cel mai decăzut element din cler Nu ne-am mirat, cînd cu venirea d-lui Carp la guvern îl văzurăm dispus să facă pe agentul Prefectului actual şi să servească ca instrumentul cel mai docil.

S'a dedat la tot soiul de matrapasliciuri nu pentru a servi instituţia din care face parte, ci pentru a se putea menţine în postul ce-l ocupă şi pe care l-a înjosit cu nelegiuirile sale.

Desfidem pe protoereul Climent Bontea să ne răspundă şi să dovedească că nu-i un imoral, care a atentat la bunele moravuri, căci reclamaţiile scrise şi subscrise de către preoţii din jud. Putna, dovedesc, că-i un tip netrebnic.

Desfidem să ne dovedească, că n'a trafic cu postul său, că n'a luat mită de la preoţi şi cîntăreţi.

Il desfidem să dovedească, dacă în calitate de protoereu n'a indus în eroare autoritătile superioare, dacă n'a dresat acte false, dacă n'a apasat pe preoţii cinstiţi şi n'a salvat pe cei mai vicioşi.

D. Administrator al Casei Bisericei, care-l cunoaşte personal şi-i edificat asupra netrebniciei, numitului protoereu are datoria imperioasă d'a nu pune la dosar reclamele primite, şi a orîndui o cercetare serioasă, spre a scăpa judeţul şi clerul de cea mai scîrboasă specie. Dacă d Administrator al Casei Bisericei va continua să nu dea curs reclamaţiunilor preoţilor, va dovedi că nu i arde de instituţia, căreia îi serveşte din tinereţă, şi că-i de ajuns, ca cel mai imoral şi simoneac dintre clerici să se înscrie în banda carpistă, pentru ca să-l absolviască.

D'al mintrelea se cunoaşte că P. S. Calist Botaşăneanul, omul d-lui N. Filipescu, este locotenent la Roman, căci şi cei mai decăzuţi protoerei, încep să se boerească, numai ca să scape d'a se curs reclamelor primite contra lor şi să intre în graţia P. S. Sale.

Cunoaştem de aproape activitatea extra canonică a noului protoereu boer şi la vreme o vom face cunoscut lumei spre lauda P. S. Locotenet şi a partidului boeresc care se Mîndreşte cu tipurile cele mai decăzute. Dacă nu se va asana lumea şi cu noii recruţi de la Putna, cam toţi de talia lui Clement Bontea, apoi nu se mai asanează nici odată.

Anania

Litere-Ştiinţe-Arte

Clasicism, modernism.—Cu ocazia recepţiunei poetului Henri de Regnier în Academia Franceză e momentul de a vorbi de o reîntoarcere—aparentă poate—la clasicism în literatură, în artă.

Cine ar fi crezut că în Franţa frămîntată de cel mai exagerat şi chinuitor modernism, s'ar fi putut face auzit apelul celui care ar cere o reîmprospătare a culturei printr'o revenire la clasicism, printr'o „Clasicoterapie" cum i s'a zis?

Ei bine, glasul acesta a îndrăznit să se înalţe. El s'a făcut auzit. El e ascultat azi şi el e urmat.

Expoziţii nouă de pictură,—închipuiţi-vă: adevărate... revoluţii pentru tendinţele din urmă ale artei franceze—expoziţii unde se admiră, unde sunt în fie care zi admiratori din ce în ce mai cuceriţi se deschid acum în Parisul, unde mai ieri găsise trecere şi pînza pe care o colorase inconştienţa artistică a cozei unui măgar nervos.

Pictura, aşa dar, care fusese cea din urmă victimă a rătăcirilor moderniste, ea ie acum cea dintăi, care cheamă sufletele obosite la isvorul frumosului veşnic, pe care nu l'a putut înăbuşi cu desăvîrşire artificializarea sufletelor din zilele noastre.

Va găsi şi literatura aceeaşi încurajare şi aceeaşi nouă înţelegere?

*

In discursul său de recepţie la Academie marele poet Henri de Regnier n'a uitat a vorbi—cu mari elogii—de defunctul poet José de Heredia.

Se ştie că Regnier este ginerele lui Heredia şi, modest, a spus Academiei că alegerea în persoana lui e de sigur încă un omagiu postum adus celebrului sonetist.

*

Se şopteşte printre admiratorii—şi sunt aşa de mulţi—lui Bergson, că marele filosof al Evoluţiei creatoare pregăteşte o nouă lucrare.

*

După afirmarea lui „Newyork Herald"—deobiceiu bine informat, automobilizmul a reînviat un uz care fusese cu totul părăsit de lumea bună: uzul de a priza tabac,..

E o cerinţă fizică, din cauza trebuinţei ce simt automobiliştii de a-şi purifica nările de praf.

*

Ministerul instrucţiunei publice din Franţa, a numit o comisiune care să studieze transformarea casei lui Balzac în aşezămînt naţional.

*

Probabil în legătură cu recenta fugă din fortăreaţa germană a căpitanului francez Lux, „La Revue" a întreprins o anchetă asupra spionagiului.

Au răspuns numeroşi scriitori între care: Jean Aicard, Jules Claretie, Paul Hervieu, Paul Margueritte, Alfred Mézières, d'Estournelles de Constant, Gabriel Monod etc.

In genere sunt glasuri în contra „instituţiei" spionagiului.

...Şi cu toate aceste!

*

Se bănueşte in lumea artistică franceză, că autorul Giocondei n'ar fi pierit cu de-avîrşire din lumina Istoriei prin dispariţia singurei lui opere.

Se crede că o mulţime de tablouri, al căror autor nu se cunoştea sau al căror autor nu era pe deplin stabilit, ar fi tot nefericitul Leonardo da Vinci.

*

Olandezilor le-a venit ideia ingenioasă să facă expoziţii de pictură flotante.

Vaporaşe mici transformate în adevărate saloane, străbat toate canalele, ancorînd la mal, în vreme ce un trimes aleargă dealungul oraşului vestind şi chemînd lumea la expoziţie.

E un mijloc minunat, care pe lîngă debuşeurile noui pe care le oferă artiştilor, cotribue cu succes la educaţia artistică a celor mulţi, prin felul comod cu care li se pune această producţie la îndămînă.

*

„Les amitiés françaises" sunt societăţi cari îşi propun să răspîndescă cît mai departe şi cît mai complect cultura şi arta franceză.

Noul comitet al secţiunei franceze s'a ales de curînd şi s'a luat hotărîrea să se publice un program, care să popularizeze programul societăţei.

*

STRUNA ZILEI

EXTREMELE S'ATING..

Atîta mai lipsia să scoată guvernul pompele de apă după cum ameninţase...

Un ziar.

Pompele de apă
N'au stropit de loc; —
Se temeau că lumea
Prea s'ar face... foc!

INFORMATII

Lealitatea d-lui Marghiloman. Sub titlul acesta, *Viitorul* reproduce o scrisoare, care rupe cu desăvîrşire masca geambaşului de la interne.

Scrisoarea, trimisă după constituirea societăţei Govora Călimăneşti, prin urmare ulterior legei tramwaelor, e semnată de d. M. Săulescu. In ea, semnatarul zice, către d. Vintilă Brătianu:

Scumpe Domnule Brătianu,

Mă despart acum de Al. Marghiloman, care te roagă cu insistenţă în senzul propunerilor dumitale, adică: Cantacuzino în consiliu şi Leonte, cenzor.

Aceasta ar fi soluţia cea mai elegantă şi amîndoi îţi mulţumim cu recunoştinţă.

Cordială strîngere de mînă.

M. SEULESCU

25 Iunie, 1910.

Aşa dar, după ce a primit legea tramvaiului fără să crăcnească, a cerşit pentru ai săi locuri cu plată în consiliul societăţei Govora—şi astă-zi, geambaşul sfîşie constituţia ca să desfacă ceea ce făcuse, ca să-l oblige a mulţumi *cu recunoştinţă*.

Cum ies la iveală apucăturile contractate pe Bărăgan!

Internarea criminală a unui medic.—*Din ordinul procurorului general internatul a fost redat familiei.*

Nu de mult, la Londra, un poliţist maltratase şi arestase, fără motiv, pe un vînzător de acadele. Autoritatea superioară, redînd imediat în libertate pe arestat, destitui din funcţie pe poliţist care se făcuse vinovat de atac contra libertăţii individuale.

Ceea ce s'a întîmplat ieri în Iaşi, din ordinul nesocotit, inconştient şi brutal al primului procuror, constitue cel mai odios atac la viaţa şi libertatea unui individ—şi dacă nenorocita victimă a primului procuror a fost pusă în libertate, din ordin superior, nu credem că criminalul magistrat va plăti scump, asemenea poliţistului de la Londra, dispreţul său pentru suveranitatea libertăţii individuale.

*

Internarea la ospiciul Socola a d-rului Goldenstein, s'a făcut ieri, la orele 4, din ordinul primului procuror, fără a respecta vre-una din formele prescrise de lege asupra alienaţilor.

Primul procuror, fără a fi primit vre-o reclamaţie, a delegat pe unul din procurori şi pe d-rul Zosin să descindă la locuinţa medicului şi să constate starea lui mintală. Apoi, în baza raportului medicului că d rul este atins de paralezie generală, primul procuror a însărcinat pe d-rul Grossi, ajutor de medic legist, să transporte pe d-rul Goldenstein la Socola.

D rul Grossi, delicat coleg, a mers la Goldenstein şi, sub pretextul că-l duce la o lehuză, l'a dus la ospiciu, unde sosise ordinul primului procuror pentru internarea doctorului.

*

Asemenea internare criminală, pusă la cale cu toate formele unui guet—apens, primul procuror a operat-o în contra voinţei familiei, cu toată opunerea ei, căci tatăl doctorului, om cu stare în Roman, venit la Iaşi, se obligă să ducă pe fiul său la Viena, spre a fi îngrijit.

După smonirea doctorului la ospiciu, primul procuror se dete la un alt act nelegiuit, dispunînd sigilarea domiciliului medicului, deşi nimeni nu ceruse aceasta.

*

Pe cînd doctorul era transportat la ospiciu, famliia interveni la procurorul general, care ordonă imediata punere în libertate a internatului şi ridicarea sigiliilor.

Cînd doctorul fu readus la domiciliul său, sigiliile aplicate la uşa de întrare, nu fuseseră încă ridicată.

Pînă a veni comisarul să le ridice, doctorul întră într'o prăvălie şi acolo l'a putut vedea unul din redactorii noştri.

Afectat profund de cele întîmplate, doctorul povesti următoarele:

— Colegul dr. Grossi, a cărui soţie este medic mamoş ca şi mine, a venit la mine, acum două ore, invitîndu-mă să asist pe soţia sa la naşterea unei cliente. Clienta, era de fapt, ospiciul Socola.

Am fost introdus, luat în primire de patru gardieni, desbracat şi pus într'un pat.

După două ceasuri a venit poroncă să fiu redat familiei şi atunci am putut vedea că de asupra patului în care am fost trîntit, s'a pus un bilet cu inscripţia diagnostică: *paralizie generală progresivă.*

*

Intre primul procuror şi d-rul Goldenstein există de mult mari animozităţi. Primul procuror n'a putut ierta lui Goldenstein că acesta l'a dat judecăţii pe d Caza pentru calomnie prin presă.

Eri s'a răzbunat. Cea mai infamă, cea mai criminală din răzbunări.

Rămînea-va ea nepedepsită? Ar fi încoronarea crimei unui prim-procuror inconştient.

Ca spectacol superb şi de elită ce ni se anunţă în această stagiune, ie marele concert a celebrei stele parisiene **Yvette Guilbert** cu ansamblul ei şi care acum ie într'un mare turneu în care culege lauri şi adevărate triumfuri pe care numai o Yvette Guilbert ie in stare să le obţie.

Acest mare concert a originalei artiste ie organizat de cunoscuta agenţie teatrală ieşană „Thalia" (Maximovici) şi va avea loc la Teatrul nostru Naţional în sara de 30 Ianuarie a. c, în faţa unei săli archipline.

Yvette Guilbert vine acum pentru întăia oară la Iaşi.

Pe ziua de azi, s'a constatat în oraş un nou cas de anghină difterică.

Diriginţii de farmacii, au fost convocaţi pentru mîine, la orele 4 p. m.

Ei au a discuta din nou atitudinea lor, faţă de societăţile filantropice.

Frumosul spectacol al reprezentaţiei de copii, cu alegorii, dansuri şi cîntece japoneze, se va repeta astă seară Vineri, la cinematograful Pathé din sala Sidoli, în urma succesului de Mercuri seara.

După cererea familiei, elevul C. Cazmir, din liceul militar din Iaşi, a fost şters din controalele acelui liceu.

Debitele BADAREU
de produse alimentare şi vinuri naturale
— *Strada de Sus No. 189* —
(lîngă piaţa Sf. Spiridon)

Aduce la cunoştinţă onor. clientelă că preţurile produselor sunt următoarele:

	Kg.	Litrul
Unt proăspăt pentru gătit	3.40	
Brînză de vaci proaspătă	0.70	
Delicioasa smântână centrifugată dulce.		2.80
Excelentul unt pentru cafea, ciai	6.00	
Renumita brînză de munte în burdufuri mari şi mici	2 40	
Caşcaval grecesc	2.60	
Zilnic ouă proaspete garantate		12 0/0
Gervais romînesc pachetul		0.50
Zilnic iaurt proaspăt castronul mare		0.20
Lapte dulce proaspăt, se găseşte dimineaţa de la orele 5—11 a. m. şi seara de la orele 5—9 p. m. analizat de on. serv. san.	oca	0.50
	litr.	0.35
Miere de Mai, gavanosul.		1.10
Brînză de oi	1.20	
„ „ „ de munte	1.80	
Nuci recolta anului curent		0.75%
Adevărata grăsime de porc topită,	2.60	
Lapte de oi de munte fiert		1.20
Unt topit pentru gătit	4 00	
Brînză de Brăila recolta de toamnă, grasă	2.00	
Caşcaval de Penteleu proaspat	3 40	
Prune uscate	0.50	
Adevăratul oţet de vin	0.60	
Jamboane şi costiţe afumate	200	

Zilnic se găsesc păseri tăete: gîşte, 1.60 găini, curcani. răţe. 1.80

Pentru comenzile de la 5 litr. în sus se serveşte la domiciliu avizîndu-ne verbal sau prin o carte postală str. de sus 189. No.

Ultime INFORMAȚII

Banca Națională a scăzut astăzi de la 5½ la 5 la sută scontul asupra avansurilor pe efecte publice.

D. Nicu Filipescu, ministru de războiu, a făcut cunoscut, că față de pornirea ce există în Iași, va renunța de a mai muta liceul militar dar în schimb, va înființa la Dealul Mare, un nou liceu militar. model.

Domnul Fleva a fost Sîmbătă seara, adică eri cinci zile, la clubul nostru din Bueurești, îndemnînd pe prietini să lupte cu energie, pentru răsturnarea guvernului; asupra zvonurilor că d. Fleva se retrage din partid, d-sa a comunicat, acum două zile, unui ziar din București, că nimic nu este adevărat, iar astăzi se scrie în Epoca: *„d. Fleva a făcut cunoscut astăzi d-lui Take Ionescu, că se retrage din partid".*

Mai mulți frunași ai partidului carpist din Roman, vor demisiona, zilele acestea din acel partid.

Deputatul Quintescu a demisionat astăzi din Cameră.

D. Malcoci inspector industrial, a făcut cunoscut ministerului, că de și li s'au făcut diferite somațiuni, totuși membrii diferitelor corporații, refuză să achite cuvenitele taxe, sub cuvînt că aceste taxe li sunt ertate prin noua lege a meseriilor.

Din cauza aceasta, corporațiile sunt puse în imposibilitate, a face față diferitelor cheltueli.

Ziarul franțuzesc al d-lui Marghiloman—la Politique constată că takismul d lui Badareu a ajuns la maximum; în același timp ziarul romînesc al d-lui Marghiloman—Epoca—constată diferențele de vederi ce s'au ivit între d. Badareu și Take Ionescu.

Iată două constatări, cari sunt tot așa de solide, ca și situația d-lui Marghiloman.

Conservatorul *anunță că partidul conservator, față cu agitațiile opoziției se află în legitimă apărare.*

In acest scop, probabil partidul a angajat, ca să l apere legitim, pe generalii Deșliu, Povovici și de bravii patru „cei mai buni trăgaci.

Domnul C Dobrogeanu—Gherea va părăsi țara pentru a se stabili în Lipsca unde locuesc fiica și ginerele marelui critic, doamna și d Zarifopol.

Domnul inginer S. Dobrogeanu-Gherea, fiul criticului, va prelua afacerile comerciale ale părintelui său.

Domnul I. L. Caragiale și Al. Vlăhuță vor lansa un apel prin care vor cere revocarea decretului de expulzare a d-rului Rakowski.

Evenimentul publică extrase d'intr'un raport al d-rului Șumuleanu către direcț a generală sanitară, raport cu conținut injurios pentru unii magistrați din Iași.

Ziarul se întreabă de ce parchetul n'a dat judecății pe Șumuleanu.

Fiind că, răspundem noi, nu se poate ca șeful parchetului, care ie avocat cu anul al afacerilor Ș mu'eanu, să se pună rău cu clientul seu.

Procesul scopiților.—Procesul celor trei ruși, cari se indeletnicesc, în Iași cu operații de castrare, se va judeca la 21 Ianuarie la Curtea cu juri din Iași.

Pentru a se cunoaște, în mod exact, întregul curs al afacerii, reproducem în cele ce urmează, actul de acuzare:

Spre sfîrș tul lunei lui Iunie 1911 se primește de către poliț a de siguranță, un denunț, că scopitul Serghie Vasilief Sezof din Iași, ar fi introdus în țară în mod clandestin pe un băiat rus numit Iacusof cam de 16 ani și 3 fete ruse în scop de a le scopeți.

Făcîndu-se imediat cercetări, băetanul Ivan Iacusof, a fost găsit la brutăria Varobief. Dus la poliție dînsul însă a început prin a tăgădui faptele, în urmă, însă, revine și face mărturisiri complecte, că a fost supus operațiunei de castrare de către Serghie Sezof.

Cercetîndu se faptul denunțat pe care îl confirmă acuma pacientul Iacusof, s'au descoperit următoarele:

Serghie Vasilief Sezof, de loc din comuna Orșova, gubernia Orlovski, Rusia, scopit el însuși și unul din cei mai fanatici adepți și propovăduitor al sectei scopiților, pleacă în anul 1910 în comuna Crasaminciovski, gubernia Orlovski, unde se întîlnește cu Mihail Simionovici Iacusof, cu care vorbește să-i trimeată la Iași pe nepotul său, pacientul Iacusof, pentru a-l scopeți, promițîndu-i că are să l facă fericit și bogat și că va trăi mult mai bine pe pămîntul liber al Romîniei.

In cele din urmă pacientul Iacusof, convins de moșul seu Mihail Simionovici, pleacă din Kiev spre Ungheni. Oprindu-se la Kișinău, Iacusof, împreună cu 3 fete ruse, sunt luați de un rus numit Ivan și conduși, cu toții, la contrabandistul Procopie V. Scripcariu, care îi aștepta, fiind vestit și angajat de scopitul V. Pavlov pentru a-i transporta peste Prut. Cu chipul acesta urma lor dispărea mai ușor.

Procopie Scripcariu, ajutat de contrabandistul I. Hariton din Ungheni-Romîni, trece peste Prut pe Iacusof și cele trei fete ruse, apoi, cu căruța, i aduce în Iași, la Hală și de acolo îi duce cu trăsura la locuința scopitului V. Pavlov, din Șoseaua Moara de foc No. 15. Aici contrabandiștii erau așteptați de V. Pavlov și de scopitul T. V. Teodorovici, din București, care le a plătit, pentru transport, suma de 300 lei.

In aceeași zi Teodorovici dimpreună cu cele 3 fete ruse pleacă la București, rămînînd la Pavlov numai pacientul Iacusof.

Aici în timpul zilei vine Sezov împreună cu Alexa T. Grișanof, care vorbesc cu Iacusof și iau ciaiul împreună după care se retrage. Iar sara, cînd s'a înoptat, Iacusof este condus de Pavlov la locuința lui Sezov din strada Păcurari No. 121.

La Sezov pacientul timp de trei zile este ținut în casă fără să aibă voie să iasă nici prin curte, chiar cînd are necesitate. In a 4 a zi Sezov dă pacientului să beie vre-o 4 ceșteți de ceai, fără ca de data aceasta să bee și Sezov așa cum obișnuia. După ce a isprăvit cea de a 4 a ceașcă de ceai Sezov îl anunță pe Iacusof că, îi va face ceva și atunci îi rîdică cămașa, îi dă pantalonii în jos și cum sta în picioare rezemat de masă, îi leagă penisul și testiculele cu sfară și cu ajutorul unui briciu pregătit mai dinainte îi taie penisul și testiculele. Operația isprăvită Sezov ia pe pacient îl întinde culcat pe canapea unde îl bandajează rănile.

Iacusof suferе o lună de zile pînă cînd se cicatrisează rănile în care timp Sezov îl ține sechestrat fără să-i permită nici să iasă nici să vadă pe cine va. In acest timp Sezov era zilnic vizitat de Grișanov care în una din zile dăruește pacientului un rînd de haine.

După însănătoșirea lui Iacusof, acesta cere lui Sezov să-și ție făgăduința sau cel puțin să-i găsească un loc. Negăsindu-i-se nimic în Iași, Sezov ia pe băet îl duce la București, dar neputînd să-l plasze nici acolo după 2 săptămîni se reîntorc la Iași fără de nici un rezultat.

In Iași pacientul stă două zile la Egor Ivanov după care este luat din nou de Sezof și dus la Galați, pentru ai găsi un loc, după cum acesta pretinde, în realitate însă pentru a-l îndepărta din Iași și a evita vre-o desplăcere viitoare posibilă.

Ajungînd la Galați pe cînd Sezof se găsea pe stradă cu pacientul, se face nevăzut și se reîntoarce singur la Iași, Iacusof văzîndu-se părăsit și singur strînge de la Scopiții din localitate cîți-va bani cu care își ia un bilet de tren, pleacă la București la scopitul Teodorovici și de acolo se reîntoarce la Iași.

Atunci tocmai poliția înștiințată de un denunț îl descopere pe pacient precum am văzut la brutăria lui Vorobcef și se reușește să se descopere astfel tot firul acestei afaceri.

Văzînd că, faptele arătate mai sus se dovedesc pe deplin din arătările făcute de pacient, depunerile marturilor: Harton, Pantazopol și Palaghi, Pavlov, mărturisirile în parte a acuzaților Grișanov și Pavlov, cum și din faptul găsirei corpurilor delicte, iustrumentele ce au servii la castrare, la locuința lui Sezof și rapoartele medico-legale făcute în cauză.

Văzînd că, în ce privește pe Serghie Vasilief Sezov faptul astfel sevîrșit de dînsul trebuiește calificat ca rîniri făcute cu voință și premeditare asupra pacientului Iacusof, rîniri care au avut de consecință să-l facă să peardă facultatea de a procrea, iar premeditarea rezultînd din toate împrejurările de fapt descrise că prin urmare în drept Serghie Vasilief Sezov, este vinovat de crima prev. și pedep. de art. 240 cp. comb. cu 242 cp.

In ce privește faptele sevîrșite de V. Pavlovici zis Pavlov și Alexa Teodorovici Grișanov, ele constituite complicitatea prev. și pedep. de art. 50 al 2 și 49 cod. pen. comb. cu 240 și 242 cp.

In ce privește pe V. Pavlovici se dovedește în adevăr că:

a) El a angajat pe contra bandistul Procopie Scripcariu din Basarabia cu trecerea pacientului peste Prut și aducerea sa în Iași.

b) Plata transportului o face Pavlovici.

c) Pacientul ajuns în Iași este dus și ascuns la casa lui Pavlovici unde îl vizitează Sezov și Grișanov.

d) In fine în aceiași seară pacientul este condus de Pavlovici din casa lui la Sezov unde i s'a făcut castrarea.

Iar complicitatea lui Alexa Grișanov se stabilește din faptul:

a) sosirei sale cu Sezof în casa lui Pvlovici la aducerea pacientului.

b) cu vizitarea zilnică a lui Pavlovici în tot timpul cît pacientul a stat la Sezof, îngrijindu-l și dăruindu-i și un rînd de haine în scop de a-i atrage simpatia și de a evita o denunțare posibilă.

c) In fine din faptul că, asupra sa s'a găsit scrisoarea prin care Simionovici trimite pe pacient la Sezof.

Din cele aratate dar se vede limpede că, Pavlovici și Crișanof au ajutat cu bună știință pe Șișanof în faptele care au pregătit și înlesnit săvîrșirea acestei crime.

Prin urmare sunt acuzați următorii: 1) Serghie Vasilef Sezof major pentru faptul că cu voință și precugetare a rănit pe Ivan Iacusof cauzîndu-i perderea facultăților de a procrea, fapt ce constitue crimă prevăzută și pedepsită de art. 240 și 242 cod. pen. și 2) Vasile Pavlovici zis și Pavlof și Alexa Teodorovici ambii majori pentru că cu bună știință au ajutat pe Sezof în faptele ce au pregătit și înlesnit crima săvîrșită, faptă prev. și pedepsită de art. 49, 50 al. 2 cod. pen. comb. cu 240 și 242 c. p.

Făcut la Parchetul Curței de Apel din Iași azi în 1 Decembrie 1911.

M. S. Impăratul Frantz Iosef, a rîdicat pe prefectul districtului Suceava, dr. Erast Xarangul, cavaler de Valea Uței, la rangul de consilier guvernal.

Ministrul de justiție a făcut cunoscut că alegerea parțială la col. II Senat de Suceava, va avea loc în ziua de 2 Februarie.

A fost tras la sorți d. consilier N. Leonescu spre a prezida biroul electoral.

Sîmbătă, 14 c., M S Impăratul Germaniei va sărbători a 53-a aniversare a nașterei sale.

In localul societății de gimnastică (strada școalei de Arte,) va avea loc Sîmbătă seara 14 c., balul dat de corpul plutonierilor regimentul 7 roșiori din Iași.

Balul se află pus sub patronajul d-lui colonel Calinescu, comandantul acelui regiment.

D. Lascar Matasariu, inspectorul școlar al circ. Iași, face asidue inspecții pe la școlile primare din localitate. D-sa e și agresiv Așa la una din școlile primare, inspectînd clasul unui institutor, fost revizor școlar și unul din cei mai buni metodiști și organizator de coruri școlare, a crezut să facă observarea în scris că nu știe pune bine întrebările, nici controla răspunsurile prea ușurate prin felul cum se întreabă.

Eri a inspectat altă școală primară de fete și a stat toată ziua în societatea colegelor, întru cît fusese avizat de la altă școală primară de felul cum să se comporte cu institutoarele.

In cursul săptămînei viitoare va apare în Iași o nouă „Revistă". D. baron de Zotu, care a dat preferință laților ca loc de așezare, d-sa fiind Bucovinean, se ocupă de mai mulți ani cu cercetările de geneologie romînească în felul cum a început să se publice schițele geneologice ale răposatului St. Grecianu.

Dacă în Regatul României cercetările geneologice sînt un raport istoric, pentru frații din Bucovina și Basarabia semenea cercetare prezintă o necesitate de fapt și de drept.

Intre colaboratori se crede a fi d-nii I. Tanoviceanu, N. Docan, Gh. Ghibănescu și alții.

Revista va avea o proporție modestă, ca toate similarele lor străine.

D-nii consilieri D. Porfiriu, S. Zăhărescu, D. Grigorovici și E. Cernătescu vor pleca mîine la Neamț, Fălciu și Dorohoi, spre a prezida alegerile parțiale, cari se vor efectua Duminică 15.

Judiciare.—Studetul Ioan V. Șoarec, fiul frunțașului carpist pietrean, s'a servit de un certificat fals spre a fi scutit de armată. Complicii la facerea falsului au fost tinerii V. Manoliu și V. D. Cornea.

Tribunalul Neamț achitînd pe tustrei a făcut apel procurorul general. Afacerea a fost terminată pentru 10 Februarie la s. I a Curți.

— Procurorul general a declarat recurs contra deciziei achitătoare în chestia contravenirei la legea trusturilor.

— In procesul Melaniei Petrescu, corupătoare de minore, tribunalul a dispus citarea medicilor Manicatide și Tudor, cari au făcut actul de expertiză medicală.

— Procesul falimentului Kahane și Briess se judecă astă zi la s. II a tribunalului.

In noul program de astă seară, Vineri 13 Ianuarie, al cinematografului Pathé-Frères, din Sala Sidoli se cuprind între altele:

Luptele cu taurii la Nîmes (Sudul Franței). Scene și vederi după natură.

Vicarul din Wackefield, înscenare după celebrul roman cu același nume.

Factura croitorului, scene comice de moravuri pariziane.

Păpușa. Narațiune comico-dramatică, înscenare specială și interpretare admirabilă.

Răsbunarea lui Licinuii. Splendidă reconstituire istorică,

Răpirea, mare roman contimporan.

Prince învață muzica, scene comice.

In curînd apare pe pînza cinematografului D-ra Măriioara Ventura, excelenta artistă dramatică, care obține actualminte succese colosale la teatrele principale pariziane.

D ra Măriioara Ventura este o romîncă dotată cu un talent teatral extraordinar, care atrage admirația păturei culte pariziane.

Mîne Sîmbătă matineu la 3 ore ziua cu prețuri populare obișnuite, și mîine Sîmbătă seara reprezentație cu program nou.

SÎMBATA se va deschide noua și marea

Franzolerie și brutărie

DE PÎINE DE LUX

Instalație cu totul specială fabricărei acestor articole. Se garantează calitatea și fabricarea superioară, sub conducerea d-lui M. GLOSSOTIS

— Strada Ioan C. Brătianu— (foastă strada de Sus) No. 162

Ultima oră

București 12 Ianuarie

Cantacuziniștii și proectul bunurilor de mînă moartă

București. — Cantacuziniștii au deschis o energică opoziție, în potriva proectului de lege pentru vînzarea bunurilor de mînă moartă.

Se afirmă, că d. Lahovari a fost silit, să aducă mari modificări proectului său.

Proectul incompatibilității

București. — Proectul, prin care se stabilește incompatibilitatea parlamentară, a trecut prin toate secțiunile camerei.

MANIFESTUL SOCIALIST

București. — Sindicaliștii, în vederea întrunirei de Duminică, au lansat azi un manifest, prin care arată, că întrunirea va avea loc la ora 9 dimineața, iar după întrunire, vor face o manifestațiune pe străzi.

Incidentul Franco-Italian

Paris.—Ziarele află din Roma că d-nii san Giuliano și Golitte au declarat ambasadorului francez că sunt gata a libera pe cei 29 turci debarcați la Cagliari dar se caută acum o formulă care să salfgardeze demnitatea ambelor națiuni.

Consiliu de miniștri

București.—Azi se va ține un consiliu de miniștri, la ministerul de interne, sub președinția d-lui Carp.

Misterioasă boală din Cernăuți

Cernăuți. — Numărul celor cari s'au îmbolnăvit grav, în urma unei intoxicații alimentare, trece de 150.

Boala se prezintă, cu crampe de stomah și diaree.

Unii medici nu cred că pricina boalei ar fi o intoxicație alimentară, față de simptomele ce se arată.

Populațiunea e viu alarmată.

Nenorocirea din Anvers

Paris. — Ziarele publică amănunte, despre o nenorocire, întîmplată, în apropiere de Anvers.

Un regiment de soldați se afla în marș, cînd un automobil, venind în goană, pătrunse în rîndurile soldaților.

10 soldați și un căpitan au fost grav răniți.

Regele Angliei și Președintele Fallières

Paris. — Regele Angliei a adresat din Malta o telegramă președintelui mulțumindu-i pentru cinstea ca i s'a făcut trimițîndu-se o escadră franceză spre a'l saluta.

HOLERA

Constantinopol.—Două cazuri de holeră au fost constatate la Louros în vilaetul Jamna. Peste 40 cazuri de tifos s'au produs în cîte va zile în cartierul din Stambul.

Resultatul alegerilor în balotaj

Berlin.—Până la 10 ore sara, se cunoșteau 14 rezultate ale alegerilor în balotaj pentru cele 33 locuri rămase. Au fost aleși 5 socialiști-democrați, 4 naționali liberali, 3 democrați, un partizan al centrului și un conservator.

Un ofițer atacă în Cameră pe un deputat

Bruxelles. — Locotenentul Lepine pe care deputatul socialist Vandervilde l'a numit în interpelarea sa cu privire la abuzurile ce se comit în Belgia, a pătruns azi în Cameră spre a ataca pe Vandervilde, dar înainte de a putea fi lovit, deputatul socialist a lovit cu un pumn în față pe ofițer, care a părăsit Camera.

Lupta între Turci și Italieni

Benghazi.—In ziua de 23 Ianuarie a avut loc mai multe ciocniri între avanposturi e italiene și turcești.

Turcii au perdut 150 morți și răniți. Italienii n'au avut de loc perderi.

STUDENȚII ROMÎNI INSULTÎND GRAV PE CONTELE APPONY

Viena.—Contele Appony, fost ministru al instrucției publice ungare, a ținut astă seară o conferință la Universitatea de aci. Studenții romîni au huiduit pe conferențiar la intrarea lui în sala de conferințe, ca protestare dreaptă contra legei școalelor din Ungaria votată de camera ungară sub ministerul Appony.

Liniștea restabilindu-se d. Appony a putut desvolta conferința fără a mai fi întrerupt. Dînsul a povestit amintiri din viața parlamentară fără a se ocupa de politică.

Manifestațiile contra lui Appony s'au reînnoit la sfîrșitul conferinței în vreme ce majoritatea auditorului ungur aplauda.

100 case distruse de o explozie

Kuldja.—Agenția Westnic află, că o explozie s'a produs într'un depozit de praf de pușcă la vechiul Suidan.

Au fost distruse 100 case, sunt numeroși morți și răniți.

Mișcare în Magistratură

București. — In ziua de 13 Ianuarie, s'a făcut următoarea mișcare în magistratură.

D. *Belian*, președinte la Trib. Constanța, a fost înaintat prim președinte la Trib. Buzeu.

D. *Bagdat*, stagiar la Ialomița, a fost înaintat jude instrucție, la același tribunal.

D Ion Georgescu, procuror de secție la Dolj, a fost înaintat jude de instrucție la același tribunal.

D. Ion Cetățeanu, jude la ocol Galați, înaintat jude de instrucție la Covurlui.

D. Ion Florea, procuror la Neamț, numit jude de instrucție la Suceava.

D. C. Vineș, a fost numit jude de ocol la Galați.

D. Aurel Ernescu, jude de ocol la Brăila, mutat la Mahmudia-Tulcea.

D. Gh Dan, stagiar la parchetul Fălciu, mutat în aceeași calitate la Segarcea-Dolj.

D. P. Botez, a fost numit stagiar la judecătoria ocol Huși.

D. Gh Radu, a fost numit stagiar la jud. ocol I. Huși.

D. Stefan Navrea, a fost numit stagiar la jud, R. Sarat.

D. Gh. Popescu, stagiar la jud. ocol. 3 din București, mutat la ocol. 5 tot din Capitală.

SE VINDE

In ziua de 26 Ianuarie 1912 la Trib. Iași sectia 3 **imobilul din strada Scăricica No. 6 disp. 3, averea minorilor Emilia Sterie Nicolau,** *compusă din: 4 camere, 2 bucătării, paravan, 2 antreturi, 1 verandă, 2 magazii, zemnic și instalație cu apă de Timișești. Vedere frumoasă. Chirie anuală de 700 lei. Tramvaiu linia Sărărie.*

LA MARELE MAGAZIN DE MANUFACTURA ȘI GALANTERIE

La GLOBUL VERDE

NATHAN ALBRECHT & Co.

Strada Cuza Vodă (foastă Golia)

S'a pus în vînzare cu ocazia sărbătorilor, un mare asortiment de stofe de rochii și bluze, cît și un mare stock de solduri, a căror scăzămînt de prețuri întrece așteptarea.

Deci onor. clientelă a Iașului, trebue se cumpere cadouri de serbători numai de la „Magazinul Globul Verde".

Petru Al. Pogonat

DOCTOR IN DREPT

AVOCAT

— Iași Str. Muzelor No. 13 —

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAŞI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afişe în diferite mărimi şi culori, broşuri, teze de medicină, cărţi de şcoală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Preţuri ieftene

Magazinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

— Casă de încredere, fondată in 89₂ —

NOTE de MUZICA

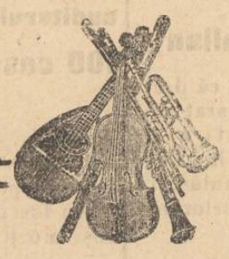

Instrumente muzicale şi Accesorii

Asortiment complect după Programa Conservatorului

VIORI ŞI VIOLONCELE PENTRU CONCERT

Piane şi Pianine

Reprezentanţa renumitelor fabrici

STEINWEG, ROSENKRANZ

Vînzare şi în rate lunare fără acont—INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL *pentru reparare de*

Piane şi ori-ce instrument muzical.

PATINE CU RULETE

PENTRU SKATING

Calitate superioară—Preţuri reduse

Medalii şi Recompense la Expoziţiunile din Lyon 1872, Paris 1873, Paris 1878

DIGESTIUNI ARTIFICIALE

VIN

BI-DIGESTIF

CHASSAING

CU PEPSINĂ ŞI DIASTASĂ

Pepsina şi Diastasa sunt cei doui agenţi naturali şi indispensabili ai Digestiunei. **Vinul lui Chassaing** a obtinut, în 1864, un raport din cei mai favorabili la Academia de Medicină din Paris. De atunci, a luat un loc din cele mai importante în Therapeutică, şi este ţilnic prescris în contra

DIGESTIUNILOR DIFFICILE SEU INCOMPLECTE, DURERILOR DE STOMACH DYSPEPSIELOR, GASTRALGIELOR, CONVALESCENTELOR LUNGI, VĚRSĂTURELOR, DIARRHEIEI, PERDEREI POFTEI DE MĂNCARE, A PUTERILOR, ETC.

NOTA. — *Exist numeróse imitaţiuni şi contra faceri. — A exige acéstă semnătură în patru culori pe banda care sigilésa capsula.*

Chassaing

Paris, 6, avenue Victoria, şi în principalele Pharmacii.

Fabrica de oglinzi

Israil Bergher—Iaşi

Premiat cu medalia de aur Paris 1911

Executa: oglinzi veneţiene, tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc, Giamuri bizotate, legate în metale pentru clădiri şi mobile. Execuţie din cele mai elegante ai moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din străinătate.

Reparaţiuni se execută cu preţuri modeste. Comenzile se primesc în localul fabricei str. Palat No. 62.

La fabrică se află în permanenţă o expoziţie cu produsele fabricei.

Teatrul Circ-Sidoli

Cinematograf

PATHÉ-FRÈRES

In fiecare seară mare reprezentaţie

Programul se schimbă

Luni, Joi şi Sîmbătă

Matincuri

Sămbătă şi Duminică la 3 ore p. m.

Preţurile locurilor seara: Loia (4 persoane) 8 lei—Rezervat 1.50—Un scaun 1 leu—Balcon 70 bani—Galeria 50 b.

Preţurile populare obişnuite la matineu şi anume: Loja 4 lei,—Rezervat 80 b. —Stal 60 bani,—Balcon 40 bani,—Galeria 30 bani.

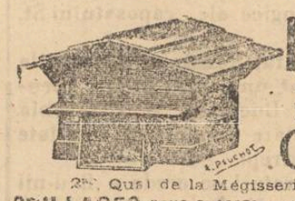

RUCHE à Cadres mobiles Prix: 20f Gariel

2me Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à. 0f.

PONDOIR DÉVORÉ Prix..... 6f.50 R. GARIEL 2me, quai de la Mégisserie, PARIS

Adresser pour Poules et Faisans RATIERS A LAPINS

Envoi franco de l'Album sur demande

BRUSSELLE TAPIS

Prix 14 fr.

R. GARIEL 2me quai de la Mégisserie PARIS

Envoi franco de Catalogue

FORTE-FUTE En FONTE INCASSABLE Prix: 0f.60c.

Raymond GARIEL 2me Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES, etc.

Envoi franco de l'Album sur demande

GRILLAGES

Raym. GARIEL, 2, quai de la Mégisserie, Paris

CLOTURES DE CHASSE VOLIERES POULAILLERS

MONCEAUX ARTIFICIELLES, les 100 m.c. 35f

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai răspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primèsc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Primăriei No 17,

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ameţesc şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari aŭ resistat tuturor celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua di: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe di.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potŭ găsi la toţi Droghistii şi Farmacistii.*

...Ia Universelle 1889 ... de Medicină din Paris ... Doctorului OLLIVIER

UĂ RECOMPENSĂ NAŢIONALĂ DE 24,000 FR.

AUTORISAŢIUNEA GUVERNULUI FRANCESCŬ. — ADMISU IN SPITALE DIN PARIS

Vindecare sigura, radicală a *bôlelori de pele, dartirilori, vicerilori, ...ingelui, glandulelori, scrofulelori, rachitismului, rumatismului, tumorilori, afecţiunilori cangrenose, leprei, gatului, ulcerilori inveterati şi a altorŭ bôle provenind din necurăţenia şi alteratiunea sângelui.*

Specificŭ prin excelenţă contra *BÔLELORĬ SIFILITICE* şi a terribilelori consecinţe; dobîndite sau ereditarie, recente saŭ învĕterate şi rebele (accidentilori gurei şi a gâtului, putrediţii ...) sĕ nu ... medicamentu in lume nu poate ... distinctiunile ce onóră Pesmeţii Dr Ollivier.

Celŭ mai efficace şi energicŭ dintre **Depurativii pentru sange**

BISCUITS DÉPURATIFS DU DOCTEUR OLLIVIER

Acesti pesmeţi d'un gust fórte plăcutŭ şi de digestiune uşóră se conservă ani intregĭ in orce temperatură şi climă. Dupe 4 anĭ de experienţe publice ACADEMIA DE MEDECINA constată eficacitatea lorĭ constantă in bôlele cele mai inveterate. — *Ŭă broşura acompaniadă fie care cutie.*

Vorbindŭ de *Pesmeţii depurativĭ* a Dr Ollivier, ACADEMIA DE MEDECINA, in raportulŭ seŭ oficial a *Guvernuluĭ francesŭ*, se exprimă astfelŭ: «Acestĭ pesmeţĭ oferŭ un «remedŭ de compositiune constantă, de «preparaţiune cât de perfectă posibilă.... «*Ei pot de servite mărĭ humanităţĭ.*»

Depositŭ Generalŭ: 62, rue de Rivoli, Paris

APROBAŢIUNEA ACADEMIEĬ DE MEDECINĂ. — 60 ANĬ DE SUCCES IN TOTA LUMEA

La administratia ziarului se primesc anunciuri cu preturi convenabile

Apollinaris

Apă minerală de cură şi de masă, cu o reputaţiune mondială

Recunoscută de Statul Prusiei ca apă minerală de întrebuinţat de toată lumea.

Medalia Statului Prusiei, 1902. Grand Prix Bruxelles, 1910.

Tipografia H. Goldner, Iaşi Str. Mîrzescu.—Instalaţiune cu motoare electrice, executată de Iohau Krzyzanoski lăcătuş electrician, Iaşi, str. Păcurari

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei

6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

6 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III. 50 Bani

„ „ „ IV. 20 „

Redacţia şi Administraţia: Iaşi, Str. Gh. Asachi 25

Sub direcţiunea unui Comitet

Anul IX—No. 1494 Duminică 15 Ianuarie 1912

Măria Sa avizează

Trec ceasuri, trec zile şi Măria Sa avizează.!

Atenţia întregei ţări e îndreptată spre Coroană; ţara întreagă aşteaptă înaltul verdict al Măriei Sale, Cele două opoziţii au încetat ostilităţile, şi aşteaptă. Acum guvernul a luat ofensiva. La ce bun? In ce scop? Cînd Regele avizează agitarea guvernului e semnificativă. Pe cine voesc guvernanţii noştri să înşele? Dacă din avizarea Coroanei ar reeşi ceva sorţi de izbîndă pentru guvern, dacă numai din coada ochiului avizul Regal le-ar fi favorabil, n'ar mai avea nevoe de agitare; iar dacă acest aviz li e defavorabil agitarea e prisoselnică, căci rămîn tot slabi.

Guvernul a erijat în oratori improvizaţi pe toţi mamelucii din Cameră şi Senat, plus lume altă măruntă; toţi în unison au dat credit guvernului. Dacă această masă de oratori e însuşi parlamentul, iar cetele de cetăţeni auditori e însăşi ţara, cu ce a căştigat mai mult d. Carp întru întărirea situaţiei sale?

Mîne Duminică o mare întrunire în Capitală. Alţi oratori mai de efect, cu exordiuri însinuante, cu peroraţii îmflate, cu declaraţiuni de perfectă tărie, şi guvernul va zice că stă pe roze, după atîta profuziune de vorbe, de laude, de drăgostoase declaraţii.

Şi cu toate acestea guvernul e pe ducă, iar majorităţile n'au cuvînt, căci mai presus de guvern, mai presus de majorităţi e ţara, e Măria Sa. Şi unul şi altul din factori sînt edificaţi că guvernul e slab şi nu mai poate merge.

Iar Regele avizează.

De cît; sîntem un popor mic, cu tradiţii politice rupte şi tulburi, cu clase sociale disproporţionate. Jos o masă imensă de ţărănime şi săracă şi bogată, şi cu pâs şi fără pâs de bunul său obştesc; prin portul său, prin vorba şi prin traiul său, prin cultura sa această ţărănime e ori scoasă din vălmăşagul luptelor politice, ori chiar, acei puţini cari întră în hăngaşul vieţii publice se poartă tot ca ţărani. Această mare mulţime de săteni abia stăpînesc jumătate din pămîntul de arătură, aşa că şi folosul ce-l scoate ei din pămînt e slab de tot.

Sus în vîrful piramidei sociale o clasă foarte redusă de mari proprietari, unii boeri de rasă; alţii ciocoi mai proaspeţi, iar alţii ţarani ori burgheji rădicaţi. Această infimă minoritate se bucură de rodul a jumătate de pămînt arabil, are pentru el toate legile, toate aşezămintele, toată cultura, tot statul.

Măria Sa ţine foarte mult samă de acest fapt social. Şi cum dinastia noastră este prea mare prin obîrşia sa pentru ţara noastră prea mică; tot aşa această dinastie îi place a se comporta foarte de aproape către această elită socială, în care şi cu care se întîlneşte zilnic, căci îi face oare-cum cinste şi se cinsteşte cu dînsa.

Restul?... gloata anonimă, gata a primi ordinul Măriei Sale şi a-l asculta orbeşte, dar nici de cum în a dirigui.

Mai mult, Măria Sa al nostru deprins a nu se uita la rostul mulţimei s'a deprins a se ascunde în dosul aşa zişilor şefi de partid, singurii cu cari lucrează, singurii pe cari-i recunoaşte şi ar fi prea fericit dacă aceşti şefi, *unul* sau doi; doi sau *unul* ar fi numai nişte personalităţi marcante fără să aibă mare coadă după ei. Ar jubila Măria Sa în ziua cînd ar şti că ţara aceasta Romînească şi norodul acesta romînesc este aşa de docil, ca să nu-l supere pe Măria Sa, cînd a scula de pe scaun pe cc. Mitiţă şi va pune pe cc. Iorgu, sau ar scoate pe Petraki şi ar pune pe Take. Manifestarea mulţimei evita s'o vază şi chiar s'o auză; e o muzică în această manifestare dacă nu sinistră, dar îngrozitoare. E vuetul norodului, care se deprinde cu viaţa publică şi cine ştie la ce duce acest gust de viaţă publică o dată deschis drumul şi cărarea spre dînsa.

Cît timp norodul acesta al nostru n'a avut prilej a manifesta politiceşte, s'a putut crede că Măria Sa e în spiritul norodului cînd avizază. Dar n'a fost aşa. De astă-dată a putut şi ţara să manifesteze pentru un om, pentru un partid. Ei bine; Măria Sa a avizat altfel de cît a indicat norodul. De ce? Era constituţional? Era în drept? In statele constituţionale, unde guvernul e al Măriei Sale, şi numai parlamentul e al ţării, Kaiserul poate aviza fără indicaţia norodului; dar la noi asemenea avizări sînt riscate, sînt tulburătoare, şi întartă.

Un an de zile de cînd Măria Sa a avizat altfel de cît voinţa norodului şi iată că acum agitarea creşte în valuri. Se cere întrarea în legalitate, în drept Măria Sa iar e silit să avizeze. Dar cum? Cu un guvern omogen, dar slab; cu un parlament omogen, dar slab, şi cu toate aceste stă pe gînduri. De ce? Pentru că avizarea de astă dată — şi vezi e pentru prima oară aceasta—este pornită din o adevărată manifestare a norodului. Măria Sa acum e silit să avizeze, nu de dragul boerilor, ci de tulburarea norodului. E prima dată cînd Coroana e silită a se mai scobori cu ceva din înălţime; e prima dată cînd ţara se saltă cu ceva mai sus.

Şi iată de ce stă pe gînduri; şi stă pe gînduri fără voe. Se introduce în mecanismul de palat un factor nou, *voinţa norodului*; şi acest nou factor întrupat în crearea şi înfiinţarea celui de al treilea partid, încurcă pe Măria Sa, nu din cauza şefului — şeful nostru e prea cunoscut Coroanei — ci tocmai din cauza partidului.

Cu cît partidele se întăresc mai mult, cu atît avizarea Coroanei va fi mai tulbure, mai posomorîtă; şi cu cît partidele vor cuprinde în ele mai multă chebe, mai mult cămeşoi, cu atîta va fi o problemă grea politică pentru o dinastie prea mare. E mai uşor să faci pe un norod monarhic, de cît pe un monarh democrat, căci înalţarea e norma, iar scoborîrea e excepţie.

Şi cu toate aceste Măria Sa, avizează. Şi în cîntarul avizărei Sale, sigur că nu uită faptul că de oare ce Singur i a adus pe boeri la putere, fără indicaţia ţării, nu ştie cum să-i ţie tot la putere contra atîtor indicaţii şi mai violente; şi mai intensive.

Noi aşteptăm avizarea Măriei Sale, pentru că ştim că Măria Sa e la o mare răspîntie politică şi e greu unui Monarh care a domnit 46 ani cu un sistem, să vină acum să-şi schimbe sistemul de şi întru multa sa înţelepciune va putea adeveri adagiul a greşi e omenesc a stărui în greşeli e diavolesc. Tot învăţul are şi desvăţ şi avizarea Coroanei din 1812, va fi cel puţin de data aceasta în strura indicaţiunilor norodului.

* * *

Politica în biserică

Boala cronică, boala periculoasă de care sufere slăbitul organism al ţării romîneşti e, fără îndoială, politica. Actuala criză bisericească se datorează în întregime politicei.

In adevăr, actualul guvern e în neputinţă să găsească un candidat la locul de Mitropolit primat, datorită politicei introdusă în Biserică.

Să ne explicăm.

De ce nu vrea nici unul din episcopi să primească a candida la Primăţie? Episcopul huşilor a spus-o lămurit: pentru că nu vor să dea pacea pe gîlceavă, pentru că nu vor să părăsească locul sigur de episcop pentru scaunul — aşezat pe un vulcan de intrigi.

Adevărul e că situaţia Primatului de mîine, va fi foarte şi foarte expusă.

In adevăr, pînă la scoaterea lui Athanasie Mironescu din scaun aveam pe-un singur fost primat —pe I. P. S. Genadie Petrescu — fără scaun şi totuşi cu o hotărîre de achitare din partea sf. Sinod.

De la isprava d-lui C. C. Arion, cu scoaterea lui Athanasie Mironescu din scaun, la adăpostul unei alte hotărîri achitătoare — avem doi foşti primaţi în situaţiuni identice. Aşa dar doi pretendenţi cu drepturi şi tari şi egale, la scaunul primaţial. Fiecare din ei sprijiniţi dacă nu chiar direct de partidele politice şi bisericeşti,— în orice caz simpatizaţi de aceste grupări şi sprijiniţi de unele personalităţi marcante.

Cu asemenea rivali redutabili lupta va fi foarte grea, şi episcopii noştri dându-şi seama de diffcultăţile cu cari vor avea de luptat, refuză să primească a sta în fruntea Bisericei noastre.

Dacă politica nu s'ar fi amestecat în biserică, n'am fi avut azi pe un Ghenadie Petrescu sau Athanasie Mironescu fără scaun şi totuşi achitaţi şi în cazul acesta Biserica ar fi fost ferită de ucigătoarea criză prin care trece în clipele de acum.

Primul şi al doilea excedent

Din excedentul budgetar pe anul curent în sumă de 16 milioane—nu s'a dat nimic pentru Iaşi, din excedentul pe anul viitor —în sumă de 66 milioane — iarăşi nu s'a dat nimic.

Un oraş sărac ca Iaşul, fără venituri comerciale, industriale, viticole—are toate drepturile să fie luat în seamă, cînd starea ţării este aşa de înfloritoare, că excedentul, de la un an la altul, a crescut cu 50 milioane.

Cînd ministru de finanţe a fost d. Take Ionescu şi excedentul era numai 13 milioane, Iaşul avuse o parte foarte largă în pomelnicul distribuirei sumelor. Ministrul Carp, moldovean, n'a dat nimic Iaşului din două excedenle cu un total de 83 milioane.

Domnul Carp nu s'a jenat, însă, să dee două milioane pentru isprăvirea liniei ferate care va lega Romanul cu Buhăieştii, prin Ţibăneşti, şi, ca să scape de stăruinţele generalului Teleman, a dat 1.500.000 lei pentru linia Crasna-Huşi.

Ori cine ar fi fost ministru de finanţe, în afară de d. Carp, s'ar fi gîndit să dee ceva şi Iaşului, d'intr'un excedent de 66 milioane. Şi dacă interesele Iaşului n'ar fi fost date pe mîna unui om fără voinţă şi fără iniţiativă, cum este domnul Grecianu, de sigur că ar fi silit pe ministru să se pomenească în listă şi de Iaşi.

Trebuie să recunoaştem, recunoaştem chiar cu plăcere, că fiind prim ministru domnul G. Gr. Cantacuzino, el a avut o atenţie cu totul osebită pentru Iaşi, cum întregul guvern prezidat de el fusese animat de cele mai inimoase atenţiuni pentru a doua Capitală

Altfel guvernul actual. Misiunea lui pentru Iaşi a constat în a conrupe pe partizanii politici ai celorlalte partide— şi atîta tot.

Dacă opoziţia nu s'ar fi retras din Cameră, s'ar fi găsit de sigur, un deputat, care să fi atras atenţia ministrului de finanţe asupra Iaşofobiei sale. N'a făcut-o, însă, nici un deputat guvernamental al Iaşului, fiind-că nici unul n'are cuvenita demnitate, n'are nici curajul să protesteze contra unei asemenea nedreptăţi.

Domnul Carp a uitat Iaşul. Dar n'a uitat să-şi rîdice preţut moşiei sale proprii—din excedentul de 66 milioane.

Cameră de operetă

— Prezidează: D. Grecianu; interpelează: N. Miclescu; propune proecte: G. Scorţescu. Camera trece în secţii. —

De la retragerea minorităţii din Parlament—senatul trece regulat în secţii. Camera, însă, se prezintă mai veselă. D. Grecianu, vice preşedinte, care de leac nu s'a ivit pînă la retragerea opoziţiei, pe jîlţul pr şedinţial—a devenit acum preşedinte perpetuu.

Domnul Grecianu prezidează cu mare curaj, căci are impresia, că se află la clubul carpist din Iaşi. Biata Cameră a ajuns în halul să fie spectatoara interpelărilor eterne ale deputatului N. Miclescu şi să înregistreze proectele ce le fabrică d. G. A. Scorţescu.

D. Miclescu este identic cu celebrul artist, care cu prilejul serbărilor din Septembrie, decorase piaţa Unirii cu o fîntînă făcută din moluz şi împrejmuită de 4 prepelicari funebri.

Acelaşi domn Miclescu este identic cu interpelatorul asupra stării învăţămîntului superior în Iaşi.

Domnul Scorţescu, vestitul, legiferează pe hîrtie. La minut a combinat un proect de lege, i-a găsit cele şapte semnături şi l'a depus —în aplauzele Adunării.

Fiindcă cunoaştem pe tustrei leaderii Camerii, pe domnii Grecianu, care prezidă, pe d. Miclescu, care interpelează şi pe d. Scorţescu, care a devenit maşină de scris proiecte de legi—întrebăm dacă Ţara a meritat să aibă asemenea parlament.

Opereta poate să fie ceva ce reprezintă viaţa—dar Parlament-operetă, în realitate iată ce nu ne-am închipuit că ar putea exista, după decenii de viaţă parlamentară.

Dar situaţiile ridicole au totdeauna explicaţia lor. Viaţa parlamentară la noi n'a încetat numai fiindcă minoritatea s'a retras, dar fiind că majoritatea remasă reprezintă falimentul unui guvern născut cu sila.

Camera ca şi Senatul nu mai pot funcţiona astăzi în mod normal. Opoziţia salva situaţia, fiindcă lupta se dădea între dînsa şi banca ministerială—cu intermitenţe umoristice spre pildă cînd se iveau oratori generalul Skeletti sau Pascal Toncescu.

Acum guvernul n'are cu cine discuta şi lasă să dee spectacole, în plină Cameră, o operetă cu primadone funebre ca d. Scorţescu.

După falimentul moralităţii şi al cinstei politice, prin alegeri violente, guvernul Carp aduce falimentul Parlamentului.

GUVERN ANORMAL

Te întrebi de ce oricare cetăţean conştient de datoria sa către patrie, desinteresat chiar de laurii pe care îi visează luptătorii politici—dar în sufletul căruia domneşte simţul sfînt al conştiinţei nepătate, care nu-l lasă nepăsător la strigătul de revoltă care vuieşte în ţara întreagă, pornit de nelegiuirile unui regim nebun de guvernămînt, înfierează partidul puterii cu epitetul de „anormal“?

Dacă acum un an fatalitatea vrăjmaşă nu şi-ar fi mînat furtuna salbatică şi n'ar fi adunat din codru toate frunzele uscate şi vreascurile putrede, pe care să le arunce asupra norodului, astă-zi această întrebare nu ar fi avut fiinţă, pentru că pacea bine făcătoare, pe care astă-zi o imploră ţara ar fi domnit în sufletele tuturora.

Cînd un guvern nu este întruparea cuvîntului unui popor, ci este produsul spontan al unei împrejurări anormale, atunci acel guvern nu poate fi de cît „anormal“.

Cînd fie care ostaş, din ceata celor ce au puterea, nu este apărător vrednic al celor care i-au pus arma în mînă, ci alesul mincinunei şi al procedeurilor anormale, atunci această ceată este „anormală“. Aşa este guvernul d-lui Carp.

Oare oameni care s'au născut şi au crescut în alt regim de obiceiuri şi de viaţă, oare oameni care nici odata nu au putut să înţeleagă nici macar una din nenumăratele nevoi ale poporului, pentru că totdeauna au trăit departe de el, pot să ţie în mîni slabe frîele puterei din care nasc legile ţării?

Aceşti nobili de origină adevărată sau imaginară, şi numai ei sunt în stare să calce în picioare ori ce legi şi obiceiuri, ca să forţeze sau să răţăească că pe un rege, pentru a se urca ei, în carul de aur al Puterii, pe care să-l răstoarne în mocilă.

Aceşti ciocoi, şi numai ei, în nepriceperea şi întunericul concepţiunilor lor anormale, au fost în stare să conrupă, să tulbure şi să distrugă tot cea ce a fost normal, moral şi util ţării, iar pe mîinele distrugerii să zidească templul anormalităţii şi palatul nepriceperii fenomenale.

Iar cînd un guvern ca al d lui Carp, în faţa chestiunilor mari, care cer o rezoluţie grabnică şi inteligentă, în loc de fapte mari aruncă expresii „spirituale“ sau „zeflemele“ ca: „regele şi domnul“—„fierul roşu“—„eu sunt contenciosul administrativ“—„pe acest popă am să-l rad“ etc.—titluri de capitole cu conţinut tragicomic—atunci acel guvern tradează o incapacitate uimitoare, care nu-i mai permite o clipă să mai ocupe locul unde a fost aruncat de anormalitate.

Neputincios şi temător de ameninţările celor ce nu le pot îngădui neputinţa, la un moment dat, au devenit intriganţi ordinari, căutînd să discrediteze reputaţia nepătată a partidelor de opoziţie, prin aruncarea de invinuiri senzaţionale, atăcînd persoane, abătîndu-se de la datoria cerinţelor de ordin general, sub masca mincinoasă a apărării intereselor statului. Au cerut să violeze opinia publică ocolind justiţia şi declarînd sentinţe în anormalele cercuri parlamentare pe care le-a părăsit opoziţia indignată.

Cînd un guvern crede că voinţa sa este lege şi că un singur cuvînt al său poate sfărîma lanţul constituţiei,—cea mai sfîntă icoană a unui popor, atunci voinţa acelui guvern nu mai este voinţă ci pornire necumpănită şi anormală.

Dacă ţara aceasta nu este moşia fericiţilor ciocoi cărora nu le este permis să tragă brazda nelegiuirii şi a necinstei prin mijlocul ei, şi dacă în ţara aceasta sunt oameni geniali, care şi au sacrificat totul numai pentru binele ei, atunci cea mai sfîntă datorie a tuturora în ceasul acesta este să se stringă în jurul acestor apostoli ai neamului şi să lupte pentru nimicirea celor îngîmfaţi.

Justin Adace

Valoarea educaţiunii fizice RAŢIONALE

II

Wer etwas Treffliches leisten will
Hätt' gern was Grosses geboren,
Der sammle stil und unerschlaft
Im Pleinsten Punkt die grösste Kraft.
Schiller.

Dat fiind importanţa sistemei lui Ling, precum şi principiile sale ştiinţifice, hotărî pe întemeetor de a funda în Stockolm un institut. Cu mari greutăţi, la început, fiind pe acea vreme teoriile emise de Ling nu erau aşa de bine cunoscute ca astăzi, statul suedez înfiinţă Institutul Regal Central, la anul 1813, care există şi actualminte, şi al cărui centenar se va serbători peste doi ani. Acest institut, ale cărui cursuri sunt asimilate cu ale celorlalte facultăţi din Suedia, are trei ani de studiu şi anume: anul întăiu: *cursul pentru profesori*, din cari se recrutează profesorii pentru şcoalele statului; şi anul al treilea: *cursul pentru directori*, avînd dreptul de a conduce institute de gimnastică medicală Pentru a obţine diplome de absolvir, se cere ca toţi trei ani să fie frecuentaţi de către candidat.

Secţiunea femeelor cuprinde numai doi ani de studiu.

Un curs de anatomie, cu disecţiuni, ţinut de prof. dr. Walgren, la Institutul Central din Stockholm.

Cursul anului întăiu cuprinde: In fie care zi, de la 745—840, gimnastica pedagogică; de trei ori pe săptămînă anatomia, în al doilea trimestru cu disecţiuni; de două ori pe săptămînă fiziologia; de patru ori pe săptămînă gimnastica pedagogică, teorie; în fie care zi de la 950—1050 şi la 255—355, două ore, aplicaţiuni practice a gimnasticei pedagogice cu elevii de prin şcoli; în fie-care zi, de la 1155—1245 şi de la 155—245 scrima cu floreta şi sabia.

Cursurile anului al doilea cuprind: In fie-care zi, de la 745—840, gimnastica pedagogică; de cinci ori pe săptămînă anatomia cu disecţiuni; de două ori pe săptămînă fiziologia; de două ori pe săptămînă mecanica umană; de două ori pe săptămînă gimnastica pedagogică, teorie; de trei ori pe săptămînă gimnastica medicală cu principii de patologie; în fie-care zi de la 850—1050 şi de la 255—355 aplicaţiuni practice a gimnasticei pedagogice cu elevii de prin şcoli; în fie-care zi de la 1155—1245 şi de la 155—245 scrima cu floreta şi sabia,

Cursurile anului al treilea cuprind: In fie care zi, de la 7—9, aplicaţiunea gimnasticei medicale la pacienţi. în clinica şcoalei; în fie-care zi, de la 12—1 jum. cursul de anatomie, fiziologie şi patologie; în fie care zi de la 1 jum.—3 aplicaţiunea gimnasticei medicale, teoretice şi practice, cu pacienţi în clinica şcoalei.

Cursurile anului întăiu şi al doilea ale

secţiunii femeilor sunt tot ast-fel repartizate, ca a celor trei ani de curs a bărbaţilor, însă cu excluderea scrimei, iar materia de studiu a celor trei ani a elevilor, e concentrată numai în cei doi ani de curs a secţiunii femeelor.

Cărţile recomandate de căire direcţiunea şcoalei, cele mai importante şi pentru fie-care curs, sunt: pentru anatomie: Rauber-Kopsch: Lehsbuch, der Anatomie des Menschen, vol. I—VI; Spalteholtz: Anatomie des Menschen, vol. I—III; Huxley: Människo Kroppen; Hartehics: Lärobok i människokroppens anatomi; Müler: Läroboc i anatomi. Pentru studiul fiziologiei avem:

Un curs de anatomie, cu disecţiuni, secţiunea femeilor, ţinut de dr. Levan, la Institutul Central din Stockholm.

Tigerstedt: Lehrbuch der physiologie des Menschen, vol. I—II; Kratt, Ebing: Lehrbuch der physiologie. Pentru studiul gimnasticei pedagogice, Folk: Friskgymnastik vol. I—II; Handbok i gymnastik för armèn och flottan (ediţie oficială), Neerman: gymnastic; Tabeler för gymnastika central institutet lärokurs. (in aceete tabele se găsesc mişcările aranjate de însuşi Ling; Töngren: Lkrobok i gymnastik. Pentru studiul gymnasticei medicale: Dr. Kartelius: Lärobok i sjukgymnastik; D-rii Kleen, Arvedson och Zander: Handbok i massage och sjukgymnastsk; Dr. A. Wide: Handbok i medicinisk och ortopedisk, gymnastik. Pentru mecanica umană sunt recomandate: Ling: Rörelselära; Dr. Arvedsen: Lärobok i rörelselära. Pentru patologie: Dr. R. Qestreich: Lehrbuch der allgemeinen pathologie. Pentru higienă: Tigerstedt: Förlesningar i hälsolära. Pentru scrimă: Bolk: Lärobok i fäktming etc.

Profesorii cari au predat cursurile în anul şcolar 1908—1909 erau următorii: Drii Muray, Walgreen şi Levyn pentru anatdmie, fiziologie, patologie, higienă şi gimnatsica medicală. Profesorii: Töringren şi Sellen pentru gimnastica pedagogică şi teoria ei; Bolk, Hivrth, Drakenbey, Nerman, Setelberg şi Walbnius pentru scrimă. Profesoarele: Falk, Almberg, Högström, Mahnström, Palmgvist şi Svahing la secţiunea femeilor, anul întîiu şi al doilea pentru gimnastica pedagogică şi teoria ei, precum şi pentru practica gimnasticei medicale.

Graţie acestei organizări, dotată de aproape un secol, în care interval o serie întreagă de medici ca: *Iljamar Ling, Hartelius, Branting, Sonden, Liedbek*, majorul *Brand*, etc. au perfecţionat din ce în ce această sistemă, făcînd-o ireproşabilă atît din punct de vedere, higienic cît şi educativ, a avut ecou şi celelalte state europene, care se ocupau cu problemele educaţiunei.

La început, după manualele traduse, căci limba suedeză nu e universală ca altele, s'a crezut că gimnastica suedeză e numai medicală, fiind-că cărţile traduse sau lucrate în alte limbi, au fost în primul moment referitoare numai la această parte de pildă: Neüman: Heilgymnastic oder die Kunst der Leibesübungen. Berlin 1852. Eülenburg: Die schwedische Heilgimnastik Berlin 1883. Hartelius: Tratament des maladies par la gymnastique suedoise. Paris 1899. Wide: Handbüch der Medicinischen gymnastik. Wiesbaden 1897 etc.

Să înţelege că în urma primelor publicaţiuni de asemenea natură, lumea îşi închipuia, în necunoştinţă de cauză, că într'adevăr gimnastica suedeză e numai pentru bolnavi. Mai tîrziu însă cînd diferite misiuni europene au fost trimise în Suedia, după ce sistema suedeză a fost studiată mai de aproape, atunci şi cărţile suedeze referitoare la gimnastica pedagogică au fost traduse în alte limbi spre pildă: C. H. Liedbek: Das schwedische, Schultumen über setzt von I. A. Selter ünd I. H. Hansch. Marburg 1907. Dr. Albert Kaisin: Essai critique de la gymnastique suedoise. Paris 1907. F. Guerminpraz: Gymnastique respiratoire pendant les monument. Paris 1907. Sirngren: Lehrbüch der schwedischen gymnastrik, über setzüng von aberlehrer A. Schraier. Esslingen 1908, Le febure: L'éducation physique en Suède. Bruxelles 1908.

Aceste scrieri, precum şi alte numerease, publicate în diferite limbi, referitoare la gimnastica pedagogică suedeză, au atras atenţiunea pedagogilor, higieniştilor şi medicilor din deosebite părţi, spre a lua în cercetare şi a o comenta favorabil.

Apoi, diversele congrese[1]), ţinute în diferite oraşe europene, discuţiunlie, urmate asuprn acestei sisteme, au pus în singura posiţiune multe naţiuni să adapte în mod oficial gimnastica suedeză, pe motivul că e singura sistemă care întruneşte condiţiunile de a fi: higienică, pedagogică, fiziologică şi deci accesibilă elevilor de amîndouă sexele.

Sistema suedeză este higienică fiindcă e luată drept mijloc în aplicaţiunea ei, iar nu de scop, ca în celelalte, dînd individului o desvoltare şi vigoare în conformitate cu principiile pa care le procură legile higienei.

Ea mai are avantajul de a fi pedagogică, fiindcă e accesibilă tuturor copiilor de amîndană sexele, fie debili, fie robuşti supunîndu-i simultan aceloraşi exerciţii întăritoare şi corective, fără a le produce oboseli exagerate, ori sforţări de neînvins.

Numita sistemă e şi fiziologică, pentru că în aplicaţiunea mişcărilor observăm cinci puncte de sprijin, socotite ca posiţiuni fundamentale ale mişcărilor, de unde ele pornesc, şi sînt analizate după cum capul e fixat pe pămînt sau deasupra lui, precum şi mişcările ce vor decurge din acestea cît şi influenţa lor asupra organismului în chip folositor.

Cinci factori ai mişcării şi cari sînt: ritmul, repetiţia, durata, progresiunea şi estetica. Trei momente ale mişcărei şi anume: posiţia fundamentală, parcursul mişcării însăşi şi mişcarea finală. Douăsprezece repartizări ale mişcărilor, sau schima unei lecţiuni alternate între ele în mod progresiv fiziologic. Patru grupe distincte de mişcări, în schima unei lecţiuni şi care sînt corective, preparatoare, de fond şi de încheere.

Prin aceste metode, atît de naturale şi de logice, înlesnesc fie cărui copil de a se folosi de bine facerile unei asemenea sisteme, care într'adevăr redă sănătate în mod precis şi uşor. Că ce au avut prilejul de a studia cu deamănuntul această sistemă, mai ales comparînd-o cu celelalte, s'a putut convinge pînă la evidenţă că este singura sistemă proprie şcoalelor, prin calităţile ce le oferă din punct de vedere higienic, zoologic şi pedagogic.

1) I. Bucovineanu: Engre'sele de educatiune fizică; Revista «Studii filosofice», organ al soaietăţoi de studii filosofice din Bucureşti, vol. V, fasc IV.

OAMENI ŞI LUCRURI

A GREŞI...

Intre informaţiunile ziarelor din Capitală—apărute eri—se cetia între multe altele că d-rul R. a venit în localitatea cutare însoţit de scriitorul Dobrogeanu-Gherea; că în timpul zilei, a fost vizitat de d-nii I. L. Caragiale şi A. Vlăhuţă. Ba, în „Opinia" de aseară s'a tipărit informaţia că aceştia doi din urmă, scriitori de o reputaţie şi valoare unanim recunoscute — vor adresa un apel către ţeară, cerînd rechemarea în ţeară a doctorului R. şi reîntegrarea lui în drepturile de cetăţean.

Cazul doctorului e prea cunoscut, ca să-l mai amănunţim aci. Bănuit — pe drept ori pe nedrept—a fi amestecat în răscoalele din primăvara sîngerosului 1907, a fost izgonit, după atîtea cunoscute peripeţii judiciare, avînd consfinţirea unui verdict al Curţii de cassaţie.

Şi iată-l, cu toate aceste, îndărăt în ţeară,—pentru un scurt timp. Un timp scurt, dar suficient, poate, ca să determine în opinia publică a ţării acel curent de simpatie obştească, de pe urma căruia să se înregistreze o revenire la sentimente mai bune în acele înalte cercuri de a căror vroinţă atîrnă soarta rătăcitorului.

Dacă tovărăşia sau prietenia lui Dobrogeanu-Gherea poate fi bănuită,—politicește —, apoi desigur că nimeni nu va tăgădui calităţile de buni... burghezi unor mari scriitori — cetăţeni, ca d-nii Caragiale şi Vlăhuţă. Acesta din urmă e, precît ştim, un prietin intim al ministrului de interne sub care s'a făcut expulzarea doctorului.

Atunci?

Atunci credem foarte probabilă şi foarte apropiată o revizuire a întregei afaceri, fără să se poată anticipa—bine înţeles—asupra rezultatului final.

Suntem în secolul marilor revizuiri. Nu numai Emile Zola a izbutit, cu un deceniu în urmă, să înfăptuiască o revizuire epocală în Franţa. Dar chiar zilele aceste un om politic şi publicist belgian a dus la capăt o indirectă dar desăvîrşită revizuire a procesului Ferrer, într'o ţeară clericală, ca Spania!

Din nefericire e o revizuire platonică, morală, — dar cu atît mai măreaţă în telul ei, căci s'a putut realiza în lipsa celui acuzat, celui pe nedrept osîndit şi trecut în rîndul martirilor.

Fără îndoială: indivizii fac greşeli. Greşeli faţă de anumite criterii, de anumite ordine şi legi stabilite. Dar şi autorităţile constituite au erorile lor, pentru că reprezintă păreri şi instincte omeneşti.

Dar omul care cere să fie ascultat şi apoi judecat e totdeauna simpatic şi merită să fie ajutat. De aceea, dacă se adevereşte ştirea „Opiniei" că cei doi mari scriitori vor relua pe sama lor apelul făcut altă dată de literatul D. Anghel, nu e greu de prevăzut că opinia publică întreagă a ţării va fi de partea lor şi — se va repara, poate, o mare eroare judiciară şi socială.

Rodion

Scrisori din Bucovina

— *De la coresp. nostru particular* —

Consfătuirea unor deputaţi Romîni

Noi tendinţe de a ajunge la o înţelegere între Romîni. — Romînii încep a şi strînge rîndurile.—Semnalul retragerei

Cernăuţi, 13 Ianuarie. — Mai mulţi deputaţi Romîni au ţinut zilele aceste, în Cernăuţi o consfătuire în care s'a discutat situaţia politică actuală. Intre altele, s'a emis de către mai mulţi deputaţi ideia de a se încerca din nou o împăcare generală între Romîni, pentru a se evita astfel lupta aprigă care se anunţă în viitoarea sesiune dietală, care va fi convocată probabil la finele acestei luni.

Acest fapt este îmbucurător, cu atît mai mult cu cît chiar acum chestia bisericească a revenit din nou la ordinea zilei.

Acum nu e timpul să se caute vinovaţii cari au pricinuit starea precară în care se află actualmente poporul, ci se impune o datorie sfîntă tuturor romînilor de bine să-şi stringă rîndurile şi să nu se mai preteze în aventuri de a înjgheba bisericuţe noi, de oare-ce poporului îi trebuie actualmente, o singură biserică mare şi luminoasă, în care să se predice iubirea şi dragostea între fraţi, în care toţi fiii poporului romîn să găsească reculegerea sufletească trebuincioasă, pentru a putea astfel resista cu mai mare tărie, atmosferei înăbuşitoare a slavismului, care îi înecă pe cei mai mulţi.

Şi se vede că acest sentiment au început a fi pătrunşi şi deputaţii romîni, cari încep să se reculeagă şi să recunoască, că cearta dintre dînşii este în detrimentul poporului şi că nimic de ispravă nu poate face unul fără celalt, de oare-ce numai atunci cînd toţi vor fi înrolaţi în unul şi acelaşi regiment politic, vor putea să legifereze adevăratele reforme sociale, de care poporul are nevoe pe ruinile căruia mă rog! — plîng cu toţii.

La această consfătuire au luat parte vre-o 20 de deputaţi şi toţi au opiniat pentru împăcare.

Pentru moment cluburile „naţional" şi „conservator" s'au contopit într'un singur grup politc sub denumirea de „Clubul Naţional Romîn".

N'avem nici un motiv ca să punem la îndoială sinceritatea acţiunii începute şi de aceia mai mare bucurie pe toţi acei fruntaşi cari vor lupta pentru ideia unirii tuturor deputaţilor romîni sub o singură denumire, ideia care a fost de mai multe ori adusă la expresie în coloanele ziarului nostru.

Ora reculegerii a sosit. Se impune numai de cît, ca lupta să încetez.

Semnalul retragerii sună. Vom vedea dacă beligeranţii vor şti să profite de acest semnal, părăsind cîmpul luptei fratricide, care consumă în mod desastros toată puterea intelectuală şi fizică, a celor mai de seamă fruntaşi romîni!

Gama

Litere-Ştiinţe-Arte

O ţeară de artă.—Cea mai bogată în frumuseţi dintre ţarile lumei—sau cel puţin ale Europei—este Sviţera. Natura, care e de sigur artistul cel mai de geniu, s'a întrecut pe sine însăşi în crearea de frumuseţi pitoreşti.

Cu toate aceste, cît de puţin se vorbeşte despre o artă elveţiană propriu zisă, fie în picturi, fie în literatură, în sculptură, ori în muzică.

Explicaţiile sunt de diverse naturi. Există o artă naţională elveţiană? se întreabă C. Loosli în „Süddeutsche Monatshefte" şi răspunde negativ, arătînd că poporului elveţian îi lipseşte conştiinţa naţională, îi lipseşte comunitatea tradiţională de idei, îi lipseşte un ideal estetic. Pe lîngă aceasta, trebuinţele materiale sunt aşa de imperioase şi de greu de satisfăcut, în cît nu permit o înflorire artistică.

Artiştii elveţieni—zice Loosli—sunt individualişti şi particularişti, ei nu suferă influenţa sufletului elveţian.

Arătînd însă că ei alcătuesc un grup cu o caracieristică specială, faţă de artiştii celorlalte ţări, caracteristică care e foarte vădită, Loosli dovedeşte tocmai contrarul tezii pe care o susţinea la început şt ne face convingerea, că o artă naţională elveţiană există, de oare ce toate producţiunile artistice ale acestui popor au o notă comună, care trebue să fie tocmai originalitate elveţiană.

Ce e drept, e că arta elveţiană nu a ajuns la o înălţime superioară. Nici un artist, fie el poet, pictor, sculptor sau muzicant elveţian, nu a isbutut să se claseze în desvoltarea artistică a omenirei.

*

Se ştie că Pierre Loti, în ziarul „Figaro" a scris un articol în favoarea turcilor şi în contra italianilor. Scriitoarea italiană Mathilda Serao răfueşte pe academicianul Loti în „Giorno", arătînd că e filo-turc, pentru că a iubit prea mult pe malurile Bosforului şi s'a... turcit cu totul.

Scriitoarea va fi ştiind ceva mai de aproape..

*

Despre scriitorul suedez August Strindberg, atît de mult sărbătorit în patria sa cu ocazia aniversării a 63 ani a vrîstei, iată cum se rosteşte dramaturgul Gerhard Hauptmann:

„Pentru mine August Strindberg este una din personalităţile cele mai marcante ale epocei noastre: poet, profet, sceptic şi om de credinţă. Patima lui atinge uneori un grad spăimîntător, părînd că vrea să spargă vasul în care e închisă..."

Dar Hauptmann găseşte scuze pentru toate defectele temperamentelui lui Strindberg şi arată precumpenirea însuşirilor lui înalte.

*

Premii pentru critici. Pînă acum numai poeţii luau premii.

Rare ori izbutea un critic să obţină pe lîngă duşmănia poeţilor pe cari îi studia şi vre'o răsplată oare care.

Totul se schimbă însă. Asociaţia generală a criticilor literari, a instituit un premiu pentru cea mai bună lucrare de critică apărută în cursul unui an. Pentru 1911, premiul a fost dat lui Paul Berret, profesor de retorică la liceul Charlemagne, pentru tezele sale de doctorat: „Evul mediu în „Légende des siècles" şi „Filozofia lui Victor Hugo".

Meritul medaliatului profesor constă din: utilizarea de izvoare inedite şi din înţelegerea deplină a poetului pe care l'a studiat.

*

STRUNA ZILEI

LEACUL GREU...

...Farmaciştii se organizează.
..,Medicii se egită.

Ştiri.

Cîtor suferinţe
Aţi venit de hac!
Pentru voi cum oare
Nu găsiţi un... leac?

INFORMAŢII

DEMISIA D-LUI FLEVA

D Fleva şi-a dat formal demisia din partidul nostru. O regretăm şi pentru noi şi pentru d. Fleva.

Pentru noi, fiind-că d. Fleva, netăgăduit, pentru marele public este o însemnată personalitate politică şi deci prezenţa d-sale în rîndurile unui partid, înseamnă sporirea acelui partid.

Pentru d. Fleva, fiind-că schimbarea de partid, la vrîsta d-sale, cînd deja alte schimbări anterioare îl diminuaseră, îl va reduce cu totul.

Plecarea e considerată de altfel legitimă. D-sa s'a oţelit în timpurile politice în care combativitatea faţă de adversar era aproape singura busolă şi oţelirea temperamentului singurul criteriu pentru valoarea politică. Momentele cele mai mari din epoca glorioasă a Tribunului sunt luptele de distrugere.

La 1874—1876 a luptat să distrugă pe Lascar Catargiu şi partidul conservator; la 1886—1888 a luptat să distrugă pe Ion C. Brătianu, cu ardoarea luptătorului care credea că şi a găsit adevăratul drum în ceasul al doisprezecilea. In rîndurile noastre, preocuparea de căpetenie a d-lui Fleva era distrugerea Brătenilor; fie că ar fi fost la guvern, fie că ar fi fost în opoziţie.

Direcţia partidului nostru, avînd cu totul o altă concepţie, considerînd lupta pentru luptă, fără nici un rost; considerînd lupta pentru distrugerea şefului partidului liberal şi a familiei sale, ca o operă primejdioasă, mai ales într'o ţară democrată ca a noasrră,—sentimentele d-lui Fleva nu puteau de cît să-l puie sau pe d-sa, sau pe şeful nostru într'o situaţiune falşă, iar acţiunea partidului să fie paralizată.

Incă odată, regretăm cele ce se vor întîmpla cu d. Fleva, dar nu se putea să nu se întîmple.

❑ Cc. Iancu Stamatiu, pleacă în astă seară la Bucureşti.

D-sa şi-a luat însărcinarea, de a reprezenta clubul şerului, la întrunirea guvernamentală de mîine.

❑ In astă-seară are loc în Sala Pastia balul organizat de societatea comercianţilor romîni.

❑ In prima şedinţă a consiliului comunal, administraţia va fi interpelată, în chestia cartelului neguţitorilor de lemne.

❑ In gara din localitate, se găsesc actualmente adunate 150 vagoane cu lemne, ce aşteaptă a fi descărcate.

Preţul lemnului continuă totuşi a fi urcat.

❑ Pe ziua de azi, s'au constatat în oraş 3 cazuri noi de scarlatină.

❑ Din Bucureşti ni se comunică că în şedinţa de aseară, consiliul de Miniştri, a hotărît afectarea sumei de 50.000 lei, ca ajutor pentru întemeiarea căminului studenţesc din Iaşi.

❑ Sumarul numărului de mîne din *„Noua revistă Romînă"* de sub direcţiunea d-lui C. Rădulescu-Motru este: Noutăţi: Un portret al d-lui P. P. Carp. Alegerile în Germania.

Chestiuni Sociale: Ramiro Orfiz, conf. de I. şi lit. Italiană la Universitatea din Bucureşti.—Două epoci din viaţa sufletească a Italiei moderne; Ar. C. Murgescu.—Bacşişul; Gh. Pribeag.—O vizită la un ospiciu de idioţi.

Ştiinţe: I. Bruker.—Filosofia lui William James.

Literatură: I. Greculescu. — Mare şi Veneră; I. Chiru-Nanov. — In preajma Ceahlăului.

Polemice: Nerva Hodoş.—Cazul Russso.

Insemnări: D. Densuşianu şi Simbolismul. Moş Gheorghe la Expoziţie. — Ary Murnu. Intr'o dimineaţă de iernă. —Fabula în politică. — Secături entuziaste.

Revista Revistelor: Drepturile femeii. —Săptămîna politică şi culturală.—Ramuri.—Archiva.—Le Courrièr europeén. —Mercure de France.

Memento.

❑ **Din Huşi.**—Ni se comunică că la întrunirea guvernamentală ţinută Duminică 8 Ianuarie a. c. în sala Teatrului s'a adus cu nemiluita săteni prin jandarmi şi primari.

Ca oratori în loc de a vorbi deputaţii judeţului, oratori ca Paval Michiu, Adam Mitachi, Iorgu Berea, Ianacachi, Emandi, Iancu Pivniceriu şi alţii s'au inventat oratori iscusiţi în persoana d lui *Ion D. Vasiliu*, filosoful de la Băseşti; *Milan Ionescu* un străin pripăşit şi antreprenor de lucrări publice, *Panaite Vicol*, răzeşul de la Oltenești şi alte celebrităţi necunoscute. Iar recordul l'a ţinut botezatul Gr. Vericeanu, care uitîndu-şi origina precară a tunat pe tema modificării art. 7.

Cu aşa iahnie oficioasă nu se întăreşte guvernul d-lui Carp!

❑ In primile zile a lui Februarie se va pune în vînzare noul volum intitulat *Cuzeştii*, datorit d-lui Gh. Ghibănescu. Lucrarea cuprinde acte de proprietate a moşiilor Cuzeşti de la Fălciu, şi e precedată de un studiu asupra familiei Cuza, începător din secol. al XVII (1630), cum şi un studiu întreg asupra văii Elanului de la Fălciu, pe a cărui afluente vine aşezat satul Barboşii, numire străveche Cuzească.

Lucrarea va fi însoţită de un *arbure geneologic* al familiei Cuza, cel mai complect şi întocmit după acte şi documente publice şi private; apoi va da în clişee chipul celor 2 fii ai lui Vodă Cuza: Alexandru şi Dimitrie Cuza.

Un indice alfabetic va întregi lucrarea şi va înlesni pe cercetători în consultare.

❑ Pe ziua de azi s'a constatat în oraş un cas de febră tifoidă, în strada Aron Vodă. Nemai constatîndu-se de mai bine de două luni nici un cas de febră tifoidă, medicul şef al oraşului, a deschis o anchetă minuţioasă pentru a constata originea cazului din str. Aron Vodă şi a se lua repede măsuri, pentru ca boala să nu se lăţească.

❑ Camera de punere sub acuzare a Curţei de Apel din Bucureşti, a respins ieri apelul făcut de d. Sassu, de a fi pus în libertate.

❑ Ca spectacol superb şi de elită ce ni se anunţă în această stagiune, ie marele concert a celebrei stele parisiene **Yvette Guilbert** cu ansamblul ei şi care acum ie într'un mare turneu în care culege lauri şi adevărate triumfuri pe care numai o Yvette Guilbert ie in stare să le obţie.

Acest mare concert a originalei artiste ie organizat de cunoscuta agenţie teatrală ieşană „Thalia" (Maximovici) şi va avea loc la Teatrul nostru Naţional în sara de 30 Ianuarie a. c, în faţa unei săli archipline.

Jvette Guilbert vine acum pentru întăia oară la Iaşi.

Societ. Cred. Fonciar Urban

DIN IAŞI

Se aduce la cunoştinţa publică, punerea în vînzare prin licitaţie cu oferte închise, a terenului imobilului fost Dulbergher din Iaşi, stradele: Alba 1, Cucu 57 şi Labirint 2 — 4, ficsîndu-se termenul de vînzare pe ziua de 15 | 28 Februarie 1912.

Terenul se vinde în total sau în parcele, arătate pe planul ce se poate vedea în toate zilele de lucru pînă la oarele 4 p. m. la sediul Societăţii Serviciul Contencios, — iar ofertele închise vor trebui să fie însoţite de garanţii de 10 la sută socotite din valoarea de ofertă a terenului, în total sau în parcele, indicate pe plan.

Ofertele se primesc pînă în ziua de 14 | 27 Februarie 1912 inclusiv, trebuind ca ele să înceapă de la suma de 95000 lei pentru întregul teren, iar pentru acele pentru parcele, de la sumele arătate în planul respectiv.

Direcţiunea.

Ultime INFORMAȚII

❑ In guvern au izbucnit grave neînțelegeri privitoare la chestiunea alegerii mitropolitului primat. Pe cînd d-nii Arion și Marghiloman susțin ae episcopul Nifon, d. Nicu Filipescu susține pa arhimandritul Scriban, care ar urma să fie ales întâi episcop de Argeș. Pentru a face posibilă această alegere, guvernul va veni cu un proect, prin care va modifica chestip vristei episcopilor și cum Sinodul se opune la o asemenea reformă, se prevede izbucnirea unor conflicte între guvern și Sinod.

❑ Demisiunea d lui N. Fleva, din partidul conservator-democrat, a fost luată de trei miniștri și a nume de d-nii: N. Filipescu, Al. Marghiloman și Barbu Delavrancea.

Dacă d. Fleva a declarat eri unui ziarist, că este de plasat—mai drept de închiriat,—faptul se datorește împrejurării că d. Fleva, pentru a se înscrie în pertidul carpist, cere primariatul Capitalei, cu condiția ca sub acel primariat tramvaele să fie exploatate de comuna București, în regie, ceea ce nu se poate face, fiind că d. Țoțoi Lahovary a și luat arvună de la o societate franceză, care urmează să devie concesionara exploatărei tramvaiului.

Pentru moment, prin urmare, d. Fleva nu se poate înscrie în partidul carpist, și de aceea este de închiriat.

❑ In cursul săptămînei viitoare șefii opoziției-unite vor hotărî data unei a doua mari întruniri publice în Capitală, la cara vor lua parte și delegații din toată țara. Dacă șefii vor admite ținerea întrunirei, ea va avea loc Duminică, 29 Ianuarie.

❑ *Suntem autorizați de d. C. Dobrogeanu Gherea să desmințim știrea publicată de noi, aflată din cercuri prietene ilustrului critic, că d-sa s'ar fi hotărît să părăsească țara.*

Am laat act cu naturală satisfacție de această îmbucurătoare desmințire.

❑ *Eri, la Cameră, deputatul Miclescu, a insistat asupra stărei deplorabile în care se află localul Universității, iar deputatul Pangrati a arătat cum pachete întregi cu instrumente științifice se afiu nedesfăcute.*

Intrebăm dacă în urma acestor învinuiri pur guvernamentale, rectorul mai poate avea neruşinarea să stee la postul său.

❑ *După cum am anunțat, partidul sindicalist și partidul carpist din București, au convocat pe cetățeni la două întruniri publice, pentru mîne, ora 2 p. m.*

Eri. în urma unei întrevederi ce a avut loc, în cabinetul primului ministru. la Cameră, între d-nii N D. Cocea și P. Carp, față fiind și d-nii Toma Dragu și Al. Marghiloman, s'a hotărît ca întrunirea sindicalistă să aibă loc dimineață iar întrunirea carpistă după prînz.

Această schimbare s'a făcut pe de o parte pentru ca d. Toma Dragu să poată lua cuvîntul la întrunirea carpistă, iar pe dealta, pentru ca toți sindicaliștii să poată fi față în sala băilor eforiei, iar în urmă să facă manifestații ostile în fața cluburilor liberal si conservator-democrat.

❑ *Astă-zi s'au împlinit opt ani de la decesul tragic al neuitatului Spiru Prasin, pe care l păstrăm înainte în cea mai afectuoasă memorie.*

❑ *La procesul Cuza—Socor întrarea nu va fi permisă de cît cu bilete ce le dă președintele Curții cu juri.*

❑ *Epoca* se ocupă de activitatea patronului ei, ministrul de interne, și scrie: „d. Marghiloman a primit ieri, în audiență, mai multe persoane, particulare și oficiale."

Activitatea d lui Marghiloman este colosală!

❑ Comisiunea universitară pentru reforma învățămîntului superior, se va întruni mîne din nou, la ministerul de instrucție.

❑ Inspectorul învățămîntului secundar se află în Vaslui, unde inspectează școlile secundare de acolo.

❑ Eri s'a reîntors de la Brașov d. C. Stere, care făcuse parte din comisiunea pentru judecarea diferendului Goga—Vaida Voivod.

❑ Consiliul profesoral al facultății juridice din Iași, întrunit eri, a redactat observațiile sale, privitoare la reforma învățămîntului superior.

❑ A sosit în localitate inspectorul sanitar d-rul Rigani, pentru a se înțelege asupra dispensariilor militare ce le urma să fie construite în Iași.

ar

❑ **Eftenirea hîrtiei.** — Eri a avut loc la ministerul de finanțe, în fața d-lui prim ministru Carp, ultima întrevedere între reprezentanții trustului de hîrtie și reprezentanții presei.

Fabricele de hîrtie au consimțit să reducă prețul hîrtiei de tipar în suluri la 35 bani, iar a hîrtiei plane la 42 bani, pentru furnituri de minimum 2000 de kgr.

In schimb, statul reduce ori suprimă o serie de taxe vamale precum și reducerea transportului pe c. f. r.

Ca sancțiune, se va trece în legea vamală reducerea taxei de la 30 bani la 5 bani—taxă care se va percepe în ziua cînd fabricele ar urca hîrtia peste prețurile arătate mai sus.

In acest senz fabricele au semnat o declarație.

*

Guvernul va depune Luni proectul de lege pentru modificarea mai multor articole din fariful vamal, printre cari se află și articolele privitoare la taxele pe hîrtie.

❑ La biserica protestantă din Iași s'a oficiat astăzi un Te-Deum, urmat de o recepție la consulatul german, cu prilejul aniversării nașterii M. S. Impăratului Germaniei.

Școala protestantă din Iași se află sub protectoratul Impăratului, care o subvenționează din caseta Sa particulară.

❑ Luni se va deschide seziunea de iarnă a Curții cu juri din Iași, care va fi prelungită pînă la 30 Ianuarie inclusiv.

Va prezida d. consilier G. Sturdsa, a sistat de domnii H polit Mîrzescu și Alfred Vincler.

In rolul proceselor primul înscris este acel privitor la afacerea plagiatului Cuza, amînat în două sesiuni consecutive.

Curtea va lua act de petiția d-lui C. Dobrogeann-Gherea, că starea sănătății nu-i permite să primească expertiza Curtea va numi un alt expert—în care caz procesul va fi din nou amînat—sau va reveni asupra numirei unui expert.

❑ Mitropolitul Moldovei a alcătuit un album, conținînd fotografiile obiectelor sfinte, aflate în mînăstirile din Moldova, și l'a făcut dar universității din Iași.

❑ Astă-zi s'a autentificat la trib. Iași s. III, contractul prin care Epitropia Spitalelor sf. Spiridon, vinde Comunei Vlăsinești din jud. Dorohoi, 805 hectare. pentru Islaz, pentru suma de 523.250 lei.

❑ Consiliul de război al corpului IV de armată se va întruni în zilele de 25, 26, 27 și 28 Ianuarie, și va avea de judecat, printre alte procese importante, și două care au fost judecate de corpul al III-lea de armată și casate.

❑ In comuna Poiana Cîrnului, județul Vaslui, a fost comisă astă-zi o crimă de către săteanul Artenie, care prin lovituri de topor a ucis pe cosăteanul său Cociorvă.

❑ Copila Maria Butnariu, din Comuna Movileni, în etate de 4 ani, în lipsa părinților săi de acasă, jucîndu se cu focul s'a aprins. In stare gravă mica victimă a fost transportată la spital.

❑ O ceată de răifăcători, s'au introdus astă-noapte, prin spargerea unei ferestre în locuința locuitorului Neculai Ștefănache din comuna Golăești, furîndu i mai multe lucruri și o sumă de bani.

❑ **Judiciare.** — In procesul de calomnie, ce i-a fost intentat de prefectul județului Iași, d. A. A. Badareu a cerut astăzi președintelui Curții cu juri, să ceară dosarul alegerei de delegați din comuna Poeni, care alegere formează obiectului procesului.

— Astă-zi au fost lansate mandate de arestare contra celor trei scopiți implicați în procesul mutilărilor și contra numiților C. Pandele, G. Iacob și T. Hanu, care toți se află în libertate, ale căror procese urmează a fi judecate de jurați, în această sesiune.

— Arendașul moșiei Fîntîna Mare, Isidor Katz, împreună cu notarul Ioan Dimitriu, falsificînd un act de arendă, au fost depuși de judecătorul de instrucție din Suceava și mandatele au fost confirmate de tribunal și astăzi de Camera de punere sub acuzare.

— Tribunalul secția II a amînat eri, pentru 6 Februarie, — din cauza lipsei de martori, — judecarea procesului falimentului Kahane și Bries.

— Mai mulți săteni, din comuna Bălăbănești, județul Tutova, s'au făcut vinovați de rebeliune contra magistratului stagiar din acea comună. Condemnați de tribunal la cîte o lună închisoare, sătenii au făcut apel, care se judecă astăzi la secția II-a a Curții.

— A fost amînată astăzi, procedura nefiind complectă, judecarea apelului lui Vasile Apostolu, fost casier de mărfuri în gara Botoșani, condamnat la un an închisoare pentru delapidări.

—Exploatatorii pădurei Doftana, d-nii T. Dornescu și frații Renert, au vîndut societății forestere din Bucovina, cu sediul în Cernăuți, lemne în valoare de șapte milioane și cinci zeci mii lei.

D-nii Klarnfeld și Schor pretind că afacerea s'a făcut prin intermediul lor, în contra unui comision de 2 la sută și cer 141000 lei comision.

Tribunalul Neamț a respins acțiunea numiților, care au și declarat apel, — repartizîndu-se afacerea la secția II-a.

❑ In noul program de astă seară, Sîmbătă 14 Ianuarie, al cinematografului Pathé-Frères, din Sala-Sidoli se cuprind între altele:

Iubirea învingătoare, scene din viața Peilor Roșii.

Contrabasul, înscenare humoristică a scriitorului rus Cehov.

Bohema, adaptare cinematografică după romanul lui Henry Murger. Inscenare grandioasă. (2 acte).

Prince arab, comedie.

Pathé-Journal, cu cele mai noue știri.

In curînd apare pe pînza cinematografului D-ra Mărioara Ventura, excelenta artistă dramatică, care obține actualminte succese colosale la teatrele principale pariziane.

D ra Mărioara Ventura este o romîncă dotată cu un talent teatral extraordinar, care atrage admirația păturei culte pariziane.

Mîine Duminică la 3 ore ziua mare matineu, iar mîine seară la 9 ore reprezentație obișnuită.

❑ Amintim că Luni ora 5 p. m. și nu Marți—va vorbi la „Cercul Didactic" D-na Maria C. Butureanu despre „Ce ar putea face femeile pentru Iași".

Publicul e rugat să asiste.

❑ A apărut „Curierul Judiciar" anul XXI No. 3 cu data de Joi 12 Ianuarie.

❑ Birourile redacției și administrației OPINIEI, se află instalate în strada Gh. Mîrzescu No. 25.

Ultima oră

București 13 Ianuarie

De la consiliul de miniștri

— REÎNFIINȚAREA CONTENCIOSULUI ADMINISTRATIV —

București.—Consiliul de miniștri, s'a întrunit aseară, la orele 5 jum., sub președinția d-lui P. P. Carp.

Au participat toți membrii

*

In unanimitate, consiliul a hotărît, ca încă în cursul acestei seziuni parlamentare, să prezinte proectul pentru reînființarea contenciosului administrativ.

Proectul este întocmit astfel ca să cuprindă toate actele. regulamentele, încheerile, jurnalele, avînd a se pronunța în toate chestiunile, în care se lesează drepturile cuiva.

*

Se escepteazǎ din lege, actele militare de comandament și actele de guvernămînt.

*

In ceia ce privește actele militare, contenciosul nu va fi în drept a le resolvi, ci se va pronunța numai în ceia ce privește despăgubirile.

*

In proect se prevede, că de actele de guvernămînt, contenciosul nu se va atinge.

In această privință, o vie discuțiune s'a încins în sînul consiliului de miniștri.

D. Marghiloman, a aratat cît e de elastică definițiunea de „acte de guvernămînt" care ușor poate da naștere la arbitrar.

D. Carp a răspuns, că prin acte de guvernămînt, se'nțeleg acele, care au la spate o lege.

*

Discuțiunea a ținut mai bine de o oră și jumătate, fără ca miniștrii să se înțeleagă, în ceia ce privește acepțiunea actelor de guvernămînt.

Ședința s'a rădicat la orele 7 jum., rămănînd ca miniștrii să se întrunească din nou Luni la orele 5 jum, pentru a continua discuția în accastă privință.

Modificarea tarifului vamal

Bucureşti.—Ziarele oficioase, anunță că guvernul pregătește o modificare a tarifului vamal. Se vor modifica 100 de articole, ridicîndu-se taxele, asupra importului de materii prime și alimente de prima necesitate.

Banchet

Galați.—Azi, are loc la Galați un banchet, oferit de conservatorii democrați, d-lui Vulpe, care s'a înscris în partid, împreună cu un însemnat număr de partizani.

CREMA PUDRA SAPUN **FLORA** POMADA Capilogen (Apă de păr)

Campania opoziției

București.—Opoziția unită, va organiza în cursul săptămînei viitoare, mari întruniri publice, în toate orașele principale din țară.

Lagea pentru vînzarea bunurilor de mînă moartă

Bucureşti.—In secția a 7-a a Camerei s'a propus, a se introduce și proectul pentru vînzarea moșiilor de mînă moartă, și expropierea societăților de asigurare.

*

D Crețulescu, efor la biserica Crețulescu, a înaintat consiliului de miniștri un memoriu, prin care solicita ca așezămîntul bisericei Crețulescu, să fie scos din prevederile legei pentru vînzarea bunurilor de mînă moartă.

Motivul invocat, e că prin testamentul lăsat de defuncta Domnița Safta Crețulescu, se prevede categoric, ca moșiile destinate bisericei, să nu fie înstrăinate.

*

D. G. Gr. Cantacuzino, președintele Senatului, s'a declarat categoric, în potriva proectului pentru vînzarea moșiilor de mînă moartă.

Sinuciderea din Capitală

Bucureşti.—Azi dimineață muncitorul Iosef Morariu, s'a sinucis într'o locuință, din strada Livedea cu Duzi.

Mizeria e cauza sinuciderei.

CAMERA

Ședința se deschide la oarele 2 20.

Se discută proectul de lege asupra incompatibilității.

D. Ianovici depune un proect de lege pentru construirea de locuințe eftine în București.

D. Berceanu cere să se ție o ședință de noapte pentru votarea de indigenate.

D. Deșliu răspunde că aceasta e o chestie ce privește biroul.

SENATUL

Senatul se ocupă cu indigenate.

Apropiat răsboi între Apgentina și Paraguay

Buenos-Ayres. — Guvernul din Paraguai, respunzînd ofensator la ultimatul Argentinei cu privire la atacarea vaselor Argentiene, ministrul Argentinei, părăsind țara, răsboiul pare a fi inevitabil.

Bombardarea a două porturi turcești de italieni

Constantinopol. După știrile oficiale turcești. Italienii au bombardat cele două porturi Liol și Tuleiman de lîngă Derna, încercînd o debarcare.

Apararea turcilor a fost atît de puternică în cît italienii au fost respinși cu mari pierderi.

Un nou vapor confiscat de Italieni

Tunis.—Vaporul francez, Tavignano al companiei mixte, care asigură curierul între Tunis și Lesbiano a fost oprit eri seara la cîte-va mile de coasta Biba în coasta de la Bibano de torpiloarele italiene și condus la Tripolis.

Tranșarea incidentului Franco-Italian

Paris. — Incidentul franco Italian, cu privire la confiscarea vaselor Carthage și Manuba, a fost aplanat spre satisfacerea ambelor țări.

Situația în China

Berlin. — Guvernul din Kiaotcin, a primit ordin telegrafic a opri 500 oameni și ofițeri din detașamentele garnizoanelor Tien-Tsin, și Toingta.

Această măsură e luată în vederea turburărilor din China.

Delegația Engleză la Petersburg

Petersburg.—Perechea imperială Rusă a primit azi în audiență solemnă, delegația Engleză.

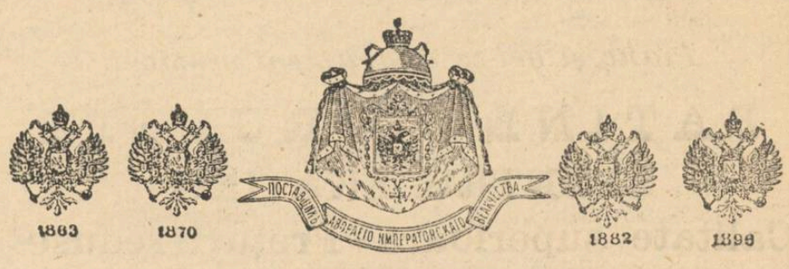

ȘOȘONI și GALOȘI

Russian-American India Rubber Co.
„TREUGOLNIK" St. Petersburg
Sucursala: București, Strada Sarindar 22

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAŞI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afişe în diferite mărimi şi culori, broşuri, teze de medicină, cărţi de şcoală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Preţuri ieftene

Magazinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

— Casă de încredere, fondată în 89₂ —

NOTE de MUZICA

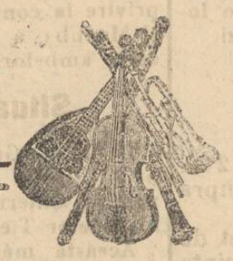

Instrumente muzicale şi Accesorii

Asortiment complect după Programa Conservatorului

VIORI ŞI VIOLONCELE PENTRU CONCERT

Piane şi Pianine

Reprezentanţa renumitelor fabrici

STEINWEG, ROSENKRANZ

Vînzare şi în rate lunare fără acont—INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL *pentru reparare de Piane şi ori-ce instrument muzical.*

PATINE CU RULETE

PENTRU SKATING

Calitate superioară—Preţuri reduse

Medalii şi Recompense la Expositiunile din Lyon 1872, Paris 1873, Paris 1878

DIGESTIUNI ARTIFICIALE

VIN

BI-DIGESTIF

CHASSAING

CU PEPSINĂ ŞI DIASTASĂ

Pepsina şi Diastasa sunt cei doui agenţi naturali şi indispensabili ai Digestiunei. **Vinul lui Chassaing** a obtinut, în 1864, un raport din cei mai favorabili la Academia de Medicină din Paris. De atunci, a luat un loc din cele mai importante în Therapeutică, şi este ţilnic prescris în contra

DIGESTIUNILOR DIFFICILE SEU INCOMPLECTE, DURERILOR DE STOMACH DYSPEPSIELOR, GASTRALGIELOR, CONVALESCENTELOR LUNGI, VĂRSĂTURELOR, DIARREEI, PERDEREI POFTEI DE MĂNCARE, A PUTERILOR ETC.

NOTA. — *Exist numeróse imitaţiuni şi contra faceri. — A exige acestă semnătură în patru culori pe banda care sigilèza capsula.*

Paris, 6, avenue Victoria, şi în principalele Pharmacii

Fabrica de oglinzi

Israil Bergher—Iaşi

Premiat cu medalia de aur Paris 1911

Executa: oglinzi veneţiene, tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc, Giamuri bizotate, legate în metale pentru clădiri şi mobile. Execuţie din cele mai elegante ai moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din străinătate.

Reparaţiuni se execută cu preţuri modeste. Comenzile se primesc în localul fabricei str. Palat No. 62.

La fabrică se află în permanenţă o expoziţie cu produsele fabricei.

Teatrul Circ-Sidoli

Cinematograf

PATHÉ-FRÈRES

In fiecare seară mare reprezentaţie.

Programul se schimbă

Luni, Joi şi Sîmbătă

Matincuri

Sămbătă şi Duminică la 3 ore p. m.

Preţurile locurilor seara: Loia (4 persoane) 8 lei—Rezervat 1.50—Un scaun 1 leu—Balcon 70 bani—Galeria 50 b.

Preţurile populare obişnuite la matineu şi anume: Loja 4 lei,—Rezervat 80 b. —Stal 60 bani,—Balcon 40 bani,—Galeria 30 bani.

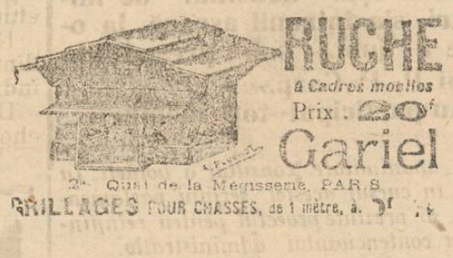

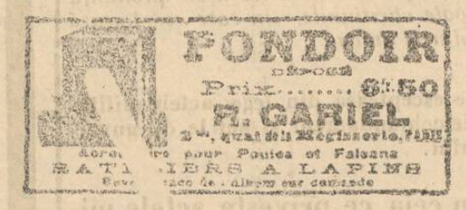

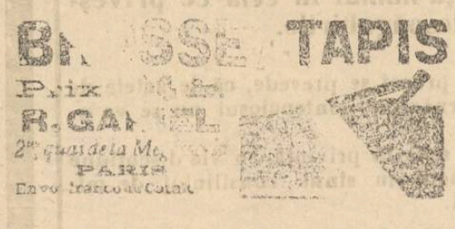

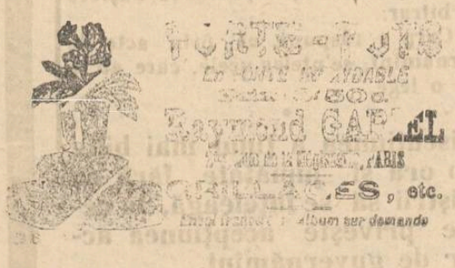

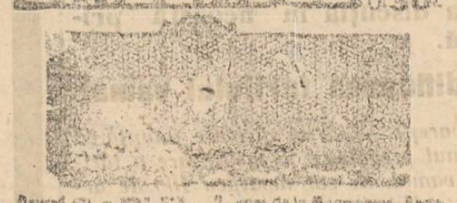

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai răspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi înseriţi la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Primăriei No 17.

!!! IGIENA ŞI FRUMUSEŢEA PIELEI !!!

se obţine prin întrebuinţarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile şi obrazul în contra influenţelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée îndulceşte şi nutreşte imediat pielea scorojită; nu este unsuros, neconţinînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină şi miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete şi catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se ataşează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu* „GELÉE-KALODERMA".

De vînzare la toate Farm. Drog. şi Mag. de Parfumerie de toaletă

Representant pentru — România — **H. ŞIEBENEICHER** — BUCUREŞTI — Str. Smîrdan 24

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ușurează și vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migranele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismeale acute* şi *dureroase* cari au resistat tuturor celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vro uşurare, va lua 4 hapuri a doua zi: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, *de* PARIS, *cari se pot găsi la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.*

UNA RECOMPENSĂ NAŢIONALĂ DE 24.000 FR.

Tipografia H. Goldner, Iaşi Str. Mîrzescu.—Instalaţiune cu motoare electrice, executată de Iohan Krzyzanoski lăcătuş electrician, Iaşi, str. Păcurari

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei

6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani

„ „ „ IV, 40 „

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Th. Rosetti 25

Sub direcțiunea unui Comitet

Anul IX — No. 1495 — Marți 17 Ianuarie 1912

O nouă călcare a Constituției

— MÎNA MOARTĂ —

Destinul rezervă cîte-odată unor oameni, ironii ucigătoare. Cela care a avut de suferit mai mult de pe urma unor asemenea crude coincidențe ale întîmplării, a fost fără îndoială d. P. P. Carp.

In adevăr, o viață lungă de om proprietarul țibăneștilor a propăvăduit asanarea moravurilor și desinteresarea în viața publică. O viață întreagă de om d. P. P. Carp a așteptat în opoziție —într'o lungă și agitată opoziție — ca să'și pună în lucrare cele două ideaturi ale sale.

In cele din urmă a reușit să escaladeze mult așteptata putere. D. Carp e azi președinte al consiliului. Ce s'a întîmplat în anul de cînd d. Carp guvernează țara, știe toată lumea.

In locul asanării moravurilor, am văzut acea groaznică corupțiune pusă în lucrare de d. Marghiloman, fără a salva macar aparențele, și patronată de d. Carp cu o seninătate și cu o pasivitate surprinzătoare.

In locul desinteresării în viața politică, s'a descoperit afacerea Durmești, în destul de vorbitoare de la sine, ca să mai avem nevoi a insista.

Dar soarta nu s'a oprit aici, cu zeflemelele față de zeflemistul d. Carp. Gruparea junimistă se intitula pe vremuri „partid constituțional" și avea ca organ oficios un ziar cu același nume. Ei bine, d. Carp odată venit la guvern, în mai puțin de un an, a călcat pactul nostru fundamental, în tot ce el are mai esențial și mai garantator în el.

Legea scelerată a d-lui Marghiloman a desființat de fapt Constituția, iar acum în urmă, așa zisul proect pentru răscumpărarea moșiilor de mînă moartă, calcă în chip flagrant art. 19 din Constituție.

O analiză, cît de superficială a articolului 1 din proectul guvernului și punerea lui în fața art. 19 din Constituție, va vădi pînă la evidență că pactul nostru fundamental a fost calcat în litera și spiritul lui.

*

In adevăr, articolul 19 din Constituție spune ritos: „Nimeni nu poate fi expropiat de cît pentru cauză de utilitate publică, legalmente constatată și după o dreaptă și prealabilă despăgubire".

„*Prin cauză de utilitate publică, urmează a se înțelege numai comunicațiunea și salubritatea publică, precum și lucrările de apărarea țării*".

Că secularizarea proprietăților zise de mînă moartă constitue o directă și francă expropiere, n'o va nega nimeni. De altfel art. 1 e limpede în această privință, cînd zice:

„Toate moșiile, afară de păduri, care sînt proprietăți ale persoanelor juridice, cu caracter de utilitate publică (Așezăminte publice, Eforia spitalelor civile, Așezămintele Brîncovenești, Eforia sfîntului Spiridon, Spitalurile, Azilurile, Bisericele, Comunele, Județele, etc), trec în proprietatea statului în următoarele condițiuni:

Pentru moșiile asupra cărora zisele așezăminte nu au în prezent de cît nuda proprietate, legea de față se va publica în momentul cînd se va stinge dreptul uzufructuarilor".

Intrebarea e acum: putea guvernul să decreteze această expropiere, față de dispozițiunile clare din art. 19 din Constituție? Nimeni nu credem să poată pretinde acest lucru și — cum vom vedea mai jos—cu atît mai puțin membrii actualului cabinet.

Litera Constituției a fost așa dar călcată de guvern, prin noul său proect.

Să vedem acum, cum stăm cu *spiritul* Constituției.

Se știe că Pactul nostru fundamental este luat după cel al Belgiei. Or, aliniatul subliniat de noi mai sus, și în care se enumeră în mod *limitativ* cazurile de utilitate publică, **nu figurează în Constituția belgiană.** El a fost, așa dar, introdus de Constituanții noștri în chip voit și cu menirea de-a reprezenta ceva special în Pactul nostru fundamental.

Pentru cei familiarizați cu istoria noastră contimporană, scopul dispoziției de mai sus e cunoscut: la 1866, cînd s'a votat Constituția noastră, proprietarii rurali eșeau din marea revoluție — mare, deși pacinică—de la 1864, cînd Vodă-Cuza și M. Kogălniceanu împroprietăriseră pe săteni.

Teama proprietarilor de-a nu vedea repetîndu-se un 15 August 1864, i-a îndemnat să înscrie în Pactul nostru fundamental al III. de sub art. 19, tocmai pentru a se garanta, că pe viitor nu se va putea face o expropiere cu scopul de-a se împărți pămînt sătenilor—*adică de-a nu se mai putea face, tocmai ceia ce face azi guvernul Carp.*

Insemnează aceasta o călcare a Constituției, și în litera și în spiritul ei? Evident că da.

Singurul argument pe care-l va putea invoca guvernul, va fi acela că expropierea nu se face de la particulari ci de la persoanele juridice. Argumentul e, neaparat, de formă, căci Constituția nu face nici o distincție între persoanele fizice și între cele morale. Și apoi dacă ar fi să aplicăm această teorie, guvernul n'ar mai putea fi ținut la despăgubiri.

*

Prea adevărat, partidul conservator-democrat a înscris răscumpărarea moșiilor de mînă moartă și împărțirea lor la săteni. Dar în concepția noastră această operație trebuia să se facă printr'o *cumpărare de bună-voie*, legea neintervenind de cît pentru *a autoriza* acele așezăminte—incapabile să alieneze—să poată face această vînzare.

*

Am zis mai sus, că tocmai actualii miniștri nu aveau calitatea să propună un asemenea proect de lege.

In adevăr, e încă în aducerea aminte a tuturor, că la 1907 cînd liberalii voiau să procedeze la o expropiere a întinderilor destinate islazurilor, mai toți din membrii actualului guvern, s'au opus la această măsură, tocmai pe motivul că darea pămînturilor la săteni nu intră în cele trei cazuri de expropiere forțată.

D. I Brătianu, în înțălegere cu partidul conservator, a fost atunci nevoit să renunțe la ideia exproprierei și a prevăzut în legea pentru învoielile agricole darea *benevolă* a islazului, ceiace era conform cu Constituția și cu programul partidului conservator-democrat, în ce privește cumpărarea proprietăților de mînă moartă.

Iată dar o a doua și nu cea mai secundară călcare a Constituției, din partea grupării... constituționale.

Criza bisericească

Evenimentele politice la ordinea zilei au sustras atenția publică de la întreaga gravitate sub care se prezintă criza bisericească. Guvernul nu numai că nu e în stare să găsească un candidat la scaunul Primațial, dar nici unul din arhierei nu primește să candideze la locul de Episcop al Romanului.

Dacă, în ce privește candidatura la locul de Primat, guvernul n'are decît o răspundere morală, apoi în ce privește neputința de-a împlini vacanța de la Roman, situația cabinetului e mult mai grea.

In adevăr, motivul pentru care archiereii nu vor să candideze la acel scaun, e că ei privesc ocuparea scaunului încă nevacant al Romanului, ca un act de uzurpare, și recunosc deci implicit drepturile imprescriptibile ale P. S. Gherasim Safirin. Deci guvernul, scoțînd din scaun, fără caterisire, pe Episcopul de Roman, a comis o ilegalitate.

Dacă ar fi numai atît și încă lucrul ar fi din cale afară de grav.

Dar lucrurile nu se opresc aici.

In adevăr, cine consideră sentința sinodului și executarea ei de către guvern, ca ilegală? Tocmai aceia cari au judecat pe P. S. Gherasim Safirin, tocmai aceia cari au semnat sentința de izgonire—fără caterisire — a lui Gherasim Safirin!

Ar fi oare cu putință o astfel de flagrantă contrazicere în cazul dacă archiereii, judecători ai Episcopului de Roman, ar fi judecat ei în conștiință și'ar fi semnat din libera lor voință hotărîrea de demitere? Evident că nu. Atitudinea de azi a archiereilor și refuzul lor de a candida la scaunul de Roman pe motiv de uzurpare, constituesc îndestulătoare dovadă că sențințele sinodului — în deosebi cea contra Episcopului Safirin — nu sunt ale membrilor episcopatului nostru, că au fost smulse și impuse cu sila de d. C. C. Arion.

Așa privită criza bisericească de azi, ea capătă o gravitate excepțională. Și nu credem nici a greși și nici a exagera cînd afirmăm că guvernul Carp va cădea pe chestia bisericească.

Viitorul cel mai apropiat va dovedi că dreptatea e de partea noastră.

Intrunirea ministerială de eri

După expunerea situației ce i-a fost făcută de șefii celor două partide de opoziție, M S. Regele și-a rezervat timpul de a aviza, recomandînd d-lor Ionel Brătianu și Take Ionescu, ca în acest răstimp opoziția să se abțină de la ori-ce manifestare.

Recomandația Suveranului este ascultată de opoziție. Regele vrea ca soluția ce o va da asupra situației să nu pară a fi influențată de agitații — ceea ce nu împedică guvernul ca să se agite în stradă să manifesteze la o laltă cu muncitorii și să asigure că trebue să se bucure de încrederea Coroanei

Guvernul a ținut ieri, în București, o întrunire pur ministerială De ce a ținut-o—nu știm. Cînd de pe tribuna publică vorbesc numai reprezentanți ai guvernului, ar fi fost de așteptat ca discursurile lor să nu fi fost o reproducție a discursurilor sindicaliste.

Ministrul Filipescu ca să risipească invinuirea că n'ar fi solidar cu actele guvernului, a atacat Banca Națională cu o inconștiență brutală. Banca Națională a exclamat d. Filipescu, este cea mai vastă excrocherie a secolului, este cel mai mare tripou din țara romînească.

Cînd un ministru vorbește astfel, trebue să aducă și dovada, că guvernul a sezizat parchetul de afacerea de escrocherie și trebue să arăte ce măsuri a luat pentru stavilirea excrocheriei.

Ceilalți miniștri au vorbit la fel, avînd toți nota foarte dulce pentru o împacare a tuturor elementelor conservatoare.

Ei vor împacare. Dar vorba este dacă te poți gîndi serios la împăcare în momente în cari guvernul a devenit un simplu instrument de ură și de răzbunări personale, cînd se zvîrcolește în lupte sălbatece și cînd fuzionează, în desperare de cauză, cu ideile și principiile d-lui N. D. Cocea, care, dacă n'a reușit să vorbească cu Pantelimon, a reușit, însă, să devie o stea pentru guvernul Carp.

Bărbatul cu Misii

D. C. Olănescu, fiind plecat în străinătate, d. Dimitrie Grecianu, *a fost însărcinatul cu președinția Camerei.*

(*Evenimentul*).

Fie din cauza intimperiilor pulitico-guvernamentale la ordinea zilei, fie din cauze internaționale, Regele n'a fost rugat să se lase reprezentat de d. Greceanu și la serbările ce vor avea loc la Sofia cu prilejul majoratului prințului Boris.

Dar dacă obișnuitul trimis extra-ordinar al Suveranului nostru n'a avut și un al treilea succes palatist, natura l'a prevăzut cu un al treilea succes pur indigen, dar fără pereche.

Cercetați istoria vieții noastre parlamentare, de la început pînă astă-zi, cercetați zilele senine și cele nouroase ale acelei vieți—dar nu veți găsi cazul unui vice președinte, care să fi fost însărcinat, în lipsa președinților, să prezideze ședințele Adunării.

Adevărul este, că nici d. Greceanu n'a fost însărcinat cu asemenea misie, dovadă că, de cînd lipsește d. Olănescu, ședințele au fost prezidate și de d. Deșliu și de ceilalți, căchiar în prezența președintelui, ședința poate fi prezidată de unul din cei patru vice președinți.

Nimeni nu vorbește despre d. Greceanu și trebue s'o facă gazeta lui din Iași.

Această gazetă, de un an de cînd patronul ei este la guvern, n'a putut povesti despre el de cît ceea ce povestește și despre prefectul județului și despre energicul președinte al Camerii de Comerț: „fruntașul nostru a plecat, fruntașul nostru, s'a întors".

Și dacă fruntășia consistă în a pleca și în a sosi și dacă, cu cît cine-va pleacă și se întoarce mai des, cu atît devine mai fruntaș — cel mai fruntaș între fruntași devine conductor de la vagonul cu paturi...

De astă dată *Evenimentul* a putut înregistra un mare succes al d-lui Greceanu – în afară de tren. Domnul Greceanu stă locului și are succes: președintele Camerii l'a însărcinat să-i ție locul.

Deprins cu misiunile extra-ordinare, fost trimis al Regelui la Quirinal, fost trimis ai Regelui la Cernăuți— d. Greceanu suportă, fără osebite emoții, noua însărcinare ce-i s'a dat.

Insărcinare, care cu toate aparențele contrarii, este naturală: cînd învățămîntul superior din Iași devine obiect de interpelare pentru contructorul Miclescu; cînd proecte pe legi senzaționale devin specialitatea exhumatului—cînd steagul negru flîfîie d'asupra unui Parlament în plină deconfitură morală —ie foarte natural ca d. Olănescu să plece în țări străine și să lase vorbă d-lui Greceanu: prezidează d-ta.

Voluntarii selecți

Domnii *I. Stamatiu, N. Corjescu* și *M. Borcea* au plecat spre a participa la marea întrunire conservatoare. (*Evenimentul*)

Hotărîse guvernul și faptul a fost comunicat presei oficioase, că întrunirea de la 15 c, va fi fără delegați din provincie. Pentru două motive, ne închipuim: de delicateță pentru aliații paralel—sindicaliști—care au avut o întrunire premergătoare fără proletari din toate unghiurile țării; apoi pentru ca să se poată spune: „peste 40,000 cetățeni au fost la întrunirile noastre paralelă ca tendinți—fără să fi adus delegați din țară, sau frați căruțași din porturi".

Adevărul este că, pentru întrunirile de ieri, au fost expediați, din toate orașele țării, mii de liber parcursiști—dar în mod confidențial. Iașul, însă, pe care-l trage firea să stee sentinelă în fruntea tuturor mișcărilor mari, n'a putut fi, în asemenea împrejurare, strict confidențial și precum glăsuește moto-ul oficios din fruntea acestor rînduri—un trio inimos, reprezintatul carpismului ieșean, a plecat să iee parte la intruniri.

Momentele politice mari, momentele decisive pentru un partid de guvernămînt, sunt, firește, mai tari de cît avizurile ce le dă chiar sfatul miniștrilor. El a trimes răspuns soldaților din provincie să nu se deplaseze pentru întruniri—dar puteau oare d. Stamatiu și ceilalți doi să resiste unui anti-matineu în care Dragul Toma va striga „Răteşti" la Dacia și unui matineu în care d. Marghiloman va striga „Răteşti" la Eforie?

Asemenea monstru voiau să vadă și cei trei de la Iași și în trio voluntar s'au pornit—ca să-l vadă.

Domnul Stamatiu nu este doar un oare-care: d-sa este ajutor de primar al comunei Iași: d. „Nicușor" Corjescu este consilier județian și cel d'al treilea este om politic în Iași.

O adevărată colecție de barbați distinși, cărora consiliul de miniștri le va amnestia irupția patimașă de a fi plecat, la București, să reprezinte Iașul, orașul speranții, la cele două spectacole de ieri.

OAMENI ȘI LUCRURI

SANATATE...

In ultimul număr din „La Nouvelle Revue" din Paris profesorul Doyen — chirurg dintre cei mai celebri, publică un articol intitulat „Sănatatea fără medicamente", în care arată împrejurările cari l'au condus la stabilirea metodei sale terapeutice, care are ca principiu întărirea organizmului contra tuturor bolilor prin mărirea rezistenței vitale a corpului. Ca formulă, metodul în chestiune aduce în discuțiune întrebuințarea unui aliment celular ideal, iar ca realizare practică întrebuințarea unor doze anumite de mycolisină — o soluție de extracte din diferiți fermenți selecționați — fie pe gură, fie sub formă de injecțiuni, ori chiar de vaccinare specifică, după trebuință și împrejurări.

Profesorul Doyen crede că adversarii cari combat părerile lui, fac lucrul acesta din interes, iar nu din convingere științifică.

Poate ar fi momentul să subliniem această doctrină—dacă îi se poate aplica termenul de doctrină medicală—tocmai acum cînd se discută atît de mult în orașul nostru chestiunea relațiilor între farmacii și marele public pe de-oparte, între acesta din urmă și medicii practici pe de altă parte.

E destul de curios—fie zis în paranteză—că nu s'a observat nici odată în opinia publică, la noi cel puțin, o mișcare în contra scumpetei medicamentelor. Și doar nimeni nu va spune că nu sunt scumpe! Nu vor spune nici farmaciștii singuri măcar,—ocrotiți de o lege în contra căreia nu ei sunt chemați doară se se ridice și de care nu sunt nici răspunzători.

E atîta legătură între droga farmaceutică, între substanța medicală și între credința omului, între sentimentul și instinctul lui de conservare, încît el ridică oarecum medicamentul mai presus de ori-ce alt lucru, fie o substanță alimentară, sau orice altă marfă de consum. Omul pune oarecare sfințenie, oarecare element ideal în cel mai neînsemnat preparat, care are menirea de a-l vindeca de vr'un rău. De aceea nu se poate socoti cu obișnuita măsură valoarea lui, scumpetea lui. Din contra: cu cît mai scump, cu atît mai... eficace. Cu cît mai misterios, cu atît mai de preț. Franța—fiindcă de dînsa e vorba—a fost vindecată de multe prejudiții medico farmaceutice prin literatura genialilor satiriști cari s'au succedat de la Molière și Rabelais. Dar în deceniile din urmă spiritul comercial a năvălit cu furie în domeniul medico-farmaceutic și astăzi vedem acolo, mai mult ca ori unde înmulțindu-se cele mai ciudate preparațiuni cari, de cari mai miraculoase. E oare un început de îndreptare alarma dată de Doyen? Și, înainte de toate, starea medicinei îngăduie astăzi o scădere a... epidemiei de doctorii? Faptul că însuși doctorii au început a cere aceasta e un fenomen care merită să mai stăruim puțin asupra lui.

Bodion

EFECTELE PATIMELOR

Greșelile sunt destinate pentru oameni. Mai cu deosebire în politică: cu cît oamenii ocupă roluri mai mari și activitatea lor cuprinde sfere mai întinse, cu atît sunt mai expuși greșelilor. Ceva mai mult, cu cît oamenii sunt mai aproape de genii sau însuși genii: cu atît comit și greșeli mai mari, ca unii ce știindu-și puterile incomensurabile ei sunt mai grăbiți și mai avizi la realizarea de opere neperitoare,—iar pe de altă parte geniile nu au o experiență înainte, căci ele sunt originale, ele nu se iau după exemplele și tipicurile altora, căci atunci n'ar mai fi genii.

Numai cei ce nu fac nimic, nu greșesc nimic.

De aceia se și tolerează și se iartă multe celor ce au făcut multe și au dovedit că sunt capabili de a face... și mai multe.

Ceva însă nu se poate tolera și nici odată ierta: *atunci cînd greșelile nu sunt rezultatele întîmplărilor sau riscurilor, ci ele sunt efectele patimelor meschine.* Acestea compromit și infierează pentru totdeauna chiar spiritele cele mai alese.

Cînd patem ca ambiția, vanitatea, răsbunarea stăpînesc spiritele omenești, chiar oamenii cei mai bine dotați, devin instrumente în mîinile lor. Atunci faptele comise de oamenii, sub aceste imperii, fatal, dau rezultate desastroase ce nu se pot nici prevedea nici calcula, după gradul și intensitatea puterilor de cari făptuitorii pot dispune.

Dacă am căuta să aplicăm aceste eterne axiome de sociologie politică, la cele ce vedem azi în țara noastră, am constata următoarele:

Un om, — în accepția întreagă a cuvîntului, — o figură istorică a țărei, un titan al spiritului on Petre Carp, după o propagandă de peste 40 de ani în care unica lui rațiune de a fi s'a cimentat în jurul unei singure lozince: *„autoritatea morală"*, tocmai cînd a avut posibilitatea de a realiza ce a propagat o viață întreagă: *într'un singur an de încercare, la lucru, el singur și-a distrus toată legenda și ideia de a fi!*

De ce?

— Din cauza patimelor

D. P. Carp, în loc ca ajuns, în sfîrșit, sus, să își zică: *E momentul de a coaliza toate forțele reale conservatoare, sub un spirit înalt și o cale dreaptă, pe cari să zidim edificiul nostru de „au-*

toritate morală", în interesul numai al ţării, — „*totul pentru ţară, nimic pentru noi*", e scris ca deviză, pe steagul conservator, de întemeetorul lui Barbu Catargiu, şi tot aşa a urmat în asemenea împrejurări şi demnul şi marele lui frate Lascar Catargiu; — D-sa orbit de vanitate şi stăpînit de răsbunare, a zis: *e momentul să distrug pe cei ce mi fac mie umbră, în Partidul Conservator.*

O viaţă întreagă d. P. Carp a năzuit puterea; la un singur moment a avut-o deplină; cugetase şi colectase un bagaj politic în curs de peste 40 de ani necompromis şi neîncercat; prin forţa împrejurărilor acest moment istoric ştia d. P. Carp că e unic în viaţa d-sale avînd azi peste 74 de ani; şi *cînd trebuia să înceapă să clădească, avînd la îndămînă multiplele avantagii ale puterii in interesul ţărei; d-sa a abusat de forţele puterei, cari au altă destinaţie, coborîndu-le şi uzîndu-le într'un interes meschin, personal, de răsbunare şi distrugere.*

Avea ocazia d. P. Carp să înscrie o pagină de aur în oropsita carte a conservatismului romînesc şi să prepare ţării o eră nouă prin restabilirea unui equilibru de forţe egale politice de la un partid la altul; şi d-sa a procurat istoricilor viitori ocazia tristă pentru partidul conservator, ca numele de P. Carp să figureze sub capitolul „*monştrilor politici*", cari poartă funestele nume de: Vogoride, Căpitan Costache Ch'orul şi Radu Mihai, — iar Ţărei, i-a hărăzit o epocă de frămîntări anarhice, coborînd o la discreţia unor bande parasitare sindicaliste, — singura scîndură putredă de salvare, pe oceanul furios al valurilor de patimi meschine, la nivelul cărora l'a coborît pe d. P. Carp, prea puţin scrupulosul său aghiotant, ce îşi a imortalizat numele în odioasa poreclă de „*banditul de la Interne*".

Iată, cu amărăciune profundă ce fel de rezultate funeste trebue să culeagă ţara de pe urma politicei „de distrugere" a „asanatorilor de moravuri" stăpîniţi numai şi numai de patemi, cari de cari mai josnice şi mai meschine.

De cea ce toată lumea ţine seamă, d. P. Carp nu vrea să ştie, cum că pe terenul distrugerei: *nu se distruge stejarul cu socul nici ferut cu tuciul; nici omul de geniu chiar cu omul superior, dar care nu e încă... geniu.*

Rezultatul final?

— E acel pe care-l culege cel ce îşi a clădit ziduri, de cari să dă singur cu capul.

„*Merita d. Carp nişte alegeri mai curate*", i-a spus d. Matei Cantacuzino, poate spiritul cel mai înalt şi mai curat din jurul steagului junimist; merita d. *P. Carp un sfîrşit mai frumos*, îi vom spune toţi acei cari în interesul ţărei, aveau mari speranţe în acest spirit socotit înalt, dar care coborîndu-se singur, prea jos, şi-a grăbit înmormîntarea politică şi prea de timpuriu şi prea trist.

...O, mărire şi decădere, — şi voi toţi pentru oameni sunteţi destinate.

George Skariet

Litere-Ştiinţe-Arte

„Viaţa Romînească" a apărut cu un foarte bogat sumar, cuprinzînd nuvele, poezii, studii, recenzii, cronici semnate de M. Sadoveanu, T. Arghezi, Ch. Drouhet, G. Topîrceanu, G. Galaction. R. Rosetti, G. Murnu, C. Hogaş, M. Codreanu, C. Stere, Dr. G. Stănculeanu, Ile Bărbulescu, I. G. Duca, M. Sevastos, Nicanor et comp.

Acum cînd procesul plagiatului Cuza vine din nou înaintea juraţilor, cînd chestia plagiatelor în genere va fi pe larg discutată—şi poate a plagiatelor în literatura şi producţiunea publicistică romînească în deosebi—se va ceti cu interes studiul d lui Drouhet asupra „modelelor franceze ale teatrului lui Alexandri".

Marele poet nu e învinuit de plagiat —dar profesorul iaşan arată în „Viaţa Romînească" abundentele izvoare franceze pe care le-a folosit şi le-a imitat uneori direct, scriindu-şi farsele atît de populare altă dată.

Fiindcă în mod obicnuit subliniem apariţiile noui în reviste, e rîndul să relevăm cu laude strofele cu cari d. Tudor Arghezi debutează în publicaţia iaşană.

*

Academia Franceză, va decerne anul acesta, pentru prima dată, premiul Soussaye, autorului celui mai bun libret de operă şi asta ca să se încurajeze libretele franceze, care de la o vreme au început să devie cam rare.

*

Dansatoarele de la Opera din Paris s'au... supus definitiv. acceptînd condiţiunile de salar şi de... muncă.

De ciudă, îşi vor mări capitolul veniturilor extraordinare. Cele ţinere bine înţeles...

*

A propos de dans.

Intre curiozităţile legislaţiei americane un corespondent francez înregistrează proiectul unui deputat newyorkez, ca să se exercite o cenzură severă contra nouelor dansuri.

Anume să se numească inspectori pentru toate localurile unde se dansează şi să se aplice măsuri severe contra eventualelor imoralităţi ce se furişează prin ajutorul dansului.

*

La Paris se măreşte gustul pentru teatrul antic. D-na Caristie-Martel de la Comedia Franceză, a cerut consiliului municipal de a-i concede Arenele din str. Monge, în timpul lunei Iunie viitor pentru a da acolo o serie de reprezentaţii teatrale sub cerul liber.

*

A murit la Newyo k Alfred Tennyson Dickens, copilul marelui romancier englez.

*

— In primile zile a lui Februarie se va pune în vînzare noul volum intitulat *Cuzeştii*, datorit d-lui Gh. Ghibănescu. Lucrarea cuprinde acte de proprietate a moşiilor Cuzeşti de la Fălciu, şi e precedată de un studiu asupra familiei Cuza, începător din secol. al XVII (1630), cum şi un studiu întreg asupra văii Elanului de la Fălciu, pe a cărui afluente vine aşezat satul Barboşii, numire străveche Cuzească.

Lucrarea va fi însoţită de un *arbure geneologic* al familiei Cuza, cel mai complect şi întocmit după acte şi documente publice şi private; apoi va da în clişee chipul celor 2 fii ai lui Vodă Cuza: Alexandru şi Dimitrie Cuza.

Un indice alfabetic va întregi lucrarea şi va înlesni pe cercetători în consultare.

*

STRUNA ZILEI

PLATĂ ŞI FAPTA

După rapoartele medicale rănile cauzate victimelor din ziua de 8 Ianuarie prezintă mărimea unor piese de 5 lei.

Ziarele.

După plată – bătăuşii
Se conduseră şi ei.
Deci şi rănile s făcute
Pe măsura de., cinci lei.

Contenciosul administrativ

— Textul ante-proiectului, care va fi prezintat Parlamentului —

Reproducem, în cele ce urmează, textul ante proectului ce urmează a fi depus pe biroul Camerei, pentru reînfinţarea Contenciosului administrativ.

Ne vom ocupa de acest ante-proect, care prezintă mulţime de anomalii.

Iată cuprinsul seu:

*

Contenciosul administrativ este atribuit, ca şi mai înainte, secţiunei III, care va judeca:

f). Recursurile acelor cari s'ar pretinde vatamaţi în drepturile lor, printr'un act administrativ de autoritate, făcut cu călcarea legii, precum şi recursurile în contra refuzului autorităţilor administrative de a rezolva o cerere relativă la un asemenea drept.

Se exceptă:

1. Actele de guvernămînt, adică acele acte de înaltă administraţiune, prin cari puterea executivă exercită guvernămîntul propriu zis, şi cari prin natura lor au un caracter esenţialmente politic: cum ar fi măsurile luate în interesul ordinei publice şi siguranţei Statului, internă şi externă (declararea stării de asediu, măsurile de apărare în potriva epidemiilor, epizootiilor, inundaţiunilor, foametei, turburărilor interne şi altele); faptele săvîrşite în timp de războiu şi cari ar fi impuse de necesităţile imediate ale luptei; tractatele şi convenţiunile diplomatice cu Statele streine şi interpretarea lor; extrădarea străinilor şi altele de aceiaşi natură.

2. Actele privitoare la exerciţiul tutelei administrative şi la controlul erarhic.

g). Recursurile militarilor împotriva actelor autorităţilor militare superioare, însă numai în privinţa decretelor de punere la retragere şi numai pentru quantumul pensiunii.

Curtea de Casaţiune admiţînd recursul va determina anii de serviciu şi quantumul pensiunii, la care ar avea drept recurentul.

h). Recursurile în contra refuzului judeţelor, comunelor sau altor stabilimente publice de a înscrie în budgetele lor o datorie constatată prin titlu executoriu.

Pentru a obţine modificarea unui budget comunal sau judeţean, pentru exerciţiul anului financiar imediat următor, cererea de recurs va trebui să fie introdusă cel mai tîrziu până la 1 Februarie a anului în curs.

Prin efectul decisiunei, creanţa va putea fi urmărită asupra tuturor veniturilor stabilimentului public.

i). In contra deciziunilor Curţei de apel în cazurile prevăzute de art. 15 din legea pentru organizarea şi admistrarea teatrelor în România, precum şi în cazurile prevăzute de art. 10 din legea asupra numelui.

j). Tot această secţiune va judeca şi conflictele de atribuţiuni (art. 5 § III).

(Cererile în casaţiune, enumărate mai sus şi date în competenţa secţiunei III-a, vor fi primite pentru motivul de exces de putere, incompetenţă, denaturare a actelor, violare a legii sau a unui regulament şi greşita apreciaţiune a faptelor şi numai în cazul cînd prin unul din actele enumărate prin acel articol s'ar viola un drept al recurentului (art. 32 alin. 7).

In judecarea recursurilor în materie de contencios administrativ, cînd Curtea va avea necesitate de proceduri preparatorii, ea le va putea face prin comisiuni regatorii date la tribunale şi Curţii de apel sau prin delegaţiunea unui membru.

Daunele interese cari ar putea isvorî din asemenea acte sau fapte, se vor cere de către cei interesaţi de la Curtea de apel respectivă, ori-care ar fi valoarea lor. Aceste cereri se vor judeca de urgenţă şi cu precădere.

In contra acestor deciziuni, partea nemulţumită va avea drept de recurs în Casaţie, în termenul şi formele ordinare (art. 33 alin. 4, 5, şi 6).

Tribunalele ordinare nu se pot pronunţa asupra ilegalităţii unui act administrativ de autoritate de cît pe cale de excepţie (art. 35 al. 1).

*

Recursul în casaţiune pentru cazurile date în competenţa secţiunei III de contencios administrativ, se va putea face ori cînd; în cazul de înlocuire mutare sau punere la retragere în contra legii a funcţionarilor inamovibili legal numiţi, în termen de trei zeci zile libere de la publicarea în „Monitorul Oficial", în cazul cînd particularul a adresat o cerere a administraţiunii recursul se va face după expirarea unui termen de trei zeci libere de la această dată; în cazul prevăzut de art. 5 lit h. se va face ori cînd, cu restricţiunea, însă, arătată în acel text.

In aceste cazuri, se vor cita recurentul autoritatea administrativă a cărei decizie se atacă, precum şi personal capul acelei administraţiuni.

Curtea de casaţie admiţînd recursul în contra unui act administrativ de autoritate, nu anulează acest act, arată numai că actul este ilegal faţă de recurent şi învită autoritatea administrativă să satisfacă cererea, să desfiinţeze sau să modifice actul.

Deciziunea Curţii se comunică prin capul portăreilor sau prin acela care-i ţine locul, administraţiunii, personal capului acelei administraţiuni, precum şi personal fie-cărui consilier judeţean sau comunal, în caz cînd actul emană de la asemenea consilii şi dacă în interval de 30 zile de la comunicare nu se dă nici o urmare deciziunei, Curtea după cererea recurentului, va cita de urgenţă în camera de consiliu pe recurent, pe administraţie, pe capul administraţiunei personal, precum şi personal pe fie-care consilier judeţean sau comunal, şi îi va condemna ca să plătească înmod solidar recurentului, daune de cel puţin pe fie care zi de întîrziere cu începere de la expirarea celor 30 de zile arătate mai sus.

Administraţiunea care ar plăti asemenea daune, are recurs pentru întreaga sumă în contra administratorului sau consilierilor recalcitranţi.

Administratorul nu răspunde de daune de cît pentru intervalul în care a exercitat funcţiunea.

In caz de încetare de funcţiune, deciziunea se va comunica noului administrator, care va avea 30 zile pentru a executa deceziunea; după trecerea acestui termen se va putea cere şi condamnarea lui conform prescripţiunilor de mai sus.

Funcţionarul inamovibil sau stabil numit în mod legal care ar fi înlocuit, mutat sau pus la retragere în contra legii, obţinînd admiterea recursului său el păstrează pînă la reintegrarea în funcţiune de către autoritatea competinte, gradul şi vechimea ce avea înainte de a fi înlocuit, mutat sau pus la retragere.

Deciziunile Curţii de casaţie date în materie administrativă au şi dînsele efect numai între prigonitoarele părţi.

In asemenea materie, preşedintele Curţii de Casaţie, în urma citării părţilor în camera de consiliu, va putea ordona suspendarea executării actului atacat, cu sau fără caţiune.

Birourile redacţiei şi administraţiei OPINIEI, se află instalate în strada Gh. Mîrzescu No. 25.

Societ. Cred. Fonciar Urban

DIN IAŞI

Se aduce la cunoştinţa publică, punerea în vînzare prin licitaţie cu oferte închise. a terenului imobilului fost Dulbergher din Iaşi, stradele: Alba 1, Cucu 57 şi Labirint 2 — 4, ficsîndu-se termenul de vînzare pe ziua de 15 | 28 Februarie 1912.

Terenul se vinde în total sau în parcele, arătate pe planul ce se poate vedea în toate zilele de lucru pînă la oarele 4 p. m. la sediul Societăţii Serviciul Contencios, — iar ofertele închise vor trebui să fie însoţite de garanţii de 10 la sută socotite din valoarea de ofertă a terenului, în total sau în parcele, indicate pe plan.

Ofertele se primesc pînă în ziua de 14 | 27 Februarie 1912 inclusiv, trebuind ca ele să înceapă de la suma de 95000 lei pentru întregul teren, iar pentru acele pentru parcele, de la sumele arătate în planul respectiv.

Direcţiunea.

INFORMAŢII

Avocaţii pledanţi la Casaţie.

Legea privitoare la dreptul avocaţilor de a pleda la Curtea de Casaţie, va fi modificată.

Pentru acest sfârşit ministrul de justiţie va propune modificarea art. 70 din legea Curţii de Casaţie în modul următor:

Numai avocaţii, iar nu şi stagiarii, vor putea pleda înaintea Curţii de casaţie după un stagiu cel puţin de cinci ani de practică efectivă a avocăturii. Stagiul în magistratură echivalează cu o asemenea practică.

Avocaţii, care au acest stagiu şi ar voi să pledeze înaintea Curţii de Casaţie vor prezenta primului preşedinte al acestei Curţii un certificat de la consiliul de disciplină al baroului, unde sunt înscrişi, constatător de îndeplinirea acestor condiţiuni şi vor cere înscrierea lor în tabloul respectiv.

Primul grefier va forma la începutul fie cărui an judecătoresc un tablou de avocaţii cu drept de a pleda înaintea Curţii de Casaţie, şi-l va afişa în sălile de şedinţe ale fie cărei secţiuni şi vor trimete cîte unul şi preşedinţilor secţiunilor respective; va da şi advocatului înscris un certificat constatător de această înscriere.

Pentru formarea însă a primului tablou, primul-preşedinte înainte de punerea în aplicare a acestei legi, va cere decanilor barourilor din ţară liste de avocaţii care întrunesc aceste condiţiuni şi-i va trece din oficiu în tablou.

Proectul mai prevede şi alte dispoziţiuni privitoare la organizarea grefei, la regularea pensiunilor, de retragere ale membrilor Curţii, precum şi sporirea lefurilor la ceiace erau înainte de curba d lui Haret.

Competinţa actuală a Curţii de Casaţie urmează a fi modificată, prin un proect de lege ce va fi depus, în modul următor:

Recursurile relative la pământurile date locuitorilor după legile rurale, se vor distribui şi judeca în mod egal, după ordinea intrării lor, de către cele trei secţiuni.

Recursurile în contra deciziunilor date asupra consolidării drepturilor de a exploata petrolul şi ozocherita, sunt atribuite secţiunei a II-a, căreia i se mai dă în judecată recursurile în materie electorală, recursurile în contra deciziunilor arbitrilor în materie civilă şi acelea în contra hotărârilor date conform codului silvic.

La facerea recensămîntului general, primul-preşedinte va repartiza la secţiunea II-a şi III-a în mod egal judecarea recursurilor în contra deciziunilor fiscale.

Consiliul de higienă al oraşului, se întruneşte mîine, la orele 5 p. m. sub preşedinţia d lui dr. Floru, medic şef al oraşului.

La ordinea zilei, mai multe chestiuni importante.

Ministerul de instrucţiune, a acordat şcoalei de Belle-Arte din localitate, un ajutor de 2000 lei, pentru a organiza o expoziţie, cuprinzînd lucrările elevilor, de la înfiinţarea şcoalei.

„Scrisorile din Iaşi" în ultimul număr al „Ordinei" se ocupă „Arta în aşteptare—In lipsa cafenelei—Localuri publice altă dată — In oraşul viilor—Podgoriile iaşane—Decorul împrejurimilor—Circiumele de ieri—Regimuri celebre—Nume ce nu se mai rostesc—Unde petrecea „Junimea"—Instituţii uitate—Cetatea berăriilor—Glossa ocalei lui Cuza.

D. Vasile Dimitriu s'a hotărît să construiască un teatru, pe locul ce-i aparţine din strada Golia, în faţa spitalului Maternitatea.

Planurile acestui nou local de distracţie au şi fost întocmite.

In noul program de astă seară, Luni 16 Ianuarie, al cinematografului Pathé-Frères, din Sala Sidoli se cuprind între altele:

Prea mult păzite, scene humoristice, (film spaniol).

Lecţia unui vis. Scene feerice.

Amorurile unui prinţ spaniol sau învingătorul învins. Roman însufleţit. Interpretare datorită artiştilor dramatici superiori ai teatrelor berlineze.

Pickle e un mincinos, comedie.

Un bilciu la Irbith (Siberia) la un ger de 40 grade. Scene şi vederi în plin aer.

Căzut la examen. Istorisire din viaţa studenţească berlineză.

O călătorie la Buda-Pesta, capitala Ungariei. Vederi după natură.

Şarlatanul înşelat. Scene comice.

In curînd apare pe pînza cinematografului D-ra Mărioara Ventura, excelenta artistă dramatică, care obţine actualminte succese colosale la teatrele principale pariziane.

D ra Mărioara Ventura este o romîncă dotată cu un talent teatral extraordinar, care atrage admiraţia păturei culte pariziane.

Joi 19 Ian. program nou cu: Femeia răsbunătoare, roman. etc.

Eri la oarele 4, a avut loc adunarea generală a societăţei de binefacere Cuza-Vodă.

D. I. D. Ionescu preşedintele societăţei a făcut o dare de seamă de mersul societăţei, din care rezultă că societatea dispune azi de un capital de peste 5000 lei.

S'a procedat apoi la alegerea unui nou comitet, realegîndu-se vechiul comitet, în frunte cu d, I. D. Ionescu.

Adunarea a mai hotărît, să înfiinţeze o secţie de măritiş.

Un incendiu a distrus casa locuitorului Tudorache Spataru din cătunul Tabara, comuna Bivolari. Focul a luat naştere de la un coş.

Pentru mîine 17 curent, directorii şi directoarele şcoalelor din localitate au fost convocaţi, la o consfătuire la inspectorul general, din strada Lozonschi.

In urma unei dispoziţii ministeriale şcolile primare de fete vor trimite în serii, elevele de clasa IV, să urmeze cursuri practice la şcoala de ţesătorie din strada Eternitatea, odată pe săptămînă.

La ultima întrunire a diriginţilor de farmacii s'a reconstituit societatea farmaciştilor alegîndu-se d. dr. Konya preşedinte, iar d-nii I. Rothardt şi M. Horn, secretari.

In urma discuţiunilor cari au avut loc, s'a hotărît a se reveni asupra îngăduinţei de a se repeta reţetele mai scumpe de 4 lei cu adnotarea „dosa semis precum şi repetările „ad libitum" fără semnătura medicilor.

Cu începere de la 1 Aprilie administraţia comunală a acordat cinci burse lunare de cîte 12 lei pentru cantină, acordate la cele 5 eleve ale şcoalei de ţesătorie din strada Eternitatea. Consilul judeţian a acordat 2 burse de 300 lei pentru două eleve de la ţară, în aceiaşi şcoală.

Un conflict destul de interesant, a izbucnit între autorităţile şcolare superioare şi direcţiunile unora din şcolile particulare filantropice.

Aceste din urmă au refuzat a primi corespondenţa, care se transmite nefrancată, aşa că poşta impune taxe îndoite acelor şcoli, cari la rîndul lor, consideră ca o pedeapsă dublarea timbrelor din partea poştei.

Ministerul a ordonat o anchetă şi s'a constatat, că o parte din şcolile particulare, beneficiază de corespondenţă oficială, iar altor şcoli se trimit plicuri cu totul nefrancate.

Se crede că ministerul va impune administraţiei poştale să considere toată corespondenţa ministerială ca oficială şi să scutească şcolile filantropice de birul timbrelor duble.

Ca spectacol superb şi de elită ce ni se anunţă în această stagiune, ie marele concert a celebrei stele parisiene **Yvette Guilbert** cu ansamblul ei şi care acum ie într'un mare turneu în care culege lauri şi adevărate triumfuri pe care numai o Yvette Guilbert ie in stare să le obţie.

Acest mare concert a originalei artiste ie organizat de cunoscuta agenţie teatrală ieşană „Thalia" (Maximovici) şi va avea loc la Teatrul nostru Naţional în sara de 30 Ianuarie a. c, în faţa unei săli archipline.

Yvette Guilbert vine acum pentru întăia oară la Iaşi.

Dr. J. BRENER

Fost timp de 2 ani asistent în clinicele celebre ale Profesorilor **Leopold** *(Dresden),* **Bumm** *(Berlin),* **Fränkel** *(Breslau).*

Specia ist în Boale de Femei

MAMOŞ

No. 12 Strada Mitropoliei No. 12

Consultaţiuni 9—11 a. m. 2—5 p. m.

Ultime INFORMAȚII

Domnul N. Filipescu, în discursul ce l'a ținut ieri, a caracterizat Banca Națională ca fiind „cea mai vastă excrocherie a veacului".

Guvernatorul acestei bănci a fost multă vreme, d. Teodor Rosseti. Acum în urmă fiind vacant la banca Națională un loc de cenzor al guvernului, a fost ales între alegii de guvernul junimist, d. Iacob Negruzzi, președintele Academiei romîne.

Să alegi pe mai marele nemuritor de sub cupolă și să-l pui omul guvernului la „cea mai vastă excrocherie a secolului" — asta le culmea moralității junimiste!

Chestia alimentării orașului cu apă de Timișești, marea operă de edilitate realizată de către d-nii Al. A. Badareu și Gh. Lascar, merge spre complecta terminare.

Zilele aceste, se va proceda la stabilirea compturilor definitive între comună și societatea Unionbaugesellschaft, după care administrația comunală va trebui să proceadă la organizarea serviciului apelor, de oare ce d-nii ingineri Cantacuzino și Tancred Constantinescu părăsesc acest serviciu la 1 Aprilie viitor.

D. Tancred Constantinescu, ni-a confirmat însuși aceasta, adăugind că un contract îl leagă de comuna Iași până a 1 Aprilie, cînd se va retrage.

Succes formidabil, pe ziua de ieri, a avut guvernul: candidații sei, care au luptat toți, fără contra candidați, au reușit în alegerile parțiale efectuate ieri.

La vot n'au venit însă, nici jumătate din alegătorii înscriși.

Consiliul de miniștri a votat, precum am spus, o sumă de 50,000 lei pentru creiarea unui cămin studențesc în Iași.

Faptul a fost comunicat ziarelor de sindicatul reporterilor, iar studenților din Iași de d. Grecianu.

Președintele asociației studențești a telegrafiiat d-lui Grecianu, că votarea sumei i se datorește lui și că-i mulțumește pentru acest „mare act de binefacere".

Le dăm dracului—comentariile.

Reforma învățămîntului superior

— Observațiile consiliului facult. juridice din Iași. —

Consiliul facultății de drept în ședința de Vineri, în urma deliberărilor urmate, a decis următoarele cu privire la modificările pe care le crede necesare de adus actualei legi a învățămîntului universitar:

1) In privința modului de recrutare a profesorilor, experiența dovedind că lucrările scrise nu sînt totdeauna un criteriu suficient pentru apreciarea tuturor însușirilor trebuitoare unui profesor, facultatea propune cu acest criteriu să fie, în mod obligatoriu, combinat cu acel rezultînd din probe orale, — și anume în chipul următor: lucrările științifice, în materia respectivă, supuse aprecierilor ambelor Senate universitare și găsite suficiente după avizul favorabil al unuia din Senate, să dea singure acces la concursul oral, care să consiste în trei prelegeri, publice și solemne, ținute la Universitatea unde s'a produs vacanța, înaintea unei comisiuni, de cinci membri, dintre cari doi desemnați de consiliul profesoral al fie-căreia din facultățile respective, — și unul delegat de minister;

2). Pentru a se remedia o stare de lucruri incompatibilă cu trebuințile învățămîntului, facultatea crede că este necesar a impune, prin lege, obligativitatea locuinței reale și statornice a profesorului în orașul reședinței Universității unde funcționează, sub pedeapsa de a fi considerat ca demisionat, dacă în timp de șease luni nu'și va stabili, sau nu'și va continua reședința reală, în acea localitate.

3) Modul de recrutare a profesorilor și organizarea studiilor fiind identică în ambele Universități, facultatea crede că, în caz de vacanță, strumutarea unui profesor de la o Universitate la alta, într'o catedră similară, trebue să se facă de drept după singura cerere a profesorului rospectiv rămînînd numai ca, în cazul cînd s'ar ivi mai multe cereri alegerea să se facă de Ministru, după vechime, sau după avizul conform al facultății unde s'a produs vacanța;

4) Pentru a se evita abuzul suplinirilor, facultatea propune ca în caz de concediu, sau vacanță din orice cauza, suplinitorul să nu poată fi numit de cît dintre profesorii, agregații sau docenții respectivi, și ca numirea lui să nu se facă de cît după recomandarea consiliului facultății respective, și numai pe un timp determinat.

5) Conferențiarii să nu fie numiți de cît dintre docenți, recomandați de facultate și numai în cazurile, în care consiliul facultății respective va constata necesitatea unei asemine numiri.

6) Pe lîngă fiecare curs, se va înființa cîte un seminariu, obligatoriu pus sub direcția profesorului respectiv, pentru lucrări practice, indispensabile studiilor teoretice. Un regulament comun ambilor facultăți va determina funcționarea acestor instituții.

7) In cît privește, în special, studiile juridice, facultatea crede, că față cu numărul însemnat de studenți, care se îndreaptă spre această ramură de învățămînt, e necesar de a se organiza studiile juridice într'un period de 5 ani, dînd drept la diplome de doctor, care singură să dea acces la esercițiul profesiunilor de magistrat și de avocat păstrîndu se diploma de licență numai pentru funcțiunele administrative și acele de grefieri și portărel.

Tot odată, preocupat pe de oparte, de necesitatea de a se da studenților putința unei pregătiri cît se poate de complectă și generală, cuprinzînd atît cunoștințele, pur juridice, cît și cele economice și de stat, care să li asigure accesul tuturor carierilor dependinte de aceste ramure de învățămînt și pe de altă parte, de nevoiea desvoltării principiu zis științifice, într'o direcție cît de specială, consiliul crede că e necesar de a se suprima sistemul bifurcației și a se înființa o singură diplomă de doctor în științele juridice și de stat cuprinzînd pe lîngă studiile comune și generale, o aprofundare, într'o specialitate aleasă de candidat, cu care vor corespunde anumite cursuri speciale în afară de cele comune și despre care specialitate, diploma va conține o mențiune specială.

Un regulament comun ambilor facultăți, va determina programul cursurilor comune și celor speciale.

Printre catedrele ce urmează a fi create în reglementarea doctoratului, consiliul crede, că este necesar a se înființa o catedră de drept comparat, o catedră de Encicolopedia dreptului, cuprinzînd studiul evoluțiunii dreptului; o catedră despre Doctrinele ecoonomice și una despre Legislațiile industriale și agricole.

Ca o consecință a acestei organizări a doctoratului, consiliul înțelege și dorește ca școalele speciale și particulare, precum e școala științelor de stat astăzi în ființă, să nu fie, sub nici un cuvînt, create sau recunoscute ca instituțiuni de stat.

Sinucidere.—Intr'o cameră a otelului Englez din Iași, strada Ștefan cel Mare, s'a sinucis astă-zi dimineață, prin împușcare, rămînînd imediat moartă, femeia Natalia Bolban, zisă și Serkisoff

Sinucisa, de fel din Rusia, croitoreasă de profesie, neavînd hîrtii în regulă urma să fie izgonită ca vagabondă.

La otelul englez ea venise acum 2 zile cu numitul Nicu Cioc, de fel din Pașcani. Cioc a dispărut din localitate.

Sinucisa n'a lasat nici o lămurire scrisă asupra cauzelor sinuciderei.

In procesul privitor la banditismele electorale petrecute în Hîrlău, s'au ascultat astă-zi martorii în descărcare, admițîndu-se, pentru interogatoriul d-lui procuror Tufescu, o comisie rogatorie la Tulcea.

Societatea pentru ocrotirea copiilor părăsiți, întrunită ieri, a ascultat citirea dării de seamă anuală. Apoi au fost aleși în comitet, în locurile vacante, domnii general Musteață, I. V. Praja și I. Mitru, iar în comisia de control domnii C. V. Praja și A. B. Brandia.

La mai multe catedre ale facultății de litere din Iași, precum la slavistică, limba și literatura franceză, istoria universală și altele. vor fi creiate seminarii, care vor fi prevăzute în budgetul viitor.

Un număr însemnat de fruntași meseriași din localitate, întruniți ieri în consfătuire, au hotărît înființarea unui club al meseriașilor în Iași.

S'a redactat un apel pe care-l vom publica mîine.

Ministerul Instrucțiunei a acordat d-nei Rozalia Ghibănescu, institutoare la școala de fete No. 8 din Iași, un concediu de o lună de zile

In zilele de 23 și 24 Ianuarie se va ținea la prefectura județului Iași, examene de notari.

Candidații vor trebui să prezinte: certificatul cà e de naționalitate romînă, certificatul emanat de primăria unde domiciliază, că se bucură de o bună conduită, certificat de absolvirea cursului primar, sau în lipsă un certificat că ocupînd postul de notar, a dat dovezi de pricepere și dovada că a satisfăcut legea recrutărei.

Comisia examinatoare va fi compusă din d. Prim Procuror, directorul prefecturei și președintele consiliului județian.

MAGAZINUL DE MANUFACTURĂ și GALANTERIE

La „PARADIS"

A pus în vînzare, cu prețuri foarte reduse, un mare asortiment de articole fine,

Au sosit modelele cele mai noi de CORSETE

Deci, onor. clientelă, nu uitați „Paradisul" să vizitați.

PROCESUL CUZA-SOCOR

Sesiunea de iarnă a Curții cu juri din Iași s'a deschis astă zi, în vechiul local al Primăriei, cu procesul Cuza-Socor.

Lume multă asistă la desbateri. Curtea este presidată de d. consilier G. Sturza, asistat de d-nii Hipolit Mîrzescu și Alfred Vincler; fotoliul ministerului public, îl ocupă primul procuror.

D. Socor, este azistat de d-nii Al. A. Badareu, Lascar Antoniu și Cezar Simionescu.

D. Cuza e nedespărțit de d. Buicliu.

După facerea apelului nominal al juraților, sunt scutiți de a face parte din juriu domnii G. Maxim, Alex. Comărnescu și loct.-colonel Popovici.

După recuzările făcute de ministerul public și de reclamat, juriul apare compus precum urmează: d-nii Const. Popovici, căpitan pensionar N. Alexandrescu, proprietar, Spinosa, Dimitrie P. Ion, viticultor, V. Butman, avocat, C. Munteanu proprietar, Francisc Meyer, farmacist, dr. Radu Popa Cornelin, Gr. Pascu pensionar, Spiridon Dobrovici comerciant, Maior Panaitescu, Aurel Mănescu profesor universitar, căpitanul G. Dimitriu.

Jurații suplimentari se trag la sorți, d-nii C. Buțureanu institutor și Gavabet Manea, proprietar.

După depunerea jurămîntului legiuit, președintele dă cetire petiției unei prin care d. A. C. Cuza acționează pe d. Em. A. Socor pentru calomnie prin presă.

După aceia președintele relevă chestia expertizei, arătînd că d. C. Dobrogeanu Gherea, numit expert într'o seziune trecută, a declinat această însărcinare pe motiv de boală.

D. *Buicliu* spune că chestia expertizei se prezintă pentru întîia oară. Crede că nu are nici un sens, de oare-ce jurații au a se pronunța după dezbateri iar nu după expert, căci ar însămna că expertul judecă și nu jurații.

Primul procuror zice, că expertiza a fost cerută și de ministerul public și de jurați.

Nu se unește cu d. Buicliu în ceea ce privește principiul. E bine ca jurații să vadă care e și părerea unui om de știință imparțial.

Dar nu mai insistă în cererea unei expertize, din cauza unei greutăți practice, de oare-ce experții nu se prezintă și am fi expuși ca procesul să se tot amîne.

Deci nu se opune la revenire, în chestia expertizei.

*

D. A. A. Badareu — zice că expertiza a fost cerută de judecătorul de fond,— dar cum judecătorul de fond are a se pronunța tocmai la urmă, — lasă la apreciarea deplină a Curții, care dacă crede că judecătorul de fond va putea judeca fără expertiză,—n'are de cît să decidă, cum va crede de cuviință.

*

După o scurtă deliberare Curtea revine asupra expertizei și decide a se judeca procesul fără expertiză.

*

Se intră în dezbaterea procesului.

Se acordă cuvîntul părții civile.

*

Inainte de a începe, partea civilă, d. Emil Socor, într'un incident, spune că: „dezbaterile unui proces ca acesta de azi s'ar putea reduce cu mult, dacă ar vorbi numai d. Cuza și cu mine, căci am lămuri mai bine chestia."

D. *Cuza* se opune la aceasta zicînd, că avocații d-sale au toată competința de a pleda afacerea.

*

Curtea respinge propunerea și dă cuvîntul d-lui Abgar Buicliu.

D. *Buicliu* zice că lucrarea d-lui Cuza, *Poporația*, a fost premiată de Academie și a făcut să-i se încredințeze catedra la Iași.

Spune că broșura d-lui Socor, nu este o lucrare de critică, ci o batjocură, menită să zdrobească pe d. Cuza.

In chestia plagiatului, spune că atunci, cînd arăți autorul de la care reproduci, atunci nu mai este plagiat.

Spune că d. Socor, nu și-a uitat pe partizanii de la *Facla*, care-i tipărește lucrarea.

D. *Buicliu*, citează un articol din „Facla", și zice că după semnatură d. Socor și-a pus blasonul: un porc.

D. *Socor*.—Mulțumește de gentileță, dar emblema puteți s'o rezervați d-voastră. Președintele atrage atențiunea d-lui Abgar Buicliu, că asemenea glume nu fac parte din o pledoarie serioasă.

Continuînd, d. Buicliu, spune că d. Socor nu știe nemțește, și că a declarat el singur că știe soția d-sale.

D. *Socor*.—Este ineexact.

D. *Buicliu*, pomenește de declarațiile făcute de doctorul Goldenstein.

D. *Socor*.—Uți unde se află azi doctorul Goldenstein.

D. *Buicliu* — La balamuc. Dar voiu dovedi, că a înșelat toată lumea că sufere de paralizie, dar nu e nebun

Continuînd, spune că d. Cuza, reproducînd pe Robert Mohl, nu trebuia ca la fie-ce frază să se reproducă de Mohl. Așa fac numai jidanii, dar noi nu zicem că d. Socor a plagiat pe d. Cuza, pînă și greșelile de tipar din opera d-lui Cuza.

D. Buicliu se rezumă și spune:

Facultatea și Academia au făcut rapoarte favorabile lucrărei d-lui Cuza și nici Basilescu n'a spus că e un plagiat, ci numai o copilărie.

D. *Socor*. — Dar d. Basilescu spune, în broșura sa: înapoi plagiatorule.

D. *Buicliu*.—Dar nu dovedește! Amintește de discuția cercului de cultură științifică a d-lui Basilescu.

D. *Socor*.—D. Bușilă, care face parte din cerc, a desmințit-o la „Opinia".

D. *Buicliu*.—Zice că acel cerc, a arătat că lucrarea d-lui Cuza nu este plagiată.

Termină, zicînd că d. Socor, n'a făcut o lucrare de bună credință, și cere verdict de condemnare.

*

D. procuror *Bercea*, zice că d. Socor s'a ridicat la înălțimi amețitoare, ceea ce îl face și pe d-sa să fie timid.

D. Bercea, zice că d. Cuza constatînd fenomenul că populația romînească descreește, iar cea jidovească crește, și-a propus să studieze chestiunea, și să găsească mijlocul pentru a evita peirea populațiunei romînești.

D. *Bercea* intră în analiza teoriei lui Malthus, și zice că Malthus ca unic mare remediu propune abținerea de la relațiunile sexuale.

D. *Socor*. Aceasta Malthus o consideră cu un ce cu totul secundar.

Continuînd, d. Bercea, analizează pasagiile cari au călăuzit pe d. Cuza în alcătuirea operei sale. Făcînd o excursie în trecutul d-lui Cuza, spune că d-sa încă de la 1886 s'a ocupat de această chestiune și de modul cum s'ar putea rezolvi. La întrebarea dacă este originală sau plagiată, după ce chestia a fost atît de desbătută, a fi cu totul original este cu neputință și fie-care om de știință este liber a se servi de patrimoniul științific, care este comun tuturor. Trebue numai văzută buna credință. Spune că din punctul de vedere al legalității, lucrarea d-lui Cuza este originală de oare-ce d. Socor nu poate aduce o hotărîre judecătorească, care să dovedească, că d. Cuza este un hîr literar.

*

Juratul Meyer, întreabă cum se poate aduce o hotărîre judecătorească.

D. prezident *Sturza* spune că se poate obține o hotărîre judecătorească într'un proces, care apoi în altă cauză să servească drept dovadă.

*

D. procuror *Bercea* continuînd, spune că dacă în mod juridic Socor nu poate face dovada, discuția poate continua pe tema bunei credințe.

Pentru a dovedi că opera d-lui Cuza este de valoare, citește raportul d-lui Petru Misir.

Cît despre d. Socor, zice că lucrarea d-sale face mai mult impresia unui pamflet, care are tendința de a acoperi fondul prin formă.

In acțiunea sa Socor era preocupat de decapitarea d-lui Cuza, așa că din totul rezultă că la baza acțiunei d-lui Socor, a fost reaua credință, care a vrut să-și rîdice un piedestal pe ruinele d-lui Cuza.

D. Bercea, spune că va intra în analiza broșurei d-lui Socor, dar pentru aceasta, ar fi bine să se puie la dispoziția juraților mai multe volume din opera d-lui Cuza.

Se suspendă ședința, pentru ca d. Cuza, să aducă volumele necesare.

La redeschiderea ședinței dl. prim-procuror, în continuare, dă cetire la două pasagii luate din Robert von Mohl. D. Buțureanu, jurat, cere explicații, în sensul că dacă citatele găsite în „Poporația", asemănătoare cu citatele din Robert Mohl, sunt sau nu luate din opera lui Robert Mohl.

D. Prim-procuror, nu dă explicațiile cerute, ci spune că la urmare vor da toate explicațiile.

Mai departe spune că d. Socor, ca să dovedească plagiatul, aduce cîte-va citații din Mohl. Noi aducem dovezi exuberante, care pot dovedi că d-nul Cuza spune de unde a luat materia citată, și neascunzînd nimic nu poate fi plagiat. Și trebue să fie mînat de alte principii ca să susții acest lucru.

Dă apoi cetire la alte pasagii din Gustav Rumerick și Schomberg,—zicînd că Socor n'a depus nici o muncă spre a găsi aceste citate, de oare ce în „Poporația" se menționează citatul.

Prin urmare d. Socor, n'a depus o muncă atît de mare, și n'a făcut de cît să plagieze, la rîndul său, din „Poporația" lui Cuza.

Mai departe d. prim procuror spune că Socor este de o patentă rea credință, cînd afirmă că Cuza a plagiat din Joseph Garnier, fără însă a face vre-o dovadă.

V'am făcut dar mai mult de cît dovadă de reaua credință a lui Socor. arătîndu-vă izvoarele de unde d. Cuza, a luat pasagiile pe care le citează.

Trecînd la un citat de dr. Albert Ștefan, d. Socor întrerupe, arătînd că e Adalbert. d. prim-procuror respunde că d-sa nu e un strălucit economist.

D. *Lascar Antoniu*. D. Prim-procuror ar trebui să cunoască pe acest autor. Căci modestia e bună în toate.

In politica poporației, Socor afirmă că Cuza a comis două plagiate, pe cînd de fapt d. Cuza nu face de cît să expună părerile altora, arătînd în același timp și isvorul.

Trecînd la alți autori străini d-sa spune că exemplele pe care le-ar putea da sunt foarte numeroase, și din toate se dovedește cu prisosință că sunt citate suficiente. — Prin urmare munca d-lui Socor a fost nefolositoare.

D. *Socor*. Ce nevoie avem să le cumpăr.

D. *Cuza*. Le cumpărai cu banii jidanilor—și cahalului.

Citind din poporație, arată juraților că vorbind despre Mourinary, Cuza aproape la fie-care rînd arată că au luat din alt autor și nu parte originală.

Procesul continuă.

Ultima oră

București 16 Ianuarie

INTERVIEW CU DI. TAKE IONESCU

București.—Șeful partidului nostru a acordat un interview unui redactor al *Adevărului*, față de care au declarat următoarele:

Asupra cauzelor, care a determinat pe guvern să ție o contra întrunire că guvernul știind mai bine de cît noi, că ceasurile îi sunt numărate, prelungește agonia spre a se da indicația, că viața urmașului său, adică a noastră va fi turburată.

Pînă în ziua de 7 Ianuarie guvernamentalii nu se sfiau a spune că sunt perduți. La 8 Ianuarie au provocat scandalul, ca să creeze o dificultate temporală sub aparența că schimbarea de regim s'ar datora unui scandal de stradă.

Liniștea opoziției în timp de 7 zile, i-a încurcat și atunci, nădăjduind să provoace o diversiune, au luat o ofensivă nebuncască, care-i descalifică cu desăvîrșire ca oameni de guvern.

Care credeți că va fi soluția crizei?

Aceasta depinde de M. S. Regele.

Eu mă simt gata să iau puterea și răspunderea situației.

Nu prevedeți turburări pe care le-ar provoca mîine guvernul de astăzi?

De turburările reale, corespunzînd unor curente reale, oamenii serioși sunt datori să se preocupe. De lucrurile factice și provocate de acei pe care nu-i vrea nimeni, oamenii serioși nu se preocupă.

Guvernanții de astăzi vor fi și mai neputincioși în opoziție, de cît au fost la guvern.

Pînă acum fuseseră numai antipatici, acum au dovedit, că sunt și incapabili. De aceia îți repet ceia ce am spus în Cameră:

Că va veni o zi în care vor fi fericiți că am știut să clădesc o casă trainică, în care să și poată găsi și dînșii adăpostul, după ce se vor fi convins de imposibilitatea încercărilor lor.

Asupra ramurei de maslin oferită de guvern, d. Take Ionescu spune că este o tentativă nechibzuită și tardivă de a se reface cercul de fier, contra mea. Conține răspunsul cel mai elocvent, care mi-au imputat cartelul cu partidul liberal.

Ramura de maslin rămîne guvernului și nimeni nu va primi-o.

In chestia publicărei unor rapoarte confidențiale privitoare la ororile inutile de la 1907, pe timpul răscoalelor țărănești, d. Take Ionescu, a declarat că guvernul și-a creat prin acea gravă indiscrețiune o nouă încurcătură din care nu va putea eși, de cît cînd va face o retractare categorică, lipsită de ori ce echivoc sau cînd va produce dovezi că documentele publicate există în realitate.

Căci este intolerabil, a încheiat d-l Take Ionescu, că guvernul care a plecat, să fie acuzat, fără dovezi, de asasinate, de guvernul ce i-a urmat.

Criza ministerială din Bulgaria

Sofia.—Cabinetul a fost complectat prin numirea de titulari la departamentele nou create. Portofoliul comerțului și industriei a fost dat d-lui Cristu Teodorof, progresist, iar al lucrărilor publice d-lui Jabbanski, naționalist.

D. Aehrenthal dorește să se retragă

Viena.—Se asigură, că d. Aehrenthal, a rugat verbal pe împarat, să-i primească dimisia din cauza sănătății. Imparatul nu a voit să'i primească dimisia, manifestînd dorința de a rămînea la postul său.

ZIPORA DUFF

Dr. MEIER THENEN

LOGODIȚI

Iași *Bărlad*

In loc de ori-ce altă înștiințare

BYRRH — Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vinzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR FRANŢA)

De vînzare la toate magazinele de consum din ţară

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAŞI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afişe în diferite mărimi şi culori, broşuri, teze de medicină, cărţi de şcoală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Preţuri ieftene

Magazinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

— Casă de încredere, fondată în 1892 —

NOTE de MUZICA

Instrumente muzicale şi Accesorii

Asortiment complect după Programa Conservatorului

VIORI ŞI VIOLONCELE PENTRU CONCERT

Piane şi Pianine

Reprezentanţa renumitelor fabrici

STEINWEG, ROSENKRANZ

Vînzare şi în rate lunare fără acont—INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL *pentru reparare de Piane şi ori-ce instrument muzical.*

PATINE CU RULETE PENTRU SKATING

Calitate superioară—Preţuri reduse

Medalii şi Recompense la Expositiunile din Lyon 1872, Paris 1873, Paris 1878

DIGESTIUNI ARTIFICIALE

VIN

BI-DIGESTIF

CHASSAING

CU PEPSINĂ ŞI DIASTASĂ

Pepsina şi Diastasa sunt cei doui agenţi naturali şi indispensabili ai Digestiunei. **Vinul lui Chassaing** a obţinut, în 1864, un raport din cei mai favorabili la Academia de Medicină din Paris. De atunci, a luat un loc din cele mai importante în Therapeutică, şi este zilnic prescris în contra

DIGESTIUNILOR DIFICILE SEU INCOMPLECTE, DUREREILOR DE STOMACH
DYSPEPSIELOR, GASTRALGIELOR,
CONVALESCENTELOR LUNGI, VĂRSĂTURELOR,
DIARREEI, PERDEREI POFTEI DE MĂNCARE, A PUTERILOR ETC.

NOTA. — Sunt numerose imitaţiuni şi contra facori. — A cere pe fiecare sticlă marca de fabrică cu cele patru culori pe banda care înfăşură gîtul.

Paris, 6, avenue Victoria, şi în principalele Pharmacii

Fabrica de oglinzi

Israil Bergher—Iaşi

Premiat cu medalia de aur Paris 1911

Executa: oglinzi veneţiene, tualete de masă, oglinzi pentru lavaboari, băi, closete etc, Giamuri bizotate, legate în metale pentru clădiri şi mobile. Execuţie din cele mai elegante şi moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din străinătate.

Reparaţiuni se execută cu preţuri modeste. Comenzile se primesc în localul fabricei str. Palat No. 62.

La fabrică se află în permanenţă o expoziţie cu produsele fabricei.

Teatrul Circ-Sidoli

Cinematograf

PATHÉ-FRÈRES

In fiecare seară mare reprezentaţie

Programul se schimbă Luni, Joi şi Sîmbătă

Matincuri

Sîmbătă şi Duminică la 3 ore p. m.

Preţurile locurilor seara: Loia (4 persoane) 8 lei—Rezervat 1.50—Un scaun 1 leu—Balcon 70 bani—Galeria 50 b.

Preţurile populare obişnuite la matineu şi anume: Loja 4 lei,—Rezervat 80 b. —Stal 60 bani,—Balcon 40 bani,—Galeria 30 bani.

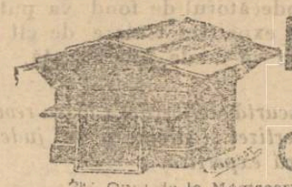

RUCHE à Cadres mobiles Prix 20f

Gariel

2, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à 0f

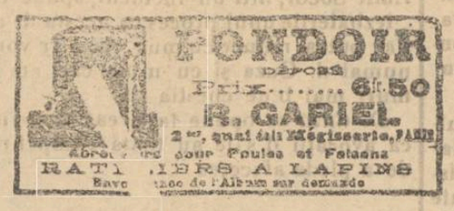

FONDOIR DÉPORS Prix..... 6f.50

R. GARIEL

2, quai de la Mégisserie, PARIS

Appareils pour Poules et Faisans

RATELIERS A LAPINS

Envoi de l'Album sur demande

BI[illegible] TAPIS

Prix

R. GAR[illegible]

2, quai de la Mégisserie, PARIS

Envoi franco d'Album

Raymond GARIEL

2, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES, etc.

Envoi franco d'Album sur demande

GRILLAGES 1m de haut, le mètre courant 0f30

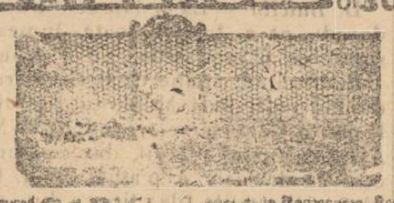

Raym^d GARIEL, 2, quai de la Mégisserie, Paris

CLOTURES DE CHASSE, POULINES, POULAILLERS

GRILLAGES ARTISTIQUES, les 100 m.c. 7f.

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai răspîndit ziar din Moldova

Primeşte anunciuri, reclame etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Prinderei No. 17.

!!! IGIENA ŞI FRUMUSEŢEA PIELEI !!!

se obţine prin întrebuinţarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile şi obrazul în contra influenţelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée îndulceşte şi nutreşte imediat pielea scorojită; nu este unsuros, neconţinînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină şi miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete şi catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se ataşează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu* „GELÉE-KALODERMA".

De vînzare la toate Farm. Drog. şi Mag. de Parfumerie de toaletă

Representant pentru — România — **H. ŞIEBENEICHER** — BUCUREŞTI — Str. Smîrdan 24

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE vindecă *Nevralgiile* cele mai grele de tămăciune, *Migrenele, Cefaleea, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute şi cronice* cari nu scapă la nimeni alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la seară. In diua cea d'antîiu se se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, seara. Dacă bolnavul n'a simţit vro ușurare, va lua 4 hapuri a doua zi: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, seara. Nu trebue de la mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie *de* PARIS, *care se găsesc la toţi Droghiştii şi Farmaciştii*

NAŢIONALĂ DE 24,000 FR.

[illegible] SPITALE DIN PARIS

[illegible]

CHAMBER

[illegible] Doctorului Dr Ollivier, ACADEMIA DE MEDICINA, în raportul oficial a *Guvernului francesu*, se exprimă astfeliu: «Acest preparat este un remediu de compoziţiune constantă, de preparaţiune cât de perfectă posibilă.... «El poate de servicie mari humanităţii.»

Depositul principal: 62, rue de Rivoli, Paris

ACADEMIA DE MEDICINA — 60 ANI DE SUCCES IN TOTE TARILE

Tipografia H. Goldner, Iaşi Str. Mîrzescu.—Instalaţiune cu motoare electrice, executată de Iohan Krzyzanoski lăcătuş electrician, Iaşi, str. Păcurari

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mironescu 25

Sub direcțiunea unui Comitet

Anul IX—No. 1496—Mercuri 18 Ianuarie 1912

Cinci miniștri în stradă

La maarea întrunire a guvernului au luat cuvîntul *cinci* miniștri, după ce la celelalte 32 de întruniri, prin tîrguri și capitalele de județ, se utilizase puterile oratorilor ale majorităților parlamentare și a atitor cetățeni virtuoși ai țării.

De ce la întrunirea guvernului n'a vorbit d. P. P. Carp? Tot la Eforie vorbise cu 8 zile mai înainte cei 2 șefi ai opoziției d. Ionel Brătianu și d. Take Ionescu. Era cuminte ca șefilor să răspunză șeful. Dar d. P. P. Carp nu se înjosește a se scobori la nivelul celorlalți. Și apoi nici întrunirea nu era de talia d-lui Carp. D sa a crezut că e bine să dea drumul nebunilor, ca să înjure și să amenințe cu vorbe sforăitoare pe dîrja opoziție.

Maarea întrunire a guvernului a evidențiat puterea nebunilor!

Și curios! este ceva cîntărit și socotit în lista și ordinea din listă a oratorilor. S'a pus în șir de batae cu ministru de războiu. S'a fost acuzat d. Nicu Filipescu că a devenit un ministru mort; se svonise că el a fost blocat în partid, dîndu-i-se ministerul de războiu și că dar, pentru a fi în blocul de rezistență a guvernului, a fost pus să deschidă focul în tiraliori. Ba ceva mai mult încă; ca să facă dovadă de disciplină și-a dat drumul turbei sale native ca să spună enormități.

Dl. Filipescu a trecut 2 margini, ce nu le-a trecut până acum nici un orator la Dacia, de și a vorbit în calitate de ministru. A lovit în Banca Națională cu atîta furie, cu atîta răutate, cu atîta violență de limbaj, că se întreabă lumea cu drept cuvînt: cum să poate să se trateze un înalt așezămînt de stat, ce durează de 30 ani că e mai rău de cît un *tripou*, un loc de *escrocherie* internațională.

Ori cuvintele și au perdut însemnătatea lor, ori ministrul care a proferat asemenea vorbe e un smintit!

Iar alta și mai boacănă! Pe cînd d. Filipescu făcea lovitura de magistru prin numirea generalului Averescu în capul statului major al armatei, și punea în umbră proastă pe d. Marghiloman, același d. Filipescu, ministru de război, vine și afirmă că generalul Averescu ca ministrul liberal de războiu în răscoalele de la 1907 a ordonat cum să se tragă mai bine. Au făcut ce au făcut liberalii ca să se recomande că știu bine reprima. Nici un ofițer n'a fost vinovat, căci ofițerul execută ordinele. D. Nicu Filipescu uită că cel care a cerut „întăi represiune și pe urmă vom aviza", era însuși șeful său d. P. P. Carp; iar astăzi vine și aruncă blamul armatei din ceia ce ei pertinaminte au cerut, căci ce mai cere d. Carp, e ca în cas de insuficiență de trupe să se ceară ajutorul armatelor germane.

Prin acest discurs violent, d. Filipescu a arătat în mod și mai vădit că d-sa are foarte mare nevoe să fie condus și că a știut să suporte zgarda d-lui Carp, pentru a tăcea un an de zile și a și svîrli balele sale injurioase numai după ce șeful dă drumul nebunilor. Și primul vice președinte al nebunilor d-lui Carp e d. Filipescu.

Cu d-sa nu s'au încheiat socotelele. D-sa a deschis un proces lung, care va pune pe tapet legea constitutivă a Băncei din 1881. D-sa a deschis un proces lung ce se va pune pe tapet, chestia răscoalelor din 1907. După retractările din parlament e în zadar a mai scormoli dosare vechi, care ar putea frige pe toți, și în primul loc pe d. Carp.

Marii boeri, cari și-au făcut pomană de țară cu legea de organizare a meseriilor, cu suiri de lefuri, cu înaintări pe sprinceană; ca unii ce și ei au fost *pomăzuiți* de mila Măriei Sale, au lasat rolul să evidențieze mila boerească.

Ramura democrată boereasă, d. Neniţescu, a vorbit despre asigurările muncitorilor. In adevăr, singurul ministru care putea vorbi de o lege relativ bună a fost d-sa. Uită însă d-sa că, pe cînd șeful nostru cerea în numele ideii conservatoare asigurarea bătrînețelor tuturor muncitorilor, și d. Filipescu și d. Marghiloman îl acuzau că face demagogie. Ce ironie! Guvernul d-lui Carp se laudă cu demagogia ideii d-lui Take Ionescu, iar partea polițienească a legii a uitat'o.

De aici urmează că prin gura d-lui Neniţescu guvernul a vorbit fără autoritatea ideii, ci cu provenienţa împrumutului.

Chestia sinodală a fost atinsă de d. Arion; teologul înfundat de reaua întrebuințare a Canoanelor. Dacă d. Haret a motivat scandalul teologic, d-sa a fost breaz în înăbușirea procesului, luînd ca nule și neavenite cererile vlădicăi răzvrătit. Rău; dar azi e și mai rău; să primești ideile Vlădicăi de Roman, să le transformi în lege; să primești demisia necinstitului Mitropolit primat, după ce l'ai achitat hoțește; să cumperi conștiințile a 8 arhierei nevoeși și venali; și să crezi că ai tăiat rana din biserică, cînd ea încă puroiază, arată tot ce poate fi mai mare lipsă de prevedere și consequență. D. Arion da; a sporit materia în școală și biserică; a sporit salariile; n'a suit salarul însă moralul cu nimic, pentru că a aplicat asupra școlii momeală și trădarea, și în școală și în biserică; și tot ce a fost mai rău la Haret a luat: sectarismul biurocratic.

Recordul întrunirii l'a ținut d. Marghiloman; d-sa e marele vinovat, din cauza marelui gust de estet financiar. D sa a continuat seria neadevărurilor dovedite cu texte și cifre. D-sa a atins și chestia șefiei partidului, căci d-sa e cel desemnat, trăind Carp, să fie rivalul d lui Take Ionescu.

Peroraţia s'a lăsat d-lui Delavrancea, care a scăldat'o... „Nu zic nu, nu zic da", asupra dreptului la șefie a d-lui Take Ionescu, căci în ce chestii avut'a cuvînt d-sa!

Și acum morala discursurilor. Cei 5 miniștri au criticat situația, au desfășurat un program; au făcut apel la norod să-i apere. Dar tocmai ceia ce au legiferat, a rîdicat proteste generale în țară. Mai bine ei nu pot legifera. Spovedania și-au făcut'o; răutatea și-au arătat'o, solidaritatea au evidanțat'o.

Iar mîine cînd nu vor mai fi guvern și-și vor reciti diatribele și fanfaronadele lor, vor rîde între sine de mare ce e naivitatea norodului, că s'a lăsat înșelată de spovedania celor 5 irozl ai d-lui Carp, cari în ajunul căderii au făcut pe grozavul, tocmai ca să învălească cu poleială amăreala căderii.

Gh. Ghibănescu

INSINUARE

— Relativ la mîna moartă —

D. Ion N. Lahovary fiind întrebat la Cameră, de către d-nii M. Vlădescu și D. Grecianu, dacă este adevărat că la început a fost vorba ca să se prevadă în legea pentru răscumpărarea moșiilor de mînă moartă și societățile de asigurare, ministrul Domeniilor ar fi răspuns că lucrul nu e exact și că totul se reduce la o insinuare.

D. Ion Lahovary a fost pripit declarînd aceasta celor doi vice-președinți ai adunării deputaților.

D. Carp avea de gînd să răscumpere și moșiile societăților de asigurare, iar ca dovadă că așa este, sunt însuși scrisele Epocei, *ziarul oficios al guvernului.*

In adevăr, în ziua de 17 Noembrie 1911, după deschiderea Corpurilor legiuitoare, Epoca *a publicat, cu cele mai mari caractere tipografice, programul guvernului. Or printre punctele din acest program, figurează și răscumpărarea moșiilor societăților de asigurare.*

Una din două deci: sau guvernul a avut în adevăr de gînd—conform celor scrise de organul lui autorizat—să secularizeze moșiile societăților de asigurare și atunci în drept suntem să ne întrebăm: de ce a renunțat la această hotărire? Sau are dreptate d. Lahovari că e la mijloc o insinuare și atunci vine întrebarea: dacă guvernul n'avea de gînd să răscumpere moșiile societăților de asigurare, pentru ce atunci Epoca *a anunțat o măsură, pe care d. Carp n'avea de gînd s'o ia?*

Dacă e adevărată ipoteza întâia: că guvernul avea de gînd să răscumpere moșiile societăților de asigurare, atunci suntem în drept a presupune că d. Carp a renunțat la această ideie, numai după ce Dacia-Romînă i-a făcut vînzătoare moșia Durnești; dacă e adevărată ipoteza a doua: că guvernul nu s'a gîndit nici odată să răscumpere acele moșii, și totuși Epoca *a înregistrat faptul ca adevărat, atunci situația d-lui Carp e și mai gravă. In cazul acesta suntem în drept a crede că* Epoca *a mințit cu bună știință, a făcut șantaj asupra societăților de asigurare, care văzîndu-se amenințate de secularizare, au preferit să vînd moșiile Durnești și Fulga pe prețuri de nimic.*

Și într'un caz și în altul, situația d-lui Carp e lamentabilă. D. Lahovary, în loc să-și apere șeful, i-a stricat mai mult, afirmînd că e la mijloc o insinuare ce nu putea veni de cît din partea Epocei *și al cărei scop nu putea fi altul de cît șantajarea societăților de asigurare.*

Banca Națională o afacere Humbert

Domnul N. Filipescu, în special, a fost foarte multă vreme și până nu așa de muit — bun prietin al Brătienilor. Prietenia a început în Aprilie 1899, sub primul guvern Cantacuzino, cînd d. Filipescu încredințase Brătienilor, spre a fi publicate în *Voința*, **documente privitoare la defunctul Panu.**

In 1905, sub noul guvern Cantacuzino, d. Filipescu candidase, alături de d. Ionel Brătianu, la Brăila; sub liberali, în 1907, d. Filipescu fu ales, protejat de Brătieni la Vaslui și prietenia a continuat până acum Duminecă.

Acum Duminecă, la ceea ce se numește „măreața întrunire", d. Filipescu, ca să desmintă svonul că el n'ar fi marghilomanist, a ținut să atace pe Brătieni, iar brutal din cale afară, inconștient aproape, a fost cu Banca Națională.

Noi nu vom lua apararea Băncii Naționale. Ea a fost atacată în coloanele acestui ziar, de multe ori, și nu avem nimic de retractat. Și alții au atacat instituția, dar nimeni n'a spus de dînsa, asemenea d-lui Filipescu, că ea este ca și foasta afacere Humbert, cea mai vastă excrocherie a veacului.

Un ministru nu vorbește astfel în public de cît cînd că are și probe întru susținerea acuzării sale și cînd un ministru vorbește astfel cu probe—parchetul se află descins la fața locului.

A arăta o instituție financiară de puterea Băncii Naționale, de renumele ei în străinătate, că este o întreprindere de escrocherii, este a pune întreaga țara economică și financiară, în cea mai odioasă lumină.

Este adevărat că d. Nicu Filipescu nu poate fi prudent decît atunci cînd pare că nu se solidarizează cu actele guvernului sau partidului din care face parte. Căci de îndată ce intră în acțiune, d. Filipescu pierde prudența și este câștigat tot de impulsivitate.

Dar cînd impulsivitatea aceasta degenerează în acte de inconștiență și cînd acele acte de inconștiență le face un sfetnic al Tronului—guvernul are datoria să spună dacă înțelege să se solidarizeze cu acele acte; dacă crede că prima instituție de credit a Romîniei este o vastă escrocherie și dacă crede că au fost miniștri în țara aceasta, cari, în 1907, s'au delectat poruncind armatei să tragă cu șrapnele în săteni.

Contrazicerile d-lui Marghiloman

D. Al. Marghiloman s'a încurcat în chip lamentabil în chestia tramvaielor. Fiecare gest, fiecare vorbă, fiecare fapt a ministrului de interne e în contrazicere cu cel următor, ca și cu cel dinainte.

Ne vom opri azi asupra unui fapt de o covîrșitoare însemnătate, în afacerea tramvaielor comunale din București. Așa, prin art. 3 din noua lege a tramvaielor, depusă de d. Marghiloman, „comuna București este autorizată să ridice de pe strade și pieţele ei, toate instalațiunile și materialul societăței, în contul acesteia, și să le depoziteze pe seama ei".

Or, d. Take Ionescu, fiind întrebat de d. Nacu, a declarat că șinele de tramvaiu, odată așezate pe căile publice, s'au incorporat la iele, și au intrat în domeniul comun.

D. Marghiloman, recunoscînd dreptatea afirmației șefului nostru, s'a raliat,—în interviwul acordat Adevărului *— la acestă teorie și a amenințat Societatea de tramvaie cu o surpriză: că municipalitatea Capitalei nu va ridica șinele și materialele de pe pieţele și stradele ei și nu le va mai deposita pe seama societăţii, ci vor crea cu totul alte artere de comunicație, lăsînd liniile făcute în absolută părăsire.*

Ca excrocherie, recunoaștem că ideia d-lui Marghiloman e quasi-genială. Dar atunci cum rămîne cu art. 3 din legea d-sale? Sau d. Take Ionescu a avut dreptate, și atunci rău a votat Parlamentul legea d-lui Marghiloman, sau dreptatea e de partea Ministrului de interne și atunci de ce nu și aplică d. Marghiloman legea?

Impasul în care a intrat d. Marghiloman e vădit. D sa a făcut Parlamentul să voteze o lege inaplicabilă, și pentru că nu-și poate pune în aplicare legea, amenință cu o excrocherie, în nădejdea că va putea șantaja societatea de tramvaie.

Pe zi ce trece, Ministrul de interne, și cu el guvernul întreg, își schimbă punctul de vedere în afacerea tramvaielor, fără însă ca prin aceasta să se dea vre-o soluție chestiei, deși Bucureștiul are urgentă nevoie de noile linii. Contrazicerile d-lui Marghilaman constituesc cea mai bună dovadă că nu actualul guvern va putea satisface această nevoie.

A sosit binefăcătorul

Domnul D. Grecianu este un binefăcător, fiindcă a *stăruit* să se dee 50.000 lei pentru crearea unui cămin studenţess în Iași. Apoi stăruitorul Grecianu, zis și binefăcătorul, a fost *însărcinat*, să presideze ședințele Camerei.

Acest binefăcător însărcinat, a sosit ieri în Iași, precum anunță *Evenimentul*—cu litere foarte mari.

Felicităm natura, că a inspirat însărcinatului ideea de a sosi în Iași, de unde lipsește d'inainte de Crăciun, fără ca populația Iașului, totdeauna setoasă de oameni mari, să fi observat lipsa d-lui Grecianu.

D. Grecianu a avut marea cinste să prezideze istoricele ședinți ale Adunării Deputaților, cînd tribuna Camerii era ocupată cînd de d. Miclescu, care a spus că Universitatea din Iași n'are bibliotecă; cînd de d. Scorțescu, care s'a lasat de scos panglici și scoate legi de incompatibilitate, spre pildă dacă unul care a încercat să treacă pe cea lume, mai poate fi deputat pe astă lume.

Sunt ședinți parlamentare la botul calului—pe care le-a prezidat binefăcătorul, express însărcinat, cu toată delicateța occidentală de care este capabil.

Ca să fie à la hauteur, d. Grecianu, care a știut că va fi însărcinat, plecase la Paris să facă studii în fostul palat al Burbonilor.

A fost, a studiat, a prezidat și acum s'a întors în Iași, ca să prezideze cu aceiași grație, ședințele istorice ale consiliului municipal—în cari vorbesc Cosmovici și Stamatiu.

Apoi iarăși se va întoarce în celalalt centru al activității sale binefăcătoare, va stărui din nou pentru scumpul Iași și va prezida, din nou însărcinat, ședințele de priveghiu ale unui Parlament, în care oratoria deplasată și declasată a defunctului trăitor, merge în linie paralelă, ca Dragu cu Marghiloman, cu suspinele foarte umoristice ale unui constructor de căi ferate—asupra beciurilor Universității din Iași, în cari zac cărți și opere științifice.

Noroc, zeu, că Regele avizează—și că opereta burlescă parlamentară va lua sfîrșit, în ziua în care Suveranul va declara că a avizat.

OAMENI ȘI LUCRURI

In puterea credinței

Spuneam că în Franța persistă, sub diverse forme, abuzul căutării boalelor pe calea farmaceutică. Nu numai sub forma clasică a prescripțiunii medicale, dar sub acea a unor preparate „brevetate", mai mult ori mai puțin miraculoase.

Franța e țeara panaceelor medicale. Nu e ziar mai important în Paris, care să n'aducă zilnic coloane întregi de reclame pentru un produs infam ca „pilulele Pink" Sunt numai cîți-va ani de cînd faimoasele hapuri invadase și în țeară la noi cu acele desfrînate reclame cari amețesc mințile și sfîrșesc prin a suggera și a se impune. Reclamele mult însoțite de nelipsitele ilustrații, înfățișînd pe X ori pe Z înainte și după... tratament.

Excesul de comercializare a mers paralele,—cum era și firesc— cu practica medicală și cu fabricațiunea de droghe ca și cu desfacerea lor. E drept că și în alte împrejurări s'au înregistrat exagerări și abuzuri. Bună oară în chirurgie. Tocmai doctorul Doyen, operator abil, care dă acum alarma în favoarea unei doctrine nuoi —căutarea sănătății fără medicamente, a fost adeseori eroul unor întîmplări zgomotoase, cari au pus mai curînd, într'o lumină defavorabilă gradul de „întreprinzători" în care se află savanții moderni. Se cunoaște faimosul proces între Doyen și oare cari miliardari americani, cărora l luase o sumă fabuloasă pentru vindecarea unui pacient atins de cancer.

Excesele de diverse naturi au răsunat în literatură. Am pomenit de Molière. Da chiar astăzi transpiră din cînd în cînd păreri foarte ostile medicilor francezi în scrieri literare,—roman ori dramă. Amintim „Les Morticoles" de Leon Daudet, între atîtea altele. Chiar zilele aceste Henri de Rotschild — el însuși doctor în medicină—a retras din repetiții piesa „La Caducée", în care practica medicală e foarte maltratată.

Insemna-va, eventual, curentul împuținării preparatelor medicale un început de îndreptare, de moralizare? Se prea poate. E un puternic element de suggestiune care a creat pedantismul și în urmă abuzul de prescripții, sportul de rețete, alimentat de interesele pur comerciale ale depozitarilor de medicamente pe de-oparte, ale fabricanților de produse medicale, pe de altă parte.

Și cu toate aceste omenirea n'ar pierde nimic—cu desăvîrșire nimic—dacă numărul droghelor medicale s'ar reduce la... o sutime din numărul de acum și care tinde la o creștere peste masură și absurdă. In medicină, ca și în religiune însă, persistă vechiul *credo, quia absurdum*,—cred tocmai pentru că e absurd. Iar în toată arta vindecării nimic nu lucrează mai intens și mai real de cit evanghelicul precept rîdicat la puterea unei dogme:

— Credința te va mîntui!..

In momentul de față lumea crede *încă* prea mult în doctoriile prescrise pe hîrtie.

Dar nici o credință nu este eternă din fericire. In această privință d-rul Doyen e un fiilosof care prevede înaintea altora susținînd cele cele ce am arătat eri că susține în articolul lui.

Rodion

In epoca reabilitărilor

Morți și vii.—Errare humanum est.—In sînul unei Academiei.—O eroină veche. — Pînda și reabilitarea. — Frumoasa carea păcătuit.—Enigma poetei Sappho. —Din vechia Lesbos.

Toate epocile și-au avut judecățile și reabilitările celebre, în legătură cu cauze celebre. Nu numai cei vii, dar și cei dispăruți,—unii foarte de mult dispăruți — au adeseori prilejul de a fi reabilitați. Dacă simțitorii se pasionează de reabilitarea unui Dreyfus ori a unui Ferrer, esteții se preocupă cu aceiași pasiune de reabilitarea unei străvechi poete ca Sappho. E drept că de astă dată nu mai este omul politic Reinach care are un rol în afacere, ci un altul.

Théodore Reinach a fost însărcinat anul acesta să ia cuvîntul în ședința publică anuală a Academiei inscripțiunilor și artelor frumoase la Paris. El a citat un studiu din care vom extrage părțile principale și în care a reabilitat definitiv viața privată a celebrei poete Lesbiane Sappho, întemeindu-se mai ales pe ultimele fragmente cunoscute ale poeziilor ei, unele publicate mai de mult la Berlin, altele descoperite de curînd la Oxyrynchus.

In Hellada veacului al cincilea și al patrulea se născuse o legendă nedreaptă pentru Sappho și tovarășele ei. Pe timpul acela femeia legitimă, închisă în gynecee, juca un rol cu totul restrîns în viața socială. Toată gloria ei, zicea Thucidide, este de a se arata cît mai puțin, așa în cît sá nu se vorbească nicăeri de ea, nici de bine nici de rău. In schimb golul lăsat în viața Atenei prin lipsa unei cetățene instruite, era împlinit în parte de curtezanele de origină străină, mai puține la număr de cît se crede, admise la întruniri și la ospețe pentru eleganța spiritului și podoabele trupurilor lor.

Dar autoriii cari au contribuit la răspîndirea legendelor Sapphice lipsiți de spiritul critic nu s'au întrebat, dacă

la Lesbos în veacul al şeaselea, femeile nobile se bucurau de o existenţă mai largă; o educaţie mai deschisă şi o independenţă care nu se mai întîlnea pe vremea lor. Ei au făcut astfel din o enigmă ca Sappho, cu sentimentele ei înflăcărate şi cu libertatea de gîndire care o deosebia, figură prin excelenţă de curtezană.

Cu toate acestea greşala acestea era uşoară de vazut. Nici odată în vechea Helladă, o femee dintr'un neam ales nu a practicat galanteria în patria sa. Şi Sappho era din Mityline.

Era fi ca lui Scamandroymos al cărui nume are o savoare aristrocratică, amintind poate de colonizarea eoliană a Troadei. Fratele poetei ocupase funcţii înalte la prytoneul din Mityleme. Exilul pe care l'a suferit după triumful dictatorului popular Pittacos, arată în fine rangul, pe care familia ei — îl ocupa. Nu este dar probabil ca o asemenea femee să fi trăit în oraşul său natal alături de toţi ai săi, viaţa unei hetaire. Dar în afară de aceasta este fapt că nici odată curtezanele Helladei nu s'au bucurat, sau nici chiar au dorit să se bucure de respectul contemporanilor lor.

Sappho, din contra arată în versurile sale şi în special în fragmentul găsit la Oxyhyncus un sentiment de demnitate personală, o grijă pentru reputaţia ei şi acea a rudelor de aproape, care este caracteristică. Chaaxos, fratele său, cunoscuse în Egipet la Nancratis o hetairă vestită numită după unii Rodopis, după alţii Doricha şi îşi cheltuise cu ea averea şi renumele. Sappho îi aduce mustrări pline de o dragoste de soră vigilentă; şi o face cu o delicateţă de sentimente în care se recunoaşte îndată sufletul nobil al unei aristrocrate care caută să păzească onoarea atinsă a familiei sale.

Fragmentele din Beolisi ne transportă în sfîrşit în mediul în care Sappho a trăit, arătîndu-ne legăturile cu tovarăşele din jurul său. Lesbos era un centru de plină înflorire intelectuală şi artistică. Sappho, rămasă văduvă cu o fetiţă, Clevis, la care ţinea mai mult ca la adoarele Libiei, îşi găseşte o ocupaţie, strîngînd în jurul său o seamă de femei şi fete distinse, venite la Lesbos, une ori din ţări îndepărtate ca să-şi facă educaţia.

Asemenea „heterii" erau obicinuite pe vremea aceia.

Impreună, sub conducerea unei educatoare, tinerele eleve învăţau dansul, cîntul din Lyră, poezia şi arta de se învesmînta. In aceste cenacluri estetice există o strînsă şi delicată intimitate, între feţele nobile adunate să se instruiască şi acelea cari le instruiau. Incîntătoarea Sappho, departe de a lua atitudinea unei austere pedagogia, era socotită ca e soră mai mare, indulgentă şi curată, plină de toate atenţiunile şi de toate solicitudinela. Prietenia între aceste femei de elită ţesa între ele o existenţă sentimentală simplă, pură şi bogată totdeodată cum nu a mai putut să se găsească alte ori de cît numai pe timpul renaşterei italiene.

Pentru cine s'ar mira de a întîlni uneori în poezia sapphică invocarea Aphroditei sau a lui Eros şi sentimente calde care ar sămăna cu acele ale unei alte iubiri, n'ar avea de cît să citească unele scrisori la fel ale d-nei Sévigné către fiica sa. Sappho nu era nici afectată nici nevropată. Plutarc citea imnul ei către Aphrodite şi admira în el ca şi noi înflăcărarea unui suflet foarte sensibil şi curat.

Alt învaţat din Tyr compara cenaclul sapphic cu acela a lui Socrate. Este de înţeles că nu toţi au ştiut să lămurească delicata deosebire între atracţiunea sexelor şi legătura strînsă a sufletelor alese. Fie care fragment din poeziile Sapphice este plin de lirism, evocă pasiuni, culori şi o personalitate unică, dar plină de simţiminte morale, Sappho stringea în jurul ei pe tovarăşele sale, dar toate probabilităţile, istorice ne fac aşa dar a crede că ea nu voia să facă din ele curtezane, ci femei în adevăratul înţeles al cuvîntului, împodobite cu toate graţiile sufleteşti şi trupeşti şi pregătite să guste toate frumuseţile delicate ale vieţei din timpul lor.

De la cercul didactic din Iaşi

Aseară d-na Maria C. Buţureanu şi a desvoltat conferinţa în faţa unui public numeros compus şi din lume străină.

Inainte de a intra în subiect d-sa arată destoinicia femeei în diferitele ramuri ale activităţii omeneşti, dovedind că atunci cînd împrejurările o servesc, ea e capabilă de avînturi filosofice, ştiinţifice şi artistice, în care să părea că numai bărbaţii se pot distinge.

Apoi arată chipul în care înţeleg femeele să lucreze pentru colectivitate în diferite ţări, insistînd asupra femeilor din Italia, care şi au dat seamă că poporul pentru a se bucura de libertăţile căpătate trebue să fie luminat. Şi pentru aceasta ele şi-au propus ca puţinul bagaj intelectual ce-l posedă, să-l împartă cu oamenii din pătura de jos. Ele porniră din sat în sat împrăştiind ignoranţa, înfruntînd prejudiţiile, osteneala şi cheltuiala şi îmbrăţişînd prin acţiunea lor întreagă opera educativă naţională.

Aduse exemplul femeilor chieneze, care iau parte la mişcările politice. Ele se opuseră la un împrumut ce trebuia să se facă de la Anglia pentru construirea unei linii ferate. Pentru a nu le fi opunerea zădarnică, ele au subscris acţiuni de 100,000 dolari.

Accentuă pe faptul extra-ordinar ce se petrece în China: elita socială e şi elita intelectuală.

Venind la romînce d-sa constată că deşi de scurtă vreme au intrat în viaţa socială, totuşi faţă cu privilegiile avute, ele ar fi putut să facă mult mai mult pe tărîmul social de cît au făcut şi că luîndu-se în seamă buna voinţă ce au arătat bărbaţii faţă de ori-ce manifestare din partea femeelor—starea de lucruri nu tocmai înfloritoare nu poate fi pusă de cît pe seama femeelor care nu s'au gîndit de loc la comunitate.

Primul lucru ce lipseşte, după d-na conferenţiară, este lipsa spiritului de solidarizare mai ales a femeelor din corpul didactic. D-sa crede că atunci cînd colegele de toate gradele s'ar grupa constituind un corp solidar, o mulţime de chestii s'ar putea pune în discuţii, studiindu-se cu toată seriozitatea *nevoile populaţiei din punct de vedere educativ; ţinîndu-se nişte cursuri sistematice populare; procurînd petreceri educative păturii de jos; cercetîndu-se mai de aproape nevoile higienice ale populaţiei şi făcînd fel de fel de propuneri municipalităţii*—mai ales că autorităţile de multe ori sunt luate chiar din corpul didactic.

Dar una din chestiile cele mai urgente, chestie care s'ar putea rezolvi mai uşor şi imediat chiar, ar fi o cerere colectivă către cei în drept, de a muta *Casa de toleranţă din strada Muzelor.* D-sa îşi dă seamă că societateă noastră nu se poate încă lipsi de asemenea instituţie, dar vede cu durere cum o lume întreagă priveşte cu nepăsare cel mai odios mijloc de corupere a tinerimei pus chiar în centrul oraşului şi în punctul prin care toate fetele între 10 şi 18 ani, din centru, se rîdică la Externat; şi toţi băeţii între 10 şi 18 ani din dealul Sărăriei coboară la Liceu.

D-na Buţureanu consideră ca o ironie desinteresul ce pun mamele, femeile, în creşterea tinerimei şi crede că numai femeele ar putea lua această chestie în desbatere.

D-sa exprimă părerea că cercul didactic ar trebui să fie punctul de legătură al tuturor femeelor, locul de unde să plece ori-ce iniţiativă şi templul din care toate ideile mari şi frumoase să iee naştere.

Cu părere de rău spune, că nici un remediu nu va fi cu putinţă atita vreme cît nu se face în femei acea reacţiune fericită, care să le împingă la solidarizare, la buna voinţă de a lucra împreună, la mîndria de a deveni folositoare comunei şi ţării întregi.

Intenţia d-nei Buţureanu a fost mai mult de a provoca interesul şi a îndemna pe colege de a se solidariza şi a începe o acţiune fericită în ceia ce priveşte nevoile oraşului Iaşi — leagănul culturei şi al progresului—a cărui strălucire păleşte. Dar această strălucire i-ar putea fi redată, mai vie de cît a fost, atunci cînd femeele ar voi să iee conştiinţă mai adîncă de valoare ei.

*

Cele arătate de d na Buţureanu a făcut mare impresie şi s'a hotărît că Lunea viitoare, 23 Ianuarie, ora 5 să aibă loc *discuţii contradictorii* asupra ideilor provocate.

D-na Buţureanu va releva încă odată punctele asupra cărora să se discute rămînînd ca doritorii să iee cuvîntul apoi.

Conferinţele sunt publice.

INFORMAŢII

❑ *Din Chişinău ni se serie, că serbările centenarului au fost amănate pentru luna Octombrie.*

Mareşalul nobilimei din Basarabia, a hotărît ca pentru aceste serbări, să invite şi un număr de persoane notabile din Iaşi.

❑ *Ministerul de finanţe, a dispus ca toţi perceptorii fiscali din ţară, cari au etatea de 60 de ani împliniţi, să fie scoşi la pensie din oficiu, pe ziua de 1 Aprilie 1911. In acest sens ministerul a şi adresat un ordin circular administraţiilor financiare din ţară.*

❑ Domnul Ioan Andriescu, sub comisar cl. III în Iaşi, a fost înaintat cl. II, în locul d-lui T. Brătianu, care a căzut la examenul de stabilitate.

❑ **Epidemia misterioasă din Cernăuţi.**—In fine, după o săptămînă plină de ştiri alarmante, spiritele sau calmat. Cazurile suspecte de intoxicaţii provenite la casa de alienaţi din localitate s'au îmbunătăţit şi astă-zi tot oraşul a intrat în monotonia sa obicinuită.

Ziarele de senzaţii au făcut mare zgomot în jurul acestor cazuri făcînd să se creadă că ne aflăm în faţa unei epidemii din cele mai periculoase, înregistrînd chiar sute de victime. Din fericire însă, totul ne reduce la nişte îmbolnăviri normale care au părut a fi suspecte numai din cauza că au provenit 20 de odată cu aceleaşi simptome.

Cercetările bacteriologice au dovedit, că nu ne aflăm în faţa nici unei epidemii periculoase şi că toată alarma dată de presă a fost un mic capitol al reportagiului de senzaţii.

Toţi pacienţii se află deja pe deplin restabiliţi, în urma unei diete stricte orînduite de medicii ospiciului.

❑ Eri a fost supus M. S. Regelui, spre semnare, decretul prin care d. dr. Stătineanu se numeşte profesor la catedra de bacteriologie de la facultatea de medicină din Iaşi.

❑ Doamna Iosefina Maximovici va ţine o prelegere la cercul *Uniunea Educatoarelor Romîne*, Joi 19 Ianuarie ora 4 seara.

Conferinţiara va vorbi despre *Femeia Franceză.*

❑ Domnişoara Margareta Cuparencu, fiica d-lui Gh. Cuparencu, funcţionar la Spiridonie, s'a logodit cu domnul Em. Frunză, funcţionar la Primărie.

❑ Sinuciderea de eri s'a întîmplat într'o cameră a otelului Splendid, şi nu Englez — cum s'a zis.

❑ Neputîndu-se completa numărul membrilor, şedinţa consiliului de higienă a oraşului, ce urma să aibă loc, aseară, s'u amînat pentru altă dată.

❑ Luni, la orele 5 jum. se va discuta în contra dictoriu la cercul didactic, chestia mişcărei femeniste rîdicată de d-na Buţureanu.

❑ Societatea doamnelor care au strîns o sumă de bani, în folosul inundaţilor ahotărît să distribue suma de 5000 lei, la victimele inundaţilor din oraşul şi judeţul Iaşi.

Se procede în acest moment la întocmirea cuvenitului tablou.

❑ Direcţia generală a serviciului sanitar, a cerut medicului şef, de a supune chestia dispensarului primei societăţi fraterne israelite din Păcurari, în discuţia consiliului de higienă.

❑ **Yvette Guilbert,** cea mai celebră interpretă a cîntecelor şi romanţei lor franceze, răsfaţata publicului select parizian, va da o singură serată în sara de 30 Ianuarie a. c, la Teatrul nostru Naţional, cu concursul d-lor Louis Fleury primul flautist al celebrelor concerte, Colonne şi Gustave Ferrari cunoscutul compozitor şi pianist.

Iată alesul program: *Les jolies chansons de France I. Légendes dorèes* (15—13 secol), II, *Chansons pastorales* (17 secol) III, *Refrains populaires* (18 secol), IV, *Chansons modernes.*

In total 17 superbe şi admirabile cîntece, executate cu artă ideală de Yvette Guilbert şi alese bucăţi de artă pentrn flaut şi piano executate de d-nii Fleury şi Ferrari.

Domnişoarele pot asista la acest spectacol.

Programa detaliată şi biletele la agenţia teatrală ieşană „Thalia" (Maximovici), organizatoarea acestui superb şi de elită spectacol.

❑ **Un club al meseriaşilor în Iaşi.**—Pentru reînfiinţarea unui club al meseriaşilor în Iaşi, următorul apel a fost lansat:

Meseriaşi,

Sub stînjănirea nedumerirei de care suntem cuprinşi văzînd evenimentele, care se desfăşoară şi care lovesc zi cu zi în interesele şi r o s t u l clasei noastre am ramas cu toţii, de o bucată de vreme în neactivitate, ceia ce este primejdios pentru că ni se pregăteşte un viitor foarte greu.

*

Avînd în vedere, că prin noua lege a meseriilor, corporaţiile s'au organizat înainte de aplicarea acelei legi, astfel în cît ni s'au răpit în ehip neomenos drepturile ce le aveam la casele de ajutor după atîţia ani de cotizare.

*

Avînd în vedere, că prin noua lege care n'are alt scop de cît a crea o poliţie specială pentru meseriaşi, ni se fac făgăduieli goale în care nu avem încredere pentru că nu ne-au fost desluşite de nimenea.

*

Avînd în vedere, că atît persoanele ce sunt oficial în fruntea instituţiunilor meseriaşilor cum şi acele care prezidează diferite cluburi şi cercuri de luptă ale meseriaşilor, au tradat cauza noastră pînă şi sindicatele socialiste pe care ne deprinsesem a le crede, că ştiu să protesteze cînd drepturile muncitorimei sunt încălcate, s'au tăcut mercenarii stînjenirei.

Astfel că cei mulţi, au rămas să sufere atît din lipsă de conducători, cît şi din cauza scumpetei traiului, care înpinge la acte de disperare.

*

Apelăm cu rîvnă la toţi meseriaşii conştienţi, să înceapă în cercul lor, printre prietenii, lor cea mai serioasă pregătire pentru o unire puternică, astfel că în momentul cînd vă vom chema, la ceasul hotărît pentru o obştească consfătuire să fim cu toţii gata pentru a începe lupta cea sinceră şi dreaptă în toată ţara.

Modul şi mijloacele de luptă—vă vor fi aduse la cunoştinţă prin convocare.

Comitetul clubului Meseriaşilor în Iaşi.

❑ Membrii societăţei „Arhiva" se'ntrunesc mîine seară, în localul cercului didactic.

❑ D. Rusu, romîn din Chişinău, se află în localitate, în cercetări arheologice.

❑ Intr'o informaţiune de eri, s'a tipărit, că primăria a acordat 5 burse la cele cinci eleve ale şcoalei de ţesătorie, în loc de; la cele cinci eleve manevoiaşe ale şcoalei.

UN RAPORT INTERESANT

Boalele epidemice în 1911—Studiu comparativ cu anii precedenţi—Serviciul de desinfectare—Transportarea bolnavilor în Iaşi.

D. dr. Flor, medicul şef al oraşului, a terminat raportul său cu privire la boalele contagioase, ce au bîntuit localitatea, în cursul anului 1911, însoţind datele culese, cu un studiu comparativ din anii precedenţi, 1909 şi 1910.

*

Iată tabloul boalelor molipsitoare din anul 1911:

Oreionul.—In cursul anului 1911, au fost în oraş 94 cazuri de oreion. Toţi bolnavii au fost căutaţi la domiciliu şi s'au vindecat.

Rugeola.—S'au înregistrat 235 cazuri cu 5 cazuri mortale. Dintre copiii bolnavi, 29 au fost înaintaţi în spitale, iar restul pe la locuinţele lor.

Epidemia a bîntuit în diferite şcoli, precum şi la liceul militar.

Tusa convulsivă.—S'au înregistrat în 1910 un număr de 70 cazuri de tusa convulsivă, dintre care un caz mortal.

Epidemia pare a fi o continuare din anul trecut, de oare ce din August 1911 nu s'a mai constat un caz nou.

Erispel.—Au fost în oraş 24 căzuri de erispel, cu un cas mortal.

Febra puerpeală.— S'au declarat două cazuri, dintre care un caz mortal.

Pustula malogna.—Un caz mortal în spital.

Variola. — In cursul anului expirat, s'au înregistrat 5 cazuri de variolă, din care 3 mortale, toţi bolnavii au fost căutaţi în spitale.

Ca particularitate trebue menţionat, că printre cei bolnavi, a fost şi un student în medicină.

Pentru a se pune capăt epidemiei, s'au revaccinat în cartierul infectat, 2100 persoane.

*

Ne apropiam de boalele, ce mai ales bîntue populaţiunea oraşului.

Astfel s'au înregistrat:

Scarlatina: în total 216 cazuri, dintre care însă trebuie scăzute 53 venite din judeţ, aşa că pentru oraş rămîn numai 163.

Dintre aceste 163 bolnavi s'au vindecat 141, iar 22 au murit, ceea ce înseamnă o mortalitate de 13 jum. la sută.

135 bolnavi au fost căutaţi în spitale iar 24 la locuinţele lor. Ca particularitate trebuie menţinut că şi doi gardieni de spitale s'au îmbolnăvit de scarlatină.

In comparaţie au anii procedenţi, se constată.

In 1910: 223 bolnavi cu 40 morţi, deci o procentualitate mortală de 18 la sută.

In 1909 au fost 88 bolnavi cu 11 morţi, deci o mortalitate de 12 jum. la sută.

Epidemia scarlatinică a fost deaseminea o continuare din anul trecut.

Anghina difterică: In cursul anului 1911 s'au înregistrat în total 419 cazuri, din care însă trebuie scăzute 121, cazuri, aduse din judeţ.

Din cele 279 cazuri constatate în oraş, 264 s'au vindecat şi 24 au murit. E prin urmare o mortalitate de 8 la sută.

Pentru prevenirea epidemiei, s'au făcut 117 injecţiuni preventive.

Ca particularitate: s'au îmbolnăvit 3 gardieni şi un doctor în medicină.

In comparaţie cu anii precedenţi, au avut:

In 1910: 367 cazuri, dintre care 31 mortale, deci o mortalitate de 8.04 la sută.

In 1909: s'au înregistrat 175 cazuri, dintre care 13 mortale, deci o mortalitate de 7 04 la sută.

Febra tifoidă: In cursul anului 1911, s'au înregistrat 306 cazuri, din care trebuie scăzute 98 aduse din judeţ şi din oraşele învecinate.

Din cele 208 constatate în oraş, 197 au fost căutaţi în spitale, iar 11 la domiciliu—145 s'au vindecat, 13 au murit.

S'a înregistrat prin urmare o mortalitate de 6 03 la sută.

Mortalitatea mică, se datoreşte în primul rînd izolărei, care s'a făcut cu minuţiositate.

In comparaţie, s'au înregistrat: In 1910: 257 cazuri, cu 13 morţi, iar în 1909 s'au înregistrat 997 cazuri dintre care 85 mortale.

Epidemia de febră tifoidă, din anul trecut, se datoreşte tot faptului, că chestia alimentărei oraşului cu apă de Timişeşti, nu era încă terminată.

E de sperat, că de astă dată, cînd tot oraşul dispune de apă de Timişeşti va fi ferit de această grozavă boală.

Şi în adevăr, de la 1 Ianuarie, 1912 nu s'a mai înregistrat nici un caz nou.

*

In raportul, pe care îl va adresa direcţiunei generale a serviciului sanitar d. dr. Floru va cere înfiinţarea unui serviciu pentru transportarea bolnavilor, pentru a pune capăt scandalului, de a se transporta bolnavii cu căruţele de gunoaie ale Comunei.

❑ In noul program de astă seară, Marţi 16 Ianuarie, al cinematografului Pathé-Frères, din Sala Sidoli se cuprind între altele:

Prea mult păzite, scene hnmoristice, (film spaniol).

Lecţia unui vis. Scene feerice.

Amorurile unui prinţ spaniol sau învingătorul învins. Roman însufleţit. Interpretare datorită artiştilor dramatici superiori ai teatrelor berlinezc.

Pickle e un mincinos, comedie.

Un bîlciu la Irbith (Siberia) la un ger de 40 grade. Scene şi vederi în plin aer.

Căzut la examen. Istorisire din viaţa studenţească berlineză.

O călătorie la Buda-Pesta, capitala Ungariei. Vederi după natură.

Şarlatanul înşalat. Scene comice.

In curînd apare pe pînza cinematografului D-ra Mărioara Ventura, excelenta artistă dramatică, care obţine actualminte succese colosale la teatrele principale pariziane.

D ra Mărioara Ventura este o romîncă dotată cu un talent teatral extraordinar, care atrage admiraţia păturei culte pariziane.

Joi 19 Ian. program nou cu: Femeia răsbunătoare, roman. etc.

❑ In primile zile a lui Februarie se va pune în vînzare noul volum intitulat *Cuzeştii*, datorit d-lui Gh. Ghibănescu. Lucrarea cuprinde acte de proprietate a moşiilor Cuzeşti de la Fălciu, şi e precedată de un studiu asupra familiei Cuza, începător din secol. al XVII (1630), cum şi un studiu întreg asupra văii Elanului de la Fălciu, pe a cărui afluente vine aşezat satul Barboşii, numire străveche Cuzească.

Lucrarea va fi însoţită de un *arbure geneologic* al familiei Cuza, cel mai complect şi întocmit după acte şi documente publice şi private; apoi va da în clişee chipul celor 2 fii ai lui Vodă Cuza: Alexandru şi Dimitrie Cuza.

Un indice alfabetic va întregi lucrarea şi va înlesni pe cercetători în consultare.

SE VINDE

In ziua de 26 Ianuarie 1912 la Trib. Iaşi sectia 3 **imobilul din strada Scăricica No. 6 disp. 3, averea minorilor Emilia Sterie Nicolau,** *compusă din: 4 camere, 2 bucătării, paravan, 2 antreturi, 1 verandă, 2 magazii, zemnic şi instalaţie cu apă de Timişeşti. Vedere frumoasă. Chirie anuală de 700 lei. Tramvaiu linia Sărărie.*

Ultime INFORMAȚII

❑ **Evenimentul cantacuzinist cere guvernului să retragă cu desăvîrșire proiectul privitor la bunurile de mînă moartă.**

Domnul George Gr. Cantacuzino a declarat că cît timp va fi președintele Senatului, asemenea proiect nu va trece.

Domnul Cantacuzino a refuzat să facă orice transacție pe acest proiect și a cerut audiență spre a expune cazul Suveranului.

❑ *Fiind-că în procesul Cuza—Socor nu se vor ținea ședințe de noapte, desbaterile vor continua și mîine, probabil și poimîne.*

❑ *Motivat de depunerea în Cameră a proiectului de lege privitor la bunurile de mînă moartă, ministrul de interne a cerut Eforiei casei Sf. Spiridon să i comunice un tablou, cuprinzînd numele moșiilor, întinderea lor și prețul cu cari sunt arendate.*

Moșiile sunt în număr de cinci-zeci și nouă, cu o întindere totală de tre-zeci șase mii trei sute nouă-zeci șapte fălci (36,397), adică 62,000 hectare, producînd anual un milion șapte-zeci opt mii și șase sute cinci-zeci șapte lei.

După proiectul de lege, care prevede că răscumpărarea se va face socotindu-se, la început, venitul anual cu patru la sută, moșiile Eforiei ar urma să fie vîndute cu două-zeci șapte milioane, adică mai puțin de 800 lei falcea — ceea ce, față cu prețurile actuale, ar fi prea ieften.

*

In Basarabia, eforia posedă cinci moșii, cu o întindere totală de zece mii șase sute cinci-zeci și șapte fălci, producînd anual 393,672 lei.

Aceste moșii nu vor fi răscumpărate, firește, de statul romîn.

❑ **D. Ionaș Grădișteanu, întrebat de ce n'a participat la întrunirea guvernamentală de Duminică, a răspuns:**

— Ce să caut eu acolo? Intrunire conservatoare a fost aceea?

Vorbind apoi de situația generală politică, d. I. C. Grădișteanu a declarat:

— Cînd d. P. P. Carp va depune proiectul de „reformă administrativă", eu îmi voi da demisiunea din Cameră.

❑ **Se svonește că d-na Aglaia Pruteanu, cunoscuta artistă a Teatrului Național, a fost angajată de către d. Davila, pentru 3 luni de zile, cu începere de la 1 Februarie.**

❑ **Procesul falșificătorului de monezi Bogan, a fost amînat ieri la s. I a Curții, pentru citarea unui nou martor.**

❑ **Domnul C. Ivașcu, efor la Spiridonie, se află greu bolnav.**

❑ **Furnizarea medicamentelor și drogurilor necesare spitalului sf. Spiridon din Iași, a fost adjudecată, cu 37000 lei anual asupra casei R. C. Paulstorff din Anvers.**

Exploatarea farmaciei din Iași a fost adjudecată provizor, cu 7150 lei anual, asupra d-lor Stern și Feith.

❑ **Căsătoria civilă a d-rei Paulette Cananău cu d. locotenent Constantin Sturdza se va oficia Simbătă, iar căsătoria religioasă a doua zi Duminică, 22 c., în biserica sf. Spiridon.**

Cele mai cordiale urări de fericire viitoarei perechi.

❑ **Comerciantul Lupu Iosup, din Iași str. Cuza Vodă, a fost declarat în stare de faliment.**

Procesul Cuza—Socor

In ședința de ieri, Luni, primul-procuror, în concluzii, insistînd că Socor a lucrat cu rea credință, a cerut un verdict afirmativ, pe baza căruia Socor să se vadă condemnat.

Președintele, dînd cuvîntul apărării, vorbește d. Em. Socor, care începe prin a spune, că n'are să răspundă multe nici avocatului Buiciu, nici primului-procuror, de oare-ce nici unul, nici celelalt, n'au vorbit serios în fond. Își rezervă dreptul de a răspunde, în replică, d-lui Cuza și numai în cazul cînd va omite ceva, va fi complectat de d. Badareu.

Domnul președinte spune, că de oare ce chestia este grea, va lasa să vorbească pe fie care și ultimul cuvînt, potrivit legei, îl va avea tot apărarea.

Domnul Socor, în continuare, spune că se găsește într'un impas, căci va fi nevoit să ea de două ori cuvîntul, căci va vorbi și după d. Cuza.

Eu nu am fost elevul d-lui Cuza, căci am audiat numai cursul d-lui Cuza și în acel timp, am avut dese ciocniri de idei cu d-sa. Și atunci am discutat prin publicitate, tocmai chestia populației, ca și acum—și totuși nimeni n'a obiectat nimic. Și acum cînd vin cu o lucrare mai mare, am fost acuzat de d. Buicliu, că lucrarea nu ar fi a mea, pentru motivul că nu știu nemțește. Afirmarea d-lui Buicliu, s'a dovedit că e falșă prin decizia Curței, care l'a condemnat ca fiind calomniator.

Chiar dacă aș fi fost ajutat de alții la traduceri din nemțește, aceasta n'ar dovedi cu nimic, că lucrarea nu e a mea și că am semnat'o numai.

Un caz identic, e cu marele scriitor G. Panu, care, făcînd o lucrare, asupra teoriei lui Roesler, în care menționa o parte ce trebuia s'o ia din nemțește, a apelat la prietinul seu Cernescu, care i-a făcut traducerea. Și totuși nimeni nu a îndrăznit să zică că lucrarea n'a fost originală.

Și eu, d-lor, știu nemțește, nu să vorbesc, dar să citesc și să înțeleg, așa că nu aveam nevoe de traducător.

Nu e adevarat faptul, că am găsit plagiarea fiind că era a d-lui Cuza, ci fiind că era în o lucrare de economie politică, cu care m'am ocupat timp de 12 ani, și dacă d. Cuza ar fi avut vre-o lucrare de chimie, fizică, etc., nici odată nu m'aș fi ocupat de o asemenea lucrare, neflind competent.

D. Buicliu mi-a mai adus ca învinuire, faptul că timp de 12 ani, de la apariția „Poporației" și până la lucrarea mea, nimeni n'a relevat în reu opera d-lui Cuza și nici n'a rădicat chestia plagiatului.

Adevărul e cu totul altul. Cel dintăi, care s'a ocupat de opera d-lui Cuza, a fost d. Basilescu. Om competent, profesor de economie politică la Universitatea din București.

D. Basilescu a trebuit să prezinte un raport Senatului Uniiversitar, care avea să se pronunțe asupra cererei d-lui Cuza, de a i se încredința catedra universitară din Iași.

Apoi iată ce spune d. Basilescu, în raportul seu.

Aci, d. Socor, citește fragmente din referatul d-lui Basilescu, care contestă operei d-lui Cuza ori ce valoare științifică.

Mai mult, în raportul d-lui Basilescu se găsește reprodus și o parte din referatul d-lui Petru Misir, care deaseminea contestă știința, în partea pe care o crede originală din volumul d-lui Cuza.

Dar d. Basilescu rădică și chestia plagiatului, în broșura sa, ca răspuns la atacurile d-lui Cuza

D Basilescu termină replica sa, prin strigătul ce adresează d-lui Cuza: Arrette plagieure! adică oprește-te plagiatorule!

Și nu trebue uitat, că d. Basilescu n'a avut timpul material să studieze chestiunea, pentru că într'un timp scurt determinat a trebuit să prezinte raportul seu Senatului universitar, pe cînd eu am făcut dovada plagiatului, după ce timp de 4 ani de zile, am studiat chestiunea cu minuțiozitate.

D. Socor, continuînd relevă faptul, că contrar celor spuse de d. Cuza, în afară de ziarele decretate de d-sa drept evreești și ziarele *Viitorul, Independența, Voința Națională* și presa străină, gazete antisemite chiar, care au lăudat pe d. Cuza, au publicat plagiatul, ba mai mult l'au comentat — așa un ziar italian *Il Secolo*, l'a făcut pe d. Cuza, regele plagiatorilor. Prin urmare nu gazetele evreești s'au ocupat de plagiatul d-lui Cuza, ci și gazetele absolut antisemite care au făcut comentarii.

***D. Cuza.* Și vrea să văd și eu acele ziare.**

***D. Socor.* N'aș fi crezut d-le Cuza că vei face obiecție. Mîine însă le voi aduce.**

Orele fiind înaintate ședința se suspendă la orele 6.

D. Președinte, anunță că ședința viitoare se va deschide mîine, ora 12, cînd d. Socor va vorbi în continuare.

— Ziua a 2-a —

Ședința se deschide la ora 12.

***D. Președinte* dă cuvîntul în continuare d-lui Socor.**

***D. Socor*, spune asupra acuzărei făcute de d. prim procuror, că d-sa ori cît ar fi de deprins, ca magistrat, să studieze dosarele înainte de a intra în ședință, totuși în cazul de față, nu a avut timpul să cunoască fondul chestiunei, așa că d-sa nu a făcut altceva de cît să apere cauza d-lui Cuza, nepunînd concluzii adevarate.**

***D. Prim Procuror. Nu este exact*,—vă rog d-le Președinte, să cereți d-lui Socor să fie mai respectos față de justiție.**

***D. Socor*, continuînd spune, că are credința că d. prim procuror, în necunoștință de cauză poate, a izbutit ca din acuzarea sa, complectată cu întreruperile d-lui Cuza, să-i facă o pledoarie a cauzei sale.**

Vorbind despre lucrarea d-lui Cuza—spune că d. Cuza a pretins numai că ar fi original, nefăcînd altceva însă în toată lucrarea sa de cît să plagieze.

Să vedem d-lor jurați, care e partea originală din lucrarea d-sale.

Căci ceia ce a făcut d. Cuza la 1899, a fost o lucrare care nu a putut dura mai mult de cît 6 luni de zile, neputînd-o face în 3—4 zile.

***D. Cuza.* D-tale ți-a trebuit 4 ani ca să poți cunoaște lucrarea mea și mie numai șase luni?**

***D. Socor.* Da. Dar eu știu în ce împrejurări speciale ai făcut lucrarea asta.**

***D. Cuza.* Tace, de și toți se uită la d-sa, așteptînd să răspundă.**

Mai departe d. Socor citează cîteva pasagii din raportul d-lui Basilescu, care spune, că lucrarea d-lui Cuza nu prezintă nici un interes, neavînd vre-o valoare.

Analizează cele spuse în ziua I de d. prim procuror, spunînd că d. Cuza a pornit în capitolul descreșterei populației romînești la orașe, de la statistici, ceia ce nu e exact.

***D. Cuza.* Poți să afirmi că crește?**

***D. Socor.* Da și voiu dovedi-o cu statistici.**

Ca să vă fac o dovadă că lucrarea d-lui Cuza, e plagiată, vă spun că modul împărțirei lucrărei d-sale e împărțită în trei părți, în statistica, teoria și înmulțirea populației.

Ei bine chiar această împărțire este plagiată, căci și G. von Rümelin ca și Robert von Mohl, au împărțit în trei părți cu mult înainte, operile lor.

Dar d. Cuza, are un sistem cu totul deosebit în plagiere.—Căci, alți plagiatori, iau un autor—citează cîteva fraze din el, apoi cîte-va fraze originale și au făcut o carte—dar d. Cuza în sistemul său ia din mai mulți autori.

***D. Socor.* Observați vă rog, d-lor jurați la pag. 28 a lucrărei mele și la pag. 122 a lucrărei d-lui Cuza,**

***D. Cuza.* Aici să te vedem.**

***D. Socor.* D-le Cuza, să nu crezi că mă vei intimida.**

Continuînd spune că la pag. 122 d. Cuza citează un pasagiu întreg din I. B. Say, pe care îl dă ca al d-sale, de oare-ce numai la un alt fragment pune (citat din Say) fără a pune și la pasagiul de mai sus, că e citat. — Prin urmare această parte e dată ca originală. La pag. 123, d. Cuza, începe a plagia din Say, însă, de la mijlocul frazei citatului, fără a se mai crede nevoit să spue că citează din Say.

D. Cuza nu poate susține, că n'a plagiat, de oare ce d-sa—observați la începutul paginei,—citează între ghelemele trei rînduri din Say, iar restul paginei, nu-l mai pune între ghelemele dînd-o prin urmare ca lucrarea d-sale personală și originală.

D. Prim procuror n'a făcut alt ceva de cît să ne arăte numai fragmentele, care spune că sunt citate, iar restul nu-l dă ca plagiat, neflind citat. Apoi ce fel de aparare a d-lui Cuza, este asta.

***D. Prim-procuror.* Dar, la începutul lucrărei? d. Cuza spune că citează. Vorbind despre G. de Molinari, d. Socor, spune că și acesta a fost pus la contribuție de d. Cuza, care a citat fragmente întregi, fără ca d. Cuza, să fi spus că sunt citate, sau să le pue în ghelemete.**

Așa că d. Cuza n'a rezumat, ci a reprodus fragmente întregi, însușindu-le în mod necorect și necinstit. Vorbind de S, de Sismondi, d. Socor spune că același lucru s'a întîmplat și cu acest autor.

***D. Cuza.* Nu tăgăduesc exactitatea traducerei.**

***D. Socor*, Atunci, de ce m'ați dat în judecată d-le Cuza?**

***D, Aurel Mănescu*, jurat, dar în Sismondi e exact același fragment din Poporație?**

***D. Socor.* Da. Poftim pe Sismondi, ca să vedeți.**

Mai departe d. Socor, continuă a explica, arătînd ce trebuia d. Cuza să facă, ca să nu se poată zice că-i plagiat și d. Cuza s'a ferit să o facă, fiind încredințat, că nu se va găsi nimeni în țara Romînească, care să se ocupe de lucrarea d-sale.

Mai departe spune, că d. prim-procuror s'a ocupat și de partea ultimă a lucrărei d-lui Cuza, fără însă a spune unde d. Cuza a fost original, ci s'a mulțumit în toată pledoarea d-sale, să releve fragmentele citate. Așa că nu am ce discuta cu d-sa. Voiu discuta însă cît mai pe larg cu d. Cuza și-i voiu da toate relațiunile ce mi le va cere. Și sunt foarte curios să aud pe d. Cuza spunînd, care-i partea sa originală.

Vorbind despre Ewerett, spune că d. Cuza, care în seziunea trecută declarase, că nu cunoaște pe acest autor și că nu-l citează, totuși l'a plagiat și ca dovadă, dă cetire la un fragment din Ewerett, în care autorul enunța doctrina lui Malthus, și exact acelaș fragment îl găsim și în poporația d-lui Cuza, fără nici o alterare. A plagiat dar formula lui Ewerett, întrebuințînd și aci sistemul său, anume, suprimînd un cuvînt din fragment, adăugînd un altul, fără a schimba înțelesul formulei.

Desfid pe d. Cuza, să-mi poată răspunde.

***D. Cuza.* Nici nu poți să te gîndești la ceia ce am să-ți răspund.**

***D. Socor.* Și eu îți voi răspunde, ceia ce d-ta nu te aștepți.**

***D. Cuza.* D-le președinte, luați vă rog act că că d. Socor, care va avea cel din urmăcuvîntul, nu poate aduce la lumină, chestiei ce nu s'a discutat, căci atunci trebue să mi se deie și mie cuvîntul în replică.**

***D. Președinte.* Da, căci, d-ta d-le Socor trebue să dovedești plagiatul.**

***D. Badareu.* Greșiți d-le Președinte și vă voiu dovedi că greșiți căci și d. Cuza trebue să ne facă dovada că n'a plagiat.**

***D. Cuza.* Ar fi bine să se spue acum pentru a se ști.**

D. Socor, avînd cuvîntul spune că pe vremea cînd era student a avut ciocniri de idei numai cu d. Cuza.

***D. Coroi.* Dar ai amenințat și cu revolverul.**

***D. Socor.* Da, dar atunci eram amenințat de chinderii d-lui Cuza, pe care îi țițase contra mea, și dacă nu scoteam pe cetățeanul Browning (revolverul) din buzunar eram să fiu linsat.**

***D. Cuza.* Minciuni struntate. Prietenii d-lui Cuza, ce erau postați în spatele său aplaudă și rîd.**

***D. Socor.* Relevă președintelui faptul acesta, explicînd că d. Cuza și-a populat parte din sală care să-i facă atmosferă, — continuînd, spune că d. Cuza n'a avut scrupule, și n'a cunoscut marginile bunei cuviințe, insultînd pe toți colegii săi de universitate, insultînd instituțiile din țara asta, ca și partidele politice, afară de partidul de la Vălenii de Munte.**

***D. Cuza*, protestînd cere dovezi. *D. Președinte* oprește pe d. Socor să le deie.**

Mai departe, vorbește de limbajul ținut în publicitate de d. Cuza, arătînd ce spunea despre G. Panu, făcîndu-l demn de streang.

***D. Cuza.* Da e adevărat, însă fiindcă Panu era pentru împămîntenirea jidanilor.**

***D. Președinte*, cere să nu se mai discute asemenea chestii.**

Mai departe vorbind despre cursul de economie politică, ce d-sa ține la Universitate, spune părerea ce d. Cuza avea de colegii săi, zicînd de d. *Matei Cantacuzino* e un gogoman răsfoitor de dosare; de d. *Stere* că e un refugiat rus și așa a vorbit în fața studenților săi de colegii săi de catedră.

***D. Cuza* Nu-i adevărat. Și aceasta era publicat în *Opinia*.**

***D Socor*, da, dar era sub semnătura mea, și de ce atunci, nu m'ați dat în judecată.**

Și atunci, d-le Cuza, d-ta, care nu respecți nimic, calomniind pe toată lumea, ca un *calomniator de meserie*, cum voești, ca eu în broșura mea să am un alt fel de limbaj?

***Președintele.* D-le Socor, nu mai aveți cuvîntul.**

***Abgar Buicliu.* Aha! Ai pățit-o!**

Ședința se redeschide la ora 2 și 10.

***D. Președinte.* Dl. Socor, mai aveți ceva de spus în chestia plagiatului, sau să dau cuvîntul d-lui Cuza?**

***D. Socor.* Da voesc să conchid.**

***D. Președinte.* Aveți cuvîntul.**

***D. Socor.* Spune că cele spuse de d. prim procuror, nu pot rezista, neavînd nici o bază. Arată că d. prim procuror nu a isbutit să dovedească nimic în combaterea acuzărei ce am adus d-lui Cuza, pe care vi l'am arătat în adevarata sa lumină. Termin dar, d-lor jurați, cerînd a pronunța un verdict de achitare.**

Se dă cuvîntul d-lui Cuza, care spune că pledoaria sa fiind împărțită în două părți, rogă a se acorda cuvîntul apărătorului său d. Coroi, care va desvolta prima parte.

***D. Președinte*, dă cuvîntul d-lui Coroi.**

Desbaterile continuă.

Ultima oră

București 17 Ianuarie

Consiliul de miniștri

— Contenciosul și actele de guvernămînt —

București.—Consiliul de miniștri, s'a întrunit eri, la orele 5 jum. sub președinția d-lui Carp.

S'a continuat discuția asupra contenciosului administrativ, după care s'a semnat jurnalul se va depune la camera Vineri sau Simbătă.

*

Cu privire la actele de guvernămînt, consiliul a hotărît să nu se dea nici o definiție enumerativă, pentru ca nu cum-va să se scape vre-un act, care ar putea fi considerat drept act de guvernămînt. ci s'a lăsat ca jurisprudențele să stabilească aceasta.

*

Consiliul a mai dispus ca să se afecteze 200.000 lei pentru recensămînt, sumă ce se va lua din excedentul de 28 milioane.

*

Joi consiliul de miniștri se va întruni din nou, pentru a se ocupa de reforma administrativă.

Sinuciderea unui comerciant

Slatina.—La otelul Central s'a sinucis astă noapte, comerciantul Virgil Grigorescu, trăgîndu-și 5 focuri de revolver în pept.

Cauza nu e încă stabilită.

Un murdar pamflet

București.—„Epoca" desminte că murdarul pamflet lansat în potriva d-lui Take Ionescu, ar fi opera d-lui Filipescu.

Cu toate aceste se știe positiv, că autorii lui sunt doi agenți devotați ai ministrului de răsboi.

Intrevederea între d-nii Ionel Brătianu și Take Ionescu

București. — Aseară a avut loc o întrevedere între d-nii Ionel Brătianu și Take Ionescu.

Șefii ambelor partide de opoziție, s'au pus de acord, cu privire la noile chestii politice, ivite în în cursul ssptămânei.

O lugubră descoperire

Constanța.—Făcîndu-se niște săpături pe un loc viran din strada Dumbrava Roșie, s'au descoperit zece schelete de oameni.

Consultarea președinților

București. — In cercurile politice, se afirmă, că: Regele va consulta zilele aceste asupra situației, pe d-nii G Gr. Cantacuzino, președintele Senatului, și Olănescu președintele Camerei.

Nenorocirea din Ploești

Ploești.—Un lucrător de la fabrica de lemn a d-lui Bărbulescu, fiind apucat de o curea a fost sfărîmat în bucăți, căletorind spre Suez, ceea ce e o nouă dovadă a intenției lor de a merge la Cirenaica.

Comitetul executiv liberal

București.—Comitetul executiv liberal, s'a întrunit azi la orele 4 jum., sub președinția d-lui Ionel Brătianu.

Capturatii din Marea roșie

Roma.—Agenția Stefani zice că militarii turci capturați pe Marea roșie pe bordul vasului Bregenz, aveau bilete de a merge la Cerenaica.

Faliment

Galați.—Firma de coloniale Palag, a încetat plățile cu un pasiv de 200.000 lei.

Viscolul în Capitală

București.—Astă noapte un viscol puternic a bîntuit Capitala.

Zapada a căzut în așa abundență, în cît azi s'a întrerupt circularea tramvaerilor. Asemenea trenurile au sosit cu întîrziere.

EXPLOZIE

Lisabona.—Azi dimineață a avut loc aci explozia unui depozit de bombe cu dinamită, într'o mansardă Nimeni n'a fost rănit.

Greviștii au împedecat cu violență circularea tramvaelor și au distrus tramvae cu bombe de dinamită.

GREVĂ

Lisabona.—Federația sindecatelor de lucrători a proclamat azi greva generală în urma evenimentelor din Evore.

Greva se va întinde, se crede la Canibs, Santurem, Porto și în mai multe localități din provinciile Alemetejo și Algarve. Garnizoana din Lisabona a fost consemnată iar pol ția sporită.

Tramvaele electrice au cercat să circule sub apararea trupelor dar greviștii au atacat tramvaele și le-au recondus la depozite. Guvernul a hotărît să reprime cu energie greva.

Numeroși tipografi greviști au cercat să împiedice apariția ziarelor.

Un manifest proclamînd greva cere să se deschidă imediat sediul asociațiilor sindicaliste și să se pună în libertate toți lucrătorii arestați pentru delict și mai cere demisia guvernatorului civil Evoro.

ATENTATE

Londra. — Daily Telegraph află din Peking că în ultimele 5 zile s'au săvîrșit 32 atentate cu bombe sau revolvere la Mukden.

La SUCURSALA DIN IAȘI

a

Societății Ruse de Export

DIN MOSCOVA

strada Stefan cel Mare 48,

au sosit ceaiurile cele mai fine din Rusia, precum și samovoare din Toubla, cari se vînd și en detail cu prețuri ieftene, de reclamă.

VIZITAȚI MAGAZINUL

de

BIJOUTERIE ȘI CEASORNICĂRIE

LAZAR IOSEF

din piața CUZA-VODA

în casele marelui otel Continental.

Magazinul e asortat de curînd cu frumoase articole din streinătate, ca inele, cercei, brațari, broșe, lanțuri, etc. cu prețurile cele mai modeste.

Mare asortiment de diferite tacâmuri în argintării veritabile, precum și cele mai noi fanteziuri în imitațiune.

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAŞI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afişe în diferite mărimi şi culori, broşuri, teze de medicină, cărţi de şcoală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Preţuri ieftene

Magazinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

— Casă de încredere, fondată în 89₂ —

NOTE de MUZICA

Instrumente muzicale şi Accesorii

Asortiment complect după Programa Conservatorului

VIORI ŞI VIOLONCELE PENTRU CONCERT

Piane şi Pianine

Reprezentanţa renumitelor fabrici

STEINWEG, ROSENKRANZ

Vînzare şi în rate lunare fără acent—INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL *pentru reparare de Piane şi ori-ce instrument muzical.*

PATINE CU RULETE

PENTRU SKATING

Calitate superioară—Preţuri reduse

Medalii şi Recompense la Expositiunile din Lyon 1872, Paris 1873, Paris 1878

DIGESTIUNI ARTIFICIALE

VIN

BI-DIGESTIF

CHASSAING

CU PEPSINĂ ŞI DIASTASĂ

Pepsina şi Diastasa sunt cei doui agenţi naturali şi indispensabili ai Digestiunei. **Vinul lui Chassaing** a obtinut, în 1864, un raport din cei mai favorabili la Academia de Medicină din Paris. De atunci, a luat un loc din cele mai importante în Therapeutică, şi este ţilnic prescris în contra

DIGESTIUNILOR DIFFICILE SEU INCOMPLECTE, DURERILOR DE STOMACH, DYSPEPSIELOR, GASTRALGIELOR, CONVALESCENTELOR LUNGI, VĂRSĂTURELOR, DIARRHEIEI, PERDEREI POFTEI DE MĂNCARE, A PUTERILOR, ETC.

NOTA. — *Exist numeróse imitaţiuni şi contra faceri. — A exige acéstă semnătură în patru culori pe banda care sigilésa capsula.*

Chassaing

Paris, 6, avenue Victoria, şi în principalele Pharmacii.

Fabrica de oglinzi

Israil Bergher—Iaşi

Premiat cu medalia de aur Paris 1911

Executa: oglinzi veneţiene, tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc, Giamuri bizotate, legate în metale pentru clădiri şi mobile. Execuţie din cele mai elegante ai moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din străinătate.

Reparaţiuni se execută cu preţuri modeste. Comenzile se primesc în localul fabricei str. Palat No. 62.

La fabrică se află în permanenţă o expoziţie cu produsele fabricei.

Teatrul Circ-Sidoli

Cinematograf

PATHÉ-FRÈRES

In fiecare seară mare reprezentaţie

Programul se schimbă

Luni, Joi şi Sîmbătă

Matincuri

Sămbătă şi Duminică la 3 ore p. m.

Preţurile locurilor seara: Loia (4 persoane) 8 lei—Rezervat 1.50—Un scaun 1 leu—Balcon 70 bani—Galeria 50 b.

Preţurile populare obişnuite la matineu şi anume: Loja 4 lei,—Rezervat 80 b. —Stal 60 bani,—Balcon 40 bani,—Galeria 30 bani.

RUCHE

A Cadres mobiles

Prix: 20f

Gariel

2me, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES FOUR CHASSES, de 1 mètre, à. 0f 75

PONDOIR

Prix..... 6f50

R. GARIEL

2me, quai de la Mégisserie, PARIS

Abreuvoir pour Poules et Faisans

RATELIERS A LAPINS

Envoi franco de l'Album sur demande

BROSSE TAPIS

Prix ... fr.

R. GARIEL

2me quai de la Mégisserie

PARIS

Envoi franco de Catalogue

FORTE-JOI

En FONTE INAVDABLE

Prix ... 60

Raymond GARIEL

2me, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES, etc.

Envoi franco d'Album sur demande

GRILLAGES 1 m de haut. le mètre 0f30

Gaym^d GARIEL, 2, quai de la Mégisserie, Paris

CLOTURES DE CHASSE, VOLIERES POULAILLERS

BONCES ARTIFICIELLES, les 100 met. 5f

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Primăriei No 12.

!!! IGIENA ŞI FRUMUSEŢEA PIELEI !!!

se obţine prin întrebuinţarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile şi obrazul în contra influenţelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée Indulceşte şi nutreşte imediat pielea scorojită; nu este unsuros, neconţinînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină şi miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete şi catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se ataşează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu „GELÉE-KALODERMA".*

De vînzare la toate Farm. Drog. şi Mag. de Parfumerie de toaletă

Representant pentru — România — **H. ŞIEBENEICHER** — BUCUREŞTI — Str. Smîrdan 24

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ascundă şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute şi dureróse* cari nu resistă la toţi celelalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua di: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe di.

A se cere: LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, *de* PARIS, *cari se potŭ găsi la toţi Droghiştii şi Farmacistii.*

UNA RECOMPENSĂ NAŢIONALĂ DE 24 000 FR

AUTORISAŢIUNEA GUVERNULUI FRANCEZ

ADMIS IN SPITALE DE PARIS

Vindecarea sigură a bolnavilor de ulcere, varicoze, dureri de gâmbe, tumori, reumatism, umflături, dureri de cap, anemie, congestiune, lepra, etc. Celii mai vechi şi cei mai inveterati şi cei care provenind din necurăţenia sângelui

BOLNAVII SPITALURILOR

Depurativii pentru sange

BISCUITS DU Dr OLIVIER

Acest pesmet, cu un gust foarte plăcut, de digestiune uşoră se conservă mai bunăşi în orice temperatură şi climă. După 4 ani de experienţă publice ACADEMIA DE MEDICINA constată vindecările ce ei sunt în bolile cele mai inveterate. — *La broşura acompaniată de cărţi multe*

Numărul de pesmeţi depurativi a Dr Olivier, ACADEMIA DE MEDICINA, în raportul seu oficial a *Guvernului francesu*, se exprimă astfelu: «Acesti pesmeţi oferă un remedă de compositiune constantă, de preparaţiune cât de perfectă posibilă.... Ei pot de service mari humanităţii.»

Depositu General: 62, rue de Rivoli, Paris

APROBAŢIUNEA ACADEMIEI DE MEDICINĂ — 60 ANI DE SUCCES IN TÓTE BOLILE

Tipografia H. Goldner, Iaşi Str. Mîrzescu.—Instalaţiune cu motoare electrice, executată de Iohau Krzyzanoski Văcătuş electrician, Iaşi, str. Păcurari

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mironescu 25

Sub direcțiunea unui Comitet

Anul IX—No. 1497—Joi 19 Ianuarie 1912

In spasmurile agoniei

Strîns între cele două focuri ale opoziției—și pus în imposibilitate de a'și găsi scăparea, — guvernul d-lui Carp printr'un blestem al soartei—își primește în mijlocul svîrcolirilor morței, lovitura de grație de la însiși partizanii săi.

D. Gh. Gr. Cantacuzino—președintele Senatului, a găsit momentul util să sfîrșească cu cîteva minute mai de vreme viața nenorocită a regimului carpist — și să-i grăbească desnodămîntul, cari în tot cazul nu putea întîrzia mai mult de sfîrșitul lunei.

Marele latifundiar conservator se opune categoric proectului de lege pentru înstrăinarea moșiilor de mînă moartă și a declarat în mod hotărît șefului guvernului, că atîta timp cît va însemna „ceva" în partidul conservator, nu va îngădui să se transforme în lege o asemeneaa concepție politică anarhică.

Cînd Nababul—se pronunță astfel în contra proectului bunurilor de mînă moartă a guvernului, care duce la expropriarea moșiilor prin flagranta calcare a constituției, guvernul d-lui Carp își poate considera agonia terminată, Căci transacție nu poate încăpea între fostul șef al partidului conservator și d. Carp.

Președintele Senatului, care este unul din factorii hotărîtori în organizația guvernamentală carpistă, — se opune principiului fundamental al legei — a cărei concepere, în mod ironic, d. Cantacuzino nu s'a oprit de a declara față de mai mulți amici ai săi, că nu o poate atribui de cît influenței, sau contactului prea apropiat dintre guvern și d-rul Rakowschi.

In zadar,—se spune—că șeful guvernului s'a oferit a trata cu Nababul asupra modificărilor de adus proectului, —și a găsirei soluției impăciuitoare.

D. Cantacuzino n'admite altă soluție de cît acea a retragerei proectului—care nu poate fi considerat, după părerea d-sale ca operă de guvern *conservator*.

Cît de încordate sunt relațiunile dintre cele două tabere guvernamentale din această cauză — este de ajuns să auzim—imputările grave pe cari carpiștii le fac cantacuziniștilor.

Carpiștii nu vor să admită că șeful Cantacuzinist vede în proectul de mînă moartă, primul pas legislativ prin care să se poată ajunge la distrugerea latifundiilor din țara aceasta.

Căci dacă un guvern conservator-boeresc, cum le place cu mîndrie să se numească, spre deosebire de elementul conservator-democratic, pe care a căutat să'l scoată din partid — concepe și înfăptuește o lege prin care expropriază moșiile așezemîntelor debine facere; ce ar putea împedeca un guvern democratic să declare același lucru pentru moșiile particularilor, sau cel puțin să limiteze marea proprietate rurală la o anumită cantitate de pămînt, —cum de altfel au făcut o liberalii în ceea ce privește exploatarea agricolă, prin legea trustului arendășesc?

Cu ce trecere, sau autoritate s'ar putea opune partidul ciocoesc unei asemenea legi, de fixare a maximului de proprietate rurală particulară, la 4—5000 de pogoane,—și cumpărarea restului în mod forțat de către Stat, cînd precedentul l'a creat însuși acest partid prin cumpărarea forțată—a moșiilor de mînă moartă?

Raționamentul acesta, cînd ese din capul unui om care are latinfundii imense în țara aceasta, este foarte logic și motivează îndeajuns împotrivirea energică și hotărîtoare, pe care o aduce proectului guvernului, de care îi este acum legată soarta. Dar junimiștii nu văd în pornirea protivnică a Nababului de cît un interes politic meschin și absolut personal. Ei se plîng că d. Cantacuzino vrea să profite de situația desperată a d-lui Carp, pentru a'i relua șefia partidului, ce i-a dat o dintr'un sentiment de mare generositate în toamna lui 1907.

Nababul—spun junimiștii — de mult se plînge în contra nedestoiniciei d-lui Carp de a conduce partidul conservator boeresc și azi își reclamă înapoi șefia pe care i-a dat-o acum 4 ani.

Pe noi nu ne preocupă dacă la interesele latifundiarului Cantacuzino—se amestecă și se adaugă acum și ceva din interesele fostului șef Cantacuzino. Din ce sentimente este pornită acțiunea Nababului ne este absolut indiferent. Ceea ce ne preocupă și voim să constatăm aci, este încurcătura cea nouă și foarte gravă în care a întrat de cîte-va zile guvernul;—este complicația ce s'a ivit în starea bolnavului,—deja condamnat.

In cît discursurile desesperate ale celor 5 miniștri, rostite Duminica trecută la Eforie—își au sorgintea lor nu numai în mișcarea războinică a opoziției, care de la primul asalt a repus guvernul și l'a scos în afară de rînduri — dar chiar în acțiunea potrivnică pe care înșeși cei din lagărul guvernamental au întreprins-o de cîte-va zile, pentru a-i închia viața.

Au fost spasmurile morții ce vine să-i cuprindă, fără milă și fără întîrziere—toate cele 5 cuvîntări rostite de cei 5 nefericiți colegi de guvern; au fost ultimele lor strigăte disperate, cari într'un moment de limpezire de conștiință și-au dat seamă, că nu le mai este posibilă salvarea.

Acesta este adevărul strașnicei „ofensive" a guvernului repus.

Să-i pregătim deci targa — căci pe dată ce își va da sfîrșitul să-i și facem înmormîntarea, într'un loc pustiu și uitat — cum uitate vor trebui să-i fie toate ticăloșiile săvîrșite—și fără cruce și rugăciune bisericească, căci și pe aceasta au nesocotit'o și batjocorit-o păgînește, în viață.

Vespasian I. Pella

Cea mai mare escrocherie...

D. Filipescu a declarat, cu prilejul afacerei Averescu, că d-sa nu mai face politică și că, ca ministru, se mulțumește cu stricta administrație a departamentului său.

Evenimentele de Duminică au dovedit însă, că d. Filipescu n'a renunțat chiar cu totul la politică. Fie silit, fie din proprie inițativă, Ministrul de războiu a primit să ia cuvîntul la întrunirea guvernamentală de Duminică. D. Filipescu a declarat, pur și simplu, că Banca Națională e cea mai formidabilă escrocherie a secolului XX.

Declarația aceasta vine din partea unui membru al guvernului, care patronează Banca Națională, care are acolo un comisar numit de Ministerul de finanțe.

Insulta adusă de d. Filipescu, primului așezămînt de credit al țării, constitue un fapt fără precedent.

Ei vădește încă odată, dreptatea celor susținute de d. Al. Badareu; că, adică, nu ne mai aflăm în fața unei crize politice, ci într'o criză de stat. Cuvintele d-lui Filipescu au venit parcă anume să confirme în fapt, ceia ce fostul Ministru de justiție a întrevăzut ca o concluzie vorbitoare a chestiilor la ordinea zilei.

Regimul Anarhiei

D. Carp a amenințat în opoziție, că dacă nu i se dă guvernul, dă drumul la nebuni.

I s'a dat guvernul.

Acum, cînd vede că l pierde pentru tot deauna, a dat drumul la nebuni.

A dat drumul la nebuni fiind la guvern, adică a pus regatul Romîniei sub regimul balamucului.

Suntem in plină anarhie.

Guvernul zis conservator nu are astă-zi alt sprijin de cît pe acel al partidului socialist, care, el, înțelege bine că prăvălirea societății în anarhie nu poate să fie de cît spre folos.

Guvernul, prin legi, desființează garanția Justiției.

Cînd opoziția îndrăznește să ție o întrunire, guvernul atacă pe cetățeni cu bîtele bătăușilor, cu paturile de pușcă și baionetele trupei.

Guvernul trage gloanțele în cluburile opoziției.

Guvernul răspîndește, în mii și mii de exemplare, manifeste odioase în contra celor care stau în fruntea opoziției. Insulta lui trivială trece și peste morminte.

Guvernul, în întrunire publică denunță pe una din primele instituții ale Statului, regulatoarea creditului național, drept un tripou ai cărei directori sunt crupieri și care constituie cea mai mare escrocherie a secolului al 20-lea.

Guvernul, prin glasul ministrului de războiu, spune că răscoalele au fost potolite în chip ilegal și anarhic și declară că aceasta, ofițerii au făcut-o, pentru ca să execute ordinele ce li s'au dat.

Nici odată n'a fost Romînia într'o astfel de anarhie.

Este întăia oară cînd guvernul țărei provoacă, el, războiul civil și distrugerea ori cărei ordine în Stat.

Țara a căzut sub domnia desperaților și a haimanalelor.

Dacă, repede repede de tot, nu se asvîrl de la putere nebunii, cărora le-a dat drumul d. Carp, și care au dovedit acum în urmă că nu li se poate pune botniță, se va ridica o așa urgie în cît nimeni n'ar putea astă-zi să-i măsoare consecințele.

Am dat strigătul de alarmă.

Ne-am îndeplinit ultima datorie.

De la alegerile parțiale

Un simptom al stării precare în care se află guvernul actual, e în interesul ce a pus țara la alegerile parțiale de la 15 Ianuarie a. c. Nu numai că partidele de opoziție n'au luat parte, dar foarte mulți cetățeni independenți, au preferat să stea acasă în loc să vină să voteze.

Guvernul a simțit că aceste alegeri vor fi un nou eșec pentru sine, prin puțina lume ce va veni să ia parte la vot, și de aceea a recomandat tuturor prefecților din județele, unde aveau loc alegerile, să procedeze la alegeri ca la orice invitare la bal, banchet sau alte serate muzicale.

S'au tipărit invitări, cari s'au trimes prin primăriile rurale la toți acei alegători de la colegiile respective, cari ar putea să nu fie următori votului. O dată invitarea trimisă s'au dat instrucții verbale prin telefon, la primari și jandarmi, că ducînd plicul cu invitarea la alegători, să ceară a iscăli pe plic de primire și a da asigurarea că va veni la vot.

Toate aceste plicuri așa semnate s'au întors înapoi la prefectură, și așa s'a știut cu zile mai înainte pe ce număr de alegători va putea conta.

Alegătorii văzîndu-se astfel forțați de a veni la vot, au trebuit să recurgă la anularea votului.

Putem cita județe, unde ordinul primit de sus s'a executat ad-litteram, căci inspectînd lista, a văzut că, de s'ar fi lăsat libera practicare a votului n'ar fi venit nici numărul cerut de lege, și alegerea ar fi rămas nulă.

Și cu toate acestea, socotind cifrele voturilor exprimate, reiese că din 2889 alegători înscriși în colegiile declarate vacante, nu s'au prezentat la vot de cît 1122 de alegători, adică 38 la sută, iar 62 la sută din alegători au stat acasă.

Cînd a venit guvernul Carp la putere el nu reprezenta nici 25 la sută din sufragiile țării; prin fraudă și teroare abia s'a suit la 51 la sută și a smuls majoritățile de azi.

După un an de guvernare la 8 alegeri parțiale, același guvern Carp n'a putut strînge de cît 38 la sută din alegători, iar restul care a stat acasă a dat a înțelege prin abținerea lor, că guvernul Carp nu mai reprezintă țara, de oare-ce rămînerea lui la putere ar însemna un pericol pentru țară.

FĂRA BUDGET

Guvernul în agonia lui dă semne de sănătatea muribundului. Prezintă legi peste legi mai mult pentru platforma retragerii de cît pentru folosul țării, și urbi et orbi declară că sînt tari, se bucură de încrederea Coroanei și cer acum încrederea națiunii.

Guvernul în zăpăceala lui își calcă toate principiile, face toate salturile, împrumută toate părerile, se dă de-a tumba ca doar-doar va da aparența unei tării de o zi.

Iar cea mai boacănă din toate este că pe cînd Regele avizează asupra situației, cerînd liniște de la șefii opoziției, guvernul provoacă întruniri zgomotoase cu placarde și alaiuri pe ulițile Capitalei, iar miniștrii în pierderea săritei lor împrăștie ocările asupra țării, mai dihai de cît cel mai vajnic opozant.

Se naște întrebarea acum de către țară: un asemenea guvern în descompunere, cu miniștri ce și au eșit din roluri nu mai poate păși la întocmirea budgetelor și nici Camerile reduse să meargă la votarea bugetului.

Budgetul reprezintă starea normală a unei țări. Cu budgetul se poate periclita bunul mers al lucrurilor într'o țară, mai ales cînd guvernul ce-l întocmește știe că face budgetul pentru a produce greutăți guvernului ce vine după el.

Guvernul actual n'are autoritatea politică necesară pentru a întocmi și prezenta un budget normal. Pus de la început pe o temă exclusiv de ademenirea și înșelarea cetățenilor, d. Carp a atins economia budgetului cu sume de milioane fără a se resimți în public economia acelor reduceri. Dl. Carp a tăiat din budget milioane, fără a le da în punga cetățenilor. In schimb s'au urcat salariile nu atît ca satisfacere a nevoilor materiale și morale ale funcționarilor, cît ca un mijloc eficace de ademenire a cetățenilor.

Ce ar putea face acum un guvern Carp întocmindu-și bugetele? Ar buleversa toate așezemintele și ar încărca toate serviciile cu sume fabuloase. Iar mai pre sus de toate ar înșela opinia publică cu aparența puterii. Este destulă vreme ca noul guvern de mîne să 'și întocmească bugetul său în conformitate cu adevăratele necesități ale țării.

A mai fost cazul acesta în 1901, cînd venind guvernul D. A. Sturza la 12 Februarie, a făcut alegerile pînă la 9 Mart și pînă la 1 April a votat bugetul cu reducerile de 20 milioane economii

Guvernul d-lui Carp simțește că zilele îi sunt numărate, și că n'are rațiune de a proceda la întocmirea și pregătirea bugetelor: cel mult poate strînge prin ministere datele necesare pentru a se ști nevoile propuse, nici ca cum însă să le coordoneze și să le sintetizeze.

Guvernul Carp trebue să cază fără bugete, pentru a-și arăta în toată deplinătatea putrezeciunea și descompunerea lui.

Țara nu mai poate da credit nici de o zi guvernului Carp.

* * *

OAMENI ȘI LUCRURI

In zodia milei

Am urmărit nu de mult o mică polemică de ziar în chestiuni de caritate. Inclinăm a crede totdeauna că numai din sinceritate, numai din bunătate de inimă, se practică generozitatea sub numeroasele ei forme.

Pînă la ce punct figurează Mila ca un element social de care se poate ține seama? Care-i este însemnătatea și puterea socială?

...In una din zilele aceste scriitorul Pierre Loti, și-a luat rămas bun de la viața aventuroasă de călător, de vizitator al exoticilor regiuni orientale. Cu prilejul acesta a publicat un articol pentru a rosti într'o formă concisă filosofia la care l'au dus atîtea călătorii bogate în observațiuni, în încercări...

Cuvîntul care-i rezumă toată gîndirea și toată convingerea sa este „mila". După ce descrie puterea universală a rugilor ce se înalță sub toate orizonturile, Loti devine mistic și fervent credincios: „..o asemenea cîtime de rugi, de lacrimi arzătoare, presupune încrederea aproape universală că acel Dumnezeu nu poate fi de cît un Dumnezeu al milei.

O, de sigur! Nu pretind de loc că spun prin aceasta un lucru cîtuși de puțin nou: vreau să adaog numai la atîtea alte mărturisiri, cu miile, părerea mea care poate să fie ascultată de unii prieteni ai mei. Cu cît secolii se acumulau asupra omenirei, zeii cei sălbateci pe care-i născocise oamenii în momentul ieșirii lor din noaptea culturii, — au făcut loc rînd pe rînd unor concepțiuni mai blînde mai puțin grosiere și fără îndoială, mai puțin false Cu cît mila unora pentru ceialalți, mila cea frățească predicată de Buddah și apoi de Christ, își urmă drumul în sufletele noastre în locul năzuințelor de groază, — se întărea în noi convingerea că trebue să fi existînd undeva o Milă supremă, care aude strigătele noastre — și atunci sanctuarele deveniau tot mai mult locașuri de rugi și de plînsori.

Mila Suverană! Inclin din ce în ce mai mult a crede într'insa și a-i întinde brațele, pentru că prea mult am suferit, sub toate cerurile, în mijlocul deliciilor ori a groazei și prea mulți oameni am văzut rugîndu-se.

Cu toate fluctuațiunile, cu toate vicisitudinile, cu toate revoltele cauzate de niște dogme strîmte și formule exclusive, — existența unei atari Mile supreme o simțim mai mult ca nici odată afirmîndu-se în tot universul, în sufletele simțitoare care se luminează de toate marile străluciri nouă.

„...Mila supremă către care se întind mînile noastre de desperați, trebuie să existe, ori-ce nume i-am da; trebuie să fie colo, în stare să audă, — în momente grele — clamoarea noastră de groază infinită. Fără de aceasta, Creațiunea, căreia nu-i putem acorda, în chip rațional, inconștiența drept scuză, ar deveni o cruzime din cale afară de necrezut și de neînchipuit, afară dacă nu ne-o înfățișăm odioasă și mișelească.

Și din pelerinagiile mele nenumărate și cele ușuratice și cele mai grave, argumentul acesta slab și atît de puțin nou, este tot ce am putut aduce mai de preț".

Scriitorul nu pierde prilejul de a arunca săgeți materialiștilor, necredincioșilor, scepticilor cari nu vor să creadă în puteri supranaturale, misterioase, —nici măcar într'un „Dumnezeu" al milei.

Ce-l face oare pe blîndul, pe milosul romancier atît de aspru, tocmai cînd vine să predice bunătatea și compătimirea?

E netăgăduit că o asemenea solie e totdeauna binevenită. Ce păcat că pentru propagarea sentimentelor de milă—trebuie, din nou, să ne agățăm de cerurile pustii, cînd pămîntul e atît de îmbelșugat... pentru unii!

Rodion

Valoarea educațiunii fizice

RAȚIONALE

III

Wer etwas Treffliches leisten will
Hätt' gern was Grosses geboren,
Der sammle stil und unerschlaft
Im Kleinsten Punkt die grösste Kraft.
Schiller.

Analize de acest fel, făcute cu multă competință de către decedatul dr. *Iernand Lagrange* în numeroasele și importantele sale scrieri asupra educațiunii fizice, în capitolul: *La gymnastique pedagogique en Suède*, zicea următoarele: „Les mouvements aux appareiles des Suedois n'ont pas, comme dans nos gymnases cette tendence a la dificulté excesive qu'on appelée *acrobatisme*. Et d'aborde leur outillage gymnastique est tres simple. Ils n'ont ni les annéaux ni les trapez, ni le les barres parallèles, ni la barre fixe, appareils usité par les

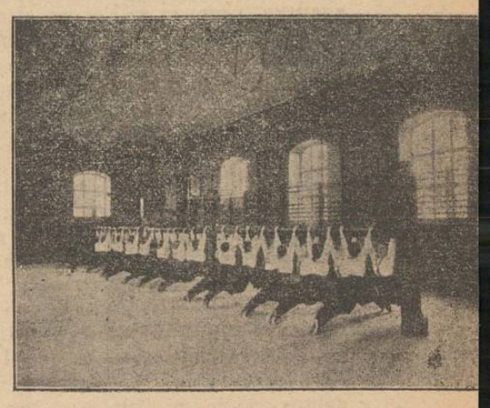

Mișcări de îndrumare pentru suiri, executate de secțiunea fetelor, la Institutul Central din Stockholm.

acrobates de cirque et engins principaux de la gymnastique français et allemande".—Or, cum spunea dr. *A. Mosso*, distinsul profesor de fiziologie, în cartea sa: *L'éducation physique de la Jeunesse*: La gymnastique suedoise est à la porté de tout le monde. C'est avec discernement qu'on en exclut les exercies de force que seuls peuvent executer quellques privilégies, ou bien seulement la jeunesse la plus robuste. L'acrobatie ne peut prendre racine dans la gymnastique Suedoise ni faire devier la direction de l'éducation physique.

Sunt numeroase și instructive observațiuni de asemenea natură, pe care le întîlnim aproape la toți pedagogii, higienești, doctorii și fiziologiștii moderni, cari și-au sacrificat o parte din timpul lor studind problemele de educațiune fizică și punîndu-le în concordanță cu cele intelectuale și morale ale tinerimei școlare. S'ar putea cita ast-fel de păreri elocvente în chip nesfîrșit, și toate fără distincțiune, să concorde în apre-

cieri juste şi favorabile. fiind-că sunt rezultatul unor analize amănunţite şi al unor observaţiuni mature, extrase din laboratorile de psicho fiziologie.

Raţionalismul existent la baza sistemei suedeze, calităţile sale din punct de vedere fiziologic şi pedagogic, au determinat pe cele mai multe state europene, şi de prin cele două americi, ca să o introducă în şcoale şi în armată. Astfel avem, decretul regal publicat în jurnalul oficial: *Moniteur Belge* No. 185. din 3 Iulie 1908, prin care se decretează întemearea a două institute similare ca cel din Stockholm, pe lîngă facultăţile de medicină din *Grand* şi *Bruxelles*. In acest număr al monitorului se cuprinde întreaga organizare a celor două institute. Un alt decret, apărut tot în acelaşi monitor, publică întemeerea sistemei suedeze în armata belgiană, precum şi la şcoala militară de la *Esterbek*

De asemeni, în Franţa, avem ca probă că sistema suedeză e pe cale de a fi introdusă, scrierile colonelului Coste, directorul şcolei de gimnastică de la *Joiville-le-Pont* din Paris şi cari sunt: *L'education physique en France*, 1907. *L'oeuvre de Joiville* 1909, precum şi *Reglement d'éducation physique, approuvé par le Ministére de la guerre le 21 Janvier 1911*. Fără să mai vorbim de alte numeroase publicaţiuni apărute în ultimul timp, şi cari cuprind aceleaşi idei.

In Englitera, fără emnamente sportivă, s'a crezut necesar ca o complectare imperioasă jocurilor. de a se introduce sistema suedeză în şcoalele civile şi militare. Astfel la şcoalele cele mai importante, ca: Eton, Harrow, Rugley, Winchester, Westmnistor etc., cursurile acestei sisteme sunt introduse, iar aparatele au fost confecţionate în Suedia la atelierul *Ekstrind* din *Stockolm*. Aceiaşi măsură a fost luată şi pentru şcoalele militare din numita ţară.

Asupra curentului format în Franţa, de către liga francesă pentru propagarea educaţiunii fizice raţionale, în fruntea căreia stă dr. *Tissié*, am avut prilejul de a vorbi pe larg în articolul *Congresele de educaţiune fizică din 1910*, articolul citat mai sus, şi în care făceam şi o dare de samă asupra cărţilor mai importante şi cari cuprind aceleaşi idei ca şi cele profesate de către oamenii din Franţa, în majoritate membri ai ligei despre care am vorbit mai sus.

Mişcări progresive de suiri, executate de secţiunea barbaţilor, la Institutul Central din Stockholm.

Resumatul activităţii ligei franceze şi a avut ecoul său şi peste Pirinei, căci profesorii de gimnastică din Spania, în vara trecută, 1911, printr'un gest lăudabil şi demn de imitat, în urma unei colecte comune, au invitat la Madrid pe *Dr. Tissie* spre a le ţinea o serie de conferinţi asupra gimnasticei raţionale, suedeze, precum şi asupra deosebirilor ei de celelalte. Seria conferinţelor s'a perindat şi în alte centre ale Spaniei, formîndu-se cu chipul aceasta un curent favorabil ideei întroducerei sistemei de gimnastică suedeză în şcoalele regatului Spaniol.

Partea interesantă, însă, după cum am şi relevat-o, este că însi-şi profesorii speciali, cu o situaţiune materială mai modestă ca acelor de la noi, au găsit totuşi necesar să se asocieze ideilor moderne, să profeseze o sistemă care are un fundament ştiinţific, şi să sprijine întroducerea în şcoale a unui învăţămînt prielnic elevilor şi care le-ar asigura şi lor o situaţiune morală deosebită de cea de odinioară.

Acelaş fenomen, referitor la reforma modului de a educa fiziceşte copiii, îl observăm şi în Germania, cu toată tradiţia seculară ce se leagă de felul lor de a exercita copiii, de construcţia aparatelor ce ei întrebuinţează, precum şi de numele unora din patrioţii lor, ca de pildă *Iahn*, a căror personalitate şi nume e strîns legată de existenţa şi propăşirea educaţiunii fizice în numita ţară.

Dacă am arunca o privire asupra activităţii din Germania, pe acest teren, apoi ne vom convinge că graţie oamenilor de iniţiativă, ea numără în mai bine de XVIII circumscripţiuni peste şase mii de societăţi de gimnastică, cu un număr de peste un milion de membri activi; iar la expoziţia de la Dresda, din vara trecută, privitoare la higiena şcolară, unde se găsea şi o secţiune pentru educaţiunea fizică, figura, pe lîngă cellalt material bogat şi o bibliotecă de tot ce s'a scris în Germania asupra educaţiunei fizice şi care cuprindea şase mii de volume, iar titlul acestor cărţi e adunat într'un volem, sub îngrijirea profesorului *Dr. Roth* din Hale, şi care poartă titlul: *Bibliographie des gesamten Sports*.

In ce priveşte vechimea propagandei educaţiunei fizice în Germania, ea se marchează prin inaugurarea societăţii de gimnastică din *Hasenheide* de lîngă Berlin, în vara trecută, şi care a fost întemeiată de către *Iohn* în anul 1811. Cu acest prilej s'au aratat meritele lui *Iohn*, sau *Vater Iohn*, cum îl numesc germanii, activitatea depusă de el care a prins rădăcini puternice în ţara sa, şi relevîndu-se calităţile sale sufleteşti şi patriotice neîntrecute, căci el urmărea, deşi printr'o gimnastică atletică şi deci puţin proprie tuturor, şi unitatea tuturor germanilor prin congresele ce se ţineau în diferite oraşe,[1]) despre a cărei înfăptuire o caracterizează prin următoarele cuvinte sentimentale şi patriotice: *Deüthschland Einheit war der Traüm meines erwachenden Lebens, das Morgenrat meiner jugend, der Sonnenschein der Manneskraft ünd ist jetzt der Abendstern, der mir zü ervigen Ruhe winkt*".

Cu toate acestea, tradiţia care domneşte încă în spiritul german, e pe cale de a fi supus unor primeniri, căci atletismul lui Iohn, deşi pornit dintr'un spirit patriotic, nu e acceptabil pentru mediul şcolar. Şi din acest punct de vedere toată literatura recentă, referitoare la educaţiunea fizică, e plămădită din ideile cele mai noi şi în concordanţă cu cercetările psicho fiziologice.

[1]). Congresele corporaţiunii de graniceri din Germania s'au ţinut precum urmează: 1860 Coburg. 1861 Berlin. 1863 Lipsca. 1872 Bonn. 1881 Francfurt a M., 1885 Dresda. 1889 München. 1894 Breslau. 1898 Hamburg. 1903 Nurenberg. 1908 Frankfurt a M.

Scrisori din Bucovina

— *De la coresp. nostru particular* —

Romînii în presentările de rigoare, la palatul provincial

Cernăuţi, 16 Ianuarie. — Sîmbătă s'a încheiat seria presentărilor de rigoare, la noul şef al ţării. Romînii au rămas cei de pe urmă.

Eri la orele 12 p. m. s'au presentat delegaţii tuturor societăţilor culturale romîneşti de la noi, asigurînd pe noul şef al ţării de loialitatea romînilor faţă de Tron şi Impărăţie, cerîndu-i totodată scutul legilor în desvoltarea lor culturală.

Contele de Meran, a ascultat cu o atenţie deosebită doleanţele romînilor, şi după ce a mulţumit acestora pentru loialitatea arătată, le a asigurat tot concursul său.

Dintre romînii cari, s'au prezentat noului şef al ţărei, notez pe Excelenţa Sa Mitropolitul dr. de Repta, mareşalul ţărei baron Hurmuzache, consulul general al Romîniei d. Georgescu precum şi toţi deputaţii.

Protestul Studenţilor

Joi seara a avut loc protestul studenţilor, contra celor scrise de ziarul „Bukoviner Post", manifestată printr'o impozantă întrunire la care au luat parte toţi studenţii romîni.

S'au ţinut cuvîntări înflăcărate prin care s'a protestat energic contra uneltirilor condamnabile ale Rutenilor faţă de tot ce-i românesc.

In cele din urmă s'a votat următoarea moţiune în mijlocul unui entuziasm general:

I. Studenţimea romînă protestează cu energie contra procedeului infam practicat de duşmanii noştri care nu se sfiesc în ura lor fanatică contra a tot ce e romînesc, să pîngărească chiar pestemormînt numele cel bun al unuia, ce nu mai este între noi şi nu se poate apăra, al repauzatului arhimandrit de scaun dr. Miron Călinescu şi condamnă după merit în faţa lumii culte articolul apărut în „Bukowiner Post" din 23 Ianuarie 1912.

II. Studenţimea romînă constată mai departe, că familiile induse în articolul amintit nu fură romanizate după cum afirmă scribentul de la „B. P." ci mai vîrtos li s'a schimonosit numele, pe cînd aparţinea Bucovina Galiţiei şi redeşteptîndu-se conştiinţa lor naţională se simţesc astă-zi iarăşi romîni.

III. Studenţimea rom. respinge cu indignare acuza neîntemeiată, că repauzatul arhimandrit ar fi prigonit pe ruteni şi constată, că rutenii au de mulţămit, ceia ce sunt în privinţa culturală numai bisericei romînesti, folosindu-se de averea şi munca noastră romînească.

IV. Biserica noastră din Bucovina a fost şi trebue să rămînă românească, de aceia postul de arhimandrit de scaun trebue să fie ocupat numai de un romîn.

V. Studenţimea rom. este îndreptăţată, că deputaţii noştri, ziaristica în genere fiecare Romîn aparte, vor apara energic caracterul romînesc al bisericei noastre, pentru care au luptat şi lucrat strămoşii noştri, începînd cu Alexandru-cel-Bun şi Stefan-cel-Mare.

VI. Studenţimea romînă aduce pe calea aceasta prinosul ei de recunoştinţă memoriei zelosului muncitor dr M. Călinescu.

VII. In fine studenţimea romînă îşi exprimă încrederea sa neclintită faţă de Exc. Sa I P. S. Mitropolit, căruia i se închină cu adînc respect, asigurîndu-l de sprijinul modest al tinerimei studioase.

Incă un ziar nou românesc

Partidul naţional romîn din Bucovina, a anunţat că în cursul acestei săptămîni va edita un nou ziar romînesc, pe înţelesul poporului intitulat: „Vremea Nouă".

Gama

STRUNA ZILEI

ECHIVOC...

La alegerea parţială din Dorohoiu, candidatul oficial S. a fost pălmuit de candidatul naţionalist B.

Telegrame.

Curioase ne'nţelegeri!
Oficialul în alegeri
Voturile le-a avut,—
Totuşi a ieşit.., bătut.

INFORMATII

❑ **Sărbătorirea lui Caragiale** — *In ziua de 30 Ianuarie cor., ilustrul scriitor Caragiale împlinind vîrsta de 60 ani, comitetul Societăţei scriitorilor români a hotărît organizarea unor mari serbări în întreaga ţară.*

Un program special va anunţa ordinea serbărilor.

Preşedintele societăţei d. Em. Gîrleanu a telegrafiat maestrului, rugîndu-l să facă jertfa de a veni în acea zi în mijlocul scriitorilor, cari vreau să-l sărbătorească.

❑ *Se afirmă că M. S. Regele a graţiat pe comandorul Virgil Frunzianescu, care precum se ştie, a fost reformat de consiliul corpului III.*

❑ Astă-zi dimineaţă s'a găsit pe drum la locul numit Boziana pe moşia Singer, teritorul comunei Gropniţa, cadavrul femeei Mărioara Costache a Mariei. Se crede că numita a murit de frig, pe cînd se întorcea din Podul Iloaei.

❑ Azi dimineaţă a fost găsită moartă pe cîmp femeia Catinca D. Mazararu, la o distanţa de 500 metri de satul Frumuşele. Din cercetările făcute rezultă că moartea a provenit din cauza beţiei şi a frigului.

❑ In ziua de 4 Februar st. v. a c. se va ţine la prefectura judeţului a doua licitaţie pentru darea în concesie a transportului expediţiilor poştale între oficiul şi gara Iaşi şi între oficiul şi gara Tg. Frumos.

❑ Din lemnele depozitate în magazile gării Iaşi, se furau în ultimul timp cantităţi însemnate, fără a se putea afla cine sunt furii,

Eri ei au fost descoperiţi şi numiţii Al. Morariu şi complicii săi, au fost trimişi la parchet.

❑ Nunţi la un cimitir.

Păzitorul vechiului cimitir israelit din Iaşi, strada Ciurchi, găsise mijlocul să cîştige parale, prin faptul că închiria pentru nunţi, serate şi logodne, camerele de acel la cimitir, cari servise, altă dată, pentru morgă şi la spalat morţii.

Faptul fiind descoperit, s'au luat măsurile necesare pentru viitor.

❑ La Curtea cu juri urmează să se judece mîine, Joi, procesul electoral intentat agenţilor poliţieneşti Uţă şi Martiniuc, cari în timpul campaniei electorale, maltratase şi arestase ilegal pe cetăţeanul Oarză, şi procesul lui C. Pandele, acuzat de omor săvîrşit dar neisbutit.

❑ **Yvette Guilbert,** cea mai celebră interpretă a cîntecelor şi romanţei lor franceze, răsfaţata publicului select parizian, va da o singură serată în sara de 30 Ianuarie a. c, la Teatrul nostru Naţional, cu concursul d-lor Louis Fleury primul flautist al celebrelor concerte, Colonne şi Gustave Ferrari cunoscutul compozitor şi pianist.

Iată alesul program: *Les jolies chansons de France I Légendes dorèes* (15—13 secol), II, *Chansons pastorales* (17 secol) III, *Refrains populaires* (18 secol). IV, *Chansons modernes*.

In total 17 superbe şi admirabile cîntece, executate cu artă ideală de Yvette Guilbert şi alese bucăţi de artă pentru flaut şi piano executate de d-nii Fleury şi Ferrari.

Domnişoarele pot asista la acest spectacol.

Programa detaliată şi biletele la agenţia teatrală ieşană „Thalia" (Maximovici), organizatoarea acestui superb şi de elită spectacol.

❑ **Birourile redacţiei şi administraţiei OPINIEI, se află instalate în strada Gh. Mîrzescu No. 25.**

OCROTIREA

remonţilor corpurilor de trupă

Ministerul de răsboiu, văzînd că numărul cailor propuşi pentru reformă, de către corpurile de trupă, depăşeşte proporţia de 10 la sută admisă ca un maximum prin decisia ministerială din 18 Iunie 1911 şi atribue acest fapt în cea mai mare parte relei îngrijiri şi pregătiri a remonţilor în primul an de serviciu, lucru ce are urmări asupra vieţei întregi a cailor — cum această — stare de lucru, pe lîngă pagubele materiale pe care le aduce Statului expune încă corpurile să se găsească în momentul decretărei mobilizării cu efective necomplecte sau în tot cazul cu o mulţime de cai nevolnici, — ministerul în urma acestor stări de lucruri, întîlnite la corpuri a decis:

1) Se vor aplica cu cea mai mare stricteţă dispoziţiile din regulamentele cavaleriei şi artileriei, în ce priveşte progresiunea de dresaj a cailor precum şi deosebitele instrucţiuni date prin decizii ministeriale, în ce priveşte primirea cailor maternizarea aclimatizarea şi antrenarea lor.

2) Este oprit de a se înhama sau încăleca în front, la rînd cu caii cei vechi fără nici o deosebire, fie pentru exerciţiile grele, cari cer marşuri, fie pentru concentrare în tabere sau manevre de toamnă, ori de tragere de războiu, remonţii cari nu au avut cel puţin 5 ani împliniţi, în primăvara anului de instrucţie respectiv şi fără ca ei sa fi trecut întreaga progresie a dresajului şi să fi fost pregătiţi prin o antrenare treptată şi sistematica.

Remonţii mai puţin desvoltaţi, sau mai slab conformaţi, nu se va lua în front în asemenea ocazii, înainte de a avea şase ani împliniţi, căci atît aclimatizarea, cît şi dresajul şi antrenarea unor asemenea cai, trebue să se facă mai ales în mod treptat şi sistematic, înainte de a-i putea vîra în front la rînd cu caii cei vechi.

3). De asemenea nu este învoit a se înhăma sau încăleca în front, remonţii chiar mai mari de 6 ani, de cît după ce 6 luni de la însumarea lor la corp, întru cît timpul rămas n'ar fi îndestulător pentru aclimatizarea, dresajul şi antrenarea progresivă a acestor remonţi.

4). In cazul cînd un corp de trupă ar primi ordine de la comandamente superioare (statul major) general, corpurile de armată, divizie, etc.), să fie în asemenea împrejurări cu efective atît de ridicate, în cît ar fi silite să scoată pentru complectarea acestor efective şi remonţii, potrivit deciziei de faţă, capii de corpuri vor raporta comandamentului, de la care ar fi primit ordinul, greutatea ce întîmpină pentru executarea sa, fără a călca dispoziţiunile regulamentare în această privinţă.

In cazul cînd comandamentul respectiv ar menţine ordinul, corpul îl va executa, însă va raporta pe dată cazul „confidenţial personal", direct cabinetului ministrului de războiu.

b) Afară de inspecţiunile asupra dresajului remonţilor şi supravegherea cap lor erarhici în ce priveşte aclimatizarea, antrenarea şi întreţinerea remonţilor şi cailor în general, preşedintele superior al remontei are îndatorirea de a se încredinţa şi de a raporta ministerului, cum aplică corpurile prescripţiunile prevăzute în regulamentele armelor călări, cu privire la dresajul progresiv al remonţilor, precum şi toate prescripţiunile prevăzute prin decizii ministeriale, relative la maliencarea, aclimatizarea şi antrenarea remonţilor, cît şi cele prescrise în decizia de faţă.

In acest scop, preşedintele superior al remontei va vizita în fiecare an remonţii corpurilor, în perioadele cele mai potrivite, supunînd itinerarul inspecţiunilor aprobărei ministerului de războiu.

❑ Un nou examen de stabilitate se va ţine la Bucureşti în ziua de 1 Februarie, ora 10 dimineaţă.

Din Iaşi au fost chemaţi la acel examen sub-comisarii C. Martin şi G. Onescu.

❑ **Modificarea tarifului vamal.** —Vineri va fi depus pe biroul Camerei proiectul pentru modificarea unor articole din tariful vamal.

Modificările vor fi referitoare la 3 categorii de articole:

1) Toate articolele prime necesare fabricelor din ţară. Se ştie că pînă aci, fabricelor din ţară li se permitea întroducerea cu scutire de vamă a materiilor prime necesare fabricaţiunei, în baza unui jurnal al consiliului de miniştri. Prin noul poect de lege, materiile acestea prime necesare fabricaţiunei sunt scutite de vamă şi se impune dar ca tariful vamal să fie în concordanţă cu proectul de lege, astfel că modificările tarifare privesc produsele chimice, firele de tort, celuloza necesară fabricaţiunei de hîrtie şi acordată fabricelor în urma angajamentului ce şi-au luat fabricele de a efteni preţul hîrtiei de tipar.

2) Cea de-a doua categorie de modificări priveşte articolele de consumaţie şi cele de prima necesitate ca: untul, smîntîna, ceaiul, cafeaua, laptele, ciocolata etc., şi mai cu seamă materialul de construcţie ca: lemnul, trunchiul de brad şi stejar, ciglele de acoperit, cărămizele etc.

3) Cea de a treia categorie sunt acelea prin a căror redactare se dă naştere la diferite interpretări, de unde porneau atîtea reclamaţiuni.

❑ Comisia militară rusă, delegată să iee parte la serbările din Sofia, a sosit alaltăieri în Iaşi, plecînd, cu trenul de seară spre Bulgaria, spre Giurgiu.

Comisia este compusă din domnii colonel baron Alexandru de Heiking, căpitanul Petre Vintzkovkz şi sergentul major nobilul Sylvestru Kosorevsko.

❑ In tîrguşorul Răducăneni, jud. Fălciu a început să apară un ziar bilunar *Steaua* sub îngrijirea unui comitet.

Ziarul se tipăreşte în Iaşi.

❑ Preotul Grigore Ion din Antiochia, a sosit în localitate, pentru a face o pantahuză, în vederea construirei unei biserici ortodoxe în Sinaia.

Preutul Ion a cerut binecuvîntarea Mitropolitului Moldovei.

❑ Consiliul comunal a fost convocat în seziune ordinară, cu începere de Joi, şi pînă la 3 Februarie.

❑ Expirînd terminul pentru care fu ales d. Krupenschi, Mareşalul nobilimei din Basarabia, a demisionat.

Pînă la o nouă alegere, atribuţiunile de mareşal sunt girate de vice-preşedinte, tînărul Goric.

❑ In noul program de astă seară, Marţi 16 Ianuarie, al cinematografului Pathé-Frères, din Sala-Sidoli se cuprind între altele:

Prea mult păzite, scene hnmoristice, (film spaniol).

Lecţia unui vis. Scene feerice.

Amorurile unui prinţ spaniol sau învingătorul învins. Roman însufleţit. Interpretare datorită artiştilor dramatici superiori ai teatrelor berlineze.

Pickle e un mincinos, comedie.

Un bilciu la Irbith (Siberia) la un ger de 40 grade. Scene şi vederi în plin aer.

Căzut la examen. Istorisire din viaţa studenţească berlineză.

O călătorie la Buda-Pesta, capitala Ungariei. Vederi după natură.

Şarlatanul înşelat. Scene comice.

In curînd apare pe pînza cinematografului D-ra Mărioara Ventura, excelenta artistă dramatică, care obţine actualminte succese colosale la teatrele principale pariziane.

D-ra Mărioara Ventura este o romîncă dotată cu un talent teatral extraordinar, care atrage admiraţia păturei culte pariziane.

Joi 19 Ian. program nou cu: Femeia răsbunătoare, roman. etc.

❑ Locuitorul D. Ghiciuc a fost numit pădurar la pădurea satului Bucium în locul lui Gh. Anton, demisionat; deasemenea Gh. Zlate zis Toader a fost numit pădurar confinist la pădurea statului Tomeşti, în locul lui D Ionescu scos la pensie.

CURA — Cea mai raţionată de **UNT DE PEŞTE** pentru ADULŢI şi COPII —

e numai acea cu:

UNT de PEŞTE IODOFERAT SIMPLU şi UNT de PEŞTE IODOFERAT cu FOSFOR **WERNER**

Aprobate de Consiliul sanitar superior şi premiate la mai multe expoziţiuni din ţară şi din străinătate, cu cele mai multe distincţiuni.

Unt de Peşte iodoferat simplu e recomandat cu cel mai deplin succes contra: *Anemiei. inflamaţiunilor osoase, scrofuloza, ghinguri inclinaţiuni spre tuberculoză, guta, reumatism.* E un puternic nutritiv pentru persoane *slăbite* precum şi un excelent tonic la *reconvalescenţii sifilitici.* Pentru copiii de şcoală slăbiţi prin munca intelectuală este un neîntrecut reconfortant. *Costul unei sticle de 1 kgr. 6 lei,* la care se adaugă porto.

Unt de Peşte iodoferat cu fosfor e un medicament special pentru *copii rachitici,* spre a le întări oasele şi un *tonic prin excelenţă* în perioada creşterei copiilor, în stările limfatice şi a stadiului pubertăţei.

Costul unei sticle de jumătate kgr. 3 lei 75 bani, la care se adaugă porto.

Depozitul general *la farmacia* **I. Werner**, *furnizorul Curţei Regale* **Iaşi.**

Pentru Bucureşti: la Drogueria *I. Zaharia,* Str. Lipscani No. 35

Pentru Craiova: la Farmacia *Ed. Konteschweller.*

Cererile din provincie se execută prompt contra ramburs.

Ultime INFORMAȚII

❑ *In vederea serbărilor centenarului, Zemstvoul din Chișinău, a luat inițiativa, de a alcătui o mare monografie a familiilor boerești moldovenești, din Basarabia, întrunind toate actele publice și particulare, și titlurile, obținute de la Curțile și Tribunalele rusești.*

Foarte multe din aceste familii, să știe, au legături, cu familiile din Moldova.

Această monografie, care va avea o mare însemnătate pentru neamul românesc,—va avea poate și ca urmare acordarea de către Țar, cu prilejul serbărilor, și libertatea de a se oficia serviciul religios numai în limba română, precum și predarea învățămîntului primar tot în limba română.

Se știe că de această chestie, s'a ocupat și Duma, care însă a amînat rezolvirea ei.

*

In Chișinău se agită ideia, de a se face cuvenitele intervenții, pentru a se înființa un tren expres, care să facă în două ore drumul Chișineu-Iași.

Ar trebui ca și din partea noastră să se dea acestei inițiative tot concursul, căci e o îmbunătățire în favoarea prosperărei economice a Iașului.

❑ *Directorii școalelor publice din Iași, întruniți ieri în conferință, au hotărît următoarele în privința serbărilor ce vor avea loc în ziua de 24 Ianuarie: la oarele zece dim. se va oficia un serviciu divin la Mitropolie, după care P. S. S. Nicodem Manteanu, vicarul catedralei, va ținea o predică Elevii vor porni apoi în Piața Unirii, unde profesorul I Ursu va vorbi în numele profesorilor și un elev al liceului național, altul al liceului internat—în numele elevilor acelor licee.*

In sunetul fanfarelor școalelor, elevii vor executa dansuri naționale.

Procesul Cuza—Socor

Ziua 3-a

Se deschide ședința la ora 12.

D. *președinte.*—Domnule procuror, avem la ordinea zilei, procesul doctor Goldenstein *Cuza.*

D. *procuror.*—In vedere că, procesul plagiatului Cuza-Socor, nu s'a terminat vă rog să amînați procesul doctorului Goldenstein.

D. *președinte.*—Se amînă procesul Goldenstein, pentru altă ședințe.

D. *președinte,* roagă părțile ca în pledoariile lor, să nu degenereze, făcînd o ședință furtunoasă, ca cea de eri și să nu se depărteze de chestia plagiatului. Se dă cuvîntul d-lui Cuza.

D. *Cuza.*—Incepe prin a cere scuze onoratei Curți, și Juraților, dacă în ședințele anterioare s'a servit, față de adversari, de expresii mai tari. Spune apoi de campania ce s'a dus contra d-sale, ca profesor universitar și ca om politic. In alegerile generale, în piața Unirei, veneau toți jidanii din Iași cu broșura d lui Socor, strigîndu-mi în față: *Plagiatul d-lui Cuza*

Spune că adversarii săi nu cunosc chestia ce se discută, și se referă la o vorbă a lui Zolla, care spune despre acest fel de oameni că sunt ca *și o ploșniță care se învîrtește într'un mecanism de ceasornic, neștiind cum să iasă.*

Mai departe spune că lucrarea sa despre poporație, arătînd pericolul înmulțirii jidanilor, supără pe anumiți oameni—după cum supără și pe onorații mei confrați.

D. *Socor.*—D-le Cuza, țin să vă fac o declarație: pe noi nu ne supără întru nimic cele ce spui d-ta, și apoi și în noi se găsește în destul sentiment romînesc, dar fără parada pe care o faci d-ta.

Voci, din publicul așezat în spatele d-lui Cuza: *Da de unde?*

D. *președinte.*—D-lor vă atrag atenția că nu aveți să vă dați părerile.

Mai departe d. Cuza, spune despre planul jidanilor, vorbind în Jargonul semi-evresc. Că jidanii au început întâi prin *Upinia,* să mă atace, că n'am ce să răspund la broșura lui Socor.

Apoi jidanii, stau și zic: Are să l deie dija în judecată, și atunci spune Cuză, u vorbă, spune Sucor două și gată.

Ei bine s'au înșelat.

D. *președinte.*—D-le Cuza, lași la o parte chestii serioase, care ne-ar interesa și vă ocupați de chestii, care *să mă erți,* nu ne interesează de loc.

D. Cuza continuînd se referă la întrebarea ce i s'a pus eri de un jurat: dacă în cartea d sale, se găsește reprodus vre-un autor fără a fi citat.

La întrebarea aceaste, un vinovat n'ar fi putut răspunde.

D. *Socor.*—Se găsesc prea mulți autori, pe care i-ai reprodus fără ai cita.

D. *Cuza.*—Spune că nu sunt buni romini acei ce apără cauzele evreilor chiar dacă au dreptate. Căci apoi strigă și ei că sunt buni romini.

Dar cînd spunt toate acestea jignesc pe mulți.

Ca să vă spun cît sunt de înverșunați contra mea, să vă spun că jidanaților de la „Opinia" nu le mai plac cursurile și ex-cursurile ce le țineam la Universitate. Căci d-lor cred că *zeița Athena se plimbă cu vaporul.* Aduce laude apărărei făcută de avocatul Coroi, zicînd că acesta îi este adevăratul elev, nu ca Socor, care să leapădă. Adresîndu-se juraților le spune, că a căutat ca în sufletul d lor să nu rămîie nici o îndoială, ca să se poată spune că pe vinovat l'au achitat, din nedumerire s'au îndoială. Căci n'a venit nimeni de la apariția cărței sale să răstoarne cele spuse de d-sa în cuprinsul ei.

Revista „Viața Romînească" din Iași „Archiva" și nici o gazetă serioasă n'a venit, să susție cele cuprinse în broșura Socor.

D. *Socor.* — Ai uitat pe d. Rădules cu-Motru.

D. *Cuza* — Da, dar cînd a zis ceva Rădul scu Motru.—După apariția broșurei d-tale și nu după apariția „Poporației".

Mai departe vorbind de broșura d lu Socor, spune că cuprinde 5 capitole, ignorări, mistificări, falșificări, insinuări și subtilisări.

D. Socor, luminări, plagiatori.

D. Cuza și nerușinări.

Spune că d. Socor, a alăturat în broșură sa texte care nu se potrivesc și asta ca să facă impresie. Căci în Romînia afară de jidani, nu cunosc de cît 5 la sută limba germană. Și nici Socor nu o cunoaște.

D. *Socor.* — Dar d-le Cuza, v'am mai citit, și o să vă mai citesc.

D. *Cuza.* — Citești ca și jidanii din Tîrgul Cucului—sau ai cetit pasagii pe care le-ai învățat de acasă.

D. *Socor.* — Citesc și acum ori ce vei pofti d-ta și din ori ce autor german îmi vei da.

Mai departe d. Cuza continuă a se ocupa de cele 5 puncte din broșura d lui Socor, spunînd că din ele nu reesă de cît tendința de a impresiona. Și numără pe pagini cîte citate a făcut.

Spune de broșura Socor, că e anemică și jigărită, făcută de un jidan din Berlin, și cu ajutorul d rului Goldenstein.

Spune că lucrarea sa a fost prezintată Academiei, și despre dînsa, savanți i au făcut rapoarte elogioase, fiind și premiat: că nu e adevărat ceia ce a spus d. Socor, că dacă s'ar scoate din opera sa părțile citate nu ar rămîne nimic, căci știința nu se vinde cu cîntaru, căci în acest caz puteam s'o tipăresc pe hîrtie velină și cu litere mari, așa că scoteam un mare volum.

D. *Socor* Puteai să te limitezi la 156 pagini de la urmă, renunțînd la ideia plagierei.

Se suspendă ședința pentru 5 minute

*

Ședința se redeschide la ora 2

D. *Aurel Mănescu* jurat, roagă a fi dispensat a mai lua parte la dezbateri, de oare ce e extrem de obosit și nu mai poate da atenția cuvenită.

D. *Președinte,* îl întreabă dacă sufere de vre-o boală.

D. *Badareu,* roagă pe d. președinte ca să intervie pe lîngă d. Mănescu ca să facă un sacrificiu, continuînd a lua parte la dezbateri pănă la sfîrșit.

A Cuza, face aceiași rugăminte, promițînd a fi foarte scurt și concis.

D. Mănescu, ne mai insistînd, se dă cuvîntul în continuare d-lui Cuza.

D. *Cuza.* Continuînd a analiza broșura d-lui Socor, mai adaugă că nu numai opera d-sale, a fost prezintată Academiei, ci și un alt volum de 100 pagini, întitulat: „Meseriașul romîn", pe care l'a scos în 1893, a fost prezintat Academiei și dacă nu a fost premiat, cauza a fost împrejurarea că pe atunci A. Cuza era debutant în literatură.

Mai departe, d. Cuza spune că Socor n'a făcut altceva, în broșura sa, de cît să falșifice întregi pasagii, pentru a a vea dreptul să mă pue pe două coloane, și aceste sunt *boscării, puse la cale de către Cahal,* cu toți jidanii lui.

D. *Socor.* Am aratat și voiu arata d-lor juați că ceia ce ați făcut dv. e boscărie iar nu eu.

D. *Cuza* bine! bine! Vom vedea noi.

Continuînd, spune pe onoarea sa că nu a putut să cunoască pe Everett, fiind-că a crezut că nu prezintă interes și că nu avea banii Cahalului.

Face apoi istoricul cum a putut să-și procure pe Everett, spunînd că scriind la toți librarii din Europa i s'a răspuns că nu se găsește. Iar cel mai mare librar din lume aflător la Berlin îi scrie că a găsit pe Everett, și costă 12 mărci.

D. *Socor,* pe mine m'a costat 19 franci.

D. *Cuza.*—Și după ce scriu la Berlin, după trei săptămîni, ni se răspunde că s'a perdut Everett. Ce se întîmplase? *Cahalul îl cumpărase și îl distrusese.*

In sală rîsete.

D. *Cuza.*—Nu rîdeți d lor, căci dv. nu cunoașteți puterea Cahalului, care nu se dă înnapoi, cînd e vorba să l ataci

O interesantă lucrare tratînd despre Cahal, și apărută în 1870 la Viena, a fost epuizată și distrusă de Cahal imediat după apariție.

D. *Socor.*—Mă întreb, d-le Cuza, ce fel de cercetător ești d-ta, care nu consulți pe toți autorii străini, în o anumite chestie, ci vă mulțumiți să credeți și să sludiați numai pe *Malthus,* ca în Evanghelie.

D. *Cuza.*—D-tale d le Socor, nu-ți răspund, cu d-ta nu voesc să discut.

D. *Socor.*—Cînd nu-ți convine scapi, spunînd că cu mine nu voești să discuți.

D. *Pennescu,* în calitate de decan al baroului de avocați, roagă pe d. Președinte, să permită întrarea avocaților în sală.

D *Președinte,* spune că nu se poate permite întrarea de cît numai avocaților, nu și stagiarilor.

D. *Pennescu,* Mă mir, căci acesta e un caz unic.

D. *Cuza,* continuînd a vorbi, din Sismondi, spune că, cu rea credință a afirmat Socor, că l'a pus la contribuție, de oare-ce rezumîndu-l, l'a pus totdeauna între ghelemete.

In mod violent, cu privirea ațintită spre d. Pennescu, cere apoi d-lui Președinte ca să intervină, nepermițînd unor grupuri de oameni din sală, să stea de vorbă, pe cînd se discută.

D. *Pennescu.* La mine vă adresați?

D. *Cuza.* Da la dv. mă adresez.

D *Pennescu* Nu'ți primesc observația adresîndu-se apoi președintelui, d. Pennescu, îi aplică, că în adevăr întrebase pe un coleg ceva, dar în o chestie afară de proces.

D. *Socor,* Dar cu galeria, care rîde mereu, la așa zisele spirite, ce faceți?

D. *Cuza.* Prostează că în sală este public de galerie.

D. *Președinte* Galeriei nu am adresat eu rugămintea să fie liniște.

Continuînd d. Cuza, se ocupă de acuzarea că va fi plagiat din Nitti.

Desbaterile continuă.

❑ **Marele scandal de la comună.**—Un scandal, care a luat proporții de tot mari, s'a petrecut zilele aceste la comună, și face obiectul discuțiilor generale.

Eroul tot d. Cosmovici, primul ajutor de primar.

*

Iată în toată goliciunea lor, cele petrecute.

In atribuția îndeletnicirilor administrației comunale, d. Grecianu și-a rezervat esclusiv relațiunile cu serviciul apelor, făcînd aceasta cunoscut și d lui inginer Cantacuzino, directorul acestui serviciu.

In ultimul timp, d Cosmovici tot încerca, să se substitue primarului, cu privire la serviciul apelor, însă fără a izbuti. Profită însă de lipsa din oraș a șerului din ultimele zile, pentru a-și impune voința.

In adevăr, serviciul apelor prezintă primarului o cerere de mandatare, pentru niște analise de apă, făcute de institutul de bacteorologie din localitate.

D. Grecianu, pune pe cerere: „se va mandata"—și plecă din Iași.

Contabilitatea formulă mandatul, ce urma să fie semnat de un membru al administrației, pentru a putea fi achitat. In lipsa d-lui Grecianu, mandatul fu prezintat spre semnare d-lui Cosmovici.

„I-am prins"—își zice d. Cosmovici, și refuză să semneze mandatul, redactînd în același timp una din acele resoluțiuni cunoscute la adresa serviciului apelor, pe care o trimise d-lui inginer Cantacuzino.

D. Cantacuzino refuză pur și simplu primirea ei, zicînd că nu are nici o legătură cu d. Cosmovici care nu e primarele orașului.

*

Se înțelege, că d-lui Cosmovici i a sărit țandura.

Fără a sta mult pe gînduri, d. Cosmovici se pune pe lucru și trage o adresă, de o extraordinară violență de limbagiu, la adresa serviciului apelor, pe care o trimite din nou d-lui inginer Cantacuzino, care fără a se mai uita la dînsa, refuză iar primirea ei.

Atunci se'ntîmplă un ce, care pentru întâia oară se vede la primărie.

D. Cosmovici, dă ordin unui funcționar, ca să lipească adesea pe ușa de la serviciul apelor.

Faptul acesta neauzit încă, a provocat o indignare generală.

Se'nțelege de la sine, că hîrtia n'a stat mult pe ușă, ea fiind ruptă, puțin timp după ce a fost afișată.

*

Furia d-lui Cosmovici numai avea margini.

Și se hotărî să ceară socoteală d-lui inginer Cantacuzino, și aceasta prin telefon.

Intre d-nii Cosmovici și Cantacuzino se'ncinse convorbirea următoare:

„— Allo, Allo! Serviciul Apelor.

— Aici, cine întreabă?

— Aici e primarul orașului, răspunde d. Cosmovici.

— D-stră sunteți domnu'e Grecianu? întrebă d. inginer Cantacuzino.

— Nu! — Aici d. prof. dr. Cosmovici, prim ajutor de primar!

— Allo... Allo... Allo!.

Nici un răspuns pentru bunul motiv că d inginer Cantacuzino, nevoind să stea de vorbă cu d. Cosmovici, plecase de la aparatul telefonic.

*

Cu furie, d. Cosmovici părăsește cabinetul său, trece prin rîndurile funcționarilor și intră în cabinetul d-lui inginer Cantacuzino, pentru a-i cere socoteală.

Dar nu stătu de cît o clipă căci abia intrase și d. inginer Cantacuzino, foarte amabil îl rugă să-i erte, căci e foarte ocupat.

D. Cosmovici plecă jurînd o crudă răsbunare.

*

Aici stă scandalul, și conflictul care încă nu s'a aplanat cu toată intervenția șerului salvator.

❑ Se știe că direcția tramvaiului căzuse de acord cu primarul Iașului, de a înființa o serie nouă de rețele în schimbul unei prelungiri a concesiei pe timp de 20 sau 15 ani.

Fiid-că ajutorul de primar Cosmovici se opune a acorda o prelungire mai mare de cinci ani, primarul se teme să aducă chestia în discuția consiliului.

Primarul a ajuns dar prizonierul lui Cosmovici.

❑ In ultima ședință a diriginților de farmacii din localitate, s'a stabilit ca să nu se mai execute prescripțiile medicale de medicamente cu formula în citație „dosa semis", adică să nu se schimbe întru nimic forma și dosa prescrisă de medici; de aseminea s'a stabilit a nu se mai repeta nici o prescripție medicală, dacă nu va avea avisul medicului.

❑ La Botoșani se aflu depuși, precum se știe, numiții Gh. Achariței și Loghin, complici în furturile comise de banda Bilici.

Cei doi deținuți au declarat judelui instructor, că mai le și un al patrulea complice, numitul Nicolae State, domiciliat în Iași, strada Ciurchi.

Transportat la Botoșani, State a făcut mărturisiri complecte, spunînd între altele, că și Bilici se află ascuns în Iași, dar că nu vrea să spună unde, de teamă că Bilici îl va omorî.

Iașul a ajuns, așa dar, sub detestabila poliție ce o face Stroja și semenii săi—o gazdă de hoți.

❑ **Judiciare.**—Judecătorul de instrucție al tribunalului Neamț a lansat mandat de arestare contra lui D. A. Streitman, pentru faliment.

Asupra apelului lui Streitman, Camera de acuzare se va pronunța mîine.

— Procesul intentat fostului polițai de Roman, Tutunaru, se va judeca din nou la 6 Februarie, la s. II a tribunalului.

— Procesul falimentului Kahane și Briess se va judeca la 3 Februarie la s II a tribunalului.

— Numiții V. Gheorghiu, Gh. Ionescu și G Nistor, aflători deținuți preventiv pentru înșelăciuni. au cerut eliberarea provizorie.

Ultima oră

Bucureşti 18 Ianuarie

BANCA NAȚIONALĂ LA REGE

Bucureşti.—In urma atacului adresat Băncei Naționale de către d. N. Filipescu, Consiliul de administrația al Băncei Naționale, a fost convocat de urgență, pentru eri, la oarele 6 seara.

Intrunirea a fost prezidată de către d. Anton Carp, guvernatorul Băncei Naționale.

D. Carp, a expus situația creată în urma discursului d-lui Filipescu, și a cerut membrilor, ca în unanimitate să-i delege, pentru a cere o audiență și a se plînge Regelui de aceasta.

O parte dintre directori și cenzori, s'au opus la aceasta, invocînd diferite motive.

Propunerea pusă la vot, a fost aprobată de cei prezenți, minus o parte dintre cenzori.

Votul glăsuește, că se deleagă pe d. Anton Carp, ca să ceară o audiență regelui, pentru a-i expune situația creată Băncei prin discursul d-lui Filipescu și a se degaja consiliul de consecințele, la care poate da naștere atacul ministrului de războiu.

Reorganizarea ministerului de finanțe

Bucureşti.—D. Carp va depune Joi, legea pentru reorganizarea ministerului de finanțe.

Directorii de minister, după 10 ani de serviciu, vor fi înaintați directori generali.

Se creiază un nou post de șef de birou special.

Șefii de secții din administrațiile financiare, vor fi avansați pe loc și vor avea salariile sporite.

Contenciosul administrativ

Bucureşti.—D. Mișu Cantacuzino a depus azi la Senat proectul pentru reînființarea contenciosului administrativ.

CAMERA

Bucureşti.—D. Carp depune proectul prin care se modifică tariful vamal și proectul de repartizarea escedentului.

La SUCURSALA DIN IAȘI

a

Societății Ruse de Export

DIN MOSCOVA

strada Stefan cel Mare 48,

au sosit ceaiurile cele mai fine din Rusia, precum și samovoare din Toubla, cari se vînd și en detail cu prețuri ieftene, de reclamă.

Protestul obștiei din Bîrlad

Bucureşti. - Aseară membrii așezămîntului „Casa obștiei", au provocat o întrunire de protestare, în potriva faptului, că s'a trecut casa obștiei pe seama comunei.

Au vorbit d-nii Zamfirescu, Artene și Vasiliu.

Azi se ține o nouă întrunire în care se vor alege delegația care să meargă la București, pentru a se plînge regelui.

Societatea scriitorilor romîni

Bucureşti. — D. Mișu Cantacuzino a depus azi la Senat, proectul prin care societatea scriitorilor romîni este declarată persoană morală.

Casarea examenului de capacitate pentru muzica vocală

Bucureşti —De cîte-va zile au început a se ținea examenul de capacitate pentru muzica vocală la școalele secundare.

Dar după prima probă scrisă, un membru din juriu a cerut casarea concursului, sub cuvînt că s'a copiat.

Se crede că ministrul va casa concursul.

Mișcarea contra legei industriale

Bucureşti.—In cercurile industriale, domnește o vie îngrijorare, cu privire la modul cum a fost alcătuită noua lege pentru încurajarea industriei naționale.

Mulți deputați se opun de aseminea la votarea legei.

In vederea acestei legi, comitetul uniunea industriașilor, s'a întrunit aseară, la ora 6 și a hotărît să convoace pe toți industriașii din țară, la un mare meeting, care a fost fixat pentru zina de 22 Ianuarie.

Modificarea tarifului vamal

Bucureşti.— Proectul, prin care se modifică 100 de Articole din tariful vamal, va fi depus mâine la Cameră.

Importul cărnei din România

Viena. — Consiliul Comunal din Viena, a votat aseară o moțiune prin care se cere ca guvernul austriac să intervie pe lîngă cel românesc, spre a se construi de urgență un abatoriu provizor, lîngă granița austriacă, așa că importul de carne din Romînia, să poată deveni repede un fapt împlinit.

Consiliul a decis să contribue la cheltueli, cu suma de 40.000 coroane.

Arestarea unor comercianți la Brăila

Brăila.—Aseară au fost arestați, comercianții, frații Rasivler, bănuiți a fi dat foc casei lor.

Numire

Bucureşti. — D. N. Teianu grefier la închisoarea din Bucovăț, a fost numit șef de ambulanță.

Inbunătățiri la poștă

Buc —Prin noul bduget s'a prevăzut o serie de îmbunătățiri în poșta rarală.

Micilor funcționari cu salarii de cîte 50 lei pe lună, li se va spori salarul la 80 lei pe lună.

Chestia Bunurilor de mână moartă

Buc.—Intre d-nii Nicu Filipascu și Lahovari se urmează tratative pentru modificarea proectului de vânzarea bunurilor de mână moartă.

Ministerul de rezboi dat judecății pentru calomnie

Bucureşti.—D. Iacob Negrutz, fruntașul junimist, președintele Academiei române și cenzorul guvernului pe lîngă Banca Națională, a cerut consiliului de administrație al acestei instituții de a da în judecată pe d. Nicu Filipescu. Ministru de rezboi, pentru calomnierea Băncei, prin discursul seu rostit Dumnecă.

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAŞI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afişe în diferite mărimi şi culori, broşuri, teze de medicină, cărţi de şcoală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Preţuri ieftene

Magazinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

— Casă de încredere, fondată în 89₂ —

NOTE de MUZICA

Asortiment complect după Programa Conservatorului

Instrumente muzicale şi Accesorii

VIORI ŞI VIOLONCELE PENTRU CONCERT

Piane şi Pianine

Reprezentanţa renumitelor fabrici

STEINWEG, ROSENKRANZ

Vînzare şi în rate lunare fără acont—INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL *pentru reparare de Piane şi ori-ce instrument muzical.*

PATINE CU RULETE PENTRU SKATING

Calitate superioară—Preţuri reduse

Medalii şi Recompense la Expositiunile din Lyon 1872, Paris 1873, Paris 1878

DIGESTIUNI ARTIFICIALE

VIN

BI-DIGESTIF

CHASSAING

CU PEPSINĂ ŞI DIASTASĂ

Pepsina şi Diastasa sunt cei doui agenţi naturali şi indispensabili ai Digestiunei. **Vinul lui Chassaing** a obtinut, în 1864, un raport din cei mai favorabili la Academia de Medicină din Paris. De atunci, a luat un loc din cele mai importante în Therapeutică, şi este ţilnic prescris în contra

DIGESTIUNILOR DIFFICILE SEU INCOMPLECTE, DURERILOR DE STOMACH DYSPEPSIELOR, GASTRALGIELOR, CONVALESCENTELOR LUNGI, VĂRSĂTURELOR, DIARRHEIEI, PERDEREI POFTEI DE MĂNCARE, A PUTERILOR, ETC.

NOTA. — *Exist numeróse imitaţiuni şi contra faceri. — A exige acéstă semnătură în patru culori pe banda care sigilèza capsula.*

Chassaing

Paris, 6, avenue Victoria, şi în principalele Pharmacii.

Fabrica de oglinzi

Israil Berghér—Iaşi

Premiat cu medalia de aur Paris 1911

Executa: oglinzi veneţiene, tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc, Giamuri bizotate, legate în metale pentru clădiri şi mobile. Execuţie din cele mai elegante ai moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din străinătate.

Reparaţiuni se execută cu preţuri modeste. Comenzile se primesc în localul fabricei str. Palat No. 62.

La fabrică se află în permanenţă o expoziţie cu produsele fabricei.

Teatrul Circ-Sidoli

Cinematograf

PATHÉ-FRÈRES

In fiecare seară mare reprezentaţie

Programul se schimbă Luni, Joi şi Sîmbătă

Matineuri

Sămbătă şi Duminică la 3 ore p. m.

Preţurile locurilor seara: Loia (4 persoane) 8 lei—Rezervat 1.50—Un scaun 1 leu—Balcon 70 bani—Galeria 50 b.

Preţurile populare obişnuite la matineu şi anume: Loja 4 lei,—Rezervat 80 b. —Stal 60 bani,—Balcon 40 bani,—Galeria 30 bani.

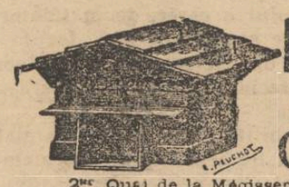

RUCHE à Cadres mobiles Prix: 20f

Gariel

2me, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à. 0f 16

PONDOIR déposé Prix..... 6f 50

R. GARIEL

2me, quai de la Mégisserie, PARIS

Abreuvoirs pour Poules et Faisans

RATELIERS A LAPINS

Envoi franco de l'Album sur demande

BROSSE A TAPIS

Prix 14 fr.

R. GARIEL

2me, quai de la Mégisserie PARIS

Envoi franco du Catalogue

PORTE-FOIN

En FONTE INCASSABLE Prix: 0f 60c.

Raymond GARIEL

2me, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES, etc.

Envoi franco d'Album sur demande

GRILLAGES 1 m. de haut. 10 mètres 0f 30c.

Raym^d GARIEL, 2, quai de la Mégisserie, Paris

CLOTURES DE CHASSE, VOLIERES, POULAILLERS

RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. 25 f.

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui „administrator al ziarului «Opinia» strada Primăriei No 17.

!! IGIENA ŞI FRUMUSEŢEA PIELEI !!!

se obţine prin întrebuinţarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile şi obrazul în contra influenţelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée îndulceşte şi nutreşte imediat pielea scorojită; nu este unsuros, neconţinînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină şi miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete şi catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se ataşează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu „GELÉE-KALODERMA".*

De vînzare la toate Farm. Drog. şi Mag. de Parfumerie de toaletă

Representantpentru — România — H. ŞIEBENEICHER — BUCUREŞTI — Str. Smîrdan 24

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ameţesc şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari stăruesc la toţi celorl'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua di: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe di.

A se cere: LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, *de* PARIS, *cari se potu găsi la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.*

CU RECOMPENSA NATIONALĂ DE 24.000 FR

AUTORISAŢIUNEA GUVERNULUI FRANCESCU. — ADMISĂ IN OSPITALE DIN PARIS

Vindecare sigură, rapidă a poliorilor de pele, herpesuri, eczeme, ganglionari, scrofuloşi, reci, umflăturile, rumatismele, umorilor albe, umorilor sangvinăre, apreţi, pătrăţi, ulcerilor varicoşi şi ulcerilor de provenind din necurăţenie şi alterarea sângelui.

Spăimă prin excelenţă contra BOLELOR SIFILITICE şi a terribilelor lor consecinţe, dondănile cu amărăciune ale unei inveterate şi rebele [illegible] ale unei gurei şi a gâtului, petrăgirile [illegible], fie un alta medicament este în lume cu poţe ştiinţele cu care Pesmeţii Dr Olivier

Celŭ mai efficace şi energicŭ dintre Depurativii pentru sange.

BISCUITS PESMEŢI DR OLIVIER

Acesti pesmeţi d'un gust de plăcere şi de ligestiune uşoră se conservă ani intregi în orice temperatură şi climă. Dupe 4 ani de experienţe publice ACADEMIA DE MEDECINA constată eficacitatea lori constantă în bolele cele mai inveterate. — *Iă broşura acompaniată fie care cutie.*

Vorbindu de *Pesmeţii depurativi* a Dr Olivier, ACADEMIA DE MEDECINA, în raportŭ seŭ oficial a *Guvernului francesŭ*, se exprimă astfelŭ: «Acesti pesmeţi oferŭ un «remedŭ de compositiune constantă, de «preparaţiune cât de perfectă posibilă.... «Ei pot de servite mari humanităţi.»

Depositŭ General: 62, rue de Rivoli, Paris

APROBAŢIUNEA ACADEMIEI DE MEDECINĂ. — 60 ANI DE SUCCES IN TÓTE PĂRŢILE

Tipografia H. Goldner, Iaşi Str. Mîrzescu.—Instalaţiune cu motoare electrice, executată de Iohau Krzyzanoski lăcătuş electrician, Iaşi, str. Păcurari

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Sf. Ioan 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX — No 1498 Vineri 20 Ianuarie 1912

Intrunirea Conservatoare

— CEI CINCI MINIȘTRI —

Duminică 15 Ianuar a. c. guvernul partidului conservator, a ținut o întrunire publică în sala Băilor Eforiei.

Se luase măsuri din timp, ca întrunirea să fie monstră.

Mai întâi s'a permis d-rului Racowschi să intre în țară, pentru a atrage pe social democrați, în partea guvernului, după ce se capturase prin calcarea legei cîrciumarilor, negutitorii, vînzători de vin și bere, dîndu-le dreptul a vinde și rachiu.

După dările de seamă ale ziarelor, întrunirea a fost într'adevăr fenomenală; rînd pe rînd s'au adunat la băile Eforiei, în mare număr, toți agenții electorali, toți acei pe care ori ce partid, cînd e la guvern îi poate aduce la întrunire, toți cîrciumarii care au capatat voie, a vinde rachiu prin calcarea legei ca manifestare pentru asanarea moravurilor, respectul legilor și otrăvirea prin alcool ai muncitorilor.

Grosul însă, marele public, alcătuit din muncitorii social-democrați, care alergau să manifeste bucuria lor dusă pînă la delir, că un guvern conservator, a legitimat mișcarea revoluționară, mișcare, înăbușită de partidul liberal, care găsise un pericol în acțiunea marelui cetățean romîn dr. Racovski.

Intrunirea să deschide în aplausele furtunoase, dar periculoase pentru ziua de mîne, cel dintâi luînd cuvîntul ministrul N. Filipescu, care spune cea mai mare enormitate a timpului în care trăim.

Cine ar fi crezut, că în țara romînească, în anul 1912, se va găsi un ministru, care să spună la o întrunire publică, fie ea alcătuită și chiar numai din agenți electorali și zestre guvernamentală, că institutele de credit, cheia progresului economic al țărei, realist în ultimii 40 de ani, sunt cele mai vaste escrocherii ale secolului XIX-lea?

Cine ar fi putut crede că un ministru romîn, va spune de la tribuna publică, că banca națională a Romîniei, care a contribuit la transformarea Romîniei de eri, în Romînia de astăzi, este un tripou unde cruperi sunt directorii?

Dar revolta ce te cuprinde la auzirea acestor cuvinte să depărtează, dînd loc altui sentiment, cînd auzi tot din gura acelui ministru, tot la acea întrunire, tot în aceiași cuvîntare, spunînd:

Dacă vom duce lupta pe chestia: afară politicianii de la banca națională, afară politicianii de la credite, vom învinge, triumful final va fi al nostru. Putem să ne bucurăm de acest triumf ca partid, nu ca romîni.

Nu știm ce să credem de judecata acestui ministru.

Dacă banca națională;

Dacă toate institutele de credit ale țării, sunt niște vaste escrocherii, niște tripouri în care cruperii sunt directori pentru ce ca romîni nu ne-am bucura de distrugerea lor?

Cum? îndepărtarea escrocilor, închiderea tripourilor, nu intră și asanarea moravurilor?

Cuvîntarea acestui ministru, a atins culmea nivelului, unui organism politic slăbit, care poartă încă firma partidului carpist.

Un alt ministru s'a întrebat, cam timid ce e dreptul, dar s'a întrebat, avem sprijinul dv.? La care agenții, au răspuns prin aplause și urale, fiindu-le și lor rușine de un răspuns afirmativ, fără să fie ridicoli.

Al treilea s'a ocupat de biserică, de ranele ei și de scandalul sinodal.

N'a spus însă nimic, pentru că n'a făcut nimica de samă.

Țara știe de mult, cît de putred este Episcopatul romîn.

Actualul ministru, nu are chemarea a găsi leacul contra putreziciunei Episcopatului. In zadar a apelat la sprijinul acelora ce umpleau sala întrunirei, căci, cu popularitatea lui Rakowski și a cîrciumarilor, care pot vinde prin violarea legei și rachiu, nu se poate rezolvi chestia bisericească.

Ministrul, pivotul situației, a salutat poporul puternic, cerîndu-i să fie și înțelept.

De'nțelept, înțelept e poporul romîn, dar a fost înșelat în Februarie 1911, cînd a dat crezare spuselor și s'a intimidat de amenințările și corupția practicate pe scară așa de întinsă de onorabilul.

A intrat în tramvaie, pare că țara întreagă, n'are altă grijă de cît acea a tramvayelor din București.

Uitase de bietul Rakowski, care nu a spus nimic de el, dar partidul socialist așa de bine reprezentat la întrunire, pare că intenționat ironisa pe vorbitor manifestînd zgomotos. Trăiască d. Rakowski, trăiască marele cetățan romîn, plămăditorul Romîniei moderne.

Crudă ironie, într'o întrunire conservatoare, bieții socialiști, uitase, că aducerea lui dr. Rakowski în țară nu e opera d-lui Marghiloman, ci opera d-lor Take Ionescu și I. Brătianu. Opera marei întruniri naționale, de la 8 Ianuarie opera opoziției unite.

Cel al cincilea Ministru, se găsea orfan între copilul norocului și o Sirenă.

Apela mereu la încrederea poporului, fiind mai sigur de încrederea Coroanei, care ori ce s'ar spune, păsuește cam prea mult guvernul—pacoste pe capul țărei. Mare e frica de scadența păsuirei. Fatalitatea face să treacă prea curînd zilele care apropie scadența.

Intrunirea conservatoare de la 15 Ianuarie a. c. și discursurile celor 5 miniștri, pun în rea lumină guvernul și periclitează viitorul țărei.

Un partid conservator, care caută popularitate în violarea legilor, cu cîrciumarii și în revocarea decretelor de expulsare cum e cazul cu dr. Racovschi, nu poate trăi, trebue să dispară.

Dacă n'am avea încredere în atîtea valori care se găsesc în rîndurile conservatoare,

Dacă n'am avea credința în închegarea cît mai urgentă a acestor valori, sub o direcție sănătoasă și luminată,

Dacă n'am avea credință în bunele servicii pentru țară a ideei conservatoare, închegată și bine condusă, mărturisim, că ar fi de desperat de ideia conservatoare, nu de partidul conservator.

Cele petrecute la întrunirea de la 15 Ianuarie sub firma conservatoare, va pune pe gînduri credem, în mod serios, toată suflarea conservatoare.

Veritas

BANCA NAȚIONALĂ

Ar fi fost o chestie de primitivă demnitate, ar fi fost și o chestie de patriotism din partea d-lui Filipescu, să dea trebuitoarele lămuriri, în privința extra-ordinarei sale ieșiri în contra Băncii Naționale.

Fiindcă nici chiar în polemicele noastre de presă, nici într'o sală Sotir oare care, nu s'a zis vre-o dată că Banca Națională ar fi „cea mai vastă escrocherie a secolului", o asemenea gravă acuzare spusă în public de un om de stat, membru al guvernului, trebuia explicată.

Banca Națională ar putea intenta acțiune în calomnie d-lui Filipescu; ea nu va putea, însă, nu va avea motiv, să-i ceară și daune—fiindcă provocată de zisele ministrului, bursa, nici un moment, nu s'a arătat enervată în cotarea acțiunilor Băncii Naționale.

Domnul Filipescu a calomniat pur și simplu, ca un proletar flămînd, cărula palatul cel mare din Lipscani i face rău.

Dar a calomniat ca un om de stat, fost, actual și viitor ministru—și ar trebui să dovedească cele spuse. N'o face. O face pentru el *Epoca*—**în chip așa de naiv, că acuzarea d-lui Filipescu apare și mai gravă.**

De ce este Banca „escrocheria cea mai vastă și tripoul cel mai mare".

Pentru trei motive, raspunde *Epoca:* **1) pentru că a realizat beneficiile cele mai mari din toate băncile din lume; 2) pentru că-i s'a reînoit privilegiul; 3) pentru că este în mîna unui club politic.**

Sunt acestea motive și fapte, cari întrunesc însușirile escrocheriei superlative? Toate băncile serioase din lume realizează cîștiguri mari; căci atunci ar fi escrocherie cînd ar perde, cînd s'ar dovedi că, cu rea credință, ele dau bani cu împrumut la insolvabili.

Acțiunile Băncii Naționale s'au urcat, după departe peste un sfert de veac de existență, de la 500 la aproape 6000 lei fiecare acțiune. Acțiunile fabricilor de șosoni din Petersburg s'au urcat, în mai puțin timp, de la valoarea nominală de o mie ruble una, la 16.000 ruble.

De cînd, mă rog, o afacere care merge bine, nu poate fi o afacere cinstită, ci numai de cît o escrocherie, a cărei vastitate merge în raport egal cu beneficiile ce realizează.

Căci dacă ar fi ca beneficiile să fie elemente de escrocherie, atunci toți proprietarii de imobile rurale și de imobile urbane, al căror avut s'a împătrit în altimii șase ani, toți sunt escroci!

Banca Națională mai este escrocă, spune *Epoca,* **fiindcă i s'a reînoit privilegiul. Dar reînoirea n'a făcut'o ea singură, ci s'a făcut prin lege, prin lege votată sub guvernul Carp!**

Firește, s'ar fi putut obține avantagii, pentru visteria Statului, cu prilejul acordării acelei prelungiri de avantagii. Banca Franței, spre pildă, a acordat, chiar anul acesta, mari avantagii statului francez, pentru prelungirea ce i-a acordat.

Este vinovată Banca Națională că guvernul nu i-a cerut avantagii? Ea este un simplu negutitor și cată' să cumpere ieften — și dacă a reușit este aceasta o escrocherie?

Noi am acuzat și acuzăm Banca Națională, că ea n'a fost la înălțimea patriotizmului în anii agricoli răi, cînd statul romîn ajunsese să amaneteze hârtia de țigară, plătind, în străinătate, opt la sută; o acuzăm că nu este destul de culantă, că nu deschide credite mai mari, că nu reduce scontul, pentru a provoca astfel o temperare a uzurei din partea caselor de bancă.

Dar Banca nu este o escrocă, nici îngustă, nici vastă. I poți reproșa lipsa de libertate, reacționarizmul în felul de a fi—dar n'o poți calomnia în hal inconștient, căci, cu toate defectele ei, ea rămîne temelia vieții noastre economice.

Fără de d. Filipescu țara aceasta ar fi aidoma cum este astă zi. Să spună d. Filipescu, cu cugetul curat, ce-ar fi țara fără de „cel mai mare tripou al Romîniei?"

Rolul Parlamentului

Situația politică e azi una din cele mai încordate. Suveranul avizează, toată țara se așteaptă la mari evenimente politice—o schimbare de regim e în aer.

In mijlocul acestei atmosfere încărcate Parlamentul e deschis, camerile legiuitoare sunt în plină activitate.

Guvernul, care avea de explicat situația în care se găsește, în loc să o facă în Parlament, față de reprezentanții legiuiți ai țării, a găsit de cuviință să convoace o întrunire publică, cu delegațiuni din județe.

Intrunirile publice își au rostul lor. Opoziția sau chiar guvernele aleg tribuna publică pentru a sta de vorbă cu țara atunci cînd n'au putința de a i se adresa prin mijlocirea tribunei parlamentare.

In această situație s'a aflat opoziția, cînd a convocat marele meeting de la 8 Ianuarie; dar e de neînchipuit ca un guvern, care dispune de unanimități în Parlament, care stă cu Adunările legiuitoare deschise, să nesocotească tribuna parlamentară și să se ducă la o întrunire publică, pentru ca miniștrii să se explice asupra situației.

Fapta aceasta a guvernului Carp este o nouă lovitură adusă regimului nostru administrativ, însemnează o nouă palmă aplicată de d. N. Filipescu, Parlamentului măsluit al d lui Marghiloman.

In adevăr nu se poate nesocotire mai sîngeroasă de cît aceia de a ține Parlamentul departe și în afară de luptele politice și să te adresezi direct alegătorilor, atunci cînd ai posibilitatea de a te adresa aleșilor lor.

Evenimentele se răzbună crud. D. Marghiloman credea că e destul să ai majorități ca să poți guverna, majorități recrutate oricum și cu orice mijloace. D sa a uitat de partea morală a lucrurilor. Ei bine, morala publică s'a răzbunat crunt împotriva corupătorului. Parlamentul său a primit o lovitură de moarte; a fost socotit drept ceiace este: o adunătură de mameluci, gata să voteze orice; dar nedemn de a se rosti asupra situației politice, incapabil să dea viață guvernului, printr'un vot de încredere.

Pozna lui Posnovici

— **Un nou act de absență mintală** —

Posnovici a fost cuminte o singură dată — una singură — de cînd face pe rabiatul la nenorocita noastră primărie: cînd a complectat dota ginerelui seu, dîndu-i, pe gratis, un loc al comunei.

A fost cuminte—în înțeles patriarhal. El, seniorul familiei sale, s'a arătat doritor ca ginerele seu, potrivit maximei lui Guizot, să se îmbogățească.

Incolo n'a mai reușit să dee dovezi de luciditate. Ultima faptă a lui este de domeniul psihatriei banale. Un prim ajutor de primar, profesor de Universitate, să polemizeze cu un om superior ca d. inginer Cantacuzino, în limbagiul în care precupața se ceartă cu clientul —aceasta nu este faptă de om sănătos.

Un prim ajutor de primar, ca răsplată a insolenții sale, să fie dat afară, pur și simplu, brutal dar meritat, din cabinetul unui funcționar superior al primăriei—altul în locul lui Posnovici s'ar fi sinucis.

Domnul Grecianu a reușit să instaleze la Primărie o secție de nervoși, cari fac numai boclucuri. Domnul Grecianu nu merită colaboratori mai buni, dar Iașul n'a meritat asemenea exces de nedemnitate.

Cum se pot da interesele orașului pe mîna unui om bolnav, ca Posnovici; cum se poate tolera nedemnitatea, anomalia — ca un prim ajutor de primar, autorul unui act de crasă inconștiență, dat afară din cabinetul unui funcționar —să mai stee la postul seu?

Dacă Posnovici își permite asemenea purtare cu oameni superiori, ce trebue să fi făcînd iresponsabilul acesta cu funcționarii mai mici și cu cetățenii, pe cari nevoile îi aduc la primărie?

Așteaptă d. Grecianu ca primul seu colaborator să se facă vinovat, în moment de furie, de o crimă? Așteaptă d. Grecianu ca numitul, după ce a fost dat afară dintr'un birou, să fie și bătut?

Un persecutat de fire ca Posnovici, ar putea, într'un moment mai violent de rătăcire mintală, să compromită și mai grav interesele și prestigiul comunei Iași, ceea ce nu s'ar putea evita de cît prin îndepărtarea suferindului de la Primărie.

Credem că prestigiul comunei este mai de preț, de cît gentileța d-lui Grecianu.

OAMENI ȘI LUCRURI

Intrebări și răspunsuri

Cu prilejul pledoariei și auto-reclamei ce-și face sub pretextul unei apărări în fața curții cu juați, economistul erou nu uită — după cîte ni se spun—să ne pomenească din cînd în cînd. Și aduce aminte de ziarul „Opinia"—care a făcut ce a putut ca să nu mărite uitarea pseudo-economistului—și nu dă uitării nici pe modestul scriitor al acestei rubrici.

Nu ne plîngem de aceasta. Publicistul e nedreptățit de soartă, numai cînd seamănă indiferența în jurul său și trece nebăgat în seamă.

Ne miră însă că un polemist ca profesorul iașan găsește demn să transporte luptele de presă—fie în întruniri publice, fie în fața curții cu juri, cînd ar fi fost atît de firesc ca în atîtea împrejurări să ne răspundă cum se cerea: prin publicitate, prin scris.

Recunoaștem—și încă foarte bucuros —că am contribuit, în limitele modestelor noastre puteri—la risipirea gloriei literare atît de șubrede ce-și întemeiase eroul. Așa, bună oară, am subliniat la vreme aberațiile cuprinse în cartea cea mai insipidă ce s'a tipărit cîndva în țeară,—cartea ce se intitulează cu infatuosul nume: „Naționalitatea în artă", unde autorul cade în cursă în preajma jidovului Heine pe care-l laudă atît de mult.

Am spicuit din ediția „completă", a versurilor tipărite de d. Cuza la Valeii de munte simptomele de senilitate literară, vrednice de studiul psihiatrilor mai curînd de cît al criticei literare.

Tot atunci am aratat că fostul poet și-a stîrpit el însuși puținele frumuseți literare din tinerețe trunchiînd poeziile cu tendinți liber cugetătoare.

Nici măcar n'a omis bucățile, — ci le-a stropșit copilărește, coborîndu-le la nivelul șaradelor tipărite în același volum.

Cine a mai tipărit *șarade* la vrîsta de 52 de ani?

Studiind producțiile epigramatice am dat de acel plagiat caracteristic, — epigrama lui Roderich, după care d. Cuza și-a inspirat cea mai bună epigramă... originală.

Iar după toate aceste i-am servit micul dar netăgăduitul plagiat al epigramei semitului cu nasul lung care se chema Saphir.

...Și la toate aceste învinuiri gălăgiosul economist care umple atîtea ziare și reviste cu o incoherentă și monotonă abundență n'a găsit un cuvînt de răspuns, — pînă la tardivele injurii de la Curtea cu juri?

Afară dacă nu trebuie să socotim ca răspunsuri îndemnurile și indicațiile date, cînd-va, unor neîncercați tineri să încerce atacuri — fie și atacuri nocturne — pentru cuminția publiciștilor adversari.

Iar acum ne strîmbă pomenindu-ne la Curtea cu juri, unde n'a vrut să ne cheme cînd cu învinuirile Roderich-Saphir. E momentul să cităm un vers al lui Heine — singurul semit care se bucură de favoarea economistului antisemit:

Aber ist das eine Antwort?

„E *acesta* un răspuns?"

Rodion

Arta la cinematograf

Definiții și echivocuri.—In apararca artei, —Ce este și ce nu este,—Intunericul și moravurile.—Cinematograful în parlament.—Partizani și adversari.

E de sigur cam anevoiasă și cam variabilă definiția cuvîntului *artă*. Din această cauză rămîne liberă discuția dacă și întru cît se poate acorda atributul de manifestare artistică tecnicei moderne a cinematografului.

Lucrul se discută într'adevăr și — după cum am aratat în cele două articole precedente — cu o pasiune demnă de cauze mai bune.

Dar nu numai în *această* direcțiune cinematograful dă loc la discuțiuni, ci în multe și variate privinți.

Așa, bună oară, acum cîtva timp în „Landtagul" Austriac un deputat a rostit o interpelare cu privire la cinematograf, desvoltînd toate neajunsurile acestuia fie din punct de vedere tecnic, fie din punct de vedere cultural și moral. Da — moralitatea, se pare, sufere de pe urma cinematogratului într'un chip extraordinar.

Așa bună oară, nu e de ajuns că de multe ori pe filmele cinematografelor se perindează melodrame și romane senzaționale, menite a zăpăci mințile fragede, — dacă n'au avut încă ocazia de a se zăpăci de „arta" și literatura propriu zisă, — dar încă s'a notat în ocazia zisei interpelări că pînă și întunericul care domnește în sălile de spectacole cinematografice, este chemat să adăpostească și să înlesnească diferite apucături... imorale. Iată într'adevăr un argument original! Pentru același motiv — se zice — sunt primejdioase și călătoriile cu trenul prin... tuneluri. Primejdioase, se înțelege, pentru doamne și domnișoare...

Un argument ceva mai puțin extraordinar este că de mult ce se popularizează cinematogtaful reprezentațiile au loc adesea în săli mici, puțin încăpătoare și puțin sigure.

Chiar în momentul acesta primim un articol apărut în „L'action" și intitulat „Pericolele ce prezintă sălile de cinematograf". Ba un titlu mai mic al articolului sună cu totul sinistru: „Vers un nouveau Bazar de la Charité". E încă în amintirea multora catastrofe întîmplate la Paris, în urma incendiului unui bazar al caritații. Se vorbește în acest articol de primejdiile ce rezultă din apropierea filmului — fabricat de celuloid — de lămpile electrice ale cinematografului, cum și neîncăpătoarele săli de cinematograf.

Dar să ne reîntoarcem la considerațiile artistice în contra cinematografului.

KALODONT.

PASTĂ DE DINȚI

de vânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc.

F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris

Représentant: Sam. Löbl, Bucaresti.

Deschiderea unui nou teatru în Capitală scria zilele aceste confratele „Ordinea" nu provoacă atîta entuziasm cultural ca afișele cari anunță inaugurarea unui nou cinematograf. Premierele Teatrului Național nu fac de cît să desnădăjduiască pe simpaticul d. Bacalbașa; premierele cinematografelor nu supără de loc pe cetățenii,—cari trebue să aștepte în grupuri deschiderea ușilor.

Mai mult, Teatrul Național însuși a simțit nevoia să adaoge spectacolelor lui cîteva „filme", care singure au înviorat casa și direcția primei noastre scene.

E aci un fenomen cultural. E un fapt cultural, care face caracteristica zilelor noastre.

*

S'ar putea zice că atracțiunea publicului nostru către cinematograf e un semn de inferioritate culturală. A simți necesitatea simplificărei impresiunilor într'o sinteză repede și vie de imagini pur vizuale fără adaosul obositor al muncei intelectuale prin eliminarea cuvîntului și—cu reducerea muncei, și mai obositoare, a imaginațiunei care să complecteze senzația, — necesitatea aceasta, zic a simplificărilor intelectuale e un semn de primitivitate sufletească. Teatrul cere o împreunare de senzații, cu o muncă de complectare a imaginației, scena pretinde o pregătire și o operațiune intelectuală, cari amuză obosind, cinematograful nu-ți cere nici un lucru al imaginației, nici o oboseală a inteligenței,—el îți oferă senzația complectă, colorată, sfîrșită în ea însuși.

Cinematograful nu e, fără îndoială, artă. O fi artă pentru cei mai nenorociți dintre artiști, aceia cari „lucrează" sub obiectivul aparatului cinematografic,—senzațiile însă pe cari le oferă el nu sunt senzații de artă: sunt impresiuni primitive, cari lucrează direct și în afară de intelect.

Așa se și explică puterea irezistibilă cu care aceste impresiuni lucrează asupra nervilor. Așa se înțelege cum atîția nenorociți, criminali și escroci s'au simțit atîțați sub imperiul senzațiunilor ispititoare și tiranice ale unei pînze de cinematograf. Societăți multe s'au însărcinat în America să protegiască omul de rînd în potriva luminei ispititoare, perfide și amețitoare pe care o varsă în țăcănitul lui monoton aparatul cel mai ingenios al civilizărei noastre.

Nu vroim să spunem cu aceste mici și repezi observațiuni, că omul cult refuză cinematograful. Nu, omul cult poate fi el însuși ademenit de frumusețile cinematografice și le privește cu admirație pe care o dă entuziasmat perfecțiunei industriei omenești și invențiunilor ei—dar nu e cucerit cu tot sufletul cum se lasă să fie în fața scenei.

*

Dar însuși faptul că dă loc atîtor discuțiuni, fie și contradictorii—nu constitue un merit pentru inovația technică a cinematografului?

Neajunsurile lui credem că se recompensează în deajuns prin realele și însemnatele foloase culturale ce aduce. Și dacă împacă „arta" și știința,—cu atît mai bine!

A.

BANCA FOLTICENI

SOCIETATE ANONIMA

CONVOCARE

Se aduce la cunoștința deținătorilor acțiunilor acestei societăți, că conform deciziunei Consiliului de Administrație, Adunarea generală a societății este convocată, în sesiune extra-ordinară în ziua de *19 Februarie 1912*, spre a decide asupra mărirei capitalului social cu suma de 160,000 lei, așa încît acest capital să fie urcat la suma de 300,000 lei.

Adunarea se va ține în localul Băncei, în Folticeni, la ora 4 p. m.

Acționarii cari voesc a lua parte la adunarea generală vor depune acțiunile cu 7 zile înainte de întrunire, la casa Băncei.

In caz cînd în ziua de 19 Februarie nu s'ar întruni numărul de acționari cerut de statute, pentru a se putea lua o deciziune, se va amîna pe ziua de 26 Februarie 1912, fără a se mai face o nouă publicațiune, aceasta ținînd loc și pentru acea adunare cînd se va lua deciziunea, ori-care ar fi partea de capital reprezentată.

DIRECȚIUNEA

Proectul de Budget
AL MINISTERULUI DE INSTRUCȚIE PUBLICA

Proectul de budget al ministerului de culte și instrucțiunei publice pe viitorul exercițiu a fost definitiv alcătuit și trimis în tipar.

Proectul în întregimea lui se închee cu un spor de 2,450,000 aproape în întregime necesitat pentru sporirea salariilor corpului didactic de diferite grade.

Împărțite pe capitole, sporurile cele mai de seamă s'au repartizat după cum urmează:

In administrația centrală s'a înființat un post de delegat al ministerului pentru susținerea acuzațiunilor pe lîngă consiliul permanent și facerea de diferite anchete, cu gradul de inspectorul general.

Apoi un post de sub-șef de biurou la arhive, altul la statele personale, unul de impiegat și altul de copist la contabilitate, 1 impiegat la serviciul technic, etc.

Invățămîntul primar, se prezintă cu un spor de peste 600 mii lei care va servi la:

1) Creșterea salariilor la un număr de 1163 învățători-ajutori de la 65 lei la 80 lei, cu începere de la 1 Octombrie 1912.

2) Creșterea salariilor unui număr de 115 conducătoare de grădini de copii de la 90 la 110 lei lunar, de la 1 Octombrie.

2) Înființarea din nou de posturi de învățători și ajutori de învățători.

4) Creiarea unui fond pentru aplicarea legei învățămîntului primar superior, etc., etc.

La învățămîntul normal sporul este de 35.687 lei.

El se datorește complectărei lefurilor profesorilor și înființărei a trei școale normale cu începere de la 1 Septembrie și anume la Constanța, Fălticeni și T.-Severin.

Invățămîntul profesional și particular se prezintă cu un spor de 201,000 lei, care servește la înființarea a 4 noui posturi de inspectori și la trecerea posturilor de inspectori de la „Casa școalelor„ în budgetul ordinar al ministerului.

Tot în acest spor se măresc lefurile profesoarelor de studii și maestrelor de lucru de la 225 lei la 250 lei, cu începere de la 1 Septembrie viitor.

Pentru școalele elementare și inferioare de meserii s'a acordat un spor de 25,610 lei pentru diferite imbunătățiri necesitate la aceste școli.

De aseminea se vor transforma și școlile de agricultură din Roman în școala medie cu începere de la 1 Septembrie. Pentru acest sfîrșit se vor complecta salariile profesorilor.

O altă școală de economie casnică se va înființa la Budișteni (Muscel).

In învățămîntul secundar pentru licee și gimnazii sporul este de 278634 lei și va servi la complectarea lefurilor profesorilor de la 360 la 420 lunar, spor prevăzut de la 1 Sept. 1911.

De asemenea la școalele secundare de fete sporul de 63689 lei va servi în același scop.

La învățămîntul superior pentru universități sporul este de 362310 lei.

Acest spor servește la complectarea lefurilor profesorilor sporite de la 1 Sept. 1911 la 800 lei lunar; iar de la 1 Oct. 1912 la 900 lei lunar, Pentru agregați de la 550 lei la 600.

Acestea sunt principalele sporuri în ceia ce privește bugetul ministerului instrucțiunei publice.

Litere-Științe-Arte

Brătescu-Voinești și Chantecler. —Cu ocazia unei anchete literare ce-a intreprins publicistul M. Cruceanu, nuvelistul de mare talent. d. Brătescu-Voinești, a spus între altele, răspunzînd dacă avem o mișcare simbolistă in literatură:

— „Așa ceva nu există la noi. Ce scriitori a produs acest curent? Și putea să-l număr pe Victor Eftimiu cu piesa lui, apoi Anghel care are oare care legătură cu aceste curente din Franța. O bună parte însă a activității lui, în colaborare cu Iosif, nu e de loc simbolistă. In ori ce caz nu trebue să i se zică mișcare nouă, ci simbolistă, căci ceea ce e nou implică și nuanța de preferit. Eu unul nu pot suferi aceastăș mișcare. E greșită de la început. Scriitorul cere un sacrificiu de la cititor cînd îl pune să-i citească scrisul. Deci trebue în schimb să-i dea ceva cît mai clar, dar nu cum fac scriitorii acestui curent să întunece și lucrurile clare. Simbolul nu-l admit de cît în foarte mici cantități. Cînd e prea mare e obositor, astfel Chantecler nu e bun, căci nu poate fi bun un simbol in 5 acte!"

Nu încape îndoială. Piesa lui Rostand displace nuvelistului.

*

In acelaș număr al „Rampei" corespondentul parizian al gazetei—d. Mateiu Rusu—vorbește de „cîrpaci ca Edmond Rostand".

Nu pentru întăia dată talentatul publicist execută în „Rampa" pe bietul Rostand.

*

Fiindcă amintim de simpaticul Mateiu Rusu, care e doctor în medicină la Paris, subliniem articolul d-sale publicat în „Gazette médicale de Paris" despre „Abuzul cu purgativele".

*

„Chantecler" e încă la ordinea zilei precum vedem, Sunt foarte interesante și curioase destăinuirile făcute acum de curînd de Vico Mantegazza în „Corriere della Sera" și anume că într'o primă edițiune Edmond Rostand dăduse piesei sale o tendință cu totul antigermană plasînd în actul al III—unde are loc duelul între Chantecler și Pile Blanc—o mulțime de aluziuni la adresa Germaniei.

La anumite pasagii din „Imnul nopții" apăreau figurile simbolice ale lui Bismarck și Moltke. Chiar și Imparatul Germaniei avea partea lui de înțăpături. Mantegazza citează chiar fragmente și versuri dintre cele suprimate. Numai în urma urma unor puternice intervențiuni poetul a sacrificat ceia ce putea da loc la mari neplăcere diplomatice și la demonstrații.

*

A apărut „Sanatatea" No. 22 anul al 11 lea cuprinzînd un sumar ales și variat, științific, beletristic și amuzant,

*

❑ In primile zile a lui Februarie se va pune în vînzare noul volum intitulat *Cuzeștii*, datorit d-lui Gh. Ghibănescu. Lucrarea cuprinde acte de proprietate a moșiilor Cuzești de la Fălciu, și e precedată de un studiu asupra familiei Cuza, începător din secol. al XVII (1630), cum și un studiu întreg asupra văii Elanului de la Fălciu, pe a cărui afluente vine așezat satul Barboșii, numire străveche Cuzească.

Lucrarea va fi însoțită de un *arbure geneologic* al familiei Cuza, cel mai complect și întocmit după acte și documente publice și private; apoi va da în clișee chipul celor 2 fii ai lui Vodă Cuza: Alexandru și Dimitrie Cuza.

Un indice alfabetic va întregi lucrarea și va înlesni pe cercetători în consultare.

*

STRUNA ZILEI

TOVARĂȘUL OLYMPIEI.,

Contrar știrilor, ex-mitropolitul primat nu va mai candida, ci se va exila la Cernica.

S'au și transportat la mînăstire 250 sticle de vin,

Un ziar.

Cu atîtea gărăfi, la Cernica,
De nu i-o lipsi nici... amica.
Martirul mitropolitan
Va duce un traiu.. *Olympian.*

INFORMATII

❑ După un ordin al ministrului de război, trebue să se ție conferinți militare care au început eri în Iași, cu prelegerea d-lui locot. colonel Văitoianu care a vorbit despre „Rolul soldatului și terenului, în luptele infanteriei".

A doua conferință va fi ținută Mercurea viitoare de către d. maior dr. Sava Goia.

❑ Intre epitropia spitalului Sf. Spiridon și moștenitorii defunctului Gălușcă, există de multă vreme un proces, pentru anularea testamentului lui Gălușcă, care testase eforiei moșia sa Brătuleni din județul Iași.

Astă-zi a intervenit o transacție între ambele părți, în senzul că moșia, care are o întindere de vre-o sută cinci zeci și două de fălci va fi împărțite în 2 părți egale, între moștenitor și eforie.

❑ La curtea cu jurați urmează să se judece mîine procesul numiților Gh. Hanu și Toader Iacob pentru omor săvîrșit dar neisbutit.

Pentru Sîmbătă e sorocit procesul scopitilor.

Luni procesul înscris în rol este acel privitor la acțiunea în calomnie intentată de prefectul județului Iași, d-lui A. A. Badareu, o acțiune care a fost calificată de delict electoral.

❑ Dacă Curtea nu va admite ședință de noapte, este foarte probabil că procesul Cuza-Socor să continue și mîine, împlinind astfel cinci zile de desbateri.

❑ D. Teodor Iamandi a fost ales decanul baroului avocaților, din județul Tutova.

❑ **Banca națională și d. Filipescu.**—Asupra hotărîrelor luate de consiliul general de administrație al Băncei Naționale, ziarele liberale publică următorul comunicat:

Cu surprindere am văzut că unele ziare, în strînsă legătură cu guvernul, au publicat azi e serie de informațiuni alături de adevăr, cu privire la cele petrecute în ședința extra-ordinară de eri a consiliului general al Băncei Naționale.

Informațiunile noastre ne îndrituesc să afirmăm că știrile acelor ziare au denaturat adevărul.

Consiliul general al Băncei Naționale s'a întrunit, este exact, eri la orele 5 p. m., în ședință extraordinară, pentru a se ocupa de cuvinte defăimătoare, rostite de către un membru al guvernului, în întrunirea publică de la Eforie.

Acest consiliu general a hotărît să decline ori-ce răspundere a instituției, cu privire la consecințele cuvintelor acelui ministru, atît în ceia ce privește creditul instituției însăși cît și creditul statului, strîns legat de acel al Băncei Naționale.

Asupra demersului ce trebue făcut, în principiu, membrii consiliului au fost unanimi întru a judeca că Banca Națională nu poate sta nepăsătoare în fața unor asemenea atacuri.

Așa fiind, consiliul general a autorizat pe guvernatorul Băncei Naționale ca, în numele consiliului general, să solicite o audiență la M. S. Regele, pentru a-i declara că Banca Națională e viu afectată de cuvintele defăimătoare, cari au fost rostite de către ministrul de război în prezența altor patru membri ai guvernului. Guvernatorul Băncei Naționale a mai fost de asemeni, autorizat să aducă la cunoștința Suveranului că Banca Națională face toate rezervele asupra consecințelor pe care asemenea declarațiuni ale unui ministru, le-ar putea avea și asupra instituției și asupra creditului general al Statului.

După ce această hotărîre a fost luată d. comisar al guvernului care era de față a fost rugat s'o aducă la cunoștința d-lui ministru de finanțe.

Ne credem iarăși în măsură să afirmăm că în mod greșit s'a spus de către ziarele inspirate din sorginte guvernamentală, că o parte dintre directori au fost contra acestei hotărîri.

Adevărul este că directorii, atît cei numiți cît și cei aleși, au aprobat în unanimitate hotărîrea consiliului — iar doi dintre cenzorii numiți, au propus; unul, intentarea unei acțiuni, în calomnie contra ministrului de război; celălalt că ar fi loc la un demers de făcut pe lîngă ministrul de fianante.

❑ De la Societatea *Arhiva*. In ședința de asară, Mercuri 17 Ianuarie a. c., s'au cetit versuri de d-na Maria dr. A. Gavrilescu *„Soarele și luna"* și *„In așteptare"*. In prima poezie se cîntă că luna alergînd într'una după soare și neputîndu-l ajunge, se cere pentru a-l ajunge să se oprească o clipă locului. In poezia de a 2-a fata Leea dorind să-i vină iubitul ei Niță rupe petalele de la o floare de romanița și pe cînd fata e îndurerată că ultima petală îi spune „nu mă iubește". Niță care așteptă pe Leana la fîntînă se întoarce tiptil pe sub gard și prinzînd pe Leana pe la spete, îi zice cu drag „mai crezi în foile de romanițe"?

D. Gh. Savul citește o recenziune asupra lucrării d-lui T. T. Burada „Scrierile muzicale ale lui D. Cantemir Vodă". Cu acest prilej recensentul face un escurs asupra naturei noastre orientale în cultura sufletului nostru și propune ca normă de orientare în cultura noastră, formula „îndărăt spre orient".

D. N. N. Răut, citește o recensie asupra „Calendarului Neamului românesc" pe anul 1912.

D. Pan Halipa, citește *Iahtul*, versuri traduse din rusește după M. Lermontov.

❑ Diriginții farmaciilor din localitate se'ntrunesc din nou mîne, la orele 4 p. m. în localul societății medico-farmaceutice.

❑ Medicul șef al orașului, a cerut administrației comunale, să afecteze de urgență 5000 lei, pentru a se cumpara 3 trăsuri, care să servească la transportarea bolnavilor de boli contagioase.

❑ Azi se întrunește la Primărie, comisiunea de oiari, pentru a stabili prețul cărnei.

❑ „Fototerapia și electroterapia în ginecologie", este titlul unei foarte interesante lucrări științifice apărută, azi, și datorită d lui dr. Sterie Aristide.

❑ Garnizoana militară din Cernăuți a organizat pentru astă seară o mare serată dansantă, în acel oraș.

La acea serată fiind invitați și ofițeri din Iași, au plecat astă-zi dimineață d-nii colonel Călinescu, căpitanii Teodor Coculescu și Victor Gălășescu, locotenentul Barozzi, și sub-locotenenții Beldiman și Ferderber.

❑ Astă-seară Joi, 19 Noembrie, Mare Bal Mascat, în sala teatrului Pastia.

Procesul Cuza—Socor

Ziua 3-a

In ședința de eri, d. Cuza, în continuare, a spus cu referire la G. Panu, că, în adevăr, a zis că era bun de ștreang, pentru că intervenise la împămîntenirea jidanilor și buni de ștreang sunt toți romînii cari apără interesele evreilor, chiar și în cazul cînd au dreptate, după cum sunteți buni și dv. (adresîndu-se apărătorilor d-lui Socor).

D. *Socor*. Vă rog, d-le Prețedinte, să luați act de cele spuse acum de d. Cuza.

D. *Cuza*. *Opinia*, a fost organul, care m'a insultat mai grav, după cum a insultat și pe d. Iorga și pe d. rector al universității.

Mă întreb, ce pot avea jidanii cu d. rector? După cum a insultat și magistratura, dînd celui mai ilustru și integru magistrat epitetul de *lichea*.

E vorba, d-lor, de d. procuror Bercea.

D. *Socor*. Dar, de D-ta, d-le Cuza, de ce nu te mieri? d-ta, ț'ai insultat colegii de la Universitate, magistratura, instituțiile, oamenii politici, nimic n'ai respectat! *Să ți fie rușine*, că după cele ce ai debitat prin *Neamul Românesc*, mai ai tupeul ca astăzi să acuzi pe alții, uitînd de d-ta.

Prețedintele, intervine, spunînd că dacă d. Cuza se mai depărtează de la chestie, îi va lua cuvîntul, dîndu-l d-lui Socor.

D. *Cuza*, declară că se va supune.

D. *Socor*, protestează, amintind d lui prețedinte, că alaltăeri, în o discuție identică cu cea de acum i s'a luat cuvîntul.

D. *Cuza*, continuînd, vorbește de: războiul de la 77 și evreii, care au luat parte într'un număr foarte restrîns.

Adresîndu-se apoi juraților, le cere ca, înainte de darea verdictului, să judece serios, căci achitîndu-l pe Socor, îl vor condamne pe el, Cuza.

Amintește Juraților, că procesul de față, nu e cazul unui criminal la drumul mare, care poate invoca scuze, că a fost beat sau altele — și a mă condamna pe mine, ar însemna a mă ștampila pe frunte cu ștampila infamiei, cu care voiu urca treptele universității. Și această ștampilă nu va fi pusă de d-v, ci de fostul meu elev.

Trebue să știți că imediat ce veți da un verdict de achitare pentru omul acesta, se va telegrafia ziarului *Il Secolo*, spunîndu-se *că, il giovine Emanuel Socor, a fost achitat, deci plagiatorul ștampilat cu pecetea infamiei,*

Face apel la conștiința juraților, încredințat că Socor va părăsi sala condemnat, neputîndu-se bucura Cahalul cu toți jidanii lui.

Mulțumește apoi juraților, Curței și publicului, care i-au acordat atenția în decursul dezbaterilor, făcînd răspunzători pe jurați de verdictul ce-l va da.

Se suspendă ședința 5 minute.

La redeschiderea ședinței se dă cuvîntul d-lui Socor.

D. *Socor*. Incepe prin a releva contrazicerile dintre începutul și sfîrșitul pledoariei d-lui Cuza. La început d-sa zicea că jurații nu sunt chemați să judece valoarea operei d-sale, care va rămînea pentru totdeauna și sunt în același timp necompetenți să o judece din acest punct de vedere.

Jurații trebue să judece numai dacă d-sa a fost sau nu calomniat de către mine.

„Dar aceasta este imposibil pentru că jurații nu se pot pronunța asupra faptului de calomnie ce mi se impută, de cît numai cercetînd dacă cele spuse de mine în lucrarea mea sunt sau nu juste, așa că înnainte de a aduce verdictul lor jurații trebue să-și dea seamă despre valoarea și originalitatea operei d-lui Cuza. Și aceasta rezultă chiar din cele daclarate de reclamant în concluziunele puse la sfîrșitul pledoariei. D. Cuza spunea că achitarea mea este implicit condemnarea d-sale și stigmatizarea d-sale ca plagiator, făcînd apel la jurați să'l scutească de această rușine.

Această contrazicere dintre premisele pledoariei d-lui Cuza, și concluziunile ei, dovedesc încă una din șurubăriile cu care d-sa încearcă să întunece dezbaterile acestui proces.

Dar peutru ca d-sa să întunece cu totul aceste dezbateri, și să mascheze pe cît posibil adevărul, a căutat să facă o atmosferă apăsătoare prin invocarea spectrelor Cahalului, a presei jidovești, a unei întregi asociații internaționale care nu are altă menire de cît de a-l distruge pe d-sa.

Eu nu voiu răspunde d-lui Cuza, la aceste chestiuni pentru că ele sunt cu totul străine de proces și nu pot aduce nici o lumină în cauză și interesul meu este să se facă lumină. Dar fiind-că d. Cuza a vorbit despre o întreagă campanie de distrugere ce s'a pornit în contra d-sale și de numeroșii săi dușmani, îl voi întreba pentru ce puținii săi prieteni și mai ales unicul său prietin d. N. Iorga, care are autoritate și al cărui condei însamnă ceva în publicistica romînească, n'a intervenit să ia apărarea prietenului său politic. n'a suflat nici un cuvînt în această chestie, în timp de un an de cînd a apărut lucrarea mea pretinsă calomnioasă. Tăcere

d-lui Iorga este elocventă şi semnificativă, d-sa nu şi-a putut încărca conştiinţa şi n'a putut să-şi apere prietenul cu sacrificiul acestei conştiinţe.

Dar d. Cuza a recurs şi la altă şurubărie, d-sa a pomenit despre numele d-rului Goldenstein, care graţiei boalei mintale de care sufere a putut să afirme la interogatorul ce i-am luat în procesul meu cu dînsul, că ar fi colaborat cu mine la broşura calomnioasă.

D. Cuza, însă n'a cetit şi nu i-a dat mîna să citească întreg răspunsul la interogator al d-rului Goldenstein, căci s'ar fi văzut că la întrebarea precisă pusă de mine: Cari sunt autorii din care mi-a tradus, a răspuns că nu ştie. Aceasta arată cît temei se poate pune pe răspunsurile unui om bolnav.

Intrînd în desbaterea chestiunei plagiatului, d. Cuza, ne spunea despre mobilul care l'a determinat să scrie poporaţia şi despre intenţiunile pe care le-a avut scriind-o; susţinînd cum că în acestea noi trebue să găsim sistematizarea operelor sale, care sistematizare trebue să fie dovedită ca plagiată—alt-fel opera d sale rămîne şi este originală. Intru cît priveşte sistematizare nu poate fi vorba nici de mobile, nici de intenţiuni, pentru că îndemnurile sufleteşti ale d-lui Cuza, nu sunt însă-şi opera d-sale. Nu s'au exteriorizat şi materialistul în poporaţie, aşa că sistematizarea care există şi care poate fi în opera d-sale, este numai acea cuprinsă în ea şi în privinţa acestei sistematizări eu am remarcat la prima mea pledoarie că este luată din Gustav Von Rümelin, fără ca sorgintea să fie indicată. Voi trece d-lor la partea asupra căreia d. Cuza, a insistat mai mult şi anume la partea istorică în cari d. Cuza rezumă teoriile acelora ce s'au ocupat de problema populaţiei, înainte de d-sa.

Ţin să observ de la început, că a-această parte a lucrărei d-lui Cuza era cu totul inutilă şi totuşi ea se întinde ca alviţa, pe 220 pagini, şi că era inutilă o spune însuşi reclamantul în *Cei doi Spenceri* (polemica cu Basilescu) la pag. 15 unde d. Cuza spune că această parte este mecanică şi că putea să lipsească fără să micşoreze cu ceva valoarea operei sale.

Ceia ce însamnă că d. Cuza n'a voit să facă o operă de valoare ci mai ales o lucrare voluminoasă.

D. Socor, apoi citeşte mai multe fragmente din *I. B. Say şi G. Molinari* producînd textele originale şi textele din Poporaţie, arătînd juraţilor în ce mod necorect rezumă d. Cuza.

După ce citează şi pune între ghelemete cîteva rînduri din aceşti autori, d. Cuza reproduce cuvînt cu cuvînt, fragment, şi chiar pagini întregi fără a indica sorgintea, fără a întrebuinţa ghelemetă.—Acest mod necinstit de a rezuma, cînd se întinde pe 220 pagini este un *plagiat ruşinos.*

*

Orele fiind înnaintate şedinţa se ridică, amînîndu-se continuarea pe mîine.

Ziua 4-a

Şedinţa se deschide la ora 12.

La ordinea zilei fiind procesul Pandele.

Se dă cuvîntul d-lui prim-procuror.

D. *Prim-procuror*, în vedere că procesul Cuza-Socor urmează a se judeca în continuare, cere amînarea.

Curtea amînă pentru altă seziune, judecarea al doilea proces la ordinea zilei este procesul V. Uţă şi V. Martiniuc, daţi judecăţei pentru delicte electorale.

D. avocat Borcea, cere Curţei a se stabili dacă acţiunea a fost legal introdusă, de oare-ce a fost semnată numai de 5 alegători în loc de 10 cum cere legea.

D. *preşeuinte.*—Ar fi bine ca să mai recitiţi legea.

Curtea decide că şi acest proces să fie amînat pentru altă seziune.

D. *preşedinte.* — Am primit o cerere de scutire din partea d-lui jurat Aurel Mănescu.

Ca juraţi suplimentari sunt domnii Garabet Manea şi Buţureanu.

Se dă cuvîntul d-lui prim procuror care lasă la aprecierea Curţii cine urmează a înlocui pe juratul Mănescu.

D. *Cuza.*—D-le preşedinte, în vedere că d. Buţureanu, a pus în şedinţele anterioare întrebări, care ar denota judecata d-sale, asupra acestui proces, Vă rog dar, a decide ca d. G. Manea să urmeze în locul d lui jurat Mănescu.

D. *Badareu.*—E regretabilă retragerea d-lui jurat Mănescu, şi rog Curtea să aplice legea.

D. *preşedinte,* adresîndu-se d-lui Buţureanu, îi spune că dacă nu-şi simte conştiinţa legată şi că va putea judeca drept, atunci să ia locul d-lui jurat Mănescu, făcînd parte din cei 12 judecători.

Se dă cuvîntul d-lui Socor, în continuare.

D. *Socor.*—Incepe pledoaria, referindu-se la cele spuse de Cuza că a fost atacat de o anumită presă, arată părerile marelui scriitor Caragiale, şi dă cetire la mai multe pasagii din revista *Moftul* şi în care se comentează plagiarea unei epigrame din Fliegende Blätter apărut cu 10 ani înainte ca d. Cuza să dea la lumină epigrama despre care este vorba. Cum s'a putut dar cad Caragiale să aibă aceeaşi părere, ca a mea, neştiind că eu voiu scoate în 1910 broşura mea. De ce dar d. Cuza, n'a dat atunci pe Caragiale în judecată? Căci şi Caragiale ca şi mine a rîdicat contra d lui Cuza, acuzarea de plagiat,

D. *Cuza,* întrerupe făcînd întrebări d-lui Socor.

D. *Socor.*—D-le Cuza! Voi uza de sistemul d-tale de eri.

Iţi voiu răspunde: *Cu d-ta nu vreu să mai discut.*

Continuînd arată cum, d. Cuza a reprodus, pasagii întregi din Sismondi, şi apoi şi un fragment din poporaţie, fără însă a cita.

Acestea d-lor, sunt *subtilizările* pe care dl. Cuza mi le-a atribuit mie.

Trecînd apoi la Friderich List, spune ca şi de aici d. Cuza a reprodus întregi pasagii, fără însă a pune zice List. Aşa că întreaga lucrare a d lui Cuza e *necorectă şi necinstită.*

Vorbeşte de *subtilizările* celebre zise de d. Cuza în şedinţa de eri.

Explică juraţilor că adevărata subtilizare a făcut-o d. Cuza, de oare ce a dat ca subtilizat un fragment pe care nu l-a dat ca plagiat

Şi subtilizare vrea d. Cuza să facă cu verdictul dv.

Dar aceasta nu se va întîmpla, de oare ce sunt şi eu aici, ca să vă explic detailat cuvintele spuse de d-sa eri: cu mistificări, subtilizări, însinuări etc., spuse cu morga caracteristică a d-lui Cuza, numai ca să facă atmosferă.

Şi ca să vă dovedesc, că d. Cuza a plagiat şi din alţi autori afară de cei enuncinţiaţi în broşura mea, sunt gata să dau cetire la mai multe pasagii.

D. *Cuza. Fă o! poftim şi eu voiu lua cuvîntul* pentru 5 minute, ca să-ţi răspund.

D. *Socor.* Pricep! O nouă şurubărie. Ei d-ta cuvîntul, apoi d. procuror şi dezbaterile să nu se mai sfîrşască.

D. *Cuza. Da, de sigur!*

Mai departe dă cetire în limba Germană unui capitol din *R. Marx,* rugînd pe d. jurat Meyer să-l urmărească.

Şi din acest capitol a reprodus d. Cuza în poporaţie fără a se cita...

D. *Cuza.* Citeşte şi în altă parte, căci aceeastă parte ai învaţat-o ccasă.

D. *Socor.* Continuă a ceti direct din Marx, la care d. Cuza, nu mai răspunde, mulţumindu-se să surîdă.

D. *Cuza.* Adresîndu-se d-lui preşedinte roagă a se pune întrebarea.

— Dacă d-sa la începutul unui capitol a spus „iaca în rezumat părerile lui Karl Marx, şi la finele paginei spune, că aceste sunt părerile lui K. Marx, mai e un plagiat?

D. *preşedinte,* adresîndu se juraţilor, le repetă această întrebare.

D. Socor, răspunde, că în adevăr, dacă ar fi fost rezumată părerea lui Marx, era suficient să se spue la finele paginei: *„aceste sunt părerile lui Marx"* dar de oare ce d. Cuza, nu reproduce în rezumat, *ci reproduce mot à mot,* atunci nu mai e suficient să spui, că ai rezumat părerile lui Marx, ci e nevoe de citat, de oarece ai copiat.

Publicul din dosul scaunului d-lui Cuza, tuşeşte, rîde se miară sau ţiştueşte.

D. preşedinte, intervine spre a se face linişte.

D. *Socor,* continuînd, arată că acelaş lucru s'a întîmplat şi cu *Henry George* şi cu *Achille Loria* din care s'a reprodus fragmente fără a fi citate.

D. *Cuza,* întrerupe, zicînd că nu e exact.

D. *Socor,* D-le Cuza nu mă întrerupe căci d-ta ai vorbit eri 6 ore, şi în acest timp ai discutat ori şi ce, pentru a face atmosferă în sală, *şi numai chestia plagiatului, nu.* Lasă-mă pe mine să discut această chestie.

D. preşedinte. D le Cuza te rog nu'l mai întrerupe.

D. Socor, spune că d, Basilescu, în broşura „Cei doi Spenceri" cu mult înnainte de lucrarea sa, a spus că lucrarea d-lui Cuza, e lipsită cu totul de originalitate; d. Cuza neîncînd alta de cît să reproducă exact pasagii din alţi autori.

D. Cuza. In exclamaţiile şi zgomotul din sală, cere voe să citească ce spune despre lucrarea sa d. profesor I. Bogdan.

D. *Socor.* D. Bogdan, v'a făcut un raport elogios, cu privire la Poporaţie.

D. Preşedinte. Nu voeşte a da cuvîntul d lui Cuza. Ii spune însă, că după terminarea pledoarei d-lui Socor, *îi va da voie să vorbească.*

D. Socor, protestează că se mai dă cuvîntul d-lui Cuza.

D. preşedinte, adresîndu-se publicului din sală, îl face atent, că a doua oară dacă se repetă zgomotul, va evacua sala.

D. Socor, continuînd, spune că nu numai, că d. Cuza şi-a însuşit ideile lui Malthus, dar le a şi reprodus—ca dovadă desvoltă o părere a lui Malthus, despre disproporţia Poporaţiei şi mijloacele de subsistenţă necesare acelei Poporaţii.

Mai departe, spune despre *antagonismul dintre forma adevarată şi ideia greşită* şi cu care d. Cuza se laudă că ar fi a d sale, este şi aceasta plagiată, de oare ce, cu mult mai înainte de 1899—alţi autori venise şi rezolvase această chestie.

Vorbeşte apoi de teoria lui Malthus, şi anume despre tendinţa nelimitată a înmulţirei populaţiei şi de înmulţirea limitată a subsistenţei.

Mai departe, înainte de a da cetire unui fragment din Ewerett, se adresează d-lui Cuza spunîndu-i, voi cita din Ewerett, de care d-ta ai spus că e autor. absolut fără nici o valoare, şi pe care totuşi l'ai plagiat. Şi de ce l'ai plagiat, îţi voi spune:

Mai întîi Cahalul, care spui că în totdeauna te urmăreşte, de astă dată ţi-a fost complice. Căci a distru pe Ewerett, după apariţia lui, aşa că volumul pe care-l aveai, a fost printre puţinele exemplare rămase. Şi atunci, convins că Ewerett va fi greu de găsit, de şi de nulă valoare, l'ai plagiat.

D. *Cuza,* nu răspunde d-lui Socor, ci face spirit la adresa d-lui avocat Teodoreanu.

Şedinţa se suspendă pentru 5 minute.

Şedinţa se redeschide la 3 fără un sfert.

D. *preşedinte,* dă cuvîntul în continuare d-lui Socor.

D. *Socor,* începe prin a vorbi despre legea poporaţiei. Spune că formula legei poporaţiei dată de d. Cuza, e plagiată tot după Ewerett. Căci ca şi el, se declară contra formulei din Malthus, care este greşită. Şi dă o nouă formulă şi aceasta e formula lui Ewerett.

Arată apoi, adevăratele formule a le lui Malthus, şi ale lui Ewerett.

D. *Cuza.*—D-lor juraţi observaţi că se dă o părere a lui Ewerett, drept ca formulă a sa pecînd în realitatenu e aşa.

D. *Coroi.* D-le Preşedinte, voesc să vă arăt un punct culminant, în timp de două minute.

D. *Badareu,* Şi eri ai găsit puncte culminante.

D. *Coroi,* începe prin a arata modul cum d. Cuza, şi a procurat pe Ewerett.

D. *Preşedinte.* D-le Coroi, nu spuneţi nimic nou, de oare-ce reeditaţi cele spuse eri de d. Cuza cu privire la Ewerett.

D. *Socor* continuînd, cere ca d. Cuza să-i dovedească că în Malthus se găseşte formula dată de Ewerett.

D. *Cuza.* Iţi voi dovedi **mîne.**

D. *Socor.* Poftim pe Malthus şi dovediţi acum.

D. Cuza. Nu, mersi, căci cine poate şti ce conţine Malthus aî d-tale.

D. Socor, continuînd, spune că d. Cuza, a dat aceiaşi formulă, ca Ewerett, cu aceeaşi intenţie. Prin urmare a plagiat pe Ewerett—şi ceia ce a făcut e o excrocherie.

D. *Cuza.* Dar care e deosebirea între ideie şi formulă?

D. Socor. Ştiu ce voi să spui—tot *istoria cu pereiunul.*—Căci la d ta orice chestie serioasă o rezolvi, tot prin istoria perciunului.

Spune apoi că nu numai formela lui Ewerett a fost furată, dar şi firul de premisă a cugetărei d-lui Say, a fost furat înduşinduşi-l în mod necinstit şi necorect.

In rezumat, dar l'a furat pe Eweret şi în ce priveşte formularea ce o dă acesta doctrinei lui Malthus şi în ce priveşte motivarea, justificarea, unei noui formule, care să confirme fondul de idei adevărat al lui Malthus, înlăturînd numai forma greşită.

D. *Cuza.* Vom dovedi contrarul.

Las'că te-oi învaţa eu.

D *O. Teodoreanu.* L'ai învaţat şi eri şi tot Socor văd că te învaţă.

D. *Cuza.* D-ta nu eşti competent.

D. *Teodoreanu. Eşti d-ta—Aşi fi voit să văd ce te-ai fi făcut, dacă nu moşteneai averea lui Scarlat Şişcală.*

D. *Preşedinte* intervine, restabilind mersul dezbaterilor.

D. *Socor.* Arată apoi cum în toate epocile au fost consideraţi plagiatorii şi ce părere are însăşi d. Cuza de plagiatori—şi dă citire cunoscutului *Motto,* apărut în *Contemporanul* (1881) şi care se termină cu strofa:

La lucru dar, prietini! Gheşefturi
excelente
Fac azi plagiatorii, adepţi ai trîndăviei;
Netrebnicilor astăzi, se dă Bene-Merente
Şi capetelor sparte, Coroana Romîniei.

D. Cuza, după cetirea epigramei, întreabă pe Socor, dacă aceasta nu e plagiată?!

D. Socor, continuînd, se referă la ultima strofă a epigramei în care îşi bate joc de cei ce au Bene-Merente, şi întreabă pe d. Cuza, dacă nu e decorat?

D. Cuza Da!

D. Socor. Adevărat, însă pe cînd d-ta primeai decoraţia ce ţi se da, un coleg al D-tale, un eminent coleg, a refuzat-o pe motiv, că ai fost şi d-ta decorat.

Incheie, cerînd juraţilor, ca faţă cu luxul de probe ce a adus pentru dovedirea plagiatului, juraţii să deie un verdict de achitare.

D. preşedinte, spune că va adresa pentru luminarea juraţilor, o întrebare d lui Socor.

— De ce găsim şi în Sismondi, formula lui Everett?

D. *Socor,* răspunzînd acestei întrebări, face descrierea teoriei lui Sismondi asupra pauperismului. Şi dacă Sismondi se ridică contra unei teorii a lui Malthus, nu reesă că n'ar fi partizan al tuturor ideilor lui Malthus.

Explică apoi atitudinea lui Sismondi contra teoriei lui Malthus.

Preşedintele mai am o întrebare de făcut: L'aţi pus pe d. Cuza pe două coloane cu Cei doi Spenceri spunînd că d. Cuza l'a copiat.

D. *Socor.*— Nu. N'am spus acesta şi vă mai repet ce am spus.

D. *preşedinte.*—Ne fiindu-i bine unui d. jurat se suspendă şedinţa pentru 5 minute.

Ultime INFORMAŢII

❑ *Din excedentul de 66 milioane—4 milioane au fost afectate ministerului de instrucţie*

Vorbind cu falş entuziasm de Iaşul cultural, ministrul Arion, abia zilele acestea, a promis că va rădica şi mai mult faima culturală a Iaşului, dîndu-i o bună parte din cele patru miloane.

Avem sub ochi tabloul creditelor distribuite din suma de 4 milioane şi ne prinde mirarea că d. Arion a putut spune neadevăruri atît de patente—în ce priveşte Iaşul.

Din suma de 4 milioane s'au dat Iaşului 350.000 lei, adică nici nouă la sute. Din această sumă trebue scăzut 120.000 lei, credite deschise anul trecut, şi atunci vedem că anul acesta, s'au dat Iaşului 230.000 lei, adică nici şase la sută din întreaga sumă.

Din suma de 230 mii lei, ori ce om cinstit va trebui să scadă suma de 100 mii lei, dată secretarului general, pentru cumpararea casei sale din Iaşi—cumpărătură absolut inutilă—ceea ce reduce entuziasmnl lacrimant al d lui Arion pentru Iaşi, la 130.000 lei. 80.000 lei pentru facultatea de ştiinţi din Iasi şi 50 mii lei pentru căminul studenţesc.

❑ *Clădirea din strada Carp, unde se află instalat liceul de domnişoare, fost Humpel, este, în bună parte, proprietatea d lui C. Meissner, secretar general al ministerului de instrucţie.*

Imobilul a fost cumpărat acum de acel minister, pentru 100,000 lei, şi pentru pretextul de a servi, ca supliment de dormitoare, şcoalei normale de învăţătoare „Mihai Sturza",

Fiind-că afacerea este vădit transparentă, ne abţinem de la comentarii.

❑ *D. dr. Cosmovici, încă nu a demisionat, cu toată lecţia ce i-a dat d. Cantacuzino.*

Şerul a încercat să realizeze o împacare, de care însă d. Cantacuzino nici n'a voit să audă.

Ca să complectăm informaţiunile, cu privire la acest conflict extraordinar, trebue să adăugăm, că adresa pe care d. Cosmovici a pus s'o lipească pe uşa serviciului apelor, a fost redactată în aşa termini, în cît atît d, Gall, secretar general, cît şi d. Hahn, şeful serviciului administrativ, au refuzat s'o contrasemneze.

Aceasta se 'ntîmplă pentru întîia oară la comună.

❑ **Judiciare.**—Domnul dr. Anghel, medic primar al Spîridoniei, tratînd pe intendentul acelui spital, d. Lohan, de hoţ şi pungaş, intendentul l'a dat în judecată pentru calomnie.

Procesul fiind în competinţa judecătoriei de ocol, tribunalul s. I, înaintea căreia afacerea urma să se judece astăzi şi-a declinat competinţa.

— Domnul dr. Boghen a fost condemnat de judecătorie la 200 lei amendă pentru contravenţie la legea sanitară.

Apelul doctorului care nu s'a prezintat la strigare, a fost respins astă-zi, cu drept de opoziţie, de secţia I a tribunalului.

— Apelurile societăţii în comanditá „Dochia" şi sursei Giesshübler în chestia falşificărei mărcei acesteia de pe urmă, s'au judecat astă-zi la secţia I a Curţii care şi-a amînat pronunţarea pentru Sîmbătă.

Birourile redacţiei şi administraţiei OPINIEI, se află instalate în strada Gh. Mîrzescu No. 25.

Ultima oră

Bucureşti 19 Ianuarie

Asociaţia medicilor contra d-lui dr. Bardescu

Bucureşti.—Comitetul Asociaţiei generale s'a întrunit aseară, pentru a lua o atitudine, faţă de d. dr. Bardescu, care a refuzat să primească delegaţiunea medicilor, care avea să-i prezinte un memoriu.

S'a făcut propunerea, de a se esclude pe dr. Bardescu din asociaţie.

D. dr. Drugescu, inspector sanitar, a încercat să convingă pe membri, că doctorul Bardescu n'a voit să jignească comisiunea.

Discuţiunea a urmat pînă la oara 12 noaptea, rămînînd a fi continuată în şedinţa viitoare.

CONFLICT ANGLO-ROMÎN

Bucureşti. — Se ştie că mai dăunăzi, căpitanul Eageniu Botez, a demisionat din comisia maritimă.

Acum se afirmă, că această demisie i-a fost cerută căpitanului, de către Anglia, pentru motivul, că acesta a făcut o cercetare pe vaporul englez *Wenhafe,* în timpul absenţei de pe vapor a căpitanului comandant.

Serbările din Sofia

Sofia.—Se fac mari pregătiri pentru serbările ce se vor da, cu prilejul majoratului prinţului moştenitor.

Azi dimineaţă a sosit prinţul Constantin al Greciei.

In tot parcursul a fost aclamat de populaţiune.

Principele Ferdinand şi Principesa Maria al Romîniei, sosesc azi la orele 4.

Sinuciderea din Bucureşti

Bucureşti.—S'a stabilit, că doamna care s'a sinucis, e Jeni Vasilescu, soţia unui funcţionar de la economatul gărei.

Cauza e o ceartă în familie.

Crima de la Mărcuţa

Bucureşti. — La ospiciul de nebuni Mărcuţa, se afla de un timp internat muncitorul Ion Ciobanu.

El însă nu era furios şi era întrebuinţat la diferite lucruri.

Eri Ciobanu se prezintă intendentului văitîndu-se. Dus la infirmerie şi desbracat, s'a constat că tot corpul său era acoperit de vînătăi. El s'a plins că a fost bătut de gardianul Lăcureanu.

Nenorocitul a încetat din viaţă.

Autorităţile au deschis o anchetă.

Interviewul d-lui general Averescu

Bucureşti.—D. general Averescu, fost ministru de războiu, a acordat ziarului Adevărul un interview, în chestia reprimărei din 1907.

D. general Averescu spune, că n'a dat ordine să se împuşte ţeranii. Numai în cazuri excepţionale, soldaţii aveau ordinul să se retragă la o depărtare de 100 paşi, şi să tragă, lovind numai la picioare, adică în scop nu de a omorî, dar de a scoate pe răsculaţi din luptă.

In afară de dosarele oficiale, am lasat la minister, zice d. general Averescu, şi un dosar personal, în chestia reprimărei.

Criza bisericească

Bucureşti.—Ziarul Adevărul *publică în numărul său de azi, o convorbire cu d. Cornoiu, asupra crizei bisericeşti.*

D. Cornoi spune, că dacă membrii Sinodului refuză să candideze, va trebui ales un Mitropolit dintre acei, cari acum vor fi aleşi episcopi.

D. Cornoiu a mai declarat că se impune reîntegrarea fostului episcop de Roman.

Contenciosul administrativ

Bucureşti.—Azi va începe la Senat discuţia asupra contenciosului administrativ.

Războiul Italo—Turc

Constantinopol.—Ştiri de pe cîmpul de luptă, arată că italienii au suferit o mare înfrîngere la Derna.

Incidentul din Ploeşti

Ploeşti.—Avocaţii din Ploeşti, au cerut azi telegrafic ministrului de justiţie, de a lua măsuri, în potriva avocaţilor fraţii Petcu, care au lovit eri pe avocatul Răsvan.

Jalnicii: Julia Hoffmann, soţie; Leon Hoffmann şi Clara Friedmann, fiu şi fiică; Paul Friedmann, ginere; Lazăr Hoffmann, frate; Carol şi Isidor Friedmann, nepoţi; au durerea a aduce la cunoştiinţă moartea prea scumpului lor

Abraham Hoffmann

decedat Mercuri, 18 c., ora 4 p. m., în etate de 50 ani, după o grea suferinţă.

Inmormintarea, la care sunt rugaţi să iee parte prietinii şi cunoscuţii decedatului, va avea loc Vineri, 20 c., ora 1 p. m. Cortegiul pornind de la spitalul israelit.

In loc de înştiinţări speciale.

TIPOGRAFIA
H. GOLDNER

IAŞI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afişe în diferite mărimi şi culori, broşuri, teze de medicină, cărţi de şcoală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Preţuri ieftene

Magazinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

— Casă de încredere, fondată în 89_2 —

NOTE de MUZICA

Instrumente muzicale şi Accesorii

Asortiment complect după Programa Conservatorului

VIORI ŞI VIOLONCELE PENTRU CONCERT

Piane şi Pianine

Reprezentanţa renumitelor fabrici

STEINWEG, ROSENKRANZ

Vînzare şi în rate lunare fără acent—INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL *pentru reparare de Piane şi ori-ce instrument muzical.*

PATINE CU RULETE

PENTRU SKATING

Calitate superioară—Preţuri reduse

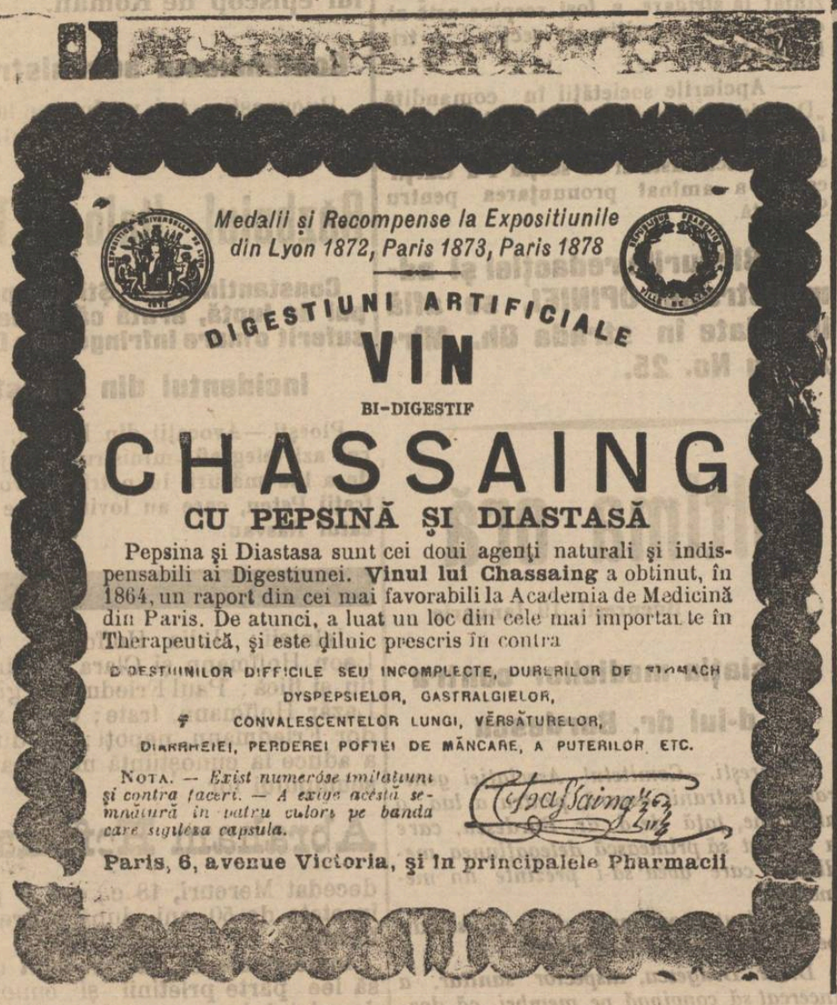

Fabrica de oglinzi

Israil Berghér—Iaşi

Premiat cu medalia de aur Paris 1911

Executa: oglinzi veneţiene, tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc, Giamuri bizotate, legate în metale pentru clădiri şi mobile. Execuţie din cele mai elegante ai moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din străinătate.

Reparaţiuni se execută cu preţuri modeste. Comenzile se primesc în localul fabricei str. Palat No. 62.

La fabrică se află în permanenţă o expoziţie cu produsele fabricei.

Teatrul Circ-Sidoli

Cinematograf

PATHÉ-FRÈRES

In fiecare seară mare reprezentaţie

Programul se schimbă Luni, Joi şi Sîmbătă

Matineuri

Sămbătă şi Duminică la 3 ore p. m.

Preţurile locurilor seara: Loia (4 persoane) 8 lei—Rezervat 1.50—Un scaun 1 leu—Balcon 70 bani—Galeria 50 b.

Preţurile populare obişnuite la matineu şi anume: Loja 4 lei,—Rezervat 80 b. —Stal 60 bani,—Balcon 40 bani,—Galeria 30 bani.

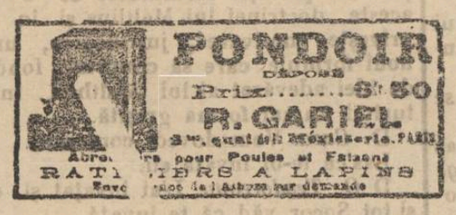

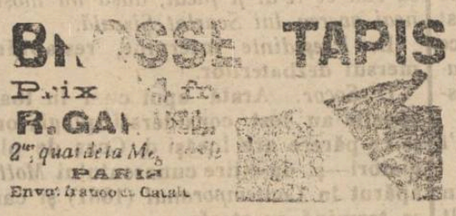

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi interţii la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Primăriei No 17.

!! IGIENA ŞI FRUMUSEŢEA PIELEI !!!

se obţine prin întrebuinţarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile şi obrazul în contra influenţelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée Indulceşte şi nutreşte imediat pielea scorojită; nu este unsuros, neconţinînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină şi miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete şi catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se ataşează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu „GELÉE-KALODERMA“.*

De vînzare la toate Farm. Drog. şi Mag. de Parfumerie de toaletă

Representantpentru — România — **H. ŞIEBENEICHER** — BUCUREŞTI — Str. Smîrdan 24

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ucurează şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari nu resist la nimic celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antaiu se se ia 3 hapuri unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua di: 2 dimineaţa unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue se ia mai mult de cât 4 pe di.

A se cere Les VERITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, cari se potu găsi la toţi Droghiştii şi Farmaciştii

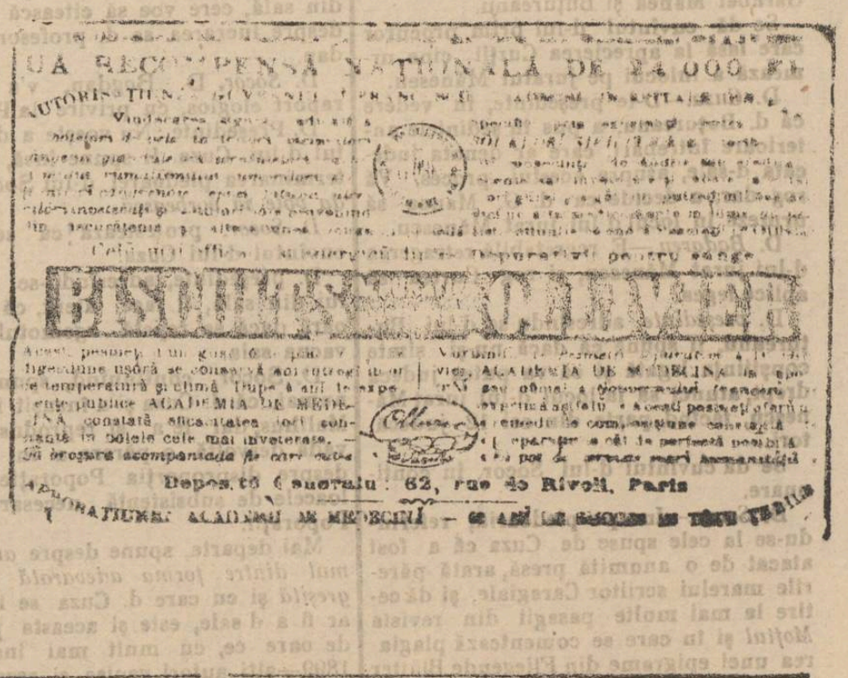

Tipografia H. Goldner, Iaşi Str. Mîrzescu.— Instalaţiune cu motoare electrice, executată de Iohan Krzyzanoski lăcătuş electrician, Iaşi, str. Păcurari

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mironescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX—No 1499—Sîmbătă 21 Ianuarie 1912

Proectul bunurilor de Mînă Moartă

A fost destul să se depue pe biurourile Camerii, pentru ca proectul guvernului relativ la proprietățile zise de mînă moartă să rîdice o adevărată furtună.

Obiecțiunile, unele mai întemeiate de cît altele, pornesc de o potrivă de zdrobitoare pentru guvern, atît din cercurile juridice ale opoziționei, cît și din sînul majorităților.

Se știe de toată lumea că noi conservatorii democrați, am fost cei dintâiu cari printre soluțiunile ce propunem relativ la îmbunătățirea clasei rurale, am înscris în programul nostru *„cumpărarea de către Stat a tuturor moșiilor aparținînd județelor, comunelor și stabilimentelor publice și vînzarea lor în loturi la țărani“*.

Din spirit de imitație, din nevoia de a ne fura măcar programul, dacă nu puteau să ne fure partizanii, junimiștii pe lîngă atîtea alte idei copiate din programul nostru, 'și au însușit și pe aceasta, cu toate că nici tradiția ramurei conservatoare bătrîne, nici ideile și interesele lor, nu le îngăduiau să se atingă de bunurile așezămintelor de bine facere ori culturale.

Lăsînd de o parte numărul infinit de greșeli și dispoziții nechibzuite, proectul d-lui ministru de domenii scoate în evidență trei lucruri fundamentale;

Primul, este că guvernului îi lipsește ori ce simț de respect pentru constituțiunea țării. Încă din ceasul în care s'au ambalat pe chestia tramwaiului, guvernanții noștri au făcut tabula rasa din pactul fundamental.

Acum, zînt în continuare, și porniți pe această pantă, merg tot mai repede. Constituționalicește, cum foarte bine a arătat d. Al. Constantinescu, proectul bunurilor de mînă moartă este o monstruozitate. Dacă ar fi fost respectuos de legalitate, un singur lucru putea face guvernul cu moșiile societăților de bine facere: să dea societăților în chestiune autorizațiunea legală de a-și vinde moșiile lor Statului, bine înțeles, observîndu-se toate îngrădirile prevăzute în legiuirile noastre, pentru ca vînzarea să fie juridicește perfectă.

Una este să dai putință Eforilor de a'și vinde pămînturile lor Statului, cînd clauze speciale testamentare nu'i interzic aceasta—și alta este ca tu Stat, să proclami prin o lege vînzarea ca făcută gata, dînd drept preț, titluri de rentă, adică venitul valoarei pe care ți-ai însușit-o.

Ori, procedînd așa, guvernul violează art. 19 din Constituție din două puncte de vedere:

1) Petru că luînd moșiile de mînă moartă pe seama sa, expropiază în realitate așezămintele de bine facere pentru o cauză de utilitate publică, alta de cît *comunicațiunea, salubritatea și apararea țării*, trei cauze cari singure ele și numai ele pot, constituționalicește, să dea loc la o expropiere.

2) Pentru că, dînd venitul valorei și nu valoarea reală a lucrului, se nimicește principiul fundamental al oricărei expropriațiuni, acela al *dreptei și prealabilei despăgubiri*.

Toate argumentele invocate de d. I. Lahovary în expunerea sa de motive, pentru a dovedi că bunurile societăților de utilitate publică ar fi bunuri publice și nu private, sînt lipsite de orice seriozitate și numai cu greu s'ar mai putea găsi cineva, fie și un simplu student al facultății noastre de drept, cari să nu 'ți citeze cel puțin părerile categorice în această privință, ale lui Planiol ori Baudy Lacaut. Asemenea, nu mai puțin humoristic este argumentul invocat din comparația care se face cu secularizarea de la 1863, cînd constituția nici nu exista, ori cu confiscarea averei congregațiunilor din alte țări, unde, cum se știe de toată lumea, nu există dispozițiuni constituționale cari, ca la noi, să interzică aceasta.

Al treilea fapt esențial, care iesă din proectul guvernului, este șarlatanismul politic cel mai nerușinat. Se dovedește acum lămurit că țipetele sălbatice, amenințările de revoluție de sus în jos, conspirațiuni e d-lui P. Carp de la societatea agrară, cu cari miluita opoziție junimistă a întîmpinat propunerea expropiațiunei silite în chestia islazurilor — erau simple mofturi.

Cînd a fost vorba de moșiile unora, ale căror venituri servesc în mare parte pentru a alimenta ruleta de la Monte-Carlo, atunci da era gravă violațiune de constituție și țara în pericol de a peri, dacă s'ar fi atins marea proprietate. Acuma, însă, cînd sunt în joc moșiile societăților de bine facere cînd, nu mai e în rizic de cît banul, bolnavilor și al orfanilor, acum ardoarea constituțională s'a muiat și guvernul d-lui Carp găsește înțelept să procedă ca și la 1863 — măcar că nici o analogie nu poate fi — confiscînd averile particulare și dînd societăților o rentă în cupoane, așa cum mînăstirilor li s'a servit o alocație de întreținere. Acest fapt ni se pare de o gravitate excepțională, pentru că, dacă în timpuri de liniște, garanțiile constituționale ale proprietății pot fi nesocotite, atunci nu mai vedem unde ne-am mai putea opri, în urma precedentului creat, în cazul cînd, din nenorocire, ar reveni la ordinea zilei cu aceiași vivacitate, marea chestie de la 1907.

Surpriza d-lui Cantacuzino

D. Gh. Gr. Cantacuzino a pregătit d-lui Carp una din acele surprize, pe care președintele consiliului, suntem siguri, că n'o va uita nici odată.

Președintele senatului, odată ce-a luat cunoștință de dispozițiile proiectului pentru răscumpararea moșiilor de mînă moartă, a numit din proprie inițiativă și fără știrea guvernului, o comisiune care să studieze proiectul d-lui Lahovary.

Comisiunea a fost astfel aleasă, încît suntem siguri că proiectul nu va deveni niciodata lege.

D. Gh. Gr. Cantacuzino s'a îngrozit, și cu drept cuvînt, de îndrăzneața calcare a Constituției, mai cu seamă din partea unui guvern, care'și zice conservator.

Interviewul acordat de d. Al. Constantinescu, ziarului Viitorul*—suntem informați—că a avut darul să aducă la realitate pe președintele Senatului.*

D. I. Lahovary e scandalizat de atitudinea de azi a d-lui Cantacuzino, mai cu seamă că nu e pentru prima oară cînd Președintele senatului oprește în loc un proiect al Ministrului de Domenii.

La 1905 d. Ion Lahovary a văzut pe d. Gh. Gr. Cantacuzino, rostindu-se, în calitate de prim-ministru, împotriva proectului său de concedare a terenurilor petrolifere. Mai tîrziu, la 1906, tot d. Cantacuzino a oprit proectul pentru pătulele de rezervă ale d-lui Lahovary.

Așa dar, acum e pentru a treia oară cînd d. Gh. Cantacuzino intră în luptă fățișă cu d. Lahovary.

Ce va eși din această a treia bătălie, e ușor de prevăzut. Domnul Lahovary va fi convins de d. Carp că trebuie să înghită și să tacă.

Da, și d. Lahovary știe cîte odată să... tacă.

Din 66 milioane prisos

130.000 lei pentru IAȘI

„Nimic pentru Iași“. Aceasta este, în mod hotărît, deviza guvernului Carp. Acest guvern avuse „atenții“ pentru Iași, cu prilejul cumpărăturilor politice—atîta tot.

Dintr'un execedent de 66 milioane nu s'a dat un ban Iașului.—A rămas să-i dee, din suma de patru milioane afectată ministerului școalelor, d. C. C. Arion.

Domnul Arion, avocat de felul său, are fraza ușoară și actoria ușoară. Cînd a fost interpelat, lamentabil banal, de un deputat al Iașului, asupra stării de inferioritate a Universității noastre, ministrul instrucției a dat dreptate interpelatorului, a avut accente dulcoase pentru orașul Culturei și a promis să facă.

Cînd a promis, avea la îndămînă cele patru milioane și din ele a dat Iașului cultural 130.000 lei: 80.000 lei facultății de științi și 50.000 lei pentru cumpărarea unei case, în care să se instaleze căminul studențesc.

A dat 100,000 lei pentru răscumpărarea casei secretarului seu general—un gheșeft, precum cei 50,000 lei dați pentru cămin, sunt reclamă, căci cu 50,000 dați pentru cămin, nu se va putea cumpara și mobila o casă, care să corespundă, în toate privințile, nevoilor unei case studențești.

A dat 100,000 lei pentru o casă, care va servi de dependență dormitoarelor școalei normale de învățătoare—și dă 50,000 lei pentru o casă studențească. Dacă d. Meisner ar fi avut încă un imobil—s'ar fi dat, poate, mai mult pentru căminul studențesc.

Ministrul Arion a dovedit cu fapte, că a făcut simplă și inutilă frazeologie cînd a lăcrimat pentru Iașul cultural, promițînd că va face tot ce-i va sta în putință spre a ridica faima tîrgului.

La lumina zilei este că Iașul a fost înlăturat de la împărțirea celor 66 milioane. La lumina zilei este, că, guvernul actual, prezidat de un om care vorbește moldovenește, și cugetă altfel, înlătură sistematic Iașul, grație unei uri nutrește, nu știm de ce, pentru acest oraș. grație și faptului, că Iașul este ridicol reprezintat în Parlament, că vocea deputaților și senatorilor Iașului, dacă, la întîmplare, se ridică una, se pierde prin timiditatea ei.

Constatăm pur și simplu.

O DEMISIE

D. P. Zăhărescu, faimosul inspector școlar, Rockefellerul cărților noastre didactice, și-a dat demisia.

Demisia aceasta nu importă prea mult. D. Zăhărescu a cerut să fie numit inspector ca să-și poată plasa și desface numeroasele și repede întocmitele sale manuale didactice.

Începutul anului școlar, ziua fericită de 8 Septembrie, l'a surprins pe d. Zăhărescu inspector. Școlile au fost împănate cu manualele sale, lada de bani e plină—deci d. Zăhărescu putea să plece. A demisionat.

Unii, răutăcioșii neapărat, pun în legătură demisia d-lui Zăhărescu cu apropiata plecarea guvernului. Se zice că temîndu-se de o destituire motivată, d. Zăhărescu a preferat să plece singur.

Noi însă nu credem acest lucru.

Un om care a fost capabil de atîtea cîte le-a făcut d. Zăhărescu ca inspector, nu se teme și n'are scrupule față de un simplu decret de destituire.

Tot manualele didactice plasate sunt cauza deplasării d-lui Zăhărescu.

Delicatese en gros

—Din raportul polițiștilor d-lui Stroja—

Prefectul poliției Iași, nereușitul Stroja, trebuia musai să se răzbune pe noi — fiind-că i-am zis pe nume: ești prost, stimabile.

Răzbunarea a constat în faptul, că accesul birourilor poliției au fost interzise reporterului nostru. In schimb, plăcerea aceasta sentimentală și aleasă, a fost conferită numai „Evenimentului“, al cărui reporter este singur în drept de a profita de „dignus est intrare“ în raiul lui Stroja.

Trebue să fie, ne închipuim, un barbat foarte fericit acel reporter al ziarului polițienesc, ales singur, un orfan fericit, să se amestece zilnic în atributurile ce le depun bravii polițiști în cartea vieții poliției.

Ne închipuim fericirea aceasta terestră, cînd ne împrejmuie voinicia și citim, în *Evenimentul*, rar dar cu deliciu, isprăvile poliției d lui Stroja.

Aseară, spre pildă, am fost curagioși și ne-am interesat, citind știrile *Evenimentului*, ce mai conține caietul polițienesc — fruct oprit reporterului nostru.

Iată, una după alta, în desordinea în care au apărut, ultimele descoperiri ale poliției geniale: 1). individul Vasile Răileanu a fost arestat fiind-că a furat un sac cu mangal; 2) evreul Moise s'a plîns poliției că rău făcători, cari cercase să-i fure un cal, au dispărut; 3) Individul Costache Corei a fost arestat, fiind-că, beat fiind, a provocat scandal; 4) Scapeța Daria, în vrîstă de 110 ani, a murit; 5) Soldatul-ordonanță Burlacu a furat o pereche de ghete și a fost arestat; 6) Individul Vasiliu, furînd lucruri la otel Europa, a fost arestat.

Iată ce cuprinde jurnalul de zi și de noapte al d-lui prefect de poliție, jurnal, care nu poate fi citit de cît de fericitul reporter al „Evenimentului“.

Dacă nu l-ar putea citi nici el, ce pagubă colosală ar fi pentru noi, amatori de asemenea supraproducții provinciale—ce pagubă ar fi pentru polițiști, că nu și-ar vedea, trecute la gazetă, sacul cu mangal, ghetele ordonanței, supra longevitatea scopitei și, mai ales, plîngerea evreului, că hoții n'au reușit să-i fură calul?

Sunt foarte interesante și foarte instructive, din diferite puncte de vedere, toate descoperirile acestea selecte ale poliției noastre: scopita care a trăit zece ani peste secol; cetățeanul, care, înlăturat de la sacul cu grăunțe, fură unul cu mangal; evreul, care are ca ideal să-i se fure iapa și se plînge că hoții n'au reușit să-i realizeze acel ideal; Costache Corei, scandalagiul—beat și, în fine, Burlacu, care, plictisit de singurătate, fură—lucru mare—o pereche de ghete—toate au noima lor și interesul lor.

Invidiăm pe reporterul *Evenimentului*, că poate, cu ore înaintea noastră, să savureze specimenele delicate ale geniilor poliției lui Stroja.

Nu există oare o amnistie și pentru reporterul nostru, ca să nu moară de necaz?

OAMENI ȘI LUCRURI

Crede și nu crede

Dacă—pe lîngă cele spuse eri—ar mai fi nevoe de dovezi de ce natură sunt manifestările din urmă ale economistului iașan am aminti un mic fapt petrecut dăunăzi în domeniul literar.

La o serbare școlară din Iași un elev a recitat „Monologul unui vagabond“ de A. C. Cuza.

A doua zi în gazeta oficioasă locală a apărut o dare de seamă, în care, între altele, se făceau imputări acelui elev că a ales, spre a o recita în public, tocmai o bucată pe care „astăzi o dezaprobă însuși autorul, de oarece cuprinde gînduri în care astăzi nu mai crede d. Cuza însuși“...

Fraza se poate ceti textual în acel reportagiu caracteristic.

Caracteristic prin faptul că cel dintâiu reporteraș se poate afișa ca... apărător al unui cogeamite profesor decorat cu bene-merinti, șef de partid și așa mai departe—și să-l iea în garanție față de marele public. El, reporterul, prezintă chezășia sa personală că d. Cuza nu mai crede astăzi... și așa mai departe.

E o crudă ironie și o filosofie întreagă în destinul acestei activități disparate.

Veșnic să afișeze decorația, de care o dinioară își bătea joc că se dă netrebnicilor și capetelor goale.

Să jure veșnic—luat la nevoie în garanția reporterilor— că disprețuește astăzi propriile sale producțiuni poetice din tinerețe.

Mereu să afirme și să țipe în public că astăzi crede ce *nu* crede altă dată și vice-versa.

.. Și doară „monologul vagabondului“ nu e dintr'acele bucăți prin care d-nul Cuza zvîrlea cu barda în dumnezei, batjocorind religiunea și pe reprezentanții ei oficiali,—o nu!

E o protestare a proletarului-artist în contra nedreptății și o viziune a unei lumi mai bune:

Azi e rău, dar mîni bine va fi 'n lume fără doară;
Pentru noi, sărmani, nemernici, traiul azi e grea povară;
Azi pe lumea ticăloasă viclenia 'mpărățește,
Azi a răului urgie pe pămînt ne fugărește,
Și de vreți să știți o vorbă, vă voiu spune-o pe furiș:
«Tot e putred, de la talpă, pînă sus la coperiș»!
Dară mîni?.. O zi ferice, soare mîndru de dreptate!

... Și aceste inofensive accente tinerești autorul autoriză astăzi pe cel dintâiu nechemat să le renege în numele lui, după ce și-a extirpat din volum cele mai viguroase strofe, întocmai cum membrii unei anumite secte își extirpă izvoarele de bărbăție, de teama ispitirilor care duc la păcat.

In psihologie, în medicină lucrurile aceste nu un nume, iar cine le face, e un maniac.

De același nume se cuvine să se bucure ori cine urmărește — cu o încăpățînare ridicolă—să rezolve chestiuni pur literare înaintea... juraților, fugind atîta timp de calea normală,—a unui arbitragiu, a unei expertize.

De alt-fel sperăm că pînă în momentul cînd vor apărea liniile aceste justiția populară își va fi spus și ea verdictul în conformitate cu prevederile bunului simț. Și atunci vom spune încă odată:

— Tu l'as voulu, Georges Dandin!

Rodion

Conflicte de idei

Corespondența unei femei cu un om de școală

XIV

27 Februarie 19..

. . . . . .

Adevărat? Și eu care cu atîta frică eșiam din comunul surorilor mele! De cîte ori îmi propuneam să nu mai rîd așa cu toată inima, să nu contrazic pe cei cu autoritate și să evit societatea barbaților... Dar la prima ocazie călcam fără remușcare jurămintele ce mi le făcusem, zicîndu-mi; un pic de simpatie mai puțin, dar cel puțin nu mă simt în contrazicere cu mine. Sunt foarte fericită de apreciarea d-sale—fie ea o complezență—ceea ce nu cred—fie o părere particulară și stingheră,

Și apoi pe tărîmul sentimental pur, nici nu am prea discutat impreună și n'aș putea spune cît te cunosc. Seriozitatea d-sale și preocupările de ordine așa de înaltă nu mă puteau face să cred că în această privință ai idei așa de... libere.

De cîtva timp am căzut în melancolie. Viața ce o duc, adevărat, e foarte liniștită; timpul îmi trece repede și mă felicit că am putut isbuti să ajung acolo unde mi am propus, Aceasta se înțelege mulțumită și d-tale, care mi-ai vorbit așa de mult despre viata intelectuala din Apus. Și viața ce o duc eu aci ar fi ideală dacă inima—această despotă n'ari dori și altceva. Am toate la dispoziție fără nici cea mai mică osteneală, Ne duc nici o grijă. Dar dorul de cei dragi, frica de a nu-i mai vedea îmi rupe mult din mulțumire. Mă găsesc într'o monotonie sentimentală apăsătoare. Nici o legătură mai temeinică cu cei carî mă înconjoară. Nu țin de nimeni. Nu mă interesează nimic din juru-mi în afară de lucrurile generale. Totul se reduce numai la persoana mea.

Nu mă mișcă de cît fugitiv, bucuriile și necazurile celor cu cari trăesc sub acelaș acoperemînt. O, dar această viață e cu totul egoistică, animalică și ar trebui ca într'adevăr să fii tare smintit pentru a te complace în ea.

Viața unui om adevărat nu poate fi de cît *datoria*, munca pentru ceva. Nepăsarea, desinteresul, lîncezeala e de repudiat... Și nu pot înțelege pe cei, cari în avuție vegetează și nu trăesc pentru nici un ideal. Și iartă-mă dacă acum te apreciez mai mult înțelegînd ce merit mare ai dacă dispunînd de o avere așa de frumoasă muncești atît! Ce mulțumită sunt că te-am putut cunoaște... E prin scrisoare și pot fi mai îndrăsneață. Dar te rog să nu-mi amintești nici odată.

Uniunea lucrătorilor a organizato conferință contradictorie asupra *Limitării nașterilor în clasa lucrătoare* la care am ținut să asist. Mai întâi vorbi un deputat, care respinse mijloacele *neumaltuzienilor* susținînd drepturile naturii și interesele umanității.

După acesta un avocat arată imposibilitatea în care se găsește lucrătorul de a-și nutri copiii dînd naștere unei clase de nenorociți. Cel dintâi vorbi în numele științei, frumos bine și poate și convingător; dar cuvîntul lui fiind lipsit de acea căldură comunicativă nu convinse pe nimeni. Cel de al doilea avu mai mult succes. El arătă nevoile actuale ale lucrătorilor privind faptele din punct de vedere absolut practic.

Important pentru mine ,îți spun drept, nu erau chestiile în sine; ci modul cum se discutase aceste chestii. Cu ce libertate și gravitate se desfășurau lucrurile privitoare la *concepție, amor, relații societate!* Nimeni din sală nu avea ironia sau desaprobarea pe față... Un moment avui iluzia efemeră că te aud vorbind pe d-ta, cînd ne găsiam în cercul restrîns al familiei.

Mă gîndiam că dacă la acea conferință s'ar fi găsit vr'o pudică de la noi de bună seamă că ar fi eșit: cu toate că la teatru unde se dau de multe ore lecții tinerilor de 20 ani cum să-și facă debutul în *dragoste*—dacă se poate împrumuta cuvîntul dragoste pentru destrabalare—stau și fac mare haz.

Partea cea mai interesantă fu atunci, cînd lucrătorii neînscrişi luară cuvîntul *pro* şi *contra*. Unii din ei vorbiau aşa de frumos, de concis şi de inteligent, în cît eu cel puţin, m'am întrebat: Cum? Acest om numai atît merită să fie un simplu lucrător?...

Astăzi am făcut cunoştiinţa unei poloneze, o femee tînără, frumoasă si bine pusă. Cu cîte-va luni locuise camera mea. Simpatizînd pe doamna gazdă vine din cînd în cînd pe la ea. Vorbirăm mult împreună toate trei. Poloneza începe să-mi facă apreciarea localurilor spunînd ca instrucţia populară e foarte bună, dar că cea superioară lasă de dorit. La urmă adaogă că femeele de aci nu au vederi largi.

D-na Benoit gazda, care deşi o femee simplă, dar foarte bine şi la locul ei, răspunse răzînd cu bunătate: *„Ce sont les montagnes qui nous serrent Madame“*.

Un răspuns minunat. Poloneza, d-na Konovska, se înroşi. Dar nici mie nu-mi veni bine.

In privinţa cărţilor nu mă pot plînge, Am tot ce doresc. Chiar adineoarea am isprăvit pe *Jules Simon*, scriitor foarte interesant. Acum vine la rînd *Louis Bridel* apărătorul magic al femeei. Am citat *L'Enfance dans l'Inde*, care e o petiţie, iscălită de 55 doctorese, către vicepreşedintele Indiei pentru a obţine ca fetele să se căsătorească numai de la 14 ani în sus; căci pînă acum ele se măritase de la 5—6 ani, în obiceiurile cele mai barbare, neînchipuite de cei civilizaţi.

Am asistat la o lecţie practică împreună cu profesorul meu de pedagogie la şcoala de aplicaţie de pe lîngă şcoala normală. M'a surprins ţinuta elevelor din clasa superioară. Fete cu înfăţişare liberă, naturală, degajată fără a fi obraznică. Profesorul se aşeză între ele vorbind şi comentînd cînd cu una cînd cu alta. Elevele îi răspundeau în chipul cel mai natural ca şi cînd ar fi avut pe un camarad lîngă ele. Asistam toţi: şi institutorii portughezi. N'am văzut pe nici una din fete aruncîndu-şi privirile pe furiş la ei; îi priveau drept în faţă fără altă curiozitate.

Iţi spuneam la începutul scrisorii că mă năvălesc gînduri apăsătoare. Cred că pricina e cerul întunecat care dîndurmi un orizont mai strîmt, mă simt şi eu mai constrînsă, mai fără curaj. Avem un timp urît şi greoiu, o ploae măruntă şi stăruitoare. Dar cu toate acestea aerul e cu mult mai uşor de cît în Decembrie şi Ianuar.

Cînd norii se răresc lasînd sa se întrevadă puţin soarele, atunci şi eu sunt mai dispusă şi încep a-mi face planuri de o călătorie mai variată. iar puterea mea de muncă creşte. Duminicile însă mă plictisesc de moarte. Nu pot face un pas afară de casă, e atîta lume pe stradă că nu mai ştii unde te găseşti. La spectacole şi muzee nu e chip de mers.

E singura zi pe săptămînă în care lumea muncitoare se distrează.

Nu-mi rămîne de cît să citesc. Dar de multe ori nu mă pot pune la citit cu acelaşi interes ca în zilele cînd mai sunt preocupată şi de altele.

Şi în privinţa cititului sunt multe de zis. D-ta mă ştii cu ce drag citesc şi cîtă osteneală îmi dau ca să culeg pe cît se poate lucruri folositoare şi juste. Aceasta o fac însă, avînd în vedere pe cei cari i-aşi putea servi cu cele aflate de mine. Căci a strînge un capitol intelectual absolut numai pentru sine îmi pare nul, că nu-i un fapt omenesc Pentru cel cu un pic de sentiment altruistic, această avariţie nu ar avea nici un rost.

Intrucît mă priveste îţi declar că de aşi fi condamnată să rămîn aici, printre aceşti oameni pentru care eu nu însemn nimic, oameni cu care nu am nici o comunitate sufletească, nu ştiu dacă m'aş supune a cerceta cu atît stăruinţă lucruri care mie personal nu-mi pot servi nimic.

De altfel d-ta te poţi convinge de aceasta şi prin faptul acestor scrisori aşa de lungi... O dar te asigur că or cît aşi simţi trebuinţa de a schimba părerile cu cineva, aşi g ă s i puterea să mă abţin, cînd aşi simţi că nu sunt bine venită. Şi nu crede că stăruinţa ce o pun de a ţi scrie des şi mult, mă convinge despre oportunitatea scrisorilor mele.

. . . . . .

Maria C. Buţureanu

La SUCURSALA DIN IAŞI

a

Societăţei Ruse de Export

DIN MOSCOVA

strada Stefan cel Mare 48,

au sosit ceaiurile cele mai fine din Rusia, precum şi samovoare din Toubla, cari se vînd şi en detail cu preţuri ieftene, de reclamă.

Se caută un practicant de tipografie, care ştie a lucra bine la zaţ şi Tiegeldruck-Presse. Se plăteşte bine.

A se adresa la *Libraria Meierovici*, Podul-Iloaei.

BANCA FOLTICENI

SOCIETATE ANONIMA

CONVOCARE

Se aduce la cunoştinţa deţinătorilor acţiunilor acestei societăţi, că conform deciziunei Consiliului de Administraţie, Adunarea generală a societăţei este convocată, în sesiune extra-ordinară în ziua de *19 Februarie 1912*, spre a decide asupra mărirei capitalului social cu suma de 160,000 lei, aşa încît acest capital să fie urcat la suma de 300,000 lei.

Adunarea se va ţine în localul Băncei, în Folticeni, la ora 4 p. m.

Acţionarii cari voesc a lua parte la adunarea generală. vor depune acţiunile cu 7 zile înainte de întrunire, la casa Băncei.

In caz cînd în ziua de 19 Februarie nu s'ar întruni numărul de acţionari cerut de statute, pentru a se putea lua o deciziune, se va amîna pe ziua de 26 Februarie 1912, fără a se mai face o nouă publicaţiune, aceasta ţinînd loc şi pentru acea adunare cînd se va lua deciziunea, ori-care ar fi partea de capital reprezentată.

DIRECŢIUNEA

Procesul Cuza—Socor

Ziua 4-a

(Urmare şedinţei de ieri)

D. *Preşedinte* întreabă pe d. Socor, că dacă d. Cuza a înţeles să plagieze şi să ascundă formula legii populaţiei de ce la pag. 348 pune în gura lui Sismondi, afirmarea, că teoria lui Malthus este greşită în formă şi adevărată în fondul ei?

D. *Socor*. D. Preşedinte se înşală, cînd crede că d. Cuza recunoaşte că Sismondi ar fi spus lucrul acesta. Alta este teoria lui Sismondi, după care *venitul este limita creşterii populaţiei*. In acest pasaj d. Cuza afirmă atît: Sismondi se ridică în potriva lui Malthus, pentru că n'a sezisat antagonismul dintre fondul de idei adevărat şi forma greşită a teoriei; antagonism, care afirmă d. Cuza, că este marea sa descoperire, dar care după cum am dovedit nu este a sa.

D. *Preşedinte*: doresc, d-le Socor să vă mai pun o întrebare.

D. *Socor*, poft m.

D. *Preşedinte*. Cum se face, că la pag. 97 a broşurei dv. găsesc o frază din J. B. Say, pe care dv. o daţi ca plagiată, cînd la pag 123 a „Poporaţiei“ d. Cuza o citează?

D. *Socor*. La pag. 97 şi urm. eu mă ocup despre elaborarea formulei legii populaţiei a d-lui Cuza, care face obiectul capitolului: *Principiul populaţiei*, şi arăt că această elaborare a formulei, *firul cugetării şi argumentării* nu este al d-lui Cuza, ci al lui J. B. Say, fără ca autorul *Poporaţiei* să mărturisească aceasta, susţinînd că această elaborare este a sa proprie.

Nu poate fi deci vorba de o simplă frază, cu atît mai mult că e citată la pag. 122, adică într'un capitol cu 220 pagine mai înainte. Dacă d. Cuza ar fi fost cinstit, trebuia să spue la începutul cap. „Principiului Poporaţiei“, că în elaborarea formulei, adoptă sistemul de cugetare şi argumentare logică a lui Say. Dacă ar fi procedat aşa, evident că această elaborare şi erudiţie ştiinţifică nu ar fi fost plagiată. Cum însă d. Cuza a ascuns lucrul acesta şi cum d-sa afirmă că este original, fără să fie, a plagiat.

Mai aveţi vre-o întrebare, d-le preşedinte?

D. *Presedinte*. Nu.

După aceasta s'a dat cuvîntul d-lui A. A. Badareu, din partea apărării.

Pledoaria d-lui A. A. Badareu

D. Badareu începe prin a spune că cele 4 zile de dezbateri la care a asistat fără întrerupere, i-au întărit şi mai mult părerea ce are asupra priceperei, culturei şi caracterului lui Socor.

In adevăr, din modul cum Socor a susţinut afirmările sale asupra lipsei de originalitate a lucrărei d-lui Cuza şi din dovezile administrate în cele două cuvîntări ale sale, reiese că în toată acţiunea sa şi în acuzarea ce aduce d-lui Cuza, a dovedit pe lîngă o pricepere cu desăvîrşire remarcabilă a fondului, cea mai complectă bună credinţă şi o onestitate în adevăr ştiinţifică şi care îi face deosebită cinste. D. Badareu regretă că d. Cuza s'a depărtat de la obiectul procesului şi l'a încadrat într'o serie de alte chestii cu totul străine.

De acest cadru juraţii nu au a se ocupa, ci numai au a răspunde dacă lucrarea d-lui Cuza este sau nu un plagiat şi dacă broşura iui Socor este o operă de denegare şi de rea credinţă faţă de această lucrare. Dezbaterile au fost atît de lungi tocmai din cauză că juriul trebuia luminat asupra acestei chestiuni, lumină care trebuia s'o aducă de o potrivă şi d. Cuza şi Socor, fie-care apărîndu-se; d. Cuza pentru a demonstra că „Poporaţia“ d-sale este o lucrare personală şi originală, iar Socor pentru a arăta că împutările aduse prin broşura sa sunt bazate pe fapte sigure şi riguros exacte.

In acest duel ştiinţific, dintre ambii combatanţi juriul urmează să'şi formeze convingerea, cine din ei spune adevărul şi de partea cui este dreptatea.

Ce este un plagiat? se întreabă d. Badareu.

O definiţie juridică a plagiatului nu avem, pentru a o putea invoca în acest proces, spre a vedea dacă Socor cînd califică ast fel lucrarea d-lui Cuza, pe lîngă faptul că avansează un neadevăr, săvîrşeşte şi o calomnie la adresa autorului „Poporaţiei“.

După toată lumea civilizată, însă, prin plagiat se înţelege o încorporare în lucrarea ta a muncei altuia, fără s'o spui, fie că această încorporare atinge numai ideile sau se întinde chiar şi la formă. Cînd un autor oare-care dă la lumină o aseminea lucrare şi o pune prin publicitate în serviciul ştiinţei şi al Societăţei, nu are răspundere numai faţă de autorii cu a căror muncă s'a împodobit, ci şi faţă de Societate şi cetitori. Dacă o aseminea faptă constitue faţă de autorii pe care i-a plagiat, un adevărat furt,—fapt ee poate da loc din partea lor la o acţiune civilă pentru daune înaintea justiţiei,—nu mai puţin şi faţă de Societate se săvîrşeşte un act de înşelăciune, o amăgire care trebue să aibă o sancţiune morală din partea Societăţei, prin denunţarea şi discalificarea plagiatorului.

Am constatat, însă, cu regret—spune d. Badareu—şi trebuie să relevez, că sub forma sub care se prezintă acum conflictul de discuţiune dintre Cuza şi Socor, Societatea, reprezentată prin ministerul public, n'a fost apărată în interesele ei morale superioare. Primul procuror în loc de a sta şi a asculta obiecţiunile aduse de o parte şi de cealaltă şi a se rosti apoi cu imparţialitatea ce suntem în drept s'o reclamăm de la reprezentantul societăţei, din potrivă s'a agăţat de două prescripţiuni ale codului penal în materie de calomnie, care nu pot să'şi găsească aplicaţiune în speţa noastră.

Astfel, pornind de la premiza absurdă că chiar numai prin faptul plîngerei împotriva lui, calomniatorul este pironit ca atare şi obligat să se apere, d. prim-procuror afirmă enormitatea că reclamantului nu'i rămîne nimic de formulat şi de dovedit într'un atare proces. Mai mult încă, calomniatorul, după d-sa, nu poate aduce, pentru a dovedi acuzarea sa de plagiat, de cît sau o hotărîre judecătorească ce ar constata existenţa plagiatului, sau o recunoaştere înscrisă de la d. Cuza despre vinovăţia sa.

Or, este absolut imposibil ca Socor să poată produce astfel de dovezi. O hotărîre judecătorească de constatare a furtului, nu s'ar putea cere şi obţine de la justiţie. de cît de către autorul furat, cel păgubit, ceea ce în cazul de faţă d. Cuza cu reprezentantul Societăţei, ştiu bine că nu pot s'o facă autori pe care d. Cuza a avut norocul să'i fure mulţi ani după moartea lor.

Socor, ca particular, — se întreabă d. Badareu—are oare dreptul să ceară justiţiei o asemenea hotărîre, pentru a dovedi apoi cu ea juraţilor că n'a calomniat? Dacă s'ar admite teoria d-lui prim procuror, nimeni n'ar mai putea să critice o lucrare, căci s'ar expune la o acţiune de calomnie, cît timp nu e înarmat cu hotărîri judecătoreşti care să dovedească afirmările sale. Cum să aducă un critic o astfel de probă? Ce ar fi fost cînd „Contemporanul“ a contestat originalitatea atîtor opere, dacă autorii acestor critice n'ar fi avut de cît alternativa închisorei sau a unor dovezi cu hotărîri judecătoreşti? Credeţi că în toate criticele literare ale unui Maiorescu, Gherea şi alţii, nu se găsesc ironii, cuvinte, fraze prin care se contestă originalitatea unor opere literare?

Dar primul procuror spunea că nici recunoaşterea lui Cuza că „Poporaţia“ e plagiată, n'a fost adusă de către Socor, ceea ce este enorm.

După mine — spune d. Badareu — in materie de plagiat nu se aduc alte dovezi de cît opera însăşi şi operele furate, cea ce Socor a făcut şi prin broşura sa, cînd a pus pe două coloane pe d. Cuza şi aci, înaintea judecăţei, cînd a aratat aşa de strălucit dovezile sale celor 2 acuzatori ai săi. A cere alte dovezi de cît acestea, este a ne întoarce la timpurile judecăţei medievale, şi a trimite la puşcărie pe ori ce critic care s'ar lega de o lucrare oare care, întocmai cum erau altă dată pedepsiţi cu ultima tortură, acei ce se atingeau de scrierile sfinte.

Dar să lăsăm părerile primului procuror, care este sufleteşte prea personal angajat alături de d. Cuza; să lăsăm şi faptul că nu există precedent în ţara noastră de a vedea un reprezentant al ministerului public susţinînd în aşa mod, un rechizitor aşa de nedrept. Să ne ocupăm de broşura lui Socor, care a dat naştere procesului.

Cum este pusă în broşura lui Socor, chestia plagiatului?

Socor declară prin lucrarea sa că „Poporaţia“ pe care d. Cuza o prezintă ca o lucrare absolut originală, e plagiată după diferiţi autori, atît ca idei, cît şi chiar ca formă.

Ca primă dovadă Socor aduce broşura unui om de ştiinţă, a profesorului universitar Basilescu, care într'o polemică cu Cuza îi spune: „opreşte-te plagiatorule“. Cuza, însă, aruncă imediat desfiderea lui Socor şi 'i spune: „ce cauţi în polemica dintre mine şi Basilescu?“

In momentul ce broşura e dată publicităţei, ori cine are dreptul să se amestice, mai ales cînd e vorba de o polemică ştiinţifică. Este sau nu, un om de ştiinţă Socor, cînd se amestecă şi el şi duce mai departe examinarea neoriginalităţei d-lui Cuza începută de d. Basilescu? De aceasta el a dat suficientă dovadă şi prin lucrarea sa şi prin expunerea ce a făcut în acest proces două zile de-a rîndul.

Lui Socor i s'a adus, însă şi invinuirea că a călcat legăturile sufleteşti ce trebuia să aibă cu un fost profesor al său, dînd în vileag acuzaţiile ce a adus d-lui Cuza, care se pune la adăpostul calităţei sale de profesor universitar, ca îndărătul unei imunităţi ce'i poate permite a comite ori ce fapte alături cu morala, la adăpostul ori cărei urmăriri. Dar oare cînd „Contimporanul“ a pus pe două coloane pe un profesor de seamă, al cărui curs era plagiat, n'au fost tocmai studenţii cari au dat publicităţei acest curs? şi era de ajuns ca învinuitul să pună înainte calitatea sa de profesor universitar? Dar oare d. Iorga n'a defăimat într'un mod mai grav pe fostul său profesor A. D. Xenopol, tocmai în timpul cînd acesta ducea la Sorbona dovada unei munci pricepute şi cinstite? Colecţia „Neamului romînesc“ vă stă la îndămînă, pentru a vă convinge pănă unde a mers d. Iorga cu defăimarea fostului său profesor, contestîndu-i orice valoare ştiinţifică şi nelăsînd neîntinată nici viaţa sa particulară.

Dl. Cuza şi apărătorii săi au început atacul împotriva lui Socor, aruncînd ei o calomnie lui Socor, prin contestarea paternităţei lucrării lui; l'aţi auzit, însă, vorbind ore întregi de-arîndul, aţi văzut dovezile strălucite de desăvîrşită competenţă ce v'a adus şi nici o îndoială nu mai poate încăpea asupra faptului că broşura este rezultatul îndelungatei sale munci personale.

Socor în broşura sa acuzatoare, are două părţi principale: una asupra încorporărei de către Cuza a ideilor şi chiar a frazelor, luate din diferiţi autori şi o alta numai asupra ideilor ce-a încorporat de la alţii, de şi le-a îmbrăcat în frazele sale, fără însă ca d. Cuza să spună şi într'un caz şi într'altul la locul unde incorporează fraza sau ideia străină, *cine* este autorul adevărat. Ceva mai mult, de multe ori, cu o vădită abilitate in întoarcerea intenţionată a frazelor, lasă să se amăgească cititorul în credinţa că d-sa este acel care emite ideea,

Credeţi—spune d. Badareu — că d, Cuza n'a fost provocat să facă lucrarea în felul acesta? Să ne amintim cînd a apărut „Poporaţia“. D. Cuza înainte de a da la lumină această lucrare, n'avea nici o predilecţie pentru economia politică; om de acţiune, d-sa îşi întrebuinţa activitatea sa în alte direcţii. Intr'o bună zi s'a gîndit că ar putea deveni profesor universitar şi ar putea ocupa catedra de economie politică de la universitatea din Iaşi, ce era vacantă şi pentru a cărei ocupare se obosiseră deja infructuos 5 profesori.

Gîndul acesta al d-lui Cuza 'i-a fost suggerat de către noua lege de numire a profesorilor universitari prin care se înlocuia concursul cu lucrările tipărite, şi atunci a tipărit! De oare ce la această candidatură d-sa nu putea oferi *calitatea* vre-unei lucrări, a oferit o *cantitate* de peste 400 pagini de compilaţiuni şi subtilizări.

Ce zice Socor despre această lucrare?

Socor zice că utilizările şi subtilizările sînt făcute în aşa mod, în cît nu se poate şti de la prima vedere ce este a d-lui Cuza şi ce e străin. Această afirmare a lui Socor este ea mincinoasă? In asta stă plagiatul.

N'ai citat—spune Socor lui Cuza—în „Poporaţia“ d-tale pe autorii a căror idei şi fraze ţi le-ai însuşit, ceea ce erai dator s'o faci la fiecare idee şi frază ce nu-ţi aparţinea. D. Cuza recunoaşte că n'a citat pretutindeni. Bazat pe aceste fapte Socor califică procedareu lui Cuza drept plagiat.

Este dreaptă această calificare? Aci stă chestiunea.

Se impune acum în mod logic intrebarea: trebue să fie citat un autor la fiecare frază sau idee împrumutată, dacă a fost citat odată? D. Cuza crede că e destul de acoperit, dacă citează un autor la o singură frază, iar apoi îl reproduce necontenit şi textual fără să'l mai citeze.

In aceasta d. Cuza se deosebeşte în adevăr de toţi autorii cinstiţi pe care pentru convingerea d-voastră d-lor juraţi vi-i arăm şi cari la fie-care frază citează, cînd reproduce, autorul de la care a împrumutat, chiar dacă trebue să citeze de mai multe ori pe acelaşi autor. Deosebirea de procedeu a d-lui Cuza de autorii pe care îi vedeţi, este aşa de fraudamentală, în cît doar în aceasta să stea originalitatea d-sale.

De sigur însă veţi putea zice şi dv. —cum ar fi putut zice şi comisiunea ce a acordat d-lui Cuza numirea la catedra sa—că dacă d-sa ar fi citat autorii subtilizaţi, ori de cîte ori îi-a folosit, cartea sa întreagă n'ar fi fost de cît un şir de citaţiuni şi ghilemele, de nume de autori şi paranteze. Atunci această carte în loc să fie intitulată „despre Poporaţie“ de A. C. Cuza, ar fi trebuit s'o intituleze „despre Poporaţie“ de „diferiţi autori“ sau „părerile diferiţilor autori despre poporaţie“.

Dar d. Cuza spune, apărîndu se: La ce nevoe să se pună în volum autorii de la cari s'a împrumutat, cînd în prefaţă a spus că s'a împrumutat. Totuşi chiar în această prefaţă, în care d-sa declară—cam disproporţionat faţă cu realitatea împrumutărei—că a luat de la diferiţi autori, anunţă—tot aşa de disproporţionat ca îndrăzneală—că nimeni înainte de d-sa n'a enunţat adevărurile eterne descoperite de dînsul. Această disproporţie este, însă caracteristica întregei opere a d-lui Cuza, căci a luat foarte mult şi a citat foarte puţin,

Ce este vinovat Socor, se întreabă d. Badareu, dacă taxează de plagiator cu bună credinţă şi cu deplină dovadă, pe unul care traduce textual părerile altora, sau chiar dacă rezumă numai aceste păreri, lasă pe cititor să creadă că toate ideile ce enunţă sunt ale sale? D. Badareu dovedeşte cu fragmente din lucrările d-lui Cuza şi Socor, exactitatea afirmaţiunilor de plagiat.

D. Cuza ne răspunde că nu avem căderea a judeca originalitatea lucrărei sale, de oare ce aceasta n'o pot face de cît specialiştii. Atunci de ce s'a adresat d-sa justiţiei populare a juraţilor? De ce n'a adus aprecierea unui singur autor străin, care să se fi pronunţat favorabil asupra lucrărei sale? De ce nu s'a adresat unui juriu de specialişti, dacă acum porneşte pe panta judecăţei la care numai specialiştii au chemare?

„Poporaţia“ d-lui Cuza se adresează, însă, la toată lumea, atît la specialişti, cît şi la nespecialişti, în cît d. Cuza are obligaţia absolută să deie judecăţei publice dovada onestităţei sale ştiinţifice. De aceia d-lor juraţi, d-v. nu puteţi judeca lucrarea lui Socor de cît în totalul ei, fără a vă preocupa de chestiunile străine de proces de care le aduce d. Cuza. In toată apararea sa, d-nul Cuza nu face de cît să speculeze un cîntec absolut străin pe lucrarea sa şi în care are cu atît mai puţin succes, cu cît îl cîntă mai des şi mai uniform. Apelul ce vă face la sentimentele romîneşti, vin de la un om care de ani întregi crede că numai d-sa are monopolul sentimentelor curate şi care de ani întregi nu face de cît să arunce în dreapta şi 'n stînga nu munca cinstită pe care o aşteaptă tinerimea ce'i este încredinţată spre instrucţie, ci veninul unui om care neputînd să se ridice prin munca sa proprie, caută să lovească în tot ceea ce fac alţii.

Orele fiind 6, d. preşedinte ridică şedinţa.

Ziua 5-a

Şedinţa se deschide la ora 12.

D. *Badareu* Vă rog, d-le Preşedinte, să mi daţi cuvîntul.

D. *Preşedinte*. Aveţi cuvîntul.

D. *Badareu*. D-le Preşedinte, eri am scurtat pledoaria, din cauza că observasem că parte din juraţi erau prea obosiţi, iar doi se îmbolnăvise, aşa că eri, nu am putut continua.

D. *Cuza*. N'avem nici o obiecţiune de făcut, dar după d. Badareu, cerem şi noi cuvîntul.

D. *Preşedinte*. Să termine d. Badareu pledoaria şi apoi vom vedea.

D. *Badareu*. Chiar dacă nu este nevoie ca rezumatul să citeze mereu, pentru a înştiinţa pe cetitor, încă nu poate fi controversă, că este plagiat, întru cît cetitorul nu poate şti, şi i se produce eonfuziune, mai ales că d. Cuza susţine că este în totul *original*.

Fiind-că n'avem o dispoziţie, care să reglementeze modul de citire, trebue să ne conducem de modul cum citează alţi autori, de pildă Bruhnes: *La Géographie humaine*, care, ori de cîte ori citează pe unul şi acelaş autor, îl citează şi pune între guilemete.

Dă mai multe exemple de acest soi. D. Cuza ar trebui să arăte lucrul contrar, că sînt şi autori, cari să citeze ca d-sa. Cum, însă, d-sa nu face aceasta, concepţia lui Socor, asupra modului de citare a lui Cuza, este justă şi deci a avut dreptate să zică, că Cuza a plagiat.

Dar d. Cuza se plînge că lucrarea d-lui Socor îl atacă ca profesor, cetăţean, apostol al naţionalismului. Omul are mai multe feţe ale personalităţii sale. D. Socor însă s'a ţinut numai de personalitatea sa ca *autor*.

D. Cuza spune eă în străinătate a văzut populaţii omogene.

D. *Cuza*. Da, şi în special în Belgia.

D. *Badareu*. In Belgia populaţia e compusă din flamanzi şi din valoni.

D. *Cuza*. Şi jidanii sunt valoni?

D. *Badareu*, continuă a spune nu e aşa. Dar încheerile practice ale d-lui Cuza sunt concluziile unei formule teoretice, după cum pretinde d-sa, pe cînd in realitate sunt deduse dintr'un sentiment pretins naţionalist.

Dar d. Cuza s'a inspirat numai de la autori străini, căci fiind vorba de

revistele romîneşti, d. Cuza a spus că nici o revistă, şi în special, cele din Iaşi, n'au spus nimic relativ la broşura sa.

Cum putea să vorbească, de ex. *Viaţa Romînească*, în favoarea d-lui Cuza, cînd directorul ei e coleg de Universitate cu d. Cuza.

D. *Cuza*. Acela-i coleg, care se urcă pe baricade?

D. *Badareu*. Se urcă politiceşte—şi aceasta mai mult în fantezie.

Dl. Bădăreu continuînd arată cum d. Rădulescu-Motru, se pronunţă în „Noua Revistă Română" asupra „Poporaţiei" d-lui Cuza, considerînd-o ca plagiată. Şi d. Rădulescu-Motru este un erudit profesor Universitar şi un strălucit scriitor şi părerea d-sale asupra lucrărei d lui Cuza trebue de ţinut în seamă, căci e a unui om competent, tot aşa cum e şi d. Bazilescu.

Ei bine, pentru ce d. Cuza nu s'a plins de acuzarea ce i a adus d. Rădulescn-Motru, şi nu l-a adus înaintea juraţilor? Cum? Dacă Socor e calomniator pentru că a acuzat pe d. Cuza de plagiat—calomniatori nu sunt şi profesorii Universitari Bazilescu şi Motru?

Nu—cu aceştia d. Cuza n'a gândit şi nu gândeşte să se judece—fiindcă se ştie prea bine la ce s'ar putea aştepta, —dar trage pe Socor înaintea juraţilor fiindcă i se pare că se găseşte într'o condiţie de inferioritate, ca tânăr şi fost elev al d-sale şi poate pe un asemenea argument să ceară juraţilor un verdict de condamnare.

De aceea d. Cuza a spus aci că Socor l'a acuzat ca profesor. Dar faptul e inexact—căci în toată lucrarea sa Socor, nu se leagă de cursurile d-lui Cuza —ci de *Poporaţia* d-sale, indiferent dacă este sau nu profesor. Că Socor spune că pe baza ei d. Cuza a obţinut catedra la Universitate—aceasta este exact şi faptul nu'l contestă nici d. Cuza.

Dar d-sa se plînge că prin lucrarea sa, Socor atacă pe d. Cuza ca apostol al naţionalismului—apostolat pe care 'l exercitează în Universitate în aşa fel că e în detrimentul şcoalei.

Şi de lucrul acesta se plîng şi profesorii Universităţei—colegi de-ai d lui Cuza.

Aşa, bunoară d. I. Simionescu, care în articole scrise şi semnate, protestează în potriva acţiunei desfăşurtă în Universitate de dl. Cuza—care orientează pe o cale cu totul greşită şi periculoasă pe studenţi, făcîndu-i să capete idei greşite care pot avea urmări foarte triste, cînd ar vrea să le aplice.

Dar d. Cuza, a adus o învinuire şi mai gravă lui Socor. Că lucrarea sa e opera *cahalului*. a unui fel de complot, de asociaţie străină, de evrei bogaţi, cari vor să distrugă partidul naţionalist şi în deosebi pe fondatorii acestui partid, printre care figurează şi dl. Cuza

Dar — spune d. Badareu — cum se face că Cahalul, această invenţie a d-lui Cuza, a aşteptat 12 ani să treacă de la apariţia broşurei d-sale, pentru a'l atăca şi distruge, acuzîndu l de plagiat.

Şi d. Cuza a mers pînă acolo că a afirmat aci, că acest Cahal al revistei „Facla" ca organ, e destinat a lupta în contra poliţicei naţionaliste a d-lor Cuza şi Iorga prin Neamul Romînesc. Dar atunci d-lor cum se explică, în această revistă „Facla" acum luni a publicat un articol injurios la adresa mea. Ori d. Cuza nu poate cel puţin să nu recunoască că eu am cel puţin dreptul la o cît de mică simpatie din partea Cahalului, pentru ca cel puţin să fiu cruţat de atacuri injurioase prin organul lui.

Şi acum d-lor ce atitudine are „Facla" faţă cu partidele politice şi în special în partidul conservator-democrat, pe care d. Cuza l'a acuzat de a sluji interesele Cahalului.

„Facla", de săptămîni întregi duce campanie în potriva ambelor partide din opoziţie şi susţine acţiunea guvernului; ceia ce însamnă că Cahalul s'a dat de partea guvernului.

Dar d. Badareu trece mai departe şi vorbeşte de patima ce domneşte în critica lumei ştiinţifice şi literare ori de cîte ori se iveşte o lucrare.

Pe dată ce lucrarea apare — Critica intervine şi adeseori în analizarea ce face lucrării nu se opreşte de a o acuza de plagiat.

Cîţi autori mari străini n'au fost acuzaţi de plagiatori de critică.

Din această cauză, critica ori cît de severă şi chiar nedreaptă este cîte odată — nu poate fi considerată ca o calomnie.

In Franţa, atît jurisprudenţa cît şi doctrina, nu consideră critica, nici ca o defaimaţiune, ceea ce nu constitue un delict.

Critica îndeplineşte o funcţiune socială în omenirea aceasta, şi funcţiunea ei scapă de controlul justiţiei, căci valoarea ştiinţifică a unui om, nu stă şi nu depinde de analiza criticei—ci numai de propria valoare a omului şi de apreciarea semenilor săi, ei însăşi oameni de ştiinţă şi de valoare.

Şi din această cauză d. Cuza a greşit cînd s'a adresat justiţiei populare,— pentru critica făcută de Socor —ci înnaintea oamenilor de ştiinţă a Academiei bună oară, care a premiat opera d-lui Cuza—şi car singura era în măsură să aprecieze lucrarea şi să spună dacă nu s'a înşelat această mare instituţie culturală a ţărei cînd a acordat un premiu unei lucrări plagiate.

D. Badareu termină, spunînd juraţilor că n'au să judece după simpatii şi antipatii,—fie faţă de persoane — fie faţă de presă.

Verdictul d voastră are mare importanţă—căci judecaţi un delict de presă,— presă care îndeplineşte în ţara noastră graţie libertăţei ei de a critica o mare funcţiune socială.

Gîndiţi vă, că nu poate să există calomnie asupra unui om, dacă prin actele sale prin activitatea sa, şi-a ridicat un pedestal de glorie ce cu nimic nu poate fi atins.

Gîndiţi-vă, ce ar însemna această libertate a presei pe vremea actuală, cînd după cum recunoştea însuşi d. Cuza, toate patimeie clocotesc, dacă în fie-care moment, ori ce critic ar fi ameninţat de un proces de calomnie.

Mai presus de ori ce, cînd unui om îi stă la îndămînă atît uşurinţa vorbei, cît şi a condeiului; cînd se bucură de putinţa de a fi foarte activ, acest om căruia îi stau la îndămînă atîtea mijloace de a se apara de atacurile presei, nu se poate plînge de calomnie prin presă.

Ultimele cuvinte ale d-lui Badareu produc o mare impresie.

Dl. Cuza se ridică pentru a lua din nou cuvîntul.

Dar Preşedintele îi face semn că nu i-l mai acordă şi declară desbaterile închise la orele 2.

Juraţii cer suspendarea şedinţei, înainte ca presidentul să înceapă a face rezumatul pledoariilor.

*

La redeschiderea şedinţei, preşedintele întreabă pe juraţi, dacă sunt luminaţi?

Juraţii răspund în cor că sunt luminaţi.

Preşedintele începe a face rezumatul desbaterilor.

La orele 3, preşedintele continuă încă **rechizitorul** seu.

După ce d. Preşedinte dă cetire chestiunilor puse juriului, *d. Bădăreu* din partea apărării, observă, că aceste chestiuni nu sunt conforme, nici cu natura plagiatului afirmat de d. Socor în broşura sa, care susţine şi dovedeşte că fie care parte şi capitol din „Poporaţia" d-lui Cuza este în totalitatea lui plagiat; astfel că referirea la anumite afirmaţiuni şi fraze din lucrarea lui Socor, nu este posibilă. Aceasta cu atât mai mult, cu cît însuşi reclamantul se plînge în acţiunea lui, că Socor a spus, că: „lucrarea mea *despre Poporaţie* este plagiată după mai mulţi autori.

Limitarea deci a chestiunilor. puse d-lor juraţi, numai la unile afirmaţii şi pasaje din lucrarea d-lui Socor, nu e nici în spiritul reclamaţiei d-lui Cuza, nici în spiritul dezbaterilor, aşa cum s'au făcut.

Cere în consecinţă să se schimbe acele chestiuni.

Atît d. Cuza cît şi procurorul cer respingerea incidentului.

Curtea respinge incidentul, iar domnii juraţi trec în camera de deliberare.

Iată chestiunile puse juraţilor şi care sunt în număr de trei:

Chestia I-a: Delicventul Em. Socor. major, avocat, din Iaşi, este culpabil pentru faptul că în broşura sa: O ruşine universitară, Plagiatul A. C. Cuza, *ocupîndu se de cartea din 1899 a acestui din urmă, intitulat* Despre Poporaţie, *i-a adus în tot cuprinsul broşurei nenumărate imputaţiuni de plagiat din alţi autori, acuzaţiuni prevăzute mai cu seamă în pagina 6-a a prefaţei cele 13 linii de la început?*

Chestia II: "Prin publicarea celor de mai sus a cauzat daune d-lui Cuza?

Chestia III: Care este valoarea acestor daune?

*

La orele trei jumătate juraţii întră în deliberare.

VERDICTUL

La orele patru zece m. juraţii revin din deliberare. Primul jurat, d. căpitan Popovici, dă citire verdictului care răspunde NEGATIV la toate trei chestiunele.

Curtea achită pe Emanoil Socor.

*

Curtea primăriei este plină de studenţi, cari, la ieşirea juraţilor, fluieră şi huiduiesc.

Prefectul poliţiei refuză să intervie pentru golirea Curţii.

SOCIETATEA ANONIMĂ

Banca MOLDOVA

Capital 1.000.000 lei

Face ori ce operaţiuni de bancă.

Emite cecuri şi scrisori de acreditare asupra tuturor oraşelor mari din ţară, Europa, (Rusia) şi America.

SCRISORI DE DEPUNERI

şi

LIBRETE DE ECONOMII

cu dobînda de

5% p. a.

INFORMAŢII

Cerem procurorului general să ancheteze de urgenţă următorul caz: un individ Iulius Sender făcîndu-se vinovat de un furt comis la giuvaergiul Cohl, a fost maltratat în aşa mod de sălbatec de agentul de siguranţă Botez, încît numitul individ, care se află depus la penitenciar, a înebunit.

O anchetă se impune.

Direcţia generală a C, F. a hotărît să se construiască o nouă gară centrală în Iaşi şi anume pe locul unde se află actualminte gara Nicolina.

Noua gară se va numi gara de Nord, iar actuala gară va fi denumită gara de sud.

Biletele de intrare la şedinţa de azi a procesului Cuza-Socor, le-a eliberât prefectul de poliţie.

D. N. Xenopol a adresat o petiţie ministrului de finanţe, întrebând dacă îşi mai poate plăti impozitele în bilete ale Băncii Naţionale, unde se ascunde o bandă de escroci, cari probabil vor fi daţi pe mîna parchetului.

Se aşteaptă rezoluţia ministrului de finanţe.

In primele ziie ale lui februarie, cînd se vor implini 30 zile de la reintrarea în ţară a d-rului Rakowsky, el va fi arestat spre a fi judecat apoi de contravenire la legea expulzărilor.

Graţie mecanicului ce conducea trenul de persoane ce a sosit azi dimineaţă, în gara Iaşi, s'a putut evita o ciocnire.

Ciocnirea urma să aibă loc între trenul Dorohoi ce soseşte în Iaşi la 10,35 şi o maşină care deraiase pe o linie de manevră.

Trenul din cauza mişcărei greşite a acului fusese dat pe linia pe care se afla maşina deraiată.

Şi numai la 4 m. distanţă, de maşină, s'a putut observa greşala.

Medicul şef al oraşului a cerut direcţiei generale sanitare, să aprobe ca medicii să fie obligaţi, a declara şi cazurile de Rugeolă.

Şedinţa ce urma să aibă loc aseară la consiliul comunal, s'a amînat, neîntruindu-se numărul de membri, cerut de lege.

Consilierii au fost din nou convocaţi, pentru azi la orele 5 p. m.

In seara de 28 a lunei, va avea loc marele bal costumat şi mascat, organizat de societatea romînă de gimnastică şi sport.

Se prevede un succes deosebit.

In raportul pe care d. Sturza preşedintele Curţii cu juri îl va face ministerului de justiţie, asupra dezbaterilor proceselor urmate în această seziune, se va cere ministerului să aprobe o nouă seziune a Curţii cu juri, inainte de a se împlini trei luni de la inchiderea acestei seziuni, motivată că din cauza prea lungilor dezbateri din procesul Cuza-Socor, nu s'au putut judeca celelalte procese, în care acuzaţii stau închişi în prevenţie timp de 8—9 luni.

Duminică 22 Ianuarie c. va avea loc în Tg. Frumos, o mare serbare dată din iniţiativa Ligei Culturale secţia Iaşi pentru înfiinţarea unei secţiuni locale a Ligei.

Programul acestei serbări va fi compus din piese de teatru, citece naţionale, recitări şi tablouri alegorice executate de elevii şcoalelor. D. prof. A. D. Xenopol va ţinea o şonferinţă, după care va vorbi şi S. S. pr. N. D. Dăringă.

La urmă se va face alegerea comitetului Ligei sec. Tg.-Frumos.

Marţi 24 Ianuarie va avea loc după prînz la ora 3 la Teatrul Naţional, al doilea festival al Ligei Culturale s. Iaşi, pentru sărbătorirea Unirei Principatelor.

Festivalul va cuprinde, conferinţa d lui profesor A. D. Xenopol despre „Rolul lui Cuza-Voeă în unirea principatelor romîne", după care va urma muzică instrumentală şi recitări executate de studenţi, fanfara liceului internat, corul seminarului de sub conducerea d-lui Th. Teodorescu şi jocuri naţionale executate de elevii şcoalei normale „V. Lupu".

D-şoara Anicuţa Cirjă, artistă a teatrului naţional, va recita din Gh. Cojbuc.

Preţurile în loji şi stal I este de 2 lei, iar stal II şi III 1 leu, balcon 75 b, galeria 50 b.

Biletele se găsesc de vînzare la agenţia "Thalia".

Membrii Ligei Culturale au preţurile în jumatate la staluri.

Aflăm cu părere de rău că d-na Maria Gh. Misail, se află f. greu bolnavă. Dorim o grabnică însănătoşare.

In astă sară profesorii şcoalei Normale „Vasile Lupu" se întrunesc în conferinţă didactică, pentru a lua măsurile necesare în vederea excursiei şcolare ce se va face în Basarabia şi Bucovina, după Paşti.

Mîne Sîmbătă 21 Ianuarie va avea loc în sala teatrului „Pastia" o frumoasă „Serată dansantă" dată de „Corporaţia Progresul" din Iaşi, pentru mărirea fondului casei de ajutor, în tot timpul seratei „muzica militară" va distra publicul cu cele mai frumoase arii, surprize multe şi frumoase.

Pe terenul bisericei sf. Ilie, din strada Alexandri, cedat Societăţei cercului „Ocrotirea", se va construi pe lîngă un local propriu al Societăţei, un presbiteriu şi un bazar pentru desfacerea obiectelor bisericeşti şi a lucrărilor casnice efectuate în atelierele monastirelor din eparchia Moldovei.

Domnul colonel Strătilescu Dimitrie, de la corpul IV de armată, a fost mutat la marele stat major general al armatei; iar în loc a fost adus d. colonel Petrescu Dionisie.

La comandamentul corpului IV a fost mutat căpitanul Georgescu Ioan, din batalionul 2 vînători.

In primile zile a lui Februarie se va pune în vînzare noul volum intitulat *Cuzeştii*, datorit d-lui Gh. Ghibănescu. Lucrarea cuprinde acte de proprietate a moşiilor Cuzeşti de la Fălciu, şi e precedată de un studiu asupra familiei Cuza, începător din secol. al XVII (1630), cum şi un studiu întreg asupra văii Elanului de la Fălciu, pe a cărui afluente vine aşezat satul Barboşii, numire străveche Cuzească.

Lucrarea va fi însoţită de un *arbure geneologic* al familiei Cuza, cel mai complect şi întocmit după acte şi documente publice şi private; apoi va da în clişee chipul celor 2 fii ai lui Vodă Cuza: Alexandru şi Dimitrie Cuza.

Un indice alfabetic va întregi lucrarea şi va înlesni pe cercetători în consultare.

Judiciare.—Camera de punere sub acuzare, respingînd asă-zi apelul procurorului de Neamţ, a ordonat punerea în libertate a neguţitorului Isr. A. Streitman, deţinut pentru faliment.

— Afacerea Van Saanen şi complicii nu s'a putut judeca astă-zi la s. I-a a Curţii, unul din complici, Leon Popovici, fiind bolnav.

Judecarea s'a amînat pentru 13 Februarie'

— In procesul d'intre d. A. Braunstein şi comuna Iaşi, relativ la refuzul de a elibera autorizaţie de clădire, Curtea s. II a numit astă-zi expert pe d. T. Rişcanu.

Pe lîngă frizeria Vogt, Iaşi, str. Lăpuşneanu No. 41, funcţionează de astăzi o secţie pentru cuafura damelor, condusă de un specialist adus din Franţa, şi care vorbeşte mai multe limbi străine.

Intrarea prin poarta mare, alături de frizerie.

Birourile redacţiei şi administraţiei OPINIEI, se află instalate în strada Gh. Mîrzescu No. 25.

Ultima oră

Bucureşti 20 Ianuarie

Casa Obştiei din Bărlad

Bucureşti.—D. Marghiloman, ministru de interne, a primit azi delegaţia din Bărlad, care i-a expus chestia *Casei Obştiei*.

D. Marghiloman a promis că va studia chestia.

CONSILIUL DE MINIŞTRI

Bucureşti.—Consiliul de miniştri, ce era să aibă loc, s'a amînat pentru o dată ulterioară.

CRIZA DIN SERBIA

Belgrad.—Guvernul şi-a dat demisia.

Un straniu regiment

Bucureşti.—Se comentează viu, faptul următor.

De mai bine de 6 luni, se constată o stare excepţională, la regimentul 6 de linie din R.-Sărat.

In acest timp 3 maiori, din cei mai distinşi brevetaţi de stat major, şi toţi căpitanii au părăsit acel regiment, mutîndu-se aiurea.

Acei cari au venit în locul lor, caută toate mijloacele pentru a fi mutaţi.

Pentru a se complecta locurile vacante, a trebuit să se facă apel la toate corpurile de armată.

O cercetare serioasă se impune.

Graţiaţii de la Stăneşti

Bucureşti.—In „Monitorul „Oficial" de azi, a apărut decretul pentru graţiarea răsculaţilor din Stăneşti.

Cu acest prilej, s'au făcut şi alte reduceri de pedepse la condamnaţi militari.

Balul de la Palat

Bucureşti.—Aseară a avut loc la Palat obişnuitul bal de Ianuarie. Au participat toţi fruntaşii opoziţiei, cu tot zvonul răspîndit de guvernamentali, că nu vor asista şefii opoziţiei.

Interview cu d. Nicu Filipescu

Bucureşti.—Un ziar guvernamental, publică un interview cu d. Nicu Filipescu, în chestia Băncei Naţionale.

Ministrul de războiu, îşi menţine toate acuzaţiile, rîdicate la întrunirea de Duminecă.

Spune că d. Negruţi a zis numai că dacă are a se plînge de ministrul de razboiu, n'au de cît să-l dea în judecată.

Dar—zise d. Filipescu, se vor feri de a o face.

De cele spuse de ceilalţi membrii din consiliu, mă sinchisesc tot atîta, ca şi de cele afirmate de clubul liberal.

In raporturile cu Banca, am tot atîtea drepturi, ca şi d. Vintilă Brătianu, care spune peste tot locul, că guvernul e vîndut streinilor. Ori d. Brătianu ne calomniază, pe cînd eu nu.

Banca n'are de cît să se dezvinovăţească cu probe, dacă poate.

D. Filipescu a terminat în această chestie, acuzînd din nou Banca Naţională a fi o instituţiune de spoliaţiune şi zicînd că după expirarea terminului de privilegiu, să fie transformată în Bancă de stat.

*

In chestia reprimărei răscoalei din 1907, d. Filipescu a zis, că n'a putut face alte declaraţiuni pentru moment, dar în viitor, va şti să vorbească mai liber.

O gravă risipă

Bucureşti. — In cercurile militare, se afirmă, că d. Nicu Filipescu, ministru de războiu, au risipit mai bine de jumătate de milion, cu recompensarea unor anumiţi ofiţeri, trimişi în diferite misiuni, şi acum caută să restabilească suma, făcînd economii din hrana soldaţilor.

Prima Societate de Economie din Iaşi

CONVOCARE

Domnii membri ai Primei Societăţi de Economie din Urbea Iaşi sunt convocaţi în Adunare Generală pe **Duminecă 22 Ianuarie 1912** oara 1 jum. p. m. în localul propriu al Societăţii din strada Ştefan cel Mare şi Palat No. 1.

La ordinea zilei sunt următoarele cestiuni:

1) Raportul Comitetului de administraţie asupra mersului afacerilor Societăţit în cursul anului social 1910 — 1911, aprobarea bilanţului şi descarcarea administraţiei de gestiunea acestui an.

2) Raportul Comisiunei de Control privitor la constatările, ce dînsa a făcut verificînd registrele de comptabilitate şi operaţiunile efectuate în intervalul de la 1 Mai la 31 August 1911 şi care comisiune a luat parte la alegerea şi împărţirea dividendului pe anul 1910—1911.

3) Alegerea unui membru în Comitetul de Administraţie a Societăţii, care va fi tras la sorţi în şedinţă, conform Statutelor. Membrul eşit la sorţ poate fi reales.

4) Alegerea comisiunei de control conform Statutelor, pentru verificarea gestiunei pe timpul de la 1 Septembrie—31 Decembrie 1911.

5) Votarea budgetului Societăţii pe anul social 1911—1912.

6) Cestiunile ce se vor ivi în cursul şedinţei.

Preşedinte, **V. I. Radu**

Doamnelor,

Voiţi să înfrumeseţaţi corpul dv.?

Doriţi să aveţi o ţinută dreaptă, un mers graţios şi leger, atît de admirate de d-nele Parisiene?

Atunci cumparaţi **corsete** *numai la*

CUNOSCUTUL MAGAZIN

La „PARADIS"

Care e şi bine asortat în manufactură, galanterie şi furniturі de croitorie.

Deci, onor. clientelă, nu uitaţi „Paradisul" să vizitaţi.

Cu stimă

„LA PARADIS"

vis-à-vis Ad-ţia Financiară

Dr. C. Miclescu

OCULIST OPERATOR

Consultaţiuni 3—6 p. m.

— Strada Ştefan cel Mare No. 6 —

(intrare prin bolta magaziei Kahane

TIPOGRAFIA
H. GOLDNER
IAŞI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afişe în diferite mărimi şi culori, broşuri, teze de medicină, cărţi de şcoală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Preţuri ieftene

Magazinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

— Casă de încredere, fondată în 89₂ —

NOTE de MUZICA

Instrumente muzicale şi Accesorii

Asortiment complect după Programa Conservatorului

VIORI ŞI VIOLONCELE PENTRU CONCERT

Piane şi Pianine

Reprezentanţa renumitelor fabrici

STEINWEG, ROSENKRANZ

Vînzare şi în rate lunare fără acont—INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL *pentru reparare de Piane şi ori-ce instrument muzical.*

PATINE CU RULETE

PENTRU SKATING

Calitate superioară—Preţuri reduse

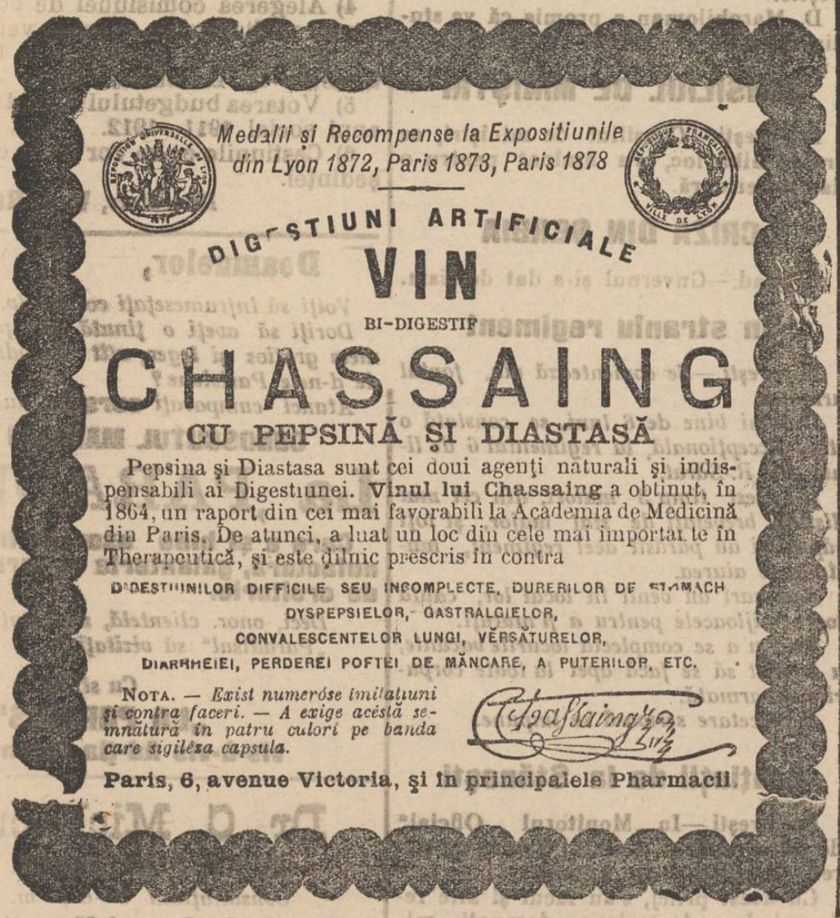

Fabrica de oglinzi

Israil Berghèr—Iaşi

Premiat cu medalia de aur Paris 1911

Executa: oglinzi veneţiene, tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc, Giamuri bizotate, legate în metale pentru clădiri şi mobile. Execuţie din cele mai elegante ai moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din străinătate.

Reparaţiuni se execută cu preţuri modeste. Comenzile se primesc în localul fabricei str. Palat No. 62.

La fabrică se află în permanenţă o expoziţie cu produsele fabricei.

Teatrul Circ-Sidoli

Cinematograf

PATHÉ-FRÈRES

In fiecare seară mare reprezentaţie

Programul se schimbă

Luni, Joi şi Sîmbătă

Matineuri

Sămbătă şi Duminică la 3 ore p. m.

Preţurile locurilor seara: Loia (4 persoane) 8 lei—Rezervat 1.50—Un scaun 1 leu—Balcon 70 bani—Galeria 50 b.

Preţurile populare obişnuite la matineu şi anume: Loja 4 lei,—Rezervat 80 b. —Stal 60 bani,—Balcon 40 bani,—Galeria 30 bani.

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inscrişi la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Primăriei No 17.

!! IGIENA ŞI FRUMUSEŢEA PIELEI !!!

se obţine prin întrebuinţarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile şi obrazul în contra influenţelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée îndulceşte şi nutreşte imediat pielea scorojită; nu este unsuros, neconţinînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină şi miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete şi catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se ataşează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu* „GELÉE-KALODERMA".

De vînzare la toate Farm. Drog. şi Mag. de Parfumerie de toaletă

Representantpentru — România — **H. ŞIEBENEICHER** — BUCUREŞTI — Str. Smîrdan 24

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE asuresă şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari aŭ resistat tuturor celorl'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se lua 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua di: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue se ia mai mult de cât 4 pe di.

A se cere: LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potŭ găsi la toţi Droghistii şi Farmacistii.*

In 20 Octomvrie 1888, Academia de Medecină din Paris este Doctorului OLLIVIER

UĂ RECOMPENSĂ NAŢIONALĂ DE 24,000 FR.

AUTORISAŢIUNEA GUVERNULUĬ FRANCESCŬ. — ADMESŬ IN SPITALE DIN PARIS

Vindecarea sigură, radicală a *bólelorĭ de pele, dartrilorĭ, viciurilorĭ sângelui, glandulelorĭ, scrofulelorĭ, rachitismului, rumatismului, tumorilorĭ, afecţiunilorĭ cangrenóse, lepreĭ, gutuleĭ, ulcerilorĭ inveterate şi azotulorĭ bóle provenind* din necurăţenia şi alteratiunea sângelui.

Specificŭ prin excelenţă contra *BÓLELORĬ SIFILITICE* şi a terbilelorĭ consecinţe; debăndite sau ereditarie, recente saŭ învéterate şi rebele (accidentilorĭ gurei şi a gâtului, putredinii oseloriĭ). Nicĭ un alta medicamentu in lume nu posedă distincţiunile ce onóră Pesmeţii Dr Ollivier.

Celŭ mai efficace şi energicŭ dintre **Depurativii pentru sange**

BISCUITS DEPURATIFS DU DOCTEUR OLLIVIER

Acestĭ pesmeţĭ d'un gust fórte plăcutŭ şi de digestiune uşóră se conservă ani intregĭ in orce temperatură şi climă. Dupe 4 anĭ de experienţe publice ACADEMIA DE MEDECINA constată eficacitatea lorĭ constantă in bólele cele mai inveterate. — *Uă broşură acompaniadă fie care cutie.*

Vorbindŭ de *Pesmeţiĭ depurativĭ* a Dr Ollivier, ACADEMIA DE MEDECINA, in raportulŭ seŭ oficial a *Guvernuluĭ francesŭ*, se exprimă astfelŭ: «Acestĭ pesmeţĭ oferŭ un «remedŭ de compositiune constantă, de «preparaţiune cât de perfectă posibilă.... «Ei pot da servicie mari humanităţiĭ.»

Depositŭ Generalŭ: 62, rue de Rivoli, Paris

APROBAŢIUNEA ACADEMIEĬ DE MEDECINĂ. — 40 ANĬ DE SUCCES DE TÓTE PARTILE

Tipografia H. Goldner, Iaşi Str. Mîrzescu.—Instalaţiune cu motoare electrice, executată de Iohau Krzyzanoski lăcătuş electrician, Iaşi, str. Păcurari

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

6 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mironescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX—No 1500—Duminică 22 Ianuarie 1912

Activitatea partidului conservator

Activitatea din trecut a partidului conservator, în direcția economică, pune acest partid în posiție de inferioritate față cu partidul liberal, care a știut să deție puterea timp de 27 din 40 de ani și care a știut, urca împreună cu țara și cu opera timpului, toate treptele progreselor realizate în acest timp. Negreșit ori-ce om de bună credință trebuie să-și pună întrebarea: Care e cauza inferiorității, atît de pronunțate, în activitatea economică a acestui partid? Să fie de vină ideia conservatoare, care nu cuprinde nimic în miezul ei, spre folosul țărei? Să fie de vină lipsa oamenilor de valoare ca cultură, inteligență și avere, lipsă, care ar pune acest partid în imposibilitate, a concepe sau a executa idei, reforme organice, sau îndrumări economice cerute de nevoile țărei față cu timpul în care trăim, lăsînd la o parte șiș-icul, îmbrăcînd gherocul? De la răspunsul acestor întrebări, se va lămuri, dacă un partid conservator, mai poate exista sau nu.

Actuala alcătuire a partidului conservator, judecată după conducerea lui, dovedește pînă la evidență, că acest partid s'a sfîrșit, s'a istovit și deci, cuprins de rugină, nu mai poate trăi.

Și cînd zicem, că nu nu mai poate trăi, nu ne gîndim la șederea la guvern a d-lui Carp încă 15 sau 30 zile, nici chiar la șederea lui la putere încă un an.

Vorbim de existența unui partid, care trebuie să închege aspirațiile unui neam și menirea unui popor bine organizat.

Dar dacă, după cum credem noi, și așa este, ideia conservatoare are menirea de a contribui cu mult spor la desvoltarea unui popor; dacă acest partid, are oameni, cu cultura, cu inteligența și cu averea trebuitoare, a înfrîna apucăturile rele, a sacrifica zilele de liniște, a învinge piedici multiple și variate în serviciul țărei.

In așa condițiuni, care să fie cauza că acest partid s'a istovit și piere de pe arena politică, sau dacă trăește, traiul său nu e de cît un sbucium inutil, o viață plină de frămîntări sterile și păgubitoare țărei, avînd o singură supapă, aceia a dorului unei regiuni, oare-care, ca să prelungească agonia unei caste, care piere în svîrcolîri, fără folos pentru present și fără speranța unui folos pentru viitor.

Pușca cu cremene, nu va mai avea timpuri de glorie. Ce a fost nu va mai fi sub forma în care a fost.

Actualii conducători ai partidului conservator, nu s'au convins încă de acest adevăr, atît de visibil și atît de crud pentru ei.

Dar masa, marea masă a partidului conservator, masa conștientă, care a îmbrăcat forma democrației, sunt acum 3 ani, a indicat direcția nouă, direcție, menită a salva ideia conservatoare, direcție menită a aduce în serviciul țărei și ideia și forțele vii conservatoare.

A venit rîndul celorlalte forțe conservatoare a se alipi de cele democratisate, pentru a forma un partid conservator nou, pentru a încheg, într'un singur mănunchiu, toate elementele, toate forțele conservatoare sub o singură și modernă direcțiune.

Timp de 40 de ani, ideia conservatoare a fost zugrumată în drumul ei, pusă la dispoziția țărei, prin acțiunea negativă a unei fracțiuni, pusă la rîndul ei, sub direcțiunea unui om, zeflemist prin excelență, dar care a fost sufletul negațiunei.

Ce va face și ce poate face, acel ce toată viața n'a făcut nimic?

Siluirea și coruperea conștiințelor, atacurile nesăbuite, critica în nume rău, a actelor mari înfăptuite de adversari, sunt arme vechi, ruginite, de talie a compromite, iar nu a valorifica activitatea unui partid.

E de datoria elementelor conservatoare a reveni la simțul realității, a trece la lumină vie, părăsind un trecut ce se stinge, alipindu-se la viitorul ce începe.

Un partid conservator tare, care să poată servi țara, nu se poate forma de cît la tulpina steagului democrației, care păstrează în cutele lui, progresul și prosperarea țării.

Ideia conservatoare are în miezul ei menirea a aduce reale și mari servicii țărei, elemente conservatoare luminate, culte, avute, cari să dea viață și însuflețirea necesară ideei conservatoare, se găsesc cu prisosință.

Lipsește unitatea, lipsește direcțiunea. Să se strîngă în jurul marei valori, Take Ionescu, toate aceste valori și elemente, pentru a se da curs larg unei activități spornice partidului conservator.

Iată ce sperăm că se va face.

Veritas

Verdictul juraților în procesul Cuza-Socor

— TEXTUL INTEGRAL —

Pe conștiință și pe onoare, înaintea lui D-zeu și înaintea oamenilor, verdictul juraților, cu majoritate de voturi este:

NU Delicventul Emanuel Socor, major, avocat, nu este culpabil pentru faptul că în broșura sa: *O rușine universitară, Plagiatul d-lui A. C. Cuza*, ocupîndu-se de cartea din 1899 a acestui din urmă, i-a adus, în tot cuprinsul broșurei, nenumărate imputațiuni de plagiat din alți autori, acuzațiuni prevăzute, mai cu seamă, în pagina a 6-a a prefației (jumătatea d'intăi a paginei, sus) începînd cu cuvintele: *„lucrarea aceasta are la baza ei furtul“....:* apoi, spre justificarea acestor premise, punerea pe 2 coloane a unei serii de pasage, luate, pe de-o parte, din cartea „Despre Poporație“ și, pe de altă parte, din textele denunțate ca plagiate, aceste paralele începînd de la pagina 17 și continuînd pînă la pagina 66, reluate fiind la pagina 84 și la pagina 89, din capitolul „Legea Poporației“, pentru a conchide și aci (vezi pagina 90), că d. Cuza l'a furat pe Everett... l'a furat și pe Jean B. Say... după care urmează capitolul „Legea Progresului“, iarăși cu paralele de la paginele 94 și 97 și cu concluzia de la pagina 100 (vezi la fine): „și iată cum se face dovada că teoria d-lui Cuza asupra cauzei sociale este plagiată din Everett, Loria, Herbert Spencer“....

Ajungînd în cele din urmă, după desvoltarea unui ultim capitol, la concluziile sale definitive asupra întregei lui lucrări, în care inculpatul conchide și rezumă, după cum spune el însuși, în puține cuvinte, în ce constă și cum a dovedit plagiatul d-lui Cuza (a se citi aci întregul pasaj și acuzația de la paginele 112 și 113 ale broșurei și anume de la linia 17, din pagina 112 și pînă la linia 25 din pagina 113).

NU Este dar culpabil, inculpatul Emanuel Socor, de a fi prepus, prin publicarea acelei broșuri, asupra profesorului A. C. Cuza fapte, care, dacă ar fi adevărate, ar expune pe acesta la ura sau disprețul cetățenilor.

NU, prin publicarea celor de mai sus, inculpatul Emanuel Socor n'a cauzat nici o daună d-lui Cuza.

Emanuel Socor

„Lucrarea d lui Cuza are la bază furtul“ a zis Emanuel Socor în celebra sa lucrare. „Delicventul Emanuel Socor nu este culpabil că a acuzat pe reclamantul Cuza de furt“—a răspuns ieri comisia juraților“.

După cinci zile de dezbateri procesul Cuza-Socor s'a terminat cu achitarea autorului broșurei celebre, implicit cu condamnarea autorului cărții „Poporația“, care a dat acestuia o catedră universitară și un premiu academic.

Piedind înaintea juraților, rugîndu-i și amenințîndu-i, d. Cuza 'a reușit să vorbească despre tot ce nu trebuia, n'a reușit să spulbere însă acuzarea de furt și de plagiat.

Nici el, nici avocații sei propriu ziși, cari ședeau lîngă el, nici avocații sei, cari, pălmuind rostul cuvîntului justiție, ședeau sus, n'au putut, unii prin injurii, ceilalți prin chestiuni preparate, în taină, prin rezumate preșidințiale, cari îmbrăcase, fără teamă de D-zeu, fără rușine de oameni, forma și fondul rechizitorului; nici prin tolerarea unor scandaluri fără pereche—prin nimic n'au putut să influențeze asupra juraților, să spulbere acea documentată pledoarie a lui Socor, care constitue piedestalul excelentului tînăr.

Juraților—li s'a adresat reclamantul.

In afară de Cosmovici nici un autor nu se adresase încă juriului și încă Cosmovici, în acțiunea ce o intentase contra profesorului Atanasiu, prinsese minte, la ceas oportun, retrăgîndu-și plîngerea.

Justiția poporului a condemnat pe Cuza și el rămîne precum a declarat'o singur în pledoaria sa: „cu pecetea infamiei intipărită pe frunte“.

Treaba lui dacă va înțelege că locul seu nu mai este la Universitate, că nu poți preda cursuri cu pecetea infamiei pe frunte.

Munca lui Socor, doisprezece ani de muncă laborioasă, a fost cinstită ieri după merit.

Justiția poporului a deschis ieri lui Socor, cu toate presiunile criminale ce au fost operate asupre ei—i-a deschis poarta cea mare prin care au a trece meritoșii—ca să meargă înainte pe calea progresului, pentru progres și pentru știință.

Ne descoperim cu profund respect înaintea bravilor juați și salutăm cu simpatie frățească și cu sinceră admirațiune, pe tînărul erou, care a reușit să birulască așa de frumos, așa de demn—în baza lucrării sale superioare.

„OPINIA“

MOȘ 'TEACĂ

Ființa cu numele de Adam Bercea, dresată pentru rolul de procuror la Iași, a avut una din acele hazlii inspirațiuni, în procesul Cuza-Socor, care amintește foarte de-aproape pe Moș 'Teacă al răposatului Tony Bacalbașa.

Moș Teacă s'a revoltat la ideia că militarii se recrutează dintre civili și a cerut, supărat, ca acest abuz să înceteze.

D. Bercea s'a purtat la fel. D-sa a afirmat foarte serios și afirmarea d-sale a fost subliniată de o întrerupere a d-lui jurat Bușureanu—că pentru ca d. Socor să fi putut dovedi plagiatul d lui A C. Cuza, ar fi trebuit să aibă de partea d sale o hotărîre de condamnare a d-lui Cuza.

Simplu, nu e așa?

De cît, se rîdică o mică dificultate, la care, sigur, nu s'a gîndit d. Bercea, cum nu s'a gîndit nici Moș 'Teacă la ea, cînd a cerut ca militarii să nu se mai recruteze dintre civili.

Dificultatea e aceasta: dacă îi trebue d-lui Socor o hotărîre anterioară, ca să poată dovedi azi, judecătorește, plagiatul d-lui Cuza, apoi pentru ca să fi putut obține acea hotărîre nu i-a trebuit—tot după logica d-lui Bercea—o altă hotărîre și mai anterioară pe care să se sprijine? Iar pentru această hotărîre o alta și mai anterioară?

Iată la ce nu s'a gîndit d. Bercea și nici președintele Curții, care a încercat să scoată din nedumerire pe juratul întrerupător, d. Bușureanu!

Incolo lucrurile au mers strună. D. Bercea a declarat că nu prea e tare în economia politică, ceia ce ne face să credem că și d sa e elevul d-lui A. C. Cuza, dar un elev care are meritul—impus de d. Abgar Buicliu—de a fi recunoscător fostului său profesor, care nu i-a încarcat prea mult sufletul cu nimicurile „Poporației“.

INCAPAȚINARE

Cel mai încăpățînat om din cuprinsul regatului nostru, e fără îndoială d, P. Carp, De patru-zeci și ceva de ani d-sa s'a încăpățînat să devină șef de partid și șef de guvern. In cele din urmă, d. Carp și-a atins ținta. Dar odată venit la putere d. Carp s'a încăpățînat și să rămînă.

Situația politică e una din cele mai critice. Toți factorii constituționali s'au rostit împotriva d-lui Carp. Miniștrii și-au eșit din sărite. La întrunirea carpistă de Duminică s'a vorbit cu ciomagul. Armata a fost insultată de acela care are răspunderea și administrația ei. Parlamentul a ajuns o bataie de joc. Guvernul nu mai e în stare să-și treacă principalele proiecte.

Un proect de însemnătatea aceluia pentru răscumpărarea proprietății de mînă moartă, e combătut de președintele Senatului și cu toate acestea d. Carp stă la guvern, s'a încăpățînat și nu pleacă.

In Grecia s'a petrecut un fapt identic. Primul ministru Delianis a refuzat să-și dea demisia, deși regele George i-a declarat în trei rînduri că nu se mai bucură de încrederea sa.

A trebuit să fie amenințat, printr'un aghiotant regal, că va fi înlocuit și numai astfel a plecat.

Așteaptă d. Carp, cele trei somațiuni?

OAMENI ȘI LUCRURI

DUPĂ VERDICT

Ceea ce am prevăzut și exprimat aci, eri, s'a întîmplat. Bunul simț a triumfat, după greaua încercare la care, odată mai mult, l'a supus pseudo-economistul A. C. Cuza.

Incercare grea, — pentru că, dîndu-i cîștig de cauză, juriul nu l'ar fi spalat prin aceasta de „rușinea universitară“, întrucît acei cari au cetit și studiat cartea lui Socor, sunt convinși, pentru totdeauna convinși că profesorul iașan a plagiat.

S'a bizuit pe încercarea grea, — tortură inutilă — la care va supune pe cîți-va cetățeni silindu-i, în virtutea plictiselei pe de-oparte, în puterea sofismelor pe de altă parte, să-i dee un verdict favorabil, cu care s'ar fi fălit și ar fi bătut toba reclamei.

Dar iată că Iașii au ținut să rămînă ceea ce au fost în totdeauna: orașul inteligenței și mai cu seamă al bunului simț. Cetățenii cari alcătuiau juriul au avut toată răbdarea trebuincioasă; s'au lăsat luminați de argumentele strînse, limpezi, sincere și au sfîrșit prin a înfiera îndrăsneala care a vrut nu numai să triumfe, dar să mistifice necontenit. Voluptatea de a mistifica mereu, la nesfîrșit; curagiul de a îndrăzni tot mai mult și încă și iară!

Căci e într'adevăr de necrezut cîte pot îndrăzni unii oameni în lumea asta!

Iată un profesor universitar, care în fața tuturor repetă cele mai idioate născociri ale mahalagismului publicistic și avînd a se apăra că n'a consultat cartea unui economist, adaogă, fără a clipi din ochi:

— Toate volumele lui Ewerett au fost cumpărate de Cahal, ca să nu pot găsi un exemplar.

Și cum lumea din sală nu-și poate ținea rîsul, îndrăznețul adaogă încă:

— Nu rîdeți, domnilor, nu cunoașteți puterea Cahalului!...

Lucrurile acestea se petrec, se înregistrează într'o sală plină de oameni instruiți,—cu ocazia unui proces literar și le spune un... profesor de universitate, care se sprijină acum și în toată cariera lui pe puterea insinuării și pe îndrăzneala născocirii cu bună știință.

Dar Iașul nu e încă în stăpînirea mistificatorilor și juraților, rezistînd sirenei mincinoase, au adus un verdict de condamnare morală pentru... reclamant,—iar lucrurile au reintrat în normal, fără să se zguduie temelia societății, fără să se arăte vr'o urmă de emoțiune spontană și sinceră. E un bun început de reabilitare a Iașului însuși, —un început care numără diverse manifestări sociale remarcabile: căderea în alegeri a d-lui Iorga, înfierarea prin publicitate a chimistului acolit și acum în fine: înlăturarea din templul științei a economistului plagiator. De astăzi înainte fiecine va putea să sfideze pe acesta din urmă asvîrlindu-i în obraz strofele de acum treizeci de ani:

...Compilatori netrebnici, pungași sînteți de frunte,
Dar fără bărbăție voi lumea dezbrăcați...
Potlogăriți și fraze și virgule și puncte,
Cu penele străine voi mîndri v'arătați!

...Și noi văzînd că lenea și proasta plagiare
Dar toate cu diplome te duc pe unde vrei,
N'avem decît să mergem în urmă, pe carare,
Să fim și proști și leneși și trîndavi și mișei.

Cetățenii cari—în sarcina și răspunderea lor de juați—nu s'au amețit de fraze, nu s'au speriat de amenințări, nu s'au înduioșat de iluminațiile, nici la lacrimele Centrului și n'au sacrificat bunul simț și bunul renume al Iașului,—au consfințit ideea că nu totdeauna triumfă și se cuvine să triumfe îndrăzneala și deșertăciunea.

Rodion

Valoarea educațiunii fizice

RAȚIONALE

III

Wer etwas Treffliches leisten will
Hätt' gern was Grosses geboren,
Der sammle stil und unerschlaft
Im Kleinsten Punkt die grösste Kraft.

Schiller.

Din cercetarea cărților recente, în majoritate alcătuite de medici și specialiști, reesă clar că sistema de gimnastică germană e în totalitate sau în mare parte alcătuită cu cea suedeză, pentru motivele aratate la începutul studiului de față. Astfel avem: *Hygiene der Körperübungene von F. Haeppe*, protesor universitar. *Unser Körper* von prof. *Dr. I. A Schmidt* Bonn. *Handbuch für Frauenturnen von Dr. E. Neuendorff. Ubungsbuch für das Mädchenturnen* von seminspector. *F. Schroeder.* Orttropädisches Schulturnen von dr. F. A. Schmidt und F. Schroeder etc. Fără să mai vorbim despre numeroasele articole de prin reviste, cum e de pildă articolul: de prof. dr. Schmidt din revista Korper und Geist, ce pun în evidență că sistemele — dacă se pot numi astfel — cari au caracterul acrobatic sau atletic sunt dăunătoare indivizilor al căror organisme în formațiune și deci trebue recurs la o sistemă care e isvorită din legile ce cîrmuesc numitele organisme, spre a le călăuzi iar nu de a le stingheri, punîndu-le prin aceasta în concordanță cu munca intelectuală și cu aptitudinile speciale și fizice ale fiecăruia.

Ceva mai mult, Dr. F. A. Schmidt, într'un articol său publicat de curînd, găsește nimerit ca în școalele publice profesorul de gimnastică să corijeze unele defectuozități fizice ale școlarilor, acele ce nu prezintă particularități grave, sub supravegherea medicului școalei, astfel cum se obișnuește în școalele suedeze.

Datele statistice ce ni le prezintă dr. Schmidt, numai de la două școale din Germania, una de fete și alta de băeți, sunt destul de elocvente și intructive, într'o țară unde exercițiile corporale au un loc de trei ore pe săptămînă de clasă și unde opinia publică e edificată pe deplin asupra necesității educațiunei fizice în școale.

Astfel numitul dr. constată la un nude 98 eleve: 3 inse cu sealioze în al treilea grad: 14 inse cu scalioză în al doilea grad; 71 inse cu scalioză în primul grad; 3 inse avînd o asimetrie și slăbiciune a spatelui; pe cînd 7 eleve din numărul total, au fost găsite fără vre o debilitate constituțională. In școala de băeți dr. Schmidt constată că 55 la sută din copii sunt rachitici; 11 la sută au scalioză destul de pronunțată; 58 la sută sunt anemici; iar 24 la sută sunt scrofuloși.

Cercetări de asemenea natură lipsesc cu desăvîrșire în școalele noastre cu toate că au fost delegați de la expoziția de higienă școlară din Dresda, unde s'a vorbit despre *fisele școlare*, fără ca cei ce conduc trebile să cugete mai ma

.alelor
.deile noi
.ia, mai a-
de higienă
de mult puse
.edeze. Aşa de
anuare ale şcoa-
.e vom convinge
căci găsim într'o
.pre activitatea şcoa-
.ete), la capitolul: s-
.ră în şcoală, făcută de
.dquist, medicul şcoalei,
. menţionează cazurile de
.te de ele scutirile de exer-
.a ce anume motive, precum
ş. .le de scalioze ameliorate sau
îndr. .ate, operate de profesoară şi de medic.

Tot asemeni găsim în: dare de samă asupra şcoalei Wolniska, liceu de fete, la capitolul: Lärjungamas hälsotillstånd (situaţiunea sanitară a elevelor), o mulţime de amănunţimi asupra sănătăţei elevelor făcute de d-ra Karolina Widörström, medicul şcoalei, precum şi numeroase observaţiuni asupra cazurilor de scalioză simplă şi dublă, indreptate sau ameliorate de către medicul şcoalei împreună cu profesoara de gimnastică.

Acelaş lucru îl observăm cu mai multă claritate, în broşura: Arsredrogörelse för Brunmerska skolan, (dare de samă anuală asupra şcoalei Brummorska, liceu de fete), unde găsim, la capitolul: care ie intitulat (îngrijirea fizică a elevelor), două tabele, unul semnat de domnişoara Inez Laurell, medicul şcoalei arătîndu-se maladiile la care au suferit elevele în cursul anului, durata lor, şi anume din ce clase; al doilea tablou semnat de domnişoarele Anna Berlin şi Augusta Sundholn, profesoarele de gimnastică ale şcoalei, absolvente ale Institutului central din Stockholm, prin care arată numărul elevelor scaliotice, gradul de încovăiere a coloanei vertebrale, precum şi rezultatul tratamentului.

Anuarele şcoalelor de băeţi din Suedia prevăd aceleaşi dispoziţiuni.

*

Alt-fel se petrec lucrurile la noi, cu toate că ne lipseşte ori-ce tradiţie în această privinţă şi deci ar fi mai uşor de introdus măsuri nouă şi prielnice, însă lipsa de buna voinţă de a pătrunde faptele mai bine; alte ori, deşi aceasta s'ar putea face cu înlesnire, dar interesele dictează alt-fel, interese ce mai totdeauna sunt în dauna şcoalei. La toate acestea se mai adaogă, dese ori, şi indiferenţa celor ce trebue să dicteze pentru îndreptarea răului, paralizînd şi mai mult pătrunderea ideilor celor bune, sub motiv că chestiunea prezintă puţină importanţă pentru învăţămînt. De fapt, cum spunem, vina nu a acelor ce caută a specula pentru menţinerea unor interese sau satisfacerea unui orgaliu oare-care, în detrimentul şcoalei bine înţeles, dar vinovaţii principali sunt cei ce au cunducerea trebilor, sub aureola că sunt croiţi pentru o asemenea înaltă misiune, trec cu uşurinţă asupra chestiunilor ce reclamă oare care atenţiune şi oare care responsabilitate, fără să cugete serios la urmările ce pot decurge dintr'o asemenea stare.

Privind mai de aproape activitatea desfăşurată în ţara noastră, asupra educaţiunii fizice, în ultimele două decenii, observăm perindindu-se cinci faze deosebite, dar mai toate eclipsate, din pricina deprinderilor răle şi în deosebi din cauza intereselor unora sau ale altora, de a subordona nevoile şi aspiraţiunile instituţiilor ţării ambiţiunilor lor personale şi materiale.

Intr'o fază avem elaborarea faimoasei programe analitce din 1908 şi despre care s'a ocupat întreaga presă, inclusiv cea umoristică. A doua fază avem convocarea unor conferinţe a maiştrilor de gimnastică din 1904, în care s'a discutat programa analitică de la 1898, şi care găsindu-se improprie, s'a hotărît aproape în unanimitate ca ea să fie întocmită, însă procesele verbale falşificîndu-se de către birou, în special de către secretar, fiind-că delegatul ministerului avea deplină putere şi deci curajul de a zice: aşa vreau, aşa fac, ast fel că lucrurile au rămas ca şi mai înainte, cu toată discuţia urmată, timpul pierdut şi banii cheltuţi. Asupra acestei chestiuni am avut ocaziune de a vorbi în articolul: *chestiuni şcolare* din revista *Ramuri* din 15 Aprilie 1909. A treia fază avem militarizarea şcoalelor, în 1906, cu înfăptuirea căreia se făcuse mult sgomot şi să născuse multe poleemici, fapt pe care l'am relevat pe larg în conferinţa mea ţinută la Botoşani în ziua de 17 Februarie 1907 şi intitulată: *Din viaţa şcolară*. Sfîrşitul acestei inovaţiuni, care a dat greş în alte state, am văzut cît a fost de dăunător şi costisitor pentru ţară. A patra fază avem convocarea unei conferinţi profesorale în Bucureşti, în 1907, care avea de scop revizuirea programelor analitice şi înlocuirea părţilor slabe din ele. Deşi sub comisiunea de pe atunci, desemnată în ce priveşte programa analitică a gimnasticei, propusese lucrări admise de conferinţa plenară a profesorilor şi în sfîrşitul ideilor ce să desfăşoară astăzi prin toate statele, totuşi acele lucrări au fost eliminate de către cei interesaţi în cauză, de către cei ce formau odinioară camarila ministerială, ce stare de lucruri să dăinuiască mai departe.

Dar despre aceste fapte am vorbit în *Revista generală a învăţămîntului* No. 8 şi 9 din 1908, în articolul: *Superioritatea gimnasticei Suedeze.*

Un act de vandalism

— O ceată de derbedei au atacat, ieri noaptea, sub protecţia poliţiei, casa d-lui C. V. Buţureanu, unul din membrii juriului în procesul Cuza-Socor —

Sub protecţia făţişă a poliţiei, de oare ce gardiştii au refuzat ori ce intervenţie, a fost atacată ieri seara, aproape de orele 8, casa cu No. 89, strada Sărăriei, locuită de doamna şi d. C. V. Buţureanu.

Asupra actului sălbatec, care dovedeşte anarhia în care trăim, ne trimite scrisoarea ce urmează, împreună cu comentarii, d-na Maria C. Buţureanu, distinsa scriitoare şi institutoare.

După o zi plină de oboseală ne strîngem toţi în casă.

In intimitatea caldă a interiorului ori-ce preocupare din afară, ia un caracter mai atenuat, şi reflecţii reci se fac de fie care asupra evenimentelor zilei.

De odată soneria se aude sunînd nerăbdător. Grăbită es ca să nu fac să aştepte mult pe cel care venise.

La geamul de sticlă un tînăr cere cu insistenţă să vorbească „Domnului".

Aerul lui însă, mi-l face suspect, şi-l rog să-mi spue mie, ce are de spus „Domnului".

— Nu pot,—îmi răspunde el.—E ceva personal.

— Atunci, vino mîine, îi zic cu glas ridicat.

Văzusem mai multe capete ivindu-se de după colţul casei.

Şi imediat o ceată de tineri şi copii umplu strada. Un sgomot infernal de şuerături şi insulte îmi izbeşte urechile,

Luminez antretul şi stau neclintită în faţa celei furioase. Sgomotul durează cîte-va minute.

Cînd geamurile încep să cadă bombardate cu bulgări de ghiaţă, sting lumina şi mă retrag, reflectînd asupra celor petrecute...

*

S'ar fi putut să fiu scutită de asemenea manifestaţie, cred eu.

Gîndind însă, mai adînc, mi-am zis: Da. Merităm aceasta în numele celor asupra cărora se răstrînge toată dezordinea în care se găseşte o parte din tinerimea noastră.

Noi, părinţii şi profesorii n'am ştiut să le arătăm alt fel de cale, n'am ştiut să le insuflăm alt-fel de sentimente. Nu le-am sădit în mintea lor nimic mai înalt, mai demn. Exemplele noastre sunt detestabile. Şi societatea întreagă e plină de otravă.

Tinerimea de aseară, greşind, a nimerit bine făcîndu mi mie—unei femei —o asemenea demonstraţie.

Căci noi, femeele nu ne iubim copiii cum trebue, nu ne gîndim de loc la sufletul şi viitorul lor. Nu ştim a le insufla adevăratele sentimente de umanitate, nu le încălzim inima cu nimic.

Despre ideile mari, despre *bine* şi *adevăr* nu le-a vorbit nimeni. Chestiile esenţiale ale vieţei n'au făcut nici odată obiectul discuţiilor dintre: fiu şi *mamă*

Deci actele „nedemne" la care s'a dedat o parte din tinerimea noastră, sunt fructele neglijenţii educatorilor—părinţi şi profesori.

Iar noi, cei cu puţină conştiinţă, ar trebui să ne luăm asupră-ne greşalele în care minţile fragede cad.

Fie ca aceste exemple triste să ne trezască puţin din indolenţa sufletească, în care ne găsim.

Tinerii de aseară, care au manifestat într'un chip brutal, nu sunt vinovaţi. Şi eu le-am ertat ceea ce inima şi mintea lor le-a dictat să facă; am rămas însă în suflet cu părerea, că nu ştim să ne creştem copiii.

Maria C. Buţureanu

Litere-Ştiinţe-Arte

Critica criticei.—Iată un titlu care promitea să fie interesant, dacă nu era cacofonic.

Se pare că de o vreme „critica" trece prin o vreme.., critică, nu numai la noi—unde d. Lovinescu se laudă că e grozav de duşmănit—dar şi aiurea. Dovadă că şi un critic de-aiurea, desgustat de meseria lui scrie:

„Idealul ar fi să fiu platit cît mai gras pentru articole de critică, pe cari să nu le scriu. In fie ce săptămînă mi-aş lăsa foiletonul meu alb: o fâşie largă imaculată de tăcere, deasupra căreia eu să veghez cu pietate, Cu chipal acesta, m'aş putea deda în întregime operii, care va trebui să fie cea mai bună raţiune a vieţei mele. Şi mai tîrziu mă vor cita, în istoriile literare viitoare, la un loc cu criticii cari nu se mai ostenesc scriind şi carl ne desperează pe noi toţi,—mă vor cita pentru gustul meu, pentru arta mea şi pentru discreţia mea"...

Cîţi critici—de la noi şi de aiurea—n'ar bine-merita dacă... n'ar scrie!

*

Războiul italo-turc preocupă intelectualitatea europeană. In „Documents du Progrès" deputatul belgian Vandervelde scrie că „nici odată în istoria atît de bogată în nebunii şi crime a politicei coloniale, n'a existat întreprindere mai evident nebuneasă şi mai cinic criminală de cît expediţia tripolitană".

In „Mercure de France" Paul Louis, de asemenea un scriitor socialist, atinge —între altele—răsboiul actual, ca să conchidă că: „Morala potitică n'a evoluat de la Alexandru cel Mare ori de la Gengis Khan pînă astăzi".

*

Ultimul volum cu traduceri franţuzeşti din Lafcadio Hearn, mult gustatul scriitor englez, e: „la Lum ère vient de l'Orient" (ed. Mercure de France). Sunt încercări de psihologie japoneză „rasa enigmatică" pe care Hearn a cunoscut o aşa de bine ce şi-a petrecut mai toată viaţa în mijlocul ei.

Volumul e precedat de o prefaţă substanţială care e un preţios comentar al cărţii făcut de traducător Marc Logé.

*

STRUNA ZILEI

VERDICTUL JURAŢILOR

In procesul Socor-Cuza.

Să l laud vreau, ori să-l măsor?
Insă nu mă'nspiră muza..
Dreaptă fu sentinţa lor
Ca... ocalele lui Cuza.

Scopul Societăţii Naţionale Ortodoxe

Acum un an s'a înfiinţat în Bucureşti o societate culturală cu numele de *Societatea ortodoxă naţională a femeilor romîne*, care într'un scurt timp a desfăşurat o activitate extraordinară. A devenit persoană morală, a înfiinţat 5 grădini de copii în mahalalele Bucureştiului, a înfiinţat 8 biblioteci populare şi e pe cale a înfiinţa încă alte 6, a înfiinţat peste 65 comitete parohiale, a cumparat o casă mare şi a făcut toate planurile de amenajare, spre a deschide la 1 Septembrie 1912 o şcoală de fete căreia să-i dea o organizare model şi în care copilele noastre să poată capata o educaţiune îngrijită, romînească o instrucţiune solidă şi practica deosebită a limbelor moderne.

Tot pentru 1 Septembrie 1912, societatea din Bucureşti, a obţinut autorizarea de a deschide o şcoală în care să se formeze conducătoarele de grădini de copii.

Această societate, după cum o arată numele, este ajutată în scopul ce urmăreşte, de cler.

In Octombrie trecut, o delegaţie a societăţei din Bucureşti, care are acum filiale în mai toate oraşele din Muntenia şi cîteva din Moldova, s'a prezentat la Iaşi cu gîndul să înfiinţeze şi aci o secţiune.

După cum se ştie s'au întîmpinat dificultăţi la început din cauza unei dispoziţiuni din regulamentul explicativ al unui art. din statute, în virtutea căruia ar fi urmat ca secţiunea din Iaşi să dea 75 la sută din încasări, comitetului din Bucureşti.

Se înţelege nimeni din Iaşi n'a acceptat această condiţie. In Noembrie însă în urma cîtorva convorbiri avute cu membrele din Bucureşti de cîteva persoane delegate din Iaşi, s'a obţinut promisiunea consemnată într'un proces-verbal, care se găseşte în pastrarea comitetului din Iaşi, ca deocamdată Iaşul să-şi rezerve mijloacele pentru realizarea scopurilor sale.

Acest punct obţinut s'a constituit şi la Iaşi un comitet format din:

I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei, preşedinte de onoare, Principesa Olga M. Sturza, preşedintă, P. S. S. Vicarul Mitropoliei, vice-preşedinte, d-nele Maria Krupenski şi Ana Racoviţă casiere, d-rele Elena şi Alexandra Cantacuzino-Teodosiu, secretare, d-nele Maria Climescu, Eliza Mavrocordat, Elena C. Meisner, Maria Mezincescu, Ana Netter, Aspazia Răşcanu, Elena Ţinţu, Luiza Vrabie, d-rele Maria Livescu, Elena Musteţă şi M. Tuduri membre şi domnii: A. D. Xenopol, A. C. Cuza, Dr. Demetriade, Lt. colonel C. Langa, I. Ursu, Neculai Krupenski, inginer Eugen Botez, Econom I. Ţincoca şi B. Vizireanu, membri.

Acest comitet a început activitatea sa şi pentru ca toată lumea să cunoască *clar* scopul ce urmăreşte, societatea ţine să dea următoarele lămuriri:

1). Societatea naţională Ortodoxă a femeilor romîne, este o societate înainte de toate *culturală în senzul cel mai larg al cuvîntului*. Ea îşi propune să înfiinţeze un fel de eforie a învăţămîntului şi a educaţiunei naţionale — aşa cum pe vremuri s'au înfiinţat eforiile spitalelor şi eforiile bisericeşti — către care să-şi îndrepte privirile toată suflarea românească, dar mai ales clasele avute care au mai mare răspundere şi care alături de stat să contribue la ridicarea maselor, la civilizarea tuturor păturilor şi la creşterea naţională a tinerilor generaţii şi în special a fetelor, aşa cum cere interesul patriotic, (vezi statutele), şi pe baza religiei strămoşeşti. Această eforie a învăţămîntului va avea să dea acelaşi spirit învăţămîntului public pe care eforia spitalelor a dat'o sănătăţii publice.

2). Această societate se numeşte ortodoxă pentru că din ea fac parte numai bărbaţi şi femei ortodoxe, pentru că în societate intră numai clerul ortodox şi pentru că-şi propune să crească pe copii în credinţa strămoşească.

Departe de societate, ideia unui învăţămînt plin de misticism cum a plăcut unora să însinueze, societatea ortodoxă se va folosi de mijloacele educative cele mai moderne şi mai ştiinţifice, căci şcoalele pe care societatea le va înfiinţa, vor avea întocmai programele statului. Programele vor fi propuse de învăţători, institutori sau profesori de stat, avînd concursuri trecute la stat şi titluri de stat, iar şcoalele vor fi conduse după normele admise de stat. Mai mult, societatea îşi propune să perfecţioneze cît mai mult sistemele ce va întrebuinţa, mai mult chiar decît statul atunci cînd autorităţi ştiinţifice şi pedagogice vor adera la acele sisteme.

Deci, nici ore de Religie mai multe decît are statul în programele sale, nici presiuni ale clerului, nici ore de ştiinţe positive mai puţine. Societatea naţională ortodoxă îşi propune numai ca *educaţia în adîncul ei sens* să fie mai îngrijită, ca sentimentul de demnitate şi mîndrie naţională în toate formele lui—deci şi în Religia strămoşească—să fie mult mai cultivat, nu numai prin mijlocul şcoalei dar prin exemple şi prin acea înriurire ce-şi propune să exerciteze direct prin comitetul central şi prin comitetele parohiale asupra părinţilor, asupra familiilor şi asupra indivizilor, ceea ce statul nu poate face.

3) Această societate îşi propune de asemenea să creeze în societatea noastră şi în special în pătura superioară a societăţii un curent ostil ideei de a se încredinţa educaţiunea şi instrucţiunea mai ales a fetelor, instituţilor streine de neam, străine de credinţa noastră. Şi nu pericolul unor convertiri isolate ne sperie, dar ne îngrijeşte acea înstrăinare cu încetul acea indiferenţă pentru tot ce e al nostru, acea lipsă de entuziasm şi căldură sinceră naţională ce caracterizează pe femeile crescute în acele mediuri.

In toate ramurile de activitate şi la toate popoarele s'a servit lumea de străini, pînă şi-a format elementele trebuitoare. Exemple cît vrem: în telegraf pînă am avut telegrafiştii noştri ne-am servit de streini.

La drumurile de fer, tot de străini ne-am servit. Dar acum nu avem mecanicii noştri, inginerii noştri? şi slava Domnului merg trenurile bine şi relativ înregistrăm mai puţine accidente la noi, de cît cetim pe aiurea. Dar medicii? Nu mai departe de cît acum 50 de ani, nu se pomenea medic romîn. Un nume romîn de medic era suficient să nu inspire nici o încredere. Acelaşi lucru cu farmaciştii.

In educaţie şi în instrucţie de asemenea ne-am servit de instituţii străine, cît timp am avut nevoe şi bine am făcut, Dar acum? Să nu ajungem nici odată a ne servi de elemente romîneşti? Bine înţeles că nu-i vorba aci de învăţămîntul superior şi de cultivarea superioară a ştiinţei.

Atîtea şcoale, atîtea fete învaţă, nu vom găsi noi în ele educatoarele noastre care cu căldură şi patriotism să formeze mai bine sufletele copiilor noştri, de cît străinele?

Să avem noi mijloace de organizare, şi vor avea romîncele priceperea şi energia necesară ca să înfiinţeze instituţii şi să le întreţină mult mai bine.

Aşa vor fi organizate instituţiile noastre, în cît vor avea toate calităţile acelora, fără a avea marile lor defecte.

Educatoarele fiicelor noastre trebue să le găsim la noi.

Societata naţională ortodoxă, aşa cum a început, creează căi, ale căror urmări bune vor fi foarte mari.

La secţiunea din Bucureşti sunt multe adesiuni din toată ţara şi din afară de regat.

Comitetul din Iaşi a crezut de datoria sa, ca 'ntr'o formaţiune care promite să creeze o operă de renaştere naţională măreaţă, să fie unită cu secţia din Bucureşti, şi în acelaş timp îşi propune să lucreze în comun acord şi să formeze în acelaş fel comitete în toată Moldova.

Iaşul a făcut propria sa jertfă pentru „Unire", Prin unire crede comitetul din Iaşi, să-şi ajungă scopul. De aceea va face cel mai călduros apel la cei bogaţi ca şi la cei saraci, la acei din regat ca la cei de peste hotare pentru ca toţi să aducă petricica lor la edificiul naţional ce voim să clădim.

Comitetul Societăţii Naţionale Ortodoxe
Secţiunea Iaşi.

INFORMATII

„MANIFESTAŢIA" DE IERI

— Patronată făţiş de prefectul imbecil, o manifestaţie degrădătoare a avut loc ieri, în „onoarea" plagiatorului —

Cinci zile în capăt a durat dezbaterile procesului Cuza-Socor. In tot timpul dezbaterilor am fost atacaţi, partidul nostru şi ziarul nostru, în chipul cel mai violent. In tot timpul dezbaterilor, cînd au pledat domnii Badareu şi Socor,—galeria, făţiş proteguită de acei, cari, pentru prestigiul justiţiei, ar fi trebuit să menţie ordinea, întrerupea apărarea.

„Combatanţii", conduşi de Sturdza tînărul, fiul prea mult distinsului magistrat, care a prezidat procesul cu mult profundă imparţialitate, aveau tot timpul, în mijlocul lor, ca spectator foarte desinteresat, pe prefectul poliţiei chiar în persoană, un economist foarte distins, care de aceea a fost presinte, tot timpul, între studenţi cari ţîstuiau...

Intre prefect şi studenţi intervenise o înţelegere, o convenţie de natură pur patriotică: să nu se facă nici un fel de manifestaţie la pronunţarea verdictului, ori care ar fi glăsuirea lui—dar manifestaţia, în ori ce caz, să se facă în stradă.

Şi, în adevăr, verdictul n'a fost salutat de nici o întrerupere. După pronunţare, galeria, condusă de prefect, părăsi sala şi luă loc în curtea primăriei. Juraţii, la eşire, au fost flueraţi. Unul din ei, d. căpitan Popovici, ceru studenţilor să-şi retragă fluerăturile, de oare-ce el — juratul — a votat condemnarea lui Socor.

Flueranţii aşteptau ieşirea din sală a d-lui Badareu, care pleda, însă, într'un proces la juraţi.

Fluerăturile devenind mai intense, decanul baroului avocaţilor, d. Pennescu, atrase atenţia prefectului că ar trebui să golească curtea—propunere care a fost refuzată de prefect, care, om de onoare, nu putea să calce convenţia.

Abia cînd fluerăturile începură să străbată în sala curţei cu juri, unde se judeca un proces de crimă, preşedintele se văzu nevoit să intervie şi curtea fu golită.

*

Atunci manifestanţii, tot din ordinul prefectului, luară loc pe stradă. Intervenindu se la comandantul jandarmilor pedeştri ca să facă ordine, acesta răspunse foarte cinstit, că nu poate face nimic, de oare ce n'are ordine.

La orele şase jumătate, la terminarea procesului Hanu, domnii Badareu şi Socor, urmaţi de cîţi-va prieteni, părăsind sala Curţii cu juri, o luară pe jos — urmînd ca fie care să intre acasă.

După un semn d'inainte convenit, dat de comisarul de siguranţă Iordăchescu, din ordinul prefectului, combatanţii începură să fluere, să arunce cu ouă şi cu bulgări de zăpadă — luîndu-se apoi după şeful şi prietenii noştri,

In huiduieli, sudălmi, ţipeţe, au mers după prietenii noştri, pînă în Păcurari, la casa d-lui Badareu.

Din ordinul prefectului, chiar şi gardiştii din punctele d'intre primărie la la Păcurari, prin Piaţa Unirii şi strada Lăpuşneanu, dispăruseră din strade.

In colţul farmaciei lui Konya, un funcţionar de grefă, care traversa strada, a fost trîntit la pămînt şi calcat în picioare.

*

Astfel a decurs manifestaţia în cinstea d-lui Cuza, sub patronajul unui prefect la care simţul demnităţii se află în plin faliment.

Nici un alt comentar.

❑ Domnul D. Pompei, fost profesor de mecanică la facultatea de ştiinţi din Iaşi, transferat la Bucureşti. a fost numit inspector general de învăţămînt, în locul d-lui P. Zăhărescu.

❑ Domnul locotenent Alex. Corvin, din regimentul 7 roşiori, a fost înaintat căpitan şi mutat în regimentul 1 roşiori.

❑ Domnul N. Stoleru, învăţător la Baia (Suceava), a fost delegat pedagog al învăţămîntului primar la judeţele Iaşi, Botoşani şi Dorohoi.

❑ Domnul Em. de Martonne, profesor de geografie la Sorbonna, care a reprezintat Universitatea din Paris, la serbările universitare din Iaşi, va ţinea în Februarie, la Bucureşti, invitat de ministrul Arion, trei conferinţi geografice: una de la Ateneu, a doua la casa şcoalelor, a treia la Universitate.

❑ Domnul I. Paul, directorul învăţămîntului primar, obţinînd un congediu, locul îi va fi ţinut de domnul G. A. Antonescu, fostul sub-director al acelui învăţămînt.

CREMA
PUDRA
SAPUN
FLORA
POMADA
Capilogen
(Apă de păr)

Ultime INFORMAȚII

Guvernul, în mod discret, a intervenit în ziua de Joi, la reprezentanții străini din București, ca să telegrafieze guvernelor respective, că nu este nici un motiv de ingrijorare în ce privește soliditatea băncii naționale.

Această știre absolut imposibilă de a fi desmințită, o deținem de la un director al unei mari instituții financiare din capitală, în măsură de a ști exact ceea ce se petrece în această chestiune.

Ne lipsim de orice comentarii, cu privire la situația în care se află ministrul de războiu, în urma acestor intervenții ale guvernului.

In privința budgetelor suntem încă departe de ziua cînd ele vor putea fi depuse la cameră Ast fel, budgetul Ministerului de război, a fost trimes Ministerului de finanțe, abia în ziua de Joi 19 Ianuarie.

In ce privește legea bunurilor de mînă moartă, guvernul nu este dispus a face de cît o singură concesiune și anume: ca acele bunuri, cari au fost lăsate instituțiilor de bine facere, cu dispoziția expresă de a nu fi înstrăinate nici odată, să fie sustrase dispozițiilor noei legi.

Este în afară de ori-ce îndoială, că nuanța cantacuzinistă, care combate legea „à outrance" nu se va declara mulțumită cu atât.

Știrile ziarelor, după care guvernul ar fi făcut și alte concesii în privința acestei legi, nu corespund realității.

Discursul de Duminică al d lui Filipescu, a fost obiectul preocupărei ultimului consiliu de miniștri, care a avut loc Marți seara.

D. Maiorescu a avut din nou delegațiunea, de a se prezinta suveranului, și a dispune modul de a vedea al guvernului, în această chestiune.

Eri, Vineri, d. Filipescu a fost primit în audiență de M. S. Regele, tot în legătură cu discursul de Duminică.

De alt-fel d. Filipescu are în totul altă zi de lucru cu Majestatea Sa, cînd e vorba de a rezolvi lucrările în legătură cu ministerul de război.

Funționarul de grefă, care a fost maltratat eri seara, s'a prezentat astăzi directorului liceului național, reclamînd că acel care l'a lovit, a fost elevul Apostolescu.

Directorul a răspnns, că nu poate face nimic acelui elev, fiind că el a foss exclus din licsu, rămînînd repetent al doilea an.

Aderenții d-lui Cuza!

Primul procuror a cerut astăzi d-lui jurat Bujureanu, care a fost atacat personal și casa căruia a fost devastată de huliganii lui Stroja, să i facă o cerere în scris „ca să ancheteze"

Primul procuror n'are ce ancheta, fiind că face parte din bandă, fiind că n'a luat nici o măsură contra bandiților.

Procurorul Ionescu a fost martur ocular al bandidismelor, Deci neavînd nici un ordin a trebuit să privească, probabil adînc indignat, la scenele de eri.

Boîte à surprises și sesonul D-lui Cuza.

Domnul Cuza s'a prezintat ieri, la jurați, cu o boscărie: a scos un plic, căruia i a zis boîte à surprises—amenințînd că plicul conține surprize extea-ordinure pentru Socor.

Probabil, însă, că n'a conținut nimic sau conținea un plagiat, fiind că d. Cuza a... uitat să desfacă plicul.

Eșind din sală, după pronunțarea verdictului, cu peceta plagiatului pe frunte d. Cuza mai uitase ceva: un șoșon. Ceea ce l'a făcut să reintre în sală și să-și ieie șoșonul—cumpărat de la un negustor jidan.

In ședința de ieri a consiului comunal, primul ajutor de primar Cosmovici a desavuat pe primar pentru că a dispus să se restitue societății Union jumătate din cauțiunea ce-o are depusă și pentru că n'a luat măsuri contra inginerului Cantacuzino, care, a declarat d. Cosmovici, „a fost obraznic și impertinent cu mine."

Șerul are să rămie fără Poznovici.

Mine fiind sărbătoarea Septuagesime, Monseginorul Ioseph Camilli, va oficia mîine dimineață sfînta leturghie, în capela bisericei catolice.

La orele 11 jum. excelența sa va primi o delegațiune a drept credincioșilor sei.

In toate celelalte Duminici, monseguiorul Camilli va oficia numai în capela de la „Notre dame de Sion".

Camera de punere sub acuzare a dispus astăzi eliberarea provizorie a arendașului Isidor Katz pe o cauție de 2000 lei și a notarului Ion Dimitriu pe cauție de 200 lei.

Ambii se aflau deținuți pentru falșifi[illegible]

Serbarea din 24 Ianuarie. — Directorii școalelor secundare, întrunindu-se d'n nou aseară, au redactat următorul Proces-Verbal, cu privire la serbarea școlară, din 24 Ianuarie.

Subsemnatele directoare și subsemnații directori ai școalelor secundare din Iași, întrunindu-ne în urma circulării direcțiunei liceului „Național", în cancelaria acelei școale, spre a proceda de comun acord la întocmirea programului serbării de la 24 Ianuarie a. c. am hotărît:

A. Toate școalele secundare de fete și băeți vor lua parte la serviciul divin, ce se va oficia în acea zi în biserica catedrală a Sf. Mitropolie la orele 10 a. m.

B. După serviciul divin toate școalele se vor întruni în Piața Unirei unde.

a). Se vor rosti cuvîntări ocazionale de cîte un elev al școalei comerciale superioare, școalei normal V. Lupu, liceului Internat și licealui Național și de către un domn profesor universitar, eventual în catedrală.

b). Se va juca de către tineretul școlar tradiționala horă a Unirei.

c). Electivul cu care fie-care școală va lua parte la serbări va fi lăsat la aprecierea d-lor directoare și directori, ținîndu-se socoteală de favorabilitatea timpului.

D. Dacă frigul va fi prea aspru, sau fiind alte împrejurări puțin favorabile, timpul cît trebue să se oprească fie-care școală de fete în Piața Unirei va fi lăsat la aprecierea d-lor Directoare.

E. Locul ce-l vor ocupa școalele la serviciul divin în catedrală va fi ales după împrejurări; în general școalele de fete vor ocupa naosul catedralei, Seminarul Veniamin locul său știut lîngă strane, liceul Internat galeria din stînga corului, liceul Național galeria din dreapta corului, cele două gimnazii partea stîngă și de dinainte a naosului sub galerie, iar îndărătul lor sub cafas școala normală V. Lupu, în partea dreaptă opus școalei normale, tot sub cafas, se va șc. comercială superioară, iar înaintea ei cea inferioară, în fața școalelor comersiale sub galeria din dreapta va fi școala technică, iar seminarul pedagogic și liceul particular înaintea celor două gimnazii și șc. Normală V. Lupu.

F. Plecarea din incinta catedralei se va face:

I. Vor pleca școalele de fete în spre Piața Unirei și ajungînd acolo vor ocupa trotuarul din fața hotelului Traian, așezîndu-se la mijloc șc. secundară de fete, la stînga ei, șc. Normală, iar la dreapta Profesionala.

II. Școalele de băeți vor pleca din incinta catedralei numai după un timp potrivit, pentrucă mergînd în ritmul muzicei sau goarnelor să nu ajungă în Piața Unirei decît în momentul cînd școalele de fete vor fi trebuit să ajungă acolo. Ordinea în care vor pleca va fi:

1. Școala normală cu fanfara.
2. Gimnaziul Ștefan cel Mare.
3. Gimnaziul Alexandru cel Bun.
4. Seminarul pedagogic universitar.
5. Școala tehnică.
6. Școala comercială inferioară.
7. Liceul internat cu fanfara.
8. Școala comercială superioară.
9. Seminarul Veniamin.
10. Liceul Național.

III. In Piața Unirei școalele se vor așeza:

1. In fața ceasornicului Idelevici—școala Normală.
2. lîngă școala normală—Liceul Intern.
3. „ liceul Internat—școala technică.
4. „ școala technică—Șc. comerc, inf.
5. „ șc. com. infer—Șc. com. super.
6. „ șc. com. sup.—Sem. ped. univ.
7. „ sem. ped. univ.—Gimn. Ștefan
8. „ g. Ștefan cel M.—Gim. Alex. c. B.
9. „ g. Alex. c. Bun—Sem. Veniamin
10. „ Sem. Veniamin—Liceul Nație[illegible]

Așezarea în Piața Unirei se va face deci așa fel ca toate școlile după așezare să formeze un careu sau un cerc mare: școala normală V. Lupu, liceul Internat, șc. technică, comer. inferioară, superioară, seminarul pedagogic, Stefan cel Mare, Alexandru cel Bun, sem, Veniamin, liceul Național, școala profesională de fete, șc. sec. de fete, șc. normală de fete.

După terminarea discursurilor elevilor, toate școalele se vor răspîndi în ordine la școalele lor.

Așezarea atît în biserică cît și în Piața Unirei se va face după o schiță de plan; executarea așezării va fi supravegheată de fiecare administrație școlară conform planului anexat.

In numele consiliului Directorilor,

Gr. Birsan

Directorul liceului Național.

Iași 21 Ianuarie 1912.

Luni, la *Cercul didactic*, ora 5 jum. precis, d-na Maria C. Bujureanu va vorbi despre *Importanța discuțiilor asupra educării sexuale*, după care vor urma discuțiile contradictorii.

Ședința este publică.

Mîne Sîmbătă 21 Ianuarie va avea loc în sala teatrului „Pastia" o frumoasă „Serată dansantă" dată de „Corporația Progresul" din Iași, pentru mărirea fondului casei de ajutor, în tot timpul seratei „muzica militară" va distra publicul cu cele mai frumoase arii, surprize multe și frumoase.

PROCESUL SCOPIȚILOR

Ședința se deschide la ora 12 și 30.

Curtea e compusă din d nii Sturza, Vincler.

Acuzații sunt azistați de d-nii Lascar Antoniu și Osvald Teodoreanu.

Partea civilă prin d. Brief.

Fotoliul ministerului public e ocupat de d. Bercea.

D. Hypolite Mîrzescu, magistrat, a cerut să fie scuzat din cauză de boală.

Se fac formalitățile pentru a se aduce un alt judecător, din care cauză, se întîrzie începerea desbaterilor.

In sfîrșit, Curtea se complectează cu d. supleant Grigoriu.

*

Se 'ntroduce acuzații.

Serghie Vasile Sezoff, Pavlovici și Alexa Grișanoff.

Plîngerea d-lui Bujureanu

Inainte de a se procede la constituirea juriului, în emoția generală, d. C. V. Bujureanu, jurat, se plînge Curței că eri, după procesul Cuza-Socor a fost lovit, iar noaptea i s'a devastat casa și e amenințat cu linșarea. Intreabă pe președinte, cum se mai poate judeca?

Președintele spune că ascultă aceasta în mod particular, dar crede că suntem o țară de ordine și se vor lua dar cuvenitele măsuri.

Primul Procuror cere să i se prezinte o plîngere, și 'l va da curs.

*

Se procede la constituirea juraților.

Se aleg d-nii Stoica Eugen, Dobrovici, Ioanide Ioan, Ion P. Dimitrie, Pascu Grigore, Savul Anton, Bogza, Dimitriu, Andrei Badareu, Herțenberg David, Meyer Francisc, Alexandrescu și căpitan Popovici.

Se dă cetire actului de acuzare cunoscut cetitorilor noștri, prin care cei 3 acuzați, sunt învinuiți a fi castrat pe minorul Iacusoff.

Lipsește martorul Victor Pantazopol.

Procurorul spune că Victor Pantazopol martur principal, pentru a dovedi vinovăția lui Sezoff.

Cere amînarea procesului, pentru ca la viitorul proces, să aducă pe martorul absent.

Sezoff interogat declară că timp de zece z le Iacusoff a fost în gazdă la dînsul.

D. Lascar Antoniu, în numele apărărei, crede că nu se poate admite cererea de amînare. Noi primim ca bună depunerea lui Pantazopol, care azi nu poate spune altă ceva, de cît cele afirmate la instrucție, că a văzut pe băet în casa lui Sezoff. Ori astăzi cu aceasta veți putea dovedi castrarea pentru care e dat în judecată Sezoff și pentru care nu aveți nici o dovadă.

Cere a se lua act, că apărarea privește depunerea lui Pantasopol de la instrucție și a se respinge cererea de amînare, prin nimic justificată.

Curtea după deliberare, amînă procesul pentru o altă seziune, cînd se va da mandat de aducere contra martorului ce lipsește, condamnîndu-l la amendă.

In acelaș timp curtea a decis: punerea în libertate a acuzaților pînă la sesiunea viitoare.

Consiliul comunal s'a întrunit aseară, la orele 5, sub președinția d-lui dr. Cosmovici.

Consiliul a votat caetul de sarcini, pentru dare în întreprindere, al serviciului de pompe funebre.

Serviciul a fost divizat, cerîndu-se cîte un serviciu special pentru creștini și unul pentru evrei.

Antreprenorul nu va mai da o remiză din încasări, ci o sumă globală, anuală.

Consiliul s'a ocupat apoi cu vînzări de locuri.

Societatea viticolă din Iași, luînd inițiativa înființărei unei cooperative profesionale sub denumirea „Sindicatul regional Viticol Iași", invită pentru Duminică, 22 Ianuarie 1912, orele 2 jum. p. m. în localul camerei de comerț pe toți viticultorii și pe toți cari se interesează de această mișcare economică să ia parte la discuțiunea memoriului privitor la această cooperativă și a statutelor prezentate de către d-nul I. N. Manolescu Strunga, doctor în științele economice și agricole.

Sindicatul regional viticol Iași se va compune din 3 secțiuni: prima va fi o asociație de credit, care va procura în condițiunile cele mai avantajoase, creditul necesar gospodăriei viticole, al asociațiilor, a doua care va cumpara pentru toți membrii în comun toate materialele necesare exploatărei, a treia care va desface cu modul cel mai prielnic produsele asociaților

Este în interesul general economic ca această instituțiune să fie înfăptuită în modul cel mai perfect și de aceia rugăm pe toți acei cari se interesează de această mișcare să vie Duminică și să-și de-a obolul cunoștințelor lor.

Corbii.—*In urma oștilor ce se luptă, instinctul cheamă totdeauna păsările negre care vînează hoitul. Cînd lupta în care va fi răpus guvernul, a început să miroase a hoit, s'au repezit corbii.*

Nu ne privesc actele și legile de satisfacție personală, ce se îndeplinesc în acest trist sfîrșit de viață de oarece, sub o formă sau sub alta, astfel de acte sunt pecetluite mai dinainte cu disprețul public; ne privesc însă, actele ce se referă la Iași. și în care oameni ce au pozat atîta vreme în gardienii moralei, patronează gheșefturi cu atît mai dezgustătoare cu cît spoliază avutul public în folosul lor personal.

In această categorie intră furtul ordinar ce se comite cu ocazia cumpărărei de către Stat a imobilului Hümpel.

Se știe că acest imobil, precum și firma comercială a liceului Humpel, este proprietatea unei asociații, din care fac parte d-nii Meissner, Paul, Praja C. și Praja I. In ce mod această asociație a aranjat vînzarea către Stat a imobilului ce vor să lichideze, se vede acum prea ușor.

D. Praja C, inspector al învățămîntului, face raport ministerului, că în inspecțiunile sale a constatat că localul școalei normale de 'nvățătoare din Iași este insuficient.

D. Paul I. directorul învățămîntului, către care a ajuns acest raport, face un referat, că pentru a remedia aeeastă insuficiență, ar fi bine să se cumpere de către minister imobilul de peste drum de școală, în care se află liceul Humpel.

D. Meissner C., secretar general al ministerului, la care vine acest referat, pune pe dînsul „Se aprobă".

D. Praja I., rămîne să fie raportorul în Cameră a proectului de lege, care să consfințească acest furt nerușinat.

In afară de nerușinavea cu care acești 4 asociați propun și realizează gheșeftul, mai este și spoliarea ce sufere Statul, prin prețul ce și l'au hotărît. Se știe, în adevăr, că acest imobil la cumpărarea sa de către asociația de asanare, care îl stăpînește astăzi, a fost luat cu mobilierul școlar complect, cu mobilierul de internat și cu toată gospodăria, cu o sumă puțin superioară celei cu care se vinde astăzi numai imobilul; trebue să se noteze că în acel preț se cuprindea atunci și proprietatea comercială a firmei liceului Humpel.

Astăzi firma rămîne liberă, gata de a altă vînzare, împreună cu toată gospodăria unui internat complect, iar asociația aceasta, care ne-a învățat atîta vreme morala, poate fi mîndră că n'a așteptat în zădar veacul de aur *al guvernărei junimiste.*

Suntem siguri că rușinea nu este bariera la cari să poată opri niște asociați, cari, chiar prin faptul că s'au botezat *toți* în credința asanărei înțeleg să facă tocmai prin numărul lor, presiune în direcția reușitei afacerilor asociației.

Mai ales în zilele acestea, cînd hoitul guvernului este intins în toate părțile de paserile de pradă care'i presimțesc sfîrșitul, nu se putea ca corbii de la Iași să rămînă fără partea lor.

In primile zile a lui Februarie se va pune în vînzare noul volum intitulat *Cuzeștii*, datorit d-lui Gh. Ghibănescu. Lucrarea cuprinde acte de proprietate a moșiilor Cuzești de la Fălciu, și e precedată de un studiu asupra familiei Cuza, începător din secol. al XVII (1630), cum și un studiu întreg asupra văii Elanului de la Fălciu, pe a cărui afluente vine așezat satul Barboși, numire străveche Cuzească.

Lucrarea va fi însoțită de un *arbure geneologic* al familiei Cuza, cel mai complect și întocmit după acte și documente publice și private; apoi va da în clișee chipul celor 2 fii ai lui Vodă Cuza: Alexandru și Dimitrie Cuza.

Un indice alfabetic va întregi lucrarea și va înlesni pe cercetători în consultare.

Ultima oră

București 21 Ianuarie

REGELE DESAPROBA GUVERNUL

— Un comunicat regal în chestia ororilor din 1907 —

Guvernul va trebui să se retragă

București. — Domnul Ferekide, fost președinte al Camerei în anul 1907, pe timpul răscoalelor, s'a prezintat ieri, în audiență, M. S. Regelui, cerîndu-i, în numele partidului liberal, să ordone trimitirea în judecata Curții de Casație a guvernului liberal din 1907, prezidat de d. Dimitrie Sturdza, pentru a-și da seama de acuzările ce au fost aduse acelui guvern de d. N. Filipescu, ministru de războiu, în întrunire publică, că guvernul din 1907 dăduse ordine pentru împușcarea țăranilor răzvrătiți.

Guvernul din 1907, a declarat d. M. Ferekide Regelui, în audiența care a durat o oră jum., nu poate sta sub această acuzațiune și, deci, cere să fie trimis în judecata Curții supreme.

COMUNICATUL REGAL

Pentru prima oră apare în ziare politice un comunicat regal, dat de Suveran și autorizat de a fi publicat.

Un astfel de vomunicat a apărut astăzi în ziarele liberale din București și el glăsuește astfel:

„In cursul audienței pe care M. S. Regele a bioevoit a acorda d-lui M. Fereckide, acesta a comunicat M. S., că, față de acuzările formulate de d. N. Filipescu, ministrul de răsboi, la întrunirea de la Eforie, relativ la represiunea din 1907, comitetul partidului liberal crede că este dator să roage pe Rege, ca uzînd de prerogativele Sale, să trimeată guvernul din 1907 înaintea Curții de Casație pentru ca lumină să se facă și să încetcze exploatarea unor acuzațiuni de acest fet.

M. S. Regele a răspuns că nu există nici un cuvînt ca să fie trimis înaintea Curții de Casație fostul guvern, fiindcă, venit la putere in 1907, în împrejnrări foarte grele, el și-a făcut datoria pe deplin și atunci și ln cursul guvernării sale, spre deplina satisfacțiune a Coroanei.

M. S. Regele a binevoit să autorizeze pe d. Ferekide ca să facă cunoscute aceste cuvinte regale, cari se reproduc textual".

*

Retragerea ministrului de războiu se așteaptă pentru astă-zi.

Demisia întregului guvern este iminentă.

BANCA FOLTICENI

SOCIETATE ANONIMA

CONVOCARE

Se aduce la cunoștința deținătorilor acțiunilor acestei societăți, că conform deciziunei Consiliului de Administrație, Adunarea generală a societății este convocată, în sesiune extra-ordinară în ziua de *19 Februarie 1912*, spre a decide asupra mărirei capitalului social cu suma de 160,000 lei, așa încît acest capital să fie urcat la suma de 300,000 lei.

Adunarea se va ține în localul Băncei, în Folticeni, la ora 4 p. m.

Acționarii cari voesc a lua parte la adunarea generală, vor depune acțiunile cu 7 zile înainte de întrunire, la casa Băncei.

In caz cînd în ziua de 19 Februarie nu s'ar întruni numărul de acționari cerut de statute, pentru a se putea lua o deciziune, se va amîna pe ziua de 26 Februarie 1912, fără a se mai face o nouă publicațiune, aceasta ținînd loc și pentru acea adunare cînd se va lua deciziunea, ori-care ar fi partea de capital reprezentată.

DIRECȚIUNEA

ANUNCIU

Perdut un cîne Setter, culoare marou roșietică, capul mare, urechile picioarele asemenea, puțin pătate cu alb. Răspunde la numele de **Reck**, cine-l va găsi, și-l va aduce strada Sărărie No. 87, va primi o bună recompensă.

Dr. H. Solomovici

Specialist pentru boale de

Nas, Gît și Urechi

Reintors din Berlin și-a reluat consultațiunile. Orele 9—10 a. m. 3—6 p. m.

Str. Cuza Vodă (Golia) 67.

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAŞI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afişe în diferite mărimi şi culori, broşuri, teze de medicină, cărţi de şcoală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Preţuri ieftene

Magazinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

— Casă de încredere, fondată în 89₂ —

NOTE de MUZICA

Instrumente muzicale şi Accesorii

Asortiment complect după Programa Conservatorului

VIORI ŞI VIOLONCELE PENTRU CONCERT

Piane şi Pianine

Reprezentanţa renumitelor fabrici

STEINWEG, ROSENKRANZ

Vînzare şi în rate lunare fără acont—INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL *pentru reparare de Piane şi ori-ce instrument muzical.*

PATINE CU RULETE

PENTRU SKATING

Calitate superioară—Preţuri reduse

Medalii şi Recompense la Expositiunile din Lyon 1872, Paris 1873, Paris 1878

DIGESTIUNI ARTIFICIALE

VIN

BI-DIGESTIF

CHASSAING

CU PEPSINĂ ŞI DIASTASĂ

Pepsina şi Diastasa sunt cei doui agenţi naturali şi indispensabili ai Digestiunei. Vinul lui Chassaing a obtinut, în 1864, un raport din cei mai favorabili la Academia de Medicină din Paris. De atunci, a luat un loc din cele mai importante în Therapeutică, şi este ţilnic prescris în contra

DIGESTIUNILOR DIFFICILE SEU INCOMPLECTE, DURERILOR DE STOMACH DYSPEPSIELOR, GASTRALGIELOR, CONVALESCENTELOR LUNGI, VĂRSĂTURELOR, DIARRHEIEI, PERDEREI POFTEI DE MĂNCARE, A PUTERILOR, ETC.

NOTA. — *Exist numeróse imitatiuni şi contra faceri. — A exige acéstă semnătură în patru culori pe banda care sigilèza capsula.*

Chassaing

Paris, 6, avenue Victoria, şi în principalele Pharmacii.

Fabrica de oglinzi

Israil Berghèr—Iaşi

Premiat cu medalia de aur Paris 1911

Executa: oglinzi veneţiene, tualete de masă, oglinzi pentru lavaboari, băi, closete etc, Giamuri bizotate, legate în metale pentru clădiri şi mobile. Execuţie din cele mai elegante ai moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din străinătate.

Reparaţiuni se execută cu preţuri modeste. Comenzile se primesc în localul fabricei str. Palat No. 62.

La fabrică se află în permanenţă o expoziţie cu produsele fabricei.

Teatrul Circ-Sidoli

Cinematograf

PATHÉ-FRÈRES

In fiecare seară mare reprezentaţie

Programul se schimbă

Luni, Joi şi Sîmbătă

Matineuri

Sămbătă şi Duminică la 3 ore p. m.

Preţurile locurilor seara: Loia (4 persoane) 8 lei—Rezervat 1.50—Un scaun 1 leu—Balcon 70 bani—Galeria 50 b.

Preţurile populare obişnuite la matineu şi anume: Loja 4 lei,—Rezervat 80 b. —Stal 60 bani,—Balcon 40 bani,—Galeria 30 bani.

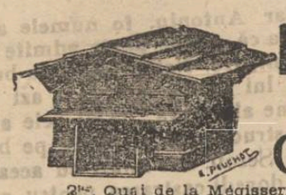

RUCHE

à Cadres mobiles

Prix: 20f

Gariel

2me, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à. 0f

FONDOIR

DÉPOSE

Prix..... 6fr.50

R. GARIEL

2me, quai de la Mégisserie, PARIS

Abreuvoirs pour Poules et Faisans

RATELIERS A LAPINS

Envoi franco de l'Album sur demande

BROSSE TAPIS

Prix 14 fr.

R. GARIEL

2me, quai de la Mégisserie

PARIS

Envoi franco de Catalogue

PORTE-PLANTE

En FONTE INAVODABLE

Prix 0f.50

Raymond GARIEL

2me, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES, etc.

Envoi franco de l'Album sur demande

GRILLAGES 1 m. de haut. 1f.75 la pièce 0f.80

Raym^d GARIEL, 2, quai de la Mégisserie, Paris

CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS

BORDES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. 5 f.

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai răspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziaru.ui «Opinia» strada Primăriei No 11.

!! IGIENA ŞI FRUMUSEŢEA PIELEI !!!

se obţine prin întrebuinţarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile şi obrazul în contra influenţelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée îndulceşte şi nutreşte imediat pielea scorojită; nu este unsuros, neconţinînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină şi miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete şi catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se ataşează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu* „GELÉE-KALODERMA".

De vînzare la toate Farm. Drog. şi Mag. de Parfumerie de toaletă

Representantpentru — România — H. ŞIEBENEICHER — BUCUREŞTI — Str. Smîrdan 24

6620

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ussurează şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgiile, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari aŭ resistat la toţi ceilalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se lua 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua ţi: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue sa ia mai mult de cât 4 pe ţi.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, *cari se pot găsi la toţi Droghiştii şi Farmacetii.*

In 20 Octomvrie 1862, Academia de Medecină din Paris voţă Doctorului OLLIVIER

UĂ RECOMPENSĂ NAŢIONALĂ DE 24,000 FR.

AUTORISAŢIUNEA GUVERNULUI FRANCESCŬ. — ADMISU IN SPITALE DIN PARIS

Vindecarea sigura, radicală a *bólelorĭ de pele, dartrilerĭ, viciurilerĭ sângelui, glandulelerĭ, scrofulelorĭ, rachitismului, rumatismului, tumorilerĭ, afecţiunilorĭ cangrenóse, lepreĭ, gatului, ulcerilorĭ inveterafĭ şi atotuleri bóle provenind* din necurăţenia şi alteratiunea sângelui.

Specificŭ prin excelenţă contra *BÓLELORĬ SIFILITINE* şi a teribilelorĭ lorĭ consecinţe; dobândite seu ereditarie, recente saŭ invĕterate şi rebele accidentilerĭ gureĭ şi a gâtuluĭ, pustoşimiĭ ăselorĭ. Nicĭ un alta medicamentu in lume nu posedin distinctiunile ce conferĭ Pesmeţĭ Dr Ollivier.

Celŭ mai efficace şi energicŭ dintre Depurativii pentru sange

BISCUITS DÉPURATIFS DU DOCTEUR OLLIVIER

Acestĭ pesmeţĭ d'un gust fórte plăcutŭ şi de digestiune uşóră se conservă ani intregĭ in orce temperatură şi climă. Dupe 4 anĭ de experienţe publice ACADEMIA DE MEDECINA constată eficacitatea lorĭ constantă in bólele cele mai inveterate. — *Uă broşura acompaniaţă fie care cutie.*

Vorbindŭ de *Pesmetŭ depurativĭ* a Dr Ollivier, ACADEMIA DE MEDECINA, in raportulŭ seu oficial a *Gouvernulŭ francesŭ*, se exprimă astfelŭ: «Acestĭ pesmeţĭ oferŭ un «remedŭ de compositiune constantă, de «preparatiune căt de perfectă posibilă.... «Ei pot da servicii mari humanităţiĭ.»

Depositŭ Generalŭ: 62, rue de Rivoli, Paris

APROBAŢIUNEA ACADEMIEĬ DE MEDECINĂ. — 40 ANĬ DE SUCCES IN TOTE LUMEA

Tipografia H. Goldner, Iasi Str. Mitrofan — Instalatiune cu motore electrice, executată de Iohan Krzyzanoski lăcătuş electrician, Iaşi, str. Păcurari

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacţia şi Administraţia: IAŞI, Str. Sf. Nicoraie 25 | Sub direcţiunea unui Comitet | Anul IX—

Dezordinele de Vineri

— responsabilitatea şefilor parchetului şi poliţiei —

Vineri seara, după terminarea procesului Cuza-Socor, o ceată de indivizi suspecţi—printre cari cu regret trebue s'o spunem că se găseau şi cîţi-va studenţi, — probabil din acei puţini, cari n'au obiceiul să urmeze cursurile Universităţei—s'au dedat la o serie de acte de dezordine şi tulburări cari au constituit o ruşine şi pentru acei ce le-au făptuit şi pentru forţa publică, care n'a intervenit ca să le înfrîne.

Astfel, adunătura aceasta, cari în asemerea împrejurări alcătueşte ceia ce se cheamă *„Canalia de uliţă“* s'a postat la poarta localului Curţii cu juri şi-a întimpinat cu huidueli, fluerături şi insulte triviale, pe membrii comisiunei de judecată şi pe apărătorii şi susţinătorii cauzei lui Socor, la eşirea lor din sala de şedinţă.

Mai mult încă, derbedeii aceşteia, a căror identitate la cei mai mulţi dintre ei cu greu s'ar putea stabili — au urmat grupul de amici de ai noştri cari conduceau pe d. Al. A. Badareu la locuinţa d-sale din strada Păcurari, vociferînd, şuerînd şi ţipînd ca nişte salbateci pe strade, începînd de la localul Curţii şi pănă în piaţa Unirei; apoi pe tot parcursul stradei Lăpuşneanu pănă la Tufli şi de acolo pănă la casa şefului nostru.

Pe toată această distanţă — în plină seară, cînd lumea circula încă pe strade, —ceata aceasta de disperaţi—n'a întimpinat nici cea mai mică împotrivire din partea organelor poliţieneşti. Din potrivă totul părea că este organizat după un anumit plan, aprobat de şeful forţii poliţieneşti din localitate, sub al cărui înalt patronagiu se zice era pusă mascarada aceasta, ce a desgustat şi indignat pe toată lumea.

Nu ne vom ocupa de scandalurile săvîrşite pe strade.

Inainte de a fi avut un început de executare s'a atras atenţia şi s'a prevenit pe prefectul de poliţie de tot ce avea să se întîmple.

Intervenţia aceasta însă nu a avut nici un efect—de şi a fost făcută între alţii şi de fruntaşi cetăţeni ca d-nii Constantin Pennescu şi Gheorghe Săndulescu—cari au cerut formal prefectului de poliţie să risipească din timp grupul de scandalagii aflat în faţa localului de judecată, risipire care dacă s'ar fi făcut, nu s'ar mai fi petrecut apoi nimic.

Rezultatul tuturor acestor demersuri a fost că, în loc să dispară turburătorii, a dispărut însăşi poliţia; — căci de la orele 5 şi pănă la orele 8 seara — timp de trei ore, nu s'a văzut picior de agent poliţienesc pe toată distanţa de la localul foastei Primării şi pănă la strada Păcurari.

Complicitatea poliţiei deci, la aceste dezordine este evidentă; — şi şeful ei trebue făcut direct respunzător de toate cele petrecute. *Cu convingere deplină, noi îl învinuim de a fi autorul moral al scandalurilor ruşinoase petrecute pe uliţele Iaşului;* — iar parchetul general are datoria să provoace trimiterea în judecată a acestor representaţi ai forţei publice, cari de şi chemaţi prin lege a menţine şi respecta ordinea şi liniştea publică, au dat însă mîna cu turburătorii şi au creiat dezordinele cunoscute, periclitînd libertatea, liniştea şi viaţa cetăţenilor.

Dar, alături de şeful poliţiei—mai învinuim de complicitate şi la un act cu un caracter mult mai grav, pe *şeful parchetului din Iaşi.*

Este vorba de ultragiul adus juraţilor, fapt care constitueşte delictul prevăzut de art. 183 c. p. şi de a cărei săvîrşire atît prefectul de poliţie cît şi primul procuror s'au făcut de o potrivă vinovaţi,—căci ambii au avut cunoştinţi de mai inainte, de acest delict — comis sub proprii lor ochi—şi n'au intervenit ca organe autorizate ale forţei publice pentru a'l preveni sau împedica.

Juraţii au părăsit rînd pe rînd localul Curţii,—cîţi-va din ei căzînd la sorţi pentru a judeca un al doilea proces, au foste nevoiţi să rămînă încă cîte-va ore la Curte.

Ei bine, adunătura d-lor Cuza-Stroja a aşteptat pînă seara tîrziu şi pe aceşti ultimi judecători—şi după cum i-a ultragiat pe cei dintăi, imediat după pronunţarea verdictului, i-a ultragiat şi pe aceştia din urmă—tocmai tîrziu;— iar la unii s'au dus chiar acasă şi le-a spart geamurile locuinţei—fapt ce a fost adus a doua zi la cunoştinţa preşedintelui Curţii de către însăşi victima, de d. jurat Buţureanu.

Ei bine toate aceste delicte s'au petrecut în auzul d-lui prim-procuror fără ca d-sa să iee nici o măsură, avînd figura satisfăcută de ceia ce se petrecea afară în stradă şi cari răsunau pînă în fundul zidurilor localului Curţii cu juri, după cum şi scandurile de strade s'au săvîrşit sub văzul unuia din procurorii tribunalului, dar care a privit cu dezgust la ticăloşiile ce se săvîrşeau, ne putînd interveni fără ordinul sau avizul şefului său.

Gravitatea unor asemenea fapte—nu o poate nimeni tăgădui iar pedepsirea tuturor vinovaţilor se impune.

Ce ar zice şi ce ar face d. prim procuror, cînd un judecător de tribunal sau curte—după pronunţarea unei judecăţi — ar fi întîmpinat şi ultragiat la eşirea din localul instanţei sau pe stradă, de către partea nemulţumită de judecată, sau de vr'o rudă sau prietin al acestuia?

Ce ar zice şi ce ar face dacă însuşi d-sa, ar fi ultragiat de inculpatul condamnat sau de vr'un amic al acestuia pentru rechizitorul ce a susţinut?

Ei bine după cum asemenea indivizi ar fi pe loc înşfacaţi de justiţie şi judecaţi şi condemnaţi pentru faptele lor, de asemeni *cerem d lui procuror general să aducă înaintea justiţiei pe toţi făptaşii dezordinelor* de Vineri şi mai ales pe acei ai ultragiilor comise Vineri seara la adresa juraţilor **implicînd ca complici şi pe şefii parchetului şi poliţiei din Iaşi, cari cu voinţă şi ştiinţă au patronat încurajat şi sprijinit toate actele de neorînduială şi ticăloşie ce compromit reputaţia oraşului Iaşi prea demn, prea civilizat şi prea mîndru pentru a putea suporta o clipă o asemenea ruşine şi dezonoare.**

„OPINIA“.

Un şantaj asupra Suveranului

Faţă cu declaraţiunile făcute în public de ministrul de războiu, că guvernul liberal din 1907 ar fi dat ordine ca armata să facă orori inutile, comitetul general al partidului liberal, întrunit în deliberare, a delegat pe fostul preşedinte al Camerei din 1907, să se prezinte Regelui şi să-i ceară ca, în puterea prerogativelor, să dispună trimiterea cabinetului din 1907 în judecata instanţei supreme.

Răspunsul Regelui avea să stabilească dacă guvernul liberal din 1907 s'a făcut vinovat de crime ordinare, sau dacă ministrul de război de acum, implicit întreg guvernul Carp, care nu l'a desavuat, s'a făcut culpabil de o denunţare criminală fără pereche.

Suveranul, se ştie, a răspuns d-lui Ferekide că nu este nici un cuvînt pentru trimiterea în judecată a fostului guvern Sturza, a adus mari elogii acelui guvern, autorizînd publicarea cuvintelor regale.

In mod implicit Regele a desaprobat explozia inconştientă a ministrului de războiu şi demisia acestuia urma să se producă în mod natural—dacă nu chiar demisia întregului guvern.

Nu numai că n'a demisionat nici d. Filipescu, nici guvernul, desaprobaţi în public de Rege, cum Regele n'a mai făcut-o pînă acum dar desavuarea regală a fost acoperită şi înăbuşită de un şantaj, care, dacă n'ar fi fost îndreptat contra Coroanei, ar fi putut produce admiraţia amatorilor de excrocherii geniale.

Ministrul de războiu, fireşte cu aprobarea guvernului, imediat ce a aflat de comunicatul regal, adresează o scrisoare de demisie Regelui, demisie motivată nu de rezultatul audienţii d lui Ferekide, ci de faptul că ministrul Filipescu este taxat de asasin de opoziţie—fiind-că a luat măsuri militare, în ziua de 8 Ianuarie, ca manifestanţii opoziţiei să nu treacă d'inaintea Palatului. Şi cere Regelui, în textul demisiei, ca zeflemea la adresa liberalilor, să-i trimeată în judecata Curţii de Casaţie—fiind-că a oprit pe manifestanţi să treacă pe d'inaintea Palatului.

Regele, precum era de aşteptat, respinge demisia, fiind-că ea nu conţinea, de fapt, nici o motivare serioasă şi această respingere i servesc guvernului şi d-lui Filipescu ca dovadă, că Regele şi-a bătut joc de liberali, că guvernul şi ministrul de război se bucură de încrederea Coroanei.

Dacă d. Filipescu ar fi demisionat în ziua de 9 Ianuarie, a doua zi după nechibzuitele măsuri militare ce le luase, actul seu ar fi putut fi luat în serios.

Demisionînd două septămîni mai tîrziu, dînd Regelui o soluţie identică, a trimiterei la Casaţie, ca şi guvernul din 1907, punînd în faţa Regelui o chestie personală pe acelaşi motiv cu acuzarea sîngeroasă ce a adus-o d. Filipescu unui întreg guvern—d. Filipescu a comis două acte îndrăzneţe faţă de Coroană: a zeflemusit-o şi a şantajat-o.

Credem că Coroana nu trebuie s'ajungă vasală şi obiect de zeflemele a ciocoilor.

Reabilitarea domnului Cuza

Că a plagiat şi a furat, obţinînd, în schimb, o catedră universitară, de pe înălţimea căreia predică anarhia, obţinînd şi un premiu academic, pe care l'a pus la ciorap—că a plagiat şi a furat—d-l Cuza a dovedit'o din momentul în care, spre a se desculpă, a recurs la juraţi.

Acum îi spun şi prietenii sei, că a făcut rău. Dar, după socotelile lui, a procedat foarte bine. La juraţi, şi-a spus d. Cuza, vor veni ai mei elevi să facă atmosferă; la juraţi îmi voi putea desvolta toate maniile, toate nimicurile ce mă obsedează. Şi dacă Socor va fi condemnat—dovadă va fi fost pentru d. Cuza, că n'a plagiat; dacă Socor va fi achitat—elevii mei mă vor reabilita, fluerînd, huiduind, spărgînd geamuri şi asmuţînd, prin întruniri publice, că juraţii au fost takişti.

Inaintea unei comisiuni de specialişti, d Cuza n'ar fi putut apărea cu pledoaria lui Abgar, nici cu aiurările savante ale unui apărător de judecătorie; n'ar fi avut sprijinul unui prim procuror fără inteligenţă şi fără scrupule, nici n'ar fi putut aduce, în ceasul de pe urmă, ca elemente de intimidare, pe prefectul poliţiei, pe comisarul de siguranţă, pe toţi Uţii şi ca element final, fanfara din Tataraşi, care avea să i cînte marşul triumfal, dar care devenise muzică prohibită.

Domnul Cuza s'a opus chiar unei comisii de judecată mixtă: n'a voit ca un expert specialist să lumineze pe juraţi, a ţipat contra numirii d lui N. Xenopol, a avut injurii contra d-lui Gherea.

Acum cînd procesul s'a isprăvit prin achitarea lui Socor, d. Cuza a făcut apel la copiii oamenilor ca să l reabiliteze. Să l reabiliteze contra verdictului juriului şi contra sentinţei pe care el şi-a dat'o singur: „achitându-l pe Socor, a zis el juraţilor, mă veţi condemna pe mine şi eu voi trebui să urc scările Universităţii cu pecetea plagiatului pe frunte“.

Această auto pecete urmează s'o şteargă acum elevii d-lui Cuza, prin manifestaţiile sălbatice şi prin întruniri publice, la care ar urma să vorbească şi doi profesori universitari, profesori cari nu venise macar să asiste la desbaterile procesului, necum să-l apere pe d. Cuza profesori, cari vor declara, probabil, că un verdict, dacă nu este pe placul cuiva, poate fi considerat ca nul şi neavenit.

Leac contra morţii n'a fost descoperit încă. Şi moartea morală se aseamănă, în această privinţă, cu moartea comună

Indrăsneală-da; reabilitare?... la paştele calului!

Atitudinea d-lui Cantacuzino

S'ar părea că oposiţia d-lui Gh. Gr. Cantacuzino, împotriva proectului de mînă moartă, ar izvori numai din grija celui mai mare proprietar rural de la noi, de a vedea călcîndu-se Constituţia într'un punct care periclitează însuşi fundamentul dreptului de proprietate.

D. Delavrancea a avut însă mer
să ne arate, la întrunirea de Dumin
că raţionamentul acesta nu e adevă
pe de-antregul.

In adevăr, omul d-lui Filipescu
cabinet, în discursul rostit la întruni
guvernamentală de Duminică a ţi
să desmormînteze moaştele d-lui C
tacuzino, şi închinîndu-se d-lui Ca
n'a uitat să tămăieze nici pe fostul
al partidului conservator. Ba ceva
mult, d. Delavrancea a mers pînă ac
cu adularea d-lui Cantacuzino, că,
un moment dat, a zis că d-sa nu
cunoaşte de cît doi... şefi, pe preşed
tele consiliului şi pe preşedintele Se
tului...

Iată-l dar pe d. Carp căptuş't cu
alter-ego al d-sale, iată-l dar pe d. Ca
în concurenţă cu d. Cantacuzino.

Neapărat, dacă d. Delavrancea n
fi omul d-lui Filipescu şi dacă d. F
pescu n'ar avea în guvern atitudin
pescuitorului în apă tulbure, cuvint
Ministrului de lucrări publice ar pu
fi luate drept una din acele numero
figuri retorice, cari împodobesc aşa
servil discursurile d-lui Delavrancea

Dar atitudinea d-lui Filipescu în g
vern, starea de dependenţă a d-lui D
lavrancea, coroborate cu acţiunea pa
lamentară a d-lui Gh. Cantacuzino
Senat şi a d-lui Gr. Cantacuzino la C
meră, ne dau dreptul să credem că M
nistrul de război pregăteşte d-lui Ca
o nouă lovitură şi că instrumentul
care se slujeşte azi d. Filipescu, împ
triva preşedintelui de consiliu, este
azi, ca şi la moartea lui Lascar Catar
tot d. Gh. Gr. Cantacuzino.

D. Filipescu stă de un an de zile
pîndă. Acum corabia guvernamenta
a început să ia apă, barca se cufun
pe zi ce trece. Acum e dar timpul
lovituri neaşteptate. D. Filipescu se
gită, asta se simte; că d. Cantacuzin
al doilea şef al d-lui Delavrancea,
putea sluji planurilor d-lui Filipescu,
aceasta e o credinţă a Ministrului
război.

De aceia, credem, că d. Carp va ave
zilele acestea o surpriză. Atitudinea d-l
Cantacuzino e bătătoare la ochi.

Tot ruşine universitar

Cu toate că prin verdictul juraţilo
în procesul Socor-Cuza, am putea zic
că s'a consfinţit pentru totdeauna ca
lificativul de mai sus pe numele d-l
Cuza, totuşi suntem şi noi alături c
acei oare cred că nu juriul acesta
trebuia d-lui Cuza. Era de datoria d sal
om de ştiinţă, care în tot cursul neno
rocitei sale pledoarii la juraţi, n'a stă
ruit de cît asupra diferenţei între ce
rul în care planează el şi planeta ne
norocită pe care se trudeşte adversa
rul său, era de datoria sa, zicem, să se
poarte ca un om de ştiinţă. Trebuia s
se adreseze oamenilor de ştiinţă, ca s
nu rămînă astă-zi condamnat de jus
tiţia „Poporaţiei“ la care se vede c
n'are noroc.

Dacă, însă, ca procedeu şi ca mij
loace de reabilitare, a căutat să specu
leze sentimentele antisemite, care era
cu totul străine de problema ştiinţifică
în discuţie, ca mijloace de convingere
în pledoaria sa a scoborît într'un mod
absolut dezgustător demnitatea univer
sităţei, în numele căreia avea aerul c
protestează.

S'a adresat juraţilor şi nu oemenilor de ştiinţă, fiindcă, cu spiritul său deprins la subterfugii şi înşelăciuni, credea că aceştia vor vibra la cîntecul antisemit, care va fi şi aici calul său de bataie; ştia că asupra oamenilor de ştiinţă, asemenea procedee de bîlciu nu prind şi credea că sub presiunea durerei sale naţionaliste, va căpăta de la juraţi un verdict care să fie un triumf.

Dacă, însă, ca miez al pledoariei sale, nota naţionalistă n'a dovedit că n'a plagiat şi n'a rîdicat de pe fruntea lui pecetea ruşinei univesitare, sfîrşitul pledoariei sale, prin care făcea apelul suprem la inima juraţilor, a fost o detestabilă scoborîre a profesorului de universitate.

Nu se adresează inimei într'o chestie ştiinţifică, care se judecă cu capul, nu caută să mişte inima juraţilor de cît advocaţii criminalilor ordinari, ca să'i înduioşezc asupra mizeriei în care o condamnare ar azvîrli familia şi copii acuzatului. D. Cuza, însă, prin tot apelul ce a făcut pe de o parte, s'a clasat singur între criminalii ordinari, iar, pe de altă parte, a recunoscut prin acest apel, că este acuzat, nu reclamant.

al cruzimii, însoţind glasul iubirii. e plină viaţa modernă de asemea epizode, plină de ameninţări şi xecuţiuni fulgerător de repezi, — ru că repede de tot, aproape fără ziţie se preschimbă în simţirea oească dragostea în dor de răzbu —amîndouă traducînd aceleaşi matări de egoism.

oare adevărat că indulgenţa judeilor populari nu e străină de ulţirea crimelor aşa zise pasionale? u, e adevărat că, cu toate greşelile şurinţele sale, instituţia juraţilor cea mai simplă şi firească expresi a adevărului omenesc?

Rodion

n rămîne d. A. C. Cuza?

pectacolul grotesc, pe care d-nul esor A. C. Cuza l'a oferit pe graeşanilor la Curtea cu juri, s'a inat, în fine, după lungi şi pe e dezbateri, cu osândirea defiă a „naţionalistului" profesor de şi.

adevăr, d. A. C. Cuza a susţinut 'a copiat lucrările, pe temeiul ra a luat catedra universitară achitarea d-lui Socor a însemna direa d sale ca profesor şi om, oi, triumful Cahalului.

, juraţii, cu unanimitate, au făcut ai contrariul de ceea ce a cerut . C. Cuza, dînd cîştig din cauza telor arătări ale d lui Socor.

aci, potrivit făgăduelei d-lui A. uza, urmează: *primo*, ca d-sa să şi demisia din profesorat; *secundo* stitue Academiei premiul pe l'a încasat pe nedrept.

ştim dacă d. A. C. Cuza se va de făgăduelile date. Sigur, însă că profesorul de economie po dela Iaşi este un om mort.

(Ordinea)

rocesul Cuza-Socor

ocesul acesta s'a isprăvit aşa cum lumea cu judecata întreagă se aş: d. Socor a fost achitat, iar ci d-lui Cuza au huiduit.

ocedarea aceasta a d-lui Cuza, de uţi elevii d-sale, împotriva celor il critică, de a aduce pe viitorii ai şi magistraţi în incintele Curţiior, u a exercita presiuni în favoarea e, trebuie înfierată cu ultima e-e.

atît mai reprobabilă, a fost pro ea de data aceasta, cu cît d. Cuza t acela care a invocat verdictul ilor, cu cît d-sa a tîrît cu tot di nsul pe d. Socor, înaintea juraţilor, u ca prin condamnarea acestuia spele pe d-sa de acuzaţiunea de at şi necinste literară ce i s'a adus. dacă juraţii, cedînd presiunilor xcitaţiunei instinctelor de ură, l'ar ndamnat pe d. Socor,—încă cinsterară a d-lui Cuza n'ar fi fost reă. Broşura d-lui Socor ar fi ramas ptele cuprinse într'însa de asemee şi ar fi rămas pe dea'supra ple a d-lui Cuza, care este cea mai acuzare a sa.

Cuza spus că dacă a pus odată în mele un citat dintr'un autor şi a enit numele acestuia, nu mai era e s'o facă ori de cîte ori ar mai fi din acel autor. E aceasta o proceliterară absolut inadmisibilă şi lasă bunul intelectual şi proprieliterară cu totul la bunul plac rsarilor literari. Ori de cîte ori citintr'un autor, trebue să indici a în mod clar, vădit pentru toţ rii, altfel eşti un hoţ literar.

Cuza a mai spus în pledoarea sa, aloarea cărţei sale o formează imetode. Chestiunea Poporaţiei, e estinne cu totul specială—dar ide Cuza, aceea de a deduce primejdovească din creşterea numărului rilor la evrei şi a scăderii naşte la creştini, într'un oraş, sau în judeţ,—nu e o ideie originală. nitatea şi-o poate revendica o mul de antisemiţi, cari nu au devenit sori universitari, în primul rînd şi d. Polichroniadi, iar dacă ideia ta ar fi fost adevărată, de mult romînească ar fi trebuit să fie lonumai de evrei.

mîne metoda!,. Metoda cea cu cifără ghilemele, cu împrumuturile re fără menţionarea autorului, cu narea marilor economişti, luînprodusul gîndirii lor ca haină u idei pe cari nici odată nu le-ar mis...

nge!

ntru încheere numai un cuvînt Chiar şi d, procuror care a susînaintea Curţii pe d. Cuza a creă trebuie să facă o apropiere în. Cuza şi Malthus. Să mă erte d. ror, dar dacă n'a voit s'o tregă ăr, trebue să conchidem, că sau a citit pe Malthus, sau nu l'a ci d. Cuza. Malthus e un economist a sămănat idei, une ori rele, din nsă au rezultat multe alte idei adbile. Malthus a fost un gînditor , un logician de forţă, un creator. Cuza a sămănat şi seamănă invidia şi ura—iar logica d-sale o ilustrează tot pledoaria de la Iaşi, prin care a declarat că în Germania, Cahalul a confiscat o carte de care avea nevoie întru apărarea d-sale în aşa chip, în cît n'a putut-o găsi la nici un librar.

A uitat să spuie numai dacă acest Cahal a intervenit pe lîngă guvernele federate germane ca să distrugă cartea respectivă şi din bibliotecile publice.

(Adevărul)

Scrisori din Bucovina

— *De la coresp. nostru particular* —

Un ecou al ultimelor alegeri

Cine a susţinut candidatura ajutorului primar Voitcu.—Înţelegeri oculte.— D. Voitcu desilusionat.—Plata cheltuielilor electorale.—Un proces senzaţional între d. Voitcu şi fostul preşedinte al ţării în perspectivă.

Cernăuţi 22 Ianuarie.—Se ştie că în ultimele alegeri pentru parlament, partidul social-democrat din Bucovina, a avut de candidat în Cernăuţi pe d George Grigorovici, unul dintre cei mai distinşi luptători ai clasei proletare de la noi. Această candidatură, neflind însă simpatică guvernului, acesta a decis să puie tot aparatul, care-i stă la dispoziţie în mişcare, pentru a împiedica alegerea d-lui Grigorovici.

Aşa, în primul rînd fostul preşedinte al ţării a insistat pe lîngă prof. Skedl, eare urma să candideze într'un cerc electoral din provincie unde avea şanse sigure de a fi ales, ca să se retragă din acel cerc, pentru a candida în Cernăuţi contra d lui Grigorovici, garantîndu-i în acelaşi timp o reuşită deplină. Apoi în înţelegere cu fruntaşii tuturor partidelor, s'a incheiat un fel de pact, hotărîndu-se o puternică agitaţie contra social democratului Grigorovici.

In mijlocul acestei lupte vehemente însă, deodată ca din senin, apare un nou candidat şi anume d. Voitcu ajutorul de primar al oraşului, care avea cele mai puţine şanse, nu numai de a fi ales, dar de a obţine cel puţin un oare care număr de voturi.

Fiecare se întreabă nedumeriţi cam ce l'o fi făcînd pe ajutorul de primar să se aventureze într'o luptă nesigură, care necesitează sumi colosale.

Opinia publică generală era, că d. Voitcu este un fel de sub-candidat al d lui Skedl, pentru a-i rupe d-lui Grigorovici voturile romîneşti şi că prin urmare tot d. Skedl suportă şi cheltuielile electorale.

Şi pe cînd însă lumea noastră politică era în nedumerire, readată zilele aceste a căzut pînza, care învăluia aeest mister: *cheltuielile electorale ale d lui Voitcu, le plăteşte fostul preşedinte al Bucovinei d. Bleyleben.*

Iată cum stă această afacere:

Preşedintelc Bleyleben, pentru a fi mai sigur de reuşita candidatului său Skedl, a pornit în căutarea unui candidat romîn. După o căutare relativ scurtă, l'a şi găsit în persoana ajutorului de primar Voitcu, căruia i-a şi făcut propunerea să candideze alături de Skedl contra lui Grigorovici.

D. Voitcu, ca ori-ce om de treabă, nu numai că ar fi voit să candideze, dar... ar fi dorit chiar cu dragă inimă să fie şi ales, dar ştiind—din experienţă proprie—că astfel de glume sunt costisitoare i a dat d-lui Bleyleben un răspuns care suna cam aşa: cheltuelile electorale să nu-l privească pe candidat. Preşedintele, care numai atîta a aşteptat, a priceput imediat „pontu" şi l'a asigurat pe d. Voitcu, *că i plăteşte toate cheltuelile!*

D. Voitcu încîntat, a intrat în luptă. Dar soarta vitregă l'a urmărit şi aici, căci, chiar ziua primei alegeri, Ex. Sa prevăzînd un balotagiu, a dat ordin să se afişeze placarde mari prin care să se aducă la cunoştinţa alegătorilor că d. Voitcu se retrage şi că toţi alegătorii d-sale să l voteze pe dr. Skedl, fără însă, ca să-i comunice, bine înţeles, şi d-lui Voitcu aceasta.

Işi poate ori cine închipui desilusia d-lui Voitcu, cînd a zărit de zidurile capitalei nefastele placarde, cu litere negre că d-sa se retrage din luptă!

Sfîrşitul e cunoscut. D. Grigorovici a reuşit cu o majoritate zdrobitoare, contra voinţei guvernului şi a întreg aparatului administrativ.

Ca după toate alegerile aşa şi după acesta, a venit rîndul socotelilor. De altfel d. Voitcu a avut gentileţa să-l aştepte pe d. Bleyleben, un timp cam îndelungat cu plata acelor cheltueli electorale, simţind însă că Ex. Sa, e permutat la Bun i-a presentat factura. Cifrele socotelei erau numai patru: un 7 şi trei zeruri!

La început această sumă a părut Ex. Sale cam exorbitantă, dar în cele din urmă s'a declarat gata ai da d-lui Voitcu suma de *2000 cor.*, iar pentru restul de 5 mii l'a trimes să-l încaseze de la R. Skell.

D. Voitcu însă, nu înţelege să fie tras pe sfoară şi-a făcut cunoscut Ex. Sale că în cas cînd nu-i va achita contul complectamente, „îl va acţiona în judecată!

Aci se află, de o camdată această afacere, care a produs o senzaţie enormă în toate cercurile politice din localitate.

Presa socialistă, mai cu seamă cu această ocazie, are un frumos subiect de discuţie, pe care îl şi întrebuinţeeză în strălucit ridiculizînd cu ironie atît pe cel cu paguba, cît şi pe cel cu pricina.

Gama

Litere-Ştiinţe-Arte

Yvette Guilbert.—E destul de curios—şi am putea zice destul de interesant—de constatat că Iaşul, care, în decursul anilor, a adăpostit în treacăt pe atîţia artişti de geniu şi atîţia mari artişti, n'a văzut încă pe Ywette Guilbert.

A văzut-o doară sub forma unei imitaţii-parodii executată cu ani în urmă de către „Gyp", dar acesta nu e un motiv ca să nu fie, cu atît mai mult, dornic de a cunoaşte de aproape arta celei mai originale artiste, acea care a creat mijlocia între cîntec şi recitare, între muzica propriu zisă şi melodia glasului, care însoţeşte versurile din repertoriul Ywettei Guilbert.

De aceea va fi cu atît mat ascultat, credem, îndemnul nostru, al acelora cari au avut plăcuta ocaziune de a asculta pe încîntătoarea artistă în capitalele mari europene. Căci nu numai Francejii,—şi parizianii în special—adoră arta marei artiste.

Am putut vedea un spectacol organizat la Berlin, acum cîţiva ani, cu concursul Ywettei Guilbert. Fu o senzaţie enormă şi un formidabil succes la cassa teatrului.

Iaşul are cam tîrziu prilejul de a o aplauda. Dar va profita în măsură largă de prilejul ce-i se oferă.

R.

*

A murit scriitorul francez Alexandre Bisson, ale cărui comedii sunt gustate şi în repertoriile noastre, între altele: „Controlorul vagoanelor cu paturi".

*

Tînăra tragediană franceză d-ra Emilie Lerou, actualmente mult aplaudată la Monte Carlo, e în acelaşi timp o scriitoare de valoare.

Sub pseudonimul Pierre Nahor, a publicat un roman intitulat Hiésous (Isus), o operă viguroasă care a produs oarecare emoţie la Vatican. Dovadă că a fost pusă la index.

*

Opera mare din Paris va reprezenta în Martie, cea mai nouă creaţiune muzicală a lui Massenet: „Rome".

Textul operei e luat după o dramă a lui Alexandre Parodi, din 1870, „Rome vaincue".

*

Un englez a inventat o mică maşină de... adormit pe cei ce sufăr de insomnii.

La noi nu e nevoe de asemenea invenţiuni. Avem literatură şi gazetărie perfect adormitoare.

*

Cel mai nou... plagiat la ordinea zilei. Se zice că „Un bon petit diable" a d-nei Rostand şi a fiului ei Maurice seamănă strasnic cu un poem de Emile Blémont: „La Ronde des Mois".

*

E vorba să se înfiinţeze la Paris o Academie a tinerilor, care să decearnă premii scriitorilor în vîrstă şi iluştrii. Neoacademicianii vor fi în număr de 33, iar biroul nu va fi ales, ci tras la sorţi.

E posibil ca ideia, realizată conştiincios, să nu mai pară cu timpul aşa cum ne apare acum ca glumeaţă.

*

Comedia cea nouă a lui Karl Rössler „cei cinci Frankfurtani" aduce pe scenă viaţa Rotschilzilor.

Se aminteşte cu această ocazie că încă pe la 1871 Rotschilzii au fost văzuţi pe ssenă într'o piesă scrisă de Adolphe Reich şi Ad. Oppenheim, jucată la Berlin şi Viena.

*

STRUNA ZILEI

MAJESTATEA SA BANUL

Un comitet de iniţiativă format din ziarişti s'au întrunit în sala societăţei „Banul" spre a pune bazele unei societăţi de ziarişti Craioveni.

Un ziar.

Dac'aice e chemată
Adunarea—iată planul:
Astăzi ca şi altă dată
Farmec exercită,.. Banul.

Birourile redacţiei şi administraţiei OPINIEI, se află instalate în strada Gh. Mîrzescu No. 25.

INFORMATII

Mîine Marţi, sărbătoarea Unirii, ziarul nostru nu va apărea.

Un epilog al serbărilor universitare din Iaşi

— Agitaţia contra rectorului Universităţii din Cernăuţi —

Să ştie că la serbările Universităţii din Iaşi, ca delegat al universităţii din Cernăuţi, a fost rectorul universităţii noastre d. prof. Dr. Ştefan Saghin

După aceste serbări însă, adversarii politici ai d-lui Saghin au deschis — în presa democraţilor din Cernăuţi — o campanie violentă contra d sale, acuzîndu-l că ar fi compromis cu ocazia acelor serbări, prestigiul şi demnitatea, romînilor, prin faptul că în calitate de romîn ar fi ţinut cuvîntarea de felicitare în limba germană.

Amicii d-lui prof. Saghin neputînd suporta o insultă atît de gravă adusă unuia dintre cei mai eruditi bărbaţi ai romînilor şi ştiind că toate aceste acuzaţiuni sunt neîntemeiate l'a somat să-şi publice discursul în întregime aşa după cum a fost rostit.

Prof. Saghin ţinînd sama de insistenţa amicilor săi, în ultimul număr al ziarului „Viaţa Nouă" îşi publică discursul în întregime, discurs cunoscut cititorilor *Opiniei.*

*

Inaintea publicării acestui discurs, printre acei romîni cari nu erau in curent cu adevarata stare a lucrurilor, se formase o indignare tacită contra magnificenţii sale prof. Dr. Saghin. Indignarea a dispărut însă imediat ce d-sa şi-a publicat discursul, care este aprobat de toţi cu cea mai vie satisfacţie, condamnînd pe cei cari caută să amestice ştiinţa în politică.

In comuna Vlădeni s'a declarat epidemia de febră tifoidă, iar la Andrieşeni bîntuie făcînd ravagii între copii, difteria.

In ocolul de vite al lui Ion Budeanu din Coinari, au năvălit hoţii şi au furat mai multe oi şi vaci. Jandarmii caută să afle pe rău făcători.

Pe cînd preotul Parfenie Ion să afla dus la Iţcani, un fur a pătruns la locuinţa sa şi i-a furat suma de 115 lei. Nu i s'a dat de urmă.

Corespondentul nostru din Cernăuţi, ne comunică că eri la orele 2 p. m. a sosit în acel oraş d. colonel Călinescu, comandantul reg. 6 călăraşi din Botoşani însoţit de vre-o 5—6 domni ofiţeri ai aceluiaşi regiment, pentru a lua parte la balul cercului militar, care a avut loc aseară acolo.

Ofiţerii au fost întimpinaţi la gară de către însuşi colonelul Dumer, comandantul reg. 41 de infanterie din localitate.

Frumoasa uniformă a cavaleriei romîne a făcut o impresie plăcută asupra bucovinenilor.

Debitele BADAREU

de produse alimentare şi vinuri naturale

— Strada de Sus No. 189 —

(lîngă piaţa Sf. Spiridon)

Aduce la cunoştinţă onor. clientelă că preţurile produselor sunt următoarele:

	Kg.	Litrul
Unt proăspăt pentru gătit	3.40	
Brînză de vaci proaspătă	0.70	
Delicioasa smîntînă centrifugată dulce.		2.80
Excelentul unt pentru cafea, ciai	6.00	
Renumita brînză de munte în burduluri mari şi mici	2 40	
Caşcaval grecesc	2.60	
Zilnic ouă proaspete garantate		10 0/0
Gervais romînesc pachetul		0.50
Zilnic iaurt proaspăt castronul mare		0.20
Lapte dulce proaspăt, se găseşte dimineaţa de la orele 5—11 a. m. şi seara de la orele 5—9 p. m. analizat de on. serv. san.	oca	0.50
	litr.	0.35
Miere de Mai, gavanosul.		1.10
Brînză de oi	1.20	
„ „ „ de munte	1.80	
Nuci recolta anului curent		0.75%
Adevărata grăsime de porc topită,	2.60	
Lapte de oi de munte fiert		1.20
Unt topit pentru gătit	4 00	
Brînză de Brăila recolta de toamnă, grasă	2.00	
Caşcaval de Penteleu proaspat	3.40	
Prune uscate	0.50	
Adevăratul oţet de vin	0.60	
Jamboane şi costiţe afumate	200	

Zilnic se găsesc păseri tăete: gîşte, 1.60 găini, curcani, răţe. 1.80

Pentru comenzile de la 5 litr. în sus se serveşte la domiciliu avizîndu-ne verbal sau prin o carte postală str. de sus 189. No.

Ultime INFORMAȚII

❑ **In privința demisiei ministrului de războiu, suntem în măsură a da următoarele amănunte, pe care le deținem din cercuri autorizate: prin indiscrețiunea cuiva d. Filipescu a aflat de hotărîrea ce o luase comitetul central al partidului liberal, de a delega pe d. Ferekide, cu misiunea cunoscută.**

D. Filipescu a cerut audiența contra ordinară, Vineri pe cînd d. Phereckide s'a prezintat Regelui, Sîmbătă. In audiența extra-ordinară, de Vineri, d. Filipescu a prezintat demisia Suveranului, declarîndu-i că trebuie să se apere în chestia faptelor din 1909, pentru care a parare se va servi de dosarul secret, care se află la ministerul de război.

Regele, în mod firesc, a sfătuit pe d. Filipescu să nu facă aceasta și în schimb îi va da satisfacție prin respingerea demisiei.

S'a convenit chiar și asupra felului, cum textul demisiei urmea să fie conceput, pentru ca ea să poată avea aprobarea regală.

Demisia a fost respinsă încă de Vineri seara și d. Fereckide a aflat despre acest fapt în audiența ce a avut-o Sîmbătă.

Guvernul a rămas foarte nemulțumit de rezultatul audienței d-lui Fereckide și de publicarea comunicatului regal, și manifestația de la cameră în onoarea d-lui N. Filipescu a fost făcută contra Regelui și contra comunicatului.

In privința acestui comunicat d. Carp a avut o explicație cu Suveranul, care i-a declarat că continuele frămîntări politice au început să neliniștească Coroana și Regele, a învitat pe domnul Carp să facă totul pentru normalizarea vieții politice.

❑ *Profesorii facultății de științi au convocat astăzi, la orele 11 jum, pe toți studenții acelei facultăți și profesorii dr. D. Hurmuzescu și Paul Bujor, exprimîndu-și adîncul regret pentru actele sălbatice, petrecute Vineri seara, au sfătuit pe studenții facultății de științi să dezaprobe acele acte și să nu se amestece nici o dată, în manifestații de aceste „degradatoare pentru corpul studențesc."*

Studenții au răspuns, că studenții facultății de științi s'au ținut în totdeauna departe de tot ce poate compromite bunul renume al studentului; nimeni dintre ei n'au luat parte la scenele de Vineri, după cum nu va lua parte nici la manifestația de astăzi.

*

Studenții facultății de medicină vor publica un comunicat că societatea lor n'are nimic comun cu centrul studențesc.

❑ *Din Roman ni se telefonează că 6 fruntași ai partidului carpist au demisionat astăzi din acel partid.*

Acești fruntași sunt: 3 frați Capri, 2 frați Baroneea și d. Tatos.

❑ *A fost pînă astăzi constantă jurisprudența, că la retragerea reclamantului, Curtea va judeca pe delicvent fără juriu.*

Cu prilejul judecării unui proces, intentat girantului Opiniei, *proces care s'a judecat astăzi, reclamantul s'a retras.*

Procurorul a cerut închiderea dosarului. Curtea a respins incidentul și a pus pe jurați să judece pe delicvent, după retragerea reclamantului.

Ne pare foarte bine, că Opinia *poate face minuni și în materie juridică.*

❑ *Prefectul de poliție, care a patronat cunoscutele manifestații sălbatice, în seara dării verdictului în procesul Cuza—Socor, și-a dat acum seamă că patronajul seu criminal ar putea avea consecințe foarte rele.*

De acea a recurs de la o extremitate stupidă la o alta și mai stupidă a dat de știre la Bucureşti că cei vre-o zece elevi ai d-lui Cuza, ar putea face revoluție la Iași, și a cerut intervenția forței armatei.

In urma unui ordin confidențial, sosit Simbătă la Comandament, tot regimentul 13 Stefan cel Mare, a fost consemnat în cazarmă, cu ordinul ca soldații și ofițerii să nu se dezbrace nici ziua nici noaptea, nimeni să nu iasă nici un moment din cazarmă și ca fie-care soldat și ofițer să aibă numărul reglementar de cartușe, în cartușiere.

Astăzi, o parte din oamenii regimentului 13 au fost împrăștiați în diferite puncte ale orașului, iar cealaltă parte a rămas în cazarmă.

Consemnarea armatei a răspîndit cea mai mare panică și lumea comentează în tot felul, imbecilitatea prefectului de poliție.

❑ **De la Curtea cu juri.**—Ședința de azi, se deschide la orele 2.20.

Curtea e compusă din d nii Sturza Vincler și Mărzescu.

Fotoliul ministerului public e ocupat de d. procuror Ionescu.

Primul proces, e a lui Beilici, cunoscutul bandit, care a dispărut din țară. Din lipsă de procedură, procesul se amînă pentru altă seziune.

*

Al doilea proces e cel intentat de d. Gîrcineanu ziarului *Opinia*. Girantele ziarului nostru e azistat de d. avocat Scarlet.

D. Gîrcineanu declară că își retrage acțiunea. D. procuror Ionescu, față cu retragerea reclamantului, cere stîngerea acțiunei, neflind nici o dovadă de lipsa de bună credință din partea ziarului.

D. avocat Scarlet, zice, că de și în principiu, se poate discuta chestia stîngerei procesului, se unește totuși cu concluziunile d-lui procuror.

Curtea după deliberare, în unire cu concluziunile procurorului, ordonă continuarea desbateritor.

Se dă cetire articolului din *Opinia*, după care d. Scarlet, care apară pe girantele nostru, d. Dimitrie Vasiliu, zice, că faptele relatate de ziar sunt perfect exacte, știut fiind că reportagiul *Opiniei* e întins și verificat, ceia ce face și succesul ziarului.

Neputînd fi prin urmare nici o bănuială de lipsa de bună credință, cere un verdict de achitare.

Jurații, după o scurtă deliberare, au adus în unanimitate un verdict negativ, după care Curtea pronunță achitarea girantelui nostru.

❑ Consiliul de resboiu al corpului IV de armată, a fost convocat să se întrunească în zilele de 25 până la 28 Ianuarie, inclusiv.

In ziua de 25, se vor judeca mai multe procese, fără importanță; în ziua de 26, va fi procesul sergentului plutonier Neculai Dascalu, din reg. 15 infanterie, pentru înșelăciune și plutonierului Rotariu Gheorghe, pentru furt; în ziua de 27 Ianuarie, va fi judecat în ripsă sergentul Mateeș, din reg. 17 artilerie, și sergentul Ciorneiu pentru deturnare; iar în ziua de 28 Ianuarie, va fi procesul soldatului Niculescu Mircea, din reg. 3 roșiori, pentru furt și desertare.

Consiliul va fi prezidat de d. colonel Stamatopol, azistat de domnii maiori I. Ciotacu, Aurel Pascali, căpitanii Lupașcu și V. Gîrlea.

❑ Curtea s. I. a respins atât apelul societății în comandită Șmilovici, cât și alsocietății „Giesshübler", menținând sentința tribunalului s. III, prin care societatea in comandită este condemnată să distrugă etichetele cu inscripția „Giesshubler" și la un leu despăgubire civilă.

❑ Domnul dr. Alexandru Vaida—Voevod, deputat în parlamentul ungur, se află de mai mult timp în Iași.

❑ *Licitația pentru lemne* se ve ținea în ziua de 6 Februarie, ora zece dimineață, în localul comenduirei piației Iași, pentru furnizarea lemnelor trebuincioase garnizoanei Iași în exercițiul 1912—1913, și anume: 11,478,000 kgr. lemne esență moale pentru trupă, un milion kgr. lemne esență moale pentru ofițeri, 200,000 kgr. lemne, esență moale, pentru manutanță și 50,000 kgr. cărbuni cox.

❑ Societatea de științi din Iași, președinte P. Poni, își va inaugura ședințele astă-seară, Luni 23 Ianuarie, orele opt jumătate seara, în amfiteatrul laboratorului de fizică al Universității locale.

Vor face comunicări domnii profesori: P. Bujor, V. Butureanu, I. Simionescu, A. Myller, N. Costăchescu, P. Bogdan și d, St. Procopin.

Celelalte ședinți se vor ținea în serile de: 20 Februarie, 12 Martie, 16 Apriiie și 28 Mai.

❑ D-nii Viticultori, doritori a să înscrie în sindicatul viticol regional, sunt rugați a se adresa d-lui dr. I. N. Manolescu—Strunga, strada Tăutu No. 9, care le va servi informațiunile cerute.

❑ Consiliul comunal, se întrunește azi, la orele 4 p. m.

❑ Ministerul de războiu a luat dispoziția ca pe viitor operațiile consiliului, de revizie pentru recrutare, să nu se mai facă pe plăși, ci pe centre de recrutare, care vor fi mai numeroase, și astfel alcătuite în cît cea mai depărtată comună a unui centru, să fie la o distanță de 15—20 km. de reședință operațiilor consiliului. In Iași vor fi 7 centre.

❑ Palatul, fost al principelui Gr. Sturdza, Iași, strada Lascar Catargi, a fost cumparat de d. avocat V. Dimitriu.

❑ D. Eugen Decusară, student la Universitatea din Paris, a trecut al doilea examen de doctorat juridic.

❑ Domnul C. V. Butureanu, unul din jurații în procesul plagiatului, care a fost lovit și atacat acasă și pe stradă, a reclamat cazul decanilor facultăților spre a cerceta.

❑ Intreaga aripă din fund a clădirei universității din Iași, începe să se afunde, probabil din cauza construcției defectoase a fundațiilor,—fundații, care înainte erau pivniți și care nu s'au umplut suficient.

Se va face raport ministrului și se crede că la—primăvară, întreaga aripă va fi dată jos, pentru a destupa fundațiile și a le umplea suficient.

❑ **Sindicatul viticol.**—In sala camerei de comerț, a avut loc aseară întrunirea provocată de societatea viticolă, în vederea înființărei unui sindicat viticol.

Sunt prezenți d-nii dr. I. N. Manolescu-Strunga, Rivalet, Alexief, Cădere, C. Cerchez, căpitan Corjescu, Cojocariu Radu Dumitrescu, Grabovienschi, Gheorghiu, C. Gheorghiade, Garabet Manea, Ing M. Hurmuzescu, C. Moțoc, Purcherea, căpitan Protopopescu, Alex. Petroni, Inginer Rîșcanu, V. Speranță, V. Stoker, Leon Șeptilici, dr. Stefănescu-Galați, căpitan Vieru, Pandele Zamfirescu, Ioan Zamfirescu, căpitan Vizanti, Inginer Bejan, C Agarici, C. Antoniu și dr. Cosmovici.

D. dr. Cosmovici președintele societății viticole, face o dare de seamă despre activitatea societății după care adunarea aprobă bilanțul și cuvenita descărcare a gestiunei financiare.

După ce se înlocuesc 7 membri din comitet, în conformitate cu statutele și se realege ca președinte pe d. dr. Cosmovici, se dă cuvîntul d-lui dr. N. Manolescu pentru a desvolta statutele sindicatului regional viticol.

D dr. Manolescu, zice că acest sindicat va fi o cooperativă, în scopul de a înlesni pentru membrii săi, procurarea prin împrumuturi sau scoatere de polițe, capitalurile necesare pentru gospodăria lor viticolă. Pot fi membrii ai cooperativei numai membrii societății viticole din Iași. Suma subscrisă nu poate fi mai mare de 500 lei. Pentru flecare 1000 lei acționarul va avea un vot.

Acestă cooperativă va avea trei secțiuni:

1) Procurarea capitalului necesar membri or, 2) acea de a procura membrilor cu prețuri avantajoase toate articolele necesare membrilor societății și 3 a intermedia desfacerea vinurilor și produselor.

D. dr. Manolescu relevă avantagiile ce vor decurge din creiarea acestui sindicat, după ce se rostesc diferite cuvîntări, adunarea aprobă întemeiarea sindicatului și se procede imediat la subscriere, se subscrie de cei presenți aproximativ 1000 lei.

Rămîne ca la viitoarea întrunire să se proceadă la alegerea consiliului administrativ.

❑ A apărut No. 1 anul I, din noua publicațiune periodică *Archiva Geneologică*. Publicația se datorește d-lui Cavaler Sever de Zotta.

Iată sumarul primului nr.: „Sever de Zotta,"—Ce voim, Gh. Ghibănescu Spița neamului Cuza. T. Eug. Rășcanu „Trei scrisori către Ioan Sandu Sturza Vodă" Sever de Zotta, N. Iorga, studii și documente vol. XXI. Bibliografii, comunicări mărunte, întrebări.

❑ D. profesor Paul Bujor, ar avea intențiunea, să provoace o întrunire, a membrilor senatului universitar din Iași, pentru a se vedea care e situațiunea ce și-a creat-o d. Cuza, ca profesor, în urma verdictului juraților, și în urma declarației sale proprii, că achitarea lui Socor ar însemna condemnarea d-lui Cuza, și imprimarea pecetei plagiatului pe fruntea sa.

❑ In sala Pastia, se ține o întrunire pentru reabilitarea d-lui Cuza. O întrunire banală, fără pereche. Vorbește și d. Cosmovici, profesor la facultatea de științi, cu toate că profesorii acelei facultăți au atras atenția studenților să se abție de la ori ce manifestație.

❑ La curtea s. I. s'a judecat astăzi, în fond procesul lui G Bugan, condemnat de tribunal la cinci ani puntru că ar fi falș'ficat monezi.

Curtea, din oficiu a dispus citarea încă a trei martori.

❑ In noul program de astă seară, Luni 23 Ianuarie, al cinematografului Pathé-Frères, din Sala-Sidoli se reprezintă între altele:

Copilul ocnașului. Scene însuflețite din cruzimele vieței.

Creșterea fazanilor. Interesante scene și vederi după natură.

Mesagera fericirei, comedie.

Fata morarului. Mare dramă romantică în două părți. Toate rolurile sunt interpretate de artiști renumiți ai teatrelor berlineze.

Inelul sau copila nevinovată. Isforisire însuflețită. Primul subiect din seria „Le Film d'Aart". In această desfășurare se disting doi copii de artiști pariziani.

Willy contra lui Jim Jackson. Scene humoristice.

Joi 26 Ian. program nou cu: Isabella, roman istoric în care apare pentru prima oară d-ra Mărioara Ventura, exc. artistă dramatică, care obține actualminte succese colosale la teatrele principale pariziane.

D-ra Mărioara Ventura este o romîncă dotată cu un talent teatral extraordinar, care atrage admirația păturei culte pariziane.

*

Mîne Marți (Serbarea Unirei Principatelor) matineu la 3 ore ziua cu prețurile populare obișnuite.

❑ Iată programul detaliat al marelui concert ce va avea loc în sara de 30 Ianuarie, la Teatrul Național din Iași, cu celebra Ywette Guilbert, d-nii Louis Fleury primul flautist al celebrelor concerte, Colonne și Gustave Ferrari cunoscutul compozitor și pianist.

Légendes dorées *(16—18 secol) Jésus Christ s'habille en pauvre, Sainte Catherine, La passion, C'est le Moi,* d-na Ywette Guilbert.

Sonata în fa major (flaut și piano), Grave, Gigne, Adajio, Presto de Benedetto Marcelo, (1686—1739) d-nii L. Fleury și G. Ferrari.

Chansons pastorales (17 secol) Il est pourtant temp de me marier. Les conditions impossibles. Margoton allant au Moullin. La petit bois d'amour. d-na Yvette Guilbert, d. Fleury.

Refrains populaires (18 sec.) Legende bretonne. Le Roi a fait battre tambour. Joli Tambour, Le cycle du vin. D-na Guilbert.

Variațiuni pentru flaut și piano. R. Hahn, asupra unei teme de Mozart. D-nii Fleury și Ferrari.

Chansons modernes. Les quatre 'Eduiants (Xanrof). Enfance (Francisc Jammes, muzică de Ferrari). La Soularde (I. Jony). Le jeune homme triste (M. Donnay). Ma tête (G. Secrétan). D-na Ywette Guilbert.

Programa detaliată și biletele la agenția teatrală ieșană „Thalia" (Maximovici), organizatoarea acestui superb și de elită spectacol.

Ultima oră

Bucureşti 23 Ianuarie

Demisia d-lui Filipescu

Bucureşti.—In cercurile politice se afirmă, că d. N. Filipescu și a înaintat demisia, sub motivul că e atacat pe tema represiunii celor petrecute în urma întrunirei opoziției și că Regele i-a respins-o înainte de a fi primit în audiență pe d. Ferechide.

Or, nu există nici o legătură între demisia anterioară a d-lui Filipescu și desavuarea ministrului de răsboi prin comunicatul regal. Această desavuare rămîne neștirbită, agravată încă prin manifestațiunea ce și-a inscenat d. Filipescu și care e considerată ca o manifestațiune ostilă la adresa Coroanei.

Intoarcerea Prințului Ferdinand

Bucureşti. — Principele Ferdinand se întoarce azi în Capitală. A. S. vine împreună cu Principele Frederic Leopold de Prusia.

Viscolul din Capitală

Bucureşti.—De azi dimineață, un viscol puternic s'a deslănțuit asupra Capitalei.

Circularea tramvaielor este întreruptă Trenurile sosesc cu mari întârzieri.

Plecarea oaspeților din Sofia

Sofia.—Principii Ferdinand al României, Frederic și Leopold au plecat azi la ora 11 a. m. cu un tren special. via Ruscink, fiind salutați la gară de regele Bulgariei și principii Boris și Ciru.

Serbările de la Sofia

Sofia.—Cu prilejul serbărilor din Sofia, veteranii români din resboiul de la 77, au trimes ministrului de instrucție Bobceff, o adresă de felicitare, amintind victoria în contra dușmanului comun și rugând pe ministru să spue Regelui, că serbările majoratului principelui Boris umplu inimele lor de bucurie.

A. S. Regală principile Ferdinand al României, a remis principelui Boris „colierul ordinului Carol" Regele Bulgariei a conferit principelui moștenitor al României colierul ordinului Alexandru.

Acțiune comună între Austria și Rusia

Viena.—In cercurile politice se afirmă că arhiducele Frantz Ferdinand, cu prilejul presenței sale la Berlin a discutat și despre nevoia unei apropieri între Austro Ungaria și Rusia.

Prilejul la aceasta au dat-o evenimentele din Balcani.

Se afirmă, că în Albania se zărește o vie propagandă, pentru, a se da în primăvară o luptă decisivă.

Din Bulgaria și Serbia vin știri că se fac mari pregătiri, asemenea pregătiri le face și România, alarmată de pregătirele din Bulgaria.

Față de toate aceste, moștenitorul tronului austriac, înclină pentru o acțiune comnnă între Austria și Rusia.

!Inștiințare!

Fac cunoscut onor. Doamnelor și Domnișoarelor, că pe lîngă frizeria mea pentru domni, am deschis și un **salon pentru cuafură de dame,** *în str. Lăpușneanu No. 10, cu intrarea specială prin curte.*

Conducerea acestui salon, am în credințat o unuia din cei mai renumiți specialiști în arta adevăratei ondulațiuni **Marcell,** *adus cu mari sacrificii din Paris.*

Se execută ultimele creațiuni în lucrări de păr. ca: **cozi, frissete, chignons, peruci transformațiuni, bucle, bretoane,** *etc.*

Șamponarea și uscarea părului cu aparatul electric în timp de cîte-va minute.

Se vopsește *părul în: blond, chatain și negru. Se primesc comenzi și din provincie.*

Onor. Doamne, care doresc a fi coafate la domiciliu, vor bine-voi a anunța din timp. Pentru a nu fi expuse la neplăceriel inexactității, lucrătorul cunoaște limbele franceza, engleza, germana și italiană.

Cu stimă **GEORGES VOGT**

Doamnelor,

Voiți să înfrumesețați corpul dv.?

Doriți să aveți o ținută dreaptă, un mers grațios și leger, atît de admirate de d-nele Parisiene?

❑ *Atunci cumparați* **corsete** *numai la*

CUNOSCUTUL MAGAZIN

La ‚PARADIS'

Care e și bine asortat în manufactură, galanterie și furnituri de croitorie.

Deci, onor. clientelă, nu uitați „Paradisul" să vizitați.

Cu stimă

„LA PARADIS"

vis-à-vis Ad-ția Financiară

LA MARELE MAGAZIN DE MANUFACTURA ȘI GALANTERIE

La GLOBUL VERDE

NATHAN ALBRECHT & Co.

Strada Cuza Vodă (foastă Golia)

S'a pus în vînzare cu ocazia sărbătorilor, un mare asortiment de stofe de rochii și bluze, cît și un mare stock de șolduri, a căror scăzămînt de prețuri întrece așteptarea.

Deci onor. clientelă a Iașului, trebue se cumpere cadouri de serbători numai de la „Magazinul Globul Verde".

VIZITAȚI MAGAZINUL

de

BIJOUTERIE ȘI CEASORNICĂRIE

LAZAR IOSEF

din piața CUZA-VODA

în casele marelui otel Continental.

Magazinul e asortat de curînd cu frumoase articole din streinătate, ca inele, cercei, brațari, broșe, lanțuri, etc. cu prețurile cele mai modeste.

Mare asortiment de diferite tacâmuri în argintării veritabile, precum și cele mai noi fanteziuri în imitațiune.

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAŞI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afişe în diferite mărimi şi culori, broşuri, teze de medicină, cărţi de şcoală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Preţuri ieftene

Magazinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

— Casă de încredere, fondată în 1892 —

NOTE de MUZICA

Instrumente muzicale şi Accesorii

Asortiment complect după Programa Conservatorului

VIORI ŞI VIOLONCELE PENTRU CONCERT

Piane şi Pianine

Reprezentanţa renumitelor fabrici

STEINWEG, ROSENKRANZ

Vînzare şi în rate lunare fără acont—INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL *pentru reparare de Piane şi ori-ce instrument muzical.*

PATINE CU RULETE PENTRU SKATING

Calitate superioară—Preţuri reduse

Medalii şi Recompense la Expositiunile din Lyon 1872, Paris 1873, Paris 1878

DIGESTIUNI ARTIFICIALE

VIN

BI-DIGESTIF

CHASSAING

CU PEPSINĂ ŞI DIASTASĂ

Pepsina şi Diastasa sunt cei doui agenţi naturali şi indispensabili ai Digestiunei. **Vinul lui Chassaing** a obtinut, în 1864, un raport din cei mai favorabili la Academia de Medicină din Paris. De atunci, a luat un loc din cele mai importante în Therapeutică, şi este ţilnic prescris în contra

DIGESTIUNILOR DIFFICILE SEU INCOMPLECTE, DURERILOR DE STOMACH DYSPEPSIELOR, GASTRALGIELOR, CONVALESCENTELOR LUNGI, VĂRSĂTURELOR, DIARRHEIEI, PERDEREI POFTEI DE MĂNCARE, A PUTERILOR, ETC.

NOTA. — *Exist numeróse imitaţiuni şi contra faceri. — A exige acéstă semnătură în patru culori pe banda care sigilèza capsula.*

Paris, 6, avenue Victoria, şi în principalele Pharmacii.

Fabrica de oglinzi

Israil Berghèr—Iaşi

Premiat cu medalia de aur Paris 1911

Executa: oglinzi veneţiene, tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc, Giamuri bizotate, legate în metale pentru clădiri şi mobile. Execuţie din cele mai elegante ai moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din străinătate.

Reparaţiuni se execută cu preţuri modeste. Comenzile se primesc în localul fabricei str. Palat No. 62.

La fabrică se află în permanenţă o expoziţie cu produsele fabricei.

Teatrul Circ-Sidoli

Cinematograf

PATHÉ-FRÈRES

In fiecare seară mare reprezentaţie

Programul se schimbă Luni, Joi şi Sîmbătă

Matineuri

Sămbătă şi Duminică la 3 ore p. m.

Preţurile locurilor seara: Loia (4 persoane) 8 lei—Rezervat 1.50—Un scaun 1 leu—Balcon 70 bani—Galeria 50 b.

Preţurile populare obişnuite la matineu şi anume: Loja 4 lei,—Rezervat 80 b. —Stal 60 bani,—Balcon 40 bani,—Galeria 30 bani.

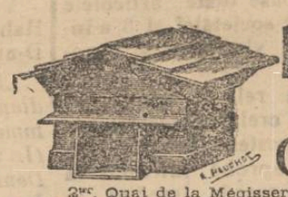

RUCHE à Cadres mobiles Prix: 20f Gariel

2me, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à. 0f 70

PONDOIR Prix..... 6f.50 R. GARIEL 2me, quai de la Mégisserie, PARIS

Appareils pour Poules et Faisans RATIONNEURS A LAPINS

Envoi franco de l'Album sur demande

BRUSSELLE TAPIS

Prix 4 fr.

R. GARIEL 2me quai de la Mégisserie PARIS

Envoi franco du Catalogue

GRILLAGES 1m de haut 10 mètres 0f30

Baym GARIEL, 2, quai de la Mégisserie, Paris

CLOTURES DE CHASSE, VOLIERES, POULAILLERS

RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. 5f.

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Primăriei No 17.

!! IGIENA ŞI FRUMUSEŢEA PIELEI !!!

se obţine prin întrebuinţarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile şi obrazul în contra influenţelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée îndulceşte şi nutreşte imediat pielea scorojită; nu este unsuros, neconţinînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină şi miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete şi catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se ataşează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu* „GELÉE-KALODERMA".

De vînzare la toate Farm. Drog. şi Mag. de Parfumerie de toaletă

Representantpentru — România — H. ŞIEBENEICHER — BUCUREŞTI — Str. Smîrdan 24

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ameţesc şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari au resistat tuturor celorlalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se lua 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua zi: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, *cari se pot găsi la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.*

Din 20 Octomvrie 1862, Academia de Medicină din Paris voţă Doctorului OLLIVIER

UĂ RECOMPENSĂ NAŢIONALĂ DE 24,000 FR.

AUTORISAŢIUNEA GUVERNULUI FRANCESCŬ. — ADMISU IN SPITALE DIN PARIS

Vindecarea sigura, radicală a *bôleloŕ de pele, dartriloŕ, vicioriloŕ sângeluĭ, glanduleloŕ, scrofuleloŕ, rachitismului, rumatismuluĭ, tumoriloŕ, afecţiuniloŕ cangrenóse, lepreĭ, gatuleĭ, ulceriloŕ inveterat şi a otuloŕ bôle provenind din necurăţenia şi alteratiunea sângeluĭ.*

Specificŭ prin excelenţă contra *BÔLELOŔĬ SIFILITICE* şi a teribiloŕ loŕ consecinţe; dobândite sau ereditarie, recente saŭ învèterate şi rebele (accidentiloŕ gureĭ şi a gâtuluĭ, putreţiunĭ ósceloŕ). Nicĭ un alta medicamentu în lume nu posedă distinctiunile ce onóră Pesmeţĭĭ Dr Ollivier.

Celŭ mai efficace şi energicŭ dintre Depurativĭ pentru sange

BISCUITS DEPURATIFS DU DOCTEUR OLLIVIER

Acest pesmeţ d'un gust fórte plăcutŭ şi de digestiune uşóră se conservă ani intregĭ în ori-ce temperatură şi climă. Dupe 4 ani de experienţe publice ACADEMIA DE MEDICINA constată eficacitatea loĭ constantă în bolele cele mai inveterate. — *Ŭă broşure acompaniată de cărţĭ curate.*

Vorbindŭ de *Pesmeţii depurativĭ* a Dr Ollivier, ACADEMIA DE MEDECINA, în raportŭ saŭ oficiŭ a *Guvernului francesŭ*, se exprimă astfelŭ: « Acestĭ pesmeţĭ oferŭ un remediŭ de compositiune constantă, de o preparaţiune cât de perfectă şi posibilă.... şi pot de servitŭ mărĭ *recunoştinţă*. »

Depositŭ Generalŭ: 82, rue de Rivoli, Paris

APROBAŢIUNEA ACADEMIEĬ DE MEDICINA. — 62 ANĬ DE SUCCES ŞI TOTĂ LUMEA

Tipografia H. Goldner, Iaşi Str. Mîrzescu.—Instalaţiune cu motoare electrice, executată de Iohan Krzyzanoski lăcătuş electrician, Iaşi, str. Păcurari

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mironescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX—No. 1502—Joi 26 Ianuarie 1912

Guvernul efteneşte traiul

— MARI REFORME —

„Epoca“ de Sîmbătă 21 Ianuarie 1912 sub firma—reclamă *„guvernul efteneşte traiul“*, se ocupă de marea reformă a modificărei tarifei vamale, reformă, pe care „Epoca“ spune, că publicul a primit-o cu un entuziasm cum rar se vede.

Reclama „Epocei“ e o farsă în toată accepțiunea cuvîntului.

Pentru a d ovedi aceasta, să lăsăm „Epocei“ cuvîntul.

Iată ce zice „Epoca“.

Insemnătatea acestei reforme se vede cu deosebire din comparația între taxele vamale de pînă acuma şi acele ce se vor plăti de azi înainte.

Calculînd aceste taxe în raport pe suta pe kilograme găsim, la produsele alimentare, scăderi în următoarele proporții.

Se plătea: laptele 40 la sută, smîntîna 71.6 la sută, untul 70 la sută, brînza 93 la sută.

Se va plăti: laptele 16 la sută, smîntîna 41.6 la sută, untul 25 la sută, brînza 26.6 la sută.

Consumatorii vor beneficia de la aceste reduceri, plătind mai puțin anual, la mărfurile importate, următoarele sume:

Laptele 1.054 lei, smîntîna 1.711 lei, untul 3 378 lei, iar brînza 2.802 lei.

Şi la aceste sume cari rămîn în buzunarele consumatorilor, trebue să mai adaogăm că în aceiaşi proporție se vor efteni produsele alimentare fabricate în țară.

Am reprodus textual spusele, Epocei, pentru ca cetățenii Iaşului şi ai țărei româneşti să vadă, că după reforma tarifei vamale propusă de guvernul actual, țara românească, representată prin cele 7 milioane de suflete, va plăti pe an mai puțin după calculele Epocei, 1054 lei pentru laptele ce se importă în țară, 1711 lei tot pe an, mai puțin pentru smîntîna ce se importă în țară, 3,378 lei pe an şi 2802 lei tot pe an, de la untul şi osînza ce se importă în țară.

Dar nu e numai atît.

Locuitorii României, vor avea pe anul ce vine mai eftin tot cu aceste sume laptele, smîntîna, untul şi osînza ce se vor produce în țară.

Să nu se scape însă din vedere, că calculele sunt făcute pe reducerile de taxe vamale de la un tarif la altul, nu pe cantitățile de lapte, smîntînă, unt şi osînză care se importă în țară şi care se vînd scump din cauza tarifei vamale, şi care tot din cauza acelei tarife, au urcat prețul laptelui, smîntînei, untului şi osînzei produse la noi în țară.

„Epoca“ nu ne-a spus care sunt cantitățile acestor articole alimentare ce se importă în țară. Nu ne-a spus care e piața comercială care desface aceste articole importate şi nu ne a spus, încît va înrîuri reducerea tarifei vamale, la eftenirea laptelui, smîntînei, untului şi osînzei indigene.

Noi, ştim că laptele, smîntîna, untul şi osînza (grăsimea de mascur) sunt produse absolut interne, din care grăsimea de mascur, face obiectul unui articol de export şi earăşi ştim, că aceste articole nu se importă, ear reducerea tarifei vamale nu va înrîuri cu nimic asupra prețului lor, toată această modificare de tarifă vamală nefiind de cît o farsă de prost gust.

Modificarea terifei vamale, spune „Epoca“ va face ca prețul laptelui, smîntînei, untului şi osînzei produse ale țărei se vor efteni după proporția modificărei taxelor tarifare, adică, consumatorii vor avea o farsă dublată cu alimente de import şi alimente indigene.

Reducerea sau suprimarea taxei de 75 bani la suta kilograme făină n'a eftenit pâinea, dar a sporit cu mult profitul morarilor, cari vînd făina scutiți de plata fondului comunal. Se vede că printre morari sunt mulți amici ai guvernului.

Laptele, untul, smîntîna şi osînza, de şi au multă legătură cu făina, în prepararea patiseriilor şi plăcintelor din ne-norocire pentru guvern, nu sunt supuse aceloraşi regule la urcarea, aşezarea reducere ori suprimarea impozitelor.

Cu astfel de modificări tarifare vamale un guvern poate deveni ridicol, nici odată, însă nu va efteni odată traiul, nici va rîdica economia națională.

In materia Economică, şeful guvernului poate să se înscrie printre ucenicii ministrului industriei şi comerțului.

Căci, pe cînd de la Ministerul de finanțe apar farse ca chestia Circiumarilor, ca taxele pe făină, peşte sarat etc, iar acum ca chestia laptelui, smîntînei şi celelalte două articole, la Ministerul industriei apar legi ca cea a meseriilor şi industriilor, care au şi părți bune pe lîngă greşeli, nu numai greşeli.

Locuitorii săteni, care alimentează oraşele cu lapte, smîntînă şi unt, precum şi mai toți crescătorii şi comercianții care se ocupă cu creşterea şi comerțul mascurilor, sunt amenințați de ruină, căci taxele vamale pe aceste articole să reduc inspăimîntător, cu cifre de 1.054, 1711, 3378, şi 2802 lei pe fie care an.

Locuitorii oraşelor nu vor mai avea a se plînge de scumpirea traiului, căci laptele, smîntîna, untul şi brînza, se vor efteni la dublul cifrelor de mai sus ceia ce va face adică, ca aceste articole să curgă, cum a curs adinioară lapte şi miere.

Şi să nu rămîi uimit, cetățene de aşa mari reforme înfăptuite în țara romînească în pragul veacului al 20-lea de cel mai înțelept, mai luminat şi mai patriot guvern. Astfel de reforme au menirea a trece la posteritate.

Veritas

Parlament osîndit

De cînd criza guvernamentală s'a declarat şi de cînd Parlamentul s'a deschis, nici unul din actualii miniştri n'a găsit de cuviință să pună în curent Adunările d-lui Marghiloman cu situația cabinetului, şi iarăşi, nici unul din membrii celor două Camere n'a îndrăznit să interpeleze guvernul asupra situației.

D. N. Filipescu, de pildă, a crezut demni pe deputați şi pe senatori, ca să-l aplaude, dar nu i-a găsit de cuviință să le dea vre-o explicație asupra demisiei sale şi asupra cauzelor politice, cari au determinat-o.

Parlamentul e, aşa dar, ținut departe şi în afară de viața politică. Obîrşia lui necurată, mijloacele de corupție cu cari a fost alcătuit, se răzbună acum împotriva celor două Adunări măsluite de d. Marghiloman.

Un Parlament păcătos trebue să aibă o viață păcătoasă. Majoritățile d-lui Marghiloman pot servi d-lui Filipescu drept o bună clacă, cu care însă nu se discută.

Regimul nostru parlamentar, care niciodată n'a constituit idealul unui sistem reprezentativ, a decăzut aşa de rău sub obladuirea d-lui Marghiloman, în cît vor trebui ani ca să se ridice, în această țară, prestigiul atîta de decăzut al Parlamentului.

„Ferreristul cu simpatii parfumate pentru jidani“

Domnul Matei Cantacuzino, care de cînd face politică nu ştie încotro merge, a mers luni la intrunirea unor studenți, păzită de soldați cu baionete, ca să insinueze infamii pe socoteala juraților, cari au achitat pe Socor şi să se declare aderent al ideilor şi principiilor d lui Cuza

Domnul Cantacuzino, ca avocat, a vorbit despre jurați, cari dau verdicte după porunceală; ca avocat şi fost magistrat a fost singurul, din tot baroul ieşan, care să fi primit să-l apere pe Hamangiu, care acuzase de venală întreaga Curte de Apel din Iaşi, în contra unui avocat, care-l dăduse în judecată pentru calomnie; iar acum a fost singurul profesor universitar, care s'a coborît pe o tribună publică, să-l tămîieze pe Cuza, care, rînd pe rînd, a insultat pe toți profesorii Universității din Iaşi.

L'a insultat chiar pe salvatorul seu de astăzi, pe d. Cantacuzino, despre care a scris:

„Ferreristul acum *M. B. Cantacuzino,* **şeful partidului conservator,** *cu miros pronunțat* **de IDEI ANARHISTE, esență de Barcelona, şi cu simpatii parfumate,** *de mult cunoscute,* **PENTRU JIDANI“.** *(A se vedea „Neamul Romînesc“, No. 117 din 1909, pag. 1990).*

Cum d. Cuza judecă toate pe dos, d. Cantacuzino n'a fost anarhist cînd a protestat contra execuției lui Ferrer, după cum noi nu-l vom taxa de anarhist, cînd din idealist, din om care considera sufragiul universal ca „o poezie“, a devenit naționalist şi tovarăş al acelor studenți, cari se dedau la scandaluri de stradă.

Un anarhist ştie ce vrea—chiar cînd vrea lucruri rele. D. Cantacuzino n'a ştiut niciodată ce vrea.

Plagiatul Cuza îl lasase rece. N'a ținut să se ocupe de el, nici să l apere la jurați, nici să nu l apere. N'a venit macar să savureze pledoaria lui Cuza, să audieze cursul de Economie politică al lui Bercea, sau să roşească la pledoariile celorlalți cuzişti. Toată chestia l'a lasat recc. Dar neştiind unde să mai meargă, ca să calce greşit, s'a lăsat înduioşat de stăruințele unui misit entuziast al d-lui Cuza—şi a mers să-l apere după proces, cu care prilej s'a inscris în partidul studențesc al d-lui Cuza.

Domnul Matei Cantacuzino şi a isprăvit călătoriile greşite şi politica greşită. De întors nu se va putea întoarce: nimeni nu-l mai ia în serios. De coborît—luni a coborît ultima treaptă.

A reuşit, însă, să facă un lucru, anume să fie în complectă anarhie opusă cu fostul său şef d. Carp: d. Carp face politică cu Facla, *d. Cantacuzino, cu* Neamul Romînesc.

BERCEA

— Studiu zoologic brevetat original, cu sentință judecătorească şi cu țidulă de la autor —

Nu de mult a fost importat în oraşul nostru, de către un amator de zoologie, o speță foarte curioasă. Unii pretind că ar fi vorba despre o speță juridică; alții, însă, mai deprinşi cu controversele, recunosc că nu are nici o atingere cu vre-o speță juridică şi o clasează mai curînd între curiozitățile de muzeu — sau, cum se zice la Iaşi „de cabinet“, — un fel de ibrid, adică nici cal, nici... altceva.

Cu toate că nu sîntem un ziar ştiințific, totuşi faptul că exibiția în public a acestui exemplar a produs sensație, ne sileşte să căutăm a astămpăra curiozitatea cititorilor noştri şi vom cerca a le împărtăşi toate cercetările la care, în liniştea cabinetului, s'a dedat colaboratorul nostru ştiințific, gîndindu-se la Bercea.

Numele speței este „Adam Bercea“, nume după care unii pretind că în scara zoologică trebue clasat alături de omul primitiv, făcut dintr'un bulgăre de glod sau de altceva. Alții susțin, însă, că din acest nume lipseşte la început o consonantă şi că în acest caz legenda creațiunei, după care barbatul a cdeat o coastă pentru a se face femeia, trebuie intervertită pentru aeest interesant specimen.

Fiind-că, însă, în cazul nostru, numele nu poate să prejudece asupra caracterelor specifice ale rasei, am căutat să studiăm diferitele funcțiuni ale individului.

Locuința. Judecînd după modul cum îşi aranjează locuința de lucru, se pare că ar avea oare-care afinități cu unele animale lacustre, de exemp'u castorul; credem aceasta după baricadele ce pune în drumul către el, ca să nu poată ajunge nimeni pînă la cuşca sa, pe care scrie „parchetul tribunalului“. Totuşi, după acest singur caracter nu se poate fixa specia; ba chiar sunt unele fapte care infirmă în mod absolut această părere, cum este acela că, în general, castorul este un animal inteligent şi înzestrat cu un geniu constructor cu totul remarcabil, ceea ce lipseşte complect individului nostru, mai ales în ce priveşte construcțiile gramaticale.

Funcțiunile de relațiune, adică acelea cu ajutorul cărora se mişcă, nu aduc o lumină mai mare în întunericul care înconjoară ființa sa nesigură. De cînd este în Iaşi, n'a fost văzut de cît tîrîndu-se, ceea ce pare a'i fixa locul între reptile; în direcția aceasta pledează şi existența în fundul gurei a două pungi cu venin, care l'ar apropia de şerpi.

Faptul, însă, că exalațiile pe care le răspîndeşte, fac pe cel ce e silit să vină o dată în contact cu el, să nu mai cerce a doua oară această experiență zoologică, îl apropie mai mult de crocodili, cu care se înrudeşte şi prin lacrimile ce ştie să verse la ocazie.

Sociabilitatea, adică modul cum se comportă cu oamenii, îl apropie de rasa canină; linge ori-ce mînă, linge ori-ce. Chiar în această apropiere, însă, trebue să facem o rezervă şi să arătăm că în ce priveşte acest instinct, cînele îi este superior, de oare-ce nu'şi schimbă stăpînul.

Alimentația este omnivoră; mînîncă ori-ce; preferă, însă, bucatele greceşti, chiar dacă nu au marca Bella-Vista. Acest caracter ne sileşte mai cu seamă să'l apropiem de unele păseri, cum este Pupăza.

Căutîndu-i locul între paseri, sarcina ne-a fost uşurată, amintindu-ne facilitatea cu care poate repeta lecțiile învățate pe de rost. Am avut ocazia să'l vedem—bine înțeles avînd în față modelul său—repetînd din cuvînt în cuvînt o lecție din care nu înțelegea o iotă. Faptul acesta singur, ne-a hotărît să conchidem că, de oare-ce vorbeşte, dar nu are facultatea de a judeca, trebue să facă parte din clasa Papagaliilor. Dintre speciile acestei clase, aceea cu care are mai multe afinități şi în care, deci, îl clasăm definitiv, este *Cacatoes.*

FOND ŞI FORMĂ

— sau răzbunarea perciunului —

„Auziți lucru extra-ordinar!“ spunea d. Cuza juraților, în concluziile sale. „Auziți dacă e posibil să iau fondul de la unul şi forma de cellalt! Dar fondul şi forma se pot ele deslipi unul de alta? Pot ele face obiectul a două apropriațiuni deosebite?

„Un exemplu din o mie. Luați un perciun galițian. Ce e acest perciun? E şi fond, e şi formă. Fondul e tradiția, sectarizmul, mentalitatea specială; forma e... zuluful însuşi. Apucați individul de perciun, şi răspundeți: e cu putință să fie tras de *formă,* fără a fi zgîlțîit de *fond* ?“

Tirada a avut un frumos succes de galerie; cu toate aceste, urmele ei s'ar fi perdut, acoperite de uitare şi ingratitudine. Iată însă că împrejurările o readuc la lumină.

Verdictul juraților a zădărnicit toate sforțările acuzațiunei şi au spulberat toate iluziile pacientului. După formula ce acesta însuşi a oferit-o în concluziile dezvoltate,—ea a proclamat nu numai nevinovăția lui Socor, dar infierarea lui cu stigmatul plagiatului.

In primul moment, d. Cuza şi-a pierdut trei lucruri: 1) cinstea (unii spun că n'o avea nici mai înainte) 2) sîngele rece şi 3) un şoşon (perderea şoşonului pare a fi consecința perderei sîngelui rece). Dar reculegerea a venit peste puțin. Stăpînirea de sine şi-a reluat-o pe stradă, cu concursul administrației şi şoşonul l'a regăsit acolo unde-l lăsase. I-a ramas să recucerească primul obiect perdut şi pentru aceasta a decretat: că verdictul juraților poate spala pe Socor, ca un act de bună voință sau de iertare, dar nu l poate infiera pe el nsuşi ca plagiator, pentru că achitarea pretinsului calomniator nu implică recunoaşterea ca adevărate a faptelor invocate de el.

Dar aceasta e tocmai chestia fondului şi a formei. Căci chestia vinovăției lui Socor nu era de cît *forma* juridică a procesului, *fondul* său adevărat a fost şi a ramas reabilitarea d-lui Cuza.

D. Cuza spunea: nici odată forma nu se poate separa de fond. Aceasta nu era exact, ca adevăr general. Aceasta e perfect exact însă: cînd e vorba de cazul de față.

Cum separi fondul de formă şiretule domn? Nu vezi ce crud se răzbună perciunul.

OAMENI ŞI LUCRURI

Ce ar putea fi!

S'a vorbit, zilele aceste, din nou şi în diferite rînduri despre scăderea populațiunei în România. Mai drept despre o înmulțire prea înceată, — căci de o scădere propriu zisă nu e şi nu poate fi vorba nicăiri, nici măcar în Franța, unde problema e într'o fază atît de acută şi de alarmantă.

S'a vorbit despre fenomenul acesta într'un mic studiu medical din numărul cel nou al „Vieței Romîneşti“; s'a vorbit şi cu ocaziunea sgomotosului proces al plagiatului Cuza.

Şi cu toate aceste aflăm unele lucruri mulțumitoare din oare cari publicațiuni apărute peste hotare.

Aşa — oficiul imperial de higienă din Berlin publică o statistică a centenarilor cari trăesc în Europa.

Numărul total al fericiților cari şi-au putut sărbători suta de ani ar fi, în Europa întreagă, de 7000.

După zisul document Bulgaria numără, ea singură, 3883 adică unul la sută din numărul locuitorilor săi. Vin apoi în rînd: *România,* cu 1074, Serbia cu 573, Spania cu 410, Franța cu 213, Italia cu 197, Austro-Ungaria cu 113, Anglia cu 32, Rusia cu 89, Norvegia cu 23, Suedia cu 12, Belgia cu 5 şi Danemarca — numai cu doi centenari!

Că Bulgaria vine în frunte nu e de mirat. Savantul doctor Metschinikof, în studiul său asupra „Bătrîneței“ afirmă că mijlocul cel mai sigur pentru prelungirea vieței este... iaurtul bulgăresc, distrugătorul faunei microbiane din intestinele omeneşti. Că Danemarca, țară fără analfabeți, fără grele lupte de clasă, ori lupte pentru existență vine tocmai coada statisticei, — arată încă odată cîtă dreptate avea bietul Hamlet să spună că e ceva putred în Danemarca...

Dar care e cauza că noi stăm atît de bine în privința centenarilor?

Afară doară că iaurtul înfloreşte şi în industria noastră culinară, ce ne-ar fi îndreptățit să stăm în fruntea scării, între doi rivali atît de... balcanici şi atît de puțin prietenoşi către noi?

S'ar zice, aproape, că numărul centenarilor e în raport cu... proporția analfabeților, — dar atunci Bulgaria n'ar fi înaintea noastră. Şi cu toate acestea e de mirat într'adevăr că în împrejurările şi în condițiile de traiu ştiute, cu mortalitatea grozavă ce domneşte la țeară, cu molimile şi nevoile ce domnesc aici, — putem afişa o cifră cît de onorabilă de... metusalemi. Şi nu fără tristețe ne gîndim ce minuni s'ar înfăptui în sînul unui popor pregătit cu atîta vitalitate, *dacă* n'ar avea ființa împrejurările amintite aci!

Rodion

Valoarea educațiunii fizice

RAȚIONALE

IV

Wer etwas Treffliches leisten will
Hätt' gern was Grosses geboren,
Der sammle stil und unerschlaft
Im Kleinsten Punkt die grösste Kraft.

Schiller.

A cincea fază şi ultima avem instituirea cursurilor de gimnastică suedeză, cum glăsueşte deciziunea ministerială din 1908, cursuri cari s'au ținut în două veri succesive, în 1909 şi 1910, la cari au participat maiştrii şi maestrele din țară, precum şi alte persoane particulare. Tot odată s'a hotărît de către Ministerul Instrucțiunii şi imprimarea unui îndrumător oficial, deziderat pe care-l formulase maiştrii încă la 1904, întocmit în spiritul sistemei suedeze. Ca o consecință a acestei îndrumări, Ministerul Instrucțiunei convoacă o comisiune care hotărî ca pe viitor aparatele de gimnastică ale şcoalelor secundare, în cazul cînd ele se vor comanda de către casa şcoalelor, să se construiască numai din cele suedeze, numind comisiunea, în procesul verbal, şi şcoalele unde să se repartizeze aparatele ce se vor construi. Rezultatul final al acestei ultime faze, ca şi celelalte anterioare, a fost cu totul negativ: fiindcă unele persoane oficiale, înveşmîntate cu acea putere discreționară, dar abusivă, puneau tot felul de piedici propagării ideilor bune; fiindcă în momentul cînd s'au comandat aparatele pentru şcoalele secundare din țară, ele s'au făcut cu totul din alte sisteme de cît din cea suedeză şi de o calitate incomparabil de inferioară. Semnalîndu-se Ministerului Instrucțiunii, în special casei şcoalelor, de către unele direcțiuni şcolare din țară despre această schimbare, administratorul casei şcoalelor, un fel de funcționar obsedat de ideia că instituțiile țării constituesc propriul său apanaj, prin adrese insolite răspunde că: *administrația casei şcoalelor hotăreşte şi ea plăteşte,* bine înțeles chiar cu rizicul cînd asemenea dispositiuni se fac în detrimentul şcoalei?.. Nu mai vorbim despre *Manualul de gimnastică suedeză,* ediție oficială, cu a cărei apariție s'a cheltuit destui bani, căci el împodobeşte rafturile casei şcoalelor.

In asemenea împrejurări, atît de dăunătoare învățămîntului unei țări, împrejurări determinate fie din rea credință sau din inconştiență, faptul e acelaş, produce cea mai dureroasă impresiune celor ce să strădănuesc pentru

o idee folositoare şcoalei, încît profesorul universitar *Weissenfels*, în cartea: Die Bildungsurren der Gegenwart, are perfectă dreptate cînd spune: „Nichts ist ärgerlich, als wenn tief in Wesen der Schule und namentlich des gemeinschaftlichen Unterrichts uzurzelnde Unvollkomenheitein, welche durch reine Reform beseitigt werden Rönnen, immer wieder vom Standpunkt einer einseitigen und ubelwollenden Betrachtung scharf angegriffen werden".

Dacă învăţămîntul unei ţări reclamă energii necesare unei vieţi viitoare, dacă în educaţiunea integrală a tinerimei trebue de observat o perfectă armonie între spirit şi corp, apoi îngrijirea sănătăţii acesteia şi în special desvoltarea fizică a ei, se impune fără şovăire. In cazul acesta cei ce sînt chemaţi a veghea asupra acestei chestiuni, trebue să observe lucrurile limpede şi să pună în vedere adevăratele principii şi idei, cari pot folosi ţării şi tinerimei. Din două una: ori această parte a educaţiunii integrale, desvoltarea fizică, e nefolositoare copiilor şi atunci urmează să fie eliminată din şcoale; ori ea prezintă un deosebit interes, aşa după cum e preconizată aiurea, şi în cazul acesta trebue să i se acorde o altă situaţiune şi îngrijire în învăţămînt.

Situaţiunea cum se prezintă astăzi: Cu locale a căror construcţiune lasă de dorit, atît din punct de vedere technic cît şi higienic, locale unde elevii pot să-şi stingherească sănătatea şi cită o mai au, de cît să şi-o sporească, aş putea zice locale mai mult de contaminare de cît de întremare. Cu tot soiul de aparate, unele mai nepractice şi mai periculoase de cît altele, cari constituesc un isvor de diformaţiune de cît de corecţiune. Cu un personal de învăţămînt —cu mici excepţiuni—recrutat la întîmplare, fără vre-o selecţiune serioasă, de către comisiuni alcătuite după stăruinţele politice sau electorale, lipsite ele înşile de idei şi directive. Cu programe şcolare unde să deslănţueşte o adevărată disproporţie între munca copiilor şi sănătatea lor, e invederat că în asemenea condiţiuni un ast-fel de învăţămînt în loc să fie folositor devine o calamitate. Iar sacrificiile făcute de ţară, zadarnice.

Cugetătorii profunzi ai tuturor vremurilor, făuritori iscusiţi şi deslegători încercaţi ai problemelor de sociologie şi de pedagogie, au înţeles de sigur altfel scopul educaţiunii fizice, atunci cînd au pus-o paralel cu cea intelectuală, de cît în chipul cum ea se desleagă şi să aplică astăzi la noi. Căci Rousseau, despre care Götthe zicea că în urma ideilor sale o lume nouă începe, pe cînd cu ale lui Voltair, o alta dispare, spunea: „Exerciţiul corporal nu stingherește operaţiunile spiritului. Amîndouă acţiunile trebue să meargă de comun acord".

Or cum spunea Spencer, despre care Darwin afirma că e cel mai mare filosof al Engliterei, din secolul său, cînd adăoga: „Educaţiunea fizică trebue privită ca o chestiune vitală şi ea trebue rezolvită cu ori-ce preţ, dacă voim să oprim degenerescenţa umanităţii. Nu e vorba numai de prezent şi de noi înşi-ne, dar e vorba de viitor şi de copiii noştrii". Cam în felul acesta să exprimă mai toţi cugetătorii diferitelor epoce, pînă în vremea noastră, preconizînd aceleaşi idei.

In această luptă de întronare a ideilor, bune, pe lîngă amărăciunile şi scepticismul ce ne copleşeşte, avem însă, şi o mîngîere: sprijinul unora din oamenii de ştiinţă de la noi, puţini la număr, dar pe deplin edificaţi asupra modului de întrebuinţare a educaţiunii fizice în şcoale, ca de pildă d-nii d-ri Mărgăritescu şi Virgil Popescu, medici cari au ţinut admirabile cursuri în vara anilor 1909 şi 1910. Dr. Popescu Cernica precum şi alţii. Părerea d-lui dr. Popescu-Cernica, în studiul său: Sănătatea şi frumuseţea corporală, e lămurită: Prin acţiunea ei asupra sistemului muscular, articulaţiunilor şi scheletului, gimnastica suedeză desvoltă într'o armonie perfectă diferitelor grupuri musculare, corijează atitudinele vicioase şi merită mai mult de cît ori care altă metodă de gimnastică să fie privită ca o ştiinţă raţionată a mişcărilor proprii a desvolta sistemul muscular într'un scop higienic, teraupeutic şi estetic.

Incheind aceste reflextuni, în speranla unor vremi mai prielnice chestiunilor şcolare despre care e vorba, atît de apreciată la alte popoare şi atît de depreciată la noi, în speranţa unor momente de reculegere a celor ce sunt chemaţi să hotărească directiva ideilor bune în mijlocul şcoalei, să exclamăm, ca şi fecioara din Orleans a lui Schiller, în nădejdea unei situaţiuni mai bune:

Der schwere Panzer wird zun Türgelkleide;
Kurz ist der Schmerz, unendlich ist die Freude

Ioan Bucovineanu.

1 Ianuarie 1912

ANUNCIU

Perdut un cîine Setter, culoare maro roşietică, capul mare, urechile pioarele asemenea, puţin pătate cu alb. Răspunde la numele de **Reck**, cine-l va găsi, şi-l va aduce strada Sărărie No. 87, va primi o bună recompensă.

Juraţii şi plagiatul Cuza

— Convorbire cu d. avocat Lascar Antoniu —

Verdictul juraţilor în procesul de plagiat Cuza-Socor, a dat naştere la diferite discuţiuni în presă. Astfel „Viitorul" şi alte ziare, se întreabă dacă juraţii au avut căderea şi competinţa a se pronunţa într'un proces literar şi dacă în verdictul lor, prin care achită pe Socor, se afirmă că Cuza este un plagiator.

In vederea aceasta am căutat să facem o anchetă, luînd lămuririle unor persoane, cari cunosc dezbaterile ce au avut loc în acest proces, şi în acest scop m'am prezentat d lui avocat Lascar Antoniu cerîndu-i părerea.

— *Verdictul juraţilor dat în procesul Cuza-Socor, este de natură a nu l considera pe d. Socor calomniator numai, sau şi de a afirma că lucrarea d-lui Cuza asupra „Poporaţiei" este un plagiat?*

— Răspunsul meu afirmativ, adică că juraţii achitînd pe d. Socor au confirmat plagiatul lucrărei „Poporaţia" a d-lui Cuza îl găseşti în art. 294 c. p., şi mai eloquent confirmat în textul întrebărilor pe care preşedintele Curţii le-a pus juraţilor spre a răspunde.

In adevăr, art. 294 din c. p., coprinde ca element esenţial al calomniei o denunţare scrisă sau verbală conţinînd fapte „neexacte", de natură a-l expune la ura şi dispreţul cetăţenilor.

Indată ce inculpatul dovedeşte instanţelor înaintea cărora e tradus că faptul imputat este adevărat, nu mai este calomnie şi urmează a fi achitat.

Astfel e cazul şi cu d. Socor. In broşura sa „Plagiatul d-lui A. C. Cuza" s'a ocupat de lucrarea acestuia „Poporaţia„ aducîndu-i imputarea de a fi plagiat din diferiţi autori ca: Everett, Jean B. Say, Loria, Herbert Spencer, şi alţii, justificînd aceasta prin punerea pe doua coloane a pasagiilor din „Poporaţia" luate din textele denunţate ca plagiate.

Cum a trebuit să se apere d. Socor, înaintea juraţilor? Dovedind că denunţarea sa scrisă este adevărată, adică, că d. Cuza a plagiat, întocmai cum d. Socor i-a imputat în broşura pe care a publicat-o. Şi asupra acestei dovezi nu mai încape îndoială că d. Socor a făcut-o cu lux de probe, în cele 5 zile de desbateri, în atenţiunea tuturor celor cari au urmărit cu un viu interes dovedirea isvoarelor din cari a fost alcătuită „Poporaţia" semnată de A. C. Cuza.

*

— *Dar d voastră mi-aţi afirmat că chiar textul întrebărilor pe care preşedintele Curţei le-a pus juraţilor spre a răspunde, este de natură, în urma răspunsului juraţilor, de a afirma că lucrarea d-lui Cuza, e un plegiat. De unde rezultă aceasta?*

— Foarte simplu. Preşedintele, la alcătuirea întrebărilor era dator ca să aibă de normă desbaterile cari au avut loc şi elementele delictului de calomnie, adică dacă ceia ce se impută de Socor lui Cuza, că a plagiat, este sau nu adevărat.

Or în toate cele 5 zile de dezbateri nu s'a discutat de cît chestia plagiatului. C. Cuza încercînd să arate că n'a plagiat,—Socor reuşind să dovedească pasagii întregi luate din alţi autori străini, fără a fi puşi în ghilemele sau citaţi cel puţin la sfîrşitul frazei care încheie pasagiul ce şi-a însuşit.

Prin urmare preşedintele nici nu putea proceda altfel de cît prin a pune juraţilor întrebarea—*dacă lucrarea d-lui Socor „Plagiatul d-lui A, C. Cuza" conţine fapte exacte sau neexacte*—cum o rezuma în textul întrebărei, referitor la plagiatul d-lui Cuza prevăzut în broşura d-lui Socor şi pe care d-sa o justificase juraţilor.

Cînd dar juraţii la această întrebare au răspuns negativ in ceia ce priveşte culpa ce i-o adusese Cuza lui Socor de a-l fi calomnit prin atribuirea de fapte neexacte, s'au pronunţat chiar prin acest răspuns în mod afirmativ—„adică că opera d-lui Cuza este plagiată",—fără de care răspus Socor nu putea fi achitat.

Dar chiar d. Cuza a terminat pledoaria sa amintind juraţilor că verdictul lor are să hotărască dacă d-sa e un plagiator sau Socor un calomniator.

Nu înţeleg dar, ce rost mai are astăzi a se discuta din nou dacă „Poporaţia" d-lui Cuza este sau nu plagiată, cînd ne găsim în faţa „lucrului judecat".

— *Dar tocmai ziare, ca „Viitorul" şi altele pun astăzi în discuţie căderea juraţilor, de a discuta procese literare?*

— Discuţia aceasta deşi tardivă, totuşi nu poate înlătura concluzia legală a deciziunei Curţei cu juri: că lucrarea „Poporaţia" semnată de A. C. Cuza este plagiată.

Primesc însă să discut şi această chestie.

Despre căderea legală a comisiunei juraţilor în procesul Socor-Cuza nu poate fi vorba. Era în cauză un delict de calomnie pretins a fi săvîrşit de către Socor pe calea tiparului, era sesizată Curtea cu juraţi prin însăşi reclamaţia d-lui Cuza şi deci perfect competinte de a judeca faptul.

— *Dar despre căderea ştiinţifică sau literară a comisiei juraţilor?*

— Da am citit ziarele „Viitorul" şi pînă la un punct chiar „Adevărul" îşi exprimă părerea că procesele de natură ştiinţifică sau literară sînt prin natura lor deplasate cînd se aduc înaintea instanţelor ordinare. Perfect de acord în această privinţă şi d. Badareu, în documentata sa pledoarie a reproşat d-lui Cuza că nu a adus chestia deadreptul înaintea aeropagului ştiinţei noastre.

Prin această discuţie însă nu numai că nu se poate înlătura concluzia legală a deciziunii juraţilor, în ceia ce priveşte plagiatul Cuza, dar nici nu micşorează cu nimic efectul ei, şi iată de ce: din comisiune făceau parte persoane intelectuale ca avocat, doctor, profesor, student, căpitan şi maior în retragere; prin urmare cetăţeni cari aveau competinţa cerută pentru a decide dacă lucrarea „Poporaţia" este sau nu plagiată".

Dar această competinţă ilegală şi ştiinţifică le-a recunoscut o juraţilor însuşi d. Cuza atunci cînd i-a sezizat, cît şi în timpul desbaterilor, cînd s'a aparat de imputarea de plagiator. Juraţilor li s'a dat spre controlare atît lucrarea d-lui Cuza cît şi broşura lui Socor, şi timp de cinci zile dînşii au urmărit atît apărarea cît şi învinuirea de plagiat, sprijinite pe nenumărate citaţiuni de autori pe care juraţii le controlau cu cel mai viu interes.

Cum se poate spune dar că juraţii nu au avut pregătirea de a controla, cînd ei nu aveau altceva de făcut decît să urmărească pasagiile din „Poporaţie" puse de Socor pe două coloane, cu textele denunţate a fi plagiate, cuvînt cu cuvînt şi fără ghilimele, din autorii „economişti Eweret, Jean B. Say, Loria şi alţii?

După cum vezi, pentru un ast fel de plagiat *sui-generis*, juratul nu avea nevoe să fie economist şi nici prea mult obişnuit cu lucrările şi procedeurile literare. Avocatul, proesorul, medicul şi ceilalţi pot avea dar toată pregătirea, după cum se prezentau împrejurările şi faptele în procesul Cuza-Socor, ca să se prenunţe dacă se găsesc în faţa unui plagiat sau a unei calomnii, ceia ce au şi făcut prin verdictul lor.

*

— *D. Cuza mai poate sesiza, astă-zi după ce justiţia şi-a dat cuvîntul ei, Senatul universitar spre, a se pranunţa din nou în chestia plagiatului „Poporaţiei"?*

— In mod legal nu. La mijloc a fost pentru d. Cuza o chestie de cinste în furtul literar pe care Socor i l'a imputat. A ales însă calea justiţiei recunoscîndu i atunci aceeaşi competinţă de a decide, ca şi celui mai înalt areopag al ştiinţei romîneşti, unde s'ar fi putut adresa, însă de la început. Astă-zi cînd justiţia s'a pronunţat gestul d-lui Cuza de a încerca să-şi retragă încrederea acordată, ar fi tardiv şi tot odată făcut în dispreţul autorităţei lucrului judecat ce au hotărîrile judecătoreşti definitive.

— *Ce părere aveţi asupra modului cum preşedintele Curţei a rezumat desbaterile în procesul Cuza-Socor?*

— M'a întărit mai mult în convingerea necesităţei de a se *suprima acest rezumat*, deziderat pe care de altfel l'am supus congresului avocaţilor din Iaşi.

Preşedintele Curţei cu juraţi a transformat rezumatul în procesul Cuza-Socor într'un adevărat rechizitoriu. Nu pot atribui această atitudine de cît sau unei severităţi căpătate ca magistrat prin o îndelungată aplicare a legei penale, sau propriei sale convingeri în chestia acestui plagiat.

Ori cum ar fi triejul ce a făcut argumentelor apărarei lui Socor şi a desvinovăţirei lui Cuza, imparţialitatea a suferit.

O spun aceasta nu pentru a aduce o învinuire ci spre a releva mai mult inconvenientul acestei dispoziţiuni a procedurei noastre penale în chestia juriului criminal şi a articula asupra necesităţei suprimărei acestui rezumat după cum a făcut legiuitorul francez 1881.

„Adevărul"

VIZITAŢI MAGAZINUL
de
BIJOUTERIE ŞI CEASORNICĂRIE
LAZAR IOSEF
din piaţa CUZA-VODA
în casele marelui otel Continental.
Magazinul e asortat de curînd cu frumoase articole din streinătate, ca inele, cercei, braţari, broşe, lanţuri, etc. cu preţurile cele mai modeste.
Mare asortiment de diferite tacâmuri în argintării veritabile, precum şi cele mai noi fanteziuri în imitaţiune.

Societ. Cred. Fonciar Urban
DIN IAŞI

Se aduce la cunoştinţa publică, punerea în vînzare prin licitaţie cu oferte închise, a terenului imobilului fost Dulbergher din Iaşi, stradele: Alba 1, Cucu 57 şi Labirint 2 — 4, ficsîndu-se termenul de vînzare pe ziua de 15 | 28 Februarie 1912.

Terenul se vinde în total sau în parcele, arătate pe planul ce se poate vedea în toate zilele de lucru pînă la oarele 4 p. m. la sediul Societăţii Serviciul Contencios, — iar ofertele închise vor trebui să fie însoţite de garanţii de 10 la sută socotite din valoarea de ofertă a terenului, în total sau în parcele, indicate pe plan.

Ofertele se primesc pînă în ziua de 14 | 27 Februarie 1912 inclusiv, trebuind ca ele să înceapă de la suma de 95000 lei pentru întregul teren, iar pentru acele pentru parcele, de la sumele arătate în planul respectiv.

Direcţiunea.

Litere-Ştiinţe-Arte

Ywette la Viena.—Iată cum judecă o mare gazetă vieneză pe ilustra „diseuse" Ywette Guilbert, atît de dorită acum de publicul iaşan.

„Şase-spre zece tipuri de femei în 16 cînturi (chansons)! In fiecare din acele 16 bucăţi pe care d-na Yvette Guilbert le-a cîntat şi reprezentat aseară, a creat într'adevăr un tip.

In mod conştiincios ea făcu să strălucească în oglinda marei sale arte ceia ce însamnă femeea. în toate înfăţişările şi împrejurările. Intăiu vrista la care încep trezirile de primavară ale fecioarei. Apoi fu „Ma Grandmire" care a impresionat în chip mai artistic şi a arătat încă odată auditorului că e chemat să admire una din cele mai alese individualităţi ale spiritului francez.

Bunicuţa se extaziază în faţa nepoţilor şi se pierde în duioase amintiri, pînă ce, ruşinată, tace din nou. Tot ce e mişcător în bătrîneţe şi toate contrastele între această stare şi vrista aventurilor amoroase se exprimă în cîteva strofe de un humor emoţionant. Apoi veniră la rînd caracterele; apoi tipuri de femei ca: beţiva, frumoasa de pe bulevardari, clienta marilor restaurante de noapte, în sfîrşit ca o teribilă apoteză „La femme" de Jules Laforgue, corul dintre cei mai ciudaţi între poeţii noui.

Publicul nu mai contenea cu aplauzele. A două ca şi întăia seară fu un eveniment artistic".

După această recomandaţie a criticei vieneze, iaşanii nu vor scăpa ocazia de a admira, pentru întăia dată talentul ou totul original şi creator al fermecătoarei Yvette Guilbert.

*

STRUNA ZILEI

CONFUZIE DE TERMENI

Menagiul soţilor Rostaud s'a terminat printr'un divorţ, în urma unei înţelegeri comune.

Telegramă.

Menagii sombre, fără soare
Din care fugi, ca să nu degeri...
Nu-i înţelegerea comună,
Ci vorba e de,. neînţelegeri.,

INFORMAŢII

❑ Un domn C. G. Sturza ne comunică, din proprie iniţiativă—fiindcă noi nu l'am întrebat nimic—profesia sa şi domiciliul seu, adăugînd că este gata să ne dee orice satisfacţie 'i vom cere.

Probabil că domnul Sturza, avocat, strada sf. Atanasie 17 (dispărţirea nu este pusă), ar fi voit să zică „sunt gata să primesc marturii dv".

A zis, însă, „vă dau ori ce satisfacţie", ştiind, probabil, că nu-i vom pretinde nici una.

❑ Mîne Joi, de la oarele 5 în jos, Cercul didactic din Iaşi va ţinea o nouă şedinţă, în continuare a şedinţei de Luni 23.

Pentru această şedinţă sînt rugaţi a lua parte toţi membrii cercului didactic, întru cît se va discuta chestia sporirea salariilor institutorilor urbani, salarii cari rîdicate în proectul de buget la 240 lei lunar, au fost readuse la starea veche de 225 lei,

E vorba de a se lua o hotărîre drastică şi anume ca toţi institutorii din întreaga ţară să se retraga din toate societăţile cu caracter de activitate extraşcolară.

❑ **Birourile redacţiei şi administraţiei OPINIEI, se află instalate în strada Gh. Mîrzescu No. 25.**

A. C. Cuza şi colegii săi—profesori

— Sudălmi şi înjurături la adresa profesorilor universitari din Iaşi —

Fiind că profesorul Universitar Matei Cantacuzino, a protestat contra verdictului juraţilor, în calitatea sa de coleg al d-lui Cuza, credem interesant să reproducem părerile ce le are d. Cuza şi despre d. Cantacuzino, şi despre ceilalţi profesori universitari din Iaşi, şi să invederăm cîtă dreptate a avut Socor, cînd a numit pe Cuza calomniator ordinar.

Iată cîte-va mostre de sudălmi şi înjurături, apărute toate în „Neamul Romînesc, sub iscălitura A. C. Cuza.

Profesori smintiţi.—*„Noroc numai că la o poporaţie de 30,000 locuitori romîni, cît are Iaşul,* **cinci smintiţi** *nu sunt prea mulţi". Cei cinci smintiţi sunt: profesorii Paul Bujor, C. Tiron, I. Simionescu, G. Socor şi Dr. Leon. (Neamul romînesc No. 117, anul al 4 lea, 1909, pag. 1988).*

*

Cahalul în Universitate.—*„Oştirea în serviciul Cahalului, chemată să distrugă pe naţionalişti, se măreşte pe fiecare zi". Ea se compune din profesorii: C. Tiron, Paul Bujor, Rădulescu-Motru, I. Simionescu, Ovid Densuşeanu şi Gh. Panu (Neamul Romînesc No. 126, 1909).*

*

Domnul Stere filo-avreu.—*„Poporanistul C. Stere, şeful partidului naţional-liberal. tovarăş cu binemeritosul Saneileibici la „Viaţa Romînească", de la care se inspiră, desigur, şi în politică, după cum o dovedesc ideile sale filo-jidoveşti, ca şi porniriile iudaice antinaţionaliste pe care le manifestează la ori-ce prilej".*

*

Domnul Cantacuzino.—*Ferreristul acum M. B. Cantacuzino, şeful partidului conservator, cu miros pronunţat de idei anarhiste, esenţă de Barcelona şi cu simpatii parfumate, de mult cunoscute, pentru jidani". (Neamul Rom. No. 117, 1909, pag. 1990).*

*

Manifestaţii contra profesorilor—aprobată.—*D. Cuza aprobă fluerarea profesorilor Bujor şi Simionescu de către studenţi, pe care o numeşte* **„protestare legitimă"** *şi* **„Un act politic însemnat".** *(Neamut Romînesc No. 123, 1909, pag. 2084).*

*

D. Rădulescu-Motru.—*„Rădulescu-Motru şi Kant e—permiteţi-mi şi mie o glumă—riscant. Riscant şi cu Ficht — cum ar zice jidanii—Farflicht! Şi nu vă închipuiţi că ne vom amesteca în relaţiile filosofice ale lui Motru cu dînşii, cîte vor fi. Suntem dar discreţi. Pe noi ne interesează numai părerile cu privire la problema jidovească, ale acestor giganţi. Ca să se vadă—dacă mai era încă nevoe—că motrii nu-s kanţi (în stilul lui Moralescu).*

„Ştiţi d voastră că Motru al nostru se rînjeşte filosofic, adică rîde cum s'ar zice cînd vorbim de Cahal. E mai presus de faptul acesta, cu ale sale idei. Şi scrie broşurele în editura judaică Lumen, *— cumbătîndu ne pe noi—cu* potret. *E un cap atît de interesant a lui Motru! Marcant! Vă rog, nimic de a lui Kant". (Neam. Rom. No. 126, 1910, pag. 2002).*

❑ In noul program de astă seară, Mercuri 25 Ianuarie, al cinematografului Pathé-Frères, din Sala-Sidoli se reprezintă între altele:

Copilul ocnaşului. Scene însufleţite din cruzimele vieţei.

Creşterea fazanilor. Interesante scene şi vederi după natură.

Mesagera fericirei, comedie.

Fata morarului. Mare dramă romantică în două părţi. Toate rolurile sunt interpretate de artişti renumiţi ai teatrelor berlineze.

Inelul sau copila nevinovată. Isforisire însufleţită. Primul subiect din seria „Le Film d'Aart". In această desfăşurare se disting doi copii de artişti pariziani.

Willy contra lui Jim Jackson. Scene humoristice.

Joi 26 Ian. program nou cu: Isabella, roman istoric în care apare pentru prima oară d-ra Mărioara Ventura, exc. artistă dramatică, care obţine actualminte succese colosale la teatrele principale pariziane.

D-ra Mărioara Ventura este o romîncă dotată cu un talent teatral extraordinar, care atrage admiraţia păturei culte pariziane.

❑ **Accident mortal.** — Vagonul de transportat material, al tramvaiurilor electrice din Iaşi, condus de manipulantul Ionescu şi avînd în vagon pe lucrătorul Palea, se reîntorcea aseară pe la orele 10 jum. spre uzină, venind de la Nicolina.

In dreptul podului roş, lucrătorul Palea, crezînd că vagonul şi-a micşorat viteza, şi voind să sară jos, a fost prins de roatele din urmă ale vagonului, care l-a tăiat peste mijloc.

Fiind transportat la spitalul central pe drum a încetat din viaţă.

Ultime INFORMAȚII

❑ *Caragiale oprește reprezentarea pieselor sale, fără autorizarea sa scrisă.*

Maistrul Caragiale telegrafiază Opiniei *din Berlin :*

Rog anunțați, că interzic oricărui teatru reprezentarea pieselor mele, fără autorizația mea înscris. Salutări cordiale

(s) *CARAGIALE*

❑ *Domnul Take Ionescu a sosit astă-zi dimineață în Iași. Astă-zi și mîine va pleda în două procese, la Curtea de Apel.*

❑ **Incă un corb.**—*La asociația celor 4 corbi din Iași, cari s'au azvîrlit asupra hoitului guvernului, trebue să mai adăugăm încă un distins asanator de moravuri, d. profesor I. G. Tufescu.*

Acest personaj foarte curățel, a fost multă vreme supărat pe direcția locală a partidului carpist, fiindcă „ideile" sale nu se potriveau cu ale partidului. De aceea a și demisionat din partid și n'a luat parte nici la banchetul prin care națiunea a consfințit succesele d-lui Greceanu.

Astăzi iar se potrivește în „idei" cu partidul, căci a fost numit un fel de inspector școlar pedagogic, în care calitate pe lîngă leafa lunară de 500 lei, mai ia și leafa catedrei, de oare-ce suplinitorului nu'i plătește de cît 100 lei lunar, cu aprobarea ministerului.

La toate aceste „afaceri de idei", astăzi mai adaugă încă una care este pur și simplu o murdărie: a vîndut ministerului de industrie cu 15,000 lei (cititi cincispre-zece mii) *„o sistemă de citit toate tabelele și calculele relative la măsurile noi și vechi", adecă ceva foarte necesar într'o țară de gogomani, care nici măsurile nu știu să le citească.*

In ce privește competința sa, profesor de geografie, *de a face tabele* de calcule, *nu avem nimic de zis, de oare-ce bazaconii de astea s'au mai văzut între cei cc se hotărăsc cu ori-ce chip să asaneze.*

In ce privește, însă, prețul cu care numitul supărat a consimțit să reintre în ceata intelectualilor cari rîdică prestigiul partidului d-lui Grecianu, n'avem de zis de cît că ie foarte scump și nu face.

In ce privește, în sfîrșit, lumina tristă în care acest fapt, între atîtea altele, pune guvernarea d-lui Carp, nu avem de zis de cît că, aceea ce s'a început cu „voi da drumul nebunilor" se sfîrșește cu „am dat drumul pungașilor".

❑ *Domnul Matei Cantacuzino a pretins că prezența sa la întrunirea de Vineri, a fost* întîmplătoare. *Aceasta înseamnă, că d. Cantacuzino n'a avut curajul să declare că a venit express la acea întrunire.*

Domnul Cantacuzino convenise din ajun să se trimeată o sanie la el acasă să-l iee.

In sanie a fost urcat un redactor al Evenimentului, *care s'a întors „întîmplător" cu d. Cantacuzino, care a vorbit tot „întîmplător".*

❑ *Un gardist, cu un plic galben în mînă, căuta ieri dimineață redacția* Evenimentului. *Spunea gardistul că este trimis de d. Teodoru, comisarul secției 4-a, la d. R. Suțu, administratorul ziarului guvernamental, să iscăliască niște chitanți, pe care administratorul le-a trimis comisarului nesemnate.*

In plicul galben se aflau **20** *chitanțe d'ale „Evenimentului", pe numele unor negutitori evrei din piața Halei, de încasat cu sila, de comisarul secției IV-a.*

Onoare d-lui Greceanu, autisemit și boier.

❑ *D. P. P. Carp, care este unul din cei mai buni agricultori din Moldoa a hotărît să se retragă definitiv din agricultură. După ce a arendat moșia Durnești, a arendat astăzi și domeniul Țibănești, unui d. Spiegel din Botoșani cu 120.000 anual, vînzîndu-i și gospodăria pentru 310 mii lei.*

❑ *Inaintea Curții cu juri s'a prezintat astăzi, spre judecare, procesul de delict electoral pe care prefectul județului Iași l'a intentat d-lui A. A. Badareu cari l'ar fi calomniat pe prefect cu prilejul unui discurs ținut pe timpul perioadei electorale.*

Curtea, în unire cu concluziile procurorului, a dispus trimiterea dosarului la instrucție — întru cît n'a fost legal sesizată, spre a se ordonanța în cauză.

❑ *Ca o dovadă pînă unde merge ura d-lui Marghiloman, contra familiei Brătean, va servi și următorul caz foarte mic, dar eare va invedera toată micimea de suflet a ministrului de interne.*

Iată despre ce e vorba : la casa d-nei Pia Brătianu, văduva lui Ioan Brătianu, stricîndu-se o conductă de apă, fu chemat arhitectul casei Brătianu, care constată că este nevoe de o reparație.

Arehitectul merse la Primăria Capitalei și-i ceru cuvenita autorizație, care fu aprobată cu observația verbală că pînă la eșirea autorizației de la registru, se pot începe reparațiile.

Arhitectul începe reparațiile, dar în același timp d. Marghiloman fu autorizat, că la casa d-nei Pia Brătianu se fac reparații fără autorizația comunală și atunci o comisiune descinsă la casa d-nei Brăteanu, dispunînd ca lucrul să înceteze și spunînd că va dresa cuvenitul proces-verbal de contravenție.

Numai după ce architectul veni și dădu cuvenitele explicații, comisiunea se retrase, ordonînd ca lucrul să reînceapă.

❑ *O comisiune de ofițeri din Iași a fost însărcinată de ministerul de războiu, să cerceteze capacitatea fiecărei mori de măcinat grîne și depozitele de grîne de care dispun, pentru a se ști cîtă făină pot furniza la orice eventualitate, morile din Iași.*

❑ Pentru înființarea cooperativa societății de viticultură din Iași, s'au subscris pînă acum una sută mii lei.

Subscripția rămîne deschisă și amatorii de a intra în această asociațiune, sunt rugați să se adreseze d-lui dr. I. Manolescu, str. Tăutu 1.

In cursul săptămînei viitoare va avea loc adunarea constitutivă și alegerea consiliului de administrație.

❑ Doctorul Bacaloglu, cunoscutul postulant de grații guvernamentale, se află de o lună la București, pentru a căuta să capete pe cale politică, numirea la catedra regretatului dr. Russ, pentru care n'a putut căpăta recomandația profesorilor de la facultatea de medicină.

De o lună de zile secția de la spital, unde a fost numit tot grației gimnasticei, sale vertebrale, a rămas fără medic de oare ce și medicul secundar este în concediu. A ajuns ca bolnavii de boale interne din această secție, să fie îngriți de un chirurg.

In tot acest timp și lecțiile sale la facultate au fost părăsite tot așa fără rușine.

Nu mai cerem să se iea măsuri în această privință, de oare-ce autoritățile de care depind aceste măsuri— Epitropia și Facultatea de medicină—sunt de mult roase de semnele de adorațiune cu care acest fervent credincios își venerează icoanele.

❑ Pentru ziua de 12 Februarie 1912, ora 10 a. m. comisiunea de judecată a institutorilor, compusă din d-nii : C. N. Buzdugan, E. Cernătescu, dr. M. Manicatide, dr. Demetriade și președinte d. Porfiriu, va judeca pe învățătorul Gh. Crăcea, de la școala din com. Berteștі de jos, jud. Brăila, trimis în judecată de ministrul instrucțiunei publice pentru abateri grave de la îndatoririle sale de învățător.

❑ Sîmbătă după amiază se va întruni consiliul facultății de litere pentru a se pronunța asupra cererei d-lui Naum i de a se încredința catedra ținută de d. conferențiar I. Petrovici.

❑ In cursul săptămînei acești se va celebra logodna d-rei Filipescu, fiica ministrului de război, cu d. I. P. Carp, fiul președintelui de miniștri.

❑ La judecătorul de instrucție cabinetul I se instruește astăzi afacerea de plastografie de care d. Șumuleanu acuză pe d. Cădere, inspector școlar.

❑ D. Take Ionescu pledează astăzi la secția II-a a Curții, în procesul de trimitere Milas—Violatos, din Brăila.

Mîine va pleda la secția I a Curții, în procesul Sturdza—Fischer, relativ la contractul moșiei Flămînzi.

❑ Procesul plagiatului—o neplăcere. Domnul Iorga a consolat pe amicul seu Cuza cu două telegrame: una i-a trimis'o în prima zi a procesului, a doua după verdict.

Prima are următoarea glăsuire neplăcută pentru d Cuza : „în aceste momente de **neplăcere**, te asigur că sunt sufletește lînga tine".

In prima zi a procesului, cînd d. Iorga se exprima astfel, vorbise numai apărătorii lui Cuza: Bercea, Coroi și Abgar.

Iar d. Iorga spune „momente de neplăcere !"

Suntem de acord.

A doua telegramă, după verdict : „rădică-te, disprețuitor și peste aceasta".

Va să zică, au mai fost și altele !

❑ Astă-zi a sosit din străinatate un mare transport de măști, costume, peruce, deghizamente, la societatea de gimnastică din Iași, pentru balul mascat-costumat, ce va avea loc Sîmbătă, 28 c., în localul acelei societăți.

Doritorii de a cumpăra sau închiria obiectele mai sus enumerate, se pot adresa administrației societății, în fiecare zi de la orele 4—8 seara.

❑ **Cercul didactic din Iași** a ținut ședința sa septămînală, Luni 23 a. c. Au luat parte foarte mulți membri.

D-na Maria Tulbere, institutoare întreabă pe d. președinte al cercului că ce atitudine trebue să ia cercul față cu agresiunea ce a suferit unul din colegii noștri, d-na și d. C. V. Buțureanu, din partea studenților, cu prilejul procesului din urmă ?

La această întrebare se asociază mai mulți membri și adunarea hotărește ca comitetul cercului să facă demersuri pe lîngă ministrul instrucțiunei ca să ia sub înalta lui protecțiune garantarea persoanei profesorului întrucît el e și jurat și provocîndu-se astfel o anchetă din partea rectorului și decanatelor universității.

Dl. Victor Munteanu ridică chestia salariilor institutorilor urbani și se hotărește o ședință specială pentru Joi oarele 5 p. m.

❑ D-na Maria C. Buțureanu își continuă conferința sa asupra educației morale și membrii au hotărît ca pentru satisfaceree nevoilor urgente să se intervină prin o adresă la primăria locală ca să se mute din strada Muzelor casele de toleranță, întru cît pe acea stradă e trecerea elevilor la licee și gimnazii și a fetițelor școlii Oltea Doamna.

Chestia educației morale a proocat o vie discuție și toți au fost de părere ca să se dee o mai mare atenție la această parte, de și cade mai mult în sama familiei.

❑ Pe biuroul camerei va fi depus zilele aceste un proect de lege, prin care Eforia spitalelor sf tului Spiridon, va fi autorizată să vîndă de veci, prin licitații publice, toate bunurile mici de care dispune, adică viile și imobilele urbane.

❑ Ca dovadă că întrunirea de Luni a fost patronată pe poliție, servește și următorul fapt: antreprenorul sălei Pastia, refuzînd să închirieze sala, a fost chemat la poliție, și între dînsul și prefect, a urmat următorul dialog.

— De ce nu vrei să dai sala, studenților ?

— Fiind-că mi-i teamă c'or să'mi devasteze sala.

— Te rog să mă primești garant, că nu se va întîmpla nimic, și să le dai sala.

❑ Consiliul de răsboi va judeca în seziunea Februarie procesul de trimitere al administratorilor căpitan Predescu și locotenent M häescu, care fusese condamnați de consiliul corpului III la cîte un an închisoare.

Numiții mai fusese condamnați în aceiași afacere de falșuri și de consiliul corpului V.

*

Consiliul de război al corpului IV a judecat și condemnat astă zi pe soldatul Butnariu Rudolf, pentru desertare și ofensa superiorului, la trei ani ; celalți în procesele de astă-zi au fost condemnați la diverse pedepse mai mici.

❑ Iată programul detaliat al marelui concert ce va avea loc în sara de 30 Ianuarie, la Teatrul Național din Iași, cu celebra Ywette Guilbert, d-nii Louis Fleury primul flautist al celebrelor concerte, Colonne și Gustave Ferrari cunoscutul compozitor și pianist.

Légendes dorées *(16 – 18 secol) Jésus Christ s'habille en pauvre, Sainte Catherine, La passion, C'est le Moi,* d-na Ywette Guilbert.

Sonata în fa major (flaut și piano), Grave, Gigne, Adajio, Presto de Benedetto Marcelo, (1686—1739) d-nii L. Fleury și G. Ferrari.

Cbansons pastorales (17 secol) Il est pourtant temp de me marier. Les conditions impossibles. Margoton allant au Moullin. La petit bois d'amour. d-na Yvette Guilbert, d. Fleury.

Refrains populaires (18 sec.) Legende bretonne. Le Roi a fait battre tambour. Joli Tambour, Le cycle du vin. D-na Guilbert.

Variațiuni pentru flaut și piano. R. Hahn, asupra unei teme de Mozart. D-nii Fleury și Ferrari.

Chansons modernes. Les quatre 'Eduiants (Xanrof). Enfance (Francisc Jammes, muzică de Ferrari). La Soularde (I. Jony). Le jeune homme triste (M. Donnay). Ma tête (G. Secrétan). D-na Ywette Guilbert.

Programa detaliată și biletele la agenția teatrală ieșană „Thalia" (Maximovici), organizatoarea acestui superb și de elită spectacol.

!Înștiințare!

Fac cunoscut onor. Doamnelor și Domnișoarelor, că pe lîngă frizeria mea pentru domni, am deschis și un **salon pentru cuafură de dame,** *în str. Lăpușneanu No. 10, cu întrarea specială prin curte.*

Conducerea acestui salon, am încredințat o unuia din cei mai renumiți specialiști în arta adevăratei ondulațiuni **Marcell,** *adus cu mari sacrificii din Paris.*

Se execută ultimele creațiuni în lucrări de păr. ca : **cozi, frissete, chignons, peruci transformațiuni, bucle, bretoane,** *etc.*

Șamponarea și uscarea părului cu aparatul electric în timp de cîte-va minute.

Se vopsește *părul în : blond, chatain și negru. Se primesc comenzi și din provincie.*

Onor. Doamne, care doresc a fi coafate la domiciliu, vor bine-voi a anunța din timp. Pentru a nu fi expuse la neplăcerile inexactității, lucrătorul cunoaște limbele franceza, engleza, germana și italiană.

Cu stimă **GEORGES VOGT**

CURA — Cea mai raționată de **UNT DE PEȘTE** pentru ADULȚI și COPII —

e numai acea cu :

UNT de PEȘTE IODOFERAT SIMPLU și UNT de PEȘTE IODOFERAT cu FOSFOR **WERNER**

Aprobate de Consiliul sanitar superior și premiate la mai multe expoziții din țară și din străinătate, cu cele mai multe distincțiuni.

Unt de Pește iodoferat simplu e recomandat cu cel mai deplin succes contra : *Anemiei. inflamațiunilor osoase, scrofuloza, ghinguri inclinațiuni spre tuberculoză, guta, reumatism.* E un puternic nutritiv pentru persoane *slăbite* precum și un excelent tonic la *reconvalescenții sifilitici.* Pentru copiii de școală slăbiți prin munca intelectuală este un neîntrecut reconfortant. *Costul unei sticle de 1 kgr. 6 lei,* la care se adaugă porto.

Unt de Pește iodoferat cu fosfor e un medicament special pentru *copii rachitici,* spre a le întări oasele și un *tonic prin excelență* în perioada creșterci copiilor, în stările limfatice și a stadiului pubertății.

Costul unei sticle de jumătate kgr. 3 lei 75 bani, la care se adaugă porto.

Depozitul general *la farmacia* **I. Werner**, *furnizorul Curței Regale* **Iași.**

Pentru București : la Drogueria *I. Zaharia,* Str. Lipscani No. 35

Pentru Craiova : la Farmacia *Ed. Konteschweller.*

Cererile din provincie se execută prompt contra ramburs.

Ultima oră

București 25 Ianuarie

Excrocherii la o societate romînă din Paris

București.—Din Paris se comunieă, că un delegat al parchetului a de c n la sediul societății petrolifere romînă din Paris, care se ocupă cu exploatarea unor pretinse terenuri situate în Romînia, confiscînd registrele și toate scriptele, în urma unor denunțuri primite că acea societate ar fi de fapt o asociație de excroci.

Plecarea prințului Leopold Friederich

București. — Cu tren special a plecat astă-zi dimineață, la orele 10 jum., via Predeal, principele Leopold Frederich, care sosise la București, venind de la serbările din Sofia, împreună cu principele Ferdinand.

Principele a venit la gara de Nord, întovărășit de Rege și principele Ferdinand, și a fost salutat pe peron de întreg consiliul de miniștri și de ministrul Germaniei, d. Rosen.

S-a observat modul cu totul afectuos, cu care Regele a îmbrățișat pe principele Leopold.

CEARTĂ LA CHESTIA TRAMVAIULUI

București.—In cercurile politice se afirmă, că d. Nicu Filipescu ar fi covins pe d. Carp și pe elementul cantacuzinist, ca și noua lege a tramvaelor să fie abrogată și parlamentul să voteze o lege nouă prin care tramvaele nu ver putea fi exploatate de cît de comuna București, în regie.

D. Marghiloman s'ar opune violent la această nouă combinație si ar amenința cu demisia.

Războiul Italo — Turc

Știri de înfrîngerea italienilor desmințite

Roma. — Știrile date de ziarele franceze cu privire la o pretinsă luptă la Benghazi, în cari italienii ar fi fost învinși, pierzînd 1300 oameni, sunt cu totul false.

Noui asasinate a bandelor bulgare

Salonic.—Banda lui Cernopeiv, a apărut în regiunea Malech. Doi patriarhi, au fost asasinați aproape de lacul Zemqevadar. 13 bulgari bănuiți că ar face parte din bandă au fost arestați și transportați la Istip.

Generalul Caneva la Roma

Roma. — Generalul Caneva, a sosit astăzi, fiind primit la gară, de ministrul de răsboiu, de șeful marelui stat major și de un numeros public, cari i-a făcut generalului o frumoasă manifestație de simpatie.

Distrugerea forturilor Seik-Said și Varner

Massanach.—Vasul italian „Calabria" după o bombardare reușită, a distrus făcînd nefolositoare forturile turcești Seik-Said și Varner din care turcii își făcuse niște puncte strategice.

Noui lupte la Benghazi

Benghazi. — Agenția Stefani, află cu data din 5 Februarie : azi dimineață a avut loc o ciocnire între cavaleria italiană sprijinită de mai multe baterii de artilerie, cu un numeros grup de beduini. După o sîngeroasă luptă inamicul a fost pus pe fugă. Un detașament format din recruți arabi de la Benghazi s'a distins prin ordinea ținută în timpul focurilor.

Sinuciderea fostului guvernator

Taebris.—Fostul guvernator, s'a sinucis la consulatul englez unde se refugiase.

Un oraș distrus de tunurile italiene

Paris.—Agenția Hawas, află de la ambasada franceză din Constantinopole că orașul Djebana a fost bombardat. Șantierele și depozitele companiei de căi ferate din Yemen au scăpat neatinse.

Dr. J. BRENER

Fost timp de 2 ani asistent în clinicele celebre ale Profesorilor **Leopold** *(Dresden),* **Bumm** *(Berlin),* **Fränkel** *(Breslau).*

Specialist în Boale de Femei

MAMOȘ

No. 12 Strada Mitropoliei No. 12

Consultațiuni 9—11 a. m. 2—5 p. m.

Se caută un practicant de tipografie, care știe a lucra bine la zaț și Tiegeldruck-Presse. Se plătește bine.

A se adresa la *Librăria Meierovici,* Podul-Iloaei.

LABORATOR SPECIAL PENTRU ANALIZE MEDICALE

Dr. med. I. Nimereanu

— *Iași Str. Banu No. 1* **(colț cu strada Lăpușneanu)**

Analize de sînge pentru diagnosticul Syphilisului, Sero reacția Wassermann, Febra typhoidă, malaria ; anemia, etc. Analize de urină, lapte spute, suc gastric boale de stomach, Cyto diagnostic (liq pleurale, peritoneale, vaginale, liq. cefalo rachidian, etc,) analize de puroi, secrețiuni, blenoragice, cercetarea microbului syphilisului în manifestații primare (ulcer syphilitic) și secundare, (ulcer simplu) examenul părului, false membrane difterice etc. Examenul anatomo patologice de tumori și diverse secrețiuni patologice, etc.

Dr. H. Solomovici

Specialist pentru boale de

Nas, Gît și Urechi

Reîntors din Berlin și-a reluat consultațiunile. Orele 9—10 a. m. 3—6 p. m.

Str- Cuza Vodă (Golia) 67.

FAINA LACTATA NESTLÉ

Nutriment complect pentru copii, bolnavi și bătrâni

Conține cel mai bun LAPTE din ALPII

Se vinde la toate drogheriile și farmaciile din țară

Cutia lei 2.—

Repr. SAM. LÖBL

București.

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAŞI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afişe în diferite mărimi şi culori, broşuri, teze de medicină, cărţi de şcoală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Preţuri ieftene

Magazinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

— Casă de încredere, fondată în 1892 —

NOTE de MUZICA

Asortiment complect după Programa Conservatorului

Instrumente muzicale şi Accesorii

VIORI ŞI VIOLONCELE PENTRU CONCERT

Piane şi Pianine

Reprezentanţa renumitelor fabrici

STEINWEG, ROSENKRANZ

Vînzare şi în rate lunare fără acont—INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL *pentru reparare de Piane şi ori-ce instrument muzical.*

PATINE CU RULETE PENTRU SKATING

Calitate superioară—Preţuri reduse

Medalii şi Recompense la Expositiunile din Lyon 1872, Paris 1873, Paris 1878

DIGESTIUNI ARTIFICIALE

VIN

BI-DIGESTIF

CHASSAING

CU PEPSINĂ ŞI DIASTASĂ

Pepsina şi Diastasa sunt cei doui agenţi naturali şi indispensabili ai Digestiunei. **Vinul lui Chassaing** a obtinut, în 1864, un raport din cei mai favorabili la Academia de Medicină din Paris. De atunci, a luat un loc din cele mai importante în Therapeutică, şi este ţilnic prescris în contra

DIGESTIUNILOR DIFFICILE SEU INCOMPLECTE, DURERILOR DE STOMACH DYSPEPSIELOR, GASTRALGIELOR, CONVALESCENTELOR LUNGI, VĚRSĂTURELOR, DIARRHEIEI, PERDEREI POFTEI DE MĂNCARE, A PUTERILOR, ETC.

NOTA. — *Exist numeróse imitaţiuni şi contra faceri. — A exige acéstă semnătură în patru culori pe banda care sigiléza capsula.*

Chassaing

Paris, 6, avenue Victoria, şi în principalele Pharmacii.

Fabrica de oglinzi

Israil Berghèr—Iaşi

Premiat cu medalia de aur Paris 1911

Executa: oglinzi veneţiene, tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc, Giamuri bizotate, legate în metale pentru clădiri şi mobile. Execuţie din cele mai elegante ai moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din străinătate.

Reparaţiuni se execută cu preţuri modeste. Comenzile se primesc în localul fabricei str. Palat No. 62.

La fabrică se află în permanenţă o expoziţie cu produsele fabricei.

Teatrul Circ-Sidoli

Cinematograf

PATHÉ-FRÈRES

In fiecare seară mare reprezentaţie

Programul se schimbă Luni, Joi şi Sîmbătă

Matineuri

Sămbătă şi Duminică la 3 ore p. m.

Preţurile locurilor seara: Loia (4 persoane) 8 lei—Rezervat 1.50—Un scaun 1 leu—Balcon 70 bani—Galeria 50 b.

Preţurile populare obişnuite la matineu şi anume: Loja 4 lei,—Rezervat 80 b. —Stal 60 bani,—Balcon 40 bani,—Galeria 30 bani.

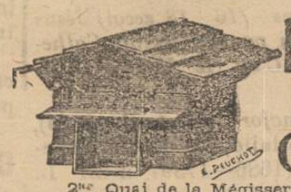

RUCHE à Cadres mobiles Prix: 20f Gariel

2me, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à. 0f

PONDOIR Prix..... 6f.50 R. GARIEL 2me, quai de la Mégisserie, PARIS

Abreuvoirs pour Poules et Faisans RATELIERS A LAPINS

Envoi franco de l'Album sur demande

BRASSE TAPIS Prix 14 ft. R. GARIEL 2me quai de la Mégisserie PARIS

Envoi franco de Catalog.

Raymond GARIEL

GRILLAGES, etc.

Envoi franco de l'album sur demande

GRILLAGES

Raym^d GARIEL, 2, quai de la Mégisserie, Paris

CLOTURES DE CHASSE, VOLIERES, POULAILLERS

RONCES ARTIFICIELLES. les 100 mèt. 5f.

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inscripţii la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Prinderiei No 17.

!! IGIENA ŞI FRUMUSEŢEA PIELEI !!!

se obţine prin întrebuinţarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile şi obrazul în contra influenţelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée îndulceşte şi nutreşte imediat pielea scorojită; nu este unsuros, neconţinînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină şi miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete şi catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se ataşează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu* „GELÉE-KALODERMA".

De vînzare la toate Farm. Drog. şi Mag. de Parfumerie de toaletă

Representantpentru — România — H. ŞIEBENEICHER — BUCUREŞTI — Str. Smîrdan 24

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ameţesc şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute şi dureróse* cari au resistat tuturor celorlalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antaiă să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 6 hapuri a doua zi: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue se ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VERITABLES PILULES MOUSSETTE de CLIN & Cie, de PARIS, cari se găsesc la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.

La 29 Octomvrie 1902, Academia de Medicină din Paris acordă Doctorului OLLIVIER

UĂ RECOMPENSĂ NAŢIONALĂ DE 24,000 FR.

AUTORISAŢIUNEA GUVERNULUĬ FRANCESCŬ. — ADMISŬ ÎN SPITALE DIN PARIS

Vindecarea sigură, radicală a *bólelorĬ de pele, darţilorĬ, vicerilorĬ sîngeluĬ, glanduleloriĬ, scrofuleloriĬ, reacutismuluĬ, rumatismuluĬ, tumoriloriĬ, afecţiuniloriĬ cangrenóse, lepreĬ, gatuluĬ, ulcerilorĬ inveterate şi atotuloriĬ bóle provenind* din necurăţenia şi alteraţiunea sîngeluĬ.

Specificŭ prin excelenţă contra *BÓLELORĬ SIFILITICE* şi a terribilelorĬ consecinţe; dobîndite sau ereditare, recente saŭ inveterate şi rebele (accidentilorĬ gureĬ şi a gâtuluĬ, putrediniĬ oseleriĬ). Nicĭ un altu medicamentu în lume nu pot sedă distinctiunile ce onóră Pesmeţii Dr Ollivier.

Celŭ mai efficace şi energicŭ dintre **DepurativiĬ pentru sange**

BISCUITS DEPURATIFS DU DOCTEUR OLLIVIER

Acesţĭ pesmeţĭ d'un gust fórte plăcutŭ şi de digestiune uşóră se conservă ani intregĭ în orce temperatură şi climă. Dupo 4 anĭ de experienţe publice ACADEMIA DE MEDECINA constată eficacitatea loriĬ constantă în bólele cele mai inveterate. — *Ŭă broşure acompaniaţă fie care cutie.*

Vorbindŭ de *Pesmeţiĭ depurativi* a Dr Ollivier, ACADEMIA DE MEDECINA, în raportulŭ seŭ oficial a *Guvernuluĭ francesŭ*, se exprimă astfelŭ: «Acestĭ pesmeţĭ oferŭ un «remedŭ de compoziţiune constantă, de «preparaţiune cât de perfectă posibilă.... «Ei pot da servicĭ mari humanităţĭ.»

Depositŭ Generalŭ: 62, rue de Rivoli, Paris

APROBAŢIUNEA ACADEMIĬ DE MEDECINĂ. — 60 ANĬ DE REUŞITĂ IN TOTĂ LUMEA

Tipografia H. Goldner, Iaşi Str. Mîrzescu.—Instalaţiune cu motoare electrice, executată de Iohau Krzyzanoski lăcătuş electrician, Iaşi, str. Păcurari

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași, str. Gh. Mironescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX—No. 1503—Vineri 27 Ianuarie 1912

Gestul d-lui Cantacuzino

In ticăloșia vieței noastre publice, e o adevărată virtute a ști să rîdici fără șovăire glasul, ori de cîte-ori simți datoria de a vorbi.

Cunosc un om, între puțini, care are această virtute aleasă. Acel om e d. Matei Cantacuzino.

Independent prin situație și prin temperament, distinsul profesor de la Iași, nu cunoaște nici „arta de a tăcea", nici eterna rațiune a disciplinei de partid, nici acele vagi și nenumărate considerații, care fac din noi toți adesea niște lași și niște fățarnici.

Dar d. Cantacuzino are și un mare păcat: e un sentimental. Și cînd ești un răzvrătit și un sentimental, atunci adio statornicie. Sufletul d-lui Cantacuzino e ca undele unui torent impetuos,—frumos de privit, greu de stăpînit.

De aceea n'a surprins pe nimeni gestul său de luni. De ce ar fi surprins pe cine-va? Era lesne de înțăles că senzaționa sa participare la întrunirea studențească nu era de cît chestie de impresie și de sentiment.

Cu toate aceste cred, că d. Cantacuzino a fost de data aceasta, ca și în alte rînduri, victima temperamentului și generozității sale, și că înduioșîndu-se la intervenția celor cari l'au solicitat, a săvîrșit o mare greșală politică.

Greșala constă întâi în faptul de a fi dat sprijinul său moral, mișcărei studențești,—mișcare începută prin dezordine de stradă și prin acte de nesocotință și de violență. In condițiile date, cînd o mînă de imberbi se rîdică împotriva unei hotărîri judecătorești, numind-o *verdictul infam*, cu pretenții de a da învățătură tuturor, singura intervenție cu putință ar fi fost numai aceea care ar fi potolit avîntul acesta zgomotos, făcîndu-l să îmbrace o formă potrivită și demnă.

Ce drept are cineva — ori cine — să protesteze contra verdictului dat? Impotriva „calomniei" de care s'a plîns,—d. Cuza ar fi avut atîtea arme de apărare! A ales juriul. Și d. Matei Cantacuzino nu e om să nu înțeleagă pentru ce colegul său a ales calea aceasta. Adepții d-lui Cuza protestează strigînd că juriul a suferit influențe străine și că plagiatul nu există. D. Cantacuzino face chorus cu dînșii, avînd doar atîta prudență să menajeze oare-cum unele aparențe. D-sa pretinde a fi citit broșura d-lui Socor și a nu fi găsit în ea de cît injurii. Foarte firesc. Acuzarea pe care broșura o formulează e de la început pînă la sfîrșit o lungă și gravă injurie—cu o singură condiție, ca acea acuzare să fie bazată pe un neadevăr. A făcut d. Cantacuzino această dovadă? Și de ce atîta senzibilitate pentru „injuriile" lui Socor? Care sunt menajamentele d-lui Cuza? Cine n'a suferit de violențele lui de cuvînt? Pe cine n'a atacat, pe cine a cruțat, pe cine nu l'a stropit de noroi și de venin?

A doua și principala greșală a d-lui Cantacuzino e de a fi dat sprijinul său dezinteresat, unei opere de politică detestabilă și nespus de primejdioasă.

Dacă procesul Cuza—Socor a fost o formă căutată pentru reabilitarea profesorului de economie politică, el n'a fost mai puțin și un act cu caracter politic.

Tactica d-lui Cuza și a partizanilor săi e de a face propagandă și de a cuceri teren, ori unde și cu ori ce prilej. In sălile de cursuri ca și în sălile tribunalelor, pretutindeni unde-l poartă interesele și împrejurările, nu-l vede nimeni scăpînd ocazia de a-și urmări bo'nava lui obsesie: *Cahalul*. Cîte-odată procedeul rentează, cum a fost în faimosul proces al cîrciumarilor,—în totdeauna însă el are cel puțin efectul de a întreținea o stare de spirite prielnică dezordinei.

Și dacă cel puțin utilizînd ori ce medii, ar întrebuința arme cinstite! Dar cîtă perfidie în opera aceasta înveninată! Tot ce nu e de acord cu politica „naționalistă" e „vîndut Cahalului", e dușman de neam.

D. Cantacuzino spunea la întrunirea de luni: credința de care e însuflețit d. Cuza, e o credință precumpănitoare în această țară și atacurile ce se aduc acestuia sînt lipsite de respectul cuvenit unei aseminea credințe".

Credința d-lui Cuza! Voi vorbi cu alt prilej de ea. Purificată de tot ce o întinează și redusă în ultimă analiză, ea ar însemna iubirea de neam și de țară. Dar în privința aceasta ce vrea să spue d. Cantacuzino? Că toți acei cari nu sînt alături de colegul său nu sînt buni romîni?

Asupra sentimentului fundamental toți sîntem de acord. Deosebirea începe acolo unde d. Cuza își formulează teoriile sale antisemite,—căci e cert că politica d-lui Cuza nu e politică, logic vorbind, naționalistă.

Deosebirea se fixează și mai mult acolo unde începe tactica și mijloacele de luptă a „naționaliștilor". D. Matei Cantacuzino, ale cărui credințe politice sunt în esență conservatoare, nu poate aproba tactica și mijloacele aceste, cum nu poate aproba acțiunea unei organizații, lipsită de răspundere. D. Cantacuzino nu poate aproba trecutul d-lui Cuza, nici nu poate blama atitudinea partidului conservator-democrat, față de acest trecut, pentru că d-sa nu poate apara anarhia, dezaprobînd simțul de ordine.

Pentru aceasta am spus că a făcut o mare greșală politică, primind să acopere cu autoritatea sa morală protestarea neligitimată a amicilor d-lui Cuza. Pentru aceasta am afirmat de asemenea că e lucru admirabil să n'ai nici odată rezerve cînd este să iai o atitudine hotărîtă în anumite împrejurări; dar că acest lucru admirabil devine o primejdie atunci cînd ești prea susceptibil la efectul celor mai neînsemnate atingeri din afară.

Eug. Herovanu.

Necuviința față de Coroană

Celace a făcut d. Filipescu, dîndu-și vesela demisie, constituie pur și simplu o necuviință față de Coroană.

Ingrozit de impresia pe care a făcut-o comunicatul Suveranului, transmis d-lui M. Pherekyde, Ministrul de război—a cărui purtare motivase demersul partidului liberal—și-a propus pur și simplu să anihileze efectele unui act *constituțional* **al M. S. Regelui.**

Inscenarea a fost simplă, d. Filipescu și-a dat demisia motivată pe criticile pe care opoziția îi le aduce cu privire la măsurile luate de d-sa pentru menținerea ordinei în Capitală, în ziua de 8 Ianuarie. Aflînd că fostul cabinet liberal, de la 1907, va cere Suveranului ca în conformitate cu art. 101 din Constituție, să-l trimită înaintea Inaltei Curți de Justiție, d. Filipescu a parodiat cererea liberalilor și a solicitat de la M. S. Regele ca și d-sa să fie pus sub judecată. Neapărat, Suveranul n'a putut de cît respinge cererea d-lui Filipescu, cum a respins-o și pe cea a liberalilor.

Avisele *în aparențe* **aceleași ale Suveranului în două chestiuni, iar** *în aparență* **contradictorii, fac azi deliciul guvernamentalilor, iar d. Filipescu e felicitat că a păcălit Coroana și pe liberali.**

Pentru ca aparențele farsei să fie și mai verosimile, ziarul francez al d-lui Marghiloman comite o nouă necuviință față de Coroană: fițuica la comunicatul încredințat de M. S. Regele d-lui Pherekyde și-l parodiază dîndu-i drept răspuns al Suveranului la demisia Ministrului de Războiu.

A parodia un act al Regelui, cînd Suveranul își exercită una din prerogativele Sale constituționale, constituie o necuviință de care nu s'a putut face capabil de cît un guvern presidat de domnul Carp.

Actualul președinte al consiliului s'a lăudat, la întrunirea majorităților, că a venit la guvern învingînd Coroana. D. Carp care'și închipuește în nesfîrșita i grandomanie, că a învins pe Rege, crede că are dreptul să-și și bată joc de Coroană. Țara însă, care are datoria imperioasă de-a veghea ca așezămintele ei cele mai fundamentale să nu fie atinse, va ști fără îndoială să pună la locul lor pe acei care încearcă în chip îndrăzneț să sape autoritatea uneia din instituțiile noastre cele mai scumpe: Coroana.

De datoria țării e să intervină. Aci nu e în joc persoana M. S. Regelui,—în teorie strict constituțională Suveranul e impersonal—ci e vorba de așezămîntul cela veșnic și permanent: dinastia. Pe aceasta va trebui s'o apere țara contra celuia care a avut ne mai auzita inconștiență de a crede că a învins-o.

„Verdictul" cel bun

Domnul Cuza pusese atîta preț pe verdictul juriului, încît nu numai că nu voia să admită intervenirea unui factor explicator, cum ar fi fost eexpertul, dar a declarat, că achitarea lui Socor ar însemna condemnarea reclamantului.

Legiuitorul a subliniat și el importanța verdictelor de nevinovăție, cînd nu le-a făcut susceptibile de recurs, căci verdictul negativ rămîne definitiv. Socor condemnat, ar fi putut face recurs; Cuza condemnat prin achitarea lui Socor, trebue să se mîngâe cu regretul lui Bercea.

Dar d. Cuza nu vrea să se ție de cuvînt. Declarația sa solemnă făcută juriului, el o reneagă și proclamă ca adevăratul verdict, acel pe care l'au pronunțat elevii sei în întrunirea de Luni.

Un verdict cu totul extra ordinar! Judecători elevii; lipsă reclamantul, lipsă reclamatul, președinte Cosmovici.

„Judecătorii" se duc acasă la d. Cuza, cu muzica, dau cetire contra—verdictului, d. Cuza îl primește cu vorbele: „acesta ie adevăratul verdict".

Cu acest „adevărat verdict", d. Cuza a șters de pe fruntea sa auto-pecetea plagiatului; el i va ușura urcarea scărilor Universității, spre a veni să predee carte.. judecătorilor sei.

Chiar ca hazmodie asemenea ridicol este respingător. Dar în desperare de cauză, d. Cuza primește situația ca foarte bună și rămîne profesor de Universitate.

Pe noi nu ne surprinde nimic. Noi am știut că declarația solemnă a d-lui Cuza avea să fie o figură retorică; am știut că, în vremurile de desordine în care trăim verdictul nu va avea nici o sancțiune pentru reclamantul condemnat.

Nici Universitatea, nici ministrul instrucției, nu vor lua nici o măsură. Plagiatorul dovedit, condemnat, va rămînea unde este—până ce lumina va învinge și va străbate prin nouri.

Astăzi, însă, d. Cuza se reabilitează prin verdictul studenților sei, pe cînd d. Iorga se plînge de decesul opiniei publice în Iași: d Iorga căzut în alegeri, d Cuza invins la juați, d. Buiclia condemnat pentru calomnie, d. Șumuleanu anchetat cu rezultat dureros.

Toate acestea nu dovedesc, în realitate, moartea opiniei publice ci, din contra, sunt simptome îmbucurătoare că opinia publică începe să se trezească.

Cînd se va fi trezit bine, catedra de economie politică a Universității din Iași ca și postul de chimist al statului, vor fi fost scoase la concurs.

Noi așteptăm cu toată încrederea retrezirea opiniei publice din Iași—și ea va veni, trebue să vie, trebue să învingă.

Politica de provincie

Un caz acru—delicios la Piatra Neamț capitala d-lui Leon Bogdan. El—cazul, nu d. L. Bogdan, merită să fie relevat, fiind că cuprinde în el unul din multele obiceiuri provinciale, cari trăiesc încă pentru a ne aminti că suntem situați la porțile Orientului.

Cazul ie următorul: unul din Șoarecii din Piatra—Vasile, dacă suntem bine informați asupra numelui din botez—are într'o zi, ca avocat, o neînțelegere cu judecătorul Rădulescu, un bun magistrat. Neînțelegerea aceasta datează de vre-o opt luni, cînd d. Vasile Șoarec, aderent al autorității morale, fusese deja la putere.

Domnul Șoarec la putere, domnul Rădulescu, magistratul regimului de la putere, sancțiunea visată de primul se vede de aci: d. Rădulescu nu mai poate fi magistrat în Piatra, unde d. Șoarec se află fruntaș al partidului Carpist. Ca să scape de el d. Șoarec reclamă ministrului, la Piatra vine inspectorul, care cu toate că reclamantul se află la putere, — deputat, membru în comitetul executiv—inspectorul nu găsește nici o vină d-lui Rădulescu.

Un șoarec devenit Rolando furioso—așa devenise d, V. Șoarec. Cum era să nu devie? Un magistrat are neînțelegere cu deputatul guvernamental Șoarec—una la mînă—inspectorul judecătoresc dă dreptate magistratului—două la mînă.

Atunci la ce mai servește puterea? Dacă magistratul Rădulescu s'ar fi făcut vinovat față de Șoarec opozantul, acesta ar fi înțeles: regimul l'a pus pe d. Rădulescu să fie brusc cu un fruntaș al opoziției. Dar așa...

Nu odată stăpînit de ură, d. V. Șoarec a cerut satisfacție ministrului. Ministrul i-ar fi dat-o, dar nu l'a lasat legea stabilității. Ca să-l potolească, i-a promis-o și d. Șoarec se află în o noua lună de așteptare—ca și cum ar fi de sex femenin, nu cogemete aderent al guvernului.

Iată-l pe d. Șoarec la punctul culminant al furiei și la o stratagemă de provincial, care a vărît în speriați guvernul. Domnul Șoarec, care știe că guvernul are oroarea deserțiunilor, ci să nu sufere blocul, dă ca din senin, o telegramă președintelui Camerei, cu conținutul tragic că-și depune mandatul de deputat—un adevărat doliu pentru oratoria parlamentară.

De ce demisionează—nu spune, ceea ce face pe președinte să creadă, că d. Șoarec, terească Dumnezeu, a trecut la takiști. Președintele cheamă telegrafic urgent pe d. Șoarec, îl roagă fierbinte să nu părăsească Adunarea în aceste zile ale întărirei guvernului—și atunci d. Șoarec scoate la iveală chestia Rădulescu, ca să se aleagă între el și Șoarec.

Ce se va înîmpla nu știm. Dar știm că d. Șoarec vrea, la putere fiind, să aibă o magistratură proprie, precum are un epistat propriu, sau un fanaragiu propriu.

Oribilă provincie!

OAMENI ȘI LUCRURI

Artistă caritabilă

Nu e numai o talentată „diseuse", o originală cîntăreață, pariziana Ivette Guilbert, atît de adorată de parizieni. Dar e și o generoasă donatoare, în stilul cel mai mare al carității.

Vorbind cu un ziarist vienez despre proiectele ei artistice, Yvette Guilbert a declarat că în anul viitor va rămînea la Paris, unde „Le Journal" îi construește un palat al ei propriu în care va reprezenta creațiunile sale, cu deosebire faimoasele reconstituiri poetico istorice.

„Am intenția să realizez la Paris cîștigul de trei sute de mii de lei anual de care am nevoie. Casa mea proprie va fi destinată și consacrată artei delicate, care e într'adevăr tînără și frumoasă. Poeții tineri să-și poată recita operile acolo; compozitori tineri să și recomande creațiunile. Artiștii să se poată cunoaște de aproape unii pe alții; cei creatori și cei cari interpretează să se poată înfrăți. Cunosc de pe acum palatul care întrupează orașul meu. Dar costă vre-o șase sute de mii de lei și bineînțeles va trebui să contribui și eu. Cînd voiu fi la Paris, voiu ști ce am de făcut. Sper chiar că vr'un Mecena milionar de pe undeva va avea minte să moară tocmai la timp și să-mi lase o temelie pentru suma trebuitoare planului meu. Știu eu cum se aranjează asemenea lucruri!

Doar am avut odată și eu un mare succes pe tărîmul acesta, cînd cu „Vestiarul artiștilor" înființat de mine. O instituțiune care împarte costume artiștilor fără mijloace. Imi aduc bine aminte cum mi-a venit ideea. In urma unei convorbiri cu scriitoarea Sévérine asupra numeroaselor cazuri în care artiste de talent sunt împedicate să-și desfășoare însușirile artistice din cauza costumelor cerute de autori, directori, regisori, — m'am adresat cu un apel marelui public. Am primit fără întîrziere foarte multe ajutoare. Iar astăzi lucrul a ajuns acolo, încît instituțiunea e sprijinită de toate cunoștințele și relațiunile mele, — aristocrație, lume bogată, străinii cari locuiesc în Paris, tot ce iubește teatrul într'un cuvînt. Președintele Republicei îmi dă o subvențiune; în multe legate figurez cu sume mai mari sau mai mici. Dar mai însemnate ca toate sunt donațiunile *in natura*, adică sub forma de haine. Așa, princesa de Bonaparte mi-a dăruit toată garderoba ei veche, în valoare de 30000 de lei, trebuind s'o preschimbe după o naștere; o altă princesă mi-a trimis o superbă mantă de teatru, lucrată la Paquin și pe care n'o mai putea purta; o baroneasă Rotschild, după moartea soțului ei, mi-a trimis patruzeci de fracuri. Hainele primite sunt dezinfectate îndată, curățite și potrivite după măsura cerută,—căci toate se vînd în folosul așezămîntului..."

Dar Yvette Guilbert a mai spus și alte lucruri interesante, după cum vom vedea.

Rodion

Din Franța literară

Simbolismul academizat.— Mari și mici. —Cumințenie și sfaturi. — In casa de corecțiune. — Unul uitat. — Poetul Rege. — Despre originalitate.

Cu intrarea lui Henri de Régnier la Academia franceză am auzit cu toții foarte adesea că simbolismul s'a... academizat. Cîteva publicații, cari se mai folosesc azi de renumele acelei mișcări literare care, împurpură apusul veacului trecut, s'au bucurat tare de această „consacrare oficială", care de fapt nu face de cît să răpească de acum Simbolismului, gloria eroismului său trecut.

Ne obișnuiserăm, într'adevăr, cu gîndul său semeț, că oficialitatea n'a avut parte cu nimic la nașterea și desvoltarea acestui prunc frumos al spiritului francez. Căci el n'a vrut în ruptul capului să se lase vre odată alăptat la biberonul ei. Lupte mari, dureri și lacrimi multe i-au dat apoi viața de-a cărui *noutate* simțirea sfîrșitului de veac în care se născuse, s'a înflorat. Dar gîndul acesta semeț moare astă-zi, cînd vedem Oficialitatea îndrăgind bătrînețele așa de timpurii ale nobilului prunc.

Și jelind gîndurile aceste ce ne vin în minte, asistăm tot astă-zi la lecția de cumințenie,—pe care Contele de Mun — un brav militar — o face Simbolismului, cînd întîmpină pe Henri de Régnier în pragul solemnei Instituțiuni cu vorbele:

„Să redea mișcările spontane ale sufletelor, să revoce lumea misterioasă a cugetării, aceasta înseamnă, în două cuvinte, să tindă spre Ideal, și aceasta chiar a fost, poate în pofida lui, nobila sforțare a simbolismului primitiv. Dar subtila cercetare a impresiilor lăuntrice nu poate satisface de cît spiritele deprinse să se cerceteze cu luare aminte pe sine înșile.

Ea rămîne neînțeleasă de marea mulțime, care fără artă și fără să dispue de timp pentru a-și analiza emoțiunile știe cu toate astea mai bine de cît cei rafinați — avertizată cum este de un instinct tainic — să recunoască printre toate celelalte glasul Idealului și să vibreze chemarea lui. Aci găsește poetul, oratorul, inspirația bogată; aci, în sufletele simple pe care le chinuește trebuința de lumină și de aer curat, de nădejde și de credință, — și nu în creerele complicate pe care le amuză visuri nelămurite.

In afară de cenacle unde Simbolismul se admiră și de saloane a căror lenevie el le-o leagănă, mai este poporul fără număr, nu vorbesc doar de cei ce îndură și sufăr, plecați de asupra pămîntului sau robiți uzinei, dar de toți cei cari muncesc, cari cred în ceva, cari aleargă, și sunt cu chipul acesta seva națiunei. Poporul acesta are aspirații profunde, cari nu se pot exprima de cît într'o limbă ce poate fi înțeleasă de toți.

Și primiud docil această lecție Simbolismul pășește astă-zi înlăuntrul Academiei ca într'o adevărată casă de corecțiune.

*

Dar nu numai despre poeți simboliști se vorbește. Nu numai de triumfătorii cari intră sub copola Academiei ci și de triumfătorii modești, de acei care au gustat numai cîte o clipă gloria suveranității și a imensei popularității literare. Intre aceștia se numără fără îndoială poetul Léon Dierx, pe care acum cîți-va ani, în cursul unui banchet literar, poeții franceji l'au proclamat „Regele poeților".

E drept că pe unii i-a surprins această proclamație de oare ce Dierx era apreciat numai în cercuri restrînse, iar un popular în sensul obișnuit al cuvîntului.

Asupra poetului, acum aproape uitat de încă în viață, publică d. Henry Dérieux un studiu în *Mercure de France*.

A debutat foarte de tînăr, imprimînd la 1853 volumul *Aspirations poètiques*; abia la 1864 apare însă colecția *Poémes et poésies*, care poate fi socotită drept adevăratul său debut; după trei ani a-

KALODONT

PASTĂ DE DINȚI

de vânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc.

F. A. SARG'S SOHN & Co., Viena-Berlin-Paris

Reprezentant: Sam. Löbl, Bucureşti.

păru volumul *Les lèvres closes* şi după alţi opt ani, la 1875. *Les amants*, ultima colecţie de versuri a poetului, ce se arătase atît de fecund.

De atunci poetul a reintrat în împărăţia tăcerii, din care cine ştie, poate o nouă operă ni-l va readuce iarăş strălucitor ca altă dată.

Opera lui, săvîrşită alături de Leconte de Lisle şi Hérédia, trădează o natură de exilat, ce poartă vecinic în suflet nostalgia tulburătoare a altor ceruri, a altor tărîmuri; el a ştiut să redea, să sugereze acel inexprimabil indefinit ce pluteşte totdeauna asupra lucrurilor, le şterge contururile clare şi ne face să bănuim legătura tainică ce le leagă într'o armonie universală. De aceea primele sale poeme au subiecte fantastice, acţiuni bizare, decoruri imprecise, care să nu fie decît un alt chip de a exterioriza o stare sufletească, ea însăşi obscură. Cele din urmă poezii îl apropie mai mult de parnasieni şi de lumea reală, a căreia oglindă transparentă ar vrea să se găsească în versurile sale.

Originalitatea sa e mai mult o „originalitate de tonalitate". Rolul său a fost de a face mai pătrunzător acel simţ al misterului şi al corespondenţelor dintre lucruri, pe care Baudelaire îl dăduse poeziei. El a ştiut totuşi să păstreze oarecare precizie de imagini, care îl distinge de predecesorul său, salvînd, totdeodată, prin luminositatea pe care ţinea să o păstreze imaginei, principiul după care raritatea acesteia constă nu atît în relieful şi culoarea ei, cît în transparenţa ei.

ŞTIRI DIN BUCOVINA

O dramă amoroasă

Simbătă dimineaţă, oraşul nostru a fost viu alarmat de o dramă sîngeroasă, a cărei urmări vor avea consecinţe dezastroase pentru un tînăr stagiar, cunoscut în lumea elitei din Cernăuţi.

Tînărul de mai sus, fiind logodit cu o învăţătoare, de asemenea cunoscută în aristocraţie, urma că în curînd să se elibereze şi să aibă loc cununia între dînşii,—care însă nu s'a săvîrşit din următoarea cauză:

Acum cîte-va luni tînărul urmînd să mai depuie un examen de stat, cu toate sforţările lui însă, a căzut. Se vede că această întîmplare a făcut o impresie rea asupra logodnicei nesimţitoare, căci din acel moment relaţiunile ei către dînsul începuse a se răci, fapt care a dat loc la numeroase explicaţiuni între dînsul şi logodnică. In cele din urmă, familia ei a rupt legăturile logodnei.

Cum însă tînărul stagiar, iubea se vede foarte mult pe logodnica sa, a încercat în diferite rînduri, fără succes de a o reduce pe nesimţitoare la sentimente nobile şi nu pierdea nici o ocasie unde s'ar fi putut întîlni cu dînsa.

Totul însă a fost în zadar, căci foasta lui logodnică nu mai voia cu nici un preţ să'şi lege viitorul cu dînsul.

E de notat că tînărul care suferea foarte mult din cauza nervozităţii, ruptura relaţiunilor miresei sale către dînsul, i-a agravat boala în cel mai înalt grad, aşa că cei din jurul său erau foarte îngrijiţi de viitorul său.

Simbătă la orele 8 dimineaţă tînărul se hotărăşte să mai aibă o întrevedere cu mireasa lui, în privinţa legăturilor lor, şi pentru aceasta s'a postat în faţa şcoalei unde dînsa era profesoară, cu gîndul ca s'o aştepte. Nu trecu mult şi dînsa îşi făcu apariţia. A urmat între dînşii un mic schimb de cuvinte, după care învăţătoarea a intrat în clasă, iar tînărul a rămas afară gînditor.

De odată, fiind apucat de un acces de nervositate, acesta pătrunde în clasa unde foasta sa logodnică, se pregătea să înceapă cursul şi fără să zică vre'un cuvînt se repede la dînsa, cercînd s'o sugrume.

In disperarea lui, tînărul a scos din buzunar un foarfece de tăiat unghii şi a început a împunge pe iubita sa în faţă, gît şi piept.

La ţipetele disperate ale victimei şi ale copiilor cari se speriaseră, au alergat în clasă mai multe persoane precum şi personalul de serviciu şi cu mare greutate au putut dezarma pe atentator, scăpînd astfel pe nenorocita învăţătoare, care era însîngerată de numeroasele sgîrieturi cu foarfecele, din mîinele furiosului tînăr.

Imediat au fost anunţate salvarea şi autorităţile, cari au sosit în grabă, făcînd primele cercetări şi dînd ajutoarele trebuincioase fiinţei, care a fost apoi transportată la domiciliu într'o stare foarte grea.

Tînărul care pare a nu-şi fi dat seamă de cele ce făcuse, a fost arestat. Parchetul a deschis anchetă.

Acest fapt regretabil a produs în oraş o impresie penibilă, de oare ce ambii eroini sunt bine cunoscuţi în toate cercurile societăţii noastre.

O apropiată convocare a dietei

Eri partidul naţional romîn, a ţinut o şedinţă la care au luat parte toţi deputaţii romîni.

In această şedinţă s'a hotărît ca deputaţii romîni să intervie de urgenţă la preşedintele ţării ca să se convoace dieta, de oarece actuala situaţie financiară a ţării este foarte îngrijitoare.

Romînii au un interes deosebit ca dieta să fie cît mai curînd convocată,—din cauză că mai aproape toate societăţile culturale şi economice romîneşti din Bucovina, nu-şi mai pot continua activitatea din lipsă de mijloace financiare, şi că aceste societăţi reflectează numai de cît la subvenţiuni din partea dietei.

Neconvocarea dietei ar însemna dispariţia tuturor societăţilor culturale romîneşti din Bucovina fără de cari poporul romîn, s'ar afla într'o situaţie primejdioasă

Deputaţii romîni au şi intervenit şi pe la deputaţii celorlalte naţiuni, ca şi aceştia să intervină pentru convocarea de urgenţă a parlamentului provincial,

Se aşteaptă sosirea preşedintelui ţării din Viena, unde a plecat zilele acestea în interes de serviciu, ca toţi deputaţii dietali să intervină pentru convocarea dietei.

Plecarea ofiţerilor romîni

Astăzi cu trenul de 3 p. m. a părăsit Cernăuţul delegaţiunea ofiţerilor romîni, cari au sosit în localitate pentru a lua parte la balul cercului militar.

Aceşti ofiţeri în frunte cu colonelul Călinescu, n'au fost după cum s'a anunţat din greşală, ai regimentului de cavalerie din Botoşani, ci ai reg. 7 roşiori din Iaşi.

Impresia produsă de felul purtării ofiţerilor romîni este excelentă.

La gară au fost conduşi în mod camaraderesc de numeroşi ofiţeri austriaci, iar despărţirea a fost foarte cordială.

Gama.

Litere-Ştiinţe-Arte

Prea tîrziu.— Asistăm fără emoţie şi fără interes la peripeţiile *postume* ale afacerei plagiatului Cuza.

Intre acele peripeţii nu comptăm, bine înţeles—în această mică rubrică de actualităţi literare—de cît încercările tardive de a readuce—acum!—afacerea plagiatului în cadrul discuţiunilor ştiinţifice.

Tardive intr'adevăr şi deaceea—zadarnice!

Cînd s'a publicat ştirea despre intentarea procesului de calomnie la juraţi, lumea cu bun simţ a rîs; nu-i venea să creadă!

Şi cu toate aceste d. Cuza a persistat în mod diabolic, — pînă în momentul ireparabil al catastrofei.

Şi acum prietenii îl îndeamnă să recurgă la jurii literare, ştiinţifice, universitare!

De la ridicul cine se reîntoarce la sublim?

Şi ca dovadă că lucrul nu intră în vederile plagiatorului este faptul că astăzi chiar, la Curtea cu juri din Capitală, d. Cuza se judecă şi se războeşte cu „Facla", între altele pentru plagiatul unei epigrame.

Şi va fi încă un dezastru!

Va cere şi acolo un juriu literar... pe urmă?

*

Al 17-lea congres internaţional de medicină se va ţinea la Londra de la 6 la 12 August 1913.

*

O consecinţă interesantă a alegerilor din Germania.

Fiecare fracţiune politică a Reichstagului îşi are în palatul parlamentar, camera ei de întruniri şi consfătuiri. Nu există însă nici una destul de încăpătoare pentru cei 110 deputaţi socialişti.

E o fracţiune prea abundentă în întregi...

*

După ce revoluţia sîngeroasă din China e preînuită aproape numai din cauza cozilor tăiate, iată că noua modă a coafurii femenine cere portul esclusiv al părului natural. Fabricarea postişelor e condamnată, părul falş—înlăturat.

Schimbăcioase cum sunt femeile, însîngerează lumea fără nici-o raţiune, —ca să se amuzeze.

*

In cei din urmă 20 de ani, talia elveţienilor a crescut în medie cu doi cetimetri.

Tot mai înnalţi—munţii Elveţiei!

*

Despre rolul actual al preotului se vorbeşte interesant în „La nouvelle Revue". Şi ştiţi care e preotul viitorului? E preotul-medic.

Sa facem din medici, preoţi sau din preoţi, medici: iată problema! Rămîne să hotărască disputele între cele două ramuri de activităţi sociale, asemănătoare în anumite puncte...

Un glumeţ a spus că s'ar putea contopi în această nouă funcţiune socială şi cioclii...

*

Chestiunea monumentului lui Stendhal pendinte de atîta vreme la Paris, a găsit în fine o soluţiune.

Prezidentul comitetului scrie în „Figaro" că medalionul lui Rodin va fi în curînd aşezat în grădina Luxemburgului. Stendalierii au biruit hotărîrea ministrului artelor.

Anul viitor, prin urmare, Stendhal va primi dublul omagin al unei statui şi al unei ediţiuni critice şi definitive a operilor sale, publicate în întregime după manuscrisele sale şi sub îngrijirea unui editor cu pricepere din Paris.

*

„Oameni cum se cade", de Al. Cazaban e titlul N-rului 709 din „Biblioteca pentru toţi".

Indemnăm pe cititori să se grăbească să cumpere Nr. care se vinde pentru minimul preţ de 0.30 bani.

*

STRUNA ZILEI

UN ALIMENT DE FAVOARE

Congresul industriaşilor cere ministrului, între altele, reducere de taxe pentru materiile prime comandate de fabricele de chocolată.

Ştire.

Măsura astfel formulată
Punîndu i-se'n cunoştinţă.
Ministrul va răspunde 'ndată:
„Cînd vorba e de.. şocolată.
Nimic nu e cu... neputinţă".

Înfiinţarea unei brutării cooperative în Iaşi

— INVITAŢIUNE LA SUBSCRIERE —

Din iniţiativa d-lor: **Paul Bujor,** *profesor universitar,* **dr. Eugen Herovanu,** *avocat,* **O. Băncilă** *pictor,* **M. Pastia** *institutor,* **C. Chirica** *licenţiat în ştiinţe,* **Dr. L. Gheierter,** *medicul ambulatorului şi al societăţii „Fraterna-Păcurari",* **Teodor Gheorghiţă** *lucrător franzelar,* **Leon Gheller** *directorul fabricei „Moldova",* **Al. Dimitriu,** *lucrător, brutar şi* **M. Gh. Bujor** *avocat, s'a înfiinţat* **o societate anonimă cooperativă de brutărie şi franzelărie,** *cu denumirea* **„Munca"** *şi cu sediul în Iaşi.*

Scopul acestei societăţi este ca dînd ocupaţiune cel puţin unei părţi din cele peste trei zeci de victime ale ultimei greve a lucrătorilor brutari, să fabrice pîne şi franzelărie în brutărie proprie, higienic şi modern instalată, pentru care s'a şi închiriat localul din strada Zugravilor No. 19.

Capitalul societăţii s'a fixat la 10,000 lei. împărţit în 400 acţiuni nominative a 25 lei fie-care. Acţiunile pot fi plătite în întregime la subscriere sau în rate, rata întîia fiind de 5 lei, iar restul plătibil în două rate egale: una la constituirea legală şi definitivă a societăţii, alta pînă în termen de 2 luni de la aceasta.

Doritorii de a subscrie acţiuni se vor adresa verbal sau prin scris:

D-lui M. Gh. Bujor

avocat, strada Bucşinescu 13

sau Librărei Socec & Co. Iaşi

In schimbul vărsăturilor totale sau parţiale plătite, se va elibera subscriitorilor adeverinţi semnate de d. M. Gh. Bujor, cari se vor prezenta şi vor fi ţinute în seamă la repartizarea şi eliberarea acţiunilor.

Lucrările de pregătire pentru instalarea brutăriei au început. Brutăria va începe să funcţioneze în curînd. Peste puţin se vor face la tribunal şi formele cerute de codul comercial.

Iniţiatorii fac un călduros apel către toţi acei cari îşi dau seamă de importanţa şi necesitatea unei asemenea întreprinderi, rugîndu-i să subscrie una sau mai multe acţiuni şi asigurîndu-i că banul lor va fi încredinţat unei administraţiuni serioase şi conştiincioase.

N. B. Prospectul se trimite gratuit la cerere.

INFORMAŢII

❑ Domnul A. D. Xenopol va ţine Duminică, 29 Ianuarie, orele trei p. m. în aula Universităţii, o conferinţă în profitul societăţii naţionale ortodoxe, secţia Iaşi. Obiectul conferinţei o vor forma comunicările făcute de d. Xenopol, la colegiul Franţei.

Biletele de intrare se găsesc la doamnele membre ale societăţei. Intrarea un leu de persoană, în amfiteatru 50 bani.

❑ Consiliul de higienă al oraşului, va fi din nou convocat, pentru Duminecă la oarele 5 p. m.

❑ Consiliul comunal, a revenit asupra unei dispoziţiuni anterioare şi a hotărît să acorde permisiunea de construcţii în mahalaua Trei Calici.

❑ In cursul lunei Ianuarie, s'au vîndut la abatorul din localitate, perechea de boi de măcelărie, între 250 şi 300 lei, iar perechea de boi de muncă între 200 şi 300 lei.

Pieile crude s'au vîndut 120 lei, suta de chilograme.

❑ Membrii Camerei de Comerţ sunt convocaţi în adunare generală, pentru Duminecă la oarele 3 p. m.

La ordinea zilei, darea de seamă despre activitatea Camerei pe anul 1911 şi votarea budgetului.

❑ In „Ordinea" de astăzi „Scrisorile din Iaşi" se ocupă de „Seria urmează—Ce alta nu avem—Săptămîna îndoliată—Privind vitrina „Centrului"—Monumentul Unirei—Perpetuă aşteptare—Domnitorul Cuza şi d. Cuza — Epizode efemere—Naţionalizmul la juraţi—Toga şi cercul—Un erou de la 1899— Avocatul şi turcul Mustafa—Probe de bărbăţie—Eunucii şi scopiţii — Ce pot pierde Iaşii".

❑ **Şcolare.**—Ministerul instrucţiunei, a acordat institutoarei Elena D. Ionescu, de la şcoala No. 2 din Dorohoi, un concediu de 15 zile, fiind suplinită de d-ra Elena Dobrea.

— Invăţătorul G. Dumitraşcu, de la şcoala din comuna Trifeşti, jud. Roman, a fost transferat la şcoala din com. Valea Ursului.

— D, I. Stino, a fost numit suplinitor diriginte, la şcoala din com. Sulţa, în locul decedatului învăţător I. Gheorghiu.

— D. Dumitru Simina, a fost numit învăţător la şcoala din cot. Valea Caselor, în locul învăţătorului Const. Chibzui, dimisionat.

— D-ra Sultana V, Sîrbu, a fost numită ca suplinitoare la şcoala din com. Lipovăţ în locul d-rei Ana Grigorcea.

❑ La 1 Februarie, la s. II a Casaţiei, se va judeca recursul făcut de d. Abgar Buicliu, contra decisiei Curţei de Iaşi, s. II, prin care a fost condemnat pentru calomnie.

❑ Simbătă 28 Ianuarie a. c. va avea loc, în Saloanele Societăţei de Gimnastică Sport şi Muzică din Iaşi, marele bal costumat, anunţat.

Organizatorii acestei frumoase distracţii, nu au cruţat nici muncă, nici cheltuială, spre a asigura reuşita acestui bal, dînd astfel Ieşenilor o plăcută şi distractivă petrecere.

Comitetul organizator a primit din străinătate, degizamente şi măşti care sunt puse la dispoziţia celor ce vor lua parte la acest bal.

Ultima dificultate, care constă în aceia că în bal se vor putea introduce şi alte persoane afară de invitaţi a fost înlăturată de oare ce controlul va fi făcut de vice prezidentul societăţei d. Nanu Jellea.

❑ Senatul a votat ieri proectul prin care secietatea pentru ocrotirea copiilor din Iaşi, este recunoscută persoană morală.

❑ *Ce zic marii critici de celebra Yvette Ghilbert* care va conceria la Teatrul Naţional din Iaşi, cu ansamblul ei, în seara de 30 Ianuarie a. c. *Catule Mendes* vorbind cu entuziasm de marele ei talent, formidabile ei succese, de modul maestru cum redă arta diverselor epoci închee astfel: *„Yvette Guilbert este artista cea mai desăvîrşită din epoca noastră".* Marele romancier *Emile Zolla:* „La sfîrşitul unei serate la Charpentier am auzit pe Yvette. Era deja tîrziu şi pînă la 2 dimineaţă ne-a ţinut într'o mare emoţiune cîtindu-ne cele mai frumoase bucăţi din repertoriul ei, fără întrerupere, ce varsă şi dorinţa nebună de a fi admirată şi iubită. A evocat o lume întreagă, în parte reală, în pare fantastică, cu o pătrundere uimitoare a caracterului fie cărei bucăţi cîntate. Nici odată n'am înţeles mai bine pe o mare artită şi n'am gustat mai mult deliciile artei franceze". Iar marele compozitor *Reynaldo Hahn*, într'un frumos articol statueşte pe artiştii şi elevii Conservatorului din Paris să se ducă la *Gymnase* „să asculte pe Yvette de la care vor învaţa multe studiind pe această surprinzătoare artistă ajunsă în apogeul gloriei ei artistice".

Pentru concertul de la Iaşi s'a dat întîlnire toţi doritorii de artă aleasă în adevăratul înţăles al cuvîntului.

❑ Spitalul din Bivolari a fost instalat, în mod provizoriu, în casele Albişteanu din acel tîrguşor.

❑ D. dr. N. A. Racoviţă şi-a trimis eri demisiunea din asociaţia diriginţilor de farmacii din localitate.

❑ Prefectura de poliţie a transmis eri tuturor direcţiunilor şcolilor particulare secundare din localitate, cîte o copie a noului regulament ce urmează a fi aplicat pentru supraveghiarea elevilor în afară de şcoală.

❑ Cu începere de la 1 Februarie vor fi trimişi delegaţi din partea ministerului de industrie şi comerţ, pentru a iniţia pe membrii actualelor comitete asupra normelor ce au de urmat pentru aplicarea nouei legi a meseriilor prin constituirea breslelor.

❑ Denunţul făcut de agenţii siguranţei din Iaşi contra comisarului Iordăchescu, a fost remis, în original, de prefectul de poliţie, direcţiei generale de siguranţă a statului.

E probabil că o anchetă va fi trimisă la Iaşi.

❑ Domnul epitrop Cristofor avînd să şi plaseze o rudă, un oare-care Lăzărescu, a scindat cu de la sine putere, fără avizul serviciului silvic, postul de brigadier silvic la Vulpăşeşti.

De ce n'a scindat în două postul său de epitrop?

❑ Domnul Oraţiu Alexandrescu, proprietar şi licenţiat în drept, s'a înscris în partidul nostru din Piatra-N.

PRIMARIA COMUNEI IAŞI

In ziua de 10 Martie a. c., oara 11 a. m., se va ţine în localul Primăriei licitaţie prin oferte închise pentru darea în întreprindere pe timp de cinci ani de la data semnărei contractului:

1) Serviciul pompelor funebre pentru creştini; garanţia provizorie 2500 lei.

2) Serviciul pompelor funebre pentru izraeliţi; garanţia provizorie 1500 lei.

Caetele de sarcini precum şi Regulamentul pentru darea în concesiune a acestor servicii, se pot vedea în fie-care zi de lucru la Serviciul Administrativ.

Dispoziţiunele art. 72—83 din legea Comptabilităţei publice se vor aplica acestei licitaţii.

No. 01160 23 Ianuarie 1912

Debitele BADAREU

de produse alimentare şi vinuri naturale

— Strada de Sus No. 189 —

(lîngă piaţa Sf. Spiridon)

Aduce la cunoştinţă onor. clientelă că preţurile produselor sunt următoarele:

	Kg.	Litrul
Unt proăspăt pentru gătit	3.40	
Brînză de vaci proaspătă	0.70	
Delicioasa smântână centrifugată dulce.		2.80
Excelentul unt pentru cafea, ciai.	6.00	
Renumita brînză de munte în burdufuri mari şi mici	2.40	
Caşcaval grecesc	2.60	
Zilnic ouă proaspete garantate		10 0/0
Gervais romînesc pachetul		0.50
Zilnic iaurt proaspăt castronul mare		0.20
Lapte dulce proaspăt, se găseşte dimineaţa de la orele 5—11 a. m. şi seara de la orele 5—9 p. m. analizat de on. serv. san.	oca	0.50
	litr.	0.35
Miere de Mai, gavanosul.		1.10
Brînză de oi	1.20	
„ „ „ de munte	1.80	
Nuci recolta anului curent		0.75%
Adevărata grăsime de porc topită,	2.60	
Lapte de oi de munte fiert		1.20
Unt topit pentru gătit	4.00	
Brînză de Brăila recolta de toamnă, grasă	2.00	
Caşcaval de Penteleu proaspat	3.40	
Prune uscate	0.50	
Adevăratul oţet de vin	0.60	
Jamboane şi costiţe afumate	200	

Zilnic se găsesc păseri tăete: gîşte, 1.60 găini, curcani. răţe. 1.80

Pentru comenzile de la 5 litr. în sus se serveşte la domiciliu avizîndu-ne verbal sau prin o carte postală str. de sus 189. No.

Ultime INFORMAȚII

N'am fi relevat faptul, dacă el ar fi fost opera directă a deplorabilei gazete a d-lui Grecianu, cea mai imundă din cîte există pe lume, cea mai trivială — fiind susținută din fondurile inavuabile ce-i servesc prostituatele.

Acest ziar a anunțat ieri că un amic al nostru ar fi avut un incident cu un avocat. Și după ce descrie incidentul — imundul ziar adaugă, că faptul nu se confirmă,

Atunci de ce a publicat infamia? A publicat-o—și de aceea o relevăm—fiindcă ea i a fost comunicată prin intermediul unui polițist, de prefectul poliției, de acel lamentabil imbecil între imbecili, care merge progresînd, din stupiditate în stupiditate, din degradare în degradare—pînă va ajunge să se ducă pe pustii.

Domnul Matei Cantacuzino, cu două săptămîni înainte de a adera la politica și ideile d-lui Cuza, primise propunerea ce-i se făcuse de a apara pe d-rul Rakowski înaintea instanțelor judecătorești.

Inregistrăm faptul fără alt comentar.

Sunt greșite informațiile, că d. dr. Rakomski va fi depus, ca unul ce a contravenit legei expulzărilor.

Recunoașterea tuturor "dobrogenilor de cetățeni romîni, prin o lege ce urmează a fi votată, va închide, pe cale pașnică, afacerea Rakowski.

Ziarele gavernamentale, ca să dovedească că Iașului i s'a dat un milion din excedentul budgetar, recurg la o adevărată excrocherie de cifre.

Astfel anunță că s'au dat 400,000 lei pentru construirea palatului administrativ din Iași. Adevărul este că sumele necesare construirei palatului au fost date acum șapte ani și repartizate pe ani.

Anunță apoi că s'au dat 100,000 lei pentru reconstruirea facultății de medicină. Altă excrocherie: o sumă de 300,000 lei în acel scop, a fost afectată, pe ani, anul trecut.

Domnul Spiru Haret, fiind ministru de instrucție, aprobase un credit de 12,000 lei pentru serbările universitare din Iași.

Aflăm astă-zi că d Arion a sporit acest credit cu încă 30000 lei, dovadă decretul regal No. 1843 | 1911.

Dorim să se specifice pe ce s'au cheltuit 42,000 lei?

Ieri și astă-zi s'au declarat cîte-va cazuri noui de scarlatină în localitate.

Moartea unui archimandrit de scaun —într'o comună din județul Iași.

Archimandritul de scaun Daniil Obreja, venind în vizită la o soră a sa, care este moașă în comuna Belcești, a fost lovit de o indispoziție, care, agravîndu-se, a produs decesul prelatului, ieri, în zori de zi.

P. S. S. Daniil Obreja se află retras la pensie.

Un ziar local, cu notă simpatică pentru d. Cuza, dă acestuia un sfat juridic foarte important: ca d. Cuza să atace cu recurs verdictul negativ al juriului.

Iată o inovație juridică menită să facă senzație: recurs contra unui verdict de achitare.

Domnul N. Iorga ține să dovedească d-lui Cuza că la București există, contrar Iașului, o opinie publică.

Pentru acest sfîrșit d. Iorga a întocmit un mare alai pentru d. Cuza, care a sosit astăzi dimineață la București, ca să-și încerce norocul la jurații de acolo, care au să judece astăzi procesul Cuza-Facla.

Domnul Cuza urma să fie primit cu alai la gara de Nord, iar pentru seară i să rezervă o tragere și retragere cu torțe, în fața otelului Regal, unde se află descins.

Observație delicată: otelul Regal îl ține în arendă un evreu din Iași.

O afacere de onoare, într'un local polițienesc.

Alaltăeri seara o femee veni la o cîrciumă din strada Gării, sub otelul numit Iași-Vaslui, adusă fiind de doi militari inferiori.

Femeia, soția unui funcționar de club, nevoind să cedeze unor stăruinți a militarilor, fu dusă de aceștia la secția I polițienească, unde se afla de serviciu subcomisarul cu numele neigienic Călban. Sub-comisarul, de și femeea nu se făcuse cu nimic vinovată, o reținu arestată în cancelaria comisarului și acolo, întrebuințînd forța și bataia, își bătu joc de femee.

Astfel, sub conducerea unui prefect lamentabil imbecil, afacerile polițienești, la siguranță, le girează o prostituată, iar în secțiile polițienești se petrece ceea ce nu s'a mai văzut.

Societatea Crucea Roșie, a damelor Romîne, va da un bal, în seara de 4 Februarie în saloanele Cercului Militar.

Birourile redacției și administrației OPINIEI, se află instalate în strada Gh. Mîrzescu No. 25.

O nouă polemică în chestia statuei Cuza-Vodă. — Domnul Gr. Ghika Deleni, președintele fostului comitet pentru rădicarea statuei lui Cuza Vodă, a reluat polemica în chestia statuei, trimițînd primarului Iașului adresa ce urmează:

Iași, 25 Ianuarie 1912.

Domnule Primar,

Cu toată lupta, ce am avut'o pentru a apara integritatea monumentului Cuza-Vodă, — opera noastră, urmărită în cursul mai multor ani—totuși sunt și astăzi, persoane, cari aruncă asupra noastră neajunsurile, ce se invederează acuma, prin așezarea lui în Piața Unirei și modificările nenorocite introduse, în proporțiile soclului, care alterează monumentul. Găsesc de a mea datorie, să vă reamintesc adresa mea către D-voastră, din 6 Septembre 1911, prin care făceam un ultim apel la rațiunea d-voastră, pentru ca să ne îngăduiți să așezăm monumentul unde se cuvine.

Iată adresa:

Iași, 6 Septembre 1911.

Domnule Primar,

Am primit adresa d-voastră No. 18601, din 2 curent și am onoare a vă răspunde:

Astă-primavară sub diferite motive, care nu le mai amintesc aici, ați insistat, ca monumentul *Cuza-Vodă* să fie așezat în Piața Unirea.

Cu toate că mai unanimitatea membrilor Comitetului și eu, eram de o idee absolut contrară, am *fost nevoiți, obligați* pot spune, să cedăm stăruinței d-voastră numai ca să vedem îndeplinit înălțarea monumentului, care'i de mult gata și a pune capăt rălei voinței ce sub diferite pretexte s'a manifestat, împedicîndu-ne de un an de zile în lucrarea patriotică care am fost cei din tăi a o întreprinde în România.

Siliți dar, am cedat propunerei d v— însă sub oare care condițiuni—pe care nu le ați îndeplinit nici până astăzi,— împedicîndu-ne astfel să facem așezarea pe locul ales de noi și cedat de primăria precedentă.

Ați executat fondațiunile cum a-ți vroit, și unde ați vroit, și acuma să învederează pentru toată lumea că locul este impropriu și desavantajos monumentului — fără a mai vorbi de problematica soliditate a lucrărei în sine.

D-voastră vroiți ast fel să ne siliți să punem frumosul nostru monument istoric dinaintea băcăniei d-lui Ermacov (proprietatea d-lui Xenopol) și într'un colț al unei piețe diformă prin ea însăși, în calea șinelor de tramway, avînd aerul a fi un act de ireverență pentru personajele ilustre representate în acest monument. Acest fapt ne creiază o situație ridiculă presentîndu-ne lipsiți de cel mai elementar discernămînt.

In asemenea condiții *declar că punerea monumentului pe locul ce 'l a-ți ales și în condițiunile în care vroiți să'l așa zați, mă silește* **să declin** *ori ce* **responsabilitate** *remăind totul pe a d-v. răspundere.*

Cît privește vestirea ce îmi faceți că v'a *sosit un soclu pentru monumentul nostru,* ia mă surprinde de oare ce monumentul este complect adus de noi în Iași încă de anul trecut — avînd soclu în granit de Bareno executat după desenul d-lui arhitect Gh. Sterian colegul nostru; și este inadmisibil astă-zi să se altereze compositia monumentului cu adăugiri pe care nu le-am admis și pe care le ignorăm cu totul.

Bine vroiți a primi vă rog domnule Primar asigurarea prea distinsei mele considerațiune.

Gr. Ghyca-Déléni

D-v v'ați opus din toate puterile și ne-ați silit să ne retragem, colegii mei și eu, din comitet, pentru ca să vă lăsăm liber să faceți ce a-ți făcut; și acum, după ce a trecut de două ori 24 Ianuarie, de cînd este gata monumentul, și după ce a-ți alterat toate proporțiile, a-ți isbutit a-l defigura și a-i amîna, la infinit, inaugurarea.

Sunt în drept dar, să vă amintesc, că numai d-v sunteți respunzători de toate neajunsurile aceste și că singurul mijloc de a vă îndrepta greșala, este să refaceți soclul, așa cum l'am făcut noi—și să așezați monumentul pe locul ce i-am destinat, în Piața Nouă.

Primiți Domnule Primar, asigurarea distinsei mele considerațiuni.

G. Chyka-Deleni

D. senator dr. Bogdan — scrie Evenimentul—a cerut în Senat înființarea la facultatea de științi a unei catedre de pisciculturd.

Judiciara.—Femeia Clementina Răzuș, inculpată pentru conrupere de minore, a fost condemnată ieri la 15 zile închisoare, de tribunalul s. II.

— Jurații judecă azi pe jandarmii rurali Gh. Palaghia și C. Mondan din Cucuteni, acuzați de omorul sătenului Rotariu.

— Pledarea fondului procesului Millas-Violatos, a fost amînată ieri pentru 20 Aprilie.

Celebra artistă dramatică, d-ra Mărioara Ventura, care obține succese enorme la teatrul Odeon și e sărbătorită de întreg Parisul, apare astă seară Joi pe pînza cinematografului Pathé-Frères, din sala Sidoli.

D ra Ventura interpretează rolul „Isabellei" din piesa cu același nume— o reconstituire din epoca lui Ludovic al 11-lea. Incomparabila artistă este întovărășită în jocul ei de d-nii Garry, Etiévant și Alexandre tustrei artiști societari ai Comediei Franceze din Paris.

Restul noului program de astă seară din sala Sidoli cuprinde între altele:

Fîntîna miraculoasă. Scene comico-fantastice.

Așteptînd pe mama. Scene comice de moravuri pariziane.

Lorna Doone, mare roman contimporan.

Max se divorsează, scene comice cu simpaticul actor Max Linder.

Rozalia dansează, comedie.

Innsbruck (Australia), capitala Tirolului. Scene de călătorie.

Țicnilă magnetizează. Scene foarte humoristice.

Ultima oră

București 26 Ianuarie

PROCESUL CUZA-FACLA

București.—Azi urmează a se desbate înaintea Curții cu Juri, procesul Cuza Facla.

D. Cuza a sosit azi dimineață în Capitală, însoțit de d. Șumuleanu. La gară a fost primit de un număr de elevi, care l'au aclamat.

La ora 12, d. Cuza s'a înfățișat în sala Curței cu juri, însoțit de partizanii săi.

In sală multă lume.

Revista „Facla" este reprezintată prin d-nii Cocea și Dragu.

Printre apărători figurează și d. Em. Socor, a cărui intrare în sala Curței cu juri, este salutată cu entuziasm.

Autoritățile au luat mari măsuri de ordine și sala Curței este înconjurată de un puternic cordon de jandarmi.

Fiind a se judeca înainte un alt proces, desbaterile în procesul Cuza-Facla vor începe abia la orele 5 p. m.

E probabil că se va ține o ședință de noapte.

RASBOIUL ITALO-TURC

Bombardarea Seikului - Said

Constantinopol.—După știrile oficiale turcești, italienii au bombardat în ziua de 1 Febrarie localitățile Seik-Said și Bab-el-Mandeb. Cazarma a fost dărîmată. Morți nu sunt. Italienii au tăiat și cablul sub-marin.

Atentat cu o bombă cu dinamită

Breslau.—Din Kattovitz, se comunică că un atentat cu o bombă cu dinamită s'ar fi săvîrșit eri asupra d-lui Huldschinisky, directorul Uzinei din Sosnovice. Huldschinisky a scăpat neatins, însă casa sa a fost devastată, Autorul este un fost lucrător concediat.

Retragerea privilegiului Băncei Naționale

Banca Națională transformată în instituțiune de Stat

București.—In cercurile oficiale se afirmă că d. P. Carp, studiază un proiect, după care se va retrage privilegiul Băncei Naționale, care va fi transformată în instituțiune de Stat.

Retragerea privilegiului se va face, pe baza nerespectărei contractului între Banca Națională și Stat, în senzul că Banca n'a respactat valuta, n'a dat aur la discreție, în contra monedei de hîrtie, și prin terorizare a silit pe bancheri, comercianți și indnstriași, de a primi în loc de aur cecuri asupra sirăinătății, siindu-i astfel a plăti diferența de curs.

Pentru a evita o panică, guvernul va răscumpăra acțiunile Băncei Naționale, plătind cu 5000 lei fie-care.

Răscumpărarea aceasta, se face mai ales, că guvernul a fost imformat că deținitorii de acțiuni din străinătate, sunt hotărîți a înainta Regelui un protest energic, în caz cînd răscumpărarea nu s'ar face în aceste condițiuni.

In virtutea noului proect, întreaga administrațiune al Băncei Naționale, va trece la ministerul de finanțe.

Consiliu de miniștri

Bucureți.—Consiliul de miniștri, s'a ocupat eri de reforma administrativă.

A rămas ca discuția să continue și azi.

D. Ioan Lahovari și Coroana

București.—In cercurile politice se afirmă că d. Ioan Lahovari, a cerut consiliului de miniștri, să schimbe imediat atitudinea ce au adoptat unii miniștri, față de Coroană și să închidă disrupțiunea asupra ororilor inutile din 1907. Se bănuește însă, că d. Lahovari, cearcă prin aceste atitudine, să sileaseă pe cantacuzinești, să capituleze în chestia proectului pentru vînzarea bunurilor de mîna moartă.

Arestarea colonelului Puliatkoff

Petersburg. — Colonelul Puliatkoff, fostul șef al Ochraniei, a fost arestat. El a încercat să se sinucidă în închisoare, dar a fost oprit la timp.

Colonelul e acuzat de delapidări.

In onoarea lui Caragiale

Bucureți.—D. Gârleanu președintele scriitorilor romîni, a anunțat ziarul *Adevărul*, că serbările organizate în onoarea maistrului Caragiali, vor avea loc, cu toate că maistrul a înștiințat, că nu va putea participa.

Mișcările revoluționare din Macedonia

Salonic.—Față de succesul din ultimul timp, autoritățile, sunt convinse că în curînd se vor putea înăbuși mișcările revoluționare. Pînă în prezent trei șefi de bande au fost arestați, iar bandele lor au fost cu totul nimicite.

Explozia unei bombe 4 morți și 7 rîniți

Constantinopol.—In satul Bulgar Bistrița de lîngă Koprul, a explodat o bombă cu dinamită, ucizînd 4 trecători și rînind grav 7.

Deschiderea Reichstagului

Discursul de deschidere

Reichstagul a fost deschis printr'un discurs al tronului spunînd: afară de menținerea alierei cu Austria și Italia poliția germană are de scop să întreție relații amicale cu toate statele vecine. Incheind o înțelegere cu Franța s'a dat o probă nouă de dorință de a tranșa în mod amical diferendele internaționale.

Apoi în discursul tronului se mai constată că finanțele imperiului au cîștigat soliditate, și în curînd imperiul va ajunge la desăvîrșita asanare a finanțelor sale.

Presa străină și comunicatul Regelui

Paris.—Ziarul „Le Temps", reproduce comunicatul dat de Regele Carol d-lui Ferechide, în chestia represiunei din 1907.

Regele Danemarcei bolnav

Copenha.—Regele Danemarcei se află grav bolnav.

Regele Plagiatorilor

Cernăuți.—Ziarul „Cernovitzer Tageblatt", ocupîndu-se de verdictul juraților în procesul Cuza-Socor, sfătuește pe d. Cuza să se consoleze, căci tot original rămîne, prin modul ingenios cum a plagiat.

Impacarea Goga-Vaida

Buda-Pesta.— Diferendul între d-nii Vaida și Goga, s'a aplanat prin împăcare.

Studenții romîni organizează mari serbări, în onoarea lui Goga.

Dr. C. Miclescu
OCULIST OPERATOR
Consultațiuni 3—6 p. m.
— Strada Ștefan cel Mare No. 6 —
(intrare prin bolta magaziei Kahane

Mobile Löbel
Iași — str. Lăpușneanu 32 — Iași
DORMITOARE
SUFRAGERII
SALOANE
BIROURI
Paturi de bronz, Noptiere, Lavabouri asortate,
— Covoare, Perdele, storuri —
— Ultimele noutăți —
Galerii de bronz pentru perdele Lei 7.50 complectă
BIROURI AMERICANE
— Lămpi electrice —
— PREȚURI EFTINE —
Face și condițiuni de plată avantajoase.
Primește comenzi, care se execută prompt în fabrica proprie str. Păcurari 106.

Doamnelor,
Voiți să înfrumesețați corpul dv.?
Doriți să aveți o ținută dreaptă, un mers grațios și leger, atît de admirate de d-nele Parisiene?
Atunci cumparați **corsete** *numai la*
CUNOSCUTUL MAGAZIN
La „PARADIS"
Care e și bine asortat în manufactură, galanterie și furnituri de croitorie.
Deci, onor. clientelă, nu uitați „Paradisul" să vizitați.
Cu stimă
„LA PARADIS"
vis-à-vis Ad-ția Financiară

Caut în căsătorie *domn drăguț sănătos, sub 40' ani avere lucru secundar. Am 22 ani,* **germano-americană bogată.**
Adressa: **„Hymen". Berlin 18.**

LA MARELE MAGAZIN DE MANUFACTURA ȘI GALANTERIE
La GLOBUL VERDE
NATHAN ALBRECHT & Co.
Strada Cuza Vodă (foastă Golia)
S'a pus în vînzare un mare asortiment de stofe de rochii și bluze, cît și un mare stock de șolduri, a căror scăzămînt de prețuri întrece așteptarea.
Deci onor. clientelă a Iașului, trebue se cumpere cadouri de serbători numai de la „Magazinul Globul Verde".

SOCIETATEA ANONIMĂ
Banca MOLDOVA
Capital 1.000.000 lei
Face ori ce operațiuni de bancă.
Emite cecuri și scrisori de acreditare asupra tuturor orașelor mari din țară, Europa, (Rusia) și America.
SCRISORI DE DEPUNERI
și
LIBRETE DE ECONOMII
cu dobînda de
5 % p. a.

Dr. J. BRENER
Fost timp de 2 ani asistent în clinicele celebre ale Profesorilor **Leopold** *(Dresden),* **Bumm** *(Berlin),* **Fränkel** *(Breslau).*
Specia ist în Boale de Femei
MAMOȘ
No. 12 Strada Mitropoliei No. 12
Consultațiuni 9—11 a. m. 2—5 p. m.

Se caută un practicant de tipografie, care știe a lucra bine la zaț și Tiegeldruck-Pressé. Se plătește bine.
A se adresa la *Librăria Meierovici,* Podul-Iloaei.

SANATORIUL
DOCTORILOR
ZOSIN ȘI ȘTEFANESCU-GALAȚI
Situat lîngă IAȘI în vilele foaste Kogălniceanu, la capătul liniei de tramvai ce duce la tîrgușorul Socola, într'o pozițiune încîntătoare, cu splendidă vedere spre oraș și cu larg orizont deschis spre răsărit, prejmuit de un somptuos parc de brazi, învecinîndu-se numai cu grădini, podgorii și livezi, primește pentru căutare boale nervoase, interne, urinare, convalescențe, debili tăți, etc.
Climatoterapie—Hidroterapie
Pentru condițiuni a se adresa la Iași, în ce privește boalele nervoase și interne, D-lui Dr. Zosin, strada Armeană, 15, iar în ce privește boalele urinare D-lui Dr. Ștefănescu-Galați, Str. Alexandri, ori și deadreptul la Sanatoriu, șoseaua Socola, comuna Bucium.

BYRRH — Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziția generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THUIR FRANȚA)

De vînzare la toate magazinele de consum din țară

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAȘI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afișe în diferite mărimi și culori, broșuri, teze de medicină, cărți de școală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Prețuri ieftene

Fabrica de oglinzi

Israil Berghèr—Iași

Premiat cu medalia de aur Paris 1911

Executa: oglinzi venețiene, tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc. Giamuri bizotate, legate în metale pentru clădiri și mobile. Execuție din cele mai elegante ai moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din străinătate.

Reparațiuni se execută cu prețuri modeste. Comenzile se primesc în localul fabricei str. Palat No. 62.

La fabrică se află în permanență o expoziție cu produsele fabricei.

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai răspîndit ziar din Moldova

Primește anunciuri, reclame etc. pentru pagina III și IV-a

Se primesc și inserții la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Primăriei No 17.

Teatrul Circ-Sidoli

Cinematograf

PATHÉ-FRÈRES

In fiecare seară mare reprezentație

Programul se schimbă Luni, Joi și Sîmbătă

Matineuri

Sîmbătă și Duminică la 3 ore p. m.

Prețurile locurilor seara: Loia (4 persoane) 8 lei—Rezervat 1.50—Un scaun 1 leu—Balcon 70 bani—Galeria 50 b.

Prețurile populare obișnuite la matineu și anume: Loja 4 lei,—Rezervat 80 b.—Stal 60 bani,—Balcon 40 bani,—Galeria 30 bani.

!! IGIENA ȘI FRUMUSEȚEA PIELEI !!!

se obține prin întrebuințarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile și obrazul în contra influențelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée îndulcește și nutrește imediat pielea scorojită; nu este unsuros, neconținînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină și miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete și catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se atașează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu „GELÉE-KALODERMA“.*

De vînzare la toate Farm. Drog. și Mag. de Parfumerie de toaletă

Representantpentru — România — H. ȘIEBENEICHER — BUCUREȘTI — Str. Smîrdan 24

Magazinul Conservatorului

IAȘI—Strada Lăpușneanu 32—IAȘI

— Casă de încredere, fondată în 1892 —

NOTE de MUZICA

Asortiment complect după Programa Conservatorului

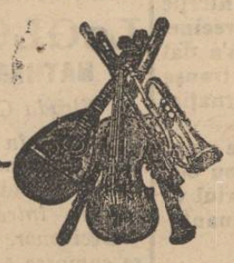

Instrumente muzicale și Accesorii

VIORI ȘI VIOLONCELE PENTRU CONCERT

Piane și Pianine

Reprezentanța renumitelor fabrici

STEINWEG, ROSENKRANZ

Vînzare și în rate lunare fără acont—INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL *pentru reparare de Piane și ori-ce instrument muzical.*

PATINE CU RULETE PENTRU SKATING

Calitate superioară—Prețuri reduse

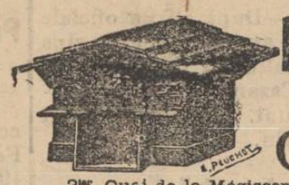

RUCHE à Cadres mobiles Prix: 20f

Gariel

2me, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à. 0f 40

PONDOIR déposé Prix..... 6fr.50

R. GARIEL

2me, quai de la Mégisserie, PARIS

Adresse pour Poules et Faisans

RATELIERS A LAPINS

Envoi franco de l'Album sur demande

BROSSE TAPIS

Prix 14 fr.

R. GARIEL

2me, quai de la Mégisserie PARIS

Envoi franco du Catalogue

Raymond GARIEL

2me, quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES, etc.

Envoi franco de l'album sur demande

GRILLAGES 1 m. de haut, le mètre courant 0f 30c.

Raym^d GARIEL, 2, quai de la Mégisserie, Paris

CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS

RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. 5 f.

Medalii și Recompense la Expozițiunile din Lyon 1872, Paris 1873, Paris 1878

DIGESTIUNI ARTIFICIALE

VIN BI-DIGESTIV

CHASSAING

CU PEPSINĂ ȘI DIASTASĂ

Pepsina și Diastasa sunt cei doi agenți naturali și indispensabili ai Digestiunei. Vinul lui Chassaing a obținut, în 1864, un raport din cei mai favorabili la Academia de Medicină din Paris. De atunci, a luat un loc din cele mai importante în Therapeutică, și este zilnic prescris în contra

DIGESTIUNILOR DIFICILE SEU INCOMPLECTE, DURERILOR DE STOMACH DYSPEPSIELOR, GASTRALGIELOR, CONVALESCENTELOR LUNGI, VĚRSĂTURELOR, DIARREEI, PERDEREI POFTEI DE MĂNCARE, A PUTERILOR, ETC.

NOTA. — *Exist numeróse imitațiuni și contra faceri. — A exige acéstă semnătură în patru culori pe banda care sigilèza capsula.*

Chassaing

Paris, 6, avenue Victoria, și în principalele Pharmacii.

In 20 Octombre 1852, Academia de Medicină din Paris acordă Doctorului OLLIVIER

UĂ RECOMPENSĂ NAȚIONALĂ DE 24,000 FR.

AUTORISAȚIUNEA GUVERNULUI FRANCESCU. — ADMISU IN SPITALE DIN PARIS

Vindecarea sigura, radicală a *bólelori de pele, dartrelori, vicerelori sângelui, glandulelori, scrofulelori, rachitismului, rumatismului, tumorilori, afecțiunilori cangrenose, lepreĭ, gutului, ulcerilori inveterațĭ și acelorĭ bóle provenind din necurățenia și alteratiunea sângelui.*

Specificŭ prin excelență contra *BÓLELORĬ SIFILITICE* și a terribilelorĭ consecințe; debândite seu ereditarie, recente seŭ invăterate și rebele (accidentilorĭ gurei și a gâtului, putredinĭ ósele) nicĭ un alta medicamentu în lume nu posedă distincțiunile ce ondri Pomeții Dr Ollivier.

Celŭ mai efficace și energicŭ dintre Depurativiĭ pentru sânge

BISCUITS DEPURATIFS DU DOCTEUR OLLIVIER

Acesti pesmeți cu un gust forte plăcuta și de digestiune ușoră se conservă ani intregĭ in ori-ce temperatură și climă. Dupe 4 anĭ de experiențe publice ACADEMIA DE MEDECINA constată eficacitatea lorĭ constantă in bólele cele mai inveterate. — *Ŭă brepura acompaniată fie care cutie.*

Vorbindŭ de *Pesmetiĭ depurativĭ* a Dr Ollivier, ACADEMIA DE MEDECINA, in raportŭ seŭ oficial a *Gouvernului francesŭ*, se exprimă astfelŭ: «Acestĭ pesmeți oferŭ un «remedŭ de compositiune constantă, de «preparațiune cât de perfectă posibilă.... «Ei pot da servicii mari humanității.»

Depositŭ Generalŭ: 62, rue de Rivoli, Paris

APROBAȚIUNEA ACADEMIEĬ DE MEDECINĂ — 60 ANĬ DE SUCCES IN TOTE LUMEA

Tipografia H. Goldner, Iași Str. Mîrzescu.—Instalațiune cu mo care electrice, executată de Iohau Krzyzanoski lăcătuș electrician, Iași, str. Păcurari

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 60 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mironescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX—No. 1504 – Sîmbătă 28 Ianuarie 1912

POTOPUL

Lăsat singur ca să-și depene nepunța, cu declarația solemnă, și a guvernului de mîine și a celor cari îi vor forma opoziția, cum că vor șterge întreaga operă de piraterie la care se dedă strînsura pe care n'o mai pot înșpea fondurile secrete ale ministerului de interne — partidul junimist se desfrămă, pradă șantajului de toată ziua a secăturilor pe cari situația anormală a guvernului 'i-a pus la preț, cum furtuna scoate spuma la suprafața apei.

Și ceea ce face să se năruiască, cum s'ar darama sub blestem, castelul pe care îl clădise imaginația desfrînată a fantasticului președinte de consiliu, nu este, în primul rînd, atît faptul că, răsas fără temeiu constituțional, guvernul a devenit o simplă stăpînire de fppt, pe care opinia publică e datoare s'o sunge ca să restabilească rostul pravinicesc. Nu; astă chestie, cît e ea de gravă, stă pe al doilea plan, e secundară pentru inconștienții din jurul primului ministru. Ceea ce sufocă pe despoții aziatici din fruntea junimismului, este revolta complicilor, ale căror interese sunt amenințate de urmarea rătăcirei în care au alunecat conducătorii guvernului.

D. Carp, pe care drumeții adunați de prefecți îl socoteau, măcar acum la bătrînețe, vindecat de mania care l'a ținut o viață întreagă în opoziție — d. Carp e învinuit, chiar de către ai săi, de egoism feroce, de egoismul vinovat care 'l face să nu vază, în afară de ambiția sa nemăsurată, nici un interes vrednic de atenție — nici o chestiune care să-l atigă în afară de fudulia-i personală, unicul resort care l'a mișcat de alungul sterilei sale vieți politice.

Un vis de aur a mîngîiat d. Carp, înțeleg acum cei cari se numiau amicii lui: să ajungă — să ajungă ori cum și în cînd, dar să ajungă. In scopul acesta s'a înjosit totdeauna la rolul de „întreținut" al liberalilor; în scopul acesta s'a pus pururea de-a curmeșizul partidului conservator; în scopul acesta pălmuit opinia publică și s'a dedat, în prilejul alegerilor din urmă, la toate murdăriile.

Dar, cu mijloace ignobile și cu un preț care ar rușina pe un cap de pirați, d. Carp a ajuns în sfîrșit, să'și vază visul cu ochii: șef de partid și președinte de consiliu.

De acum, văd bine trepădușii că omul „întreținut" nu mai are ce dori; de acum, îndatoririle guvernărei 'i-au devenit o povoară; de acum, partidul, ajuns sarcină, trebuie îmbrîncit ca să nu i turbure beatitudinea. Și cuprins de rîvna aceasta, cum pînă aci era robit de jindul de a parveni cu ori ce sacrificiu de obraz, d. Carp desprinde azi, cu răbdare și cu zel, unul cîte unul, cohorta de anonimi, hrăpareți și nuli, pe cari, la vreme de nevoie, îi tocmise de pe la răspîntii ca să-i formeze garda de... onoare.

Căci, fără contestare, asta — nu mai asta face d. Carp de cînd, în potriva insăși a așteptărilor sale, s'a pomenit conducător de ceată, d-sa care s'a simțit pururea măgulit să fie „întreținut" în ceata altora.

Azi șeful junimiștilor leapădă puterea, nevolnic dar cu ambiția satisfăcută; azi d. Carp dă cu tifla conservatorilor, cari au mințit tradiției înaintașilor lor cînd au pus girul pe polița aventurierului; azi, după ce și-a îndestulat viițiul de mărire, angajînd într'o întreprindere personală toată sărăcia morală a celor cari pîndeau la rîspîntie—azi, d. Carp dă cu piciorul tuturor și îi prăvălește în mocirla unde nu'i mai poate urmări disprețul public.

Toată lumea, frămîntată și hulită; toată lumea asta, care a stat în sfîrc de biciu; toată mulțimea asta, desrădăcinată de la rostul ei toți, întregul partid, văd în președintele consiliului pe incapabilul fudul, pe reacționarul trufaș și întîrziat, pe egoistul odios care a jertfit interesele tuturor ca să slujească propriul său capriț.

Din tot programul, trecut și actual, al d lui Carp, un singur punct e înțeles, e văzut, e simțit de toți partizanii săi: acela în care se citește, ca într'o carte deschisă, gîndul lămurit al omului care cască sătul și lenevos: după mine, potopul.

O mică escrocherie

— Un milion PENTRU IAȘI —

Am relevat, spre a invedera dragostea guvernului pentru Iași și grija ce i-o poartă Iașului Grecenii și Krupenskii din Cameră, că din excedentele de *80 milioane*, **pe anul trecut și anul acesta, s'a dat Iașului** *130,000* **lei, și anume: 80,000 lei pentru laboratorii la facultatea de științi și 50,000 lei pentru cumpărarea unei case, care să servească de cămin studențesc.**

N'am pus suma de 100,000 lei, afectată pentru cumpărarea casei proprietatea secretarului general, directorului învățămîntului primar și deputatatului Praja, fiind că această cumpărătură constitue o favoare îndrăsneață pentru cei trei corbi, nu o atenție pentru Iași.

Iar dacă s'ar trece chiar și suma aceasta la atențiile pentru Iași, am avea abia 230,000 lei pentru Iași, pe cînd numai Primăria Capitalei, cu un budget de milioane, i s'au dat din excedent, două milioane, ca să-și clădească un ospel.

N'am mai fi revenit asupra chestiei. La ce folosește scrisul nostru și protestul nostru, cînd suntem în fața faptelor împlinite?

Nu s'a dat nimic Iașului; s'a făcut o curată pungășie cu casa Gimpel—s'au făcut și s'a terminat.

Dar trebue să revenim astă-zi, fiindcă, nu pentru a se scuza guvernul, nu pentru a atenua răspunderea deputaților Iașului, ci pentru a acoperi delicata afacere a celor trei corbi, se publică cifre false, cari, adunate la un loc, arată că, din excedent, s'a dat Iașului *un milion de lei.*

In tabloul oficial al cifrelor false figurează, în primul rînd patru sute mii lei pentru terminarea palatului de justiție din Iași.

Această sumă de 400,000 lei — adică aproape jumătate din milionul fals—se află înscrisă în budget, rată de plată pentru clădirea amintită.

Intreaga sumă necesară a fost înscrisă în 1905, sub ministeriatul de justiție al d-lui Badareu și mărită în 1907 sau 1908, sub d. Stelian. Ceea ce se face acum, este numai executarea obligației luată în trecut, iar nu o sumă nouă, de care nici nu este nevoe.

Vine apoi suma falsă de 100000 lei, pentru restaurarea Universității vechi din Iași, care sumă este iarăși o rată de plată, nu o sumă nouă.

Tabloul fals arată apoi o sumă pentru șoselele comunale, care nu este decît rata anuală ce se servește, conform unei convenții vechi, din fondul comunal.

Tabloul constitue, deci, e simplă escrocherie—la care s'a recurs în desperare de cauză.

Amicii domnului Cuza

Domnul Cuza are și amici în afară de elevii, care n'au dat încă examen la el; acei amici sunt foarte puțini la număr și păstrează cel mai strict anonimat.

Nimeni, doar ei și poate, d. Cuza, știu cum se numesc prietenii acești a nonimi. Amiciția lor a devenit post festum, după darea verdictului și consistă într'un sfat amical postum, ce dau d lui Cuza: „de ce ilustrule economist, te ai adresat jurațiilor și nu unei comisii de specialiști?"

Sfatul acesta n'ar fi fost postum dacă el ar fi fost servit din timp d-lui Cuza. Amicii plagiatorului, timp de aproape un an de cînd acțiunea a fost intentată, în trei sesiuni de judecată, n'au amintit d lui Cuza o singură dată, că rău a făcut că s'a adresat juriului

De sigur, ei n'ar fi spus că jurații n'au fost competenți, dacă verdictul ar fi fost afirmativ—căci doar sunt prietini, anonimi—dar sinceri.

De sigur, d. Cuza ar fi trebuit să recurgă la calea scurtă și absolut competintă a experților specialiști Amicii i-o spun prea tîrziu, noi i-am spus'o foarte de vreme, a doua zi, după ce intentase acțiunea la jurați.

Socor n'a fugit de experți. Dovadă: pe cînd reclamantul se sbătea contra numirii expertului, Socor declarase că primește

Motivul recurgerei la jurați nu trebuia căutat cu multă trudă: la jurați poți face teatru, poți face scandal, poți bate timpii. Poți chiar, în materie pur științifică, să lași a vorbi pentru tine pe Buiclin,— vorbi despre Cahal Iar rezultatul verdictul, este bun în amîndouă cazurile; bun cînd ie rău pentru Socor, fiind că „verdictul a fost dat de cetățeni din orașul Luminei". Bun cînd ie bun pentru Socor: „fiind-că procesul a fost judecat de takiști".

Experți specialiști ar fi judecat afacerea, mai înainte de toate, în liniștea cabinetelor lor de lucru, fără galerie, fără teatru, fără întreruperi.

Apoi ar fi chemat pe autorul „Poporației" și pe acuzatorul lui, ca să dee lămuriri—și pas de ar fi putut spune d. Cuza unor specialiști, că: takiștii, Cahalul, anexă la jidanii în presă, Sanieleibici, Stere pe baricade etc. etc.

Domnul Cuza a evitat juriul de arbitri. Acesta este punctul cel mai grav, el singur fără alte dovezi, constituie dovada plagiatului. Nu numai că n'a voit să se adreseze unui juriu de specialiști, dar s'a opus chiar la numirea unui expert pentru jurați.

Ce dovadă ar fi pentru un chiriaș dat judecății, că a deteriorat imobilul în care locuiește, dacă el s'ar opune, cu stăruință, la numirea unui architect—expert, care să constate faptul?

Ar fi dovadă că a deteriorat casa, precum dovadă este că domnul Caza a plagiat.

Domnul Cuza se mulțumește acum cu sfaturile tărzii ale unor prietini întîrziați, se mulțumește cu girul întîrziat pe care i l-a dat, departe după scadență, un profesor universitar.

Domnul Cuza trebuie să se mulțumească cu toate aceste satisfacții deplasate și care sunt nule și de nul efect.

Ele sunt mîngîieri. Mîngîieri ce pot alina pe suferinzi, dar nu sunt în stare să le lecuiască.

„Language de salon"

Evenimentul este tristul organ de publicitate al d-lui D. Grecianu. Domnul Grecianu, se știe, este un purtător ireproșabil al smockingului, este un five o'clock-ist prea recunoscut, este un footbalist de o rară eleganță—este un bărbat de salon în cea mai largă accepție a cuvîntului — calitate care i a atras cinstea de a prezenta Regelui Italiei o scrisoare autografă a Regelui nostru și de a depune, tot în numele lui Carol I, o coroană pe soclul monumentului din Cernăuți a foastei Impărătese a Austriei.

Organul de publicitate al unui ast-fel de om, care se joacă cu mănușele albe, cu mingele de la lawn-tenis și cu săniuța zisă, pe englezește, bobsleigh — cum s'ar juca un mitocan de ai noștri cu o minge ordinară —organul de publicitate al unui om superior—firește—ca d. Grecianu, ar trebui să fie un jurnal de salon, un fel de *Foemina* masculină, un organ al eleganței de limbaj.

Nu-i așa. Ba chiar este ceva brutal contrar între bărbatul elegant și organul său de publicitate. Domnul Grecianu are o gazetă care, în loc să prezinte vederile sale, adică nu vederile, fiind-că d. Grecianu nu le are, dar modul său de a parla, de a fi om de salon, în loc să prezinte salonul, prezintă piața Halii, prezintă limbajul precupeților și jupuitorilor de la Abator.

Iată spre pildă, extrase dintr'o notiță apărută în numărul de ieri al *Evenimentului*, p. III, coloana I (jos), o serie de expresiuni delicate: „*Opinia*", cea mai murdară *scriere* cotidiană; perciunatul Rodion; evreii—cea mai murdară „națiune", jidan roșcat, puchinos și pistruit; rasă degenerată; perciunat curajos; în pod în tovărășia ploșnițelor; urechi de magar.

Treaba abonaților *Eeenimentului*, în majoritate evrei precupeți, pescari, steclari și prostituate, aparținînd toți „națiunei" celei mai murdare—să ceară paralele îndărăpt de la comisarii, cari abonează mereu pe acești oribili ai celei mai murdare „națiuni".

Noi, din parte-ne, constatăm limbagiul de salon și atita tot.

TRAMVAIELE

Aproape că chestia nu mai e la ordinea zilei. D. Al. Marghiloman a garantat colegilor săi din cabinet, care aveau oare care scrupuluri la acordarea proectului de lege, că dacă li acordă legeaide desființare a societății, după o lună de zile nu se va mai vorbi nimic de tramvaie.

Legea i-a fost acordată, luna a trecut, iar chestia tramvaielor nu căta fost înmormîntată, dar încă nici n'a început. Faptul d-lui Marghiloman, de a fi înjghebat un proect de 7 articole, fiecare articol în parte constituind cîte o enormă escrocherie juridică, departe de a fi închis chestia, a deschis o deabinelea.

Desbaterile proceselor angajate înaintea celor două secțiuni ale tribunalului Ilfov, s'au oprit la punctul lor cel mai interesant la chestia constituționalității legei d-lui Marghiloman.

Faptul însuși că Ministrul de Interne prevede în legea sa, daune împotriva propriei sale legi, e de natură a vădi că chiar d. Al. Marghiloman și-a dat seama că comite o faptă ilegală, menită a da drept celor lezați la daune-interese.

Societatea tramvaielor n'a perdut timpul în intervalul de cînd sunt suspendate procesele și a consultat patru eminenți jurisconsulți francezi asupra constituționalității legei d lui Marghiloman, în sistemul nostru juridic. Toți cei consultați au răspuns că legea e neconstituțională și că judecătorii au dreptul s'o anuleze.

Societatea de tramvaie a dispus imprimarea acelor consultațiuni, ele vor ieși de sub tipar. D. Marghiloman capătă o nouă lovitură, iar chestia tramvaielor intră într'o fază cu totul nefavorabilă guvernului.

OAMENI ȘI LUCRURI

In jurul Bibliotecei

A trecut dăunăzi nebăgată în seamă o „interpelare în familie" făcută de un deputat iașan și în care a ținut un rol important chestiunea bibliotecei universitare din Iași, sau mai drept, a lipsei de local pentru această instituțiune. Iar urmarea?

Va rămînea, ca și înaintea „interpelării", universitatea lipsită de un local suficient de bibliotecă. E aci un punct cu deosebire dureros și rușinos. Nu odată, prin ziare, am atras luarea aminte asupra stării insuportabile în care se găsește biblioteca zisă „centrală", sau a universității și care ar avea să corespundă unei mari necesități culturale. Zicem „ar avea" să corespundă, fiind-că în starea de astăzi, din nefericire, nu corespunde menirii ce-i s'a atribuit.

Foarte elegantă, cochetă chiar, — biblioteca iașană are neajunsul de a nu avea nici o legătură cu actualitatea, căci nimeni nu poate avea la dispoziție, acolo, o noutate literară sau științifică. Se cer cel puțin 2—3 ani de la apariția unei cărți romînești, pînă cînd cetitorul să o poată consulta în sala bibliotecei. Bine înțeles, dacă și atunci, nu e luată cu împrumut.

Căci se împart în două categorii, cetitorii bibliotecei. In conformitate cu un regulament special, ori numai după un uz introdus de rectorii ce s'au perindat, corpul profesoral are facultatea de a lua cărți, ori alte publicațiuni cu împrumut. Particularii, mai favorizați încă pot obținea lucrurile dorite, în schimbul unei garanții corespunzătoare.

In principiu lucrul e departe de a fi condamnabil, întru cît e proape cu neputință să te folosești în mod efectiv de avutul bibliotecei pentru a face studii. Orele de funcționare a sălii de lectură coincid cu orele în care fie care își caută de ocupațiunile profesionale. Nici serile, nici Duminecile, nici sărbătorile, nici vacanțele mici sau mari, biblioteca nu e accesibilă. De aci numeroase insistențe de a dobîndi lucrări cu împrumut spre a le putea consulta în afară de eleganta sală, unde întîlnim de obiceiu atît de interesante... perechi universitare, împărțindu-și privirile rînd pe rînd, între paginele cărților și paginele cărților sufletești, în care sunt scrise atîtea povești frumoase ale tinereților, pline de doruri, de visuri, de idealuri și de accidente sentimentale...

E de neînțeles cum de nu au socotit mai cu băgare de seamă acei cari au avut sarcina să întemeieze așezămîntul nouei universități și au rezervat atît de puțin spațiu pentru biblioteca universității, așa că numai după trecerea unui mic număr de ani localul e cu desăvîrșire neîncăpător și s'a putut auzi în Parlament asigurarea că zac mormanele de cărți în poduri și în subsoluri.

Se știau de mult lucrurile acestea și nu o singură dată s'au subliniat prin publicitate. Dar nici acum, nici altă dată nu s'au luat măsuri de îndreptare.

Se vorbea la un moment dat de o întemeiare a unei alte biblioteci, într'un local corespunzător, închiriat ori cumpărat în afară de clădirea universitară. Firește, lucrul cere sacrificii de bani și cînd ajunge să fie vorba de sacrificii, atunci miniștrii—la fel cu d. C. C. Arion dăunăzi — invoacă avariția miniștrilor de finanțe și dăruesc cîte-va lacrimi în slava Iașului și a faimei sale culturale.

... Ce să facă însă iașanii cu lacrimile de crocodil ale miniștrilor munteni?

Rodion

In chestiunea așezării statuii lui Cuza-Vodă

Cetind și recenta întîmpinare a d-lui Gr. Ghica-Deleni în chestiunea așezării monumentului lui Cuza-Vodă, sînt cel mai edificat despre adînca durere de inimă ce o resimte acest barbat, ca monumentul marelui Domnitor nu s'a așezat în piața cea nouă ce anume se deschisese pentru acest scop.

La d. Ghica-Deleni este durerea de inimă a omului care punîndu-și tot interesul și tot avîntul într'o operă, concepînd-o, urmărindu-i formarea și desvoltarea, strădănuindu-se pentru ea și zi și noapte, privind-o cu gîndul în închegarea ei deplină pe locul ce urma nesmintit s'o sălășluiască, — vede deodată că acea operă i-i smulsă, i-i diformată, i-i pusă aiure de cît unde o privea el cu ochii minții, și acum ei e lasat să privească golul locului ce i-i destinase, gol ce i se resfrînge în suflet.

Și are toată dreptatea d. Ghica-Deleni, dreptate ce-i vor da o acuma mulți dintre cei ce mai înainte au fost vajnici părtași ai așezării statuii marelui Domnitor pe locul ei de astă-zi. Personal n'am avut o părere hotărîtă în chestiunea așezării statuii: doar o slabă aluziune am făcut sprijinind ideia așezării de astă-zi a statuii, vorbind odinioară despre denumirea străziior Iașilor; dar aceasta numai închipuindu-mi că s'ar fi urmărit vre-un moment scăderea personalității lui Cuza-Vodă prin așezarea ei în piața nouă.

Acum, cînd sînt convins că nici un moment n'a fost în gîndul comitetului patronal și în special al d-lui Ghica-Deleni, de-a scobori figura Domnitorului prin așezarea în piața nouă, ci dimpotrivă; acum nu pot să nu mă alăturez la opiniunea d-lui Ghica-Deleni și să-i asigur că durerea sa devine împărtășită tot mai de mulți și curînd va fi durerea tuturor de a se fi așezat statuia unde s'a așezat.

Intr'adevăr, urmărind meschina întărîre a așa zisului fundament pe care s'a clădit statuia, cine n'a trebuit, judecînd, să rămîie scandalizat? A lăsa ca pe dedesubtul statuii, formidabilă ca masivitate, să treacă canalul colector *tout-à-l'égout*, sprijinind construcțiunea toată pe grinzi de fier măcinabile cu vremea, susținute numai de patru picioare de beton, s'a putut vedea cît de colo că aceia cari s'au mărginit la o astfel de temelie și n'au avut curajul de-a se retrage de-acolo, și-au zis pentru a complace numai și numai opiniunii vulgului pornit: *après nous le déluge.*

Cînd la aceasta s'a mai adăugit desfășurarea construcțiunii, oferind ochiului celui mai needucat esteticește disproporțiuni strigătoare, și firește că urmau să fie strigătoare disproporțiunile, pentru că monumentul a trebuit să sufere modificări mari în forma lui originală concepută pentru piața cea nouă, — atunci a prins să se simtă și mai palpabil ireparabila greșală. Nu se putea ca d. Ghica-Deleni să treacă cu va pe lîngă statuia în construcțiune fără încă o dată să nu i se stringă inima de durere: ce-a gîndit și ce a eșit!

Locul din piața nouă nu mai putea fi privit ca un loc de mai puțină cinste din moment ce, urmînd a se lărgi piața și de cealaltă parte a străzii deschizînd privirea spre primărie ce urma a se așeza acolo, totul concura pentru un cadru foarte frumos și parcă *ad-hoc* pentru statuia lui Cuza. Apoi postamentul

Observaţi bine
semnul distinctiv al veritabilului
:Franck:
Adaus la Cafea şi
Feriţi-Vă
de Imitaţiuni înşelătoare.
Marca registrată.

ce se turnă pe acest loc, tot în beton masiv, arăta toată grija de-a se rîdica unul din cele mai durabile monumente. S'ar fi putut cutremura pămîntul, chear şi desface în bucăţi, statuia lui Cuza ar fi rămas una cu fundamentul ei, păstrînd fără nici o ştirbire proporţionalitatea originală, întruparea concepţiunii prime care constituie duhul de neprihănit al unei opere de artă.

Pe cînd acum trebuie să ne doară pentru disproporţiunea întrodusă în piedestal, pentru stricarea distanţei la care trebuiau s'apară ochiului privitorului figurile şi inscripţiunile *), dintre cari tocmai acea principală, care arată faptele lui Cuza, nici nu se poate ceti, de sus ce vine rîdicată. Acum trebuie să tremurăm pentru însă-şi durabilitatea statuii gîndind că nu-i mai sigur aşezată de cît un acoperămînt de casă, că poate să se cufunde fără ca măcar să fie cutremur, căci cît pentru un caz de cutremur integralitatea ei este sigur ameninţată.

Şi toate aste pentru ce? Pentru-că în ţara noastră nimeni nu vrea să stea în rolul ce i s'a dat sau şi-a ales; pentru-că se poate face apel cu o lesniciune fără pereche la sprijinul vulgului pentru cea mai extravagantă ideie; pentru că nu se respectă rolul nimănui, fie oricît de însemnat, ori-cine înclinînd a se crede apt să decidă într'o chestiune numai pentru că e capabil de un sentiment, căci despre raţiune n'o cere nimeni. In aşa stare de lucruri, cei învinşi sînt totdeauna aceia cari reprezintă într'adevăr partea judicioasă, fiindcă bizuinţa pe dreptate îi zăbăveşte ori chear îi opreşte cu totul să facă apel la mulţime care, supt ori-ce condiţiuni, cu dreptate sau fără dreptate, biruie.

In cît faptul neaşezării statuii în piaţa cea nouă, unde oamenii competenţi au conceput o să existe, se datoreşte unor cauze cu mult mai adinci de cît acele ce s'ar invoca. D-nii Xenopol, Matei Cantacuzino, Iorga, Mille... reprezentînd tendinţe şi şcoli diverse, au putut opina pentru aşezare în piaţa Unirii. Sinceritatea lor n'o pune nimeni la îndoială. Dar dînşii n'ar fi biruit, şi ar fi fost chear loc şi timp să fie convinşi de contrarul, dacă n'ar fi intervenit curentul public atras de consideraţiuni cu totul străine. A fost o enormă greşală apelul la public într'o chestiune care, mai presus de ori-ce altă consideraţiune, era artistică.

D-lui Ghica-Deleni i se poate doar imputa că în acea frămîntare pentru aşazarea statuii, a procedat prea din oale afară de academic. In ciocnirea de idei e absolut necesar ca, chear repugnîndu-şi anumite mijloace, să te serveşti totuşi de ele pe cîtă vreme mediul le dictează, pentru-ca să nu regreţi apoi pierderea unei cauze ce, prin dreptatea ei, ar fi avut negreşit ultimul cuvînt şi ar fi izbutit.

Bizuit însă numai pe stricta dreptate şi fără a face nici-un apel la sprijin, d. Ghica Deleni trebuia fatal să piardă cauza, şi astă-zi să nu poată găsi de cît o slabă, prea slabă alinare la durerea sa, revărsînd-o prea tărziu în întîmpinări vane.

Dr. P. Zosin

*) Şi fiind-că pomenim de inscripţiunile monumentului, ne surprinde văzînd pe placa uneia din coroanele de bronz scris: *September* în loc de Septembre; ceia ce denotă ori că-i pe nemţeşte, necadrînd însă cu celelalte inscripţiuni cari-s pe romîneşte, ori că-i cuvîntul schimonisit cum se vede pe o firmă în Str. Anast. Panu: *la gheatul roşie*. Ei bine! Ceia ce-i tolerat să fie pe o firmă, nu poate fi iertat nici-o clipă să fie pe o statuie. Aşa că să se îndrepte cît mai repede, că ne facem de rîs.

ANUNCIU

Perdut un cîne Setter, culoare maro roşietică, capul mare, urechile picioarele asemenea, puţin pătate cu alb. Răspunde la numele de **Reck**, cine-l va găsi, şi-l va aduce strada Sărărie No. 87, va primi o bună recompensă.

Administrator de moşie

După o practică îndelungată, cunoscînd bine agricultura şi gospodăria, caut loc, de preferat moşii cu întinderi mari.

A se adresa la ziar sub adresa *Agricultor*.

Scrisori din Bucovina

— *De la coresp. nostru particular* —

O CONVORBIRE INTERESANTĂ

Existenţa „Centralei" băncilor cooperative romîneşti din Bucovina în primejdie.—Dificitul moşiilor Pătrăuţi şi Milişăuţ.—Părerea actualului director.—Ce spune deputatul Chisanovici.

Cernăuţi 24 Ianuarie. — Nu de mult ziarul „Universul", a publicat un interview cu d. George Sîrba, deputat şi actualul director al „Centralei" asupra situaţiei politice a romînilor bucovineni, şi care a produs mari nelinişte în cercurile romîneşti de la noi.

Din acel interview reesă adică, că situaţia „Centralei" e în mare primejdie, din cauza enormelor dificite ale moşiilor Pătrăuţ şi Milişăuţ şi că existenţa ei este ameninţată.

Cum „Centrala" este o instituţiune economică foarte importantă a romînilor bucovineni, şi cum faţă de această declaraţiune din partea unui fruntaş autorizat e nevoie absolută a se lămuri situaţia, pentru liniştirea spiritelor, am crezut interesant să mă interesez mai de aproape de această afacere, cu atît mai mult, cu cît e lucru ştiut că odată cu dispariţia băncilor cooperative ţărăneşti, populaţia rurală va fi din nou expusă la spoliaţiuni neruşinate din partea cămătarilor galiţieni, cari au şi început să-şi adune capitalurile trebuincioase.

După ce am vorbit cu mai mulţi fruntaşi romîni în această privinţă, m'am adresat şi d-lui M. Chisanovici deputat dietal, fost membru în comisia de control al „Centralei" acestor bănci, prin urmare o persoană, care cunoaşte bine toată afacerea, iar d-sa a binevoit a-mi da amănunte complecte şi foarte interesante asupra întreprinderilor „Centralei".

Dar să dăm cuvîntul d-lui Chisanovici:

„D. deputat Sîrbu s'a exprimat într'un interview acordat unui ziar din Bucureşti, că toate întreprinderile „Centralei" şi anume atît moşia Pătrăuţ şi Milişăuţ cît şi moara şi prăvălia se află în deficit, neputînd acoperi din veniturile lor, nici jumătate din procentele capitalului investat, necum să'l amortizeze, astfel că după părerea d-sale „Centrala" nu se va putea menţine. Faţă de cele declarate de d. Sîrbu, iată cum stă această afacere:

„Moşia Pătrăuţ, a fost cumpărată de „Centrală" înainte, de vre'o 2 ani cu suma de 1,600.000 coroane. Inainte de a fi fost cumparată a fost taxată de gospodarii fruntaşi din comună. Pătrăuţi Simion Perjul, Simion Balan şi Ilie Vasca, apoi de domnul Aurel Zurcan şi în sfîrşit de boerii răpăusaţi dr. Volcinschi şi Modest Grigorcea. Toţi taxatorii au aflat că moşia această face un milion şi jumătate, numai d. Zurcan a taxat'o cu un milion şi 8 sute mii de coroane.

Dacă considerăm însă că d. Zurcan, e taxat lemnul care se află în pădurea moşiei acesteia numai cu suma de 168 de mii de coroane, ceea ce-i ridicol, pentru că în realitate lemnal ori şi cînd se poate vinde şi cu 500,000 atunci şi taxarea d-lui Zurcan nu diferă de celelalte taxări.

La şedinţa hotărîtoare, la care s'a luat hotărîrea de a cumpăra moşia aceasta, au luat parte şi domnii Gheorghe Sîrbu şi Aurel Zurcan, ca experţi nefiind ei atuncia membrii în direcţiuni. In şedinţa aceea s'a hotărît a se oferii lui Anhauch pentru moşia Pătrăuţi cel mult preţul aflat de gospodarul Vasca, vr'a să zică un milion şi jumătate.

D-nii Dionisie cav. de Bejan, deputat şi consilier consistorial, şi părintele Ioan Popescu din Ţureni, au făcut însă propunerea care s'a şi primit cu toate voturile afară de cele ale democraţilor dr. Blîndu şi Cozmiuc ca şi în caz dacă Anhauch n'ar vrea să dee moşia cu un milion şi jumătate, să i se ofere un milion şi şase sute de mii ca astfel să se cumpere moşia aceasta numai de cît— „din punct de vedere naţional-economic".

Moşia apoi s'a cumparat cu un milion şi şase sute de mii. S'a procedat deci la cumpărarea moşiei în toată ordinea. „Naţionaliştii" zic că d. dr. Florea Lupu a căpătat de la Anhauch o proviziune grasă. D. Anhauch este citat însă chiar la cererea d-lui Lupu în afacerea aceasta, ca martor la judecătorie şi va depune deci sub jurămînt dacă a plătit şi eventual cui i-a plătit o proviziune.

Atîta în ce priveşte istoricul cumpărării moşiei Pătrăuţi. Să vedem acum, dacă de fapt afacerea aceasta e atît de rea precum susţin domnii apărărişti.

Moşia Pătrăuţi are o suprafaţă de 3338 jugare (1 jugar=40 prajini), dintre care sunt 1802 pădure sau loc de pădure tăiată. Dacă socotim jugarul în mediu numai 480 coroane ceia ce sigur absolut nu-i scump, parcelarea trebue să aducă cel puţin 1 milion şase sute. Lemnul pădurii face astă-zi jumătate de milion, ceia ce se poate căpăta ori şi cînd deci la un loc 2 milioane şi o sută de mii. In acest caz „Centrala" ar avea după scăderea tuturor chetuelilor şi intereselor din parcelarea moşiei Pătrăuţi, un profit curat de cel puţin 100 mii coroane.

E adevărat că d. Sîrbu cît şi în general funcţionarii de la direcţia fondului religionar, precum se vede aceasta şi din expertiza d-lui Zurcan, pe care am amincit-o mai sus, taxează pădurea moşiei Pătrăuţ, terenul împreună cu lemnul, numai cu vr'o 250000 pînă 300000 însă fapt este că deja înainte de doi ani au fost amatori care au vrut să cumpere numai lemnul cu 420000 coroane. Fondul regionar este învaţat de a lua pădurile ţăranilor şi ale comunelor cu şiretclicuri, în cea mai mare parte idegeaba, ceia ce se poate afla mai că în fie care comună; a plăti însă pentru o pădure un preţ corespunzător şi încă pentru o pădure romănească, aceasta încă nu s'a pomenit în ţara noastră.

Deci ce priveşte moşia Pătrăuţ toate aserţiunile d-lor apărărişti de nişte deficite enorme ş. a. sunt numai iscodituri pentru a asmuţa poporul neorientat în potriva deputaţilor ţărăneşti.

Această însă se vede şi mai clar la moşia Milişăuţ. Moşia aceasta este în mare parte deja parcelată, iar rămăşiţa se va parcela cel tîrziu la Primăvară. La afacerea aceasta „Centrala" cîştigă ceia ce e deja constatat 70000 coroane.

Să trecem la moară. Aceasta a fost cumparată cu suma de 134000 coroane, după ce expertiza a fost revizuită de d. Gh. Sîrbu, care aflase atuncea că moara face 140000 coroane. Neavînd „Centrala" puterile necesare la dipoziţie spre a purta moara în regie proprie s'a făcut un contract cu d. Hersch Trichter, un contract prost care a adus „Centralei" numai cheltueli şi nici un cîştig. Contractul acesta va fi în curînd desfacut pentru ca d. Trichter nu se ţine de condiţiunile fixate. Moara nu de mult a fost din nou taxată la porunca d-lor Sîrbu şi Zurcan, de doi morari nemţi. Şi iată ce au aflat aceşti doi experţi practici: Moara face astă-zi 197251 cor. vra se zică 63 de mii mai mult de cît preţul cu care a fost cumparată, şi dacă s'ar pune ea în lucrare cum trebue ar aduce „Centralei" un venit curat anual de 58 de mii cor.

Iată deci afacerile „putrede" ale „Centralei"!

Rămîne încă prăvălia. Această afacere e putredă, fără îndoială. Se află chiar în stare de insolvenţă. Aici „centrala" negreşit va perde 150000 — 18000 cor. Dară prăvălia este singura intreprindere independenţă de „Centrală", care a fost înfiinţată şi condusă de „naţionalişti"!

Cu toate acestea „Centrala" este activă şi absolut sănătoasă. Bilanţul ei din anul 1910 arată un profit de 52000 coroane. Perderea de la „Prăvălie„ se va înlătura prin profitul de la parcelarea moşiilor şi din profitul care se obţine în fie care an eventual şi din fondul de rezervă, care a ajuns sub administraţia democraţilor o sumă destul de considerabilă.

Ceia ce-i lipseşte „Centralei" este o conducere bună şi muncă serioasă şi desinteresată. Domnii apărărişti au deocamdată conducerea acestui institut în mîinile lor; pînă acum ei au scris însă numai articole prin gazete; de o muncă nici urmă. Poporul însă cere fapte şi situaţia e astfel, că dacă nu vom stărui la timp ca toate afacerile să fie rînduite, atunci se va întîmpla cu „Centrala" ceia ce d. Sîrbă bănueşte.

„Centrala" însă trebue să trăiască, spre a promova interesele economice ale obijduitului nostru popor. Şi pentru aceasta vom îngriji noi democraţii"!

Gama.

STRUNA ZILEI

MARI ŞI MICI

—Statuia lui Cuza Vodă va fi supusă unei noui modificări. Azi au fost daţi jos cei 4 colaboratori de pe soclul statuei.

Ziarele.

Mari—urcat-aţi eri pe soclu...
Dar—aşa e 'n lume doară!—
Neputînd la voi s'ajungă
Cei mici, astăzi, vă scoboară!

Litere-Ştiinţe-Arte

Pastel.—Mai rar ca toate genurile poetice apare acum, în producţiunea noastră literară—pastelul.

De aceea ne bucură cu deosebire cînd întîlnim în cursul unei bucăţi ca aceea a d-lui G. Topîrceanu din numărul cel mai nou al „Vieţei Romîneşti" pasagii plastice ca acesta:

...In priveliştea bogată,
Sus pe culme, jos pe drum,
Iarna palidă-şi arată'
Plăzmuirile de fum.
Somnul revarsat în fire,
Gerul sfînt al Bobotezii.
A 'nchegat argint subţire
Peste faldurii zăpezii.
Şi legînd în ghiaţă stropii
Bura care'n aer joacă
A ţesut pe barba popii
Fire lungi de promoroacă.
Bolta sură ca cenuşa,
Codrii vineţi—dorm adînc...
Sună numai căldăruşa
Atîrnată de obîinc.

Bate surul din potcoavă
Drum de iarnă, fără spor
Calcă rar şi cu zabavă
Lunecuşuri de pripor..
Şi 'n tăcerea care creşte,—
Adîncit ca 'ntr'o visare,
Popa, cînd şi cînd, şopteşte
Legănîndu se calare.
Scutură din treacăt salbe,
Reci podoabe care mint,—
Surpă bolţi de ramuri albe
Cu portaluri de argint...

Bucata întreagă—o baladă—se intitulează „Frig".

*

Regele Friederich al Danemarcei, a acordat celebrului critic George Brandes medalia de aur cu coroană, cu ocazia iubileului său de 70 de ani. Tot în onoarea iubilarului s'a intemeiat în Biblioteca regală din Danemarea o archivă „Georg Brandes".

*

La Roma s'a deschis în prezenţa perechei regale o expoziţie internaţională de higienă socială.

...Va fi oare şi o secţie a războiului atît de nehigienic?

INFORMAŢII

❑ Relativ la infamia pusă în circulaţie de imbecilul prefect Stroja, că un incident violent ar fi avut loc între excelentul nostru prieten d. Lascar Antoniu şi d. avocat C. G. Sturza, acesta a trimis d-lui Antoniu scrisoarea ce urmează:

Iaşi, 25 Ianuarie

Citesc cu mirare în Evenimentul *de astă-seară, ştirea că aşi fi avut vre-un conflict cu Dv.*

E o informaţie pe care mă voi grăbi s-o desmint şi de care, vă rog să credeţi, sunt cu desăvîrşire strîin.

Primiţi s. c. l.

C. G. Sturza

De sigur că d. Sturza a cerut gazetei imunde să rectifice infamia, dar faptul că desminţirea n'a apărut, serveşte de dovadă că prefectul a pus să se publice invenţia neruşinată — şi acum ia d-lui Sturza pînă şi dreptul de a protesta într'o chestie pur personală.

Infamia prefectului a fost inventată în favoarea d-lui Cuza, care s'a servit de dînsa în „pledoaria" ce a făcut-o ieri la Bucureşti.

❑ Luni, la orele 10 dimineaţă, va avea loc la seminarul Veniamin, serbarea şcolară, cu prilejul patronului şcoalei.

La serbare va azista şi I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei.

❑ Luni, în 30 Ianuarie se va serba patronul şcoalei normale Vasile Lupu, printr'o serbare şcolară la care au promis să asiste I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei, şi d. Meisner secretar general la ministerul de culte.

Serbarea va începe la ora 3 p. m.

❑ *Rezultatul examenului pentru maestrele de croitorie.*—Examenul de capacitate pentru formarea tabloului viitoarelor maestre de croitorie s'a terminat Mercuri.

Comisia a depus rezultatul examenului aprobărei d-lui ministru.

Din 53 de candidate prezente au reuşit 19.

Iată rezultatul acestui examen, în ordinea clasificărei:

Neculau Eufrosina, Ionescu Maria, Marin Maria, Radulian Eugenia, Bucşan Alexandrina, Rădescu Maria, Dimitrievici Maria, Racoviţă Elena, Petrovici Emilia, Ionescu Ecat., Grigorescu Lucreţia, Grobnic Maria, Anghelescu Maria, Eraclide Virginia, Şoarec Eugenia, Vişan Maria, Monariu Ana, Andreescu Virginia, Prapurgescu Constanţa.

❑ In ziua de 29 Ianuarie, Cercul cultural din Prisecani, va ţine şedinţă publică.

Vor vorbi, d ra Ghibănescu şi d. G. Oană.

❑ *Egalarea corpului didactic profesional şi comercial cu cel secundar.*—Am anunţat că d. C. Arion, ministru al cultelor şi instrucţiunei publice, va veni cu un proect de lege prin care să egaleze pe membrii corpului didactic profesional şi comercial cu cei din învăţămîntul secundar.

Proectul de lege a fost întocmit în mod definitiv şi va fi în curînd depus pe biroul Corpurilor Legiuitoare.

In expunerea de motive ce însoţeşte acest proect d. ministru arată că legea învăţămîntului profesional din 1901, în ceea ce priveşte dispoziţiunile prevăzute pentru recrutarea personalului didactic de la şcolile comerciale de băieţi, au ramas inaplicabile chiar de la început, aşa încît există o neprotrivire între starea de fapt reală a recrutărei acestui personal şi dispoziţiunile legei.

Spre a se stabili o concordanţă între starea de fapt şi dispoziţiunile legei învăţămîntului profesional din 1901 şi spre a se da o consfinţire legală stărei de fapt, singura dovediţă aplicabilă, d. ministru al instrucţiunei a întocmit proectul de lege de care vorbim.

*

Proectul de lege cuprinde numai două articole, prin care se anunţă că recrutarea personalului didactic de la şcolile profesionale de fete şi cele comerciale de băeţi se va face întocmai ca la învăţămîntul secundar.

Se exceptează numai profesorii de ştiinţe comerciale, care se vor recruta ca şi cei de la şcolile comerciale superioare, cu care se asimilează de asemeni în totul.

Vor trebui anume să posede o diplomă a unei şcoli superioare de comerţ din străinătate.

❑ Simbătă 28 Ianuarie a. c. va avea loc, în Saloanele Societăţei de Gimnastică Sport şi Muzică din Iaşi, marele bal costumat, anunţat.

Organizatorii acestei frumoase distracţii, nu au cruţat nici muncă, nici cheltuială, spre a asigura reuşita acestui bal, dînd astfel Ieşenilor o plăcută şi distractivă petrecere.

Comitetul organizator a primit din străinătate, degizamente şi măşti care sunt puse la dispoziţia celor ce vor lua parte la acest bal.

Ultima dificultate, care constă în aceia că în bal se vor putea introduce şi alte persoane afară de invitaţi a fost înlăturată de oare ce controlul va fi făcut de vice prezidentul societăţei d. Nanu Jelea.

❑ Simbătă seara 26 c, va avea loc şedinţa ştiinţifică la societatea de medici şi naturalişti la care se vor face următoarele comunicări:

Prezintări de bolnavi din clinica dermatologică de d-nii d-ri Demetriade şi Nimireanu, Două injecţiuni intravenoase de Salvarsan la 2 femei însărcinate; 1 în a 8 a lună şi alta în a 5 a lună, fără nici un accident, de d. dr. Ţaicu.

❑ Toată elita intelectuală ieşană s'a dat întîlnire pentru Luni 30 Ianuarie, ora 9 seara, la Teatrul Naţional, cînd are loc aşteptata serată a celebrei artiste parisiene Yvette Guilbert.

Artista care face deliciile parisienilor, venind pentru prima oară la Iaşi şi avînd o celebritate mondială, ie explicabilă dorinţa ieşanilor s'o asculte.

❑ Persoanele care s'au oprit bilete de intrare pentru reprezentaţia d-nei Yvette Guilbert, sunt rugate a le rîdica pînă mîine de la Agenţia Teatrală „Thalia" (Maximovici,) fiind numeroase cereri de satisfăcut.

❑ **Birourile redacţiei şi administraţiei OPINIEI, se află instalate în strada Gh. Mîrzescu No. 25.**

!Înştiinţare!

Fac cunoscut onor. Doamnelor şi Domnişoarelor, eă pe lîngă frizeria mea pentru domni, am deschis şi un **salon pentru cuafură de dame,** *în str. Lăpuşneanu No. 10, cu întrarea specială prin curte.*

Conducerea acestui salon, am încredinţat o unuia din cei mai renumiţi specialişli în arta adevăratei ondulaţiuni **Marcell,** *adus cu mari sacrificii din Paris.*

Se execută ultimele creaţiuni în lucrări de păr. ca: **cozi, frissete, chignons, peruci transformaţiuni, bucle, bretoane,** *etc.*

Şamponarea şi uscarea părului cu aparatul electric în timp de cîte-va minute.

Se vopseşte *părul în: blond, chatain şi negru. Se primesc comenzi şi din provincie.*

Onor. Doamne, care doresc a fi coafate la domiciliu, vor bine-voi a anunţa din timp. Pentru a nu fi expuse la neplăcerile inexactităţei, lucrătorul cunoaşte limbele franceza, engleza, germana şi italiană.

Cu stimă **GEORGES VOGT**

Ultime INFORMAȚII

❑ Din partea maestrului I. L. Caragiale primim următoarele rînduri ca explicațiune la telegrama, pe care am publicat-o acum două zile:

Pentru stagiunea 1911—12, numai ce lor două Teatre naționale, celui din București și celui din Craiova, le am dat autorizare să joace piesele mele. Astfel, sunt hotărît a da în judecată orice Direcțiune sau Companie de teatru public, care și-ar permite—sub ce pretext, nu-mi pasă — să calce drepturile mele de proprietate literară, garantate prin Legea Presei și prin Codul Penal.

Sunt cu toată stima, al vostru devotat.

Caragiale

Schöneberg b. Berlin

❑ *O mare necuviință a d-lui Cuza.*

Ziarul „Minerva" de astăzi, înregistrează o declarație, făcută unui redactor al ei de d. Cuza, în care acesta spune, că drept epilog al procesului seu cu Socor, o vie discuție s'ar fi urmat între d. Sturdza, pe care d. Cuza îl numește „de la Curtea de Apel din Iași", și amicul nostru Lascar Antoniu, că în discuție d. Lascar Antoniu ar fi fost necuviincios cu d. Sturdza și că acesta ar fi ajuns la violențe, față de d. Lascar Antoniu.

Nu trebuie să mai spunem că declarațiile făcute de d. Cuza nu sunt de cît o infamă născocire,—fapt pe care d. Lascar Antoniu l'a comunicat telegrafic, ziarului bucureștian, prin următoarea telegramă de dezmințire:

In numărul datat 28 Ianuarie, citesc convorbirea redactorului D-voastră cu A. C. Cuza, prin care vă afirmă, ca încheere epilogului procesului de plagiat Cuza-Iași, un pretins incident, cu caracter violent, ce și fi avut cu d. Sturdza.

Rog a publica, că dau cea mai formală dezmințire acestor informațiunz neexacte și de domeniul obișnuitelor insinuări ale lui A. C. Cuza.

(s.) **Lascar Antoniu.**

❑ *Nu este opinie publică nici în București.*

Domnul Iorga a inscenat o primire cordială, la București, d-lui Cuza, doar această primire — la care au participat, precum spune Epoca, *vre-o trei-zeci studenți. va găsi ecou în inimele juraților și vor da căștig de cauză d-lui Cuza.*

Ei, și! Nu există opinie publică nici în București; d. Cuza a fost respins cu reclamația sa, iar procurorul, care a susținut acuzarea, n'a fost, asemenea lui Bercea la Iași, apărătorul d-lui Cuza.

Domnul Iorga va avea dreptul să zică, din nou, amicului seu: „rădică-te desprețuitor".

❑ Evenimentul *scrie despre primirea ce s'a făcut în București d-lui Cuza: „a fost primit de un mare număr de studenți și cetățeni—cu strigăte de ura".*

Epoca *de astă-zi, p. III, col. II, scrie în aceeași chestie: „d. Cuza a fost intîmpinat de* vre-o **treizeci** studenți și naționaliști, *cari i-au făcut* **o mică manifestație.**

❑ Comisiunea de apel a contribuabililor a ținut eri ședință pentru a judeca mai multe apeluri care au fost casate de curtea de casație.

Comisia era presidată de d. Vespasian Erbiceanu, asistat de d. N. Pompilian, și Teodor Negruți.

Comisiunea hotărîse ca telalii de servitoare să nu fie impuși la nici o dare specială, iar curtea de casație a casat acea decisie, retrimițînd-o ca speța să fie cercetată din nou.

Comisiunea și-a menținut punctul de vedere, scutind pe telalii de slugi de ori-ce dare specială.

Comisia de prefaceri va ținea ședințe în Iași, dela 25 Februarie pînă la 10 Martie.

❑ **Congresul Institutorilor.** — Aseară, a avut loc o întrunire plenară a cercului didactic, sub președinția d-lui Halița.

S'au discutat în primul rînd, asupra sporului de salarii ce s'ar cuveni, institutorilor, singurii din corpul didactic, cărora nu li s'au adus îmbunătățirea cerută.

Au vorbit în această chestiune, între alții, d-nii Victor Munteanu, Sachelarescu, N. Arbore și Halița.

In unanimitate, membrii au ales o delegație, compusă din d nii Halița și Munteanu, care să plece la București, pentru a supune d-lui Arion și Carp, doleanțele institutorilor din Iași.

*

Ca mijloc de propagandă, cercul didactic a luat inițiativa, de a convoca în Iași, un congres al institutorilor, care a fost fixat a se ținea în ziua de Duminică 5 Februarie.

Congresul se va ține la Universitate, sau la vre-o școală. Aceasta se va decide în definitiv, de îndată ce se va cunoaște numărul exact al aderenților.

*

După cum suntem informați, institutorii din Iași, sunt hotărîți a cere întregirea salariilor, fără nici o deosebire și a nu admite părerea ministrului, care înclină în a face acest spor, numai la o categorie și anume a-l acorda bărbașilor, și a lasa cu desevîrșire pe din afară institutoarele, sau a acorda sporul numai absolvenților de școli normale, neglijiad pe cei cu alte drepturi.

❑ „Sanitaria" societate anonimă pentru reprezentări cu un capital de 500000 lei, s'a înființat de curînd în Capitală pentru exploarea în agentură și comision a Industriilor chimice, produselor medico-farmaceutice, articole sanitare, drogue din țară și străinătate.

Pentru subscrieri și informațiuni a se adresa Secretariatului provizoriu: *Calea Văcărești 101.*

❑ Se știe că gazeta scabroasă a d lui Grecianu își tîrîie zilele prin două mijloace inavuabile: prin abonamentele ce-i le colectează polițiști și prin „înalte" șantagii.

Un asemenea „înalt" șantaj ziarul imund l'a operat și ieri, punînd în vitrină un afiș mare cu anunțul:

„Interview cu d. Take Ionescu, Părerile d-lui Take Ionescu asupra manifestației de la 8 Ianuarie.

Unii naivi, 4 sau 5 la număr, au cumpărat ziarul, care nu cuprindea nimic din cele anunțate în placardă.

Șantaj---pentru 20 bani!

❑ Făcători de răle s'au întrodus astă noapte la depozitul de corsete al d-lui Wexler, strada Mîrzescu, furînd mărfuri în valoare de o mie lei.

❑ Membrii consiliului de disciplină al baroului din Iași, au fost convocați să se întrunească mîine, Sîmbătă, ora două.

❑ Preotui econom V. Bălănescu, spiritual la Seminarul Veniamin Kostache din Iași, post pe care l'a ocupat timp de 11 ani, a încetat din viață în București, iar înmormîntarea a avut loc eri acolo, asistînd ca delegat al seminarului din Iași d. C. Vuza.

Un parastas va fi oficiat mîne Sîmbătă, în capela Seminarului local, pentru pomenirea decedatului preot.

❑ Amicul și confidentul primului procuror.

Primul procuror are un singur prieten, care este și confidentul său,—la parchet. Acesta e aprodul țigan, pe care primul procuror l'a importat din alt oraș, avînd încredere că el îi va comunica dacă vre-un funcționar al parchetului stă de vorbă cu vre-un avocat,—ceea ce se știe că este interzis funcționarilor parchetului, de primul procuror.

Acest prieten și confident al d-lui Bercea a făcut acum de rîs pe superiorul său, căci a dovedit că pe lîngă misiunea sa de a fi spion al primului procuror, se mai îndeletnicește și cu furtul—aceasta în credința că este pus la adăpostul rigorilor condicei penale.

Amicul primului procuror a fost dovedit că fura regulat lemne, de la Curtea de Apel, învălindu-le în hîrtii și spunînd regulat gardiștilor, care-l întrebau ce are în hîrtii, că sunt corpuri delicte pe care le duce acasă la d. prim procuror.

Deși faptul a fost adus la cunoștința acestuia, relațiunile sunt prea cordiale pentru ca vre-o măsură să fi fost luată contra confidentului.

❑ La spitalul sf. Spiridon, s'au făcut următoarele permutari între medicii secundari:

D. dr. Nicolaescu P. de la secția chirurgicală, la biuroul primirei chirurgicale; d. dr. Vrînceanu Al. de la biuroul primirei chirurgicale, la s. genito-urinară, și d. dr. Al. Țaicu de la sec. genito-urinară, la s. chirurgicală.

❑ Luni 30 Ianuarie, fiind patronul seminarului Veniamin din localitate, un serviciu divin va fi oficiat la mitropolie, între orele 9 jum. și 10 dimineață.

Va urma apoi o recepție, în sala cea mare a seminarului, unde d. Solomon Halitza, profesor de filosofie, va ținea o disertație.

❑ Procesul jandarmilor Palaghia și Mordan, acuzați că prîn lovituri aplicate băietanului Rotariu, i-ar fi produs moartea—continuă astăzi la jurați.

La orele trei jumătate jurații au pronunțat verdictul, răspunzînd afirmativ la întrebarea dacă acuzații au lovit pe Rotariu și negativ în ce privește întrebarea dacă lovirile au produs moartea victimei, acordînd și circomstanțe ușurătoare.

In consecință curtea a condemnat pe Gh. Palaghia, șef de post din Cucuteni, la patru luni închisoare și pe caporalul, Mandan la două luni.

Acuzații, erau asistați de domnii Lascar Antoniu și Vesp. Pelia.

❑ Judecătorul de instrucție al tribunalului Tutova, a continuat ieri instruirea afacerei privitoare la N. Zalariu, care timp de 13 ani cît a fost șef de secție la administrația financiară Tutova, a delapidat, rînduri rînduri, 140.000 lei din banii depuși la casa de economie a statului.

Suma delapidată de Zalariu va trebui să fie achitată ministerului de finanțe, de cei 5 administratori financiari și 7 șefi de secție, în timpul funcțiunei cărora delapidările au fost operate.

❑ **Judiciare.**—Curtea s. I-a, in vedere, că procedura n'a fost împlinită pentru erezii defunctului principe Mihail Sturdza, a amînat eri, pentru ziua de 3 Martie, judecarea procesului cu Mocki Fischer, consistînd într'o diferență de cîști, relativ la moșia Flămînzi.

— Erezii defunctului dr. Rudescu, care și-a găsit moartea în cunoscutele împrejurări tragice, în basenul de benzină al fabricei Moldova din Iași, au acționat în judecată pe proprietarii acelei fabrici, cerînd 20 mii de lei daune interese.

Afacerea se va judeca la 4 Februare la s. a III-a a tribunalului.

— Gh. Carp ajutor de perceptor în piața halei, învinuit că ar fi luat mită de la merari și pescari, a fost trimis la instrucție.

Judecătorul n'a găsit că este loc de urmărire, și astăzi a făcut apel primul procuror la camera de punere sub acuzare.

— In penitenciarul Bîrlad, se află depus comerciantul Nicolae Grigoriu inculpat pentru dare de foc și bancrută frauduloasă.

Numitul a făcut apel la Camera de punere sub acuzare pentru a fi eliberat pe cauțiune.

— Primul procuror a declarat astăzi apel a minima, contra sentinței tribunalului s. II, prin care Clementina Răzuz, s'a văzut condamnată la 15 zile închisoare, pentru conrupere de minore.

❑ Un caz mortal prin „606" s'a întîmplat ieri la Ploiești. Victima este d. Ghiță Slăniceanu, proprietarul băilor din Slănic (Prahova).

In urma unei injecții cu salvarsan ce-i a fost făcută de d-rul A. Munteanu, Slăniceanu, un om tînăr, a sucombat.

❑ Celebra artistă dramatică, d-ra Măricoara Ventura, care obține succese enorme la teatrul Odeon și e sărbătorită de întreg Parisul, apare astă seară Joi pe scînza cinematografului Pathé-Frères, din sala Sidoli.

D ra Ventura interpretează rolul „Isabellei" din piesa cu același nume—

După îndemnul mai multor vizitatori s'a adaos ca supliment „Cei patru draci" sau „o dramă într'un circ" splendidă desfășurare după romanul lui Band.

Această piesă se va representa astă seară Vineri, Sîmbătă 28 și Duminică 27 Ianuarie precum și la matineurile de mîne Sîmbătă și poimîne Duminică.

❑ Eri, dimineață, d. Petru Noveleanu, cunoscutul prof., fiind la bae, a fost lovit de o sincopă.

D. Noveleanu a fost transportat la spitalul central și internat în secția d-lui dr. Sculy.

D. Noveleanu se află mai bine.

Ultima oră

București 27 Ianuarie

Procesul Cuza-Facla

ACHITAREA d-lor N. D. COCEA și TOMA DRAGU

București.—D. Cuza continuînd, după ce vorbește de înmulțirea jidanilor spune că *Facla* atacă diferite personagii din țară.

Președintele îl întrerupe, invitînd pe d. Cuza, să revie la chestiune.

Continînd, d. Cuza. zice că ideile ce le a desvoltat în cartea *Naționalitatea* nu se referă la d. Iorga, iar Facla nu urmărește de cît să-l despartă de prietenul său.

In chestia serviciului militar, spune că nu e exactă afirmația făcută de *Facla*. D. Cuza exhibă un libret militar.

In chestia epigramei, spune că mai curînd d sa a fost plagiat, de către un domn, care a publicat o epigramă, ca dedicație la volumul *Sărăcie* a lui Rodion.

Spune că dacă un neamț ar fi tradus epigrama nemțească în românește, și pe cea românească în nemțește, s'ar fi văzut că nu există asemănare.

De alt fel d-sa a scris lui Roderich, căruia i a trimis traducerea în nemțește a epigramei, și d. Roderich i-a răspuns, că nu există asemănare între cele două epigrame.

D. Cuza termină, cerînd un verdict de condemnare, pentru a se stabili un exemplu, cerînd în același timp 10,000 lei despăgubiri.

Apoi adresîndu-se d-lor Cocea și Dragu, li zise:

— Să nu mai patronăm pe jidani, să rămînem noi între noi.

*

Se dă cuvîntul d-lui Niculescu-Bolintin, representantul ministerului public.

D. *Niculescu-Bolintin*, începe prin a spune, că nu se împacă cu d. Cuza, în ceea ce privește aprecierile asupra presei. Presa a adus cele mai mari și mai reale servicii, mai semnificative la noi, ca aiurea poate. D. Cuza a făcut o distincțiune între naționaliști și acei, cari după d-sa sunt antinaționaliști. Noi respectăm principiile unora și celorlalți, căci avem credința, că și unii și alții, lucrează pentru binele neamului.

Analizînd faptele, zice că nu știe ce vor răspunde acuzații. Dar după d. Cuza, s'ar părea că d-sa ar avea dreptate, însă bine înțeles trebue ascultate și părerile celorlalți.

D. Niculescu-Bolintin, cere un verdict de condemnare, mai ales că năzuința *Faclei*, de a despărți doi prietini buni, ca d-nii Iorga și Cuza, nu se poate admite.

D. Niculescu-Bolitin, termină, cerînd juraților să chibzuiaseă faptele și să condamne, dacă acuzații nu vor face dovadă afirmației lor.

Oarele fiind înaintate, ședința se suspendă, rămînînd a se continua la oarele 9 jum. noaptea.

*

Ședința se redeschide, la oarele 9 jum. In sală foarte multă lume. D. Cuza, soșește întovărășit de un număr de băeți, în frunte cu tînărul Manolescu-Mladian.

Președintele dă cuvîntul apărărei.

D. *Ottescu*, luînd cel dintăi cuvîntul, zice că nu va face o analiză a vieței d-lui Cuza, dar cert e că nu d. Cuza, care a calomniat pe toată lumea, poate reproșa altora de a-l fi calomniat. D. Cuza poate cel mult să fie chemat în a se pronunța ca expert în ale calomniei.

In cazul de față însă nu există nici un calomniator.—De ani de zile d. Cuza calomniază mereu și n'a rămas om, în această țară, asupra căruia d. Cuza să nu fi revarsat calomniile sale.

In sprijinul celor zise, d. Ottescu citește diferitele articole apărute în *Neamul Romînesc*, și semnate de d. Cuza.

In sală se aud întreruperi din partea tînărului Manolescu Mladian.

D. jurat Moteșescu atrage asupra acestui fapt atențiunea președintelui, care invită p d. Manolescu, să se astîmpere.

Continuînd d. *Ottescu*, zice că d. Cuza, va acuza de sigur pe jurații de azi, ca vînduți Cahalului, după cum ne acuză pe noi, de resvrătători, pe cînd d-sa are poate o parte de răspundere în chestia răscoalelor din 1907. Și nu-i greu toate aceste d-lui Cuza, care este un calomniator ordinar.

D. *Cuza*.—Protestez: este o insultă.

D. *Ottescu*.—Nu este nici o insultă, este numai un atribut al cuvîntului extra-ordinar.

In ceea ce privește interviewul, d-nul Ottescu zice că nu s'a făcut, de cît a se reproduce textul declarațiunilor d-lui Cuza. E un procedeu întrebuințat de presă.

Cu privire la epigramă, zice că și Rodion a relevat în „Ordinea", că este un plagiat. Dar d. Cuza, va spune că și „Ordinea" este a Cahalului.

D. *Cuza*.—Negreșit.

D. *Ottescu*.—Vedeți că și „Ordinea" este a Cahalului.

D. Ottescu termină, cerînd un verdict de achitare.

*

D. *Em. Socor*, rostește o pledoarie admirabilă, ascultată cu plăcere de întregul auditoriu.

D-sa arată, cum d. Cuza duce o campanie de distrugere în potriva colegilor săi de la Universitate.

D. *Cuza*.—Contest.

D. Socor, în atențiunea generală, citește articolul d-lui Cuza, prin care numește misiți, pe 5 profesori de la Universitatea din Iași.

Apoi continuînd d. Socor, relevă primejdia educației. pe care d. Cuza o dă tinerimei, prin asemenea mijloace și prin un limbagiu ca acel, ce-l ține față de colegii săi.

D. procuror *Niculescu Bolintin*, cere d-lui Socor, să dea cetire acelor pasagii din articolele d-lui Cuza, în care tratează așa de reu pe colegii săi de la universitate.

D. Socor citește acele articole, ce provoacă o adîncă impresie.

Vorbind de epigram plagiată, d. Socor spune că încă în 1901 Caragiale, a relevat aceasta în *Moftul romîn*. Dar pe Carageale nu l'a dat în judecată, pentru că nu putea vorbi de Cahal.

In ceea ce privește serviciul militar spune că *Facla* n'a făcut de cît să reproducă o declarație a d-lui dr. Thiron.

Dar după livretul prezentat de d. Cuza, încă este ceva neînțeles. D. Cuza a făcut serviciul militar, în baza legei din 1876 cu termen redus de 6 luni. Însă cu condiție ca să depuie examenul de ofițer și în caz de nereușită, avea să mai facă armată pînă la complectare de termenul de un an.

Or d. Cuza a făcut numai 6 luni, fără a depune examenul de ofițer.

D. Socor se ocupă apoi de chestia interviewului, dovedind că *Facla* n'a făcut de cît să reproducă părerile d-lui Cuza în chestia originei.

D. *Cuza*. N'am pomenit de origine.

D. *Socor*. Ba da și v'o dovidesc.

In adevăr, d. Socor, dă cetire acelei părți din cartea d-lui Cuza, în care acesta se ocupă de originea scriitorilor.

D. Socor termină cerînd un complect verdict de achitare.

*

D. *Toma Dragu* zice că va adauga numai puțin pe lîngă brilantele pleduarii a d-lui Socor și Ottescu.

Compară articolele din *Facla* cu cele din *Neamul Românesc* și zice că în vederile „Faclei" n'a intrat nici odată năzuinți de a calomnia.

Nu ne rădicăm în potriva relelor și căutăm leacul pentru rănile poporului, fără a arunca toate relele în sarcina evreilor.

D. Dragu, zeflemisește mania d-lui Cuza cu Cahalul și analizează apoi chestiile, relevînd nedreptatea celor afirmate de d. Cuza.

D. Dragu cere un verdict de achitare, care va fi în același timp o lecție pentru d. Cuza.

*

D. *N. D. Cocea* vorbește cel de pe urmă. D-sa contestă monopolizarea naționalismului, cu care se tot laudă d. Cuza. Noi suntem mai buni romîni și urmărim pe căi drepte îmbunătățirea soartei poporului nostru.

Revendică cu mîndrie anarchizmul lui Tolstoi, pe care i-l aruncă în spinare d. Cuza.

Termină cerînd un verdict de achitare, care va dovedi odată că era fruntașului naționslist e pe la sfîrșite.

*

Dezbaterile iau sfîrșit la oara 12. După un rezumat al Președintelui, jurații se retrag în camera de deliberare.

După o oră și jumătate, jurații aduc un respuns negativ, după care președintele achită pe d-nii N. D, Cocea și Toma Dragu.

Verdictul este primit cu aplauze.

D. Cuza pleacă cu băeții... plouați.

Accident de aviațiune
Doi aviatori arși de vii

Sebastopol.—Aviatorii Jaues și Leon au căzut de pe un biplan Farman. Benzina a făcut explozie. Aviatorii, au fost stropiți de benzină și arși.

Ori ce ajutoare au fost de prios.

Liberalii și acțiunea Ministrului de răsboiu

București.—Ziarul „Viitorul" publică un comunicat, prin care arată că actele secrete ce le publică „Adevărul" în chestia ororurilor, nu pot fi furnisate acestui ziar, de cît de ministrul de răsboiu, care în contra indicațiilor regelui, a redeschic chestia pe cale piezișă.

„Viitorul" spune că regele, țara și oștirea, vor judeca scopul ce-l urmărește d. Filipescu și mijloacele de care se folosește.

Prima Societate de Econom[illegible] din Iași

CONVOCAR[illegible]

Domnii membri ai Prim[illegible] Societăți de Economie din Urbea Iași sunt convocați în Adunare Generală pe **Duminecă 29 Ianuarie 19[illegible]2** oara 1 jum. p. m., în **Sala Pas[illegible], Piața Unirei, colț cu strada S[illegible]ulescu.**

La ordinea zilei sunt următoarele cestiuni:

1) Raportul Comitetului de administrație asupra mersului afacerilor Societățit în cursul anului social 1910 — 1911, aprobarea bilanțului și descarcarea administrației de gestiunea acestui an.

2) Raportul Comisiunei de [illegible] privitor la constatările, ce dînsa a făcut verificînd registrele de contabilitate și operațiunile efectuate în intervalul de la 1 Mai la 31 August 1911 și care comisiune a luat parte la alegerea și împărțirea dividendului pe anul 1910—1911.

3) Alegerea unui membru în Comitetul de Administrație a Societății care va fi tras la sorți în ședință conform Statutelor. Membrul ieșit la sorț poate fi reales.

4) Alegerea comisiunei de control conform Statutelor, pentru cercetarea gestiunei pe timpul de [illegible] tembrie—31 Decembrie 191[illegible].

5) Votarea budgetului Societății pe anul social 1911—1912.

6) Cestiunile ce se vor iv[illegible] în cursul ședinței.

Aceasta fiind a doua convocare, adunarea poate lua deciziuni obligatorii pentru toți membrii Societății cu majoritatea voturilor asociaților prezenți, conform art. 53 din statute.

Președinte, **V. [illegible]**

Haragi de vie[illegible] se găsesc în ori ce cantitate, a se adresa la d. Hulliber bancher Iași.

Cameră mobilat[illegible] bil, spațioasă luminată electric, se închiriază în strada Sărărie 83.

Dr. J. BRE[illegible]NER

Fost timp de 2 ani asistent în clinicele celebre ale Profesorilor **Leopold** *(Dresden),* **Bumm** *(Berlin),* **Fränkel** *(Breslau).*

Specia ist în Boale de Femei

MAMOȘ

No. 12 Strada Mitropoliei No. 12

Consultațiuni 9—11 a. m. 2—5 p. m.

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAŞI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afişe în diferite mărimi şi culori, broşuri, teze de medicină, cărţi de şcoală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Preţuri ieftene

Fabrica de oglinzi

Israil Bergher—Iaşi

Premiat cu medalia de aur Paris 1911

Executa: oglinzi veneţiene, tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc, Giamuri bizotate, legate în metale pentru clădiri şi mobile. Execuţie din cele mai elegante ai moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din străinătate.

Reparaţiuni se execută cu preţuri modeste. Comenzile se primesc în localul fabricei str. Palat No. 62.

La fabrică se află în permanenţă o expoziţie cu produsele fabricei.

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai răspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Primăriei No 17.

Teatrul Circ-Sidoli

Cinematograf

PATHÉ-FRÈRES

In fiecare seară mare reprezentaţie

Programul se schimbă

Luni, Joi şi Sîmbăta

Matineuri

Sămbătă şi Duminică la 3 ore p. m.

Preţurile locurilor seara: Loia (4 persoane) 8 lei—Rezervat 1.50—Un scaun 1 leu—Balcon 70 bani—Galeria 50 b.

Preţurile populare obişnuite la matineu şi anume: Loja 4 lei,—Rezervat 80 b. —Stal 60 bani,—Balcon 40 bani,—Galeria 30 bani.

!! IGIENA ŞI FRUMUSEŢEA PIELEI !!!

se obţine prin întrebuinţarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile şi obrazul în contra influenţelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée îndulceşte şi nutreşte imediat pielea scorojită; nu este unsuros, neconţinînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină şi miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete şi catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se ataşează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu* „GELÉE-KALODERMA".

De vînzare la toate Farm. Drog. şi Mag. de Parfumerie de toaletă

Representant pentru — România — **H. ŞIEBENEICHER** — BUCUREŞTI — Str. Smîrdan 24

Magazinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

— Casă de încredere, fondată în 89₂ —

NOTE de MUZICA

Instrumente muzicale şi Accesorii

Asortiment complect după Programa Conservatorului

VIORI ŞI VIOLONCELE PENTRU CONCERT

Piane şi Pianine

Reprezentanţa renumitelor fabrici

STEINWEG, ROSENKRANZ

Vînzare şi în rate lunare fără acont—INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL *pentru reparare de Piane şi ori-ce instrument muzical.*

PATINE CU RULETE

PENTRU SKATING

Calitate superioară—Preţuri reduse

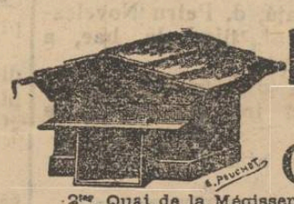

RUCHE

à Cadres mobiles

Prix: 20f

Gariel

2me, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à. 0f

PONDOIR

Prix..... 6f 50

R. GARIEL

2me, quai de la Mégisserie, PARIS

Abreuvoirs pour Poules et Faisans

RATELIERS A LAPINS

Envoi franco de l'Album sur demande

BRASSE TAPIS

Prix 14 fr.

R. GARIEL

2me, quai de la Mégisserie

PARIS

Envoi franco de Catalogue

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ameţesc şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele*, *Gastralgia*, *Sciatica*, *Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari c'. resistă tuturor celorl'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua zi: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue se ia mai mult de cât 4 pe zi.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se pot găsi la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.*

Medalii şi Recompense la Expositiunile din Lyon 1872, Paris 1873, Paris 1878

DIGESTIUNI ARTIFICIALE

VIN

BI-DIGESTIF

CHASSAING

CU PEPSINĂ ŞI DIASTASĂ

Pepsina şi Diastasa sunt cei doui agenţi naturali şi indispensabili ai Digestiunei. **Vinul lui Chassaing** a obtinut, în 1864, un raport din cei mai favorabili la Academia de Medicină din Paris. De atunci, a luat un loc din cele mai importante în Therapeutică, şi este zilnic prescris în contra

DIGESTIUNILOR DIFICILE SEU INCOMPLECTE, DURERILOR DE STOMACH
DYSPEPSIELOR, GASTRALGIELOR,
CONVALESCENTELOR LUNGI, VĚRSĂTURELOR,
DIARHEIEI, PERDEREI POFTEI DE MĂNCARE, A PUTERILOR, ETC.

NOTA. — *Exist numeróse imitaţiuni şi contra faceri. — A exige acestă semnătură în patru culori pe banda care sigilésa capsula.*

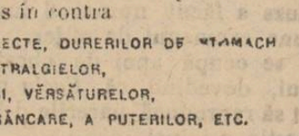

Paris, 6, avenue Victoria, şi în principalele Pharmacii.

FURIE

En FONTE INAVOABLE

Prix: 0f 60c

Raymond GARIEL

2me, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES, etc.

Envoi franco de l'Album sur demande

GRILLAGES

Raym^d GARIEL, 2, quai de la Mégisserie, Paris

CLOTURES DE CHASSE, VOLIERES POUL. ARTIFICIELLES

RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. 8f

Din 20 Octomvrie 1912, Academia de Medicină din Paris acăi Pesmeţii OLLIVIER

UĂ RECOMPENSĂ NAŢIONALĂ DE 34,000 FR.

AUTORISAŢIUNEA GUVERNULUI FRANCESCŬ. — ADMISŬ IN SPITALE DIN PARIS

Vindecarea sigura, radicală a *bôleloru de pele, daririloru, viciuriloru sângeluĭ, glanduleloru, scrofuleloru, rachitismului, rumatismului, tumoriloru, afecţiuniloru cangrenóse, leprei, gatuluĭ, ulceriloru inveterate şi a etcetereĭ bôle provenind din necurăţenia şi alteraţiunea sângeluĭ.*

Specificŭ pria excelenţă contra *BÔLELORĬ SIFILITICE* şi a terţiaroru consecinţe; dobândite sau ereditare, recente saŭ învĕterate şi rebele (acneloru gurei şi a gâtului, putrediniĭ ôseleru); Nicĭ un alta medicamentu in lume nu posedă distincţiunile ce onóră Pesmeţii Dr Ollivier

Celŭ mai efficace şi energicŭ dintre Depurativii pentru sange

BISCUITS DEPURATIFS DU DOCTEUR OLLIVIER

Acesţĭ pesmeţĭ d'un gust fórte plăcutŭ şi de digestiune uşóră se conservă ani intregĭ in orice temperatură şi climă. Dupe 4 anĭ de experienţe publice ACADEMIA DE MEDECINA constată eficacitatea lorĭ constantă in bôlele cele mai inveterate. — *Oă broşure acompaniaţă fie care cutie.*

Vorbindŭ de *Pesmeţii depurativĭ* a Dr Ollivier, ACADEMIA DE MEDECINA, in raportulŭ seu oficial a *Guvernului francesŭ*, se exprimă astfelŭ: «Acesţĭ pesmeţĭ oferŭ un «remedŭ de compositiune constantă, de «preparaţiune cât de perfectă posibilă.... «Ei pot de servicii mari humanităţii.»

Depositŭ Generalŭ: 62, rue de Rivoli, Paris

APROBAŢIUNEA ACADEMIEĬ DE MEDECINĂ. — 60 ANĬ DE SUCCES IN TŬTE BOLILE

Tipografia H. Goldner, Iaşi Str. Mîrzescu.—Instalaţiune cu motore electrice, executată de Iebau Krzyzanoski lăcătuş electrician, Iaşi, str. Păcurari

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: Iași, str. Sf. Nicolae 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX — No. 1505 — Dumin'că 29 Ianuarie 1912

Curentul naționalist

Indoita condemnare a d-lui A. C. Cuza, adică mai drept vorbind în formă îndoita perdere a procesului din parte-i, pune pe tapet chestia stindardului ce reprezintă *ciuca* d-lui Cuza și ai săi.

Stindardul pe care stă scris naționalism e vechiu și în numele acestui stindard s'a desfășurat la noi în țară și mai ales în Moldova, o întreagă literatură istorică, începînd cu cronicarul Ureche, trecînd la Costinești, la Cantemir Vodă Dumitrașcu și apoi la școala Ardeleană cu Șincai, Micul și Maior. Inbăcsit de ardeleni cu latinism în graiu și în lexic; înbăcsit cu exagerări istorice de Maior, el și-a făcut un nou drum la noi în țară sub haina latinismului, tîrînd după el tot ce a fost inteligență în țară, dar mai ales în Muntenia și prea puțin în Moldova, unde afară de Barnuț, nime altul n-a făcut școală din această înșălătoare și sunătoare școală naționalistă-latinistă.

Academia Romînă a căzut victima curentului, dar Iașii și Moldova în genere n'au primit curentul pe tărîmul literar; și se știe că una din cauzele adinci ale acestei repugnări ale Iașilor pentru excesul școalei naționaliste-latiniste, a fost că Iașii aveau și au o tradiție culturală puternică, pe care n'o putea mlădia ori-ce cîrpaciu literar cu lustru latinesc!

Dar tocmai aici în Iași lupta literară a luat o întorsătură politică: naționaliștii în literatură—junimea — devin internationali în mișcarea economică, și d. P. P. Carp s'a făcut promotorele acestui curent politic cosmopolit și favorabil Evreilor. D-sa, și cu dînsul toți ai săi, prin instinct de classă — ca mari moșieri—au transformat în doctrină politică o apropiere de evrei, din cauză că mai ales în Moldova cei ce au înlesnit roirea evreilor în țară au fost boerii *moșieri mari*.

Din contra; exagerații naționaliști-latiniștii, și cu toată pleiada lor de intelectuali au format în Iași *fracțiunea liberală*, mîncătoare de străini și mai ales de Evrei. Reprezentanța acestei note străinofobe și semitofobă a fost Universitatea din Iași, prin marele profesor Simeon Bărnuț și toți adepții lui. Era în această întorsătură politică și un răsunet al mutării Capitalei de la Iași la București; era un răsunet al golirii pieții Iașilor de o sumă de consumatori, al deplasării centrului vieții politice. Ramași Iașii la propriile lui forțe se puneau prea tare în evidență Evreii, ca singurii stăpîni ai pieții, și în strigătul pentru Iași și contra Capitalei a fost unit și acel de contra Evreilor și pentru Romîni.

Dar Universitatea a dat pasul la acest curent politicianilor de meserie, slujind de platformă de luptă de opoziție la unii din bătrînii ce au apucat Iașii Capitală și au ajuns la formarea ligei moldovenești „Liga-Langa", care a culminat în luptele dintre 1893—1899. In această nouă fază a naționalismului moldovenesc, separatist și îmbibat cu ceva antisemitism, a lucrat personalitatea lui Gh. Mărzescu, șeful liberalilor ieșeni. Și nu ne miră dacă vedem că și astăzi fiul său Georgel Mărzescu, face porturi naționaliste, pe cît din tactica de răsvrătire în partid, pe atît de scont politic în piață, dacă nu e și în vocea singelui ceva reminiscențe inconștiente.

S'a duș și această fază; și Universitatea Iașană a fost acaparată de curentul socialist, hrănit de dr. Rusel, hrănit de I. Nădejde, hrănit de internatul școalei Normale superioare și de „Contemporanul". Eșirea la iveală a lui Eminescu în 1884, curentul provocat de versurile lui au stîrnit efecte contrarii tineritul Universitar: Pe cînd poetul critica liberalismul din punctul de vedere al conservatorismului de rasă și de credință, tineretul critica burghezia din punctul de vedere al revendicării maselor, luînd pe Eminescu de stindard. Gherea s'a făcut ecoul criticilor literare cu tendințe socialiste.

Și pe cînd toate aceste curente își aveau cale în lumea intelectuală, terenul economic era părăsit, și Evreii își aveau culcuș pe toate căile. D'n acest al stărilor de fapt, tînărul publicist C. Cuza și-a supt doctrina sa. Socialist și ateu la început a rămas din această fază a ateismului său cu jindul că în cei de jos—și dintre ai tăi—n'au o organizare economică. Și așa Cuza și-a scris *Meseriașul romîn*.

Singura parte pozitivă în toată lucrarea și lupta d-lui A. C. Cuza!

Ce a făcut pentru acest meseriaș romîn d. A. C. Cuza în acești 20 de ani? Foarte puțin sau mai nimic! Luptător aprig, d-sa și-a hirosit activitatea în negustorie de cuvinte zise și scrise, și în loc de a urni părțile positive ce se găsesc în fie-care din noi romînii, d-sa a început cu înflăcararea părții negative: ocară, calomnie, neconsiderare, apoi sforăituri naționale.

Dar lumea a mers și merge înainte spre acaparare economică.

La țară țărănimea a deslocat zeci de arendași evrei, arendînd ea în obștii sute de mii de hectare și plătind zeci de milioane arendă statului și particularilor. La această zburare economică d. A. C. Cuza n'a contribuit cu nimic ca și tot partidul d-sale. Toate autoritățile statului, toate organele chemate în aceasta, și liberale și conservatoare au îndemnat țărănimea pe această cale și bine a făcut.

In schimb d. Cuza ne-a ocărît pe toți.

Și ca să mă refer numai la Iași; pe strada de sus, în acești 20 de ani s'au arătat atîtea firme românești, de ciobotari, tinichigii și croitori romîni, că de sigur te întrebi: cu ce a contribuit d. Cuza la această renaștere?

Iar ca pildă de lucrare sănătoasă și temeinică e, că pe cînd d. Cuza, șeful naționaliștilor moldoveni se mulțumește cu negustoria de vorbe, asmuțind tinerimea, șeful nostru, d. Badareu, a pus în valoare reală și efectivă forțe economice românești în piața Iașilor, sporind chiria, patenta și dînd mijloc de traiu prin acțiunea lui practică economică la 80 de romîni, cari practică comerțul, industria agricolă și vor roi în curînd să înmulțească firmele românești pe piața Iașilor, fără a se gîndi un singur moment că pentru această operă de însănătoșare economică românească nu trebue un kilo de vorbe, ci dramuri de marfă, produs românesc, a unei firme românești, condusă de romîni.

Iar dacă de la catedra universitară se samănă neghina științei, cele 2 verdicte au arătat'o suficient, cînd d. Cuza în apararea sa, în loc de a face operă de critică științifică, a făcut tarabă de cuvinte sunătoare.

După cum piața reală și vie nu se mișcă nici de un milimetru cu școala zgomotoasă a naționaliștilor noștri îmbătați de cuvinte, tot așa și știința noastră românească nu s'a simțit mărită cu literatura naționalistă. Iar dacă Iorga e mare istoric, e prin munca sa positivă, pusă pe terenul istoriografiei noastre, nu prin potopul de insulte, ce umplu coloanele ziarului său.

Și acum iată cum se compromite o cauză dreaptă și sfîntă, cînd se lasă pe mîni pîngărite de reclamă de bălciu.

***

UNDE I D. MARGHILOMAN?

S'a evaporat, a dispărut la apariția d-lui Filipescu, cum dispar stelele la răsăritul soarelui.

A mîngîiat și d. Marghiloman un vis frumos, un an de zile. Un întreg an de zile, Ministrul de interne, a crezut că va ajunge acolo unde năzuește și d. N. Filipescu să ajungă,—la șefia partidului conservator.

Un an întreg de zile d. Filipescu s'a osîndit să fie om cuminte, un an de zile ministrul de războiu a stat aproape retras de viața publică și n'a comis mai nici o buletă. Timp de un an de zile d Marghiloman a figurat ca dictator al partidului și ca șef real al guvernului. D. Filipescu s'a ținut retras și a dat d-lui Marghiloman tot răgazul ca să comită acele înspăimîntătoare ilegalități, cari l'au demonetizat cu desăvîrșire. Ministrul de Războiu l'a lăsat pe d. Marghiloman să opereze cum a operat în timpul alegerilor generale; l'a lăsat să deschidă chestia tramvaielor și să aducă legea scelerată; l'a lăsat să-și dea aparențele adevăratului șef de guvern. Iar atunci cînd momentul i s'a părut potrivit, cînd d. Marghiloman s'a demonetizat și s'a compromis, cînd guvernul a ajuns în stare cadaverică—d. Filipescu a apărut pe scena politică.

Represiunea mișelească de la 8 Ianuarie și discursul apelpisit din sala Eforiei, urmat de necuviincioasa demisie adresată Suveranului—și iată-l din nou pe d. Filipescu în planul intîi, iar pe d. Marghiloman dat la fund, redus la rolul unui simplu ministru de resort, despre care nu se mai vorbește azi nici cît despre d. D. Nenițescu.

Iată omul care visează șefia partidului conservator, iată personagiul care se crede sortit a juca un rol de întîia mînă. Dacă două bulete și o necuviință a d-lui Filipescu au putut absolut anihila pe d Marghiloman, cu ce mai poate conta personagiul acesta față de un om cu adevărate merite?

Darea aceasta la fund a d lui Marghiloman, în culmea gloriei lui, e cea mai bună măsură a meritelor acestui om inchipuit. Atîta vreme cît a fost chestia de a conrupe și de a plăti trădările de tot felul, lăzile de fier ale d-lui Marghiloman au avut cuvîntul — și glasul banului a fost un an de zile confundat cu glasul d-lui Marghiloman. Azi însă, cînd nu mai e vorba de dat, a apărut d. Filipescu, și d. Marghiloman a fost silit să-i cedeze locul.

Opri se va aici d. Filipescu?

Cine cunoaște temperamentul Ministrului de război, știe că nu. D. Filipescu va merge pînă la capăt; d-sa va distruge complectamente pe d. Marghiloman.

Chestia pe care se pare că a ales o d. Filipescu, este afacerea tramvaielor. Ministrul de războiu a cerut pur și simplu să se dea o soluție chestiunei, ceiace însemnează că d sa nu consideră legea d-lui d lui Marghiloman ca o soluție definitivă, în chestia tramvaielor.

La cererea d-lui Filipescu s'a raliat și ramura cantacuzinistă a partidului.

Dacă ministrul de războiu isbutește să smulgă „soluția" cerută, — rolul d-lui Marghiloman în partid va fi isprăvit.

Legiferarea d-lui Nenițescu

Cei din urmă vor fi cei dintîi—așa scrie la Evanghelle și așa se întîmplă în guvernul Carp.

In adevăr, d. Nenițescu a intrat în Cabinet ca omul de casă al d-lui Gh. Gr. Cantacuzino, impus mai mult de fostul șef al partidului conservator. D. Nenițescu a fost primit în guvern de nevoie, a fost impus d-lui Carp—era menit să fie o „umplutnră".

Dar, minunea minunilor, d. Nenițescu s'a pus pe lucru a întocmit cîte-va puncte bune, s'a rîdicat într'un cuvînt din situația Cenușăresei pe care i-o impuseseră împrejurările.

D. Carp a fost nevoit, în cele din urmă, să recunoască activitatea legislativă și s'o cinstească chiar cu aprecierea de „inteligentă".

Ori cît de adversari am fi d lui Nenițescu, trebuie să mărturisim că ne-a plăcut rîdicarea d-sale de la rangul de cel din urmă ministru. Și ne-a bucurat acest fapt, pentru că d. Nenițescu era desconsiderat de boerii din guvern. Pilda d-sale e vorbitoare și ca constituie o dovadă că nu e nevoe să fie coborît cu hîrzobul din cer ca să poți fi un bun ministru, și că nu-i nevoie să fii proprietarul unor întinse latifundii, pentru a putea juca un rol politic în această țară.

Aceste zise, să ne intoarcem la proectul legei industriale, actualminte în desbaterile Camerei. Ori cît de democrați am fi, să ne dea voie d. Nenițescu să i arătăm, că dacă d-sa nu s'ar fi deprins cu ciupelile—în calitatea sa de inginer hotarnic—n'ar fi introdus în lege două dispozițiuni cu adevărat scandaloase.

In primul loc, d sa scutește de jumătate de vamă tinicheaua pentru cutiile de conserve, adică d. Chr. Staicovici se scutește singur d sa, de taxele vamale privitoare la produsul fabricei sale. Dar mai scandaloasă e dispoziția d-lui Nenițescu, prin care d-sa scutește de vamă pe timp de 30 de ani pe cumnatul său din Galați, d. Fernic, proprietarul șantierului naval din acel port dunărean.

Lucrul în sine constituie un scandal fără precedent, iar pentru comiterea lui a trebuit să avem ca ministru pe omul de casă al unui mare boer, om de casă deprins cu bacșișuri de felul aceluia pe care-l face acum ca ministru, în dauna Statului, unui cumnat al său.

Regretăm sincer că d. D. Nenițescu n'a putut resista unei ispite, în care fără îndoială, a căzut de multe ori în calitate de inginer hotarnic al d-lui Gh. Gr. Cantacuzino. Regretăm lipsa de pudoare a d lui Nenițescu și pentru d-sa și pentru noi.

Pentru d-sa fiind-că și-a murdărit o întreagă situație; pentru noi, fiind-că lăcomia și lipsa de înfrînare a d-lui Nenițescu sunt de natură a slăbi încrederea țării în democrație—și noi avem tot interesul, ca prestigiul democrației să rămînă neștirbit.

Poporație și Epigramă

Domnul Cuza are mare șansă unde nu trebue și nenoroc unde ar fi nevoe de noroc.

Dovedit, după cinci zile de desbateri că a furat catedra sa de la universitate, că a furat premiul academic, d. Cuza a fost aplaudat de studenții săi, a auzit cîntîndu-se în curtea caselor sale, marșul triumfal, pe cînd el singur — fredona, fără să voiască, marșul funerar al lui Chopin.

Cu pecetea plagiatului pe frunte, d. Cuza a plecat să se judece la București. Nu singur. Cum puterea crește unde sunt doi, plagiatorul s'a lăsat însoțit de „chimistul" — o ghelemelele! — Șumuleanu, ale cărui urîte isprăvi gazeta imundă de la Iași este constrînsă să le publice.

Pe peronul gării București, d. Cuza a avut iarăși noroc: a fost întîmpinat cu urale de un număr de 30 studenți, cari, probabil vor evada la vară de la facultatea juridică din București, spre a veni, cu biletele de recomandație, să dee examene la Iași.

Desbaterile procesului n'au mai fost norocoase pentru d. Cuza. Intreruperile, partea tare, fiind-că este banală, a d-lui Cuza, au fost oprite de președinte; procurorul și-a exprimat stima pentru presă, a recunoscut'o ca putere în stat — și n'a zis juraților „trebue să condemnați" ci „trebue să chibzuiți și să judecați".

Chestia epigramei plagiate, chestia insultărei profesorilor de către d. Cuza au fost relevate de Socor, care a fost trimis de Cahal să apere pe delicvenți.

Procurorul s'a îngrozit de calomniile lui Cuza contra colegilor săi din Iași și a cerut lui Socor să citească „articolele" în întregul lor.

Juriul a adus un verdict negativ. Curtea a achitat. Nenoroc—ca la Iași.

Afară, pe stradă, a reînceput seria bună pentru d. Cuza. Nu s'au aruncat bulgări de zăpadă, jurații n'au fost huiduiți, dar s'a autodafiat: aceiași treizeci studenți, cari merg rău cu studi le la București, au ars, în onoarea plagiatorului, al dublului plagiator, un număr de exemplare din *Adevărul*.

Ce are de aface epigrama lui Roederich, furată de d. Cuza, cu numerele din *Adevărul*—nu știm. Ceea ce știm pozitiv, este că d. Cuza n'are noroc la jurați, dar are noroc la studenți.

OAMENI ȘI LUCRURI

„Plăcerea neașteptată..."

Dacă un coleg de redacție n'ar fi spicuit cîteva floricele din proza strecurată într'un colț ascuns al unui număr din ziarul oficios local, și-a fi ramas lipsit de delicciul unei cetiri atît de instructive.

Cu cît într'o gazetă se vorbește mai des de violențe și se amenință mai mult cu... bătaia, cu atît gazeta poartă mai cu mîndrie stigmatul unei publicații de provincie și cetirea ei devine mai interesantă pentru amatorul de curiozități.

Numai în coloanele unor atari gazete se mai imperechează astăzi termenii cei mai vulgari și cei mai incompatibili cu însăși demnitatea publicisticei. De aceea în violența lor gazetele de această natură devin amuzante și te dilectează cu ridicolul lor.

Numai în coloanele unor atari gazete te poți vedea împodobit cu epitetete de „perciunat... curagios". Și ce curagiu! „La cea dintăiu mică manifestație a „Centrului studențesc" se bagă în pod..."

E hei, d-ta, iubite cetitor, poate nu știi ce însemnează o mică manifestație. Cunosc însă oameni cari au avut onoarea unor atari mici manifestații, noaptea tîrziu, cînd s'au găsit „pe neașteptate" vizitați de bande foarte dispuse a face uz de bîte. Așa de dispuși, încît nici păzitorii ordinei publice nu s'au încumetat să le stee în cale ci s'au cam... băgat în pod, ori în bucătării...

Și tocmai aci e aci, că lucrurile se fac pe neașteptate.

„..îl prevenim deci că-i vom face plăcerea *neașteptată* (subliniat în ziar) care-l va scuti complect de cele două urechi..."

Iată-mă prevenit! Și lucrul, la urma urmei, e cu putință... Undeva, într'un colț de stradă, seara, pe la spate—cineva stă de pîndă, pentru a pune în aplicare... teoriile profesorului economist pe care două Curți cu jurați au refuzat a-l servi și a-l reabilita...

Am cunoscut și acest procedeu, naționalist. Nu e ceva inedit de pus în practică? Ori patriarhul naționalist al Iașilor se ferește de inedit și de original ca dracul de tămîie? Rodica

P. S. In pledoaria de la Curtea cu juri din București, d. A. C. Cuza a afirmat că-i s'ar fi plagiat de curînd o epigramă pe care a dedicat-o cînd-va volumului meu „Sărăcie". Indulgent cum e în materie de... plagiat, n'a dat în judecată pe cel vinovat. Dar ne întrebăm cine să fi plagiat o epigramă atît de săracă în sare? Ori-cum, s'ar cuveni să ne arăte oarecare recunoștință că, pe lîngă neajunsurile ce i am făcut, cu divulgarea strofelor nemțești plagiate de d-sa, i-am dat și fericitul prilej, de a fi... victimă o singură dată. Une fois n'est pas coutume! R.

CÎND SE CÎNTĂ...

Un naționalist persecutat.—S'a cîntat la Iași!—Un profesor și un învățămînt.—Imnul „Poporației".—O carte în ghirlande.—Un martor al Cahalului.—Să cînte tinerii!

Recentele întîmplări și peripeții în jurul procesului plagiatului au inspirat unui colaborator al „Ordinei" următoarea relațiune literară asupra dispoziției sufletești a Iașului... universitar, în zilele din urmă.

„S'a cîntat iar. Firește, s'a cîntat iar la Iași. Studenții au strigat iar pe ulițele prăfuite și îngrozite ale Iașului, de astă dată nu pentru a salva romanismul și nici pentru a statornici că d. Iorga e „întemeetorul neamului", ci pentru a restabili onoarea științifică a nevinovatului și persecutatului d. A. C. Cuza. Era necesar să se cînte.

E un talisman cu care tinerii ieșeni au convingerea că pot să facă ori ce vor. Vreți unirea tuturor Romînilor? Cîntați „deșteaptă te romîne"! E nevoie să dovediți că d. Iorga a „întemeiat neamul acesta amărît"? Cîntați „Deșteaptă-te romîne"! Vreți să scăpați de Jidani? Cîntați, țipați, țipați neobosit „Deșteaptă-te romîne"! A plagiat d. Cuza? Cîntați, că nu se audă. Se dovedește plagiatul d-lui Cuza? Cîntați!

Și tinerii, discipoli senini ai științei, ascultă—și țipă.

S'au plimbat o zi întreagă, înaintea procesului, prin mahalalele Iașilor, ca să dovedească lumii întregi că Poporația" e o operă genială. S'au dus seara la d. Cuza, au cîntat și acolo, — și au aflat și de la apostol că așa este. S'au dus apoi la casele lor, mulțumiți că au contribuit cu ceva la statornicirea cinstei științii romînești. Și-or fi adormit, cu gîtlejurile înecate de praf și arse de focul strigătelor; or fi adormit, cu capul pe cărțile lor neînțelese și uitate, mestecînd încă imnul puterii lor—și al rușinii lor.

Și au repetat aceasta și după ce întreaga critică științifică, competentă și obiectivă, a dovedit hoția d-lui Cuza. Ei au cîntat, bieții! Au cîntat și cînd jurații, după lungi dezbateri limpezitoare, au văzut escrocheria pe care o încerca încă odată d. A. C Cuza cătînd să svîrle chestia pe altă cale și dovedind, cînd lumea îl întreba de ce a furat, că Jidanii cu Cahalul lor, mănîncă trupul Romîniei noastre scumpe — neprihăniții tineri au cîntat.

Se crede că se va publica o nouă ediție a „Poporației" în capul și în sfîrșitul căreia se va tipări „Deșteaptă-te Romîne" / pentru ca ori ce urmă de îndoială și pentru ca ori ce îndrăsneală a Cahalului de a aminti plagiatul, să amorțească.

Așteptăm—de ce nu?—pentru ca în în sfîrșit să se desăvîrșească valoarea și cinstea operei d-lui Cuza, așteptăm să vedem cartea sa pusă în ghirlande de aur, dusă de un car cu patru boi (cu ori cît de mulți boi naționali) mînați de studenți îmbrăcați în costume naționale, în fruntea cărora d. Cuza, să-și ducă mîndru i trup de martir al persecuțiunilor Cahalului, iar în urmă o turmă mare, nesfîrșită în care nu s'ar putea distinge fețe conturate de oameni și din care nu s'ar putea desprinde de

t un singur urlet: „Deşteaptă-te Romîne".

Căci vedeţi, aşa se salvează,— (voi o iţi bine ca discipoli ai ştiinţei) — aşa dovedeşte valoarea şi cinstea unei pere ştiinţifice.

Vai! tinerilor din Capitala Moldovei -vai! voi nădejdea zilelor de mîine şi guranţa propăşirei ştiinţei noastre!

Cîntaţi.

Cîntaţi „Deşteaptă-te Romîne"! Cîntaţi, căci d. Cuza joacă, — joacă dar şi adună". Adună ce risipiţi voi, în naitatea voastră cinstită: sufletul şi energia voastră.

Cîntaţi, cîntaţi mereu, cîntaţi tot mai re, pînă vă veţi auzi singuri, pînă ce rechea voastră va prinde şi ea ce irie gurile voastre arse, pînă ee veţi uzi ce cîntaţi: „Deşteaptă-te Romîne"!

Dar cîntaţi tinerilor"!

*

După întîmplările în legătură cu pro sul de la Iaşi se cunosc acum şi acele n Capitală, unde d. A. C. Cuza pierut procesul cu mult... brio.

Le impune dar, cu atît mai vîrtos, se mai manifesteze şi să se... cînte.

Ca şi în Apus se va putea spune anci ca şi la noi în Iaşi.

Tout finit par une chanson..

eria neagră a d-lui Cuza

D. A. C. Cuza a păţit încă o ruşine. Juraţii de Ilfov au achitat astă-noapte d nii Cocea şi Dragu, daţi în judecată de profesorul ieşan, pentru o altă uzare de plagiat.

D. A. C. Cuza e dar înfierat pentru doua oară.

Zicem înfierat, pentru că verdictul raţilor e în primul loc, opozabil d-lui za, căci d-sa e acela care s'a adret juriului ca să-l spele de acuzaţia de agiator—şi dacă d. Cuza n'ar fi avut credere în judecata populară evident nu s'ar fi adresat ei.

D. A. C. Cuza, în enorma lui dorinţă reclamă cu ori ce preţ, nu-şi dă ama că are totul de pierdut, de pe ma judecăţilor înaintea Curţii cu juţi.

D-sa se află, înaintea juraţilor, exact situaţia bolnavului supus reacţiunei assermann; reuşeşte reacţiunea, e dodă că boala există; nu reuşeşte încă e dovadă că boala nu există.

Achită juraţii pe acuzatorii d-lui Cuza, o dovadă că d-sa e un plagiator, căci dictul juraţilor e în primul loc, ozabil aceluia care l'a cerut, aceluia e şi-a arătat încrederea în judecata pulară; condamnă juraţii încă nu e adă că d. Cuza e vinovat, căci nu uzatorii săi sunt aceia cari au cerut decata juraţilor, nu ei recunosc comţinţa juriului de a se rosti asupra ginalităţei unei lucrări ştiinţifice sau rare—cum foarte bine au spus-o d. n. Socor la Iaşi şi d. T. Dragu în aptea judecăţii la juraţi.

Din fericire însă, juraţii n'au dat cişde cauză d lui A. C. Cuza, în cele uă procese ale sale. Aşa că ne aflăm primul caz al reacţiunei Wasser-n: cînd ea e pozitivă şi cînd deci zenţa spirochetelor — existenţa platului—e neîndoioasă.

D. Cuza s'a adresat juraţilor în scol evident de a se sustrage unui ju de onoare, unui examen ştiinţific ectiv al operelor sale. Cele două verte cel de la Iaşi şi cel al Curţii de v, constitutesc o lecţie meritată aplică d-lui Cuza şi operei sale, care de um înainte rămîne judecătoreşte doită ca plagiată.

Stigmatul de plagiator a devenit azi rent frunţei profesorului de econoe politică de la Iaşi. **Ordinea.**

lariile institutorilor şi institutoarelor

şcaree pentru sporirea lefilor-

De la 1883, cînd s'a modificat legea 1864 şi pînă astăzi salariile memlor corpului didactic primar urban au fost rădicate de la baza de 225 lunar.

Nici un spor de leafă mai cu seamă tru acei intraţi sub scutul legei din 3 cu modificările din 1893.

cum de curînd, s'au sporit salariile ţătorilor, profesorilor secondari, versitari, iar prin proectul actual de et se prevede sporirea lefilor ajutor de învăţători, maiştrilor, un nou profesorilor universitari, pînă şi durătoarelor grădinelor de copii li recunoaşte dreptul egalizării lefilor cu ale învăţătorilor rădicîndu-li-se or salariile la 120 lei şi să se noteze , că această categorie de învăţăt, este înfiinţată la noi de cîţi-va

stitutorilor şi institutoarelor însă, pate intervenţiunele făcute la timp, memorii, petiţii către autorităţile are şi parlamente, nu li-s'a recunos dreptatea cererilor lor neîntremate 8 ani.

embrii corpului didactic primar n oftează adînc, şi a continuat cu resemnare să ducă grija zilei de mîine.

Fatalitatea ce urmăreşte cu perseverenţă soarta acestor membri ai corpului didactic, de aproape jumătate de secol, le-a fost neprielnică şi de astă dată tot pentru motive budgetare, de sigur!

D. ministru Arion, care e drept, s'a ţinut de cuvînt şi a avut solicitudine pentru celelalte grade de învăţămînt, înbunătăţindu-le starea materială, nu a reuşit a găsi suma necesară pentru mărirea salariilor institutorilor şi cu toate, că se spune la început să prevăzuse în proectul de buget suma pentru rădicarea cu 15 lei lunar a lefilor membrilor corpului didactic primar urban, acestă sumă s'a retras şi i s'a dat altă destinaţie—probabil mai urgentă şi mai necesară.

Regretăm mult, că nu s'a respectat dreptul ce l avea corpul didactic primar urban la atenţiunea d-lui Arion.

Institutorii şi institutoarele meritau toată buna voinţa autorităţilor şcolare, căci lor li se datoreşte reputaţia frumoasă a şcoalei noastre primare.

Seriile de învăţători absolvenţi ai şcoalei normale de institutori şi asociaţiilor lor îndemnaţi la o activitate didactică serioasă şi în spiritul vremurilor moderne, se datoreşte întreagă literatură şcolară primară—oficială şi extra şcolară.

Corpului didactic primar urban se datoreşte crearea nenumăratelor societăţi de binefacere, care ajută la prosperarea şcoalei în genere şi care societăţi pe lîngă ajutorul efectiv prin cotizaţiile lunare şi propagandă de idei şi de iniţiativă privată, au avut în sprijinul lor mare parte din activitatea morală şi intelectuală a institutoarelor şi institutorilor.

Astă-zi, să se retragă din toate aceste societăţi, care revarsă binefacerile lor pînă în cele mai depărtate sate, să se retragă membrii corpului didactic primar urban, şi aproape toate aceste societăţi, înfiinţate cu nespus de mari sacrificii, s'ar desfiinţa lipsindu le concursul preţios al corpului didactic primar urban.

De aceia cu drept cuvînt acest corp didactic se pregăteşte de lupţă în apărarea drepturilor lor, ieşind din pasivitatea, ce pînă acum şi mai cu seamă de vre-o zece ani, o trăesc.

Membrii cercului didactic din Iaşi au luat iniţiativa unei mişcări puternice, hotărînd în urma discuţiilor urmate în două şedinţe, a convoca un congres didactic primar urban la Iaşi, în zilele de 12 şi 13 Februarie, la care să se discute şi să se avizeze asupra mijloacelor pentru revindecarea dreptelor lor cereri.

O delegaţie aleasă de întreg corpul didactic se va prezenta zilele acestea d-lui ministru Arion, expunînd nevoile şi cerînd satisfacţie acestui corp nedreptăţit.

La obiecţiunea ce d. ministru Arion va face o delegaţiunei că nu se mai poate face acum nimic, de cît, poate de comisiunea bugetară sau de parlament, institutorii vor răspunde d-lui ministru Arion:

„Spuneţi parlamentului, d-le ministru că trebue să se găsească şi pentru institutori o soluţie în căutarea mijloacelor a le îndulci şi lor soarta şi vieaţa orăşenească peste măsură de scumpă.

Spuneţi parlamentului, domnule ministru, că apostolii luminei de la oraşe aşteaptă cu resemnare şi ordine *de jumătate de secol, dreptatea.*

Convingeţi parlamentul, cum bine ne-aţi grăit nouă la Iaşi, la ceaiul de la Bragadiru, că: dacă temelia învăţămîntului este slabă — ca şi la o casă — întreg edificiul ameninţă să se prăbuşească".

Şi cum să nu fie slabă temelia, dacă dascălul duce neîtrerup grija zilei de mîine — de sigur şcoala nu va putea propăşi. —

Trebue să fim sinceri şi serioşi, cerînd protecţia statului în întrebuinţarea stărei noastre".

(Va urma) **Institutor**

Litere-Ştiinţe-Arte

Yvette Guilbert şi cărţile.—Biografia celebrei artiste s'a scris de sute de ori. Se ştie azi preste tot cum foasta mică cusătoreasă, ajunsă cîntăreaţă de concerte, a sfîrşit prin a cuceri marile scene parisiane, averea şi renumele universal. Dar genul cîntărilor ei de astăzi presupune nu numai talent mare dar şi cultură neobişnuită.

„Inainte de toate—spunea ea în interviewul pe care l'am citat dăunăzi—sunt o pasionată cetitoare de cărţi. E cea mai mare pasiune a mea. Imi plac mai cu seamă cărţile vechi, cari valorează şi prin raritate şi prin conţinut. De mică luasem obiceiul de a sta ceasuri întregi pe la vitrinele cu cărţi, ori prin muzee.

Veniam acasă, palidă ca o moartă, ştiind ce bătaie mă aşteaptă pentru întîrziere... Cu ajutorul cărţilor am ajuns a cunoaşte legendele medievale şi am încercat ce nu încercase încă nimeni înnaintea mea: să aduc acele naive şi religioase cîntări înnaintea unui public modern. Mi s'a prezis dezastrul! Dar publicul te urmează unde vrei, dacă ştii să'l conduci cum se cuvine.

Din repertoriul meu retrospectiv, în mare parte am găsit eu singură vechile mele cînturi. Dar am şi colaboratori în bibliotecele provinciale franceze, în Italia, ba chiar şi în Atena şi ei îmi îmbracă textele într'o franceză accesibilă.

Graţie colaboratorului atenian sper să viu în stagiunea viitoare cu ceva: reconstituiri antice din epoca dinainte de Christ—cu vre'o 600 de ani înaintea erei noastre".

Aşa dar o—bibliotecă ambulantă în această frivolă şi originală artistă!

*

Numărul de Luni al „Opiniei" va fi consacrat iubileului de 60 de ani al marelui scriitor I. L. Caragiale, ilustrul colaboralor al „Opiniei" şi va cuprinde o bogată materie literară şi ocazională.

*

Despre noul institut de educaţie „Jean Jacques Rausseau" intemeiat la Paris sub patronagiul d rului Claparède se va vorbi într'un apropiat număr al ziarului.

*

Duminică seara, în Hamlet simpaticul artist C. B. Penel îşi va relua rolul favorit şi puternic al „actorului".

*

Contele Zeppelin a făgăduit că la începutul primăverei va face o călătorie cu balonul la Viena, pentru a saluta pe Imparatul Frantz Ioseph al Austriei.

*

STRUNA ZILEI

ŞUMULEANU No. 2

„Mă constitui parte civilă cu 10.000 lei" a zis d. Cuza.

„...După rostirea verdictului d. Cuza fu condus cu masalale la Hotel Regal.

După ce l'a.. stins verdictul,
L'au servit cu masalale...
El—ar fi dorit conflictul
Să'l împace cu... parale.

INFORMATII

❑ *Joi 2 Februarie, se va oficia, in biserica Domniţa Bălaşa din Bucureşti, căsătoria graţioasei domnişoare Florica Mille, fiica distinsului director al* Adevărului, *cu d. N. D. Cocea, avocat şi proprietar al ziarului* Rampa.

Facem călduroase urări de fericire viitoarei perechi şi adresăm felicitări familiilor.

❑ **Recensămîntul populaţiei.**—In vederea facerei recensămîntului populaţiei, d. I. Lahovary, ministru de domenii, a trimes o circulară tuturor primarilor din ţară cu rugăminte de a înainta serviciului statistic planurile amănunţite ale comunelor.

Pe baza acestor planuri se va face împărţirea comunelor în diferite regiuni, pentru ca recensămîntul să se poată face cu înlesnire în una şi aceiaşi zi.

La facerea recensămîntului populaţiei vor fi întrebuinţaţi un număr de 15 mii de agenţi.

❑ **Candidaţii reuşiţi la examenul de muzică.**—La examenul de capacitate pentru catedrele de muzică au reuşit în ordinea alfabetică:

D-nii: Ioan Antoniu, I. C. Andrian, C. Baciu, G. Buiuc, V. Casanova, Gr. Costea, I. Cutrupi, C. Mih. Chiriţă, G. Cucu, I. Căprişă, C. Albert, G. Galinescu, Gr. Gîdei, G. Horhocea, I. Morozov, Popescu-Brăneşti, Cr. Protopopescu, C. Popovici, I. C. Popescu, T. Popovici, Gh. Popescu-Bragadiru, C. Poporăscu, Ath. Petrovici şi Fl. Radulian.

Drele: Alice T. Berescu, Constanţa Bălănescu, Sevasta Bărbulescu, Maria G. Brătianu, Justina Cristescu, Elena Cortez, Emilia Demetrescu, Beatrice Dogaru, Natalia Dimitriu, Ana Florescu, Ida Georgescu, Maria Grigorescu, Leia Gabrieiescu, Stella Ghermănescu, Sidonia Hogaş, Elena Ionescu, Niculina Ionescu, Eufrosina Ionac, Margareta Lefterescu, Cecilia Nicolescu, Eugenia Onceanu, Enrieta Paikert, Anatto Polizu, Florica Rădulescu, Maria N. Severeanu, Maria Ştefănescu, Natalia Tarnovski, Irina Vrînceanu şi Valerie Zavalide.

❑ In urma cererei medicului şef, administraţia comunală a luat dispoziţia, ca personalul băilor comunale să poarte anume uniforme în timpul serviciului.

❑ Membrii societăţei „Vulturul" se întrunesc în adunare generală, mîine, la orele 2 jum. p. m. în localul societăţei, din strada Alexandri No. 9.

La ordinea zilei. între altele, modificarea statutelor şi instalarea clubului şi a bibliotecei.

❑ Lucrătorului Şaraga Iosub, de la magazia C. F. pe cînd voia, ieri să rîdice o greutate cu macaraua, s'a rupt lanţul iar balotul căzîndu-i peste mîna dreaptă, i-a fracturat-o.

Numitul a fost transportat şi internat în spitalul Central.

❑ Consiliul comunal a fost convocat pentru mîine la orele 5 p. m.

❑ **Simplificarea corospondenţei militare.**—Ministrul de răsboiu, avînd în vedere scopul ce se urmăreşte fără încetare, de a se împuţina cît mai mult scriptele, cari răpesc un timp forte preţios, atît la comandamente, cît şi la corpurile de trupă şi servicii, mai ales corespondenţa privitoare la înaintările şi numirile la diferitele comandamente în funcţiuni ale ofiţerilor şi personalului civil al armatei, cari, încarcă în mod simţitor arhivele autorităţilor militare a luat următoarele dispoziţiuni:

Pe viitor nu se vor mai face comunicări — de cît în cazuri excepţionale şi grabnice — pentru înaintările, mutările şi numirile la diferite comandamente şi funcţiuni ale ofiţerilor şi personalului civil al armatei.

Publicarea prin „monitorul Oastei" a înaltului decret sau deciziunei ministeriale respective va servi drept comunicare.

Ordinul de încunoştiinţare va începe a decurge din ziua primirei „Monitorului Oastei" la corpul său serviciul în care contez ofiţerii sau personalul civil, afară, bine înţeles dacă încunoştiinţarea nu va fi venită pe cale de ordin special al ministerului.

Nimeni nu va putea purta noui grad în caz de înaintare, înainte de a fi luat cunoştinţă din „Monitorul Oastei" astfel după cum se prevede mai sus sau prin o comunicare specială.

❑ Pe ziua de azi, s'au constatat în localitate două cazuri noi de scarlatină.

Pe ziua de eri, s'a constatat un cas de febră tifoidă.

Toţi trei bolnavi au fost izolaţi în spitale, iar locuinţele desinfectate.

❑ Sîmbătă 28 Ianuarie a. c. va avea loc, în Saloanele Societăţei de Gimnastică Sport şi Muzică din Iaşi, marele bal costumat, anunţat.

Organizatorii acestei frumoase distracţii, nu au cruţat nici muncă, nici cheltuială, spre a asigura reuşita acestui bal, dînd astfel Ieşenilor o plăcută şi distractivă petrecere.

Comitetul organizator a primit din străinătate, degizamente şi măşti care sunt puse la dispoziţia celor ce vor lua parte la acest bal.

Ultima dificultate, care constă în aceia că în bal se vor putea introduce şi alte persoane afară de invitaţi a fost înlăturată de oare ce controlul va fi făcut de vice prezidentul societăţei d. Nanu Je lea.

❑ D. inginer Hălăceanu a luat iniţiativa, de a crea un muzeu etnografic în loealitate.

❑ † **Econom Stavrofor V. Bălănescu.** — Acum aproape un an, în capela seminarului Veniamin din Iaşi, s'a oficiat, cu osebită solemnitate, în prezenţa I. P. S. S. Mitropolitului, rădicarea la rangul de anagnoşti a tuturor elevilor clasei VIII, iar sf. Sa Economul V. Bălănescu fu rădicat la rangul de econom stavrofor.

Acum vine vestea despre moartea acestui distins prelat, veste ce a îndurerat pe toţi cari au cunoscut şi apreciat pe acel prelat.

Economul stavrofor Bălănescu n'avea de cît 56 ani. Născut în anul 1856, 8 Septembre, în comuna Banul, judeţul Fălciu, Bălănescu îşi făcuse studiile teologice la Seminarul din Iaşi; a absolvit şi cursurile facultăţii de litere din Iaşi.

A funcţionat ca diacon la monăstirea Socola, pe seama căreia fu hirotonisit. In 1888 fu transferat la biserica Bărboi, unde a funcţionat până în 1892.

In 1901, părintele Bălănescu fu numit secretar al Seminarului din Iaşi, trecînd, peste puţin, la crearea postului de spiritual, în acel post, în care a funcţionat, stimat, apreciat şi inbit de toţi, profesori şi elevi, până a se săvîrşi din viaţă. **Aftodonus**

❑ **Alegerea a doi episcopi.**—*Pentru ziua de patru Februarie, Sâmbătă,* va fi convocat marele colegiu parlamentar sprea a alege doui episcopi, complectînd astfel cele două episcopii vacante, adică: Episcopia de Roman şi Episcopia de Argeş.

Până acum pentru cele două episcopii vacante sunt patru candidaţi: pentru episcopia de Argeş sunt: P. S. Arhiereu Meletie Constăţeanul, care e directorul tipografiei cărţilor bisericeşti şi P. S. Arhiereul Calist Botoşeneanul locotenentul episcopiei de Roman.

Pentru Episcopia de Roman sunt: P. S. Arhiereu Nicodim Băcăoanul, Vicarul Mitropoliei din Iaşi şi arhiereul de scaun al episcopiei Romanului şi P. S. Arhiereul Teodosie Ploeşteanul Vicarul Mitropoliei din Bucureşti.

D. C. C. Arion, ministrul cultelor, mai înainte de convocarea marelui colegiu, va convoca într'o consfătuire intimă pe toţi membrii Sf. Sinod, pe care îi va consulta cu privire la arhiereii cari urmează a candida pentru episcopiile vacante.

După indicaţiile ce ni s'au dat membrii Sf. Sind vor fi convocaţi în săptămîna viitoare, Joi sau Vineri.

❑ Sub locotenentul în rezervă Dabija Constantin, din regimentul 7 Roşiori, a fost chemat pe ziua de 1 Februarie p. c., temporal în activitate de serviciu, la secţia de pompieri din Roman.

ŞOŞONI şi GALOŞI

MARCA TRIUNGHIU

Russian-American India Rubber Co.
„TREUGOLNIK" St. Petersburg
Succursala: Bucureşti, Strada Sărindar 22

Ultime INFORMAȚII

❑ *Comitetul de inițiativă pentru rîdicarea unui bust regretatului profesor dr. Ludovic Russ, roagă pe toți acei cari au primit liste de subscripție în acest scop, să bine-voiască a-le restitui de urgență cu sumele subscrise pe adresa d-lui dr. Imervol, str. Alexandri No. 3, pentru a putea inaugura cît mai curînd, bustul, care deja este în lucru.*

❑ *Diriginții de farmacii se 'ntrunesc din nou mîine, la oarele 4 p. m. E vorba, ca la această consfătuire, diriginții să comunice direcțiunei generale a serviciului sanitar, că se obligă a furniza medicamente gratuite, la adevărații săraci, cînd pe rețetă medicul va însemna că pacientul e cu adevărat sărac și că la rîndul seu medicul n'a luat nici o plată pentru vizita sa.*

❑ *In* Monitorul Oficial *de astăzi a apărut Regulamentul cel nou pentru concursurile posturilor medicale din spitalul Sf. Spiridon.*

Se știe că la discutarea acestui regulament de către colegiul medical, s'a făcut mare caz de admiterea străinilor la concursurile pentru locurile de interni; cea mai mare parte din medicii primari fuseseră pentru admiterea străinilor și atunci studenții s'au adresat d-lui Grecianu ca să stăruiască să nu se admită această dispoziție.

Pentru aceea cînd a fost să se voteze definitiv acest regulament, d. epitrop Riegler de și susținuse mai 'nainte admiterea străinilor, a cerut să nu se admită aceasta, pentru a nu i se creea dificultăți.

Medicii primari au cedat mai ales la acest din urmă motiv și 'i-au admis vederile reformate sub presiunea politică.

Astăzi, în regulamentul aprobat de minister, se vede că stăruințele naționalistului Domn Grecianu n'au avut trecere în lumea civilizată, de oare-ce Direcția Sanitară Generală a pus din oficiu în regulament, dispoziția prin care streinii sunt admiși la concursarite de externat și internat.

Mare trecere!

O scrisoare a d-lui Matei Cantacuzino

Din partea d-lui Matei B. Cantacuzino, primim scrisoarea ce urmează, ca răspuns la articolul de eri al prietenului nostru Eugen Herovanu:

Domnule Director,

Opinia de eri, conține o critică, scrisă cu multă gingășie, dar cu puțină pătrundere, privitoare la participarea mea la o recentă întrunire a studenților.

Rog pe autorul, pentru care am o deosebită stimă și simpatie, să-mi permită să-i spun, că în zădar caută să dee actului meu un înțeles politic la care nici nu m'am gîndit.

Fără a ceda nici unei solicitări și fără a-mi schimba, cîtuși de puțin, părerea cunoscută în privința antisemitismului d-lui Cuza, am socotit, ca profesor universitar, că lupta la care dă loc acest antisemitism, nu trebue să atingă nici prestigiul Universității, nici esența unei credințe respectabile, și că protestarea studenților contra unui atac nedrept, îndreptat contra unui profesor al lor, merită să fie sprijinită și păzită de orice exces.

Sentimentalismul meu!?... Sunt deprins a vedea și pe prieteni și pe adversari, recurgînd la această explicație ușoară, de cîte ori un act al meu nu le este pe plac.

Același număr al „Opiniei", afirmă că a-și fi promis să apăr pe dr. Racowski. Informațiunea, rezultatul unor indiscrețiuni, este absolut exactă. Fără nici o contrazicere și nici o „nestatornicie" în judecata mea, voi apara de va fi nevoie și posibil, pe d-rul Racowscki contra nedreptății de care a fost victimă, fără a mă teme să fiu suspectat de adesiune la ideile sale.

Primiți, vă rog, d-le Director, asigurarea distinsei mele considerațiuni.

M. B. Cantacuzino.

Iași, 28 Ianuarie 1912.

*

Prietenul Herovanu, autorul „criticei gingașe dar cu puțină pătrundere", va răspunde d-lui Cantacuzino de îndată ce va lua cunoștință de scrisoarea d-sale.

In ce ne privește, constatăm, din scrisoarea d-lui Cantacuzino, că am avut perfectă dreptate, cînd, a doua zi după lovitura profesorului de drept civil, spuneam că d. Cantacuzino a mers încă odată unde nu trebuia.

D. Cantacuzino declară că nu și-a schimbat părerea asupra antisemitismului d-lui Cuza; d-sa socotește că acest antisemitizm nu trebuie să atingă prestigiul Universității și că protestarea studenților, contra unui atac nedrept, îndreptat contra unui profesor al lor, merită să fie sprijinită și păzită de ori-ce exces.

Prestigiul Universității, atins de antisemitizm, este opera d-lui Cuza. El predică antisemitizmul anarhic de pe catedră—și atunci, ne întrebăm, ce căuta d. Cantacuzino, adversarul unui asemenea antisemitizm, la o întrunire de glorificare a d lui Cuza?

Atacul nedrept contra studenților? Adică verdictul juraților. Ce-are de a face verdictul acela cu studenții și cum își permite un profesor universitar, avocat, să vie și să iee cuvîntul la o întrunire de protestare contra unei sentinți judecătorești?

Domuul Cantacuzino are aierul să spună că a venit la întrunire, pentru ca presența sa să servească de paratoner unor eventuale excese.

Soldați ai regimentului XIII, cu baionetele scoase, venise înaintea d-sale. Și dacă d. Cantacuzino este un adversar al excesetor, de ce n'a protestat contra exceselor din preziua intrunirei, cînd avocații lui Socor fusese atacați cu pietre și casa nnui jurat, atacată de huligani.

Am citit cu plăcere scrisoarea d-lui Cantacuzino și am publicat-o cu plăoere, dar n'am avut plăcerea să aflăm de ce a luat parte la întrunire, căci nu ne-a dat argumente cît de puțin convingătoare matar.

*

Un articol al d-lui profesor Rădulescu-Motru

Privitor la situația d-lui Cuza, în urma verdictului, d. Rădulescu-Motru, publică în „Noua Revistă Romînă", în numărul apărut astăzi, următorul articol, în care prestigiul universității este discutat în adevărata sa lumină:

Achitarea avocatului Socor, dat în judecată de către d. profesor A. C. Cuza pentru publicarea unei broșuri *„O rușine universitară. Flagiatul d-lui A. C. Cuza"*, pune într'o tristă situațiune întreaga Universitate din Iași.

Achitarea d lui Socor, după ce înaintea Curții de juați d A. C. Cuza susținuse că tapta d-lui Socor, dacă rămine nepedepsită, îi atrage ura concetățenilor și chiar pierderea postului său de profesor,—nu se poate scoate de la ordinea zilei prin cîteva întruniri sgomotoase provocate de o parte a studențimei din Iași. La asemenea întruniri poate să vină întreaga studențime, că tot aceiași rămîne situațiunea. Chestiunea cinstei profesionale nu este o chestiune care să rezolvă cu strigătele celor ce cred în puterea Cahalului!

Dacă d. Cuza se mulțumește cu aprobarea studenților, nu este un cuvînt ca și colegii săi se mulțumească cu această aprobare. Acuzarea de plagiat este așa de gravă, în cît ea trece de interesul individual al profesorului în cauză și restrînge asupra întregei corporațiuni universitare.

Intreaga universitate ieșană este știrbită în prestigiul său prin soluția dată în procesul Cuza Socor.

Această știrbire nu o poate îndrepta de loc, dar de loc. apariția în sala întrunirilor de protestare a d-lui profesor Matei Cantacuzino.

Acest d. profesor are prea puțin experiența scrierilor științifice, ca să știe ce este plagiat și ce nu este plagiat și în schimb are prea mult experiența baroului. D. Matei Cantacuzino este apoi fruntașul unui club politic din localitate...

Nu există de cît o singură cale pentru a eși cu obrazul curat din acest impas:

D. profesor A. C. Cuza, trebue să ceară singur instituirea unui juriu de onoare, care să judece din nou plagiatul, care i se impută. Acest juriu compus din trei, sau mai bine din cinci profesori aleși la sorți, din sînul universității din Iași, să aibă ultimul cuvînt. Va zice acest juriu că broșura d-lui Socor este nedreaptă, atunci incidentul va fi închis.—cel puțin în ceea ce privește prestigiul Universității.

Dacă d, Cuza nu cere dînsul singur instituirea unui asemenea juriu, atunci este dator Senatul Universității din Iași să-l impună.

Altfel Universitatea din Iași se pune de voie într'o stare de inferioritate morală față de toate celelalte Universități ale lumei culte. *C. R. M.*

❑ **Junimiștii din Iași, au primit vestea că d. Carp a făcut din nou propuneri de împăcare d-lui Take Ionescu, de această dată cu acceptarea disolvărei Camerilor — propuneri ce au fost refuzate net de șeful nostru.**

❑ *Ministerul de război, a comunicat autorităților din țară, că, pentru mobilizările ce se vor face în anul 1912—1913, să nu beneficieze de dispensă, de cît funcționarii permanenți, grade inferioare din următoarele administrații: membrii corpurilor legiuitoare, căi ferate, poștă și telefon, exceptîndu-se diurniștii, prefecții și primarii.*

Aceste dispense însă, nu vor da loc la dispense de concentrări pentru instrucții și manevre, pentru care nu se va acorda absolut nici o dispensă, luîndu-se însă dispoziția ca acezte chemări să fie făcute pe serii, astfel ca serviciul în diferitele administrații să nu sufere.

Cum lucrările de pregătirea mobilizărei se fac în fie-care an și cum dispensele de mobilizare se aduc la cunoștința celor în drept cu ocazia vizei livretelor, care se va face între 10 Februaeie—30 Martie a. c., se va pune în vederea funcționarilor cari fac parte din vre-un element al armatei, anume din contigentul 1896—1910 inclusiv, să se prezinte în persoană la viza livretelor la cel mai apropiat cerc (birou) de recrutare sau la centrele de viză, indeferenl de cercul de recrutare, căruia îi aparține.

❑ **Banca Moldovei.** — *Consiliul de administrație al „Băncii Moldova", din Iași, întrunit ieri, Vineri, a hotărît să propună adunării generale, care va avea loc în ziua de 16 (29) Februarie. ca din beneficiul net—după amortizarea totală a cheltuelilor de instalare și constituire—să se distribuie un dividend de zece la sută, după ce fondul de rezervă va fi dotat cu 75,000 lei.*

In aceeași ședință, consiliul de administrație a donat lei cinci mii — pentru un fond de pensii în favoarca funcționarilor, fond ce urmează a fi înființat.

❑ Imprimeria statului tipărește discursurile analfabete ale lui Scorțescu.

Primim la redacție, extras într'o broșurică „discursul" ce la ținut deputatul Scorțescu, in Cameră, indiferent la care ocazie.

Important este că „discursul" a fost tipărit—pe gratis—în imprimeria Statului.

❑ Imundul „Evenimentul" anunță, că la Iași trei prietini ai noștri vor inființa o școală de potlogării.

Adăugim că profesori au fost angajați trei carpiști: Stroja, Holban și Brief.

❑ Societatea Crucea Roșie a doamnelor romîne organizează un spendid bal în saloanele cercului militar, pentru Sîmbătă 4 Februar. Fiind cunoscută osteneala și priceperea ce toate doamnele patronese depun pentru reușita acestui bal ni se asigură că va fi distracțiunea cea mai reușită a sesonului. De altfel cum în anul acesta Societatea a hotărît să dea 7000 lei pentru ajutorarea inundaților din Moldova se speră că nu numai amatorii de distracții frumoase, dar și acei cari doresc prin fapte frumoase să încurajeze o inițiativă lăudabilă, se vor grăbi să contribue la reușita acestei serbări.

❑ Epitropia bisericei Toma-Cozma din Iași face cunoscut tuturor acelor ce au rude înmormîntate în cimitirul bisericei, ori petre cruci și grilaje, să bine voiască a le ridica în termin de trei luni cu începere de la 1 Februar 1912; căci după expirarea acelui termin nu se vor mai permite desgropări; iar petrele, crucile și grilajele rămase se vor vinde în lolosul bisericei.

❑ Mîine Duminică la orele 4 p. m., se va celebra în biserica Banu, căsătoria d-rei Lucreția Dobrovici, cu d. Dimitrie Borcea, proprietar.

❑ Jandarmii rurali din comuna Bivolari, au înaintat prefecturei de poliție pe soldatul Gheorghe Condrat romîn din Basarabia, dezertor din regimentul 8 de cavalerie rusă din orașul Bălți.

Numitul trecuse Prutul cu ajutorul unui contrabandist care n'a putut fi prins.

❑ Un oraș de pomină a ajuns Iașul sub imbecila administrație comunală a d lui Grecianu.

Nu se ia nici o măsură pentru curățirea stradelor de zapadă, așa că circulația a devenit imposibilă, fie pe jos, fie cu trăsura.

Șeful curățirei stradelor, care cumulează acest post cu acel de vatav al intreprinderilor bravului căpitan Corjescu, este prea ocupat cu acele intreprinderi, ca să se poată ocupa și de postul său.

❑ **Judiciare.**—Tribunalul s. II a pus în libertate pe lipovenii Orloff, Donici și ceilalți deținuți pentru furturi de cai.

— I. Rosenstein, din Podul Iloaiei, condemnat de tribunal pentru falsuri de polițe, a fost achitat astă-zi de curtea secția II a.

❑ **Yvette Guilbert.**—Marea artistă și cîntăreață franceză care ne-a anunțat o superbă serată la Teatrul Național din Iași pentru *Luni 30 Ianuarie ora 9 seara* Yvette Guilbert înainte de toate, ie o mare și originală artistă, interpretă strălucită a cîntecelor și romanțelor franceze, ceea ce i-a adus un renume mondial. Agenția Teatrală „Thalia" care ne-a procurat stagiunea aceasta cele mai frumoase spectacole precum cu *Suzanne Deprès, Le Bargy*, etc. ne procură și această superbă serată care va mulțumi pe toți doritorii de artă bună în adevăratul înțeles al cuvîntului.

❑ *In scrisoarea ce ne adresează, d. Matei Cantacuzino confirmă știrea noastră, că d-sa s'a declarat dispus să-l apere pe d rul Rakowski înaintea instanțelor judecătorești — fără ca aceasta să însemne, că d sa aderă la principiile socialiste ale doctorului.*

Aplăudăm la hotărîrea d lui Cantacuzino de a apara pe un om, care a fost pe nedrept izgonit din țara sa. Dar ne pare foarte curioasă ținuta d-lui Cantacuzino: d-sa apără pe un om, căruia, în mod brutal, i se luase dreptul de a se înfățișa înaintea judecății; apără, tot odată pe d. Cuza, în contra unei judecăți definitive, pertractate în cea mai deplină libertate.

❑ **Ministerul de interne a aprobat votul consiliului comunal, prin care destinează 30000 lei pentru canalizarea Nicolinei.**

Suma se va lua din suma de 200000 lei, dați de ministerul de interne pentru asanarea orașului.

❑ **Familia celebrului poet-dramaturg Victor Hugo a cedat casei Pathé Freres dreptul de editare cinematografică a tuturor operilor teatrale ale marelui scriitor și rînd pe rînd aceaste piese adaptate la cinematograf vor aparea pe pînza din sala Sidoli cu fastul și bogățiile înscenărilor casei Pathé.**

In noul program de astă seară Sîmbătă se desfășoară cunoscuta dramă „Ruy-Blas" cu o splendidă înscenare și magistrală interpretare, cuprinzînd două părți de cinematograf.

In noul program de astă seară din sala Sidoli sunt conținute apoi: Pentru a plăti modistei, scene comice. O călătorie în Kabylia (nordul Africei). etc.—Precum și cel mai nou număr din Pathé-Journal cu: Alegările de cai de la Nizza—Schimbarea ministeriului francez, Poincaré vorbește—Creșterea apelor Senei—Moda.

După îndemnul mai multor vizitatori s'a adaos ca supliment „Cei patru draci" sau „o dramă într'un circ" splendidă desfășurare după romanul lui Band.

Această piesă se va representa astă seară Sîmbătă 28 și Duminică 29 Ianuarie precum și la matineul de mîne Duminică.

Mîine Duminică la 3 ore ziua mare matineu, iar mîine seară la 9 ore reprezentație obișnuită.

Ultima oră

București 28 Ianuarie

O reformă în învățămînt

București.—La Ministerul de instrucțiune, se pregătește un proect, după care profesorii de la școalele comerciale, și profesoarele de la școalele secundare de fete, nu vor putea fi numiți, decît după ce vor fi reușit la examenul de capacitate și trecuți pe tablou.

Reforma administrativă

București.—Consiliul de miniștri, întrunit eri la orele cinci, a continuat discutarea asupra reformei administrative, hotărîndu-se depunerea proectului, în primele zile ale lunei Februarie.

Incidentele de peste Munți

București.—In ziare a apărut azi, raportul comisiunei, prin care se arată împacarea survenită între d-nii Goga și Vaida.

Azi d-nii Sterea, Voivod, Goga, și Marin au plecat la Arad, pentru a aplana incidentul dintre „Tribuna" și comitetul național.

PARLAMENTUL

La *Cameră* se continuă discuțiunea asupra legei industriale.

Vorbește d. Nenițescu.

La *Senat* se continuă discuțiunea asupra contenciosului. Vorbește d. Petru Misir.

Procesul Brociner - Petreanu

București. — Inaintea Curții cu Juri, a venit să se desbată eri procesul intentat de către d. I. B. Brociner, d-lor Petrescu și S. Cerbu, pentru faptul că aceștia în anul 191 au dat la lumină o broșură, intitulată „O pagină din istoria politică a evreilor din România".

In această broșură, autorii analizînd felul cum s'a rezolvit chestia evreească în 1879, susțin că această chestiune nu s'a revolvit după dorința populațiunei israelite, și pentru acest fapt critică pe unii evrei, între cari și pe d. I. B. Brociner.

D. Brociner pentru acest fapt, a dat în judecată pe autorii broșurei pentru calomnie prin presă.

*

In timpul desbaterilor, unul dintre juați, d. dr. Botescu întrebă pe d. Petreanu, dacă a satisfăcut serviciul militar și cu ce se ocupă azi.

D. Radu Rosetti apărătorul d-lui Petreanu, luă cuvîntul și ceru recuzarea d-lui dr. Botescu sub motiv, că acest jurat s'ar fi pronunțat vădit contra clientului său.

Curtea după o lungă deliberare respinge incidentul.

In urma acesteia, apararea declară că se retrage din instanță. Și în adevăr, d-nii Petreanu și Cerbu, însoțiți de avocații lor, părăsesc sala.

Președintele dispuse să se continue dezbaterile.

Vorbesc d-nii Petrescu, Comnen, din partea părței civile și d. Nicolescu-Bolintin din partea ministerului public. Apoi președintele face un scurt rezumat al dezbaterilor, după care întreabă pe d-nii juați dacă sunt luminați.

La această întrebare, unul dintre juați, d. Cohen Linaru răspunse că nu e de loc luminat.

In urma acestui răspuns, președintele anunță, că în conformitate cu legea, dămînă procesul pentru viitoarea sezione și fixează ziua de 13 Februarie pentru dezbaterea lui.

Confiscarea unui vas englez de italieni

Moka.—Torpilorul italian *Grenadere*, a confiscat vaporul englez *Fema*, la nord de Perim, conducîndu-l la Seik-Said.

Alegerea președintelui Reichstagului

— Un social democrat vice-președinte —

Berlin.—In fața unei săli pline și a tribunelor arhi-pline, Reichstagul a abordat la alegerea președintelui.

Din 398 voturi, d. Spalin din centru a întrunit 188; d. Bebel 110; Carolath liberal național 88.

Neîntrunindu-se majoritatea absolută s'a declarat balotaj.

La noua alegere d. Spalin, a obținut 196 voturi, iar Bebel 175.

Ca vice-președinte a fost ales Scicidemann, socialist cu 188 voturi, al doilea vice-președinte a fost ales d. Pirbhe, liberal național.

INȘTIINȚARE

La 13 Februarie se vinde pentru eșire din indiviziune, înaintea Trib. Iași secția III imobilul defunctului S. Sanft din Strada Cuza-Vodă 15—17 (foastă Golia). Casele sunt ipotecate pentru 20000 lei.

Pentru informațiuni a se adresa la **d-na Sanft** *Str. Cuza Vodă No. 15—17.*

Casa de Scont și Imprumut

— DIN IAȘI —

SOCIETATE ANONIMA

(Strada Gh. Mirzescu No. 17)

Capital social 500.000 lei

Rezerve 100.000 lei

CONVOCARE

A 36-a adunare generală a acționarilor Casei de Scont și Imprumut din Iași, va avea loc în ziua de Duminică 12 Februarie 1912 oara 1 p. m. în localul societății str. Gh. Mirzescu No. 17.

Ordinea de zi este următoarea:

1). Raportul consiliului de administrație asupra mersului societății în cursul anului 1911.

2). Raportul cenzorilor conform art. 186 al IV din cod, com.

3). Aprobarea conturilor exercițiului închis la 31 Decembrie 1911 și descărcarea consiliului de administrație de gestiunea sa.

4) Distribuirea beneficiului net pe anul 1911.

5). Alegerea a 3 membri în consiliul de administrație.

6). Alegerea a 3 cenzori și tot atîtea supleanți pentru supravegherea operațiunilor în cursul anului 1912, precum și fixarea jetonului de prezență a membrilor din consiliu și a domnilor cenzori.

Se menționează dispozițiile art. 30 și 32 din statute:

Art. 30). Toți societari cari justifică posesiunea a cel puțin 10 acțiuni au dreptul de vot. Acționarul cari posedă mai multe, are un vot pentru fie-care 10 acțiuni fără ca să poată avea mai mult de 10 voturi pentru sine și 10 ca mandatar.

Art. 31). Acționarul care voește să ia parte la Adunarea generală, trebue să depună acțiunile sale la societate, conformîndu se art. 157 al. II și III din cod. com.

Posesiunea acțiunelor se poate justifica și prin depunerea recipisei de depozit liber a Băncei Naționale sau a Casei de depuneri.

Art. 31). Acționarii nu pot fi reprezentanți de cît prin alți acționari cu dreptul de vot. Minorii pot fi reprezentați prin tutorele sau procuratorul acestora; persoanele avînd un consiliu judeciar sau curatur, prin reprezentanții lor legali; femeele măritate prin soții lor, chiar dacă aceștia nu sunt acționari, prezentînd o simplă scrisoare din partea femeei adresată președintelui; casele de comerț printr'unul din reprerentanții lor, avînd semnătura socială, și în finele societățile printr'unul din administratorii lor.

Consiliul de administrație.

CREMA PUDRA SAPUN **FLORA** POMADA Capilogen (Apă de păr)

TIPOGRAFIA
H. GOLDNER
IAŞI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afişe în diferite mărimi şi culori, broşuri, teze de medicină, cărţi de şcoală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Preţuri ieftene

Fabrica de oglinzi

Israil Berghèr—Iaşi

Premiat cu medalia de aur Paris 1911

Executa: oglinzi veneţiene, tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc, Giamuri bizotate, legate în metale pentru clădiri şi mobile. Execuţie din cele mai elegante ai moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din străinătate.

Reparaţiuni se execută cu preţuri modeste. Comenzile se primesc în localul fabricei str. Palat No. 62.

La fabrică se află în permanenţă o expoziţie cu produsele fabricei.

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Primăriei No 17,

Teatrul Circ-Sidoli

Cinematograf

PATHÉ-FRÈRES

In fiecare seară mare reprezentaţie

Programul se schimbă Luni, Joi şi Sîmbătă

Matineuri

Sămbătă şi Duminică la 3 ore p. m.

Preţurile locurilor seara: Loia (4 persoane) 8 lei—Rezervat 1.50—Un scaun 1 leu—Balcon 70 bani—Galeria 50 b.

Preţurile populare obişnuite la matineu şi anume: Loja 4 lei,—Rezervat 80 b. —Stal 60 bani,—Balcon 40 bani,—Galeria 30 bani.

Magazinul Conservatorului

IAŞI—Strada Lăpuşneanu 32—IAŞI

— Casă de încredere, fondată in 892 —

NOTE de MUZICA

Asortiment complect după Programa Conservatorului

Instrumente muzicale şi Accesorii

VIORI ŞI VIOLONCELE PENTRU CONCERT

Piane şi Pianine

Reprezentanţa renumitelor fabrici

STEINWEG, ROSENKRANZ

Vînzare şi în rate lunare fără acont—INCHIRIERE DE PIANE

ATELIER SPECIAL *pentru reparare de Piane şi ori-ce instrument muzical.*

PATINE CU RULETE PENTRU SKATING

Calitate superioară—Preţuri reduse

RUCHE à Cadres mobiles Prix: 20f

Gariel

2me, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à. 0f 90

FONDOIR DÉPOSÉ Prix..... 6f 50

R. GARIEL 2me, quai de la Mégisserie, PARIS

Abreuvoirs pour Poules et Faisans

RATINIERS A LAPINS

Envoi franco de l'Album sur demande

BROSSES A TAPIS

Prix 4f fr.

R. GARIEL 2me quai de la Mégisserie PARIS

Envoi franco de Catalogue

PORTE-PLUMES EN POINTE INVARIABLE

Raymond GARIEL 2me Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES, etc.

Envoi franco d'Album sur demande

GRILLAGES en détail au prix de gros

Raym^d GARIEL, 2, quai de la Mégisserie, Paris

CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, FOURRAGÈRES

RONCES ARTIFICIELLES. les 100 mèt. 5 f.

!! IGIENA ŞI FRUMUSEŢEA PIELEI !!!

se obţine prin întrebuinţarea regulată a

Preparatelor KALODERMA F. Wolff & Sohn

care preservă mîinile şi obrazul în contra influenţelor vătămătoare ale anotimpului aspru

Kaloderma-Gelée îndulceşte şi nutreşte imediat pielea scorojită; nu este unsuros, neconţinînd unturi sau grăsimi.

Kaloderma-Săpun preparat cu Glicerină fină şi miere curată de faguri, neîntrecut pentru conservarea pielei fragete şi catifelate.

Kaloderma-Pudră de Orez Articol de toaletă foarte agreat se ataşează pielei în mod admirabil.

Kaloderma-Săpun de ras Ocupă locul de frunte între toate săpunurile de ras, fabricate în prezent *preparat fiind cu* „GELÉE-KALODERMA".

De vînzare la toate Farm. Drog. şi Mag. de Parfumerie de toaletă

Representantpentru — România — **H. ŞIEBENEICHER** — BUCUREŞTI — Str. Smîrdan 24

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE asuresă şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute şi dureróse* [illegible] tuturor celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebu[illegible] luate la masă. In diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 6 hapuri a doua di: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue să ia mai mult de cât 4 pe di.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de CL[illegible] Cie, de PARIS, cari se pot găsi la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.

Medalii şi Recompense la Expositiunile din Lyon 1872, Paris 1873, Paris 1878

DIGESTIUNI ARTIFICIALE

VIN

BI-DIGESTIF

CHASSAING

CU PEPSINĂ ŞI DIASTASĂ

Pepsina şi Diastasa sunt cei doui agenţi naturali şi indispensabili ai Digestiunei. **Vinul lui Chassaing** a obtinut, în 1864, un raport din cei mai favorabili la Academia de Medicină din Paris De atunci, a luat un loc din cele mai importante în Therapeutică, şi este ţilnic prescris in contra

DIGESTIUNILOR DIFICILE SEU INCOMPLECTE, DURERILOR DE STOMACH, DYSPEPSIELOR, GASTRALGIELOR, CONVALESCENTELOR LUNGI, VĔRSĂTURELOR, DIANEMEIEI, PERDEREI POFTEI DE MĂNCARE, A PUTERILOR ETC.

NOTA. — *Exist numeróse imitaţiuni şi contra faceri. — A exige acéstă semnătură in patru culori pe banda care sigilésa capsula.*

Chassaing

Paris, 6, avenue Victoria, şi in principaiele Pharmacii

MÉDAILLE D'OR — GRAND PRIX — 5.000 FR.

[illegible] ACADÉMIE DE MÉDECINE DE PARIS [illegible] *BOLELORĂ SIFILIS* [illegible] *sangue*

DEPURATIVUL OLIVIER

[illegible] Vorbindu de *Remedii depurativi* a Dr Olivier, ACADEMIA DE MEDECINA, in raportul seu oficial a *Guvernului francesu*, se exprimă astfelu: « Acesti pesmeţi oferă un remediu de compositiune constantă, de preparaţiune căi de perfecţă posibilă.... « Ei pot de [illegible] *mari humanităţi*. »

Depositu Generalu: 62, rue de Rivoli, Paris

APROBAŢIUNEA ACADEMIEI DE MEDECINĂ — 40 ANI DE SUCCES IN TÓTE LUMEA

Tipografia H. Goldner, Iaşi Str. Mîrzescu.— Instalaţiune cu motore electrice, executată de Iehau Krzyzanoski lăcătuş electrician, Iaşi, str. Păcurari

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplar

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 60
„ „ „ „ IV, 40

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Gh. Mironescu 25 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul IX—No. 1506—Marți 31 Ianuarie 1912

CARAGIALE

Carageale este una dintre cele mai extraordinare figuri ale neamului romînesc de pretutindeni și din toate timpurile. Trei însușiri îl înalță cu deosebire de-asupra tuturor: *inteligența contemplativă, imaginațiunea creatoare* și *arta literară.*

Vom fi avut și vom fi avînd mulți în neamul nostru, care să aibă o mai mare înțelegere *activă* și *practică* a lucrurilor, de cît Caragiale; vom fi avut și vom fi avînd mulți, cu o mai puternică *înțelegere analitică*, discursiv-științifică a lumii, dar nu există în memoria noastră o amintire despre vre-un Romîn, care să fi avut în vremuri sau care să aibă acum mai mult de cît dînsul înțelegerea intuitivă, direct-pătrunzătoare, adîncvăzătoare a realității. Cine s'a bucurat de intimitatea lui, de-altminteri foarte largă și foarte primitoare, și l-a auzit vorbind *de omnibus rebus scibilis*,—nu a putut să nu-și simtă mintea înmărmurită în fața nemaipomenitei risipe de idei, de imagini, de avînturi, de ironii, de înălțări și de coborîri cu care știe să dăstrame, să topească, să pulverizeze, să irizeze, să descompue și să recompue în modul cel mai firesc cu putință,— aspectul și temelia obiectului, fie el ori cît de concret sau ori cît de abstract sau chiar abstras, care s'a întîmplat să cadă în focul mistuitor și creator al minții lui. Nici-odată și nicăiri nu ai putea să ai mai viu impresiunea că pipăi mai direct și mai cu ușurință însăși ființa lucrurilor, și nicăiri această pătrundere nu se realizează mai cu putere—pot zice—mai cu brutalitate,—și în acelaș timp mai fermecător. In felul cum pătrunde dintr'odată în inima realității și te răpește să te adîncești, odată cu el, într'însa, simți par'că ceva din impresia dionisiacă a amorului care-și caută obiectul, pentru ca, nimicindu-l și nimicindu-se într'însul, să l fecundeze și să-l multiplice cu atît mai mult. Este supremul grad al inteligenței contemplative.

Avem de sigur în manifestările noastre de artă, fie plastică, fie literară, nu tocmai multe, dar avem totuși, față cu tinerețea noastră culturală, destule creațuni poetice. Numele unui Gr. Alexandrescu, a unui Eminescu, a unui Creangă, a unui Grigorescu—spre a ne opri numai la cei morți — ne trezesc în minte atîtea creațiuni entusiaste și ironice, calde și întunecoase, pătrunzătoare și gingașe, severe și cu haz, fie simple stări sufletești lirice, fie figuri de sine stătătoare. Dar nici unul din marii noștri creatori de realități fictive n'a dat suflet la ființe mai variate, mai deplin în ele însele, mai caracteristice și mai adînci de cît Caragiale. Nimeni dintre ai noștri n'a ajuns profunzimea de analiză sufletească pe care el a atins-o în capodopera universală „Făclia de Paște“, nimeni dintre ai noștri n'a ajuns să înbine mai măestru, realitatea cea mai sordidă cu idealitatea cea mai pură, decum a făcut-o el în „La hanul lui mînjoală“ și în „Calul Dracului“; nimeni dintre ai noștri n'a pus în picioare personagii mai perfect definite și mai concentrate ca cele din comediile lui, sau mai adînci, în înduioșătorul lor misticism, ca cele din „Năpasta“. Este drept că această lume de ființe omenești este în mare parte produsul unui spirit incisiv și deformator; a unui spirit care batjocorește și micșorează; a unui spirit care în genere mărește în noi disprețul, iar nu entusiasmul pentru omenire; este drept iarăși că aceste ființe n'au în genere amploarea și complexitatea marilor pasiuni, care ridică pe om de-asupra lui însuși; este drept, că creatorul lor le privește totdeauna de sus, ca pe niște păpuși, de ale căror slăbiciuni nu se îndignează mai niciodată, și de care mai totdeauna rîde;—dar oricum ar fi, ele sînt vii de o viață indistructibilă și eternă, ceea ce cu greu se poate zice de atîtea creațiuni iubite ale muzei romînești. Intr'aceasta, Caragiale este cel mai mare poet obiectiv al nostru.

Dar ceea ce asigură acestor producțiuni nemurirea, este *arta* cu care Caragiale a știut să-și întrupeze concepțiile sale. Arta lui Caragiale este *definitivă*. In redarea creațiunilor sale poetice, el realizează adecvarea perfectă a formei cu fondul. El nu cunoaște cuvîntul de prisos sau cuvîntul nepotrivit. Proza în care dialoghiază personagiile lui sau în care se desfășoară narațiunea „momentelor“ lui, este par'că mai închegată în mădularele ei, de cît cuvintele din versurile celui mai mare poet. Un cuvînt nu se poate schimba, un cuvînt nu poate fi scos din locul lui, un cuvînt nu se poate suprima sau adăoga, fără alterația vădită a fondului. E că, pe deoparte, elementele concepțiunii lui sînt admirabil armonizate, între ele, fiecare avînd locul lor potrivit cu însemnătatea lor și cu efectul căruia le este subordonat. E că, pe de altă parte, Caragiale este stăpîn firesc pe toate comorile limbii, pe toate tainele ei, dar în loc să facă paradă cu materialul său enorm de vorbe și expresii, el îl păstrează pentru sine și n'alege din el, și nu scoate la iveală din el, de cît just *atunci* și just *atît* cît îi face trebuința pentru nuanța ideii ce vrea să exprime. Caragiale este cel mai mare artist al verbului romînesc.

Cu aceste însușiri, cu această însemnătate și cu rîvna de fie-care moment spre creațiuni literare,—rîvnă care nu l'a părăsit niciodată,—Caragiale care ne-a dat anul trecut, la 59 de ani, minunatele lucrări de artă din „Schițe nouă“,—putem zice că e un scriitor tînăr la 60 de ani. Să-i dea Dumnezeu ani cît mai mulți, — căci mare a fost menirea lui, dar poate fi în viitor și mai mare.

Mihail Dragomirescu

București, 27 Ianuarie 1912.

O FABULĂ

Lui I. L. CARAGIALE

Nebun, sălbatec, fără frîu
Prin arătură și prin grîu,
Peste livezi, peste cîmpii,
Sărind bariere și hotare,
Și șanțuri mari și garduri vii,
Fugea un cal, fugea mai tare,
Ca vîntul prin pustii.
Sub el pămîntul tremura,
Și orice piatră scăpăra
Scînteetor;
Dar el, în vraja unei ținte,
Pe care nimeni n'o vedea,
Fugea, fugea 'nainte,
Mai iute, tot mereu mai iute,
Părînd că'n aprigul lui zbor,
Il poartă aripi nevăzute,
Dar în fantasticu i transport
Frîngîndu-și gîtul, cade mort.
Atunci măgarul ce venea,
Pe drum încet, împovărat,
Cu pasul rar și măsurat,
A exclamat: „Ce animal!“
Și-a rîs c'un rîs spiritual
Ca rîsul oricărui măgar
Adevărat...
Și rîsul lui par'că zicea:
„Eu bănuiam de la 'nceput;
Ce s'a întîmptat i se cuvine:
De ce n'a mers și el ca mine,
La pas, pe drumul cel bătut?

Cincinat Pavelescu

OMAGIU

Marele nostru Caragiale va privi spre cei ce voesc a-l sărbători cu un zîmbet ironic; cu toate acestea e bine așa. Scriitorul acesta și-a închinat viața artei lui și cum îmi spunea zilele trecute un prieten, e unul dintre puținii mînuitori de condei, cari au dat dovadă de o probitate destul de rșită în cariera lor artistică. Grija excesivă pentru tot ce eșea de pe masa lui de lucru și faptul că n'a împărțit niciodată laude de complezență ori dezaprobări—dovedesc aceasta cu prisos.

Eu n'am apucat vremea cînd se tipărea „Moftul romîn“. Ce-i ce l citeau însă atuncea îmi spun cu cîtă nerăbdare așteptau ziua apariției, și cum se duceau dimineața la poștă, ca să poată zmulge foaia din pachtul abia desfăcut. Eu îmi aduc aminte cum făceam același lucru pe vremea foilor lui Caragiale de la „Universul“, a celebrelor bucăți adunate apoi în volumul „Momente“. Ce deliciu intelectual erau, pentru noi liceenii, schițele lui Caragiale! Eram cîțiva entuziaști cari umblam cu bucata din prieten în prieten citind o ziua toată.

Nu mai vorbesc de „Cuconu Leonida față cu reacțiunea“, de „Scrisoarea pierdută“ și „Noaptea furtunoasă“.—Le-am văzut de atîtea ori și mi-au procurat atîta plăcere! Și mi pare rău că nu le pot vedea și cei mai tineri de cît mine, pe scena teatrului nostru ieșan. Pentru nemulțumirile îndurate de Caragiale în trecut, nu sîntem vinovați nici noi cei de azi, nici cei ce vin după noi.

Și fi vrut să-l cunosc pe Caragiale. Acum însă scriitorul nu mai locuește în țară. Și fi vrut să cunosc pe acel Caragiale plin de vervă neistovită, de trăsături de spirit, de observații originale, pe acel causeur fără pereche de care mi-au vorbit cei cari-l cunosc, pe acel vorbitor minunat care une ori întrerupe pe scriitor... Nu l'am cunoscut de aproape. L'am admirat de departe, căci fac parte dintre aceia cititori cari-și iubesc mult scriitorii și dintre acei scriitori cari și prețuesc înaintașii.

Poate față de admirația mea Caragiale ar fi rămas și puțin încurcat, Fac parte dintr'o generație nouă de scriitori —și Caragiale a scris undeva, că cei tineri, cari scriu azi, nu știu ortografia și punctuația... Poate a fost nedrept—mulți dintre noi cei tineri o știm sigur asta; totuși ne rămîne încă foarte mult de învățat de la un inaintaș ca el...

A-și fi vrut să-l cunosc de-aproape pe scriitor: astăzi și fi avut prilejul să vorbesc mai mult și mai bine poate de artistul pe care cu toți îl sărbătorim. Totuși s'așa de departe mi-am alcătuit un Caragiale al meu, pe care-l prețuesc, îl stimez și l iubesc...

M. Sadoveanu.

SONET

D-lui I. L. CARAGIALE

O, blestemată curiozitate!..
Alaltăieri, cu gînduri indiscrete,
Am profanat odaia unei fete —
Acest muzeu de lucruri parfumate.

Albumul ei cu'nchizători secrete
E plin de cărți poștale ilustrate,—
Orașe, fluvii, parcuri și palate,
Vederi din țară, fantazii, portrete...

Pe una scrie: „Dragă verișoară,
„Ai auzit că P. P. K. se 'nsoară,
„Și vrea să ia o fată din Buzău?!“

Pe alta scrie numai: „CUGETARE.
„Amorul este lucru foarte mare“.
Și iscălește: Guță Popîndău.

G. Topîrceanu.

La 60 de ani

A mai lăuda astă-zi opera lui Caragiale, este ca și cum ai încerca să demonstrezi un adevăr etern. Pentru cel sărbătorit, apoi, lauda trebue să se pară ca un fel de plîngere a prezentului, care ar cere mereu în numele trecutului, să i se dea toate comorile la care are dreptul, de la cel mai viguros artist al României moderne.

A vorbi, în sfîrșit, despre trecut, este ca și cum ai sili să'și privească chipul, pe cineva care nu mai vrea să vadă pe el înscripțiile timpului. Trecutul artistului este ca o oglindă, în care cel ce se uită își vede numai chipul, dar în care Soarele ce se resfrînge, trimite departe o lumină orbitoare. De aceia la sărbătoarea vrîstei, să nu arătăm maestrului chipul trecutului, ci să privim mai curînd lumina orbitoare ce ne-a răsfrîns în prezent Soarele gloriei sale.

Ajuns astă-zi la vrîsta cînd a devenit oare cum patriarhul literelor romîne, numai acei ce au norocul să'l asculte, știu ce tezaur neprețuit a îngrămădit trecutul, în această glorie veșnic prezentă.

Mi se pare că sunt paznicul unei părți din această bogăție, fiind-că am avut norocul să'l ascult foarte de curînd și mi s'ar părea că și fi vinovat față de toți acei cari au dreptul să li se restitue ceea ce lor li se cuvine, dacă n'și da celor ce'l admiră, tot ceea ce socotesc ca un bun comun.

A asculta pe Caragiale, este a gusta, parcă, farmecul codrului secular, în care stejarul falnic, ce'și ridică fruntea peste tot tufișul mărunt, îți vorbește de tot ceea ce numai el vede pe deasupra tuturor, de toată gloria trecută pe care el a făurit'o, de săgețile care din el au purces, de toată caldura și lumina pe care zeci de ani din ramurile lui le-au avut toți acei pe care 'i-a încălzit și luminat.

Maestrul se simte vinovat, parcă, de tot ceea ce n'a dat admiratorilor săi de cînd nu se mai vede ce scrie și atunci vorbește; vorbește, parcă, în dorința de a arata că e veșnic viu în el același extra-ordinar observator și vorba lui te ține sub farmecul neprețuit al unui Caragiale cu atît mai divin, cu cît e povestit de dumnezeescul povestitor care e Caragiale.

60 de ani! Este vrîsta cînd entuziasmul se mai liniștește și pentru aceea îmi stă veșnic prezentă în minte, — acum, cînd știu vrîsta ce are — imaginea entuziastă a maestrului, care acum 2 săptămîni, promitea directorului general al teatrelor, două piese pentru stagiunea viitoare a teatrului din București, întreba pe un altul despre mijloc prin care ar putea să vorbească cu tavian Goga, care trebuia să intre temnița din Seghedin și ținea ap disertație plină de învățăminte asup femeei.

De sigur că de la un poet care fost nici odată liric, n'am auzit nic vremurile cele bune acorduri se mentale în privința divinității fem în cît de la cel care s'a cîntat de sentimentalismul lui Madam Georges față de locotenentul Mișu care'i fre na menuetul lui Pederaski, nu pute auzi de cît apr ciarii, unul adîc servator al fem mai puțin divin.

Pentru aceia, în acel cerc de lectuali trecuți de vrista lirismului, m strul a scris în proza sa povestită culorile sale vii, catechismul intel tualului față de femee, a intelectualu pentru care în munca productivă, meea — ca atare — trebue să fie epilog recreativ, în loc de a fi la fie-ca capitol un episod contemplativ.

Dacă, într'un limbaj iperbolic, po vorbesc despre un catechism, scris de c tre un patriarh, sper că imaginele ast care aduc cu ele o barbă albă, vor suficient corectate de realitatea ce a povestit și care arată un suflet verd

Ori cum, dacă pot să aduc acel mă turia admirațiunei către marele maestr este de a'l denu ța ca pe același tem perament veșnic vigoros și căruia an nu po de cît să crească tezaurele n prețuite ale sufletului și admirațiune celor ce-l iubesc.

Doctor Ștefănescu-Goangă

TRIBUTUL IAȘULUI

Neamul intre sărbătorește astă- pe cel mai mare pe cel mai nationa dintre artiștii săi din viață. In evoluția civilizației romîne, și în renaș terea noastră intelectuală și artistică maestrul Caragiale va ocupa vecini locul de frunte. Adînc cunoscător al relelor de care suferim, înzestrat cu o putere de evocare extraordinară, cu un spirit de ironie neîntrecut, cu o imaginație din cele mai fecunde, ma rele dramaturg și povestitor, a cîștigat de mult recunoștința și admirația întregei suflări romînești.

Iașul, cu deosebire, ține să ia o parte largă la măreața sărbătoare. Pentru că dacă n'are fericirea de a număra pe Caragiale printre copii săi, el nu poate însă uita ce strînse legături sufletești sunt între maestru și vechea capitală a Moldovei.

Intr'adevăr, cea mai mare parte și cea mai însemnată din opera genialului artist, aparține mișcărei intelectuale și artistice a Iașului. Și maestrul n'a uitat nici odată acest lucru, căci ori unde l'a purtat vîntul soartei, și-a îndreptat cu dragoste gîndul către Iași.

Caragiale iubește încă Iașul, pentru pitorescul lui, pentru farmecul ce se desface din viața acestuia, pentru tot ce acest oraș are mai frumos, ca și pentru tot ce are mai trist.

Și e o mare mîngîere pentru un centru, care nu mai trăește de cît din amintiri, să se știe învăluit de dragostea unui suflet așa de mare și așa de luminos.

Eug. Herovanu

„Conul Leonida“ și „Coana Veta“

— Cele două creațiuni capitale ale lui Caragiale —

In activitatea unui om de samă, ori de ce fel ar fi și ori în ce direcțiune s'ar revărsa, sînt negreșit numai anumite momente cu totul culminante, numai anumite fapte și creațiuni cu totul gigantice cari pun pecetea valorii excepționale pe numele lui. Nu încape însă îndoială că poți să fii om de samă fără să fi putut numai de cît atinge acele culmi de activitate cari caracterizează geniul. Dar nu e mai puțin adevărat că fără de-a atinge acele culmi slava unui om deși negreșit strălucitoare într'o respectabilă măsură, totuși este vremelnică. Nemurirea, atît pe

neşte se poate vorbi despre dînsa, nu o chezăşueşte de cît geniul, adică putinţa unui om de samă de-a se înălţa la acel fel de activitate superioară creatoare pe care nimeni n'a mai făcut-o şi care, prin desăvîrşirea ei, exclude repetarea.

Un scriitor distins va produce întreaga lui viaţă opere foarte însemnate: s'ar putea chear conchide că nici un rînd, fie şi aruncat la întîmplare, nu-i de nesocotit din producţiunea unui scriitor distins. Din partea unui om de samă cel mai mic fapt tot de samă este şi rămîne. Dar în opera unui scriitor sînt neaparat inegalităţi: sînt manifestări mai obişnuite ca să zicem aşa, manifestări cari deşi pot fi foarte interesante, şi nu mai puţin pot fi comune. Despre acele manifestări, deşi interesante, se poate zice că şi alţii le-ar fi putut înfăptui. Atari manifestări se întîlnesc la toţi scriitori mari, se vede ca nişte stricte şi fatale condiţiuni spre a putea produce ceia ce face culminaţia şi caracteristica valorii personale. Şi-i de înţeles că scriitor mare în senzul strict al cuvîntului rămîne numai acela care, urmînd fatalele făgaşuri, putut-a să atingă culminaţia, putut-a să atingă înfăptuirea ce nu mai comportă refacere, creaţiunea ce rămîne proprie numai lui.

Condus de aceste vederi m'am întrebat: ce-i dă o valoare atît de mare lui Caragiale pentru literatura noastră şi chear pentru literatura universală? Cari-s creaţiunile anume ce-i fixează definitiv valoarea? Căci e văzut lucru că la Caragiale nu se poate releva prolificitatea, cantitatea mare a scrisului care pentru vulg în de-obşte constituie criteriul obişnuit de apreciare, acoperindu-se adesea supt exuberanţa cantităţii banalitatea calităţii. Operele sale se pot număra pe degete într'o viaţă peste care vrista incepe acum să-şi aştearnă bătrîneţa. Aşa că rămîne numai valoarea intrinsecă a potrivitei cantităţi literare ce a produs, cunoscută aproape de toată lumea noastră cetitoare. De cît nu toate creaţiunile sale sînt menite a atinge culminaţia interesînd universalmente firea omenească: aceasta n'a avut loc niciodată în lume pentru vre-un scriitor şi n'ar putea avea loc nici pentru Caragiale. Cari-s atunci creaţiunile din opera sa ce-i chezăşuiesc indiscutabila şi nepieritoarea sa valoare?

Genul scrierii lui Caragiale este maicu-samă cel satiric, fie în proză obişnuită, fie mai ales în piese de teatru: comedii şi farse. Toată înclinarea lui artistică, potrivit genului, este de-a scoate în relief anumite metehne cari constituesc inferioritatea şi pacostea specii umane, este de-a creia tipuri. Aceste tipuri nu-s o reproducere strict materială a realităţii, ceia ce n'ar constitui de cît o simplă înregistrare aridă; ci-s adevărate creaţiuni în înţelesul că fie-ce tip e o chintesenţă a metehnei anumite pe care Caragiale o urmăreşte în toate modalităţile ei. In creuzetul ideaţiunii lui el toarnă nesfîrşita gloată a inşilor ce au, în chip atît de variat, meteahna cu pricina, o amestecă şi o topeşte pentru ca să extraga fina floare a tipului conceput. Ast-fel dînsul ajunge să ne dea o sumedenie de tipuri mai aiss în piesele sale, tipuri ce constituiesc lumea caragialeană: toate rivalizînd de relief şi palpitînd de substanţialitate.

Pintre aceste tipuri ale lui Caragiale, două mi-au apărut cu deosebire capitale, două tipuri pe cari nici-un scriitor al vre-unei ţări nu ni le dăduse, două tipuri excepţional de mari şi ca creaţiune în sine, dar mai ales ca înţeles ce-l au şi pot încă să-l capete: *„Conul Leonida* faţă cu reacţiunea" şi *„Coana Veta"*, dintr' „o noapte furtunoasă". „Conul Leonida" este chintesenţa a aceia ce cu deosebire poate face ridicul pe-un barbat, precum „Coana Veta" este de asemenea chintesenţa a aceia ce cu deosebire poate face ridiculă pe o femeie. In aceste două tipuri nu-l propriu zis vre-o meteahnă anumită şi singură ce să li formeze substanţa, precum este bună-oară, în „Caţavencu", în „Rică Venturiano" ori în „Cetăţeanul turmentat" tot de-ale lui Caragiale, ori precum este în „Avarul", în „Medicul fără voie" ori în „Mizantropul" ale lui Molière; în aceste două tipuri sînt cîte un complex de mari şi mici metehne cari constituesc ceia ce esenţial poate face ridicul pe-un bărbat şi pe o femeie.

Intr'adevăr, unde cată să găsim caracteristica firii bărbăteşti de cît în viaţa politico-socială care constituie particularitatea îndeletnicirii bărbăteşti? Şi, prin analogie, unde cată să găsim caracteristica firii femeieşti de cît în viaţa casnică care constituie particularitatea îndeletnicirii femeieşti? Şi tocmai în aceste domenii de proprie îndeletnicire de sex, potrivit şi cu definiţiunea ce Aristotel o dă despre om, că este un „animal politic", se afundă Caragiale pentru a trage la faţă ridiculul de care este vîrtuită viaţa umană sufletească. Şi Caragiale nu se pune să ni le descrie pe aceste două tipuri despre cari s'ar putea scrie tomuri şi încă ridiculul nu s'ar isprăvi; ci ni le înfăţişază numai în două ipostase caracteristice: pe „Conul Leonida" în luptă cu strania putere conservatoare şi tradiţională aşa cum îngusta lui minte i-o reprezintă, adică „faţă cu reacţiunea"; iar pe „Coana Veta" învinsă de porniile-i animalice, dar luptînd pentru salvarea aparenţelor de moralitate familială, adică pentru salvarea „ruşinei" pe care o simulează pentru trebuinţa cauzei spre a îndreptăţi însuşirea ce i-o atribuie în primul loc soţul său vorbind cu ipistatul „Ipingescu": „Ştii cum e Veta mea... ruşinoasă".

Fie-care tip, pus în ipostasul ce-i scoate mai vădit în lumină făptura, ne apare în tot întregul lui, fără să mai fie nevoie de o descriere. La tot pasul noi ne lovim de „Conul Leonida". Ştiind cum s'a comportat „faţă cu reacţiunea", prin corelaţiune psihologică, noi ştim cum se va comporta în toate celelalte impasuri ale vieţii; aşa că ne distrează interesîndu-ne enorm persoana lui „Conul Leonida faţă cu reacţiunea", fiindcă totodată ne apare în toată integralitatea lui ridiculă caşi cum tot atunci, supt ochii noştri, ar săvîrşi şi toate celelalte nesfîrşite boaţe de cari e capabil. „Conul Leonida" este tipul care face pe modernul, pe emancipatul, pe liberalul, pe intelectualul dacă vreţi, şi-l face după capul lui sucit şi după firea lui ridiculă, ilustrată de propriile lui vorbe cînd zice nevesti-sa: „Ştii obiceiul meu, pui mîna întîi şi întîi pe „Aurora Democratică", să văz cum mai merge ţara", ori: „nu se poate să fie revuluţie... Cîtă vreme sunt ai noştri la putere, cine să stea să facă revuluţie?"

Noi, dînd peste „Conul Leonida" la tot pasul, ne obişnuim cu el în cît aproape nu ne mai sesizăm, şi abia atunci ne apare în toată goliciunea giganticei lui neînsemnătăţi cînd ni-l expune Caragiale pe scenă: e tipul prea cunoscut; dar trebuie maestrul care să ni-l arăte supt tot ridiculul lui nesfîrşit, concentrîndu-ni-l. Din mulţimea Leonizilor ridiculi, neînsemnaţi şi trecători, Caragiale a făurit unul singur, pe acela ce-i insumarea tuturora, pe „Conul Leonida", ridiculul nemuritor.

Şi tot aşa şi cu „Coana Veta". Noi o întîlnim la tot pasul; dar n'o observăm, nu ne sesizăm. Iar Caragiale le-a strîns pe toate femeile de acest soi la un loc, cîte au fost pînă astăzi pe faţa pămîntului, cîte sînt şi cîte au să mai fie, şi ne-a făurit pe „Coana Veta" care, în impasul în care-i pusă, de-a-şi îndestula pornirile-i animalice şi totodată de a nu avea aerul că nesocoteşte datoriile morale, de-a fi totodată şi „ruşinoasă", ne apare pe scenă în toată splendoarea ei ridiculă cînd, barbatusău sosind tîrziu în noapte de la treabă şi imputîndu-i bănuitor vegherea ei tîrzie, ce-o petrecuse în incidente de dragoste, dînsa-i ripostează: „Zău, că nu eşti în toată firea! auzi că de ce nu m'am culcat: pentru că nu mi-a fost somn. Ce! vrei să mă culc şi să-mi las lucru? Mîine e sărbătoare, trebuie să mă gătesc să merg la biserică".

Şi aşa cum o cunoaştem acum, ne sesizăm numai-de-cît de prezenţa ei, mai ales cînd „Coana Veta" opune *veto* al său ori de cîte-ori poate fi vorba să fie atinsă în „ruşinea" ei, adică în ceia ce morala ipocrită consfinţeşte spre mai lesnicioasă manifestare a abjecţiunii omeneşti. Şi cum se întîmplă obişnuit în viaţa socială ca „Coana Veta" să se întîlnească pe acelaş teren cu „Conul Leonida", dîndu-şi sprijin reciproc, se poate conchide că ei formează o delicioasă şi neînfrîntă păreche, simbol al păcătoşiii ce omenirea tîrîie cu dînsa.

Acestea-s cele două tipuri capitale, aceştia-s eroii de cari Caragiale, creîndu-i, şi-a fixat numele *in secula seculorum*, dînd putinţa recunoaşterii firilor în cari acei eroi se întrupează. De aceia, ce fu Aristofan pentru eleni, ce fu Juvenal pentru romani, ce este Molière pentru franceji, prin neperitoarele lor tipuri cu cari au stigmatizat neperitoarea păcătoşie a speciii umane, este Caragiale pentru romîni. Caşi dînşii Caragiale este nemuritor, şi dimpreună cu el neamul şi ţara care i-au produs, de oare-ce cît va trăi omenirea, vor trăi şi cele două creaţiuni capitale ale sale: „Conul Leonida", eternul ridicul bărbătesc, şi „Coana Veta", eternul ridicul femeiesc.

Dr. P. Zosin.

OAMENI ŞI LUCRURI

Cînd îl sărbătorim...

Ne dăm bucuros la o parte, ca să facem loc tovarăşilor ocazionali,—oaspeţi cu atît mai plăcuţi şi mai bine veniţi cu cît e vorba să sărbătorească—alăturea de noi—pe un mare prieten şi un ilustru colaborator al „Opiniei",

Va rămînea de apururea un titlu de glorie pentru ziarul nostru, onoarea ce i-a făcut autorul „Scrisoarei pierdute" de a figura în coloanele lui, cum va rămînea un titlu de glorie eternă pentru partidul politic faptul că-l numără printre credincioşii săi.

Departe de noi, departe de ţeară, în ziua cînd personalitatea şi activitatea lui sunt sărbătorite cu entuziasm, Caragiale ni se arată tot atît de mare, cum este aeve—fiindcă trăeşte *în noi*, în conştiinţa, în gîndirea, în dragostea noastră.. Distanţa *nu* l'a îndepărtat, după cum lipsa dintre noi *nu* l'a înstrăinat o sigură clipă de sufletele noastre.

Un prieten—am zis—un mare prieten al ziarului ca atare,—al libertăţii de gîndire înainte de toate.

Ne-a dovedit aceasta în momente grele. Acum cîţiva ani, o parte a studenţimei iaşane, luase iniţiativa de a-l serbători. Tocmai atunci însă o altă parte dintre studenţi organiza excese de stradă în potriva „Opiniei" subt anumite inspiraţii naţionaliste. Şi maestrul, penibil atins, neputînd deosebi—de la distanţă—cele două tabere studenţeşti, adresă o memorabilă protestare preşedintelui societăţii studenţeşti, care pregătea serbarea în onoarea maestrului:

„...In urma recentelor incidente dintre d-nii studenţi şi ziarul „Opinia", la care am onoarea a colabora din cînd în cînd, înţelegeţi ce greu mi-ar fi să profit de graţioasa dv. invitaţiune.

Om din popor, fără nume de naştere, fără avere, fără sprijin, mie nu mi-e un moment permis să uit, orcît de puţin ar însemna persoana mea ca publicist. că n'am avut pe lume alt protector de cît libertatea tiparului. Şi aşa dar, credincios acestui singur şi bun protector, n'aş putea vre'odată trece în tabăra cui crede că trebue să-l loveasc ă: cu cît ar fi mai măgulitor pentru mine primirea acolo, cu atît fireşte felonia mea ar fi mai reprobabilă..."

....Va veni odată vremea cînd se vor sapa în marmoră, ori în bronz, cuvintele acestea—lecţiunea aceasta de înaltă moralitate şi demnitate publicistică.

Iar pînă va fi venit acea zi—ne folosim de prilejul ce ni se prezintă, de a le reaminti acnm, cînd atmosfeea răsună din nou de suspecte îndemnuri în potriva libertăţii de a cugeta şi a scrie, coincidînd ca ziua de sărbătorire a celui mai înalt şi mai viu simbol al libertăţii de gîndire peutru toţi.

Rodion

MAESTRULUI JUBILAR

Cînd trăeşi numai o viaţă,
Anii 'nseamnă pe-a ei carte,
Insă fiii cugetărei
Vieţuiesc şi după moarte.

GIORDANO

Cusurul lui Caragiale

Caragiale împlineşte astăzi 60 de ani.

Serbătorirea, ce lumea intelectuală face maestrului, e semnul scoaterii la pensie a scriitorului.

Iată primul cusur.

Dacă pentru funcţiunile sociale şi biologice vrîsta de 50 de ani e termenul culminării şi a dării îndărăpt; pentru activitatea literară societatea a lungit încă cu 10 ani vadeaoa pensionării.

Şi ne bucurăm şi ne întristăm de aceasta.

Ne bucurăm, căci vedem trăinicia conştiinţei intelectualităţii noastre întru a proslăvi meritul şi talentul. E o cinste, care se resfrînge indirect asupra ţării, proslăvind scriitorul. Intr'o ţară de politiciani ca a noastră valoarea scriitorilor era nesocotită şi se treceau de ei, ca de a 5 a roată la căruţă.

Ne întristăm, căci netăgăduit este, Caragiale a fost şi este un talent fără păreche.

Caragiale a văzut în societatea noastră numai *cusururile*. Cînd părinţii văd în copii lor cusururi le acopăr, căci îşi văd oglindirea lor; cînd şcoala vede în elevi cusururi se trudeşte să le îndrepte prin carte şi creştere. Cînd legea prinde la cetăţan cusururi aplică amenzi şi pedepse. Pe toate căile se luptă pentru stîrpirea cusururilor; şi cu toate acestea cusururile rămîn. S'au pus oamenii bisericii pe capul lui Galileu să zică că pămîntul nu se învîrteşte în jurul soarelui, şi marele gînditor a trebuit să exclame la eşirea din sala judecătoriei: „şi cu toate acestea se mişcă", aşa şi cusururile oamenilor cu toată lupta ce se dă contra lor, *ele totuşi rămîn.*

Să fie aşa de puţin rodnica acţiunea familiei, şcoalei, a legilor? Să fie omul aşa de refractar la acţiunea lor binefăcătoare? Nu ştim, dar atîta putem prinde că toate aceste aşezăminte au mari cusururi, nu corespund în totul scopului pentru care au fost creiate. Familia a fost creiată întăiu, şi apoi a venit rostul ei educativ; şcoala a fost creată să înveţe pe copii carte, şi apoi s'a gîndit să dea creştere; Iar legile multe au rămas pe hîrtie şi oamenii le-au aplicat după ochi şi sprincene, căci nu degeaba dreptatea umblă cu capul spart.

Pe cînd cusururile omului se leagă de ciolanul lui, cusururile aşezămintelor se referă la muşchii omului. Carnea de pe om se schimbă după vrîstă, după stări sufleteşti; ciolanul însă rămîne acelaşi.

Ei bine; pe cînd toate aceste aşezeminte dau fiasco, una singură rămîne vie şi puternică. Şi societatea din vechi a recunoscut puterea *rîsului* în sporirea moravuriler. *Rîzînd se îndreaptă moravurile,* e formula lui Juvenal. Caragiale a întrunit această mare însuşire. El a rîs de toţi şi toate, şi prin rîsul lui a pus zăgaz la multe prostii omeneşti.

Aşa; Caragiale nu e pedagog, dar a făcut cea mai bună carte de pedagogie, căci ridiculizînd pedantismul pedagogic întronat în anumită şcoală prin anumiţi pedagogi de ocazie, el a vindecat şcoala românească de boala pedagogiei formale.

Caragiale a fost pentru societatea noastră nu un doctor, care să dea reţete pentru boală, ci un higienist, care să prevină boala. Scriitorul care biciueşte moravurile, autorul care ridiculizează lipsurile morale ale societăţii, face operă de însănătoşare, făcînd pe lume să rîză de lipsurile în care fiecine se oglindeşte.

Scriitorul de moravuri e o oglindă, în care se oglindeşte societatea în mijlocul căreia trăeşte. De cît oglinda scriitorului nu e un reflex mecanic, ci e ca şi o prismă prin care se desface unitatea razei de resfrînt în mii şi mii de unde, care arată din ce se alcătueşte raza socială.

Puterea aceasta de resfrîngere ce are scriitorul, în felul cum se oglindeşte în el societatea, arată talentul lui. Şi Caragiale a dat dovadă de un deplin şi desăvîrşit talent, căci prin prisma sufletului său s'a răsfrînt în mod ideal nu numai cusurul lui Ion sau Vasile, nu numai cusurul unor anumite categorii de oameni, de clase, de aşezăminte, ci întreaga organizare a noastră socială şi politică i-a slujit lui să ne dea *Teatrul lui,* să ne dea pe *1907.*

Pînă la ivirea unei alte *oglinzi de talent*, în care noi să vedem şi să ne cetim cusururile, ne întristam că astăzi viaţa a pus pe faţa oglinzii lui Caragiale pecetea a 60 de ani.

Nu zicem că şi cusururile nu se schimbă cu vremea. Totul stă sub vreme! Şi societatea în cusururile sale nu e pururi aceiaşi, şi deci nici oglindirea acestor cusururi în sufletul scriitorilor nu rămîne aceiaşi. Cînd te afli însă în faţa unei sticle bune, ori cît colb ar pune vremea pe faţa acelei sticle, tot calitatea rămîne!

Opera literară a lui Caragiale stă sub vremea lui 1866—1890,—vreme de renaştere politică. Societatea a mers înainte şi a născut alte cusururi. Nu ce reţi oglinzii scriitorului să ne dea tendinţe politice sau de alt soiu în felul oglindirei sale. Artistul nu e nici liberal nici democrat, nici reacţionar. El e artist. Are o oglindă fină, în care s'a resfrînt toate zbîrciurile sociale. Atîta face artistul.

Şi cînd azi vrista voeşte să pună colbul vremei pe pana lui Caragiale, ne întristăm, că la cusururile noastre de azi nu mai avem condeiul viguros al lui Caragiale.

Acesta e ultimul cusur.

Iar ca să încheiem seria cusururilor: dorim maestrului sănătate îndelungă, deplină, şi cînd a fi şi a putea să se mai uite şi la cusururile noastre, că încă le avem multe şi învechite.

Gh. Ghibănescu

Lumea lui Caragiale

(din volumul poetului **A. Vlahuţă**, *apărut zilele acesie sub titlul* : La gura sobei)

. . . . . .

...Lucrul adevărat, lucru definitiv *etern*, —impresia aceasta o ai, de cîte ori citeşti o pagină de Caragiale. Ca şi marele Flaubert, cu care de alt-fel se aseamănă în multe privinţi, el îşi drămueşte vorba cu o migăială şi cu o grijă împinse cîte odată pînă la jertfa spontaneităţii. Trebue să-l citeşti de mai multe ori pe acest Benvenuto Cellini al cuvîntului, pentru ca să ai înţelegerea deplină şi rara mulţumire a lucrului desăvîrşit. Iar ca să-ţi dai şi mai bine seamă de puterea de evocare şi de marele dar de a crea, al lui Caragiale, trebue să l auzi povestind. Cu privirea, cu reticenţele, cu sobra accentuare a figurii şi a glasului, cu armonizarea instantanee a tuturor mijloacelor de acţiune ale neasemănatei lui puteri de fermecător, te face să vezi aevea, să trăeşti în adevăr ceea ce-ţi spune. El are o lume a lui de tipuri în mişcare, suflete întrupate de el,— vorbesc de acelea pe cari nu le-a scris încă. Ele trăesc din substanţa vieţii lui, aci triste, aci vesele, mereu cu ceva nou în alcătuirea fiinţii lor, din ce în ce mai vii, mai întregi, mai pline de interes — ne împrietenim cu ele, le urmărim cu drag în fazele prin cari trec, — şi ne doare cînd ne gîndim ce păcat ar fi să le ducem cu noi în mormînt. Poate că tocmai unde le vede aşa de vii creatorul lor, părintele lor, nu se îndură să le scrie. Precizarea formei, fixarea *definitivă* a unei gîndiri şi aşternerea ei pe hîrtie au cîte odată ceva din preparativele reci ale unei îmbălsămări.

Lumea ta de icoane! Trăeşti cu ele, ţi s dragi, şi poate cea mai bună parte din viaţa ta ţi-o petreci în mijlocul lor. Le-ai scris—nu mai sunt ale tale. Devin proprietatea noastră. Şi prin ele ne facem stăpîni pe o parte din sufletul tău, din fiinţa ta. Poate că şi grija aceasta o fi stînjinind pe unii scritori, de a nu ne da tot ce ne-ar putea da.

Despre Caragiale se poate spune că ne-a dat foarte mult, în foarte puţine vorbe. Un avar care a strîns pentru noi. Să-i fim recunoscători.

Că i-a plăcut să pue în opera lui, mai mult scăderile şi ridicolul societăţei noastre, că l'a impresionat mai profund amăgirile de cît speranţele grăbitei noastre civilizaţii — cine poate să-i facă o vină din aceasta? La urma urmei, din moment ce eşti sincer, nici nu este de ales, nici nu poţi alege între un fel sau altul de a-ţi înfăţişa lumea în care trăeşti. Şi Caragiale, în ori-ce atitudine sufletească s'ar afla, e totdeauna sincer. De aceea şi sunt aşa de *vii* tipurile lui. Cînd s'a dat la teatru, acum două zeci şi cinci de ani „O scrisoare pierdută", mai fie-care prefect se vedea pe el zugrăvit acolo. Fireşte, era sinteza vieţii de provincie, cu notele ei de ridicul, *aceleaşi* pretutindeni. Acelaşi „Trahanache", acelaşi „Ghiţă", şi aceeaşi „Coana Zoe", la Turnu-Severin ca şi la Dorohoiu. Cine nu-i ştie?—Lumea lui Caragiale. Eterna, profund adevărata lume a lui Caragiale!

Iubileul Caragiale şi publicistica

Cu prilejul aniversării maestrului revistele literare i-au consacrat fie articole elogioase, fie numere festive.

Rampa a apărut la 29 Ianuarie escluziv cu articole închinate marelui autor dramatic, semnate de Al. Davila, I. Livescu, Em. Nicolau, ilustraţii, interviewuri privitoare la opera ilustrului scriitor.

„Flacăra" care anunţă la 4 Februare un număr special supraveghiat de poetul Vlahuţă scrie:

„Caragiale este una din minţile cu cari neamul nostru se făleşte; este un talent superior, care a ştiut să distingă fnmosul şi să biciuiască păcatul cu o putere egal de intensă şi în admiraţie şi în satiră; un geniu care a isbutit să imprime un caracter de trăitoare originalitate producţiunei noastre artistice, de obicei atît de puţin originală.

De aceea, ziua de 30 Ianuarie este o zi de mare sărbătoare pentru toţi aceia cari attia ani au rîs cu lacrimi privind la teatru, capod'operile dramatice ale lui Caragiale, pentru toţi eiţi au petrecut clipe de fericire sufletească citind spiritualele lui schiţe; pentru toţi romînii, în sfîrşit, cari cunosc de aproape sau de departe, calităţile extraordinare de care este înzestrată această înaltă şi complexă intelectualitate, acest suflet profund vibrător, acest geniu naţional."

„Versuri şi proză", în numărul apărut astăzi, scrie între altele:

„...Caragiale a ştiut cum să privească viaţa: ochiul său de înţelept prinde conturul straniu al formelor bauale. Aceia ce pentru noi este obişnuit, în sufletul său cîştigă vestmîntul imaginaţiei şi în cadre exagerate apar tipuri în tipare veşnice.

Caragiale pentru noi este artistul, care a trăit între extremele exagerărei, a sorbit esenţele realităţilor sociale care în parfumul fantaziei sale se îmbalsamau de un humor sănătos, adesea ric. Intreaga lui operă este o galerie de caricaturi sufleteşti, împresurate ie colea cu cîte un tablou feeric. Am admirat caricaturile lui şi am preţuit totdeauna stilul poveştilor sale—care au făcut din Caragiale un clasic".

INFORMATII

❑ Şcoala Normală „Vasile Lupu" di Iaşi şi-a serbat astăzi patronul şi al 5 ani de existenţă.

Programul a cuprins: coruri, muzică dansuri şi exerciţii gimnastice.

Discursul ocazional a rostit d. profesor Pericle Popescu.

❑ Consiliul profesoral al facultăţ litere, în vedere că bursele din fo regal au fost acordate unor studen studente, cari nu întruneau cond necesare, s'a întrunit Sîmbătă sear anulînd procesul verbal anterior, cordat bursele următorilor: d-şoar Calciu Alexandrina, Cateliu Maria, lescu Elena şi Păun Ortansa; domni Alecu Ion, Alexandrescu Gh, Ra Ion, Iamandi Victor, Th. Simenski.

❑ In „Scrisori din Iaşi" din ultimul număr al „Ordinei" se vorbeşte despre: Iaşul suferind.— Boale şi leacuri. — In jurul farmaciilor.—„Reintrare în legalitate"—Polemici cu cîntec—Bucureşti anchetează.—Fond şi formă. — Ce crezut şi ce a fost.—Boala concurenţei. Din rău în mai rău.—O lege cu dou subturi.—Un cartier sănătos.— Farmacia vagabondă—Filosofia Tataraşului— Intre circiumă şi ţinttrim.— Centrul şi extremele.

❑ Duminica viitoare, va avea loc adunare generală a membrilor societăţ *Colonia Şcolară*, şi se va proceda şi alegerea unor membri din comitet, locurile vacante.

❑ Doamna şi domnul G. Mihail, avocat, au fost loviţi în cea mai scumpă a lor afecţiune, prin decesul subit al unicei lor fiice, d-ra Maria Mihail, în etate de 16 ani.

Sincere condoleanţe nenorociţilor părinţi.

Ultime INFORMAȚII

❑ *Redacțiunea ziarului „Opinia“ a expediat astăzi următoarea telegramă maestrului Caragiale, la Berlin :*

I. L. CARAGIALE
Innsbruckerstr. 1.
Schöneberg
Berlin

Opinia festivă salută pe ilustrul său prieten și colaborator Caragiale, urîndu-i mulți ani de viață spre bucuria țării și literelor romînești.

❑ *O nouă desavuare a d-lui Filipescu. Regele, prin comunicatul ce l'a dat și la publicarea căruia fusese autorizat d. I. Ferekide, a arătat că guvernul din 1907 își făcuse pe deplin datoria în timpul răscoalelor.*

Ministrul de războiu, însă, trecînd peste acel comunicat, a servit unui ziar din București, spre a fi publicate, unele documente militare, cari n'au putut emana de cît din dosarul secret, cu publicarea căruia d. Filipescu amenințase pe Rege. Publicarea acelor documente a produs impresie foarte rea la palat și guvernul va fi nevoit să publice mîine un mănătorul comunicat, care desavuiază întreaga politică de intrigi și de vehemență, a ministrului de războiu.

Iată comunicatul, care va fi dat în numele partidului conservator :

„Partidul conservator consideră disoțiunile asupra răscoalei țăranilor cu atît mai mult închise, că toate guvernele, ori cînd au fost turburări, serioase, și-au împlinit datoria lor.

Partidul conservator desaprobă publicațiunea de documente în privința răscoalei din 1907 care au fost date la iveală fără știrea guvernului. Ori-ce indiscrețiune de felul acesta, din partea ori-cărui reprezintant al unei autorități, va fi pedepsită cu asprime.

❑ *Domnul Matei Cantacuzino, care se supărase foc pe Senatul Romîniei, a fost convins de d. N. Filipescu să se împace, așa că d. Cantacuzino a luat parte, acum în urmă, la mai multe ședințe ale maturului corp, declarîndu-se, în convorbirile ce le-avut cu mai mulți senatori, contra proiectului bunurilor de mînă moartă.*

❑ *Domnul Carp a declarat alaltăeri unui deputat al col. I Iași, care l'a întrebat asupra proiectului descentralizări :*

— Legea are să treacă. Dar mi-i lehamete de lege, căci nu găsesc 24 directori regionali, în partidul meu.

Mă gîndesc cu groază la Iași. Pe cine să pun? Singurul ales de mine, Costică Stroici, a murit.

❑ *La ministerul domeniilor s'au făcut socotelile pentru răscumpărarea moșiilor, proprietatea spitalelor sf. Spiridon.*

Se crede că prețul rescumpărării va fi de 28 milioane.

❑ *Regele Nichita al Muntenegrului, care se află actualminte în Petersburg, se va opri, la întoarcere, care se va face prin Ungheni—Iași, la București.*

Regele Nichita va veni să mulțumească suveranului nostru peutru că i-a conferit, acum un an, ordinul Carol I.

❑ *Damnul Teodor Rădulescu, directorul generat at casei de depuneri și însemnațiuni, va fi trecut la pensie, din oficiu, pe ziua de 1 Aprilie.*

❑ Domnul G. Stroici, deputat, șeful carpiștilor din Dorohoi, donase cinci mute lei, fond pentru gazeta *Lumina*, pe care d. Iorga, de un an de zile, plănuește o scoată.

Domnul d. Stroici a recapatat telegrama donată—de oare-ce, la alegerea col. III, n'a susținut pe candidatul demit.

Domnul Stroici are noroc la parale.

❑ Consiliul profesoral al facultății de litere se va întruni în seara de 4 Ianuarie, spre a delega pe un profesor în senatul universitar, în locul d-lui Al. Philipide, al cărui mandat expiră : consiliul profesoral al facultății de medicină se va întruni în ziua de 19 Februarie, spre a alege un decan ; același consiliu, în ziua de 29 Martie, va alege un delegat în senatul universitar, locul d-lui dr. Pușcariu, al cărui mandat va expira atunci.

❑ Subcasierul primăriei Iași, d. Al. Vasiliu, fratele d-lui profesor Th. Vasiliu, fost deputat, s'a stins din viață, astăzi în zori de zi, după lungi suferinți. Condoleanțe.

❑ Prin viitorul budget al casei Sf. Spiridon, lefurile funcționarilor serviciului administrativ, contabilității și contenciosului, vor fi sporite în total, cu trei mii lei, lefurile funcționarilor serviciului silvic cu 5.80 lei și serviciului technic cu 320 lei.

❑ Consiliul sanitar superior, în ședința de Vineri, s'a ocupat de chestia ambulatorului societății Fraterna-Păcurari din Iași, admițînd ca farmacia ambulatorului să poată furniza recete urgente.

❑ **Patronul seminarului.**—Azi s'a serbat a 108 aniversare al întemeiărei seminarului Veniamin din localitate.

Dimineața, s'a oficiat un serviciu religios la Mitropolie, de către P. S. S. Nicodem Munteanu, vicarul Mitropoliei.

După serviciul religios, toți invitații s'au adunat la seminar,—unde curînd sosi și I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei, primit de corul seminarului, care intonă imnul „Mulți ani trăiască!“

Părintele Savin rectorul seminarului, mulțumi invitaților pentru graba pusă în a participa la serbarea, care amintește al 108 lea an, de la întemeiarea instituției. Face apoi un scurt rezumat despre activitatea seminarului și progresele realizate.

D. *Haliță*, ia apoi cuvîntul și într'o framoasă conferință, relevă importanța instituțiunei, creată de Mitropolitul Veniamin Costachi, care prin munca ce a depus-o în folosul bisericei, merita să ocupe un loc, alăturea de cei trei mari Erarhi.

Desvoltă apoi pe larg menirea seminarului, care prin apostolii săi, are a cultiva și menține religia strămoșească singură care garantează existența poporului.

O dovadă eclatantă o găsim la evrei cari n'au nici națiune, nici limbă și care totuși trăesc, mulțumită sfinteniei cu care își păstrează religiunea.

La conferința d-lui Haliță, răspunde Mitropolitul, care se declară fericit a fi succesorul regretatului Veniamin Costachi, animat fiind, de a munci și a urma calea indieată de sfîntul intemeiator al Seminarului.

S'a servit apoi șampanie, pe cînd corul seminarului, intona diferite cîntece ocazionale.

❑ In sfîrșit asanatorii au împins murdăria și în numirea profesorilor universitari. acel care a inaugurat nerușinarea ca sistem de prevenire, d-rul Bacaloglu, crre în ziua morței d-rului Russ s'a înscris în partidul junimist, pentru a fi numit în locul acestuia, a reușit să fie numit.

S'a arătat în acest mod că știința și priceperea sunt lucruri nefolositoare la Universitate și că singurul titlu ce se cere, este titlul de lingușire dezgustătoare și de promptitudine în toaleta odăei de noapte a oamenilor politici. Numai așa se explică pentru ce a fost preferat un inconștient client politic, unui profesor distins de valoarea și experiența d-rului Negel.

Cele ce s'au petrecut în consiliul permanent al instrucțiunei, cu ocazia acestei numiri, ne arată mai ales ce scoborire a Universităților ne-a adus guvernarea carpistă. A fost destul ca în acest consiliu d. Stefan Ioan, care cunoaște Iașul și reputația d-lui dr. Negel, să susțină meritele incontestabile ale acestuia, față de detestabila degradare a adversarului său, pentru ca mamelucii guvernului, să scoată de aici dovada că dr. Negel este liberal.

Toți acei cari cunosc orașul nostru, știu că distinsul practician dr. Negel nu face nici o politică și că insinuarea de mai sus face parte tot din sistemele de parvenire a celui mai scoborît dintre parveniți.

❑ **De la societatatea Vulturul.** —Eri a avut loc adunarea generală a membrilor societății Vulturul.

Ședința s'a deschis la orele 3, sub prețidența d-lui A. D. Atanasiu.

Adunarea a admis modificarea statutelor, după care se subimparte societății în 5 secțiuni și anume : *Ajutor, Economie, Inzestrare, Culturală și Agricolă.*

Se procede apoi la alegerea noului comitet și se aleg pe d-nii Atanasiu, prețedinte, V. Antoniu vice-prețediute, Scolari, casier și Dobrovici, Cosperschi, Ghilemente și Luchian, membri ; d. Simionescu este ales secretar comptabil.

In comisiune de control se aleg d-nii Agape, Bouișca și Onofrei.

In comisiunea tehnică pe d-nii Antoniu, Scolari și Ghiulemete.

D. V. D Atanasiu este proclamat și prețedinte al Băncei Vulturul.

❑ Domnul Sigmund Kaiser a fost numit procurist al Băncii de Credit Român, sucursala Iași, în locul d-lui Arthur Kubic, care a demisionat, fiind numit la o bancă din Lemberg.

❑ Aflăm că d. C. Praja, inspectorul învățămîntului, va face un referat d-lui Meisner, secretarul general al ministerului de Culte, arătînd că cea mai proprie casă din Iași, pe care ministerul ar putea s'o cumpere pentru căminul studențesc, este casa Praja, din Păcurari.

In acelaș timp ministerul de războiu a hotărît să cumpere locul, în întindere de o falce, ce 'și a rezervat d. Meisner din moșia sa ce a vîndut d-lui dr. Stroici. Pe acest loc ministerul va construi un mare șantier naval.

Pentru trebuințele școalei normale Vasile Lupu, în fine, se va cumpăra via d-lui I. Paul, vecină cu școala, pentru a se înființa pe lîngă școală un mare cuptor pentru a pregăti ferul roș cu care junimismul va despărți afacerile, de politică.

❑ **Judiciare.** — La Curtea cu juri din Iași s'a judecat Sîmbătă procesul lipovenilor Feodor Antonoff și Teodei Alexieff autorii atacului nocturn asupra circiumarului Bercovici din strada ziua Crucei

Antonoff a fost condamnat la un an Alexieff a fost achitat și ambii condemnați la 100 lei despăgubiri civile.

Apararea a fost susținută de domnii avocați Teodoru și Șeptilici.

— Inginerul I. V. Gheorghiu, ca prețedinte al comisiei interimare, comunei Hîrlău, criticase administrația precedentă, a d-lui Eugen Totoescu, care acționă în judecată, pentru calomnie, pe d. Gheorghiu, cerînd 50000 lei despăgubiri.

Curtea s. II, în audiența de Sîmbătă a confirmat sentința achitătoarea a trib. Botoșani, respindînd astfel acțiunea d-lui Totoescu.

— Tribunalul s. II a reconfirmat astă-zi mandatul de arestare lansat contra lui C. Baciu, care se află deținut pentru falșificări de monezi.

— Cu procesul de astă-zi se închide sesiunea de Ianuarie a Curței cu juri din Iași.

Viitoarea sesiune va începe la Mai.

— Curtea a redus la 100 lei amendă pedeapsa lui Haim Marcovici negețitor din Vaslui pentru faliment.

❑ **Yvette Guilbert.**—Marea artistă și cîntăreață franceză care ne-a anunțat o superbă serată la Teatrul Național din Iași pentru *Luni 30 Ianuarie ora 9 seara* Yvette Guilbert înainte de toate, ie o mare și originală artistă, interpretă strălucită a cîntecelor și romanțelor franceze, ceea ce i-a adus un renume mondial. Agenția Teatrală „Thalia“ care ne-a procurat stagiunea aceasta cele mai frumoase spectacole precum cu *Suzanne Deprès, Le Bargy*, etc. ne procură și această superbă serată care va mulțumi pe toți doritorii de artă bună în adevăratul înțeles al cuvîntului.

BALUL COSTUMAT
de la Societatea de Gimnastică

Sîmbătă 28 Ianuarie c. Societatea de Gimnastică, Sport și Muzică din Iași a dat în saloanele Societății, primul bal costumat din anul acesta.

Cunoscut fiind modul plăcut cum se petrece la balurile societății și datorită comitetului organizator al balului ; compus din doamele : Maria V. Teodoreanu ; Emilia Jellea, Bucovineanu, d-ra Constanța Jellea și d-nii V. Teodoreanu prețedintele societății, Th. Jellea vice-prețedinte, Em. Stratanu, Bucovineanu și Th. Berescu, invitați numeroși au ținut să asiste iar succesul balului a fost cu adevărat strălucit.

O bună orchesiră a distrat publicul cu cele mai frumoase arii de dans.

Primul cadril a fost condus de d. Popazu, al doilea de d-randul Mihalcea iar al treilea de un domn căpitan.

Un bufet bine asortat reconfortă măștile obosite.

Din o numeroasa asistență am remarcat :

Doamnele : Maria V. Teodoreanu, (în o splendidă toilette negru cu roz), Milon Jellea (în negru), Maria Lefter (domino alb), d-na Maior dr. Verzeanu (negru), Bucovineanu (florăreasa), d-na avocat Motăș (Serise voilat), Popovici (reprezentînd : telefonul, poșta și telegraful), Elena Lohan (romană) Martha Buchman (japoneză) Voinescu, d-na dr. Flor (domino orange) Maria Stihi, Natalie Nagîtz (domino alb) Pilescu, Elena M. Mihailescu (andaluză) Manu, Aglae Oltinescu, d-na Ghinea Ionescu, Caraiani.

Domnișoarele : Constanța Jellea (într'un admirabil costum reprezentînd muzică), Adela Lambrino (rose perlat) Tilda Gheorghiu (crem), Natalia Antoniu (măr), Teodor (pictura), Niculescu (țigancă) Elvira Stihi (paienjen), Eugenie Stihi (Carmen), Constanța Pilescu (husar), Natalie Nebuneli (ulb), Cella și Virginie Popovici (Page) Aglae Pilescu (țigancă), Apostollde (pierrete), Praja (alb), Niculescu (cărturăreasă), Mimița Dimitrescu, d-rele Antonescu (Japoneze).

Domnii: V. Teodoreanu, Th. Jellea (Nanu), At. At. Gheorghiu, C. Buzdugan, consilier de Curte, Ghinea Ionescu și Gh. Ionescu, procurori ; Georgel Mîrzescu, avocat ; dr. Ilie Pisovschy (tourbillet din „le roi s'amuse“), dr. Veisa Popescu, dr. Mihalcea (meșterul *Clei*, din Lumpațius Vagabondus), C. Mavrocordat, magistrat, Take Georgescu (roba de avocat), căpitan Enăchescu (călugăr franciscan), Verner, magistrat, Verner, farmacist, Alfons Herovanu, avocat ; C. Nagîtz (chevalier des Roses), Lefter Dimitrescu magistrat ; dr. Ștener, Osvald Racoviță, avocat, Florea Sion, avocat, I. Banțaș, ziarist, Th. Berescu, profesor, Bucovineanu, profesor, I. Motăș, avocat (duduia cercului), D. Voinescu (Bonzu), I. Mihailescu, arhitect (oficer al stărei civile), P. și I. Paul Mihaileanu, Drăghici (domino roș), Iuliano (domino negru), Petrescu (clovn), Popazu, Faur, Ghețu avocat, R. Obreja (polonez), Minea, Stroja (marechal), Gorgos. ziarist, dr. Imervol, Bucman (japonez), Em. Stratan, Ivanciu Dimitriev, Stratan, etc.

Epoletul reprezentat prin d-nii : colonel Călinescu, maior dr. Vereanu, căpitan Scorțescu, căpit. Filip, căpitan Coculescu, Locotenenții : Skeleti, Lăzărescu, Capșa, Carp, sublocotenenții : Lefter, Popescu.

In tot timpul a domnit cea mai mare animație, balul luînd sfîrșit la orele 6 dimineață, spre regretul tuturor.

Mihai

Birourile redacției și administrației OPINIEI, se află instalate în strada Gh. Mîrzescu No. 25.

❑ Consiliul de războiu al corpului IV a judecat Sîmbătă procesul brigadierului Mircea Nicolescu, din regimentul 13 roșiori, Bărlad, acuzat de mai multe furturi prin efracții, falș în acte publice și dezertare.

Consiliul a condemnat pe Nicolescu la șase luni închisoare. Cu acest proces sesiunea de Ianuarie a fost declarată închisă.

ultima oră

Situație gravă în guvern

Comunicatul de astăzi.—Procurorul general la d. Ionel Brătianu.—Domnul Brătianu la Rege.—Regele de părerea șefului liberalilor.—Audiența d-lui George Cantacuzino.—Cine a publicat documentele.—Procesul tramvaiului.—Scandaloase schimbări în magistratură.—Domnul Marghiloman părăsește Ministerul de interne

București.—V'am comunicat astăzi dimineață textul comunicatului pe care guvernul îl va publica, în numele întregului partid conservator, în chestia declarațiunilor făcute de d. Filipescu și documentelor publicate de ADEVĂRUL, privitoare la reprimarea răscoalelor din 1907.

Corespondentul dv. află acum că publicarea acestui comunicat, al cărui text se poate ceti în numărl de astă-zi al Opiniei, se datorește unei noui intervențiuni a Regelui, care în audiența pe care d. Gh. Cantacuzino a avut-o dăună-zi, a spus acestuia că este regretabil că se face polemică depresă pe tema ororilor. D. Cantacuzino a comunicat faptul membrilor guvernului și l'a hotărît să dee comunicatul violent, apărut astăzi în ziarele oficioase.

Cu ocazia explicațiilor ce-au avut loc, s'a aflat că acele documente secrete publicate de Adevărul au fost date acestui ziar de d. Marghiloman, și nu de d. Filipescu.

*

Ca dovadă că d. Marghiloman plănuia să ducă campanie contra liberalilor pe tema răscoalelor din 1907, dovedește faptul, că aflînd că d. Brătianu, la plecarea sa dela ministerul de interne, luase cu el dosarul răscoalelor, care conține rapoartele prefectoriale, a trimis la d. Brătianu întâiu pe secretarul general, d. Teodoru, apoi pe procurorul general al Curții de Apel din București, d. Sărațeanu, care a rugat pe d. Brătianu să restitue dosarul.

D. Brătianu a refuzat, spunînd că dosarul conține acte de gavernămînt, și a cvnvocat imediat comitetul central al partidului, comunicîndu-i cele întîmplate.

Comitetul a dat dreptate d-lui Brătianu și l'a autorizat să ceară audiență, în cursul căreiă va comunica Regelui, că dacă guvernul îl va sili să-i restitue dosarul, va publica conținutul acelui dosar.

*

Acționarii tramvaiului au fost convocați pentru ziua de 12 Februarie.

In vederea situației rele a guvernului și pentru a liniști spiritele acționarilor, guvernul a hotărît ca un schimb de portofolii să aibă loc între d-nii Marghiloman și Maiorescu, în speranța, că ființa d-lui Maiorescu la ministerul de Interne, va putea aduce o aranjare în chestia tramvaiului.

*

Intre aceștia însă guvernul cearcă să dee o lovitură extraordinară în chesia tramvaiului. Pronunțarea asupra unor incidente în acest proces, fiind amînată pentru ziua de 2 Februar s'a hotărît ca pe ziua de 1 Februar să apară o mișcare în magistratură, care ar urma să cuprindă numirea d-lui Algiu, prețedintele tribunalului care judecă afacerea, în locul de consilier de Curte, care va deveni vacant prin numirea d-lui Procopescu ca prețedinte al secției a IV-a, în locul d-lui Niculescu, înaintat.

Dacă această numire se va face, Tribunalul va trebui să înceapă din nou judecarea procesului, și noul prețedinte al secției nu va mai inspira teama guvernului.

Poate faptele pe care le-au descris, arată că situația guvernului este din cele mai grele.

Comisiunile de recrutare

București. — M. S. Regele a semnat decretul, pentru alcătuirea comisiunelor de recrutare.

Reforma administrativă

București.—Prin noua reformă administrativă, biroul de venituri și cheltueli, la ministerul de finanțe, a fost trecut la Curtea de compturi, care va verifica ast-fel toate actele justificative.

In acest scop, numărul referendarilor de la Curtea de compturi, a fost sporit considerabil.

Chestia bisericească

București.—In cercurile politice, se afirmă, că chestia bisericească va fi din nou redeschisă în chiar zilele aceste, prin aceia că Sinodul, va fi sesizat să se pronunțe asupra unor destăinuiri, ce privesc pe candidații, indicați de guvern, ne urmînd să fie aleși, în locurile vacante de Mitropolit Primat și episcopi.

D. Ionel Brătianu la Rege

București. – D. Ionel Brătianu, șeful partidului liberal, a comunicat eri membrilor comitetului executiv liberal, că a solicitat o audiență la M. S. Regele, în chestia situației politice.

Schimbarea iminentă în situația politică

București. — Persoanele care au putut vedea zilele aceste pe Suveran, afirmă că regele este foarte îngrijorat de situația politică și a hotărît a aduce o schimbare, cît mai repede.

Sporul de la lucrările publice

București.—In noul budget al ministerului de lucrări publice, s'a adus un spor simțitor în ajutorul, pe care statul îl acordă pentru întreținerea drumurilor naționale. Capitalul acesta se cifrează cu suma de 1,270,000 lei.

Instristații : Gheorghe și Maria Mihail, Aglaia Tăutu, Smaranda Mihail, Ana și loc.-colonel Const. Râșcanu, Elena și Eugen Herovanu cu copilul, căpitan Alexandru Tăutu și Clémance Tăutu cu copiii, maior Tedor Tăutu și Lili Tăutu cu copilul, Constantin și Euterpe Tăutu cu Copilul, Vasile și Elena Bantaș și familiile : Tăutu, Mille, Racoviță, Stroja, Holban, Pilescu, Herovanu, Papadopol, Garoflide, Rîșcanu, Botez-Diculescu, Baiardi, Bejan, Mihailescu, Comarnescu, Softa, Vămesu, col. Dimitriu, Vîrnav și Checais, au durerea a vă face cunoscut încetarea din viață a iubitei lor

†

Marianne Mihail

în vrîstă de 16 ani

după o scurtă suferință, în noaptea de 28 Ianuar, și vă ro[illegible] să luați parte la oficiul funebru, ce va avea loc în ziua de Marți 31 Ianuar a. c.

Cortegiul va pleca din str. Căpitan Păun 21 la ora 2. p. m.

INȘTIINȚARE

La 13 Februarie se vinde pentru eșire din indiviziune, înaintea Trib. Iași secția III imobilul defunctului S. Sanft din Strada Cuza-Vodă 15—17 (foastă Golia). Casele sunt ipotecate pentru 20000 lei.

Pentru informațiuni a se adresa la **d-na Sanft** *Str. Cuza-Vodă No. 15—17.*

BYRRH Cel mai bun VIN TONIC și APERITIF

PREMIAT La toate expozițiunile din lume și la expoziţiunea generală romînă din 1906. (82 medalii)

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (THU FRAN

De vînzare la toate magazinele consum din țară

JACQUES PAUCKER

BUCUREȘTI Telefon 3|63.—Str. Smîrdan 51

BIROU TECHNIC

SOFIA Telefon 900. Bd. Marie Louise

SPECIALITATE: Instalaţiuni de MORI pentru făină albă.— LOCOMOBILE şi SEMISTABILE Heinrich LANZ cu ventile syst. Lentz şi aburi supraîncălzit

— CEL MAI MARE DEPOSIT —

CU ARTICOLE NECESARE ORI-CAREI

MORI

Pînză de mătase, pînză de sîrmă platinată, de oţel, de alamă, chingă de cînepă, cupe, şuruburi, curele de piele, balata, curele de păr de cămilă, ciocane, pietre franţuzeşti „La ferté", postamente de mori pentru mălai, uleiuri ruseşti şi americane valvolină „Meteor", bumbac de şters etc.

FABRICI

Ţevi, accesorii de ţevi, robinete, canale, ventil mușamale, bascule ‚Garwens', balanţe, asbesturi, cauciucuri, furnituri, cabluri de sîrmă, de cînepă, pompe centrifugale, aspirante, refulante Klinger't, placa diamant, Burgmanpackung, sorburi, fluere de aburi, sticle de nivel patent Klinger.

SAMOVARE — Aparate de stins incendii

Selenţa de cereale — „PLUVIUS"

— VALŢURI DE PORUMB patent AGEKA —

TIPOGRAFIA

H. GOLDNER

IAŞI

Fondată în 1856

Casă de încredere

Execută ori-ce lucrări tipografice ca: Bilete de vizită, de logodnă, de nuntă, plicuri, imprimate pentru bănci, afişe în diferite mărimi şi culori, broşuri, teze de medicină, cărţi de şcoală în ori-ce limbă, ziare, etc. etc.

Preţuri ieftene

Fabrica de oglinzi

Israil Berghèr—Iaşi

Premiat cu medalia de aur Paris 1911

Executa: oglinzi veneţiene, tualete de masă, oglinzi pentru lavabouri, băi, closete etc, Giamuri bizotate, legate în metale pentru clădiri şi mobile. Execuţie din cele mai elegante ai moderne rivalizînd cu produsele cele mai artistice din străinătate.

Reparaţiuni se execută cu preţuri modeste. Comenzile se primesc în localul fabricei str. Palat No. 62.

La fabrică se află în permanenţă o expoziţie cu produsele fabricei.

Teatrul Circ-Sidoli

Cinematograf

PATHÉ-FRÈRES

In fiecare seară mare reprezentaţie

Programul se schimbă Luni, Joi şi Sîmbătă

Matineuri

Sîmbătă şi Duminică la 3 ore p. m.

Preţurile locurilor seara: Loia (4 persoane) 8 lei—Rezervat 1.50—Un scaun 1 leu—Balcon 70 bani—Galeria 50 b.

Preţurile populare obişnuite la matineu şi anume: Loja 4 lei,—Rezervat 80 b. —Stal 60 bani,—Balcon 40 bani,—Galeria 30 bani.

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai răspîndit ziar din Moldova

Primeste anunciuri, reclame etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui administrator al ziarului «Opinia» strada Primăriei No 17,

GRILLAGES 1 m de haut. LE MÈTRE 0f30c.

Maym^d GARIEL, 2, quai de la Mégisserie, Paris

CLOTURES DE CHASSE, VOLIÈRES, POULAILLERS

RONCES ARTIFICIELLES, les 100 mèt. 55 f.

NEVRALGIELE

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ușurează şi vindecă *Nevralgiele* cele mai greie de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari ‚i resistă tuturor celorlalte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se lua 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua ţi: 2 dimineaţa, unul la dejun, si unul la cina, séra. Nu trebue sa ia mai mult de cât 4 pe ţi.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potă găsi la toţi Droghistii şi Farmacistii.*

Tipografia H. Goldner, Iaşi Str. Mărăşeşti — Instalaţiune cu motore electrice, executată de Iehau Krzyzanoski lăcătuş electrician, Iaşi, str. Păcurari